05
F.

Nr. 1 (189)
Anul VIII
3 ianuarie 1959

Viitorul e al nostru!

Fotografie de Eugen IAROVICI

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Biblioteca județeană
MUREȘ
TÎRGU-MUREȘ

180.241
P

FREAMĂTĂ DELTA

Fotoreportaj de E. DASCĂLU (text) și A. MIHAILOPOL (foto)

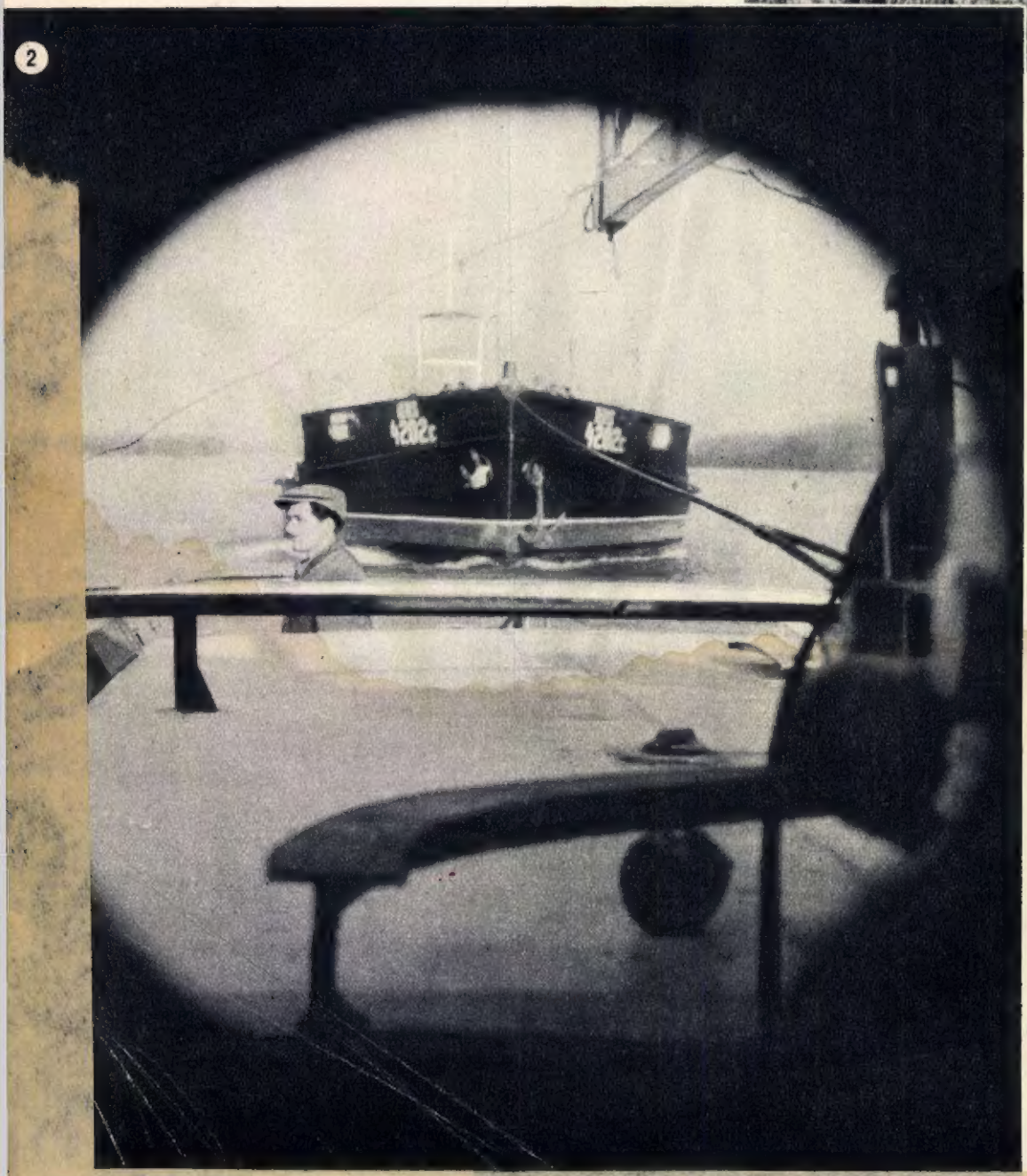

Poate că, odată și odată, cîndva în anii ce vin, vreo bunică își va aduna nepoții în jur și le va povesti legenda despre Stuf-Împărat și Papură-Vodă.

Legenda va începe, probabil, cam așa:

— ... Ei, și pe vremea aceea, chiar și pe bulevardele astea largi din orașul nostru, și pe unde se află astăzi blocurile de locuințe, și pe unde e parcul de cultură, și portul, și aerogara, mă rog, peste tot, era doar o pustietate de baltă în care bîzîiau țînțarii și tăunii. Acolo domneau Stuf-Împărat și Papură-Vodă...

— Bine, mamă-mare — o va întrerupe, probabil, cel mai răsărit dintre nepoți — bine, dar stuf crește și acuma în jurul orașului...

— Crește, crește — va relua bunica firul — crește de bună seamă... Numai că pe atunci el creștea, așa, de capul lui... Nici tu diguri de beton, nici tu canalizări, nici tu stații de pompare sau mai știu eu ce... V-am spus doar: pustiu și baltă... Ei, și într-o zi, Stuf-Împărat, îndemnat și ajutat de niște voinici, s-a luat la harță — care pe care — cu Papură-Vodă. Și...

Și bunica va depăna mai departe firul legendei. Dar dv. să știți că miezul ei de adevăr își are obîrșia în zilele noastre, pe meleagurile pe care, desigur, le-ați recunoscut, ale Deltei Dunării...

Maliuc, decembrie, una mie nouă sute cincizeci și opt...

Cobori din șalupa care te-a adus de la Tulcea și te oprești uimit pe malul nisipos, în fața unui adevărat parc de mașini și tractoare.

Ce înseamnă toate acestea? Ce caută pe aici atîtea tractoare? Să se fi înființat vreun S.M.T. tocmai aici, în baltă? Și celelalte mașini nou-nouțe, vopsite care în verde, care în roșu, ce să fie? Cele două blocuri moderne de locuințe și celelalte construcții cînd și pentru cine s-au ridicat?

Te uiți la clădirea de lîngă parcul de mașini și vezi o firmă pe care stă scris: «Ministerul Industriei Petrolului și Chimiei — Stațiunea experimentală stuficolă „Delta Dunării"».

Intri în prima clădire și te trezești dintr-o dată în plină activitate științifică: laborator biologic, laborator chimic, laborator hidrologic... Cercetări, experiențe, analize, grafice, retorte...

Oprești un tînăr îmbrăcat în halat alb. Laurențiu Braicu. Afli că e inginer și șef al laboratorului de chimie al stațiunii. E bucuros să-ți dea o mulțime de date despre alcalinitatea și duritatea apelor din bălțile Deltei și despre stadiul înaintat al experiențelor pentru determinarea PH-ului optim creșterii stufului. Profan, nu prea înțelegi mare lucru, dar te bucuri, împreună cu tînărul inginer, de succesele laboratorului de chimie.

Te adresezi biologilor. N-au timp. Sînt prinși într-o mare bătălie. *Bătălia biologică dintre stuf și papură*. Din papură se fac doar coșnițe și preșuri, pe cînd din stuf... Cercetarea condițiilor biologice de dezvoltare a celor două vegetale va permite extinderea stufului în dauna papurei.

Hidrologii sînt pe cale să dea soluții tehnice în legătură cu infiltrațiile apelor freatice pe terenul stuficol, complet îndiguit, de la exploatarea Rusca. Sînt, de asemenea, foarte ocupați cu cercetarea tasărilor la diguri, cu problemele curentometriei în Deltă,

1. În oceanul nesfîrșit al „trestiilor de aur" își face loc mașina de recoltat stuf, montată la tractorul „KD-35". De la tarpană (o coasă scurtă cu ciocul adus, folosită de localnici la tăierea stufului) și pînă la KD, este drum lung — ca de la plugul de lemn, la combină.

2. Remorcherul Nicolae Teclu a luat în primire un ceam cu o capacitate de 42 de vagoane de stuf, pe care îl remorchează spre locul de încărcare. Șantierul naval Oltenița va livra în curînd 40 de asemenea ambarcațiuni.

3. Calmul este doar aparent... În curînd, foșnetului discret al stufului îi va lua locul duduitul puternic al KD-urilor...

4. La agregatul de selecționat și balotat stuf, trei fierăstraie circulare taie stuful în dimensiuni convenabile și înlătură capetele care dau deșeuri. Nici aceste capete nu vor fi, însă, aruncate, ci vor fi preluate de G.A.C. „Ada Marinescu", pentru a fi folosite la fabricarea cărămizilor.

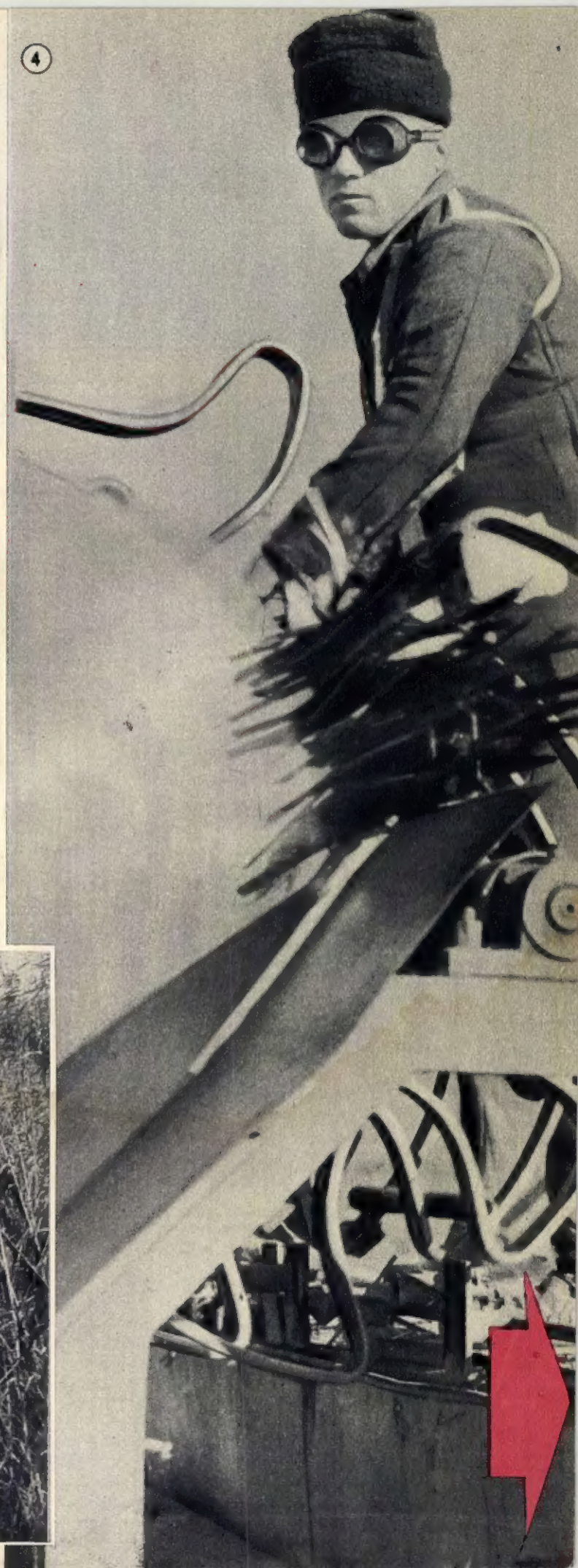

Dragoș VICOL

Aici a fost o luncă...

Am venit să-mi regăsesc pe-aici
pașii de copil, naivi și mici,
chipul răsturnat pe-oglinzi de ape,
greierul ce suspina pe-aproape...

Și-am venit să regăsesc, pe mal,
fata tristă cu obrazul pal
fata cu rochița veche, roză
și bolnavă de tuberculoză...

Și-am venit să-mi caut anii cei,
irosiți cîndva fără temei,
să-i culeg din ierbi și-arinișt, cuminte,
să-i trăiesc de-acuma înainte...

Fata n-am găsit-o nicăieri...
Poate că s-a strămutat în cer...
Chipu-n vîrste s-a căldărit...
Numai pașii, pașii, i-am găsit.

M-așteptau, dar nu în ierbi și-arinișt,
nici pe prund, și nici sub bolți de liniști
m-așteptau în prag de locuri noi
poate să-mi dea anii înapoi...

Din cuprinsul larg al vechii lunci
mai sînt ei și greierul de-atunci.
Tristul cîntăreț fără noroc
cîntă în fereastra unui bloc:

„Gri-gri bun venitul, primăvară!"
Trandafirii fremătau în seară,
și peste Birzava 'nalt ardea
flacăra cu vîlvătăi de stea!...

Și-am stătut în prag, o clipă, una:
peste orașul nou crescuse luna...
Și cu anii toți de subțioară
am intrat și eu în primăvară!...

Lunca Pomostului — Reșița, iunie 1958

KISS Jenő

Tunelul

Omule îndrăzneț, te cînt — pe tine,
al apelor sălbatice dresor!
La un cuvînt al tău, se trag supuse,
ca fioroșii tigrii-n cușca lor.
Domesticite, apele se-nclină;
doar cîte-un val mai mormăie ursuz.
Afară! În arenă! — strigi — și-ndată
pornesc, mișcîndu-și coamele, supus.

Omule vrednic, te slăvesc! Pe tine,
cel ce despici luminii drumuri noi.
Tunelul, iată-l! — cînd deschizi tu poarta
pornește-al apei uriaș șuvoi.
Mugește-adînc, și se înclină totuși
cînd poruncești și vrerea ți-o dezlegi.
Pornesc să miște marile turbine,
în aclamațiile țării-ntregi.

Omule nou, te-admir! Doar tu poți frînge
puterile ce-și stau cît munții-n cale.
Aci-n acest tunel enorm de piatră,
mă-nclin în fața măreției tale.
De tine-nvinsă stînca se-nfioară,
și apele ca roibii-n ham purced.
Cred în puterea minții creatoare
și-n brațul creator al tău — cred! Cred!

Bicaz 1958

În românește de H. GRĂMESCU

Șiruri nesfîrșite de grămezi de stuf așteaptă să ia drumul apelor, spre fabricile din Tulcea și Brăila, unde vor fi prelucrate în stuffit (plăci presate de stuf, folosite în industria materialelor de construcție). Iar în curînd — după cum se arată în Expunerea tovarășului Gh. Gheorghiu-Dej — acest stuf va căpăta o altă destinație: fabrica de celuloză din stuf de la Brăila, acum aflată în plină construcție.

ale cormatărilor (depuneri de mîl pe fundul canalelor) etc. etc. etc.

În alte pavilioane lucrează agronomii și mecanizatorii. Ei cercetează tractoarele, de parcă acum ar fi fost inventate... N-au fost, desigur, inventate acum — dar își fac debutul într-o nouă misiune: recoltează stuf. Am aflat aci că tractarea mașinii de recoltat stuf ridică unele probleme. Tractorul KD-35, de pildă, care a dat în general excelente rezultate, nu se comportă la fel pe toate solurile; pentru unele soluri el este prea greu și distruge rizomii de stuf. Trebuie găsită soluția tehnică corespunzătoare. După cum trebuie rezolvată tehnic și problema recoltării stufului din plauri — laboratoarele au comunicat că în plauri se dezvoltă soiuri de stuf superior. Deci, studiu, cercetări, experiențe...

Păpădia, decembrie, una mie nouă sute cincizeci și opt...

Pe malul sting, din nou tractoare, mașini de recoltat, transportoare, blocuri de locuințe, cantină, magazin universal... Pe malul drept, alt bloc de locuințe, alte construcții, un stăvilar de beton străjuind intrarea unui canal lung de 6 km, de curînd terminat.

La Păpădia se află unul din sectoarele de exploatare mecanizată a stufului, aparținînd Trustului de Amenajări și Valorificarea Stufului (TAVS). Șeful sectorului, tov. Sava Pavlov, mi-l recomandă pe Dumitru Hrițcu, fecior de pescar colectivist, tractorist fruntaș și șef de coloană (12 tractoare). Ne-am dus împreună și am văzut cum se recoltează, complet mecanizat, stu-

Pe cerul Deltei nu se mai profilează doar stolurile de gîște și rațe sălbatice... Roțile dințate ale funicularului de transportat stuf constituie noi elemente de decor ale cerului Deltei Dunării.

ful; cum se transportă stufuI pe sănii (nici fulg de zăpadă...) remorcate de tractor... Ni s-a spus că în curînd vom putea vedea şi cum... se seamănă stufuI, din sămînţă selecţionată (deocamdată, evident, doar pe loturi experimentale).

Este impresionant cît de des auzi în Deltă cuvîntul acesta „experimental"! E de mirare? Uriaşele posibilităţi de utilizare a stufului în industria chimică au fost descoperite abia acum, în anii noştri...

Rusca, decembrie, una mie nouă sute cincizeci şi opt...

La kilometrul 102, pe braţul Sf. Gheorghe, se află una din secţiile de reparat utilaj ale trustului. Hale moderne, largi, luminoase. Pe lîngă această secţie au fost instalate o linie de funicular lungă de aproape 2 km, pentru transportat stufuI la platforma de depozitare, şi un agregat cu fierăstraie mecanice, presă mecanică de balotat stuf şi bandă rulantă transportoare. Aci stufuI este tăiat pe dimensiuni convenabile, eliberat de deşeu, presat şi încărcat pe şlep. Totul — mecanic... Maistrul şef al agregatului, tov. Andrei Budui, pretinde că el ar fi primul mecanizator care a pus piciorul pe aceste meleaguri. După tonul lui, ai crede că au trecut de atunci cel puţin 50 de ani. N-au trecut, însă, decît doi. Te uiţi în jur şi greu îţi vine să crezi.

În biroul lui, tovarăşul Gheorghe Mangiru, şeful secţiei, discută la staţia de radio emisie-recepţie cu nu ştiu cine. Pe masa lui de lucru, ziarul „Scînteia" cu Expunerea tovarăşului Gh. Gheorghiu-Dej la şedinţa plenară a C.C. al P.M.R. din 26-28 noiembrie 1958. Urmărind însemnările făcute pe ziar, îţi dai seama că exploratorii stufului se simt direct vizaţi şi angajaţi în bătălia pentru înfăptuirea unei serii întregi de obiective industriale: celuloză, hîrtie, plăci de stuf presat pentru construcţii (stufit), fire şi fibre sintetice, furfurol, cauciuc sintetic...

În Expunerea tovarăşului Gheorghe Gheorghiu-Dej se subliniază că fabrica de celuloză din stuf de la Brăila va intra în funcţiune, alături de alte importante obiective industriale, în 1959-1960.

Maliuc, Păpădia, Rusca, Furtuna-Şontea, Tatarin, Uzlina... Cine a auzit pînă acum de aceste aşezări din bălţile Deltei? Cine le va mai putea ignora în curînd?

Un colţ din harta ţării, triunghiul acela cu nume de literă grecească, îşi impune prestigiul unei incalculabile bogăţii naturale existentă de milenii, dezvăluită azi, la chemarea partidului, de constructorii socialismului. Mecanici, tractorişti, zidari, dulgheri, ingineri, chimişti, biologi, hidrologi, topometri, mateloţi, fierari, lăcătuşi, sudori, draglinişti, screperişti, cu toţii au luat în primire Delta şi au pornit să scrie o nouă pagină a luptei omului din era socialistă pentru fericire.

...Poate că, odată, cîndva, în anii ce vin, o bunică va îmbrăca istoria acestor zile în horbota legendei şi va povesti nepoţilor despre „Marea bătălie dintre Stuf-Împărat şi Papură-Vodă".

Inovatorul... Mecanicul Marin Mocanu a constatat într-o zi că snopii de stuf pot fi legaţi, în loc de sfoară de Manilla, cu... papură. Iar papura o găseşti colea, la doi paşi...

Prispa colibei acoperite cu stuf şi blocurile de piatră acoperite cu ţiglă... Ceea ce dispare şi ceea ce se naşte... O imagine fotografică a dialecticii Deltei din zilele noastre.

PENTRU CONTINUA ÎNFLORIRE A PATRIEI

La deschiderea lucrărilor celei de a V-a sesiuni din actuala legislatură a Marii Adunări Naționale.

A cincea sesiune a Marii Adunări Naționale. Membrii marelui sfat al țării s-au reunit în pragul anului nou, pentru a dezbate problemele legate de continua înflorire a țării.

Întocmit pe baza planului de dezvoltare a economiei naționale, bugetul de stat pe anul 1959 are o menire importantă: de a asigura din punct de vedere financiar dezvoltarea mai departe și într-un ritm intens a industrializării socialiste a țării și lărgirea bazei tehnico-materiale în agricultură. Bugetul pe 1959 ilustrează de fapt, în cifre, măreţele proiecte de dezvoltare a economiei care — cu o lună înainte — au fost expuse de către tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej în plenara C.C. al P.M.R. din 26-28 noiembrie 1958.

Acesta e drumul spre care se îndreaptă investițiile sporite din actualul buget aprobat cu entuziasm de către deputații Marii Adunări Naționale. Miliarde pentru dezvoltarea industriei grele, pentru dezvoltarea industriei chimice, pentru siderurgie, pentru agricultură, pentru electrificare, pentru cultură, pentru cît mai multe locuințe, pentru drumuri, pentru satisfacerea cerințelor materiale și culturale mereu crescînde ale poporului.

Bugetul de stat pe 1959 este, în ultimă analiză, un buget al muncii pașnice creatoare a poporului nostru.

Pentru un astfel de buget au votat deputații Marii Adunări Naționale în recenta sesiune.

Fotografii de A. MIHAILOPOL

Un grup de deputați: muncitori, colectiviști, oameni de știință și artă.

Aspect din incinta Marii Adunări în cursul dezbaterilor.

Marele financiar Pferdmenges, proprietarul băncii „Pferdmenges & Co", stăpîn a zeci de mari întreprinderi metalurgice, de textile, electricitate etc. — în Bundestag, alături de Adenauer. El nu este un simplu deputat, ci membru al comisiei Bundestagului pentru finanţe şi probleme fiscale. Iar gestul surprins de fotograf reflectă o realitate: magnatul dictează...

GUVERNUL DIN UMBRĂ ACŢIONEAZĂ

Liste der „Vertreter-Generale" *)

	Name	letzt mit Dienstgrad	jetzt tätig für Firma
x	Milch	Generalfeldmarschall	Klöckner, Auto Union, Mannesmann
	von Schönbeck	General der Flieger	Luftfahrttechnik GmbH (Hubschrauber-Vertretungen)
	Meister	General der Flieger	Kali-Chemie AG -Hannover
	Bodenschatz	General der Flieger	Vertreter in Stahlhelmen, Funk- und Funkmeßgeräten
	Wenck	General	Ferro-Stahl AG (Direktor)
	Leyers	General	Otto B. Krause (Stahlhandel)
	Münthel	General	Matra-Werke
xx	Manteufel	General	Schraubenwerk Neuß
	Philipps	General	Henschel und Sohn Kassel
	Osterkamp	Generalleutnant	Flugzeugfabrik Fokker
	Konrad	Generalleutnant	Flugzeugfabrik Fokker
	Hallinghausen	Generalleutnant	Ruhenstroht GmbH, Gütersloh
xxx	Galland	Generalleutnant	Kirchfeld GmbH (Stahl- und Flugzeughandel)
	Keiper	Generalleutnant	Maschinenfabrik in Heidelberg
	Henschke	Generalleutnant	Telefonbau und Normalzeit
	Frommherz	Generalmajor	Lanza-Werke
	Schulz	Generalmajor	Wacker-Chemie GmbH, München
	Junck	Generalmajor	Focke-Wulf

Ziarul „Frankfurter Rundschau" a publicat o listă a generalilor Bundeswehr-ului şi, alăturat, lista concernelor ale căror interese le reprezintă fiecare în parte. Printre ei, comandanţii hitlerişti Milch (x), Manteufel (xx), Galland (xxx) etc.

de I. CIOARĂ

27 ianuarie 1932. Şedinţă extraordinară la clubul industrial din Düsseldorf: capii marilor concerne industriale germane dau mîna cu Hitler. Cîteva luni mai tîrziu, în noiembrie, Hindenburg primeşte o adresă oficială prin care se cere ca Hitler să fie numit cancelar al Reichului. Adresa poartă semnăturile bossilor industriei şi finanţelor germane: Flick, Krupp, V. Schröder şi alţii. Şi numai la un an de la alianţa încheiată la Düsseldorf, Adolf Hitler este cocoţat la putere (30 ianuarie 1933).

Ce a urmat, se ştie. Naziştii au avut grijă să fie recunoscători celor ce-i aduseseră la putere. Astfel, Flick, care-şi întărise semnătura pe adresa către Hindenburg printr-o contribuţie masivă la „fondul special Himmler", a fost numit conducătorul „economiei apărării" şi, împreună cu alţi 30 de magnaţi ai monopolurilor industriale, a primit misiunea de a „reorganiza" economia germană, de a pune pe picioare industria de război.

Magnaţii hrăpăreţi dăduseră lovitura; numai primii cinci ani de înarmare fascistă au adus concernului Krupp, spre exemplu, profituri de cinci sute milioane mărci... Cel de-al doilea război mondial avea să le aducă noi profituri. Cel puţin la asta visau marii magnaţi ai industriei şi finanţelor germane. Şi dacă înarmarea hitleristă nu i-a dezamăgit, pînă la urmă aventura „spaţiului vi-

Aici, la „Dresdner Bank" (Düsseldorf), îşi au sediul camuflat cîteva dintre ministerele guvernului din umbră

Adenauer şi Dulles, doi campioni ai „războiului rece", exponenţi ai intereselor oligarhiei financiare din care fac parte. ←

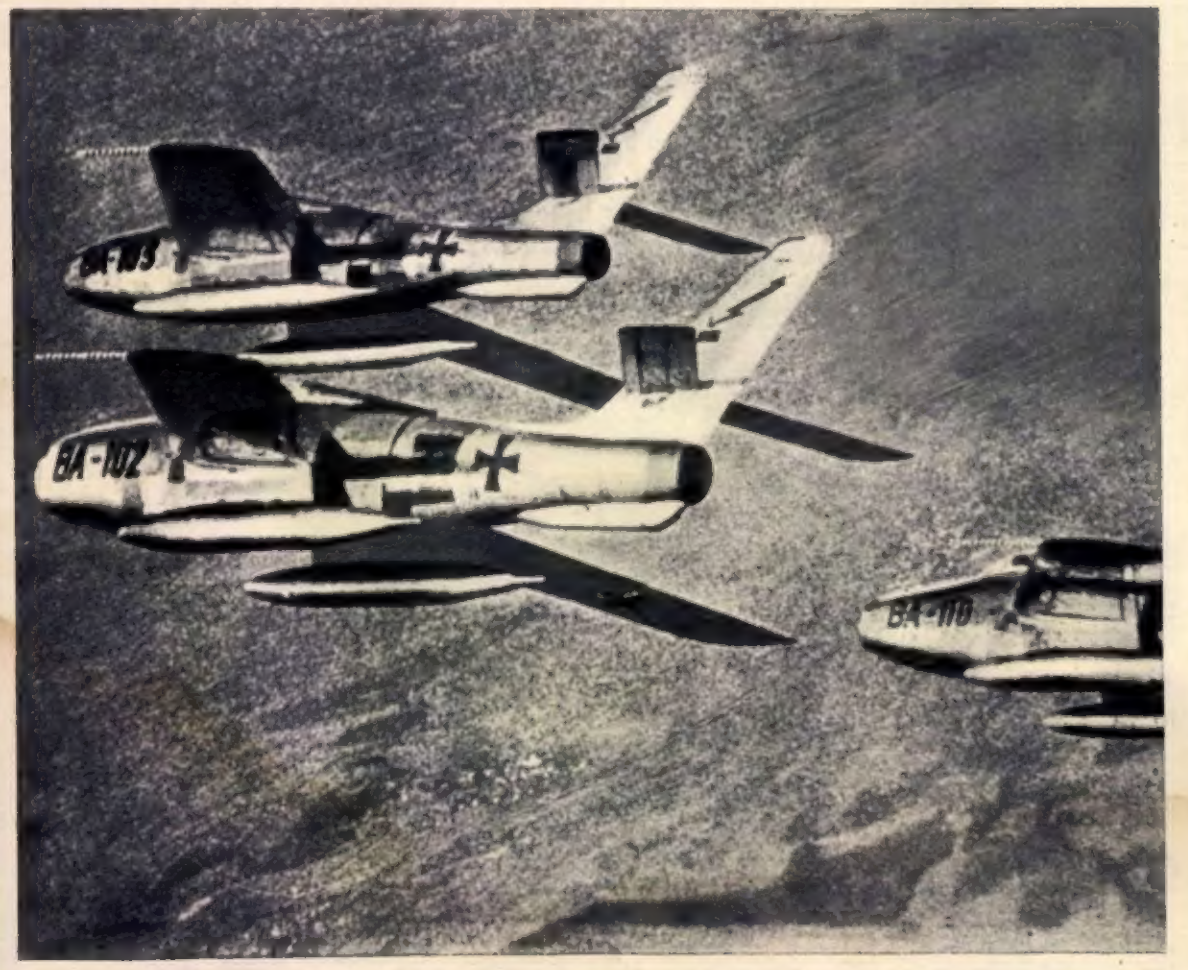

Din nou Luftwaffe. Industria aeronautică vest-germană produce din nou pentru forţele militare aeriene.

tal" s-a încheiat altfel decît scontaseră susţinătorii nazismului.

Înfrîngerea Germaniei fasciste ar fi trebuit să însemne, totodată, şi zdrobirea acelor forţe care au adus la putere hitlerismul, care au făcut posibilă pregătirea şi înfăptuirea agresiunii fasciste.

Totuşi...

CEI 300

În timp ce în R.D. Germană (stat paşnic, fără militarişti şi fără trusturi imperialiste) prevederile acordului de la Potsdam au fost respectate, dincolo, în Germania occidentală, acest acord a fost transformat într-un petic de hîrtie, dîndu-se frîu liber magnaţilor şi militariştilor revanşarzi.

Mulţi îşi amintesc, probabil, că încă în timpul celui de-al doilea război mondial o comisie specială a senatului american, prezidată de senatorul Kilgore, a întocmit o „listă neagră", în care au fost trecuţi 42 de mari capitalişti germani, consideraţi ca principalii responsabili ai pregătirilor de război naziste. Dacă puterile occidentale, şi în primul rînd S.U.A., ar fi ţinut seama măcar de „judecata" comisiei Kilgore — ca să nu mai vorbim de semnăturile oficiale puse pe acordul de la Potsdam — în Germania occidentală puterea economică n-ar mai fi fost astăzi în mîinile aceloraşi slujitori credincioşi ai regimului hitlerist.

Cei ce au finanţat cu bani mînjiţi de sînge războiul hitlerist sînt din nou la putere în R.F. Germană. Aceasta o dovedeşte lista celor 300 de multimilionari ai Germaniei occidentale, începînd în ordine alfabetică cu *Abs Herman* (care a figurat pe lista criminalilor de război, fiind unul dintre cei mai apropiaţi consilieri financiari ai lui Hitler) şi terminînd cu *Zangen Wilhelm*, fost şi el pe lista criminalilor de război, astăzi preşedinte al consiliului de administraţie al concernului „Mannesman" şi membru în alte zece consilii.

S-a ajuns aci graţie politicii puterilor occidentale. Oare cine i-a graţiat pe criminalii de război Krupp şi Flick? Nu acelaşi John McCloy, înaltul comisar al S.U.A în Germania occidentală — el însuşi unul dintre marii businessmeni ai Statelor Unite? Acestor condamnaţi pentru crime împotriva umanităţii şi pentru exploatarea muncii de sclavi li s-a asigurat un regim atît de „sever" în scurtul răstimp petrecut în închisori, încît lui Flick i s-a permis chiar să ţină în celulă... şedinţele consiliului de administraţie al concernului său.

Ieşiţi astfel parcă de la sanatoriu, cu forţe noi şi încurajaţi de aceiaşi rechini ai Wall Street-ului care-şi au partea lor de contribuţie la pregătirea şi dezlănţuirea războiului hitlerist, marii monopolişti vest-germani s-au apucat din nou de lucru...

A VENIT TIMPUL?

Economia Germaniei occidentale este astăzi, în linii mari, condusă de 19 mari grupări monopoliste. În ce priveşte băncile, activează fostele trei bănci „D" — „Deutsche Bank", „Dresdner Bank" şi „Disconto und Kommerzbank".

Cei mai mari financiari — Abs, Pferdmenges şi Schniewind — pot fi socotiţi şi cei mai puternici şi influenţi oameni din R.F. Germană. În industria grea domină aceleaşi monopoluri care s-au făcut cunoscute mai bine cu ocazia proceselor criminalilor de război: Krupp, Flick, Klöckner, Roehling, Thyssen. În domeniul industriei chimice, sînt mari şi tari societăţile afiliate trustului „I.G. Farben", profitorul direct al masacrelor din lagărele de concentrare naziste. În industria electrică dictează aceleaşi firme „Siemens" şi „A.E.G.".

Trusturile de armament şi concernele vest-germane lucrează din plin. În ce direcţie? Desigur, pentru reînarmare.

În această privinţă nu există nici o deosebire de păreri între guvernul din umbră al bancherilor şi trustmenilor, şi guvernul oficial de la Bonn! Ce anume, dacă nu un semnal pentru marii magnaţi ai industriei de război din Germania occidentală, sînt aceste cuvinte ale ministrului de război, Strauss: *„A venit timpul pentru noi să începem lucrul, pentru a recîştiga ceea ce Germania a pierdut"*? Sau asemenea „predici", ca aceea ţinută de Kiesinger, omul de încredere al cancelarului Adenauer, la o întrunire bisericească din Langenargen: „Nici un creştin nu trebuie să renunţe la speranţa că marşul victorios în numele religiei va recîştiga ţările de dincolo de cortina de fier"?

E limpede, deci...

COMENZI... NATO

Afirmaţia că în Germania occidentală se dezvoltă din nou industria de război nu este, din păcate, o vorbă goală. Nesocotind acordul de la Potsdam — ca şi cum nici nu l-ar fi semnat — puterile occidentale nu numai că permit, dar şi încurajează producţia de război a magnaţilor industriei vest-germane. Într-o declaraţie recentă, directorul societăţii „Telefunken", dr. Heyne, nu s-a sfiit să declare că firma sa a trecut la producţia de război pentru forţele NATO, că a primit din partea Ministerului de Război de la Bonn cîteva comenzi şi că aşteaptă altele... Uzina „Mebustholtz und Metallbau", creată de hitlerişti, se ocupă în prezent de fabricarea rachetelor... Uzinele „Messerschmitt" şi „Heinkel" fuzionează pentru a fabrica din nou avioane de luptă. Mai mult: după însăşi expresia lui Max Adenauer — fiul cancelarului de la Bonn şi membru al consi-

liului de tutori al concernului energetic R.W.E. — în Germania occidentală se desfăşoară un activ proces de „atomizare". Încă din decembrie 1954 a fost creat, sub nevinovata firmă de „Societate ştiinţifică de cercetări fizice cu responsabilitate limitată", un cartel atomic special. Printre cele 16 mari concerne reprezentate aici se află: „I. G. Farbenindustrie", „Farbwerkehochst" şi „Bayer Leverkussen", precum şi concernele „Mannesman", „Krupp", „A. E. G. ", „Siemens" şi altele. De altfel, după cum relata recent o ştire din sursă NATO, la Londra este considerat ca sigur faptul că interzicerea producţiei de arme atomice în Germania occidentală va fi anulată în mod oficial cel mai tîrziu în primăvara anului 1959...

★

Legîndu-şi din nou soarta de planurile agresive ale militarismului revanşard şi ale celor mai belicoase cercuri ale NATO, negustorii de moarte din Germania occidentală nu vor să ţină seama de lecţiile istoriei. Într-adevăr, mulţumită sistemului american de „Hopa-Mitică!", au căzut în picioare şi după primul, şi după cel de-al doilea război mondial. Dar istoria este implacabilă. Forţele socialismului sînt astăzi atît de puternice, încît o nouă pornire nebunească „spre răsărit" va duce la groapă întregul sistem capitalist mondial, oricît de tari se cred businessmenii de pretutindeni — inclusiv cei din ţara celor „300 de multimilionari".

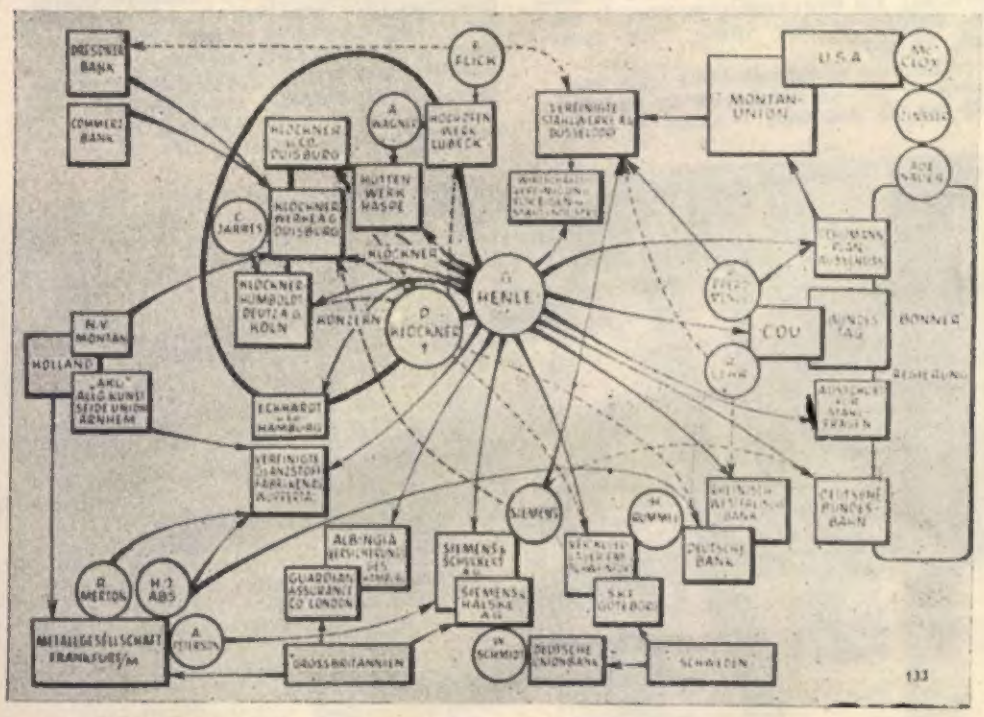

Graficul înfăţişează legăturile unuia dintre marii magnaţi vest-germani — Klöckner — în ţară şi peste hotare. ←

☆

Nu, domnilor magnaţi ai morţii!... Nu veţi mai strînge munţi de aur de pe urma unor noi măceluri. Popoarele vă cunosc şi vă urăsc. Unindu-şi forţele, ele sînt în măsură să zădărnicească noile crime pe care le puneţi la cale, de astă dată sub egida imperialismului american. ↓

Mathias KANDLER

Gîndind la Germania

— fragment —

... Citit-am poeme să aflu
Germania unde a fost
în vremuri de sînge şi scrum.
Şi iar se ridică-ntrebarea:
dar unde-i Germania-acum?

Germania dreaptă nu-i una
cu cea îmbrăcată în brun;
Germania nu e cruzime
şi ură şi ţeavă de tun!

Germania paşnică, dreaptă,
e Goethe şi Becker şi Mann!
Ea poate trăi fără sînge
şi fără cîmpii de catran!

Germania-i mulţimea de inimi
ce bat luminate sub stea,
cei mulţi ce-au luptat pentru cinste
şi cei ce-au căzut pentru ea!

Germania acolo e unde
Munceşte un liber popor
şi gîndul de bine, prin lume,
i-l poartă cîntări şi cocori.

Ci poate un Krupp sau oricare
din cei ce vor sînge sub soare
să fie Germania?!... Nu!
Şi eu spun cuvîntul şi tu;
ei nu sînt Germania! Nu!...

Germania-i Wily, Max, Peter,
din est şi din vest, luptători
porniţi să sugrume războiul
şi ţara s-o-mbrace-n comori!...

În romineşte de **Dragoş VICOL**

TREBUIE SĂ CONSTRUIM IEFTIN!

Însemnări de pe un șantier

Orașul Petroșani, importantul centru minier din Valea Jiului, s-a îmbogățit de curînd cu o nouă stradă. O stradă cochetă, de-a lungul căreia sînt înșirate nouă blocuri — niște adevărate vile, cu apartamente confortabile, în care s-au și instalat 36 de familii de mineri.

De fapt, la Petroșani și în general în Valea Jiului, darea în folosință a unor noi blocuri de locuințe constituie azi un eveniment oarecum obișnuit. În ultimii ani s-au construit în Valea Jiului peste 4.700 de apartamente și în toate acestea locuiesc familii de muncitori, majoritatea mineri.

Și, totuși, cele nouă blocuri-vilă, cu cîte patru apartamente fiecare, date de curînd în folosință — blocurile de care am vorbit mai sus — constituie o noutate. O noutate dintr-un anumit punct de vedere: al sistemului după care au fost construite. Aceste 36 de apartamente au fost ridicate fără clasicele cărămizi. Și totuși ele arată frumos, sînt confortabile și locatarii lor sînt mulțumiți. Ele constituie obiectul unei experiențe, realizate în cadrul unui șantier experimental mai larg, încredințat de Ministerul Construcțiilor și Materialelor de Construcții, Trustului 7 construcții-Petroșani. În ce constă experiența? În construirea de locuințe din beton monolit, turnat în cofraje metalice (duraluminiu). Adică un sistem nou la noi, de a construi și fără zidărie, și fără plăci prefabricate.

Ce aduce nou sistemul? Mai exact, ce a arătat experiența de la Petroșani? Constructorii experimentatori ne-au arătat că locuințele pot fi executate într-un timp mai scurt. Construcția completă a unui asemenea bloc cu 4 apartamente a durat, în medie, numai zece săptămîni. Adică numai 45 la sută din timpul acordat de normativ. În al doilea rînd — ne-au spus constructorii respectivi — cele 9 blocuri au costat cu 16% mai puțin decît alte construcții de pe Valea Jiului.

★

Problema construirii de locuințe din beton monolit, turnat în cofraje metalice, a format obiectul unei sesiuni științifice organizate de A.S.I.T., la Deva. Prezenți la dezbateri: zeci de ingineri de pe toate șantierele de construcții din regiunea Hunedoara. Referent: Aurel Piso, inginer-șef al Trustului 7 construcții — chiar cel care a dirijat lucrările pe șantierul experimental și care s-a și specializat în problema „sistemului monolit".

Găsesc interesant să redau cîteva fragmente dintr-o convorbire pe care am avut-o cu dînsul, la Petroșani:

— Ce fel de compoziție are betonul monolit? — l-am întrebat.

Răspunsul inginerului Piso e valabil atît pentru specialiștii încă neinformați în problemă, cît și pentru nespecialiști:

— Dozajul cimentului care intră în compoziția betonului monolit e mai mic decît la betonul obișnuit. Deci, economie la ciment... Compoziția este completată cu „steril de mină". Acesta-i materialul de bază al monolitului. La ce-i bun „sterilul"? E, în primul rînd, ușor. Se reduce deci din greutatea clădirii. Apoi, îmbunătățește izolația termică, e ieftin și la îndemînă.

— Bine, dar „sterilul" acesta îl aveți aici, în Valea Jiului, unde el apare o dată cu cărbunele. Ce-ar face însă constructorii care ar ridica case din „monolit" într-o regiune depărtată de bazine carbonifere?

— Și totuși sistemul e perfect aplicabil și în alte regiuni. Există berechet materiale asemănătoare sterilului. Doriți să știți unde se găsesc? Să luăm Hunedoara, de exemplu. Acolo se poate prepara betonul monolit cu un material excelent: zgura expondată de la marile furnale. În alte părți se poate folosi șgura de la locomotive. Mai sînt și alte surse de materie primă pentru betonul monolit: argila expondată, zăcămintele de tufuri vulcanice, șeoriile bazaltice...

— În altă ordine de idei: cîte apartamente se pot turna cu același cofraj?

— Să îi spunem „tipar"... Ei bine, cu un singur rînd de astfel de tipare — cu un „set", cum îi zicem noi curent — se pot turna zidurile a 400 de apartamente. Vreți să știți și cît costă un „set"? O jumătate de milion de lei; însă pentru un singur apartament, investiția aceasta revine la numai 1.250 lei... În viitor probabil că vom face aceste tipare din alte materiale decît aluminiu, care este scump: așa, de pildă, vom folosi oțelul obișnuit, plase de sîrmă, sau lemn, reducînd în felul acesta costul tiparelor la cca. 500 - 600 lei de apartament.

— Se pot oare construi din beton monolit și blocuri cu mai multe etaje?

— Pentru a se putea da un răspuns cît mai corespunzător unei astfel de întrebări, în momentul de față se face cea de-a doua experiență, tot de către Trustul 7-Petroșani. Ea se efectuează chiar lîngă poalele Paringului — în mijlocul unui cvartal de blocuri muncitorești care se execută după metodele clasice — și constă dintr-un bloc cu trei etaje, turnat integral din beton monolit, în cofraje de duraluminiu.

★

Deocamdată a venit iarna și „monolitul", oricîte calități ar avea, are și un dezavantaj. Un dezavantaj pe care îl au toate betoanele din lume: nu face „priză" la ger.

Previziunile constructorilor sînt însă favorabile: blocul acesta cu 32 apartamente va fi executat — spun ei — în [illegible] lucrătoare. Prețul de cost? Ei va fi cu 12 la sută mai ieftin decît cel al blocurilor care se construiesc după metoda clasică în același cvartal.

★

Nu poate decît să fie relevată inițiativa Ministerului Construcțiilor și a Trustului 7, de a fi experimentat noi soluții tehnice. Introducerea tehnicii avansate este o problemă hotărîtoare pentru dezvoltarea economiei noastre socialiste. Noua metodă experimentată se dovedește a avea avantaje față de metoda clasică de construcții, dar valabilitatea ei trebuie, în primul rînd, analizată sub raportul celei mai importante probleme pe care partidul a pus-o în fața constructorilor: prețul de cost. „Criteriul principal în construcția de locuințe — arată tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej în Expunerea făcută la ședința plenară a C.C. al P.M.R. din 26-28 noiembrie — este prețul de cost".

Cum stăm, în lumina acestei sarcini, cu experiența de la Petroșani?

Este clar că folosirea materialului local, steril de mină, a scăzut prețul de cost; este de asemenea clar că realizarea în termen mai scurt a construcției contribuie, la rîndu-i, la reducerea prețului de cost. Și este clar, în sfîrșit, că noua metodă, în ansamblul ei, a fost abordată nu la modul platonic, nu de dragul metodei în sine, ci văzînd avantajele ei și, în primul rînd, reducerea prețului de cost. Cei ce au efectuat experiența arată că s-au și obținut rezultate în această privință. Le-am arătat și noi la începutul reportajului de față: cele 9 blocuri au costat cu 16% mai puțin decît alte construcții din Petroșani, de pe Valea Jiului. Dar constituie oare aceste din urmă construcții de locuințe, termenul de comparație valabil, sub raportul prețului de cost? În nici un caz. În Expunerea făcută de tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej, la capitolul privind necesitatea construirii de locuințe ieftine și de bună calitate se arată următoarele: „Deși în anii din urmă sectorul construcțiilor de locuințe s-a dezvoltat continuu iar șantierele au primit numeroase utilaje pentru mecanizarea lucrărilor și ridicarea productivității muncii, costul construcțiilor de locuințe s-a menținut timp îndelungat și se mai menține pe unele șantiere la un nivel inacceptabil de ridicat. Am văzut la Onești executîndu-se așa-zise „construcții experimentale" de locuințe, care costă 120.000 lei apartamentul. La Vulcan, în raionul Petro-

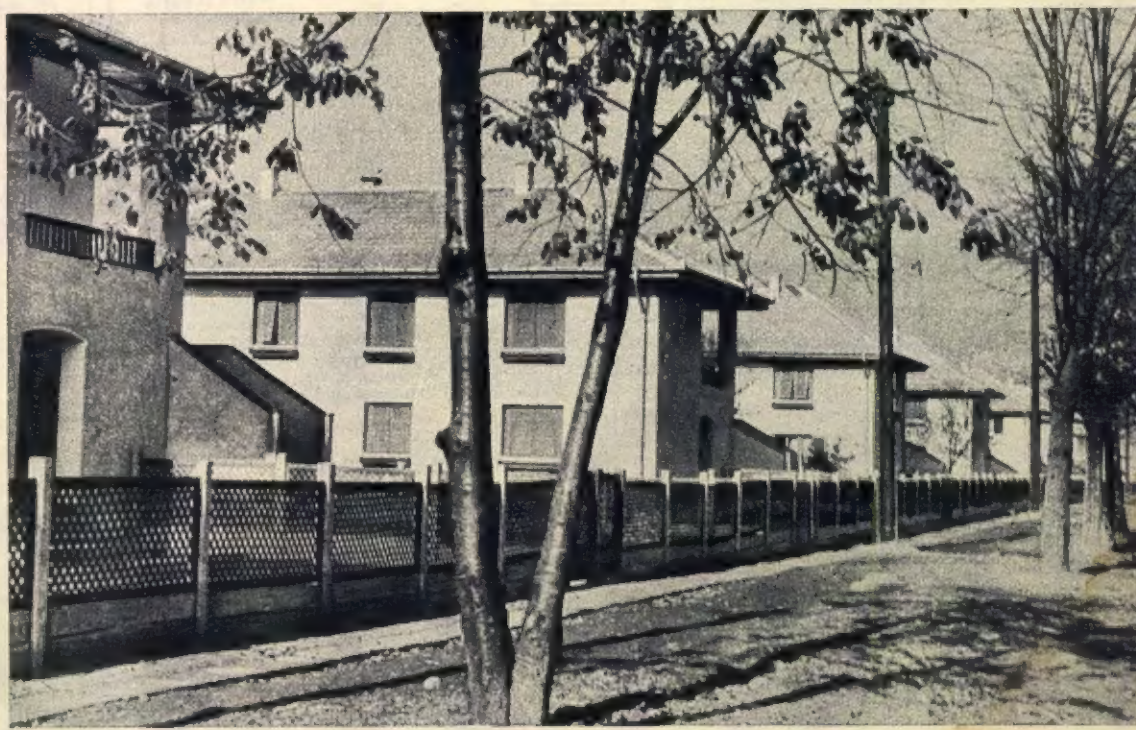

Vilele acestea au fost ridicate prin noul procedeu al turnării cu beton ușor monolit.

La cofrajele metalice se toarnă betonul (meșterul constructor Romulus Pop).

șani, s-au construit unele apartamente la un cost de 113.000 lei".

Așadar, calculul cu privire la economia realizată prin noua metodă de construcții, fiind raportat la un etalon criticat prin însuși documentul de partid, se dovedește a fi lipsit de valabilitate. Atunci? Experimentatorii noii metode trebuie să raporteze în viitor prețul de cost al noilor construcții pe care le experimentează, la cifrele reale, indicate în această privință în Expunerea făcută de tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej: „Trebuie să folosim rezervele existente pentru a construi apartamente de 2 camere și dependințe la un cost de 30.000 - 40.000 lei..." Așa cum s-a dovedit că e perfect posibil în Capitală și în unele orașe ca Pitești și Cluj, unde se execută în prezent apartamente la un cost sub 40.000 lei.

Așadar, costul de 60.000 lei al unui apartament din blocurile construite prin noua metodă la Petroșani trebuie redus în viitorul imediat la proporțiile indicate constructorilor de către partid. Numai astfel noua soluție tehnică — dovedind în același timp calitatea cerută construcțiilor — își poate impune valabilitatea și poate fi generalizată; numai astfel noul procedeu poate constitui o metodă bună, cu ajutorul căreia constructorii să poată răspunde cu cinste chemării partidului de a ridica pentru oamenii muncii, locuințe ieftine și de bună calitate.

F. URSEANU

Fotografiile autorului

BIELORUSIA SOVIETICĂ A ÎMPLINIT 40 DE ANI

Petrus BROVKA

De-aş fi

Sus, pe deal, m-aş vrea s-ajung
Falnic brad şi verde
Ce cu braţul său, prelung,
Printre nori se pierde;
Lîngă cer, întîiu-n zori,
Înglna-mi-aş cîntul
Şi-aş veghea — de rod şi flori
Încărcat — pămîntul.

M-aş voi cîndva sub dîmb
O fîntînă rece —
De la muncă, de la cîmp
Fraţii mei de-ar trece,
I-aş opri din drum şi-ar bea...
Şi sorbind, sfioase,
S-ar privi-n oglinda mea
Fetele frumoase.

O vilcea m-aş vrea... Să chem
Pruncii la joc într-una —
Şi de-ar fi, ca din blestem,
Să n-ajung nici una,
Vrea-m-aş iarbă lîngă prag,
Funigei pe ape!...
Numai de pămîntu-mi drag
Să rămîn aproape.

În românește de Eugen FRUNZĂ

Piotr PRIHODKO

Steagul Republicii

Steagul meu îl cunoşti dintr-o mie.
Sînt culori ce demult le ştiai.
Două sînt.
Una e purpurie.
Alta,
verde ca frunza în mai.
Purpuriul e singele care
îl vărsară părinţii cîndva
pentru zilele noastre cu soare,
pentru noi,
pentru roşia stea.
Iară verdele-i dragă pădure,
lan de cînepă, lacul bătrîn
şi cîmpii ce sub fulgul uşure
tot străpite cu verde rămîn...
Bieloruse cîmpii din pruncie,
v-aş cuprinde în braţe cu drag!
V-aţi unit voi cu maica Rusie
sub puternicul tînărul steag.
Şi privindu-i culorile-mi pare
că în el e şi roşia stea
sînt şi zilele noastre cu soare
e şi cîmpul
şi Patria mea!

Maksim TANK

La Manche

La Manche!
Ştiu, geograful e în stare
Lăţimea şi-adîncimea să-ţi măsoare.
El va verbi cum curgi, pe unde treci,
Parc-ar citi din enciclopedie,
Probabil în volumul douăsprezece
Ori poate-n altul...
Bolta-i similie.

La Manche cîntat în sute de poeme
Tăcut e azi. Aud din vreme-n vreme
Un pîcănit de foto-aparat,
Văd ţărmul Angliterei depărtat,
Privesc vreun călător ce stă notînd
Ce vede-acum şi ce-i trecu prin gînd,
Iar gîndurile mele iar pornesc
Spre ţărmul meu, spre ţărmul părintesc...

Acum, la noi, ciobanul, stînd în cîmp,
Pusemn-şi strigă turma de pe dîmb,
Văzduhu-i rece, codru-i gol şi mut,
Zăresc un plic de fete ce-a trecut,
Aud fluierînd mestecenii bătrîni,
Iar mama cu bătrînele ei mîini
Ţinînd de clanţă, stă tăcută-n prag
Gîndind la fiul dus pe alt meleag...

Din cîmpu-ntins mireasme-mbietoare
Spre ţărmul meu mă cheamă negreşit
Parcă te văd, te simt din depărtare
O, cît de-aproape mi-eşti pămînt iubit!

Nu, n-aş putea să stau privind la nori
Aici pe punte printre călători,
Şi nici să mai respir pe-acest meleag
Ori stînd pe vas uşor să spintec largul
De n-aş vedea deasupra mea catargul
Pe care, sus,
E purpuriul steag!

Traduceri de M. DJENTEMIROV

Tinereţea fericită a Bielorusiei Sovietice.

Katalin leagă firul

– poveste adevărată de Horia LIMAN

Ilustrație de N. POPESCU

În lunile de vară, cînd dogoarea sorelui se revarsă peste povîrnișurile munților pînă-n văile tăinuite, prundișul se înstăpînește, ca o pecingine, în albiile apelor supte de pălălaia anotimpului. Nisip, și pietre, și bolovani, într-o haotică aglomerare arbitrară, imaginează atunci o stearpă și dramatică așezare omenească mistuită de un cataclism. Întocmai așa apare uneori existența unui om — ca matca secată a unui pîrău din care nu a mai rămas decît un fir subțire și timid de apă, tremurat pe sub crengile putrede ale sălciilor jeluitoare.

În 1940, avea numai 15 ani. O vîrstă cînd visurile sînt tinere și pilpîie generoase ca izvoarele care țîșnesc pe sub cetina brazilor. I le-a curmat, într-o singură clipă, o întîmplare nefericită: muncitoare la pămînt, în toamna acelui an, mama Katalinei a rămas fără un braț; i l-a sfîrtecat o batoză. Iar Katalin a luat drumul orașului, tocmai în Sf. Gheorghe, unde s-a angajat la o țesătorie.

— La început am fost curățitoare. Timp de doi ani. Apoi am lucrat la fișele de observație. Ani de zile n-am făcut altceva decît să notez operațiile greșite de la războaie, ruperile de la flaiere și de la ringuri: semitort rupt de alt semitort, cilindru de piele defect, fus de lemn defect, scamă pe furcă... Ani de zile! Abia în 1949, am devenit răsucitoare și, numai după un an și jumătate, am fost făcută mașinistă la flaier, la filatură. Era altceva...

Vara, sub pîrjolul mistuitor al soarelui, chiar și apele de munte se usucă. Am văzut o asemenea apă în inima munților Călimanului. Valea Seacă îi și zice — și era stearpă pe o lungime de un kilometru; îi sorbise arșița murmurul jucăuș al valurilor. Cînd se apropie însă primăvara sau toamna, cît de generoasă devine natura! Primăvara, pentru că renaște; iar toamna, pentru că e împlinită, ca un copac cu fructe coapte. E altceva...

Întocmai așa s-a întîmplat și cu Katalin. Pentru a deveni răsucitoare, i-au trebuit mulți ani. A trebuit ca fabrica ei să devină Uzinele textile „Gheorghe Doja", pentru ca mîinile ei îndemînatice să poată pune în mișcare cele o sută douăzeci de furci la care lucrează astăzi.

Nu are nimic prin care să se distingă de alte femei. Frunte rotundă și înaltă, nasul fin străjuind buzele subțiri, ochii de un albastru intens. Arată ca un om de o desăvîrșită simplitate, ca un om obișnuit.

— Am urmat cursurile școlii profesionale din întreprindere și, cînd am terminat, am fost evidențiată.

Așadar Katalin are calități pe care, timp de peste opt ani, nu s-a găsit nimeni să le descopere. Azi ea depășește norma cu o consecvență îndărătnică. Nu demult s-a angajat să realizeze o depășire de 20 la sută, dar a aflat apoi ea însăși că se subapreciase: a realizat un spor de 139 la sută!

Am văzut-o lucrînd. Nimic neobișnuit. Poate doar o năzuință îndîrjită care se exprimă mut, fără o privire, numai prin gesturi. În noaptea din ajun o urmărisem pe Teréz. E mai tînără: puțin peste douăzeci de ani. Și are mișcări vii, exuberante, cînd lucrează, de parc-ar face niște strengării, de parc-ar fi o ciută care însală privirea zvîcnind peste umbre, care nu se lasă urmărită.

E cam superficială — mi-a spus cineva.

Era un om sever, care nu observa că sub proprii lui ochi Teréz închipuia un basm în dantelă, era un om care nu avea în vedere o simplă dar esențială deosebire: la vîrsta ei, Katalin făcea o muncă pustiitoare, în timp ce Teréz, la puțin peste douăzeci de ani, își îngăduie nu numai să lucreze la cîteva războaie și să se numere printre cele dintîi muncitoare din uzină — ci să și rîdă. Să rîdă și să imagineze, muncind, un joc șăgalnic de ciută liberă, ca o spumoasă țesătură de dantelă.

Teréz este fruntașă în muncă, de multă vreme. La ea, tinerețea biruie. Tinerețea — capacitatea de a visa ceruri senine. Katalin nu a figurat vreodată la capitolul „sub normă". Dar, deși e încă tînără, secretul succeselor ei este experiența, înțelepciunea.

— Lucrurile se petrec ca în proverbul acela maghiar: cum îți așterni patul, așa și dormi (în romînește există unul asemănător). Totul depinde de organizare. De organizare și de... raporturile dintre oameni.

— Ce înțelegeți prin asta?

— Foarte simplu. Vin la lucru cu zece minute înainte, îmi pun la îndemînă materialele, astfel încît să pot economisi timpul dintre diferitele operații, și iau în primire mașina din mers, ceea ce duce la eliminarea altor timpi morți. Dar, deși ni se vorbește mult, în ședințele de producție, despre măsuri tehnico-organizatorice, eu cred că chiar realizările uzinei noastre se află în altă parte.

Și cum face o pauză, o întreb:

— Adică...?

Pe buzele ei subțiri apare un zîmbet vag, cu neputință de definit. Parcă s-ar fi strecurat pe nesimțite de undeva, dintr-o cută ascunsă a conștiinței sale.

— Pe vremuri — continuă ea — patronii noștri, directorii, funcționarii superiori parcă nu aveau altă preocupare decît să ne asmută pe unii împotriva celorlalți. Romîni, maghiari — pentru ei eram niște fiare care trebuiau să se sfîșie între ele, numai ca domnii de sus să poată dormi liniștiți. Și — de ce n-am recunoaște-o? — uneori izbuteau să-și atingă țelurile.

— Dar azi, azi, ce crezi...?

Pe buzele interlocutoarei mele flutură din nou zîmbetul acela cu neputință de tradus, care-i dă

Am salutat recurind un eveniment sărbătoresc. Expoziția bienală a artiștilor plastici amatori. Însă 25 de lucrări — și din cele mai bune — lipseau de pe panourile expoziției. De aceea noi, care am avut prilejul să le admirăm (chiar în clipa cînd erau înaintate spre ambalare), ne facem plăcerea de a le consemna.

Îmi amintesc, în primul rînd, de o xilogravură. Era o compoziție de mare avînt. „Bucium-așii lui Ștefan cel Mare" se intitula. Trei oșteni cu cușme cu pană zboară ca gîndul și ca vîntul pe trei cai iuți. În urma lor vine oastea bulz. Iar cei trei bucium-așii, cu capul puțin vîrît între umeri, se privesc cu un aer pe jumătate mucalit...

Am întors placa și am făcut emoționanta cunoștință, de departe, cu autorul: Gheorghe Uraș, om de pădure, muncitor forestier de la Poiana Stampei, lîngă Valea Dornei.

Îmi amintesc apoi de un portret. Un portret psihologic de mare finețe. Reprezenta o fetiță de la țară. O fetiță care a învățat carte cu multă sîrguință. Cu

← Corneo Simion, elev din Lupeni: Mineri

o expresie de frumuseţe lipsită de ostentaţie.

— Ca să răspund la această întrebare, trebuie să spun întîi de ce am cerut să intru în partid.

— Eşti membră de partid?

— Nu, candidată.

— Şi ce te-a îndreptat spre partid?

— Dorinţa de a înţelege viaţa. N-am putut să învăţ. N-am putut să fac decît şapte clase elementare, iar acum — cu toate că mult îmi doresc să urmez cursurile superioare — nu izbutesc să mă împart între cei doi copii ai mei, treburile din casă şi uzină. La cursurile din întreprindere am învăţat ceva din istoria P.M.R. Dar nu e suficient, ca să mă descurc în toate problemele. Aş vrea să pot înţelege totul, să nu existe pentru mine întîmplări neexplicabile.

— Şi de cînd eşti candidată de partid, ţi s-au mai lămurit probleme din acelea care înainte ţi se păreau întunecate?

Aici Katalin a renunţat la vorba ei molcomă, curgătoare, şi s-a însufleţit, cu o strălucire nouă în ochii de un albastru intens.

Ar trebui să vă vorbesc despre felul cum muncim noi, cei trei tovarăşi de la cele trei maşini ce ni s-au dat în primire. Cînd se rup firele la vreunul dintre flaiere, ne ajutăm reciproc tovarăşa Nastasia, tovarăşul Dinu şi cu mine — ca şi cum ar fi maşina fiecăruia dintre noi. Eu, de pildă, am primit Medalia Muncii, pentru că în primul cincinal am fost toată vremea fruntaşă. Cu toate acestea, nu consider de loc că cei doi tovarăşi ai mei nu au partea lor la această decoraţie. După fiecare „abzug" — adică schimbarea mosoarelor pline, cu altele goale — împreună curăţăm maşinile de scame, pentru a nu se depune pe furcă şi a asigura turaţii normale. Tot împreună ne organizăm locul de muncă şi, tot împreună, asigurăm legarea mai rapidă a firelor care se rup. Se întîmplă cu noi ceea ce am citit că recomandă Gorki într-o scriere a lui: arătăm mai multă atenţie unii faţă de ceilalţi. Şi acolo unde lucrurile se petrec aşa, tovarăşul meu de muncă nu mai este pentru mine un român, un maghiar, un sas, ci un om, un tovarăş.

Katalin a rămas o clipă pe gînduri, ca pentru a dibui firul rupt al unei idei pe care o urmărea. Apoi a reluat, cu acea îndrîjire arzătoare pe care i-am surprins-o cînd am văzut-o lucrînd:

— Cred că numai atunci începem să fim oameni, cînd sîntem tovarăşi...

Peste fruntea boltită, fulgi albi de bumbac se încîlciseră în părul mătăsos. Cu un gest instinctiv şi-a petrecut braţul peste ei. Era un gest moale, stîngaci, ca al unui om care se trezeşte că s-a avîntat mai mult decît îi îngăduie puterile.

— Am greşit? — întreabă surprinzător de sfioasă.

— Nu. De loc! Într-adevăr, acolo unde nu sîntem tovarăşi, încetăm de a fi şi oameni.

Aprobarea o bucură. O bucurie modestă şi discretă. Parcă ar fi spus rîzînd: „Ce bine e, că am dreptate!"

Reflectez: socialismul sporeşte mereu numărul oamenilor care gîndesc, acesta este un fapt tulburător şi un avertisment pentru cei care nu înţeleg realitatea cea mai elocventă a vremii noastre; e ca un foc care aprinde mulţimile în mers.

— Citeşti, tovarăşă Katalin? — o întreb, nu fără legătură directă cu gîndurile care mă-ncercau.

— Din nefericire, nu atît cît aş dori.

— Ce cărţi ai citit în ultimele săptămîni?

„Pădurea rusească" şi poeziile lui Eminescu traduse în limba maghiară.

— Ce gen îţi place mai mult?

— Romane, nuvele, versuri. M-am înscris la concursul „Iubiţi cartea" şi am citit toată bibliografia. Din păcate, n-am putut să particip la seminar.

— Ai fost bolnavă?

— Nu... motive familiare.

Şi cum se închisese brusc într-o tăcere încruntată, am continuat cu prudenţă:

— Soţul dumitale munceşte?

— Da. E un meşter bun.

Îşi iubeşte copiii?

— Da.

— Dar dumneata... te înţelegi cu el?

Braţul Katalinei a încîlcit din nou, încă mai mult, puful de bumbac rătăcit prin păr. Iar peste buzele subţiri a trecut, ca un tremur abia perceptibil, paloarea unui surîs vlăguit.

— Cred că da...

Nu am insistat. Mi s-a părut că tovarăşa Katalin trebuie să înnoade un fir care s-a rupt. Sau poate să întărească unul care se subţiase? Doar firele nu se rup numai în maşini...

TREI DINTRE CEI MULŢI

energie şi-a tras părul de pe tîmple şi de pe frunte în coada groasă, zvîrlită pe spate. E o fetiţă dîrză, voluntară. Ea ştie că, în ţară la ea, o fetiţă care învaţă bine poate ajunge departe. Şi va ajunge! Portretul e semnat de Winfried Fiubecher, lăcătuş din Oraşul Stalin. Iar fetiţa de pe pînză e însăşi sora lui Winfried.

Îmi revine în minte unul din peisajele doctorului Corneliu Petrescu. Un peisaj dinamic, cu schele şi sonde, la malul Dunării. Artistul l-a văzut într-una din acele dimineţi cînd lumina jucăuşă exaltă lucrurile şi parcă le ridică în aer. Dacă ai vrea, ţi se pare că ai putea ţine un pom în palmă. Ai sări capra pe o sondă. Ai face „hop" şi ai trece Dunărea. E o viziune de exuberanţă, de joc, de încîntare. „Hai să fim pentru o zi copii" — pare că ne îmbie, la sugestia acelei radioase dimineţi, doctorul-artist.

...Şi totuşi nici „Buciumaşii lui Ştefan cel Mare", nici peisajele doctorului Corneliu Petrescu, nici celelalte lucrări mai sus amintite nu au figurat la Expoziţia bienală a artiştilor plastici amatori.

Aceasta, pentru bunul motiv că vor figura... în altă parte. Şi anume, la Expoziţia internaţională a artiştilor plastici amatori. Expoziţia are loc la Londra, în primele săptămîni ale lunii ianuarie. Lucrările vor fi premiate individual şi puse pe loc în vînzare.

Pentru un moment, aşteptăm veşti cu plăcere şi cu o nerăbdare... moderată. Desigur, o confirmare ne-ar fi agreabilă. Şi totuşi...

Şi totuşi, atunci cînd „Buciumaşii" lui Gheorghe Ursu se dovedesc destul de tuţi ca să parcurgă în timp util drumul de la Poiana Stampei la Bucureşti şi de la Bucureşti la Londra, devin clare pentru noi cei puţin două lucruri: în primul rînd, că tînăra noastră artă plastică de amatori e plină de vitalitate. Şi apoi, că reţeaua ei cuprinde elemente din cele mai adînci straturi ale poporului nostru.

Viorica FILIPOIU

ŞCOALA ŞI VIAŢA

Te uiţi la fotografii şi te întrebi: „sînt de la o uzină sau de la vreo şcoală?" Şi una şi alta; Şcoala nr.1 din Moscova nu este nici primul şi nici pe departe singurul dintre lăcaşurile de învăţămînt în care se şi înfăptuiesc tezele cuprinse în raportul tov. N. S. Hruşciov cu privire la întărirea legăturii şcolii cu viaţa şi dezvoltarea continuă a sistemului învăţămîntului public în U.R.S.S.

Astăzi, cînd marele popor sovietic se avîntă cu paşi de uriaş spre comunism şi cînd planul septenal prevede un salt fără precedent şi hotărîtor al U.R.S.S. în întrecerea cu cele mai înaintate state capitaliste, şcoala sovietică este chemată să pregătească multilateral oameni instruiţi, care să stăpînească bazele ştiinţei, tehnica cea mai avansată şi să fie apţi, totodată, pentru o muncă fizică sistematică.

Cum se realizează, în mod practic, legătura dintre şcoală şi viaţă, ne-o demonstrează şi experienţa Şcolii nr.1 din Moscova, care, de mai bine de doi ani, a trecut la o strînsă colaborare cu uzina de utilaj petrolifer „Neftepribor". La uzină vin o dată pe săptămînă, la practică, elevii claselor 8,9 şi 10 ale Şcolii nr. 1, care muncesc şi se califică sub îndrumarea unor meşteri iscuiţi. După ce au căpătat suficiente cunoştinţe, elevilor li se dă posibilitatea să lucreze în fabrică timp de o lună de zile, la sfîrşitul fiecărui an, pentru calificare temeinică.

Paralel cu descoperirea „tainelor" uzinei, elevii se familiarizează şi cu munca practică pe ogoarele colhoznice. În acest scop, Şcoala nr. 1 a intrat în legătură de colaborare cu colhozul „Rossia", care organizează în fiecare vară, cu sprijinul material al celor de la uzina „Neftepribor", o tabără de pionieri şi şcolari, în cadrul căreia vacanţa este îmbinată cu îmbogăţirea continuă a cunoştinţelor viitorilor constructori ai comunismului.

1 La început elevii fac cunoştinţă cu uzina în cabinetul tehnic. Maistrul Piotr Krainov a venit aici ca să le dea primele îndrumări.

2 Şi acum, în marea hală a uzinei. Inginerul Evgheni Beliaev, unul dintre cei mai buni specialişti de la „Neftepribor", se ocupă cu dragoste şi răbdare de fiecare elev în parte. Elevul Valeri Verbiţki dintr-a 9-a este cucerit de lumea aceasta a maşinilor perfecţionate.

3 Elevii pătrund în tainele complicatelor mecanisme produse în uzină. Fotografia noastră a surprins un moment de studiu de la staţia seismică folosită pentru explorări geologice.

4 Instructor la secţia de bobinaj este muncitoarea Valentina Pavlova (dreapta).

5 În sfîrşit, la treabă de unul singur. Elevul trăieşte emoţiile neasemuite ale începutului. Piesele pe care le strunjeşte micul Aleksandr Podolîuk, deşi sînt deocamdată din cele mai simple, trezesc totuşi mîndrie tînărului strungar

Intrarea principală a Complexului școlar (blocul A)

Scările care duc la holul etajului II.

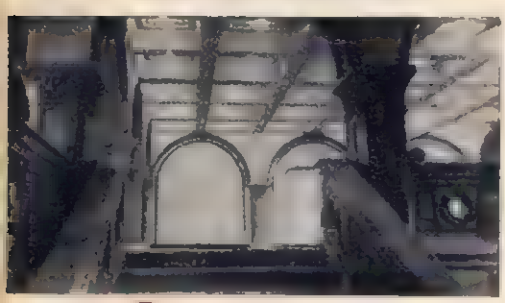

Complexul „LUMINĂ"

...O șosea nouă, pietruită — străjuită de trotuare largi — pornește din strada Republicii (mai sus de cinematograful cel nou), șerpuiește cale de cîteva sute de metri pe Dealul Morilor și se oprește — ocolind-o — în fața unei clădiri monumentale în stil românesc. Este un nou edificiu, care adăpostește Complexul școlar din Bîrlad, alcătuit din 11 pavilioane cu parter și două etaje.

Trebuie să ai mult timp pentru a vizita cele peste 300 de încăperi ale acestei imense construcții, care se întinde pe o suprafață de peste 17 hectare, din care numai suprafața clădită ocupă 6.200 metri pătrați.

Dar și numai o vizită fugară de cîteva ore poate da vizitatorului imaginea minunatelor condiții create celor ce vor urma aci cursurile învățămîntului de cultură generală.

...Una după alta se înșiruie nenumăratele săli de clasă, cu o capacitate de 40 de elevi fiecare, dotate cu mobilier modern. Apoi cinci laboratoare și șase ateliere care concretizează ideea politehnizării învățămîntului. Un lot experimental și o întindere de livezi vor sluji interesul elevilor pentru agricultură.

Porțiță mare pe una din săli. Elevi, fete și băieți, purtînd în brațe teancuri de cărți, par a disputa o întrecere: se amenajează biblioteca în care se vor găsi peste 30.000 de volume.

În această școală vor primi lumina cărții peste 2.000 de elevi din clasele V-XI din orașul și raionul Bîrlad; peste 500 de elevi vor fi găzduiți în internatul complexului. Să vizităm dormitoarele: săli mari, luminoase, cu paturi și așternuturi strălucitor de albe. Lîngă și un grup sanitar din cele ce funcționează pe coridoarele dormitoarelor: un spălător — baterie și chiuvete de faianță, oglinzi de cristal. Alături, cameretele de duș ale elevilor. Cantina, cu peste 600 de locuri, este deservită de o bucătărie utilată cu instalații din cele mai moderne.

La vremea vizitei noastre, cabinetele metodice, cabinetele medicale, punctele sanitare și altele erau în curs de amenajare.

Socotisem că am terminat de văzut tot ce era mai interesant și că, deci, putem pleca (după peste patru ceasuri de... alergătură), cînd un puști în uniformă, cu ochi albaștri și gropițe în obraz, ne acostează:

— Sălile de sport le-ați văzut?

— Nu! — mărturisim...

— Atunci n-ați văzut nimic! — ne dezamăgește puștiul. Dar mai aveți timp — adaugă el, invitîndu-ne să-l urmăm, înșir-un chip care nu îngăduia refuzul.

Și așa, am luat cunoștință cu sala de sport, destinată pregătirii fizice generale, și cu cele două săli de atletism și gimnastică. Și am mai aflat că este în pregătire o bază sportivă alcătuită din terenuri de fotbal, volei, baschet, gropi pentru sărituri, piste pentru trecerea normelor G.M.A. și altele.

Privesc în zare orașul și-mi vine în gînd o întrebare:

— Unde locuiești?

Puștiul cel cu ochi albaștri și gropițe în obraz — al cărui nume îmi pare rău că l-am uitat și-mi cer iertare pentru asta — îmi răspunde:

— În Podeni...

— Cam departe — apreciez eu, ca unul care cunoaște foarte bine toate colțișoarele acestui oraș.

— Nu-i nimic. Niște autobuze grozave — face mîndru micul meu interlocutor — ne fac din centrul orașului și ne duc acasă... Iar la școală, tot cu autobuzele...

...Doar în cîțiva ani — ani de putere populară — la un capăt al orașului s-a ridicat, semeață, *Fabrica de rulmenți*, iar la celălalt capăt, monumentalul *Complex școlar*. Două simboluri ale adîncilor prefaceri petrecute în țara noastră, ogîndite în orașul Bîrlad, oraș sălt de oropsiți în trecut.

I. RODA

Fotografii de D. PAVALAȘCU

CINCI MINUTE

CU LUDMILA

La Casa actorului din Moscova a avut loc o seară de creație a artistei Ludmila Țelikovskaia. Actrița mulțumește publicului pentru ovațiile călduroase.

Cred că sînt mai bine de douăzeci de ani de cînd am cunoscut-o pe Ludmila Țelikovskaia: debutase tocmai pe scenă și pe ecran — simultan. De atunci, i-am urmărit mereu creațiile (și nu sînt puține la număr: Ludmila a jucat în aceste două decenii în vreo 12 filme și în mai bine de 30 de spectacole de teatru). Cea mai reușită creație a ei rămîne totuși, după părerea mea, rolul „Zvăpăiatei" din filmul cu același nume, realizat după nuvela lui Cehov.

Și totuși Pușkin, nu Cehov, m-a adus la teatru — mărturisește astăzi, glumind, artista. Era poetul meu preferat. În 1937, cu prilejul comemorării centenarului morții sale, am recitat la Olimpiada elevilor de la Moscova fragmentul „Visul Tatianei" din „Evgheni Oneghin". După ce am ieșit din scenă — și, vă închipuiți, eram complet stoarsă de puteri din cauza emoției — cîțiva dintre marii actori care făceau parte din prezidiu au stat de vorbă cu mine și m-au îndemnat să mă înscriu la Institutul de Teatru. Le-am urmat sfatul și, un an mai tîrziu, mă aflam printre cei 800 de tineri ce candidau pentru cele 13 locuri ale Conservatorului „Sciukin". La examen, am recitat din nou „Visul Tatianei" și, de mînă cu Pușkin, am reușit să trec, alături de 12 colegi ai mei, pragul Institutului. Apoi, după terminarea studiilor, am fost angajată la teatrul „Vahtangov"...

Toate acestea mi le povestește Ludmila Țelikovskaia acum... Stăm de vorbă în noul ei apartament, ale cărui ferestre larg deschise dau spre una din străzile principale, atît de animate, ale Moscovei. De afară pătrund la noi zgomotele surde ale străzii, claxoanele autobuselor, vocile trecătorilor, rîsetele copiilor. Cînd intrasem, însă, ferestrele erau închise și în cameră domnea o tăcere odihnitoare. Mi-am închipuit că liniștea îi era trebuitoare actriței, pentru pregătirea vreunui rol dificil. Dar...

— Așa își face lecțiile — mă lămurise gazda.

Așa, precum desigur ați înțeles, este fiul Ludmilei. Are aproape nouă ani, e elev în clasa a treia și o persoană foarte ocupată: după ce-și termină lecțiile, studiază ore întregi pianul. Pasiunea aceasta a moștenit-o de la mama lui Ludmila Țelikovskaia a absolvit și o școală superioară muzicală, unde urmase cursuri-

Scenă din spectacolul „Foma Gordeev". În rolul personajului Medințkaia — Ludmila Țelikovskaia; în cel al lui Foma — Grigori Abrikosov.

Cadru din filmul „Zvăpăiata". În rolul Zvăpăiatei — al Olgăi Ivanovna, soția lui Dimov — artista Ludmila Țelikovskaia.

...Și iat-o acum pe Ludmila Țelikovskaia în „rolul" de profesoară de muzică, dînd lecții de pian fiului ei, Șașa.

ELIKOVSKAIA

în

de pian. Acum mama și fiul dau adeseori concerte la patru mîini; auditori ai acestor concerte sînt doar tata și bunica. Dar dacă băiatul a împrumutat această pasiune de la mama sa, a avut grijă să-și mulțumească, la rîndul său, părinții de o pasiune proprie: filatelia (și unul dintre cei mai proaspeți colecționari, tatăl cunoscutul arhitect Karo Alabian — a devenit, pare-se, cel mai înverșunat). Am văzut un album — unul din multele aparținînd familiei în care aproape toate paginile erau completate. Pe una din ele, un titlu mare: „Rominia". Ludmila Țelikovskaia — care e foarte încîntată de filatelia românească — a împărțit timbrele românești în două categorii: „Rominia veche" și „Rominia nouă".

— În altă ordine de idei, ce preferați: teatrul sau cinematograful?

— E greu de răspuns, pentru că și o artă, și cealaltă au pentru actor „seducția" lor. Dacă ar trebui, totuși, să mă pronunț, aș înclina, pînă la urmă, pentru teatru: scena îți oferă posibilitatea de a-ți perfecționa incontinuu rolul, de a-ți verifica în fiecare seară, în fața unui public mereu nou, roadele muncii tale artistice. Dar dacă e vorba de preferințe artistice, trebuie să vă mărturisesc că totdeauna am regretat că nu scriu literatură.

Iubiți atît de mult literatura? Și care vă sînt scriitorii preferați?

— Dintre cei sovietici, Șolohov și Paustovski.

Și acum, o întrebare nelipsită dintr-un interviu: ce proiecte de viitor aveți, ce roluri ați dori să jucați?

Rolul unei femei a zilelor noastre, al cărei profil moral să fie specific pentru societatea noastră sovietică și un exemplu de etică comunistă.

...Și într-una zi pe care-i „întîmpinează" zîzîie cu drag cît de gospodină grijulie.

DE LA ELBA LA PACIFIC

R. CEHOSLOVACĂ Pe cursul superior al celui mai mare rîu din Slovacia, Vah, se execută mari lucrări hidroenergetice. Va fi construit un lanț de baraje cu 22 hidrocentrale, a căror producție globală de energie electrică va fi de peste 3.000.000.000 kW/oră pe an. În fotografie: vedere generală a barajului de la Lipovice, în construcție — ultimul din sistemul de baraje.

U. R. S. S. „T.E.-50" se numește noul tip de locomotivă pe care colectivul uzinei constructoare de locomotive „V.V. Kuibîșev" l-a realizat recent, ca un dar făcut Congresului al XXI-lea al P.C.U.S. Inima noii locomotive va fi motorul „D-45", construit la aceeași uzină.

R. P. D. COREEANĂ

Pentru prima oară în Coreea populară au început să se producă excavatoare, autocamioane, tractoare și locomotive. În fotografie: autocamion cu trei roți, produs la fabrica de accesorii de automobile din Phenian. Autocamionul are o capacitate de două tone și poate atinge o viteză de 80 km la oră.

R. P. CHINEZĂ Pînă nu demult, această întindere de pămînt era un deșert nisipos. Acum, a devenit un ogor roditor, prin munca entuziastă a membrilor Comunei populare din Cenhai (provincia Kuantun).

Nunta Păunei

de Petru VINTILĂ

1.

S-a măritat Păuna Vulcu. Acuma degeaba nu mai au junii somn. Păuniţa şi-a pus conciul în cap. Unii spun că degeaba a fost tat-su paznic la gospodărie, cu puşca-n bandulieră, cu amîndouă ţevile încărcate, dacă nu şi-a putut păzi fata de dragostea unui om străin de comună. Dar nu zic toţi aşa. Cei mai mulţi sînt bucuroşi. Spun:

— Lasă, că-i bine să vadă tot raionul că Pătaşul are fete frumoase şi căutate.

Acuma, nici Lazăr Oanchiş nu-i chior. Fain fecior. La el în Borloveni n-a ţinut altul hora, cît a fost june. Tot el a ţinut-o. Sînt în drept să-l plîngă borlovencele. Treaba lor. Să ude perinile, dacă nu l-au putut opri în hotarul comunei. Ori să-şi afle alinare, ca şi Lazăr, la Pătaş. Numai aşa, în ciudă. Acuma nici n-ar sări nimeni cu gura în adunarea generală.

— Da'ce, în Pătaş nu-s feciori? Au plecat toţi la armată? Ori s-au făcut domni?

Bătrînul Dimitrie Vulcu, tatăl Păunei, sta ruşinat în fundul sălii. Sta în picioare, cu spatele rezemat de zid. Sta şi clipea din ochi. Numai Păuna era mîndră. S-a învăţat fata cum să vorbească la şedinţe. A zis, căutînd mîndră peste mulţime:

— Care nu-i de acord?

„Aha, de acord", riseră unii, dar Ion Savu s-a ridicat şi a spus:

— Iaca, eu nu-s.

Iar au ris oamenii.

— Rideţi voi, dar uitaţi-vă la feciorii ăştia cît îs de supăraţi. Oare ei n-au stimă şi onoare? Ei nu sînt „persoane"?

Preşedintele s-a ridicat şi i-a spus:

— Lazăr Oanchiş e şi el colectivist.

— Dar ai noştri ce sînt? Indivíduali?

— Asta-i patriotism local, tovarăşi, nu-i just! E o greşeală politică să judecăm aşa.

— Păi ce, nunta-i politică? Halal preşedinte eşti! Mai bine te făceai slujbaş.

— Lasă şi tu, că ţi-ai luat muiere tocmai din Dalmaţia şi-ai adus-o în optsprezece acasă.

— Păi am fost cu frontu' pe-acolo. Ce era să fac? Şi eram ţugfirăr, nu tufă.

2.

La adunare n-a fost nimic, pe lîngă ce întîmplare s-a petrecut acasă la fată. A certat-o şi-a cercat s-o bată Dimitrie, tat-su. Păuna plîngea cu faţa în cămaşa pe care-o cosea pentru mire. Dar mumă-sa a sărit cu gura:

— Să nu dai, Dimitrie, în fată, că te pîrăsc la consiliul de conducere.

Dimitrie a lăsat joarda din mînă, mirat:

— Ce, mă? Consiliul e tatăl ei?

Cu o zi în urmă venise tînărul în peţit. Fără părinţi, fără ploscă. Nimic. Numai el singur, îmbrăcat cum e omul peste săptămînă. Cu cămaşa leoarcă de sudoare, cu cizmele pline de colb şi cu o şapcă ponosită pe cap. A zis:

— Am avut treabă pe la gospodăria dumneavoastră, că venirăm să luăm puii de la incubator.

„Sigur că da — s-a gîndit Dimitrie — cei din Borloveni n-au incubator. Ei aduc ouăle la cloşca noastră". Dar n-a spus nimic.

Lazăr s-a aşezat pe scaun. Dimitrie nu l-a poftit. Dar Păuna i-a spus, ridicîndu-şi sfioasă ochii de pe cămaşa pe care-o învrista:

— Uite un scaun, Lazăre, stai jos.

Cînd a auzit Dimitrie pentru ce-a venit Lazăr la ei, s-a făcut foc. O dată i-a venit sîngele în ochi, aşa, ca o întunecime. Dar tot s-a ţinut tare. I-a spus doar atît:

— Asta-i vorbă mare, tovarăşe. O nuntă nu se face aşa cum venişi dumneata acuma după puii de găină: faci chitanţa şi-o iscăleşti, semplu. Păi cum crezi? Dar pe mine m-ai întrebat?

A ieşit fără altă vorbă în ogradă. Şi, de acolo, în grădină. Degeaba l-a strigat nevastăsa. Parc-ar fi surzit. S-a întors abia cînd a plecat Lazăr. Şi dacă n-a mai fost ureche străină, s-a pornit la ceartă. Şi cînd a pus mîna pe cămaşa pe care-o învrista fata, era cît pe-aci s-o rupă de sus pînă jos:

— Na — a spus el plin de mînie — fă-i cămaşă de mire!

Şi iar a pornit cu gălăgia, dar muierea lui s-a repezit şi i-a strigat:

— N-o mai certa atîta, ce dacă mirele-i din altă parte... din altă colectivă?

Înciudat de atîta împotrivire, şi-a luat pălăria şi s-a oprit la M.A.T. Acolo s-a oprit. Şi a cerut un cinzec. L-a băut cu ochii închişi, gemînd de ciudă. Şi a mai cerut un cinzec. Apoi a spus să-i dea un kilogram. Şi a băut din sticlă, de unul singur, aşezat pe un butoi, lîngă tejghea. L-a întrebat unul ce are de-i aşa cătrănit, dar el i-a răspuns în sec:

— Cum vrei să stau? Să cînt?

3.

Noaptea, Dimitrie nu s-a culcat, ca omul, în casă. Şi-a făcut culcuş în podul grajdului. Iar a doua zi, plin de paie, s-a dus la preşedinte să-i spună că are treabă la Borloveni. La Borloveni s-a dus. Dar s-a petrecut pe drum cu cei pe care-i căuta. El a mers cu trenul şi ăia au venit la Pătaş cu căruţa. Şi au venit cu otfel[1]), cu plosca plină de ţuică, îmbrăcaţi în straie de duminică. Dar Dimitrie nu i-a văzut. Nu i-a mai apucat la Borloveni. Plecaseră. S-a dus Dimitrie la preşedintele colectivei. Îl cunoştea de la militărie. Făcuseră amîndoi armata la 94 infanterie, la Orşova. Dar nici lui nu i-a spus Dimitrie tot. L-a luat de departe:

— A venit unul de la voi, să ia puii de la incubator.

— Lazăr a fost. Pe el l-am trimis. Dar ce cauţi aici, cînd te caută peţitorii pe-acasă?

Şi n-a mai putut Dimitrie să facă pe neaznaiul.

Preşedintele şi-a tras scaunul lîngă el şi i-a spus:

— Mă, frate-miu, ai să cîştigi ginere fain.

Apoi s-a ridicat de pe scaun, a crăpat uşa şi a strigat în biroul alăturat:

— Voine, ia adă tu cartea de onoare, că am treabă cu ea.

A adus socotitorul cartea de onoare. Şi preşedintele a pus-o înaintea lui Dimitrie.

— Na, mă, şi citeşte.

Dimitrie s-a uitat chiorîş la carte, dar preşedintele a deschis-o, arătîndu-i o bucată de ziar lipită acolo cu pap:

— Asta-i din *Scînteia*, mă, ce crezi tu! Uite-te la poză. Cască ochii, du-te-n fraş, ce stai aşa ca un cocostîrc cu ciocul pe sus? Aici îs eu în poză. Vezi mă? Şi lîngă mine, cine-i? Ia să te văd, ştii? E Lazăr, mă, ce dracu'! Şi ce scrie dedesubt? Hai, mă, citeşte tu, să nu zici că mă laud. Vezi, mă? „Preşedintele Zărie Surulescu, împreună cu colectivistul Lazăr Oanchiş, la împărţirea avansurilor". El a primit cel mai mult. Stai, că n-am terminat. Dar poza asta de unde crezi că-i luată? Îl vezi pe Lazăr al nostru? Asta-i din *Pravda*, frate-miu, l-au pozat pe Lazăr la un colhoz

[1]) Vornice! (n. a.)

din Kuban. Păi ai mers tu cu avionul, cum a mers el?...

N-a mai avut Dimitrie răbdare să stea. S-a ridicat și a spus:

— Mă duc, frate-miu.

Președintele i-a răspuns:

— Stai mă, că te trimit cu camionul. Merge la raion și te lasă în șosea, la Pătaș. În jumătate de ceas ești acasă.

„Uite-ai dracului, au și camion ăștia", se gîndi Dimitrie și rosti cu glas tare, parcă despre asta ar fi fost vorba:

— Avem și noi repartiție pentru un camion. Păi, cum crezi?

Pînă să plece camionul la drum, Dimitrie s-a învîrtit prin curtea gospodăriei, ca un inspector. Îi trecuse supărarea și acuma era vesel, pus pe vorbă și pe glumă. Cînd a dat cu ochii de șofer, un tinerel îmbrăcat încă țărănește, l-a întrebat pe președinte:

— Cum dracu', mă, de nu-i cumpărărăți salopetă și șapcă? La noi și crescătorii de porci au cizme de gumă.

Dimitrie parcă era în delegație. S-a oprit în fața remizei, unde rotarii puneau roți noi la o căruță. Și a zis „bun lucru, gospodarilor". Chiar simțea îmboldul să arate că știe și el carte, întrebîndu-l pe președinte:

— Cum stați voi pe-aici cu complexul Dokuceaev? Și a explicat imediat: cu asolamentul, adică.

Și se înfoie ca un curcan, adăugînd, fără nici o legătură cu întrebarea pusă adineauri:

— Ce să mai vorbim discuții! Sper că vii și tu la nuntă.

Președintele nu i-a mai răspuns, fiindcă șoferul a pornit motorul și Dimitrie s-a urcat în cabină.

4.

Pe drum, Dimitrie s-a gîndit cum să facă. Îl neliniștea un singur lucru: că peițitorii au să-l creadă apucat rău. S-a gîndit să intre în grădină și s-o strige de acolo pe nevastă-sa să-i aducă hainele noi și să se îmbrace după șură, să nu vină înaintea oaspeților ca un golan. Dar repede s-a răzgîndit. Are să intre așa, are să dea bineț și gata. Ce? Se mai uită cineva la haine? Acuma se mai fac cununiile ca pe vremea burgheziei? Tinerii să se iubească și atîta tot!

A ajuns la Pătaș. Camionul l-a lăsat la cotul șoselei. De acolo, a venit pe jos. Și a intrat în casă, pe poartă, ca omul. Cînd îi văzu în odaia mare, se prefăcu mirat:

— Ia te uită! Ce vînt pe la noi?

Apoi clipi din ochi spre nevastă-sa și rosti:

— Oare nu cumva?!... Și eu, cu treburile, am și uitat că am fată de măritat. Păi să stăm de vorbă atunci. Solomie, adă niște țuică.

— Dar n-ai destulă pe masă?

— Asta-i din calitatea aia? — întrebă Dimitrie, parcă să arate că are și altfel de țuică.

Umplu paharele și, ajungînd la paharul lui Lazăr, îi întrebă pe tînărul care avea fața roșie de plăcere:

— Ai ajuns bine cu puii acasă? Și rise: Ho-ho-ho! Zi, vii după pui și vrei să iei cloșca? Ho-ho-ho! Ai noștri nu ți-au muiat șalele?

Își dădu seama c-a spus o prostie și căută s-o dreagă:

— Nu-s oameni d-ăia la Pătaș. Haide, frate, ce stați cu paharele-n mîini? Ori nu vă place țuica?

5.

La a doua vedere au venit și președinții. Cei doi președinți, Zărie Surulescu de la Borloveni și Vichentie Mureșan de la Pătaș. Cu decorațiile pe piept, țanțoși amîndoi. Dimitrie ar fi vrut să vorbească despre zestre, dar președinții i-au răspuns:

— Ce zestre? Carnetul de zile-muncă și statutul Ge-a-cé!

— Da' ce, noi pe-atîta stăm? Îi dau radio, îi dau mobilă, îi dau haine... Ce dumnezeu, doar nu se mărită o fată săracă!

Vasile Oanchiș, tatăl lui Lazăr, ar fi vrut să-l asculte, fiindcă grozav îl interesa, dar s-a tras și el lîngă cei doi președinți, care stăteau față în față, îmbiindu-se la băut. S-a apropiat și Dimitrie de ei, răsucindu-și mustățile de-atîta bucurie. Și-a rotit ochii prin odaie, părîndu-i-se că ceilalți nici nu se uită la cîte lucruri avea el în casă. Și-i strigă nevesti-si:

— Ce-ai pus farfuria aia pe mașina de cusut? Pe masă n-ai loc?

Tocmai atunci porni să bată ornicul de perete și Dimitrie îi întrebă pe ceilalți, orășenește:

— La voi cît e ora?

Cei doi președinți își scoaseră ceasurile de buzunar. Vasile n-avea ceas și se uită la cel de perete. Dimitrie se lumină la față și zise:

— Merge bine, doar săptămîna trecută l-am luat. Mai adă țuică, Solomie! Și voi, doar sărutați paharele? Hai mă, că avem de unde.

Președinții puneau la cale nunta.

— Trebuie să ne înțelegem. Eu dau muzica — spunea cel din Pătaș.

— Da' ce, noi n-avem muzică? Pătru-cap-de-cal a cîntat și la radio.

— Să am atîția bani de cîte ori s-a produs la radio Moisă Murgu al nostru!

Ilustrații de Rodica CIOCÎRDEL

Și în timp ce discuțiile în jurul nunții continuau tot mai aprins, tinerii miri, ca duși pe altă lume, se sorbeau din ochi.

6.

O săptămînă încheiată s-au pregătit de nuntă. Dimitrie părea că-i cel mai prins cu treburile, dintre toți ai casei. Dar vinul l-au adus cei din Borloveni cu camionul, iar el doar l-a mutat din butoi în sticle și le-a pus dop. A pus și țuica în sticle, dar tot gustînd s-a îmbătat și a început să cînte în pivniță. Solomia l-a drăcuit și i-a luat cheia, închizînd ușa beciului. L-a pus să aducă două căruțe de nisip ud, din albia rîului, ca să pună sticlele în nisip, să stea băutura rece.

Cei doi viței i-a tăiat Agăsin Barbeș, iar găinile le-a tăiat Anghel. Cu securea le-a tăiat gîtul. Parcă era la crăpat lemne. Tot s-a stropit de sînge pe haine. Dar a zis să nu fie nuntă ca la Cana Galileii, numai cu pîine și vin, fiindcă el singur și-a pus în gînd să înghită o oală de sarmale, o pulpă de viței și o găină. Băsca vinul, țuica și prăjiturile.

Duminică, cu noaptea-n cap, au trimis cinci căruțe la gară înaintea oaspeților de la Borloveni.

Au împodobit caii cu panglici, cu flori și cu lînă roșie. Au împodobit și căruțele cu procoviță. Dar s-au dus degeaba căruțele la gară. Borlovenii au venit cu camionul. Numai muzica venise cu trenul. Și-ai dracului muzicanți, s-au urcat cîte doi în căruță. În prima s-a urcat Pătru-cap-de-cal, cu taragotul, și Meilă Mangu, cu vioara. În a doua s-a urcat Dămăschin cu contrabasul. Nici n-ar fi încăput mai mulți. Contrabasul e instrument mare. Cît o căruță. În celelalte trei căruțe au venit numai cîte doi muzicanți, cu cîte un instrument mic.

Cînd au ajuns în fața casei, Dimitrie a ieșit în poartă cu un pahar de țuică în mînă și a întîmpinat alaiul cu un cîntec:

Hai, hai, hai,
Cine-a mai văzut
Așa nuntă mare
Ca la Dimitrie?

Muzicanții au răspuns cu o horă. Dimitrie a băut paharul de țuică și a aruncat cu el în poartă, ca să se spargă. Și-a găsit loc toba mare, trîmbița, vioara a doua, clarinetul și oboiul.

În ograda miresii s-au rînduit pe-o scenă anume făcută pentru taraf. Și au cîntat cu schimbul, ei și cei din Pătaș. Dimitrie era furios. Se uita chiondorîș la camionul tras sub șopron. Sigur că da, borlovenii au vrut să arate că au și camion. La poartă, mirele nu fu lăsat să intre. Diverii băteau în poartă strigînd:

—. Aici e împărăteasa?

Dinăuntru s-a ridicat unul pe poartă și a răspuns:

— Prea cinstiți viteji,
Ați greșit casa,
Nu-i aici împărăteasa!

Dar cei de-afară nu s-au dat bătuți și au ciocănit iar în ușorii porții. Atunci li s-a adus o fetiță de vreo șapte ani, împodobită cu o cunună de foiomfiu. Fata pășea uimită și roșinată. Cei din ogradă au pus întrebarea:

— Asta o fi crăiasa?

— Să trăiască — veni răspunsul — să-i ajungă și ei rîndul, dar nu-i asta!

Au adus pe urmă o bătrînă unsă pe față cu funingine și cu un caier de lînă vîrît sub scurteică, la spate, ca să pară cocoșată:

— Asta o fi?

— Asta să-l ieie pe Nicolae de la Glimboca — rîseră cei de afară.

Au scos-o atunci din casă pe Păuna, îmbrăcată mireasă. Maică-sa i-a strigat din tindă:

— Aoleo, Păună, că nu cîntărîrăm straiele de mireasă.

Dimitrie îi făcu semn să tacă și veni lîngă ea:

— Ce strigi, femeie?

— Să nu se prindă vrăjile de ea.

— Du mai bine țuică la muzicanți; nu vezi că terminară sticla? Ori vrei să mă faci de rușine cu supirstițiile tale?

7.

Și pînă să se așeze nunta, Dimitrie mai schimbă cîteva vorbe cu Vasile, care era alături de el.

—.Nu ne-am înțeles cum facem, cuscre dragă: vine Păuna la Borloveni, ori Lazăr la Pătaș?

Dimitrie l-a privit surprins și a răspuns tot printr-o întrebare, însă limpede și care nu mai putea lăsa loc vreunei bănuieli:

— Păi cum crezi tu? Păi cum?

Și după ce a dat ocol cu privirea ogrăzii, Dimitrie a dat răspunsul întreg, arătîndu-i sub șopronul larg lemnele de construcție, stivele de cărămizi și sacii de ciment:

— Păi cum crezi tu? Din astea cine vrei să zidească? Tata mare? El are casă la mormînt, nu-i mai trebuie!

S-au așezat la mesele orînduite în unghi mare pe trei laturi ale ogrăzii și, la un semn al lui Pătru-cap-de-cal, muzica din Borloveni a pornit să cînte „a ginerelui". Cu taragotul sub braț, Pătru-cap-de-cal și-a întins gîtul înainte, ochii i s-au bolboșat și a dat drumul viersului:

Mi-s băgat ginere-n casă
Și nu mi-s slugă, nici gazdă.
Că sluga are simbrie,
Eu mi-s rudă la cocie.
Cocia ți la seuceală,
Ruda rămîne afară.
Cocia-i băgată în șopru,
Ruda-i mînată la lucru...

Dimitrie a înlemnit de mirare și de ciudă. Cuscrul lui însă a băgat de seamă și i-a pus mîna pe umăr, spunîndu-i repede:

— Stai jos, cuscre, c-așa-i cîntecul.

Dar pînă la strigarea darurilor, Dimitrie parcă a stat pe cuie. Cînd s-a ridicat diverul și a făcut semn muzicanților să tacă și a rămas numai sonul trîmbiței, într-un semnal prelung, ca la regiment, Dimitrie s-a făcut stacoju la față de plăcere. S-a ridicat și el în picioare, parcă voia să audă mai bine. I s-a părut că nu-i liniște destulă și a stat îndelung. Apoi a rămas cu fața aplecată înainte, ascultînd înștiințarea diverului:

— Acuma vine strigarea darurilor, cinstiți nuntași!

Solomia l-a tras de mînecă pe Dimitrie, să stea jos, dar acesta, supărat, i-a spus:

— Ce? Vrei să nu văd nimic?

8.

Urcat pe o masă, diverul a primit darurile, dînd de știre în gura mare:

— Nașul miresei, tovarășul Vichentie Mureșan, președintele colectivei din Pătaș, a adus, după cum vedeți, o grămadă de oale smălțuite, pentru zupă, pentru sos, pentru carne, pentru găluște și pentru mai știu eu ce. Nu mai stau să le număr, că nașul mirelui, tovarășul Zărie Surulescu, președintele colectivei din Borloveni, s-a înfățișat și dumnealui cu darurile, o grămadă de farfurii late și adînci, linguri și furculițe, polonice și cuțite, mă rog, să mănînce mirii sănătoși din ele, că eu nu le mai număr. Uitați-vă, cinstiți nuntași, și pe Mărina Donese, verișoară de-a doua cu mireasa, a adus un taler de zahăr și o sută de lei. Bănoși să fiți, frumoși miri, și plină de dulceață căsnicia voastră! Tatăl miresei îmi face semn că nu poate aduce toate darurile, dar vă poftește să vă uitați colo, unde zac stivele de cărămizi, lemnele și sacii de ciment. Să vă bucurați de casă, cinstiți miri, și să rodiți în cuprinsul ei ca merii din livezi. Niță Conciatu, vecin de-al mirelui, a adus și el un taler de zahăr și-o sută de lei. Soacra miresei, tovarășa Ioana Oanchiș, a adus nurorii dumneaei o pereche de cercei de aur. Și în clipa aceea Dimitrie s-a aplecat la urechea Solomiei, spunîndu-i în șoaptă:

— Tu să dai un inel să nu zică lumea că ni-s sărăntoci!

La jocul miresei, Dimitrie a stat o vreme vesel, pe scaunul lui, uitîndu-se cîți bani pune fiecare în farfuria pe care-o ține diverul, sunînd în ea cu o cheie, în tactul muzicii. Apoi s-a ridicat, a pus o sută de lei în farfuria ținută de diver și a luat-o pe Păuna la joc. A venit și cuscrul său, Vasile, să-și joace nora. Dimitrie, căutîndu-l din ochi pe Lazăr, s-a îndreptat glonț către tînărul care privea jocul. L-a tras de o parte și s-au așezat amîndoi sub șopron, pe stiva de lemne. Dimitrie n-a știut cum să înceapă vorba. A tușit, s-a uitat către meseni, s-a uitat la muzicanți, apoi i-a spus, lovindu-l cu palma peste umărul lat și puternic:

— Dacă într-un an nu-mi faci un nepot, să știi că-ți dau o bătaie clasa-ntîia! Vreți să n-am nici o bucurie la bătrînețe? Oare degeaba să-și fi pus fata mea conciul în cap?

SCRIITORI ȘI CĂRȚI

BIRUITORUL SURIS AL VIEȚII*)

Eugen Jebeleanu

Cu participarea la o conferință internațională împotriva bombei A și H, ținută la Tokio în anul 1956, poetul Eugen Jebeleanu a avut prilejul să ia contact direct cu urmările uneia dintre cele mai oribile crime comise pînă acum împotriva umanității. Cunoașterea directă a urmărilor cutremurătoare ale bombardamentului atomic asupra Hiroshimei, ordonat de comandamentul american, înșiruirea poetului cu victimele supraviețuitoare ale acestui asasinat în masă înfăptuit acum 14 ani, dar peste care planează și astăzi aripile sumbre ale morții iminente, constituie punctul de plecare al amplului și puternicului poem *Surîsul Hiroshimei*. Punct de plecare numai, deoarece recenta creație a lui Eugen Jebeleanu nu se limitează numai la dezvăluirea ororilor lăsate de dușmanii vieții. Prin poem răzbate mobilizator apelul la lupta împotriva tuturor acelora care ar mai vrea — repetabilă pe alte puncte ale globului — catastrofa Hiroshimei.

Fără a avea pretenția de a epuiza caracterizarea liricii lui Eugen Jebeleanu, subliniem totuși o latură specifică a poeziei sale. Poetul tinde a-și comunica emoția cît mai discret, cît mai reținut. Surdinizarea vibrației lirice e permanent în grija poetului. Eugen Jebeleanu e mai rar poet al confesiunilor directe, tumultuoase; de cele mai multe ori, sentimentul se filtrează cu precauție, străunit prin expresia aparent rece. Procedeul organic poetului nu-i sterilizează lirica; dimpotrivă, aceasta capătă o mare forță de sugestie. Cătrenaii: *„Nici lacrima n-o arunca în rîu, / ci fă din ea ce timpul face-n peșteri: / o stalactită necurmată-n creștet, / un dinte — și îndreaptă-l spre dușmani!"* (1949) este semnificativ pentru producția lirică a poetului și poate servi ca motto în fruntea poemului *Surîsul Hiroshimei*. Aici, durerea, indignarea și revolta poetului în vederea îngrozitoarelor efecte ale înumanelor acțiuni imperialiste traversează poemul, cu atît mai acut cu cît aceste reacții afective sînt mai dese, mai concentrat expresimate. Iar *lacrima* poetului la spectacolul dezolant al locului atomizat răsfrînge deopotrivă mînia [illegible], dar și speranța nutrită de mecle de milioane de oameni în triumful binelui asupra răului, al *surîsului* omenirii asupra forțelor distrugătoare ale imperialismului războinic...

Mesajul luminos al acestui poem de o deosebită intensitate dramatică, umanismul lui sînt susținute și transmise cu claritate de o măiestrită mînuire a mijloacelor artistice. Compoziția gradată a poemului, organicitatea imaginilor și metaforelor folosite, limpezimea expresiei poetice, fără sonorități și afectări de circumstanță, sînt cîteva din calitățile *Surîsului Hiroshimei*.

Poemul se deschide printr-o invocare emoționantă, în care se exprimă temerea și dorința poetului de a nu redeschide rănile și a nu stîrni durerile: *„Iertare pentru fiecare pas / ce-atinge-o rană, rupe-o cicatrice...! Oh, aripi dă-mi, văzduhule de smalț, / să fiu ușor ca tine, să mă-nalț, / să nu ating cu pasul nici o rană, / să iau-ripa-mi cerul, îngerește..."* Apoi urmează evocarea Hiroshimei la sfîrșitul zilei care a precedat bombardamentul; e o evocare învăluită în poezia amară a unor existențe omenești trudind din zori pînă-n noapte, într-o muncă fără bucurii și orizont. Poemul continuă cu descripția dramatică a somnului orașelor lumii, urmărite și în vis de spaimele războiului. *„Se-nfiorc gemînd în somn / și căutînd / un adăpost mai bun / decît sub casca infernală-a cerului."* Ciclul *Visele orașului* dezvăluie, în pregnante imagini artistice, tristele destine omenești dintr-un oraș capitalist; doar în visele din timpul somnului oamenii mai speră în realizarea unor elementare dorințe cerute de condiția lor umană. Fiecare vis în parte e o bucată de antologie; să amintim doar *Visul omului-cal*. Cît de sfîșietoare în tragismul ei e implorarea omului care, asemenea cailor, cară după el — istovit și umilit — rîșniță: *„Cai, frați ai mei... copite, oși... copite...! Sînt omul-cal, / sînt numai bătături, / fiece deget / e un inel cu-o plăiță de granit!... / Luați-mă-ntre voi / și-adăpostiți mă în grajdul vostru / alături de șuturile crupelor lucicase."* Vin, pe urmă, *Zorile* neliniștitei tragedii. În acest timp, *Cătălii* (titlul unui fragment al poemului), din care a fost alungată orice licărire de omenesc, așteaptă înfiorător de calm ora deslănțuirii catastrofei pe care au pregătit-o. Bombardamentul întunecă pentru un moment soarele și preface în cenușă ființe omenești. În ciclul *Vocile*, poetul dă glas, ființ pe rînd, dezndejdii și durerii supraviețuitorilor, mîniei și revoltei celor 80 de milioane de japonezi. *Glasul muncitorului*, unul din capitolele finale, refăcea speranța celor deznădăjduiți. *Glasul* afirmă și dinamizează lupta pentru apărarea vieții, a păcii: *„Lăsați singele nevinovat, nu-l lăsați pămîntul să mi-l soarbă, / și lăcrămați-l de-a pururi vii, / pe lume"*.

Viața atotbiruitoare își răspîndește *surîsul* ei peste moarte; ideea aceasta, expusă în finalul poemului, exprimă încrederea oamenilor în realizarea supremului lor bun — pacea — și e, totodată, un avertisment la adresa acelora ce mai cutează a amenința lumea cu spectrul războiului, al morții.

Surîsul Hiroshimei e, fără îndoială, o izbîndă a liricii lui Eugen Jebeleanu, dar și un succes al poeziei militante pentru progresul și pacea omenirii.

Traian STOICA

*) Eugen Jebeleanu: „Surîsul Hiroshimei" — Ed. Tineretului.

o plăcută de cerneală

VERSURI ALE POETELOR LUMII

de Veronica PORUMBACU

Cîteva gînduri pe marginea traducerilor la care lucrez în fiecare zi... Traduceri? Eroare! Antologia liricii feminine este, de fapt, o autoexprimare. Nu fiindcă aș denatura cu o iotă versurile poetelor lumii, dar fiindcă în ele mă regăsesc eu însămi. De altfel, așa am și pornit-o. La început au fost cîteva nume... Magda Isanos, cu steaua atît de timpuriu căzătoare, Louise Labbé, cu sunetul lacrimilor de foc, mexicana soră Juana de la Cruz, cu comunicativele ei refrene de dragoste, și Lesea Ukrainka, ce-și afirma și striga în măcinarea trupului, viața, speranța... Nume izolate, flăcări în cele patru vînturi, la a căror lumină mă cunoșteam mai bine. Așa am pornit la drum: cîteva femei, înainte de a fi poete, cu amare bucurii și dulci griji omenești, cu iubiri împărtășite sau fără răspuns, cu dragoste maternă pentru propriii copii, ca și pentru univers. Și pe drum, în peregrinarea în timpul istoriei și în spațiul atlasului, mi se alăturau alte și alte surori, descopeream prietene în albele nopți polare, în explozia de culori a Antilelor, cu veacuri în urmă în umbra delicatelor boschete japoneze, în filele atît de umane — încărcate de experiența de viață și de luptă pentru viitorul fericit al nostru, al tuturora — ale femeilor Marii Revoluții... Și ajunsă către capătul călătoriei, știu că nu mi-am putut opri corabia în toate porturile, nici îmbarca de oriunde pasagere pe bord. Să fi strîns în copertele acestei culegeri, în care am adunat și tălmăcit ani de-a rîndul cele mai mari poezii scrise de femei, versurile tuturor poetelor lumii ar fi cerut încă decenii. Or, mi se pare că aceste „selecțiuni din lirica feminină universală" au un mesaj etic care se cere spus azi, dincolo de istoria literară sau de plăcerea estetică: e mesajul nostru, al femeilor lumii, care trăim îndoit bucuriile și durerile, care ne-am născut pentru dragoste și o înveșnicim prin maternitate, care aducem în chinuri viața și vrem s-o ferim de moarte, de războaie, de arme ucigașe, care împărțim greul, ca și uporul, cu cei ce ne sînt dragi.

De, înainte de toate, antologia are un mesaj etic...

Ing. Liviu Moraru: „Sînt sigur că folosind oțel-carbon, în loc de fontă, la confecționarea vaselor pentru tratamentul termic, le dublăm termenul de utilizare".

Mecanicul Radu Dumitru: „Reducînd cu 10% consumul de tablă, s-ar putea realiza la fiecare mașină o economie de 150 de kilograme metal".

Maistrul Eugen Naghy: „Adaug că prin înlocuirea vaselor de fontă cu vase de oțel-carbon pentru tratament termic, s-ar realiza anual o economie de 25.000 kg metal".

ȘI NOI NE-AM GÎNDIT LA ECONOMII

Expunerea tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej, făcută la plenara C.C. al P.M.R. din 26-28 noiembrie 1958, în care se oglindesc marile perspective ale dezvoltării economiei noastre naționale în anul ce a început, a găsit o caldă aprobare în rîndurile oamenilor muncii din fabrici și uzine. Cu același viu interes și entuziasm a fost primit planul de dezvoltare economică pe 1959 și de către muncitorii, inginerii și tehnicienii uzinelor metalurgice „Unirea" din Cluj.

Am vizitat uzina în aceste zile, cînd oamenii muncii de aici, în plin avînt, au pornit la realizarea sarcinilor ce le stau în față. Printre aceste sarcini este și aceea de a lupta pentru economisirea a cît mai mult metal. A principalei materii prime cu care se construiesc aici mașini pentru industria textilă și mașini utilitare. Gîndindu-se la economii, chibzuind asupra acestei probleme, mulți muncitori, tehnicieni și ingineri au dat în ultima vreme, în această privință, idei interesante, propuneri prețioase, dintre care vă prezentăm cîteva.

„25 TONE DINTR-UN CONDEI..."

Inginerul Liviu Moraru, metalurg-șef al turnătoriei, și maistrul Eugen Naghy, șeful sectorului, au un palmares bogat de inovații și raționalizări. S-ar putea spune chiar că, grație ideilor bune pe care le-au dat, uzina a înregistrat o serie de importante economii. Ultima lor sugestie necesită o atenție deosebită. E vorba de o propunere care „dintr-un condei" poate aduce anual o economie de circa 25.000 kg metal.

Prezentarea propunerii trebuie s-o încep vorbind despre niște vase din fontă, fiindcă vasele acestea, care după înfățișare par niște enorme amfore, au un rost important: în ele își fac „tratamentul termic" diferite piese proaspăt turnate. „Tratamentul" are loc în cuptoare, acolo unde vasele, împreună cu piesele dintr-însele, primesc dogoarea unei temperaturi ce trece de 1.000 de grade.

Pînă acum toate sînt bune. Este însă ceva care nu-i în regulă, dacă putem spune așa: vasele acestea, făcute din fontă albă, după opt pînă la zece incursiuni în cuptor, încep să crape. Devin deci inutilizabile. Urmarea: într-un an se ajunge la necesitatea unui număr de 64 de asemenea vase, fiecare din ele cîntărind între 800-900 kg.

„Să le confecționăm dintr-un alt metal, care să le confere o viață mai lungă!" — și-au spus inginerul Moraru și maistrul Naghy. Și au găsit materialul: oțelul-carbon obișnuit. Cu asentimentul conducerii, experiența a fost făcută. Primele vase confecționate din oțel-carbon rezistă un timp dublu față de cele din fontă, la o temperatură de 1.000 grade. Concluzia: aplicîndu-se propunerea, într-un an nu vor mai fi necesare 64 de vase, ci numai 32. Economia? Cel puțin 25 tone de metal!

Aflînd noutatea, am o rezervă:

— Știu că oțelul este mai scump decît fonta. Atunci? Nu se ridică prețul de cost al vaselor?

— Nu! — mi-au răspuns inovatorii. Oțelul îl vom elabora chiar aici în uzină, în cuptorul rotativ. Prețul lui va fi cît cel al fontei.

RĂȘINA-I „TARE CA OȚELUL"

Dublul profil al uzinelor „Unirea" face ca în unele sectoare să se fabrice mașini textile pentru filaturi — de la cele de răsucit, pînă la uriașele triplecarde, aduse altădată de peste hotare — iar în alte sectoare să se construiască niște produse cu totul deosebite de primele. E vorba de: automăturători, autogunoiere, autocisterne etc. Adică, mașini pentru salubritatea publică, care erau importate pînă nu demult.

Și la construirea acestor „autoutilitare" — cum li se zice în general — se poate face economie de metal.

Înainte de a vă prezenta propunerea pe care am aflat-o, e necesară o scurtă lămurire: mașinile pe care le vedeți măturînd automat străzile marilor noastre orașe nu-s atît de simple precum par. Sub carcasa lor „se ascund" o serie de complicate mecanisme. Printre aceste mecanisme sînt zeci de lagăre, mai mici sau mai mari — din bronz, din oțel, sau din fontă. Toate acestea se fabrică într-o secție a uzinei.

Ei bine, am aflat, auzind propunerea, că anumite lagăre din acest mare angrenaj s-ar putea fabrica și din altă materie primă decît din bronz, oțel sau din fontă. Dintr-un material care nici măcar nu-i metal. Dar care are duritatea acestuia.

Să dăm însă cuvîntul autorului ideii, inginerul Gh. Bălan.

— M-am gîndit — ne-a spus el — la masele rășinoase. Această materie primă are duritatea oțelului și poate fi prelucrată la strung.

— Care ar fi avantajele înlocuirii metalului cu mase rășinoase? Care ar fi economiile? — l-am întrebat pe inginer.

— Piesele din mase rășinoase ar dura aproximativ de 3-5 ori mai mult decît cele din metal. În ce privește economia, aflați că masa rășinoasă e de zece ori mai ieftină. Și încă ceva — adaugă inginerul — după un calcul aproximativ pe care l-am făcut, la zece mașini automăturători pe care le fabricăm, ne-ar putea rămîne, prin schimbarea materialului anumitor lagăre, aproape o tonă de metal.

ZECE LA SUTĂ MAI PUȚINĂ TABLĂ

Tot în sectorul „autoutilitarelor", mecanicul Radu Dumitru are o propunere interesantă. El a socotit că s-ar putea face o reducere de zece la sută din consumul de tablă care se investește în cisterna propriu-zisă a autocisternelor. Reducerea consumului cu 10% înseamnă 150 de kilograme de tablă economisită la fiecare mașină (deci 7.500 kg tablă economisită la fiecare lot de 50 de mașini).

Dar ce trebuie făcut pentru economisirea acestei cantități? Propunerea se adresează proiectării. Ea privește modificarea, prin reproiectare, a două elemente. Unul: să se elimine placa de tablă care susține cisterna pe șasiul mașinii, înlocuindu-se cu niște console pe care cazanul s-ar sprijini tot atît de bine. Celălalt: desființarea cîte unui perete al celor două lăzi laterale — și ele tot din tablă — care-s fixate de cisternă (și anume a pereților care se mărginesc direct cu cazanul).

— Tabla cazanului poate ține perfect loc și de pereți pentru cutii; nu mai e deci nevoie și de altă tablă... — susține mecanicul.

Inginerul șef al sectorului e de aceeași părere cu Radu Dumitru. Ce spun inginerii proiectanți?

[illegible]

Fotografiile autorului

Ing. Gh. Bălan: „Chiar aici, în acest colț al „automăturătorii", sînt o serie de lagăre care ar putea fi fabricate din mase rășinoase, în loc de metal".

Vorba lui Pandele

— schiță —

de I. AVIAN

Ilustrație de Tia PELTZ

Mîndră se mai înalță cooperativa noastră! Tot ce-ți poftește inima găsești aici. Basmale și material de rochii să-i cumpere soțul nevestii de ziua ei, cravate și biciclete să-i cumpere nevasta soțului de ziua lui. Bomboane și cărți poștale ilustrate, să cumpere amîndoi de onomastica socrilor, mă rog, onomastici să fie, că marfă este berechet. Și, ce să vă spun, marfa e bună, numai gestionarul este prost. Adică, la drept vorbind, nu mai este de loc. Cît a fost Pandele gestionar, a luat cît a putut de la cooperativă și, acum o lună, a luat cît a putut de la tribunal...

Doi ani a fost gestionar și, în ăști doi ani, a adunat cît în zece, dar și pentru zece, că pînă la sfîrșit tot l-au prins oamenii cu mîța-n sac. Și ce-i mai grav, e că nu a fost prins numai cu mîța-n sac, ci și cu făina-n sac, cu sarea-n sac, cu zahărul-n sac. Mă rog: avea omul saci pe lîngă casă și nu voia să-i lase nefolosiți.

Și cînd te uitai la el, jurai că-i cinstea în carne și oase. Îți vorbea frumos, îți zîmbea, îți stringea o mînă și te fura cu amîndouă.

— Nene Pandele, am nevoie de o pereche de pantofi extra.

Se apleca mieros și-ți șoptea la ureche:

— Cît dai?...

— Cît să dau? Cît scrie pe ei! Atît e prețul...

— Stai frate, dar în prețul ăsta e cuprins numai cîștigul fabricii! Cu cîștigul meu cum rămîne?... Nu știi vorba din folclor: ne dați, ori nu ne dați?...

Anul trecut intru la cooperativă să-mi cumpăr palton. Mă uit eu la palton, se uită Pandele la mine, mă uit eu la el, se uită el la palton și zice:

— Îți place paltonul?

— Îmi place, nea Pandele.

— Te cred. Are o căptușeală grozavă. Ce stofă! Ce croială! Ia pune mîna în buzunar...

Iau paltonul, încerc stofa între degete și bag mîna în buzunar, așa cum mi-a spus el. Sare Pandele:

— Ce faci, nene?... Nu în buzunarul paltonului; ți-am spus să bagi mîna în buzunarul dumitale. Hai, hai mai repede, scoate...

— Ce să scot? — mă mir eu. Că doar n-am nevoie de nimic?!

— Păi n-ai dumneata nevoie, da' am eu... Paltonul ăsta nu ți-l dau fără 100 de lei...

— Merită 100 de lei — zic eu. E gros. Ține cald și la minus 30 de grade!...

— Păi eu ce-ți vorbesc? Revine 3 lei și 30 de bani gradul. Suta asta e ciubucul meu. Îmbracă-l sănătos, să-l înnoiești de Anul Nou și, vorba colindului: ne dați, ori nu ne dați?...

M-am sfătuit cu cîțiva cooperatori, fiindcă și ei l-au cam mirosit pe Pandele. Unii l-au mirosit a ulei, cînd îl surprindeau prin ușa din spatele cooperativei, alții l-au mirosit a petrol pe sub tejghea, alții l-au mirosit cu lipsă la cîntar și, într-o bună zi, fiindcă am sezisat noi, controlul l-a mirosit cu o lipsă de bani în gestiune. Confundase omul gestiunea cooperativei cu gestiunea personală.

A fost luat de scurt:

— Pe ce-ai cheltuit banii?

A recunoscut el:

— Pe chefuri, pe băuturi, fiindcă, vedeți dumneavoastră, eu sînt om simțit și nu puteam să-mi las prietenii netratați; mi-am cumpărat radio, mobilă, bicicletă, cîteva rînduri de haine, mă rog, bunuri de larg consum produse de stat, fiindcă eu nu încurajez sectorul particular...

Singurul sector particular pe care-l încuraja au fost buzunarele sale.

Dar să vezi năzdrăvanul: hainele pe care le purta și le comandase probabil la un croitor nepriceput, căci îi confecționase meșterul niște buzunare fără fund... Se dovedise Pandele ăsta un scamator de soi, mai teribil decît cei de la circuri: în doi timpi și trei mișcări transforma mărfurile în bani, banii în chefuri, chefurile în petreceri și mese întinse care țineau pînă nu se mai ținea el pe picioare:

— Să mai vină o damigeană cu Cotnari!... Așa, bravo!... Să mai vină lăutarii! Așa, zi-i înainte!...

— Să mai vină controlul! Așa, bravo, zi-i înainte — au spus cooperatorii!...

E drept, controlul n-a venit nici cu damigene și nici cu lăutari. A venit cu... revizori contabili. S-au întins și revizorii la masă, dar în locul damigenelor au scos registre și au început să verifice. Și au ieșit furturile la iveală ca untdelemnul deasupra apei. După untdelemn au ieșit deasupra apei și zahărul, și bicicleta, și radioul, și mobila. Pe măsură ce se constatau matrapazlîcurile negru pe alb, Pandele se făcea negru pe negru. Se dovedise limpede meteahna lui: se ocupa mai puțin de cooperativă și mai mult de tejghea. Și nu atît de tejghea, cît mai ales de ce se afla în ea.

— Cum se poate?! — se minuna Pandele, văzîndu-se încolțit. Proverbul spune că „banul nu are miros" și uite că pe mine, totuși, m-au mirosit!...

Și iată cum i s-au găsit lui Pandele niște lipsuri în casă și niște plusuri acasă.

— Măi tovarăși — a încercat el să iasă basma curată — păi „lipsurile" cu „plusurile" se compensează și dă exact cît trebuie!...

Și într-adevăr a dat cît trebuie: zece ani... Atît a dat tribunalul.

Soborul cineaștilor din țările socialiste

Cineaști din unsprezece țări ale lumii s-au întîlnit, cu puțină vreme în urmă, la Sinaia, pentru a participa la cea de-a doua conferință a cinematografiilor din țările socialiste. Zile întregi, valoroși reprezentanți ai artei cinematografice mondiale actuale au dezbătut probleme majore, legate de dramaturgia filmelor socialiste contemporane și de ridicarea valorii ideologice, artistice și tehnice a producției cinematografice. Menită a contribui la mersul înainte al filmului din țările socialiste, conferința a avut — prin vizionările de filme și discuțiile purtate în jurul lor — un caracter de lucru. Publicăm alăturat două scurte interviuri luate cunoscuților cineaști Ian Frid (U.R.S.S.) și Eduard Hoffman (R.Cehoslovacă).

Vreau să cunosc și să îndrăgesc țara dumneavoastră!

Vioi, cu privirea arzînd sub sprîncenele negre și părul nins, regizorul Ian Frid pare că vrea să dezmintă, prin aspectul său meridional, că vine din înțelenitul Leningrad.

— Poate că temperamentul meu mă va ajuta să mă adaptez mai curînd realităților din țara dumneavoastră. Știți doar că trebuie să învăț în scurt timp să simt ca un romîn filmul *Tudor din Vladimiri*, care urmează a fi realizat în anul 1959 după scenariul scriitorului Mihnea Gheorghiu, nu poate fi dus la bun sfîrșit decît de un om care cunoaște și iubește tot ce e legat de viața, istoria și idealurile poporului romîn. Acordul pentru această coproducție a studiourilor dumneavoastră cu studioul „Lenfilm" s-a perfectat mai demult și am luat cunoștință încă de la Leningrad de conținutul scenariului. Acum ne așteaptă trei lucruri: documentare, documentare și iar documentare! Intenționăm să străbatem întreaga țară pe urmele armatei Eleriei și ale pandurilor lui Tudor. Va fi un bun prilej pentru mine de a cunoaște și îndrăgi Romînia și oamenii ei.

— Acțiunea filmului se petrece numai pe teritoriul Principatelor Romîne?

— Nu. O parte a acțiunii se desfășoară în Rusia, iar alta la Viena. Vom înfățișa probabil Congresul de la Viena, cu toate personalitățile de seamă ale vremii: țarul, Metternich etc. O încercare deosebit de grea — după cum bănuiți — dar pe care îmi propun s-o rezolv cu o ușoară nuanță satirică.

E o culoare ce nu lipsește de pe paleta aceluia care a realizat cu atîta sevă neuitata ecranizare a piesei lui Shakespeare „A douăsprezecea noapte". Sîntem încredințați că el își va însuși curînd și pe cele necesare pentru a da viață în film legendarei figuri a lui Tudor.

Pentru toate categoriile de spectatori

Eduard Hoffman, directorul studiourilor „Barrandov" de lîngă Praga, nu este „de meserie" director. Interlocutorul nostru e mai întîi de toate un reputat regizor de film și autorul a numeroase desene animate, printre care răsunătorul succes *Pacea va învinge lumea*. De aceea primele întrebări s-au referit la planurile sale personale de creație.

— Paralel cu munca de îndrumare a producției studiourilor „Barrandov", lucrez la trei filme desenate. Într-o fază mai avansată se află *Un basm cu cățel* — o poveste „despre cățel", dar nu lipsită de semnificație pentru publicul „uman" de orice vîrstă. Un alt film, adresat de data aceasta exclusiv adulților, e intitulat *Am 12 fețe* și descrie necazurile unei fetițe neglijate de părinți. Al treilea, destinat celor mai mici spectatori, se înscrie în seria *Aventurile Cîinelui și Pisicii* și e inspirat după desenele lui Iosef Čapek. Preocuparea pentru varietate e de altfel, alături de orientarea spre problemele actualității, unul din cele mai frapante aspecte ale producției cinematografice din Cehoslovacia. În cadrul tematicii contemporane este loc pentru o nesfîrșită gamă de genuri și stiluri, capabile să satisfacă preferințele tuturor categoriilor de spectatori. Tema salvării tineretului de urmările influenței nefaste a vechii mentalități poate fi tratată, de pildă, fie sub forma unei drame psihologice, cum e *Fuga din umbră*, fie sub aceea a unui „western" cu conținut socialist, ca *Moartea în șa*. Sau, mai departe, același proces de clarificare a conștiinței individului ce se rupe de trecut pentru a adera la noua societate poate sta la baza unor filme total deosebite ca factură, cum sînt *Batalionul negru*, tragedia unui tînăr ceh angajat în Legiunea Străină în timpul războiului din Vietnam, și *Cetățeanul Brych*, ce descrie frămîntările unui intelectual ceh din zilele noastre.

Ana ROMAN

Cuvinte încrucișate

PUȚINĂ GRAMATICĂ

ORIZONTAL: 1) Complement pentru... diferite împrejurări. 2) Conjuncție coordonatoare disjunctivă — Substantiv în loc de varietate — Prepoziție care introduce complementul sau atributul — Instrument de suflat. 3) Verb lipsit de politețe, conjugat numai la imperativ — Cunoscut lingvist român, autorul unei „Gramatici a limbii române" (2 cuv.) 4) Substantiv pentru flecari în limbajul eroilor lui I. L. Caragiale — Argint în ortografierea chimiștilor. 5) Prefix care înlocuiește prepoziția „sub" — Diftong — Se cere de cele mai multe ori în gen, număr și caz. 6) Noroiul din „Balada unui greier mic" de G. Topîrceanu — — Prepoziție care introduce complementul în acuzativ — În orice regulă — Conjuncție coordonatoare care poate fi copulativă, adversativă sau concluzivă. 7) Dan Dumitrescu — Broasca din baltă și broasca din apă. 8) Însă — Neprecisă — Tes! — Eroină în mijloc. 9) Însemnări scrise, referitoare la anumite chestiuni — Diminutiv feminin — Plajă în golful Florida. 10) Fără formă (fem. pl.) — Prefix pentru doi — Bec! 11) Obiectul de studiu al lingviștilor — Parte a foneticii care se ocupă cu studiul regulilor de pronunțare corectă a cuvintelor.

VERTICAL: 1) Mod care exprimă acțiunea ca dorită sau eventuală. 2) Interjecție — Literă grecească — Țigani. 3) Eri! — Totalitatea principalelor cuvinte care constituie principalul în vocabular — Volum. 4) Diftong — Parte de vorbire neflexibilă, care determină un verb sau un adjectiv. 5) Adjectiv la... upă (pl.) — Notă muzicală. 6) Parte a gramaticii care se ocupă cu studiul părților vorbirii și al flexiunii lor. 7) Mineral folosit de zugravi și de tăbăcari — Interjecție turcească în poezia populară românească. 8) Interjecție care exprimă entuziasm — Prescurtare gramaticală. 9) Unghiuri cu același vîrf și o latură comună — Subit! 10) Cuvînt nou împrumutat sau creat într-o limbă. 11) „Nervum..." — Se cam încurcă și la gramatică, atunci cînd nu cunoști regulile. 12) Indicativ abreviat — Este imperfect. 13) Interjecție admirativă la superlativ — În compunerea ambigenului. 14) Știința care include studiul gramaticii.

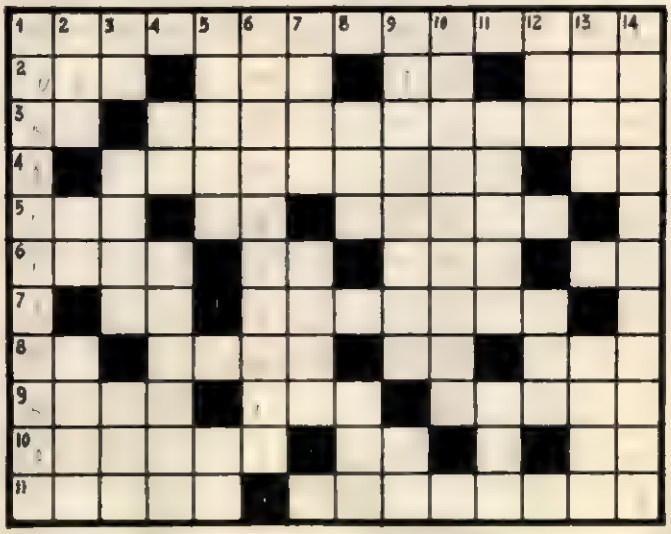

Note

CEVA DESPRE PAI ȘI BÎRNĂ

Cum îi șade bine unui „săptămînal de cultură", *Tribuna* din Cluj publică în fiecare săptămînă o pagină de „Însemnări" care se vor și polemice. „Cliențiî" acestei rubrici sînt adesea căutați cu luminarea și, dacă ei nu crecază de bunăvoie probleme, atunci acestea se inventează. Prin acest sistem a intrat și *Flacăra* în unul din recentele numere ale revistei clujene (20 decembrie).

E vorba de nota *„De gustibus..."* semnată D. Ghișe, în care sîntem „criticați" pentru că în nr. 49 din 6 decembrie, publicînd o pagină de poezii de Cicerone Theodorescu, le-am ilustrat cu fotografii.

Pre cîte știm, obiceiul de a ilustra versuri prin imagini grafice nu a fost inventat de *Flacăra*. Dovadă, dacă vreți, același număr din *Tribuna*, unde în pagina 5 poezia „Toamna" de Petre Bucșa este ilustrată printr-un — hai să-i zicem! — desen (care se potrivește ca nuca-n perete: în mijlocul unei poezii în care e vorba de frumusețea toamnei pe meleagurile țării noastre, apare — grafic reprezentată — o acătărăială ce ar închipui o fată care culege notele muzicale agățate de strunele unei barpe ca păstăile de mazăre pe un vreț. În fine — vorba polemiștilor de la *Tribuna*: „De gustibus...") Deci, versurile pot inspira și artiști ce mînuiesc alte mijloace decît cele ale cuvîntului. Și dacă aci avem de-a face cu o axiomă, ne întrebăm: numai pictorii și desenatorii, ori numai muzicienii au dreptul să se lase inspirați de o poezie, pentru a o transpune apoi în picturile, desenele ori muzica lor? Oare artiștilor fotografi le este interzis acest lucru?

Tribuna nu precizează — dar ne lasă să înțelegem că în această direcție s-a pus o interdicție. În același timp, însă, *Tribuna* folosește tunul de calibru mare pentru a demonstra „lipsa de gust" care ar domina în ilustrațiile incriminate. Cum ni se pare că aici e o poveste care aminește de un proverb cu un pai și o bîrnă, am vrea să-i întrebăm pe redactorii *Tribunei* ce părere au despre „gustul" cu care este ilustrată însăși pagina în care noi sîntem „criticați". Într-o notă în care se polemizează cu criticul literar Ov. S. Crohmălniceanu pe niște foarte serioase probleme de literatură, se bagă — netam-nesam — două ilustrații. În una, un brad bolnav, cu cetina lipsă, se proiectează pe un cer alb, în mijlocul căruia se află o lună amărîtă, care nu s-ar fi văzut de loc, dacă graficianul n-ar fi avut bună inspirație s-o plaseze pe o pată de tuș negru, care, probabil, vrea să simbolizeze întregul cer întunecat, de noapte... Celălalt „desen" reprezintă un copac, cîteva tufe și un nor bucălat pe cer. Dar care e legătura dintre aceste desene și textul în mijlocul căruia au apărut — e imposibil de aflat, oricîtă bunăvoință ai avea. (E, probabil, o chestiune de gust, de mult rafinament... cultural!) Tot atît de potrivit e și desenul-portret al unui individ nebărbierit și cu urechi... ondulate, apărut în mijlocul unei note în care e vorba de o carte pe temă sportivă. Dar cea mai „grozavă" dintre ilustrații e cea cu care se încheie rubrica. După ultima semnătură, în spațiul rămas liber datorită — probabil — epuizării stocului de spirit polemic, apare un individ cu un cap triunghiular, șezînd pe o bancă. Omul ține mîinile încrucișate pe piept a neputință și pare a zice cu toată sinceritatea: „Atîta putem, atîta facem!" În timp ce alături, pe un ram, un soi de pițigoi pare a ciripi îngîmfat: „Noi nu sîntem revistă literar-artistică! Noi sîntem săptămînal de cultură!"...

Ceea ce, se pare, explică totul.

V. OCNEANU

După zeci de mii de ani, colții mamutului au ajuns pe mîna unui... „dentist": restauratorul Carpuz, de la muzeul din Constanța.

Mamuți și rinoceri la... Medgidia

Bătrîna Dobroge a oferit recent o nouă surpriză oamenilor de știință care se ocupă cu aducerea la lumină a rămășițelor vieții preistorice. Printr-o întîmplare, aceștia iau acum contact cu bogate urme din paleolitic, putînd studia fosilele unor animale care au trăit pe pămîntul nostru cu vreo sută de mii de ani în urmă. Căci printr-o recentă descoperire se poate spune azi cu certitudine că în ținutul dintre Dunăre și mare, mai exact pe lîngă Medgidia și Constanța, rătăceau în toată libertatea, în urmă cu zeci de mii de ani, turme de rinoceri uriași, mamuți, zimbri și, în special, de cai sălbatici de stepă.

Dar s-o luăm de la început: din clipa cînd sapa unui muncitor de la fabrica de cărămizi din Poarta Albă (raionul Medgidia) s-a oprit în fildeșul unui uriaș colț de mamut, aflat la o adîncime de 12 metri. Săpăturile în pămîntul lutos au fost oprite imediat, iar locul muncitorilor l-a luat, peste foarte scurt timp, o echipă de cercetători de la muzeul regional din Constanța, în frunte cu muzeograful principal Alexandru Popea.

Surpriza a fost într-adevăr uriașă: de sub îngrămădirea de pămînt au ieșit la iveală doi colți enormi de mamut, perfect păstrați, fiecare din ei avînd o lungime de peste trei metri. Aceștia sînt primii colți de mamut găsiți întregi în această parte a lumii.

Cercetările au continuat. Săpăturile organizate de muzeul din Constanța, cu sprijinul oamenilor de știință veniți din București, au făcut să iasă la iveală și oase masive de mamut, de rinocer, de zimbru și de cai sălbatici.

Descoperirea de mai sus nu-i singura care dovedește că în ținutul Dobrogei de azi au mișunat, cu zeci de mii de ani în urmă, cele mai variate specii de animale preistorice. Tot recent, speologii au descoperit urme foarte bogate în peșterile Adam, lîngă Tîrgușor (Pozarlia), și Gura Dobrogei. Astfel s-a aflat că pe aici au trăit leul, leopardul și hiena. În ce privește perioada glaciară, ea a lăsat fosile de ren și de vulpe polară.

Dar oare a existat și omul în vremurile cînd prin ținutul dintre Dunăre și mare se mișcau în libertate turmele de rinoceri, de mamuți uriași, de lei sau de alte fiare? Se presupune că da. O dată cu ultimele descoperiri de la Poarta Albă, s-a mai găsit ceva: primele nuclee de cremene lucrată. Adică primele arme cu care omul a luptat împotriva animalelor sălbatice.

Se presupune chiar că urmele de oase găsite la Poarta Albă ar constitui un depozit de animale ucise de omul din paleoliticul timpuriu. Acestei bănuieli i-a urmat însă o întrebare: ce caută acest depozit uriaș de oase, la o adîncime de 12 metri?

Primele cercetări și topografia par a da răspunsul: poziția locului unde s-a făcut descoperirea de la Poarta Albă marchează urmele unei văi în care, cu 50.000-100.000 de ani în urmă, a curs o apă. O apă peste al cărei vad s-a prăbușit pămîntul, făcînd-o să dispară.

★

Dacă săpăturile au fost întrerupte temporar, din cauza iernii, în schimb cercetările asupra pieselor descoperite continuă cu febrilitate. La Constanța, o încăpere a muzeului a devenit un adevărat laborator în care sînt spălate și tratate oasele găsite.

O atenție deosebită se dă uriașilor colți de mamut. Tratamentul lor, de care se ocupă restauratorul șef Carpuz, comportă o grijă specială, căci de pe suprafața lor trebuie înlăturată o crustă de calcar care s-a așezat de-a lungul mileniilor peste prețiosul fildeș. Operația aceasta, precum și un tratament suplimentar al colților, vor dura două-trei luni. Dar ele sînt absolut necesare. Fără tratamentul respectiv, în contact cu aerul, fildeșul s-ar descompune.

Iată dar cum, peste cîteva luni, într-o nouă secție a muzeului din Constanța vizitatorii vor putea admira colții din fildeș ai unui uriaș mamut, precum și fosilele altor animale care au trăit, cu zeci de mii de ani în urmă, prin partea locului.

F. U.

Rectificare

Dintr-o greșeală tehnică, pagina de caricaturi „Felicitări de Anul Nou" din numărul trecut a apărut nesemnată.

Desenele aparțin caricaturistului Rik AUERBACH.

Facem cuvenita rectificare.

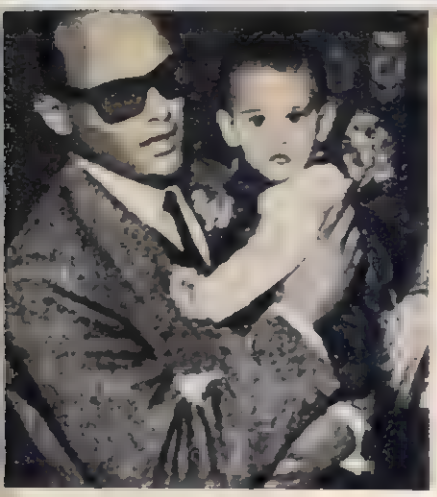

← Celebrul cîntăreț de culoare din S.U.A. Harry Belafonte, reîntors la New York după un turneu de concerte în străinătate, nu găsește casă. Motivul? Discriminarea rasială. În fotografie: Belafonte și copilul său.

fotocronica FLACĂRII

Grevă a muncitorilor portuari din Genova (Italia). Greviștii luptă împotriva încercărilor patronilor de a reduce salariile și de a dizolva societățile de transport.

Academicianul Serghei Sobolev, unul dintre cei mai mari savanți sovietici în domeniul matematicii și al mecanicii, a fost distins cu „Ordinul Lenin". În fotografie: K. E. Voroșilov, președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., înmînînd „Ordinul Lenin" academicianului S. Sobolev.

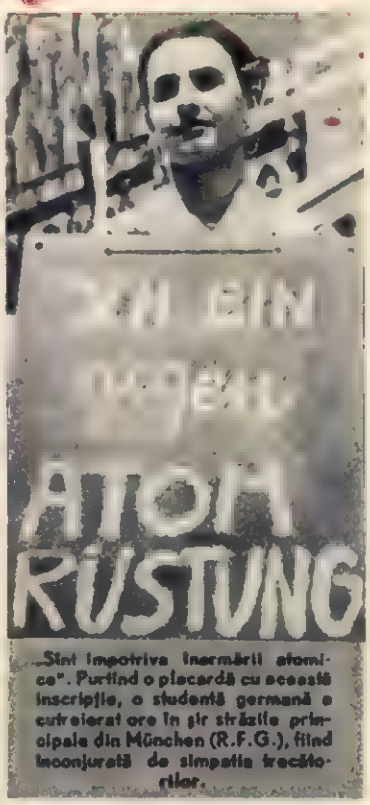

„Sînt împotriva înarmării atomice". Purtînd o placardă cu această inscripție, o studentă germană a cutreierat ore în șir străzile principale din München (R.F.G.), fiind înconjurată de simpatia trecătorilor.

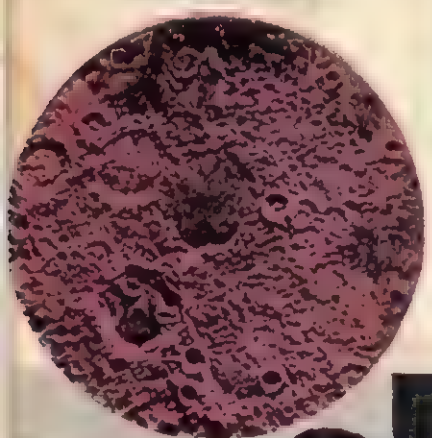

În urma unor observații efectuate la Observatorul astronomic din Crimeea, savantul sovietic Kozirev a ajuns la concluzia că în lună a avut loc recent o erupție vulcanică. El a obținut și fotografii spectroscopice ale craterului „Alfonsus" din lună. În fotografia de jos: dr. N. A. Kozirev, făcînd cunoscute observațiile sale asupra lunii. În medalion: una din fotografiile suprafeței lunii.

AMERICANUL NELINIȘTIT

văzut de un deputat laburist britanic

Corespondență de la Londra, de Gordon SCHAFFER

Călătoria deputatului laburist englez Harold Davies în S.U.A. și Canada — unde a ținut o serie de conferințe — i-a prilejuit acestuia constatarea, „pe viu", că popoarele ambelor țări sînt dezorientate, ba chiar alarmate de „politica pe marginea prăpastiei" dusă de secretarul Departamentului de Stat al S.U.A., John Foster Dulles.

«Asupra americanilor — mi-a spus Davies — s-a exercitat un adevărat bombardament propagandistic și unul din tristele rezultate ale influenței nefaste a macchiarismului este introducerea în rîndurile studenților a unor concepții denaturate despre lume.

Dar ar fi greșit să se tragă de aci concluzia că poporul american se complace în această situație. Americanul, neliniștit de „războiul rece", s-a săturat de discursurile războinice ale „bătrînilor" — civili și în uniformă — despre pretinsa necesitate a apărării „lumii libere". De pe țărmul mexican și pînă la New York și apoi în Canada, pretutindeni unde am luat cuvîntul la mitinguri, am putut auzi invariabila întrebare: „Ce putem face, ca să înlăturăm primejdia războiului?" Poporul american și-a dat seama că se află în aceeași situație cu populația Angliei și a altor țări europene. Americanii știu că, în eventualitatea unui viitor război nuclear, sînt tot atît de vulnerabili ca și popoarele de pe continentul european.

Unii americani și-au pus speranța într-o schimbare a politicii S.U.A. o dată cu victoria partidului democrat. Alții, însă, știind că și liderii acestui partid sprijină războiul rece, încearcă să creeze un al treilea partid. Cînd vorbești însă cu aceî care sînt activi în această luptă pentru crearea unui al treilea partid, îți dai seama cît de iluzorie este democrația în S.U.A. Datorită complexității sistemului electoral, în unele state este de-a dreptul imposibil să fie ales candidatul unui al treilea partid și, chiar dacă se învinge acest obstacol, există destule mijloace de a-l face pe cel ales să nu exprime un punct de vedere contrar politicii duse de cele două partide „tradiționale".

Totuși, opinia publică găsește căi să se afirme. La un miting în California, am luat cuvîntul împreună cu dr. Paulus, pentru a protesta împotriva primejdioasei politici a lui Dulles în Extremul Orient și pentru a cere să se pună capăt experiențelor nucleare. Majoritatea ascultătorilor ne-au aprobat. În timpul vederii mele în S.U.A. au avut loc mărșuri de protest la Washington, Minneapolis, New York și în alte orașe, împotriva continuării experiențelor cu arme nucleare.

Printre canadieni — continuă mr. Davies — am găsit o opoziție foarte puternică față de pericolul atragerii țării lor în orbita politicii războinice a lui Dulles. În fața acestei stări de spirit generale, însuși guvernul conservator al Canadei se manifestă mai ferm împotriva politicii Washingtonului, decît se poate spune despre guvernul britanic. Ziarele conservatoare din Canada îl critică cu vigoare pe Dulles pentru „evidenta lui stupiditate".

Atît printre oamenii de afaceri din Canada, cît și în rîndul celor din America am găsit un foarte mare interes pentru posibilitățile acestor țări de a face comerț cu Uniunea Sovietică, China și democrațiile populare. Problema este foarte importantă, deoarece la Detroit am întîlnit muncitori calificați care n-aveau de lucru de un an de zile, iar fermierii trebuie să plătească chirii pentru depozitarea recoltelor pe care nu le pot vinde tocmai pentru că de ani de zile este interzis acest comerț atît de necesar pentru a salva economia. De aceea, oamenii de afaceri — sau cel puțin unii dintre ei — intenționează să nu țină seama de deosebiri ideologice, atunci cînd este vorba să-și vîndă mărfurile.

În cadrul emisiunilor de radio și televiziune la care am participat, unii reporteri au căutat să mă defăimeze pentru că am vizitat Uniunea Sovietică și China. Le-am spus: „Ce fel de ziariști sînteți voi? De ce nu mergeți să vedeți cu proprii voștri ochi ceea ce se petrece acolo, așa cum am făcut eu? De ce nu aveți curajul să luptați împotriva guvernului dv., care vă împiedică să plecați acolo?"

Mai mult decît orice, un cuvînt a sfîșiat vălul de dezinformări cu privire la realitățile din lumea socialismului. Acesta e cuvîntul „sputnik".

În cadrul unui program la radio, am rostit o cuvîntare după care ascultătorii au telefonat întrebările. Programul a fost depășit cu două ore, datorită numărului imens de întrebări. Cele mai multe din ele — după întrebările despre bomba cu hidrogen — se refereau la țările socialiste».

Dl. Davies a-s-a întors din călătoria sa cu convingerea fermă că zeci de milioane de americani, îngrijorați de actuala politică a S.U.A., doresc schimbarea actualei stări de lucruri în lume, încetarea „războiului rece" promovat cu atîta fierbințeală de Dulles.

«Bineînțeles — mi-a spus la sfîrșitul discuției noastre — forțele reacționare din S.U.A. mai sînt încă puternice; există mari interese legate de „războiul rece" în rîndul fabricanților de armament. Dar totodată există și acționează tot mai puternic forțele progresiste».

SIGNOR PEREGO SE COACE...

de V. SAVIN

Ilustrație de Rik AUERBACH

Într-un ospiciu de alienați mintali, medicii au observat că, de la o vreme, bolnavii dintr-un pavilion în care nu se aflau nebuni furioși erau plini de răni, zgârieturi, vînătăi, cucuie. La început, s-a bănuit că bolnavii s-ar fi maltratat unii pe alții. Fiind, însă, vorba de „nebuni pașnici", ipoteza a căzut. Atunci s-a crezut că printre pașnici s-ar fi strecurat o brută care maltrateaza bolnavii. Cercetările întreprinse n-au confirmat însă nici această presupunere. Fapt care a determinat organizarea unei adevărate supravegheri, ce a dus curînd la o interesantă descoperire: în orele cînd erau lăsați să se plimbe în grădină, bolnavii se urcau într-un pom, se agățau unul după altul pe cîte o creangă mai groasă, cu genunchii îndoiți și cu capul în jos, strigînd: „Sînt nucă de cocos! Sînt nucă de cocos!..." Stăteau cît stăteau și, la un moment dat, strigau: „M-am copt!" După care își dădeau drumul cu capul în jos...

Cînd am auzit această anecdotă, mi-am amintit de istoria — din nefericire adevărată — a unui nebun care, din păcate, nu era nici pe departe atît de inofensiv ca cei cu nucile de cocos. E vorba de un nebun celebru, care la vremea lui a fost ministru al apărării al S.U.A. și care s-a aruncat și el cu capul în jos, dar nu dintr-un pom, ci dintr-un zgîrie-nori...

Dar dacă măcar o singură secundă m-aș fi gîndit că James Forrestal s-ar fi visat nucă de cocos, o precizare recentă, purtînd girul unei înalte competențe științifice, a venit să-mi arate că mă înșelam. Nu! Jimi Forrestal nu a murit pentru că s-ar fi crezut nucă de cocos coaptă, ci pentru că s-a crezut... farfurie zburătoare. Sau cam așa ceva...

Nu, cititorule, să nu zîmbești. E vorba de lucruri foarte serioase. Să le precizăm.

În toamna ce a trecut, la Roma a avut loc o conferință de presă convocată de un savant specialist în ale aeronauticii, pe nume Alberto Perego. Deși unele amănunte ale acestei conferințe de presă demonstrează că și dumnealui e un soi de nucă de cocos pe cale de a se coace, țin să precizez de la început că signor Perego este o persoană nu numai onorabilă, dar și oficială: domnia sa este directorul (real — nu imaginar!) al „Centrului de studii pentru aviația electromagnetică" din capitala Italiei. Iar o conferință de presă convocată de un asemenea om de știință nu a putut decît să suscite interesul gazetarilor. Și, într-adevăr, cei ce-au asistat la ea n-au avut ce regreta, deși inițial subiectul ei li s-a părut multora perimat.

Signor Perego și-a consacrat declarațiile unei singure probleme: cea a „farfuriilor zburătoare". Și dacă toată lumea considera aceste „farfurii" un fel de basm cu cocoșul roșu, înhumat de multă vreme, iată că o înaltă autoritate științifică a venit să spulbere această erezie. Farfuriile zburătoare — a arătat savantul italian — există și activează. Ele nu sînt altceva decît niște... nave cosmice trimise din Marte și din Venus, cu scopul de a face un oficiu de poliție interplanetară. Ce caută în acest caz pe pămînt? — vă veți întreba. Foarte simplu — ne lămurește signor Perego: ele vin pe frămîntatul nostru glob, pentru a împiedica „cele două blocuri terestre să arunce în aer planeta..."

După părerea specialistului italian în ale aviației electromagnetice, de la terminarea celui de-al doilea război mondial și pînă-n prezent s-au observat 50.000 de zboruri și 4.000 de aterizări ale acestor „farfurii zburătoare". (Nu 4.001 sau 3.999 — ci exact, riguros marcate, 4.000!)

Polițiștii aceștia interplanetari nu sînt însă chiar așa de pașnici cum ar trebui să fie, după misiunea ce le-a fost încredințată de presupusele „Centre de studii pentru aviația electromagnetică" din Marte și Venus (corespondentele institutului italian pe care cu onoare-l conduce signor Perego). Dovada? Nu demult ei au provocat un incendiu — unde credeți? — chiar la Observatorul astronomic din Roma. O spune însuși savantul italian!

Poate că n-ai crede nimic din toate acestea, dacă signor Perego nu ți le-ar dovedi cu fapte. Aici este vorba de un fenomen cercetat și bine precizat științificește: signor Perego arată că 22 de aviatori americani au fost nu demult obligați să aterizeze pe o „bază spațială" cu o suprafață de cîțiva kilometri pătrați; și că doar cîțiva dintre ei au fost retrimiși pe pămînt și aceasta pentru că marțienii (sau venusienii) le-au dat o însărcinare precisă: să „prezinte un raport conducătorilor lor".

Dacă vă îndoiți de adevărul acestor relatări, întrebați-l pe mister Dulles. Doar signor Perego a afirmat cu claritate că guvernele marilor puteri sînt la curent cu faptele, dar nu le aduc la cunoștință publică pentru... a nu provoca panică. (Cam greu de priceput care ar fi motivul panicii, din moment ce, după cum afirmă însuși signor Perego, misiunea cosmonauților de pe „farfuriile zburătoare" ar fi să provoace... pacea! Cel mult, dacă ar putea intra în panică aițiștii la război!)

Cum arată zburătorii de pe misterioasele farfurii, nu știm. Nici dacă au nas de tapir, cocoașă de dromader sau coadă de cimpanzeu. Ceea ce știm precis, însă, e faptul că ei sînt niște binecredincioși fii ai bisericii apostolice. Catolici veritabili, care cred în purgatoriu și în toate celelalte dogme ale bisericii.

Mi se pare că vă văd zîmbind! Rău! Foarte rău! Mai ales, că nu e vorba aici de un simplu „crede și nu cerceta!", ci de fapte. Fapte concrete! Verificate de însuși signor Perego. Dumnealui personal a observat zborul unei patrule de farfurii zburătoare. Vreți să știți și cînd? Vă dă data precisă: la 7 noiembrie 1954 (zi cam tristă pentru calendarul celor pe care-i reprezintă signor Perego). Vreți să știți și unde? La Roma. Și în ce punct al Romei? Sînteți serviți și cu aceasta: deasupra Bazilicii Sf. Petru, unde patrula marțiană și-a încheiat demonstrația, formînd o cruce în văzduh.

Signor Perego nu ne spune dacă a stat sau nu de vorbă cu marțienii, dar afirmă cu tărie că știe ce au avut ei de comunicat. „Farfuriile zburătoare" au zburat deasupra vestitei biserici romane, ne spune domnia-sa, pentru — citățm: „a da de înțeles oamenilor că este timpul să coexiste și să trăiască în conformitate cu cele 10 porunci, în loc să se gîndească la revoluții..."

Uite, dom'le, de unde sare iepurele! Deci, e vorba de un avertisment dat revoluționarilor. Ei da! Așa mai vii pe-acasă!...

Acum se explică foarte clar — să priceapă oricine — ce hram poartă și cărui sfînt slujesc năstrușnicele farfurii...

★

Era să închei rîndurile de față, lăsîndu-vă cu o nedumerire: referirea la James Forrestal. Da, nu e vorba de o exagerare sau, cel puțin, de o asociație de idei a autorului acestor rînduri, ci de însăși precizarea lui signor Perego. Într-adevăr, el a declarat că moartea fostului ministru al apărării al S.U.A. a fost provocată de o „farfurie zburătoare".

Încă o dovadă că signor Perego se dovedește a fi o foarte reușită nucă de cocos.

Și se coace. Da, da: se coace!..

1. In ziua de 24 decembrie a.c. a avut loc Plenara a VI-a a C.C.al U.T.M., care a stabilit măsurile ce trebuie să fie luate de către organele şi organizaţiile U.T.M. în vederea mobilizării mai active a tineretului la îndeplinirea prevederilor planului de stat pe 1959.

2. Consiliul superior al şcolilor, organ consultativ înfiinţat anul acesta, şi-a ţinut lucrările în Bucureşti. Consiliul are menirea de a stabili legături mai strînse între conducerea Ministerului Invăţămîntului şi Culturii şi cadrele didactice.

3. Combinatul de la Chişcani va avea un port propriu unde vor ancora vasele care transportă stuf din Deltă. După cum anunţă ziarele, lucrările de îndiguire ale acestui port sînt aproape terminate.

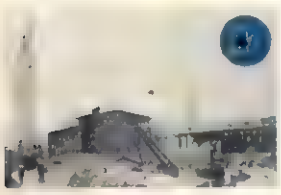

4. La Hunedoara s-a încheiat prima etapă de construcţie a noii oţelării Siemens-Martin, prin intrarea în funcţiune a celui de-al treilea cuptor de 185 tone.

5. La două din cele patru staţii electrice de transformare ale uzinei de relon din Săvineşti s-au terminat lucrările de montaj. Aceste staţii alimentează cu curent electric corpul poliamid-textil, atelierul mecanic etc.

6. Centenarul Unirii Ţărilor Romîne (24 ianuarie 1959) va fi aniversat ca o mare sărbătoare naţională. Vineri 27 decembrie a avut loc constituirea Comitetului pentru sărbătorirea a 100 de ani de la Unirea Ţărilor Romîne.

7. In Capitală a avut loc premiera noului film romînesc "Alo!...Aţi greşit numărul". Filmul este realizat de regizorul Andrei Călăraşu, după un scenariu de Simion Macovei.

8. După cum a mai fost anunţat, faţada Operei de Stat va fi împodobită cu grupuri sculpturale şi statui. In atelierele nr.4 şi 10 ale Fondului Plastic se lucrează intens la realizarea acestora.

9. Academia R.P.R. a ţinut o şedinţă festivă consacrată aniversării a 100 de ani de la apariţia primei lucrări a lui Charles Darwin.

10. In întreaga ţară s-au deschis cursurile universităţilor populare care funcţionează pe lîngă întreprinderi.

11. La Teatrul Naţional "Studio" a avut loc premiera pe ţară a piesei "Minunata pantofăreasă" de Frederico Garcia Lorca.

12. Politica de transformare socialistă a agriculturii a înregistrat un nou succes: în raionul Huşi a fost terminată cooperativizarea agriculturii.

13-14. Constructorii noului oraş de subordonare regională Oneşti obţin însemnate succese. Fotografiile noastre reprezintă un aspect al vechilor aşezări şi o imagine a clădirilor nou construite.

Manolis Glezos.

Mesajul lui MANOLIS GLEZOS

de Dan DEŞLIU

Aşadar, după un scurt răgaz de libertate, Manolis Glezos s-a reîntors în temniţă, în acel spaţiu infim unde punctele cardinale sînt figurate prin patru pereţi iar orizontul printr-o lucarnă cu gratii.

Cu inima grea, încerc să-mi închipui surîsul amar pe care-l va fi avut, trecînd pragul celulei, bărbatul acesta încărunţit prea timpuriu şi a cărui existenţă se desfăşoară de 15 ani mai mult „înăuntru" decît „afară"...

Temnicierii lui Glezos au dobîndit — şi nu de azi, de ieri faima de adversari ai adevărului, ai raţiunii şi demnităţii. După concepţia lor, prizonierul acesta este profund primejdios pentru că el, prin întreaga sa viaţă, prin cuvintele şi acţiunile sale, întrupează adevărul cel mare al epocii noastre: hotărîrea întregii omeniri de a lupta pentru cucerirea şi apărarea libertăţii.

Din acea clipă de neuitat, cînd Glezos, înfruntînd mitraliile hitleriştilor, a smuls cu un gest prometeic emblema întunericului de pe Acropole, el a intrat în conştiinţa poporului său şi a umanităţii nu numai ca mesaj eroic, ci în primul rînd ca simbol grandios al forţei maselor. De atunci pînă azi drumul vieţii lui a confirmat pas cu pas, în mod strălucit, unitatea dintre individ şi simbol. Ce mărturie mai elocventă s-ar putea aduce în acest sens, decît însuşi faptul că, în alegerile din urmă cu cîţiva ani, Glezos a primit un număr copleşitor de voturi, chiar în perioada uneia din încarcerările sale? Cei care fac astăzi legi în ţara de baştină a cuvîntului *democraţie* s-ar cuveni să înţeleagă, măcar în ceasul al 12-lea, că adevărul nu poate fi pus în lanţuri. Pentru a înăbuşi mesajul pe care-l exprimă cu consecvenţă activitatea lui Manolis Glezos, există o singură posibilitate: aceea de a transforma întreaga Grecie într-o imensă închisoare - pentru că glasul eroului se identifică cu glasul poporului său.

Experienţa istoriei demonstrează însă cu prisosinţă că atari tentative sînt sortite pieirii.

De aici, de pe Acropole, a smuls Glezos, în timpul ocupaţiei hitleriste, drapelul cu svastică...

Ultimele pregătiri la maşinile „Tatra 805", cu care Hanzelka şi Zikmund şi însoţitorii lor vor întreprinde marea călătorie prin trei continente.

Raid prin 3 CONTINENTE

Corespondenţă de la Praga

În ziua în care oamenii de pe întreg globul au păşit într-un nou an, cei doi renumiţi exploratori cehoslovaci Hanzelka şi Zikmund au pornit într-o nouă şi îndelungată călătorie, ce va dura cinci ani — în care timp ei vor străbate cca. 100.000 km prin aproape 40 de ţări din trei continente.

Ascultătorii posturilor de radio, cititorii şi spectatorii de film nu vor aştepta, însă, cinci ani, pentru a afla veşti despre marea călătorie. Cei doi exploratori vor prelucra „din mers" observaţiile făcute şi le vor transmite cu regularitate de pe parcurs.

În vederea noii călătorii, muncitorii şi tehnicienii uzinelor de automobile „Tatra" au construit pentru expediţia lui Hanzelka şi Zikmund două maşini „Tatra 805" capabile să facă faţă celor mai grele încercări. Maşinile au fost astfel amenajate, încît exploratorii şi cei doi însoţitori — mecanicul şi medicul — să le poată transforma cînd în dormitor, cînd în camere de lucru. În interiorul lor se mai află birouri, maşini de scris, magnetofoane, cameră obscură şi staţii de radioemisie pe unde scurte. Fiecare maşină are o mică centrală electrică, bucătărie etc.

Dacă radioamatorii recepţionează semnalul OK 2 HZ, aceasta înseamnă că au intrat în legătură cu una din staţiile de emisie ale exploratorilor cehoslovaci. Dar, atenţie! Pe teritoriul unui stat străin, inginerii Hanzelka şi Zikmund adaugă la acest semnal iniţialele ţării în care se vor afla în momentul emisiunii. De exemplu, pe teritoriul Uniunii Sovietice semnalul lor va fi OK 2 HZ UA. Staţiile de emisie pe unde scurte ale lui Hanzelka şi Zikmund servesc atît pentru legătura cu radioamatorii, cît şi pentru comunicarea între cele două maşini ale expediţiei.

Cititorii „Flacării" vor avea curînd prilejul să citească unele reportaje trimise de Hanzelka şi Zikmund „din mers".

Jiřina KLIMENTOVÁ

Hanzelka şi Zikmund (cei doi din mijloc) vor fi însoţiţi de dr. Robert Vít (primul din dreapta) şi mecanicul Oldrich Chalupta (primul din stînga). ↓

PRIVIȚI CU NOI!

← PESTE 7.000 DE FLORICELE DE SIDUM, moraic verde și roșu, 4 zile de muncă migăloasă și măiestria maistrului horticultor M. Coadă — iată „rețeta" cu ajutorul căreia s-a realizat această lozincă, împodobită cu stema R.P.R.

Lucrarea, care are 9,50 m lungime și 3,50 m lățime, a fost creată astăvară în stațiunea balneară Lacul Sărat, de lîngă Brăila.

PESTE 10.000 DE ANALIZE a efectuat în anul 1958 Laboratorul regional pentru controlul semințelor din Constanța. Laboratorul a analizat semințele trimise de gospodăriile agricole colective și de stat, identificînd semințele de bună calitate, care vor fi folosite în campania agricolă din primăvara anului 1959.

Fotografia redă un aspect din sala de germinație a laboratorului

UZINELE „IANOS HERBAK" DIN CLUJ sînt vestite nu numai prin produsele lor, ci și prin inițiativele muncitorilor privind metodele cele mai raționale de croit. Tot atît de cunoscute sînt și echipele artistice și de dansuri formate din muncitorii uzinei clujene, a căror măiestrie este foarte apreciată.

În fotografie: moment dintr-un dans comic.

CUPTORUL DE USCAT MIEZURI cu ajutorul razelor infraroșii a fost proiectat și construit de colectivul sectorului prelucrări la cald, din cadrul Institutului tehnologic pentru construcții de mașini și electrotehnice din Capitală.

Experiențele făcute în laboratorul de siderurgie al Institutului Politehnic au arătat că, prin folosirea acestui cuptor în turnătorii, durata de uscare a mierurilor se reduce la jumătate.

Noul cuptor va fi dat în folosință întreprinderilor metalurgice.

A ÎNTINERIT „BAZARUL BAZACA", acest vechi vad comercial. O.C.L. Produse-industriale din raioanele Tudor Vladimirescu și N. Bălcescu a desființat fostele dughene care dădeau bazarului un aspect de bilci, înlocuindu-le cu compartimente noi.

Fotografie de G. AGAPIAN

PICTORII, GRAFICIENII ȘI SCULPTORII din Orașul Stalin se străduiesc să oglindească în operele lor aspecte din viața patriei, aducînd în centrul preocupărilor chipul omului nou, constructor al socialismului.

În Expoziția regională de artă plastică din Orașul Stalin, pictorul Fr. Bömches expune această pînză de mari dimensiuni, intitulată „Plutașii".

Fotografie de Al. FORȚE

FRANCESCO GOYA — autoportret. Gravură originală, lucrare ce se află în Biblioteca Academiei R.P.R.

LA BALȘ, în regiunea Craiova, s-a inaugurat această impunătoare clădire, care adăpostește Casa de Cultură, avînd o sală de spectacole cu 600 de locuri.

Fotografie de El. IONESCU

Sfaturi practice

PENTRU MENȚINEREA SILUETEI

Mă aflam într-o seară la niște prieteni care-și sărbătoreau împlinirea a zece ani de la căsătorie. Gazda își dăduse toată osteneala să prepare o masă care să cinstească așa cum se cuvine aniversarea. Elogiile la adresa gospodinei curgeau din toate părțile și, după felul cum se servea fiecare, se vedea cît de colo că sînt sincere. Toți mîncau cu poftă. Toți, în afară de o tînără invitată, care din toate bunătățile de pe masă nu gustase decît o bucată mică de șalău rasol și o jumătate de gogoșar în oțet.

— Nu vreți să serviți nimic altceva? — o întrebase cu atenție protocolară vecinul ei de masă.

— Simte că a început să se îngrașe și ține regim — îi răspunse, în locul ei, soțul. Și din cauza asta, vă spun sincer, mă cam neglijează și pe mine de la o vreme. Zice că nu vrea să se chinuiască văzîndu-mă pe mine cum înfulec, în timp ce ea înghite în sec.

— E o crimă ce faceți — interveni în discuție un medic, care se afla printre invitați. Probabil că nu sînteți la curent cu ultimele revelații ale științei în acest domeniu. Slăbirea prin abținerea de la mîncare e o rețetă depășită azi.

Toți cei de la masă deveniră numai urechi.

— Oferiți-i doamnei întîi o prăjitură cu zahăr mult — spuse medicul în continuare, adresîndu-se gazdei — și apoi, pe răspunderea mea, poate mînca orice, fără grijă. Dulciurile îngrașă, dar și... slăbesc, dacă știm să le administrăm.

Și medicul continuă:

— Să vă explic: ultimele cercetări medicale au dus la constatarea că pofta de mîncare e determinată de un „centru al foamei", situat în hypothalamus, la baza creierului. Acesta îndeplinește funcția de termostat și e sensibil mai ales la variațiile cantității de glucoză din sînge. Cum glucoza este principala sursă de energie a organismului, foamea nu e altceva decît manifestarea naturală a necesității de glucoză, atunci cînd energia corpului scade.

Exceptînd cazurile de obezitate datorite unor cauze patologice (defecte de asimilare, tulburări în funcțiunea glandelor etc.), medicii cercetători au ajuns la următoarea concluzie:

— Omul se îngrașă pentru că mănîncă prea mult;

— mănîncă prea mult fiindcă are foame,

— are foame pentru că glucoza din sînge îi scade sub normal.

Prin urmare, omul care nu vrea să se îngrașe, nu trebuie să-și chinuiască foamea ținînd regim, ci să și-o potolească în mod rațional, în momentele în care începe să se manifeste. Și aceasta se poate face prin menținerea nivelului normal de glucoză din sînge. Cu alte cuvinte, alimentele nu trebuie suprimate, ci reduse fără efort voit. Dacă dimineața și între mese va avea grijă să bea cîteva pahare cu o băutură dulce sau chiar să mănînce cîteva bucăți de zahăr, el va evita foamea excesivă și, deci, supraalimentația în timpul meselor. Cele cîteva calorii pe care le degajă o bucată de zahăr (cam 20 de calorii de fiecare bucată) sînt insignifiante față de efectul unei mese copioase. Zahărul are calitatea de a fi asimilat de organism în cîteva minute. El se transformă în glucoză și trece direct în sînge, unde, pe de o parte procură energia ce-i lipsește corpului din cauza restricțiilor alimentare, iar pe de altă parte, calmează pofta de mîncare.

Respectînd aceste recomandații, care nu sînt de loc grele, putem mînca fără teamă orice fel de mîncare, însă în cantități reduse, prin menținerea nivelului de glucoză din sînge, ceea ce ne va duce la micșorarea porțiilor, fără nici un fel de împunere a voinței.

— Iar eu — adaugă fericit soțul invitatei care se abținuse de la mîncare — voi putea probabil să mănînc în voie, fără să-mi mai reproșeze nevasta că o chinuiesc, făcînd-o să înghită în sec...

JOSIANA

ÎN JURUL GLOBULUI

DECADA ARTEI ŞI LITERATURII KIRGHIZE a stîrnit şi în anul care s-a încheiat un deosebit interes în U.R.S.S. În fotografie: bătrînii akîni (poeţi şi cîntăreţi populari) kirghizi Osmonkul Bolebaiaev (stînga) şi Alîmkul Usenbaev, producîndu-se în Sala Coloanelor a Casei Sindicatelor din Moscova.

CU PRILEJUL JUBILEULUI DE 60 DE ANI ai uzinelor de automobile „Skoda" din R. Cehoslovacă, s-a desfăşurat pe străzile oraşului Mlada Boleslav — unde se află marile uzine — un interesant cortegiu înfăţişînd diferitele tipuri de automobile cehoslovace produse de-a lungul celor 60 de ani de existenţă a uzinelor. În fotografie: sub privirile amuzate ale locuitorilor oraşului trec două automobile de tip „Volturetta" datînd din 1905 — adevăraţi „bunici ai automobilului" — cu... pasageri în costumele epocii respective.

ŞASE POLIŢIŞTI DIN TORONTO (CANADA) au fost prinşi în timp ce devalizau nişte vitrine sparte în urma unei ciocniri dintre poliţie şi grevişti. Iată-i, în fotografie, cu feţele acoperite, cuprinşi pasă-mi-te de căinţă şi ruşine. Să-ţi tot încredinţezi avutul unor astfel de „păzitori ai ordinii"!

MUZEU... ÎN COLHOZ. În scopul dezvoltării gustului colhoznicilor pentru arta plastică, pictorii şi sculptorii din Crimeea au dăruit colhozului „Drujba Narodov" din raionul Krasnogvardeisk, regiunea Crimeea, un număr de 70 de picturi, sculpturi şi lucrări de grafică cu care colhozul a deschis un muzeu de artă permanent. În fotografie: un aspect din muzeu.

PESTE 80 DE MORŢI şi numeroase pagube s-au produs în sudul Franţei, în urma catastrofalelor furtuni şi inundaţii din ultimul timp. Iată, în fotografie, o maşină surprinsă de furtună între oraşele Nozières şi Alès şi aşezirilită într-un arbore.

PÎNĂ LA ELIBERAREA INDIEI de sub jugul colonialist englez, peste 80 la sută din populaţia ţării — şi, în unele regiuni, peste 95 la sută — era analfabetă. În ultima vreme, o vastă campanie de alfabetizare caută să înlăture această grea moştenire. Sute şi mii de şcoli pentru adulţi — asemănătoare celei din Mjore (fotografia de sus) au luat fiinţă, în acest scop, în toată India.

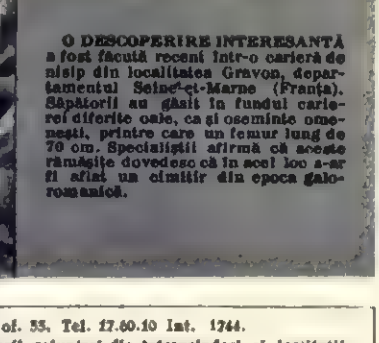

ELEGANT ŞI IEFTIN este noul aparat de fotografiat „Orix" produs de uzinele Welta-Kamera din Freital — R. D. Germană. Avînd o greutate de numai 250 gr, aparatul este îmbrăcat într-o carcasă aurită. „Orix" a produs o bună impresie atît în ţară, cît şi pe piaţa internaţională.

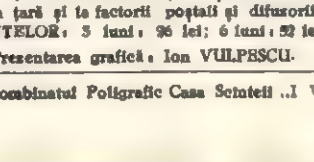

O DESCOPERIRE INTERESANTĂ a fost făcută recent într-o carieră de nisip din localitatea Gravon, departamentul Seine-et-Marne (Franţa). Săpătorii au găsit în fundul carierei diferite oase, ca şi oseminte omeneşti, printre care un femur lung de 70 cm. Specialiştii afirmă că aceste rămăşiţe dovedesc că în acel loc s-ar fi aflat un cimitir din epoca galo-romanică.

CU DALTA ŞI PENELUL

Pictorii şi sculptorii sovietici se deplasează în permanenţă pe marile şantiere, în uzine şi colhozuri, pentru a surprinde aspecte din lupta poporului sovietic pentru împlinirea grandiosului plan de construire a comunismului. „Pe schele" de I. Vilkovir, „Vine schimbul" de E. Samsonov, „Strigături colhoznice" de K. Frolov, „E vesel pe şantier" de T. Iablonskaia — iată numai cîteva din noile lucrări ale artiştilor sovietici, ale căror titluri vorbesc de la sine despre profunda legătură cu viaţa a plasticii sovietice.

La Berlin, Academia Germană de Arte a deschis o mare expoziţie închinată pictorului Heinrich Zille, cu prilejul împlinirii unui secol de la naşterea sa. Sînt expuse numeroase picturi inspirate din viaţa populaţiei muncitoare a Berlinului.

Apar mereu noi lucrări plastice inspirate din viaţa şi opera marelui Lenin. După pînzele şi sculpturile unor cunoscuţi artişti ca Şndr, Andreev, Serov, Kibrik, care au imortalizat chipul lui Lenin în viîtorea evenimentelor Revoluţiei, o serie de noi opere atrag în prezent atenţia. Menţionăm, dintre ele, lucrările artiştilor ucraineni I. Znoba („Întîmpinarea lui V. I. Lenin în Gara Finlanda"), M. Krivenko („Lenin într-o familie de muncitori"), L. Smatko („V. I. Lenin luînd parte la discutarea planului GOELRO") şi V. Hitrikov („Convorbire cu Ilici").

S-a tipărit monografia criticului de artă englez John Berger despre cunoscutul pictor progresist italian Renato Guttuso. Sînt analizate aici cu profunzime etapele de creaţie şi influenţele pe care le-a suferit pictorul italian. Subliniind meritele creaţiei artistice şi ale activităţii sociale a lui Guttuso, criticul englez îi apreciază drept unul dintre marii artişti contemporani din Occident.

Tablourile din Groenlanda, create în timpul celor două călătorii făcute în nord de Rockwell Kent, sînt apreciate ca printre cele mai reprezentative opere ale artei realiste americane din secolul nostru. Pictor şi scriitor de talent, luptător activ pentru pace, Rockwell Kent realizează prin „Întoarcerea vînătorilor", „Vară în Groenlanda" şi „Groenlandezi" tablouri de valoare artistică.

În capitala R. P. Chineze s-a terminat recent realizarea „Monumentului Eroilor poporului" (care măsoară 37,94 metri şi e construit din 17.000 de bucăţi de granit şi de marmură albă). Postamentul monumentului este împodobit cu 10 basoreliefuri uriaşe, înalte de peste 2 metri, înfăţişînd momente de neuitat din istoria luptei poporului chinez pentru libertate şi socialism.

Carel Kolumbek este unul dintre cei mai talentaţi tineri sculptori din R. Cehoslovacă. În urmă cu cîţiva ani, mai era student al Academiei de Arte Plastice din Praga. Schimbînd profesiunea de lăcătuş cu cea de sculptor, Carel Kolumbek s-a impus rapid în arta contemporană cehoslovacă. Laureat al cîtorva premii academice, multe din lucrările sale au fost achiziţionate de Galeria Naţională (printre ele se numără şi sculptura „Lampa de miner").

Arta afişului este în plină dezvoltare creatoare în R. D. Germană. Graficienii germani au creat opere de o mare fantezie şi expresivitate. Printre cei mai cunoscuţi creatori de afiş sînt Hans Baltzer, Werner Klemke, Montemeyer-Corty Dore, Paul Rosié, Max Schwimmer, Rudolf Stribelka, Herbert Grohmann şi Geil Horst, autori ai unor lucrări pe care vizitatorii romîni le-au putut admira cu prilejul „Expoziţiei de afiş din R. D. Germană" organizate în Bucureşti.

REDACŢIA: Bucureşti, Piaţa Scînteii. Căsuţa Poştală 3507 of. 55. Tel. 17.60.10 int. 1744.
ABONAMENTE la toate oficiile poştale din ţară şi la factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.
PREŢUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.
Prezentarea grafică: Ion VULPESCU.

Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin"

Din cauza birocrației unele produse ajung cu întîrziere în comerț

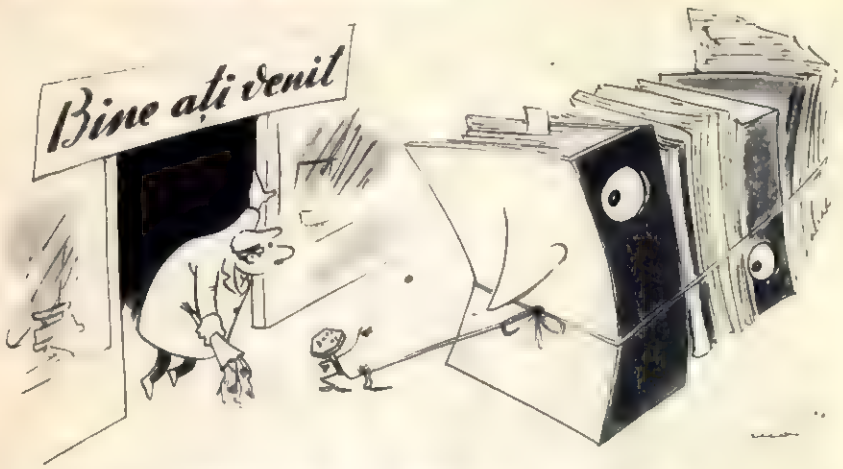

ȘURUBUL: Ele m-au împiedicat, nene, să ajung la timp în magazin.

Desen de AR[illegible]

Visul cetățeanului de la parter.

Desen de L. DARIAN

UMOR

ÎN OCCIDENT: EFECTELE LITERATURII DECADENTE

..Și acum ce urmează??

Desen de C. LIVADARU

— Nu te speria, vecine! Eu stau: bat un tablou în perete..

Desen de Fred GHENĂDESCU

ÎN S.U.A.

Înainte de alegeri

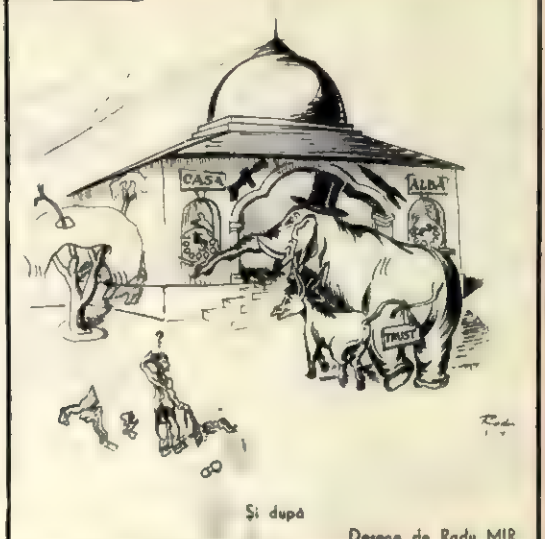

Și după

Desene de Radu MIR

PREȚUL 2 LEI

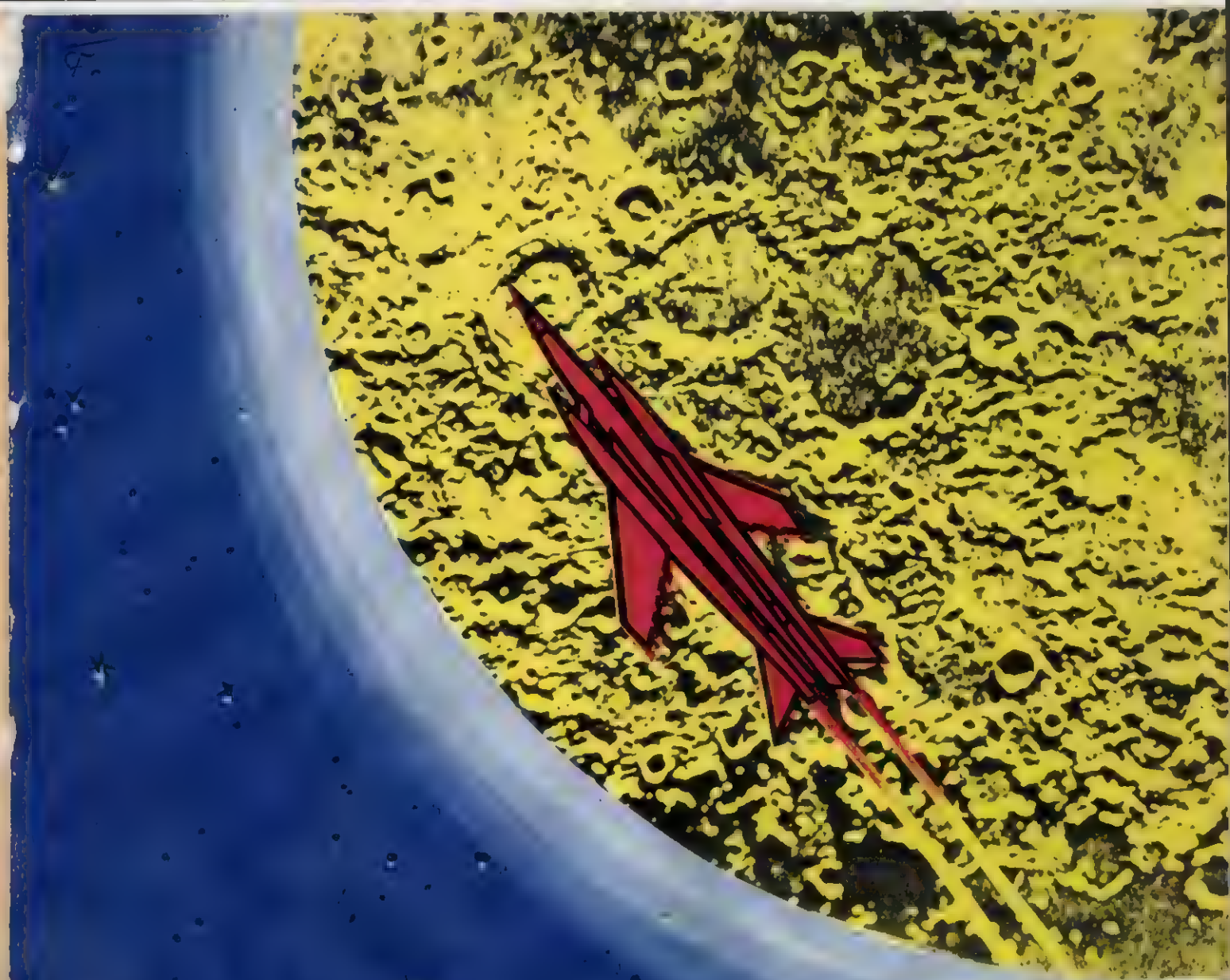

ASCULTAȚI, GENERAȚII:
SÎNTEM MARTORI MINUNII!
CA NOI
N-AU MAI FOST
NICIODATĂ
NICI UNII!

SE ROTEȘTE
ÎN COSMOS
IDEEA-MATERIE. IATĂ:
STEAG ROȘU PE SOARE
ÎN ZBORU-I
S-ARATĂ!

Proletari din toate țările, uniți vă!
FLACĂRA
Nr. 2 (190) 10 IANUARIE 1959

URIAȘA

Pe străzi, în metrou, în autobuse, pretutindeni, moscoviții comentează cu entuziasm evoluția, în zborul cosmic, a rachetei.

În ceasurile de după lansarea primei rachete cosmice sovietice, ziarele au fost smulse din mîinile vînzătorilor, aparatele de radio erau înconjurate de oameni, teletipurile băteau cu înfrigurare, orele erau socotite după orologiul din Piața Roșie din Moscova. Oamenii primeau pentru prima oară vești de la înălțimi care creșteau amețitor: 3 ianuarie ora 13—100.000 km; 4 ianuarie ora 12—442.000 km; 5 ianuarie ora 10—597.000; alte 24 de ore mai tîrziu — 800.000 de km—undeva între Pămînt și Marte. Racheta a învins, prin viteza sa, forța de atracție a Pămîntului, a salutat de la numai cîteva mii de km Luna și a devenit cel dintîi satelit artificial al Soarelui, a zecea planetă a sistemului nostru solar...

Înainte cu ani, o revistă pseudoștiințifică publica un articol menit mai mult să încurce decît să lămurească. Autorul demonstra legătura indisolubilă, fatală, a omului cu pămîntul pe care trăiește, prin aceea că axa inimii are față de om aceeași înclinație cu axa Pămîntului.

Aflînd acum că axa mare a noii planete formează cu axa mare a orbitei pămîntului un unghi de 15°, nu poți opri valul de mîndrie care îți umple ființa: oamenii ies din plasa prejudecăților și a rămășițelor magiei, ei pot crea planete noi, pot îmbogăți harta Universului cu relații noi, pot crea axe noi, puncte noi de sprijin pentru explicarea tuturor lucrurilor care astăzi nu sînt încă explicate, pentru cucerirea tuturor înălțimilor care n-au fost încă cucerite. Avea dreptate, de o mie de ori dreptate Țiolkovski cînd spunea: *„Pămîntul este leagănul rațiunii, dar nu trebuie să trăiești veșnic în leagăn"*. Țiolkovski însuși a apucat să scoată capul din leagăn. Acum, toți simt: vremea leagănului a rămas în urmă. Oamenii sovietici au deschis lumii perspectiva marelui drum în Univers.

A doua zi după lansarea rachetei sovietice, d-l Henry Richter, conducătorul lucrărilor în domeniul tehnicii rachetelor care se execută în California, a exclamat: *„Iată un lucru al naibii de mare"*. Exclamația plină de admirație contrastează izbitor cu unele aprecieri anterioare din sursă americană. Toți își aduc aminte bunăoară de cugetarea emisă de contra-amiralul american Bennett îndată după ce Uniunea Sovietică lansase cel dintîi satelit artificial al Pămîntului: *„Nu e decît o simplă bucată de fier, pe care o poate arunca în sus oricine"*.

Rotindu-se la înălțimi amețitoare, primul sputnik sovietic l-a contrazis încă de atunci, pe Bennett. Iar azi, în fața epocalei performanțe sovietice, d-l Henry Richter exclamă în auzul Americii: *„Iată un lucru al naibii de mare..."*

De la Bennett la Richter, rușii au mai îmbogățit cerul cu încă doi sputnici și acum savanții sovietici au dăruit Universului prima planetă artificială. Înălțîndu-se ca o nălucă de basm în spațiul cosmic, planeta sovietică poartă la distanță de sute și sute de mii de kilometri de suprafața Pămîntului steagul roșu cu secera și ciocanul — primul steag ajuns la asemenea înălțimi.

În acest răstimp în S.U.A. au fost lansați spre cer cîțiva sateliți minusculi (primul cîntărind deabia 1 kg), s-a încercat trimiterea unei rachete spre Lună care n-a atins decît 128.000 de km. (și a ars împreună cu o bună parte din prestigiul american), a fost încercat chiar și un furt la cîntar profitînd de faptul că se ocupă de imponderabilitatea cosmică, unii au adăugat de la ei, ultimului satelit american, cîteva sute de kilograme de greutate imaginară (adunînd ca unii negustori necinstiți la greutatea mărfii și pe cea a ambalajului).

Acum, cînd oamenii de știință sovietici au înfrînt inerția din calea celei de-a doua viteze cosmice, unii exponenți ai politicii agresive apusene tot nu renunță la inerția vechilor obiceiuri.

E. DOLMATOVSKI

CREATORILOR RACHETEI

Gîndind la mari și mîndre fapte,
Nu-l vom putea uita niciciînd
Pe cei ce-au stat și zi și noapte
Cu gîndu-n Cosmos fulgerînd.

Nu, n-ai să-i numeri niciodată!
Sînt oameni simpli, zeci și mii,
Întreg poporul, țara toată
Cu nesecate energii!

Preocupat de-a lumii soartă,
Croindu-și drum măreț și drept,
Spre mîine omul nostru-și poartă
Avîntu-i dîrz și înțelept!

Pe lîngă Lună-ntr-o clipită,
Mai sus, mai sus, spre depărtări,
Planeta trece-mpodobită
Cu stema scumpei mele țări.

Și-n zbor pe-ntinderea albastră
Arată lumii cu temei
Gîndirea noastră, firea noastră,
În toată măreția ei!

În românește
de M. DJENTEMIROV

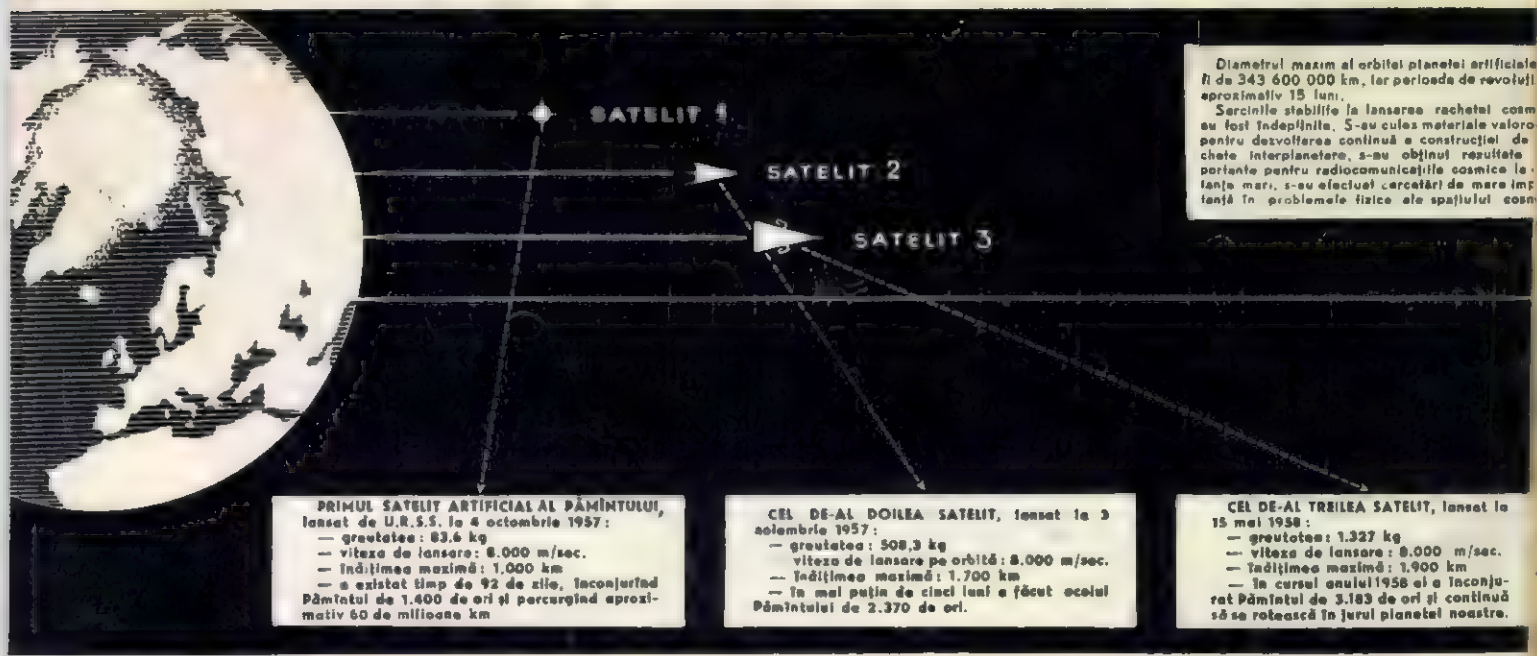

PERFORMANȚĂ!

Ca întotdeauna ei încearcă și de astă dată să se folosească de succesele științifice ale Uniunii Sovietice pentru atițarea războiului rece.

Încă mai demult, în S.U.A., încercările de a o lua înaintea oamenilor sovietici au fost legate de scopuri militare. Pentagonului nu-i mai ajung bazele militare de pe pămînt — el visează poligoane atomice în Lună.

Acum cîtva timp, un oarecare Pierre Hass publica în revista americană „Mechanics Illustrated" un articol intitulat: „Să revendicăm imediat dreptul asupra Lunii".

Să revendici e ușor. Dar cum ajungi pînă acolo? Pierre Hass are și o soluție: „Noi putem să-i batem pe ruși, realizînd, cu ajutorul rachetei, împlîntarea steagului nostru pe Lună". Și avertizează: „Altfel ne vor bate rușii pe noi!" Unii au capacitatea de a murdări tot ce ating. Dintr-o dispută științifică — cui îi va reveni cinstea primei călătorii în cosmos? — Pierre Hass (și din păcate nu numai el) transformă lucrurile într-un prilej de dispută războinică și își fac iluzii deșarte.

Fapt este că uriașa performanță sovietică spulberă multe iluzii în Apus. Cu decenii în urmă — cînd multe lucruri nu depășiseră încă stadiul presupunerilor — imaginația lui Jules Verne descria viitoarea călătorie în Lună. Geniul oamenilor sovietici a reușit să demonstreze, prin marele raid cosmic, cît de aproape de înfăptuire este visul lui Jules Verne.

Lansarea rachetei cosmice, purtînd la bord fanionul purpuriu, a avut loc la începutul unui an nou, a doua zi după ce toți au putut citi și auzi mesajul de pace adresat poporului american de N. S. Hrușciov, din capitala Țării Sovietelor. Astfel, începutul marelui drum printre stele, călătoria în sistemul solar se face în sunetul cuvintelor care i se potrivesc cel mai bine: PACE, PRIETENIE ÎNTRE POPOARE, COLABORARE ÎNTRE TOATE ȚĂRILE.

Acum 41 de ani, drumul păcii, iar acum drumul spre Univers au început din Uniunea Sovietică. Nimeni nu va putea uita aceasta. Așa cum nimeni nu poate uita că oamenii sovietici dispun nu numai de rachetele și sateliții artificiali cei mai puternici, ci și de cuvîntul cel mai greu în ce privește pacea lumii!

R. TIULESCU

A ZECEA PLANETĂ — VLĂSTAR AL GENIULUI SOVIETIC — ÎȘI CONTINUĂ CĂLĂTORIA.

COPERTA NOASTRĂ

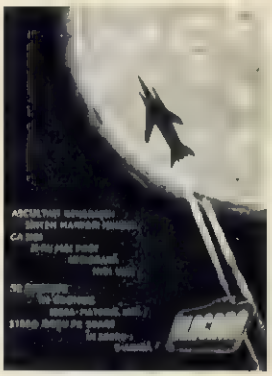

Desen de C. CIUVETESCU
Versuri de EUGEN FRUNZĂ

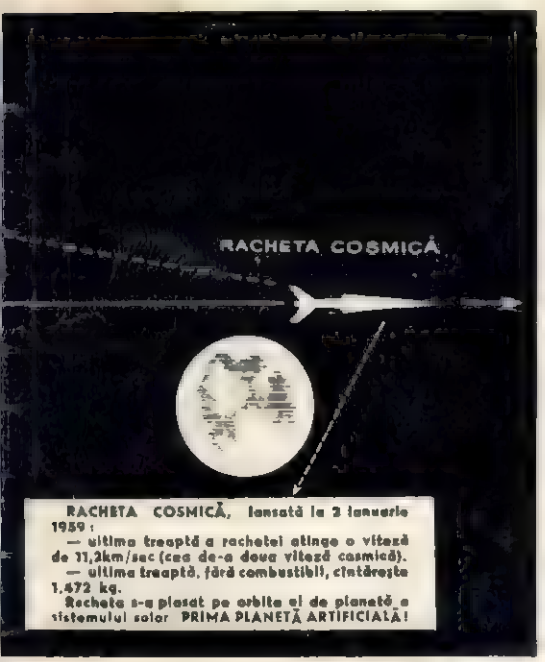

RACHETA COSMICĂ, lansată la 2 ianuarie 1959:
— ultima treaptă a rachetei atinge o viteză de 11,2km/sec (cea de-a doua viteză cosmică).
— ultima treaptă, fără combustibil, cîntărește 1.472 kg.
Racheta a plasat pe orbita ei de planetă a sistemului solar PRIMA PLANETĂ ARTIFICIALĂ!

Desen de I. KERȘIN

Pe pămînt

De la cele „zece zile care au zguduit lumea" în 1917, pînă la epocala performanță a lansării rachetei cosmice în 1959, marele popor sovietic a străbătut drumul glorios, mereu ascendent, al biruințelor sale istorice.

Bătrîna noastră planetă n-a cunoscut în istoria ei multimilenară asemenea salt uluitor spre viitor ca acela săvîrșit sub ochii noștri de Uniunea Sovietică.

Omul sovietic a învins și învinge pe pămînt, pe apă, în aer și în nemărginitul cosmos — iată marele adevăr al zilelor noastre.

Pe pămînt, constructorii comunismului înalță cele mai mari și mai puternice edificii ale viitorului — între care uriașe hidrocentrale (foto 1).

Sub apă — ca și pe-ntinsul mărilor și oceanelor — navele sovietice se iau la întrecere cu cele mai perfecționate vase și submarine din lume. Submarinul sovietic „Severianka" (foto 2), care în aceste zile străbate

Sub apă

IN COSMOS

3

4

temerar adîncurile polare, săvîrșește în spațiul necunoscut al mărilor și oceanelor același pionierat nobil pe care și l-au asumat în spațiul interplanetar gloriosii sputnici (foto 4) și — acum — racheta cosmică lansată de U.R.S.S. pentru dezlegarea enigmelor universului.

Cel de-al treilea satelit artificial lansat de Uniunea Sovietică și purtînd marca: „U.R.S.S.", a înconjurat globul nostru, de la 15 mai 1958 și pînă acum, de mai bine de 3.000 de ori.

Și iată că privirile tuturor sînt ațintite din nou spre Uniunea Sovietică, țara în care s-a săvîrșit „minunea": lansarea reușită a rachetei cosmice. Eveniment măreț! Primul zbor interplanetar, prima incursiune în sistemul solar!

Ca o nălucă (foto 3) a luat cu asalt cosmosul, un corp făurit și de astă dată de mîna omului sovietic — biruitor pe pămînt, pe apă și în

ÎN S.U.A.: EȘEC PE TOATĂ LINIA

Și de astă dată știința sovietică și-a demonstrat superioritatea. Nici dolarii, nici reclama americană n-au putut asigura succesul rachetelor și sateliților cu nume răsunătoare: „Atlas", „Jupiter", „Juno", „Pionier". Marea performanță — zborul interplanetar — a fost săvîrșită de racheta cosmică, avînd la bord fanionul cu stema Uniunii Sovietice și inscripția: „UNIUNEA REPUBLICILOR SOVIETICE SOCIALISTE. IANUARIE 1959".

(În cele trei fotografii alăturate: momente din insuccesele americane — incendierea, explodarea și prăbușirea unora dintre rachetele lansate în S. U. A.).

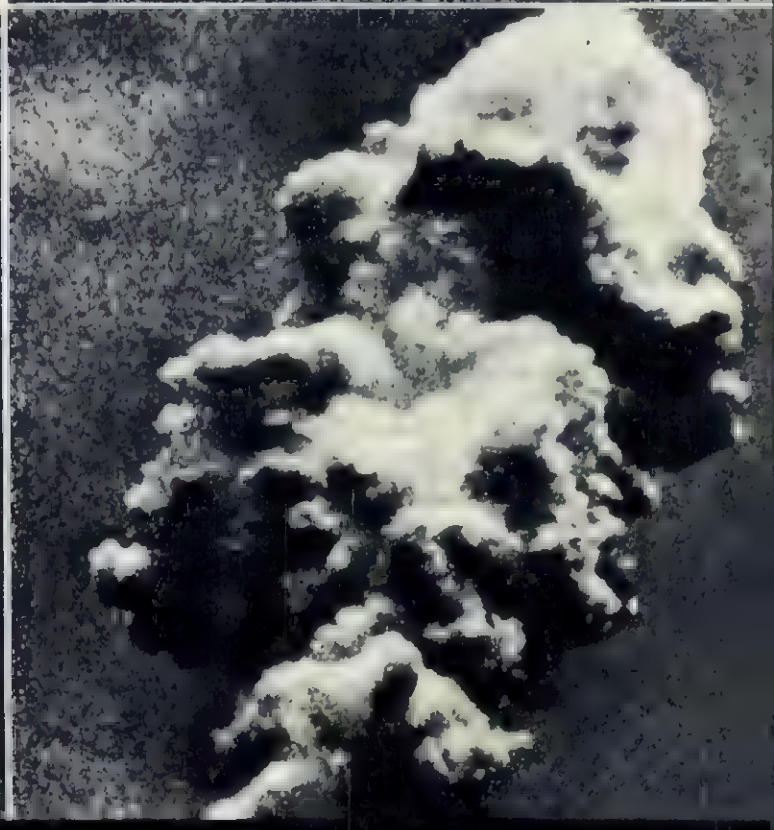

1) Președintele Eisenhower, indispus... 2) Harta unor eșecuri. 3) Specialistul nr. 1 al S.U.A., savantul german Wernher von Braun, după insuccesul rachetei americane „Pionier III".

Demostene BOTEZ

POEZII

Ilustrații de Tia PELTZ

Toamna

Cad frunzele de toamnă în pădure
Și piscurile munților sînt sure.

Uscat foșnește vîntul prin porumb
Și fața rîurilor e de plumb.

E parcă seară orice dimineață
Și în amiezi lumina-i ca o ceață.

Plăpîndă, ziua timpuriu se stinge
Într-un amurg anemiat de sînge.

Iar noaptea lungă și universală
Inundă tot sub valul ei de smoală..

Dar pretutindene pe cîmpul ud
E grîul încolțit de-un verde crud

De parcă toamna a adus în țară
Cu ea, și viitoarea primăvară.

Oaspetelui

Din ce ținut îndepărtat de lume,
Din care port, din care țară-anume,
Și după care călăuză — stea
Te vei porni să vii în țara mea?...

De vei pleca pe-o navă de la Rio,
Vei naviga pe-oceanul mat, de plumb,
Spre țara mea — un Cristofor Columb
Ce-abia acuma ar descoperi-o!

Voi fi de față la debarcader
Și te-oi primi cu pîine și cu sare,
Și-ți voi așterne-n cale-un lăicer
Cum e obicelul pentr-un oaspe mare.

Dar ce-o să-ți spună tie-acest pămînt
Ce nici copilăriei n-a fost rai,
Pe care nu ai suferit și-n care n-ai
Din oremuri, nicăieri, nici un mormînt?!

N-o să-nțelegi ce spune-un drum de țară
Cu colb și tufe de pelin uscat
Pe care au venit cîndoa spre seară
Copii desculți, cu oile spre sat.

Tu n-ai să știi ce-a fost pe-aici alt-dată,
Țăranii goi și vlăguiți de muncă,
Și muncitori tîrîți la judecată
Că au călcat nedreptele porunci.

Nici temnițele vechi nu le-ai știut,
Nici zbirii, nici plimbările-n careu,
Nu știi ce-a fost Doftana în trecut,
Dar poți s-o vezi, că astăzi e muzeu..

Nu știi că-n fiecare dintre noi
Acele amintiri sînt încă vii,
Cu suferințl, cu jertfe, cu eroi...
Tu toate-acestea nu poți să le știi.

Dar o să vezi aici cu ochii tăi,
Tot ce zidiră ale noastre mîini
Din culmea munților și pînă-n văi,
Din ziua cînd n-am mai avut stăpîni.

Am prins un cîntec

Am prins un cîntec și-l spun cui o vrea,
Cum este obiceiu-n țara mea,
Că vreau și eu să-l trec din gură-n gură.
E-un cînt și de iubire și de ură.
Nu-i cîntec ce se cîntă pe la porți,
Nici tînguire după oremea moartă,
Nici doină nu e, că destule-au fost,
Ci-i cînt de astăzi, ce-l știu pe de rost.
E-un cîntec minunat de înălțare
Spre culmi mereu mai nalte și spre soare
Cum e pe lume cel de ciocîrlie,
Ce poartă primăveri în melodie
Și umple tot văzduhul țării mele
Tăiat odinioară de zăbrele.
L-am auzit la alții — o mulțime,
Cu ale lui cuvinte și cu rime.
Îl cîntă singuri oamenii la muncă
Fără stăpîni și fără de porunci,
Și-l cîntă ucenicii prin uzine
Ca și minerii cînd coboară-n mine
Și-acasă-l cîntă și copiii lor
Că-i cîntecul întregului popor.
L-am prins și eu, și-l trec și mai departe
Ca melodia lui să n-aibă moarte.

Printre străini

Era grămadă de străini pe stradă
Ieșiți pe la amiază la plimbare
Și-n fața cafenelelor la soare.
Dar parcă nimeni n-a vrut să mă vadă.
Nici eu nu am văzut pe nime.
Doar capete și trupuri, o mulțime;
Pictură proastă pe o mușama
Tot ondulînd pe loc în fața mea.
Și parcă nimeni din atîta lume
N-avea identitate și nici nume.
Oricui — de-l întrebai — i-ar fi fost greu
Să-ți spună cu adevărat: „sînt eu!"
Și parcă germina ca o plămadă
Mulțimea ceea neagră de pe stradă,
Și fiecare parcă într-un fel,
Se căuta, exasperat, pe el... .

În gînd îmi tot șopteam că nu se poate
Atîta lume și singurătate.

Paris — ianuarie 1958

PERICOLUL nr. 1: NATOMIZAREA

„Grandoarea" și decadența Franței sub egida blocului atlantic — Parisul la remorca Bonnului — Cînd generalul Norstad face echilibristică... — Strauss dă cărțile pe față — Prietenia „spontană" de la Bad-Kreuznach și „pasiunile" bătrînului cancelar de la Bonn — Un dar american: paravanul morții — Rachetele vin — Monsieur Debré tace — „Navele" să-și schimbe direcția — Politica de care are nevoie Franța.

corespondență specială de la Paris — de Marcel CHACHIGNON

Paris. Decembrie 1958. În fața palatului Chaillot stopează brusc un Buick de culoare kaki. Din el coboară un general în uniformă americană. E generalul Norstad, comandantul suprem al forțelor militare N.A.T.O. din Europa. Pășind sprinten, el se îndreaptă precipitat spre intrarea principală. E grăbit domnul general; are doar atît de puțin timp să-și revadă în fugă raportul! Totuși privirile nu-i stăruie mult asupra filelor bătute la mașină. Un gînd îl frămîntă pe general gîndul la echilibristica politico-diplomatico-militară pe care este obligat s-o facă din pricina amicilor săi vestgermani.

Planul Strauss

Deși n-ar spune-o fățiș, Norstad îl socoate pe Franz Joseph Strauss, ministrul de război al lui Adenauer, un ins cam ambițios. Cu toate că între supremul american și ministrul de la Bonn nu există deosebiri de fond în ce privește atitudinea față de problemele N.A.T.O., Norstad crede, totuși, că e mai bine să fie salvate cît de cît aparențele. Adică, să nu li se spună lucrurilor pe nume. Or, herr Strauss găsește, dimpotrivă, că acest camuflaj e cu totul inutil. Ca atare, el nu s-a sfiit să lanseze, cu lux de publicitate, o serie de „recomandări" cunoscute sub numele de „planul Strauss". În „Rheinischer Merkur" din 11 decembrie 1958 au apărut și unele precizări ale lui Strauss: „Trebuie să se creeze în Marea Baltică — a declarat ministrul de la Bonn — un comandament aliat unic și o strînsă colaborare între forțele navale, terestre și aeriene ale N.A.T.O. în regiunea Iutlandei și a Mării Baltice". Declarația aceasta sentențioasă n-a putut să nu provoace un adevărat val de proteste din partea membrilor scandinavi ai Pactului Atlantic. Danemarca și Norvegia nu pot uita ce-au pătimit în timpul ultimului război mondial.

Pus în fața acestei situații, Norstad a trebuit să nege existența „planului Strauss" sau cel puțin să pretindă că statul major atlantic nu are cunoștință de el. În fond, o minciună în plus sau în minus nu contează.. În realitate, însă, „planul Strauss", care nu se referă doar la Baltica, a fost examinat de către statul major al N.A.T.O., iar adoptarea și aplicarea lui nu mai sînt decît o chestiune de săptămîni. În felul acesta generalii Bundeswehrului, de tip hitlerist, își vor asuma comanda militară în zone limitrofe țărilor de democrație populară. Și vor putea, deci — la timpul și în locul pe care ei le vor socoti propice — să angajeze alianța atlantică într-o aventură complet subordonată visurilor revanșarde vestgermane.

„Grandoarea"...

Zi de zi, ziarele din solda guvernului francez scriu, iar ceas de ceas radioul parizian pretinde că Franței îi trebuie o politică de „grandoare națională". În ce constă oare această politică, unde e grandoarea, unde e superpatriotismul, cînd guvernul francez admite ca la comanda armatei franceze să se afle generalul nazist Hans Speidel? Cum poate fi vorba de apărarea Franței, cînd accepți ca interdicțiile privitoare la remilitarizarea Germaniei occidentale — și așa anemice — cuprinse în tratatele de la Londra și Paris, să fie călcate în picioare, iar Germania occidentală să aibă mîinile dezlegate spre a-și atinge scopul întocmai cum dorește Strauss — adică cu ajutorul alianței atlantice? Este oare Franța apărată cînd generalul american Norstad cere zece divizii suplimentare pentru armata terestră N.A.T.O., cînd cere să fie grăbită instalarea rampelor de lansare a rachetelor cu rază mijlocie de acțiune și cînd tot el insistă ca revanșarzii de la Bonn să dispună de arma nucleară?...

Primind la reședința sa de la Colombey-les-Deux Eglises pe cancelarul Adenauer și întorcîndu-i apoi vizita la Bad-Kreuznach, în aceeași clădire în care Hindenburg și Ludendorff întocmeau planurile de nimicire a Franței în 1914, De Gaulle vrea să creeze impresia înfloririi unei prietenii tot atît de „spontane" ca și aceea care s-a născut între francezi și algerieni cu prilejul putch-ului de tristă amintire din 13 mai (lovitura din Alger). În legătură cu aceasta, ziarul „Tribune des Nations" scrie: *„În această alianță împotriva naturii, Franța satisface toate dorințele, toate pasiunile Germaniei occidentale, începînd cu menținerea insuportabilului Statut al Berlinului, în timp ce Germania Federală nu se gîndește să satisfacă nici unul din interesele, nici una din dorințele Franței... Și atunci, cînd, ca urmare a micșorării drepturilor noastre vamale și a măririi contingentelor noastre, oficiul nostru de schimburi va rămîne cu casa goală, generalul De Gaulle va cere de la proaspătul său amic — cancelarul — un împrumut de cîteva sute de milioane de mărci? Grandoarea Franței va avea drept rezultat că ea (Franța — n.n.). va deveni stipendiata Germaniei occidentale"*.

Conducătorii de azi ai Franței, care nu pot rupe cu Pactul Atlantic pentru că nu vor să trateze cu Uniunea Sovietică, își închipuie că vor putea să controleze singuri puterea militară germană și s-o îmblînzească. Or, lucrurile se petrec tocmai invers: grație Statelor Unite și organizației militare a N.A.T.O. Germania occidentală este pe cale de a redeveni o putere mondială cu pofte de nestăvilit, cu ambiții imperialiste nemăsurate.

„Verii idioți"

Pentru Franța primejdia de a rămîne în cadrul alianței atlantice alături de un asemenea „aliat" este de netăgăduit. Dar nu aceasta este singura nebunie: cea mai mare este aceea a instalării pe pămînt francez a rachetelor atomice.

Nu e decît un an de cînd actualul ministru de justiție francez, domnul Debré, atrăgea atenția în Adunarea Națională asupra pericolelor care pîndesc Franța ca urmare a instalării unor astfel de arme primejdioase. Astăzi, însă, domnul Debré tace.

Calculul american, pe de-a-ntregul egoist, poate părea unui locuitor din Chicago sau din Texas-City deosebit de subtil: europenii,

Wehrmachtul hitlerist lîngă turnul Eiffel. Nu, aceasta nu trebuie să se mai repete! — iată voința tuturor celor ce iubesc libertatea Franței.

Ieri: Pétain, împreună cu naziștii Speidel, Abetz și alții.

acești „veri idioți de provincie“, cum îi numesc snobii yankei — și francezii în special — să servească de... paravan în cazul unei riposte sovietice. Și dacă e vorba de urmările unui război distrugător — teritoriile lor să fie devastate, nu cel al Statelor Unite. Calculul este de altfel răsturnat de faptul că Uniunea Sovietică posedă rachete intercontinentale cu mare rază de acțiune, ale căror caracteristici au început să dea mult de gîndit domnilor americani care se văd nevoiți să modifice întrucîtva tactica. Față de accentul ce se pune în prezent pe rachetele cu tragere lungă, în mod logic bazele europene ar trebui să-și piardă din importanță. Dar în acest caz aliații europeni ai S.U.A. și-ar pune problema utilității eforturilor financiare ce li se cer, mai ales cînd situația lor economică nu este de loc strălucită. Așa că Statele Unite insistă și exercită mai departe presiuni pentru înarmarea atomică a țărilor atlantizate din Europa occidentală.

Cursa înarmărilor nucleare reprezintă un pericol atît de mare încît ar trebui să se încerce totul pentru a nu se recurge la folosirea acestor arme. Astfel glăsuiește rațiunea... Dar încercați să pretindeți revanșarzilor de la Bonn, ca și imperialiștilor de la Washington, să fie rezonabili: imperiul lor prețuiește pentru ei mai mult decît toate viețile omenești.

Glasul păcii

Primele zile ale celei de-a 5-a republici (republică ce n-a fost proclamată, ca și cum acest cuvînt ar produce teamă chiar și acelora care l-au folosit atîta pentru a înșela poporul) au fost marcate prin ținerea la Paris a tot soiul de conferințe atlantice. Ceea ce înseamnă că politica de subordonare a Franței față de interesele S.U.A. nu s-a schimbat. După notele referitoare la problema Berlinului, ultima declarație a guvernului Uniunii Sovietice în problema sesiunii N.A.T.O. n-a făcut decît să confirme dorința și voința fermă a Uniunii Sovietice de a face totul pentru ca pacea să fie salvată.

...Iată-ne la începutul unui nou an.

Pentru ca speranțele de înseninare a atmosferei internaționale să devină realitate, ar trebui ca „navele“ să-și schimbe direcția, ca propunerile sovietice privind problema Berlinului să servească drept bază de discuții; iar în ceea ce privește Franța, ar trebui mai ales inaugurată o adevărată politică de independență.

Un guvern care amputează bugetul destinat educației naționale reducîndu-l cu 62 miliarde de franci, care refuză să satisfacă revendicările profesorilor și studenților, care continuă războiul din Algeria, care îngăduie ca o treime din bugetul Franței să fie destinat N.A.T.O. și pe care nu-l înspăimîntă fantastica sumă stoarsă pe seama economiei franceze pentru finanțarea înarmării ca țară membră a Pactului Atlantic — fără îndoială că un astfel de guvern nu poate înfăptui politica de care are nevoie astăzi Franța.

Pentru ca noul an care a început să permită Franței să se angajeze pe drumul păcii, ar trebui ca ea să renunțe la falsa politică de grandoare, pe cît de costisitoare pe atît de primejdioasă, în favoarea unei politici realiste de coexistență și prietenie cu toate popoarele lumii. Atît cu cele din răsăritul Europei cît și cu cele din Africa.

Azi: din nou pe pămînt francez, dar de astă dată în uniformă N.A.T.O., Speidel primește „onorul“ ostașilor francezi.

În apărarea onoarei, independenței și suveranității țării sale, poporul francez s-a pronunțat nu o dată pentru libertate, democrație și pace.

MAI BO

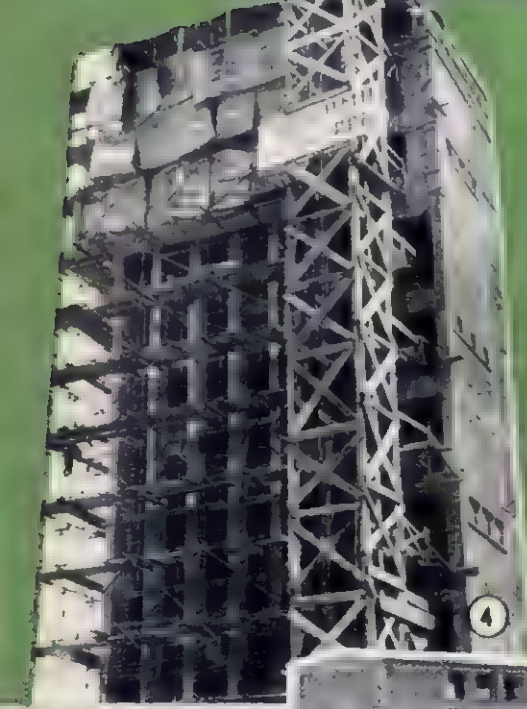

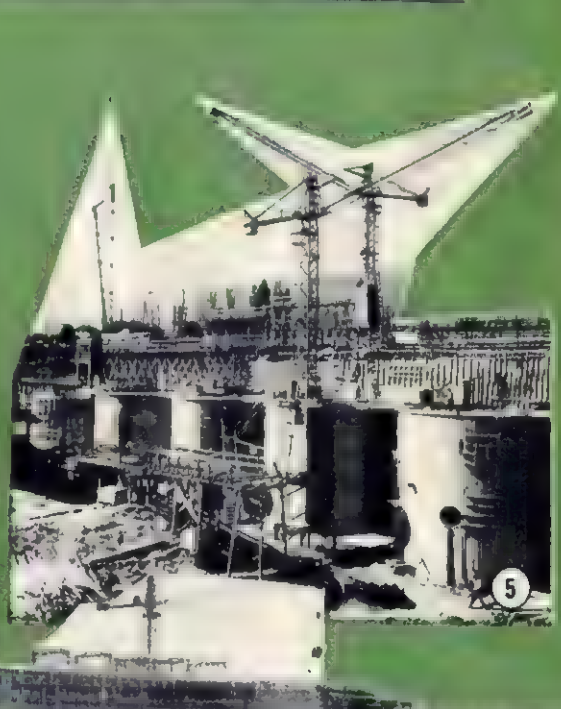

În vederea continuării mai departe și într-un ritm intens a industrializării, investițiile au crescut în anul acesta la 17,6 miliarde lei. Iată cîteva dintre noile obiective industriale care vor intra în funcțiune în 1959-1960 și în anii următori.

1) Govora trăiește astăzi un trepidant ritm de viață. În 1959-1960 uzinele sodice care se construiesc acum vor intra în funcțiune.

2) Pentru industria ușoară și alimentară volumul investițiilor va fi cu circa 53% mai mare decît în 1958. Prin investițiile prevăzute se vor pune, între altele, în funcțiune capacități noi cu producții de 3.700 tone fire de bumbac, 800 tone fire de lînă, 5 milioane mp țesături din fire sintetice, 2,2 milioane bucăți tricotaje etc.

3) În primii trei ani care au trecut de la Congresul al II-lea al P.M.R. s-au construit aproape 40.000 de apartamente. În 1959, volumul construcțiilor de locuințe va crește și mai mult, investițiile mărindu-se în acest domeniu cu 25% față de 1958.

4) În curînd, la Săvinești va intra în funcțiune uzina de fire și fibre sintetice relon, iar în următorii 2-3 ani va fi construită o nouă unitate de fibre sintetice, cu o capacitate de 5.000 tone/an rolan.

5) 430.000.000 kWh energie electrică anual va furniza centrala hidroelectrică „V. I. Lenin" de la Bicaz.

6) Numai din celuloza pentru viscoză ce se va produce, între altele, la Combinatul de valorificare a stufului de la Brăila, se vor obține aproximativ 120.000.000 mp țesături.

7) O deosebită dezvoltare o va lua industria chimică. În următorii doi ani vor fi puse în funcțiune aproximativ opt uzine și fabrici noi și 28 de noi secții. Printre aceste obiective se numără și o unitate petrochimică la

GATA!

grupul industrial Borzești, care va produce în prima etapă 25.000 tone/an cauciuc sintetic.

8) De la 152.000 tone în 1958, producția de îngrășăminte chimice va crește anul acesta la 282.000 tone. La aceasta, o contribuție importantă o vor aduce Fabrica de îngrășăminte azotoase Roznov și secția de îngrășăminte azotoase de la Combinatul chimic Făgăraș.

9) În București va începe construirea unui combinat de produse lactate cu o capacitate de producție de 3.000 hl lapte pe zi; va începe construirea unei fabrici de lapte praf cu o producție de 1.500 tone anual.

10) Trebuie ca în 1960 importul nostru de zahăr să fie lichidat. În vederea acestui lucru, pe lîngă măsurile pentru dezvoltarea culturii sfeclei de zahăr, în 1960 vor fi puse în funcțiune două fabrici noi.

11) Noi nave, de tonaj mai mare, sînt prevăzute a se realiza în 1959; alături de acestea se numără multe alte produse noi, de înaltă tehnicitate, multe alte utilaje și mijloace tehnice moderne, cum sînt: primele locomotive Diesel electrice, combine perfecționate pentru recoltat porumb etc.

12) În anul 1959 vor intra în funcțiune: un laminor de 650 mm cu o capacitate de producție de 550.000 tone/an și o mare distilerie de gudroane la Combinatul siderurgic Hunedoara; trei cuptoare Martin (reconstruite), la Combinatul metalurgic Reșița; o nouă linie de laminare și completări la linia nr. 2, la uzinele „Nicolae Cristea"- Galați ș. a.

13) Anul acesta începem construirea a trei unități de valorificare industrială complexă a lemnului. De asemenea, pe lîngă noua fabrică de la Gălăuțași se vor construi încă două fabrici noi de mobilă, precum și noi secții de plăci aglomerate și plăci celulare.

Un triumf al realismului socialist în artă

Moscova este în aceste zile gazda unui eveniment artistic de răsunet mondial: douăsprezece state socialiste expun în uriașa sală de expoziție de lîngă Kremlin cele mai remarcabile lucrări contemporane de artă plastică. Din cele aproximativ 3000 de opere expuse (800 picturi, 500 sculpturi și 1500 lucrări de grafică) se desluşeşte imaginea plină de vitalitate a plasticii realist-socialiste, al cărei triumf este astăzi de necontestat. Aducînd imagini din viața popoarelor respective, din tumultuoasa construcție a lumii socialiste, conturînd chipul omului nou, expoziția confirmă totodată bogăția de stiluri personale, de forme specific naționale, de expresie artistică ce se pot manifesta în cadrul realismului socialist. Expoziția de la Moscova dezvăluie o dată în plus sensul militant și conținutul profund uman al artei plastice socialiste și va contribui, neîndoielnic — prin cunoaşterea și confruntarea reciprocă pe care o prilejuieşte — la înflorirea mai departe, mai triumfătoare, a realismului socialist în plastică.

↑Dun Si-ven (R.P. Chineză): „Proclamarea Republicii Populare Chineze".

↑
S. Ciuikov (U.R.S.S.): „Reverii de seară" (din seria tablourilor realizate în timpul călătoriei pictorului în India).

În sectorul romînesc al expoziției, ghizii revăd încă ← o dată lucrările expuse.

Kim Rin Kvan (R.P.D. Coreeană): „Ostași eliberatori".
↓

DECLARAȚIA CARE ILUSTREAZĂ „MEDIAȚIA"

Generalul Darling și vînătorii de cîrlionți... „vii sau morți".

de Lucăr SEBASTIAN

După cum se știe, cîrlionții își continuă lupta nefrîntă pentru libertate. Ei riscă percheziții militare și lovituri de bastoane de cauciuc, lagăre de concentrare și arestări în masă, împușcări pe ulițe și împușcări la zid. Nimic nu li se pare nici prea mult, nici prea greu pentru dobîndirea independenței lor.

Omul iubitor de libertate, în orice punct al globului pămîntesc s-ar afla, urmărește cu admirație și cu urări de izbîndă această mare bătălie cetățenească. E ca și cînd ar fi vorba de propria lui cauză.

Nu tot așa privesc lucrurile colonialiștii britanici. Dușmani ai oricărui fel de libertate, ei folosesc forța ca să-și păstreze privilegiile în Cipru.

„Chestiunea Ciprului — a scris, cu puțin înainte de lansarea „planului Macmillan", bătrînul ziar conservator „Times" — *a devenit un conflict de putere între Grecia și Turcia, în care Marea Britanie are, într-un anumit sens, rolul de mediatoare. Ea are, desigur, propriile sale interese în Cipru, însă interesele acestea nu au mare valoare atîta timp cît se menține starea de conflict. Este necesar ca Marea Britanie să continue a depune eforturi. Dacă turcii și grecii nu vor ajunge în cele din urmă la o soluție, s-ar putea ca Marea Britanie să fie nevoită să impună ea soluția*".

Din acest pasaj de ziar conservator se vede bine ce dramă sfîșietoare îi e dat să trăiască Angliei imperialiste. Ea, biata, nici nu s-ar băga, nici nu s-ar amesteca. Dar o silesc cîrlionții. Trebuie „să medieze". Firește, nu în te miri ce sens, ci într-un anumit sens. În sensul ei, colonialist. O, desigur, Marea Britanie are prin partea locului niscai interese. Nimic nu se face fără un interes egoist, animalic, hrăpăreț, cîtă vreme ești colonialist. Dar interesele sînt în pericol, de vreme ce patrioții din Cipru nu sînt cuminți și se agită. Și cum o putere imperialistă ca Anglia umblă numai după interese de mare valoare, concluzia e clară. Deci, cîrlionții trebuie cuminți. Deci, e necesar ca Marea Britanie „să depună eforturi" — eforturi care se numesc bîte de cauciuc, arestări și execuții — și „să impună o soluție" (care poate fi, la urma urmelor, și o soluție de sublimat corosiv. Dar, ce să-i faci?...). Și astfel, „mediația" funcționează: cîrlionții sînt bătuți, închiși sau uciși.

E o treabă sîngeroasă, pe viață și pe moarte, care-și găsește ilustrarea nu numai în cinice articole de ziar, dar și în niște declarații fățiș bestiale, pe care unii le și admiră. Cînd un rege a spus cîndva: „După mine, potopul!" — istoricul burghez a căzut în extaz. Cînd, în vremea noastră, un criminal de rînd, ajuns ministru al „milenarului" Reich hitlerist, a lansat lozinca: „Numai ce aud de cultură și-mi vine să scot pistolul" — pitecantropul prusac a exultat de entuziasm.

Din păcate, bestiile n-au murit. Nici admiratorii lor.

De aceea sînt perfect încredințat că generalul englez Kenneth Darling, fost general al parașutiștilor care s-au năpustit ca norul de lăcuste asupra Iordaniei, iar acum conducător al represaliilor din Cipru, se bucură de admirația tuturor colonialiștilor. Căci, la niște manevre militare ce s-au desfășurat la Athalassa, în apropiere de Nicosia, generalul a făcut, cu microfonul la buze și în fața ostașilor săi, o declarație ritoasă, memorabilă, nemuritoare:

„Eu voi curăța Ciprul de teroriști!"

„Teroriștii" sînt — cum e ușor de ghicit — cîrlionții, care cer independența; care urmăresc cu tenacitate și cu spirit de jertfă curățirea țării lor de colonialiști.

Călăul în straie de general a adăugat cu cinism:

„Singurii teroriști care mă interesează aci sînt cei ce mor. Am intenția să curăț locul de teroriști. Puneți-vă pe treabă și dovediți că sînteți trăgători de elită."

Se recunoaște în această declarație belicoasă străvechea piraterie a colonialismului britanic. Acest „darling" pirat amintește totodată graiul isteric, de sub mustața-muscă, al marelui caporal Adolf, semănătorul de moarte. Sînt aceleași spume la gură, e aceeași duhnire a putrefacției, e aceeași înfumurare războinică, sîngeroasă.

E declarația care ilustrează exact „mediația" și „soluția" imperiului colonialist.

Numai că cîrlionții nu contenesc lupta lor pentru libertate!

REFLEXE

HIBERNARE LA CALD

Arătînd că țările semnatare ale pactului de la Bagdad fie că se retrag, fie că sînt în criză, ziarul „Neue Zürcher Zeitung" scrie că: „viitorul acestui pact nu este prea clar... Pactul a intrat într-un fel de stare de hibernare... Turcia ar dori să mențină pactul de la Bagdad (măcar) la amploarea sa redusă, adică fără Irak, și să-l întărească eventual prin intrarea S.U.A.".

Într-adevăr, doar America de Nord lipsea pentru a întări pactul de la ... Bagdad. Dacă s-ar mai retrage și Turcia, înscriindu-se în schimb Franța, pactul anticomunist de la Bagdad ar fi complet, cuprinzînd următoarele țări arabe: Anglia, S.U.A. și Franța.

NICI O SURPRIZĂ

După înfrîngerea partidului republican în alegerile din S.U.A., ziarul „Frankfurter Allgemeine" a ținut să-și asigure cititorii:

„Indiferent dacă am considera că așa este bine sau nu, și după aceste alegeri americane vom avea de-a face... cu o politică neschimbată a Washingtonului față de Germania..."

Așa, pentru ca nu cumva să se creadă că politica „democraților" se deosebește cumva de cea a „republicanilor".

LIBERE

Citim în „Tribune de Géneve": „Statul major american s-a gîndit ...să facă din Spania principalul bastion defensiv al Europei libere".

Am ajuns s-o vedem și pe asta: statul fasciat al Spaniei decretat principal aparator al „liberei" Europe! Ce să-i faci: dacă nu mai există Hitler!...

SUBSTRATUL

De cînd De Gaulle a venit la putere în Franța și partidul de dreapta social-creștin în Belgia, „consilierii Pentagonului (ministerul de război al S.U.A....) s-au pronunțat în mai multe rînduri în favoarea admiterii Spaniei în alianța atlantică" — scrie ziarul „Tribune de Géneve".

Se pare că se și trece la fapte, S.U.A. propunînd intrarea Spaniei în N.A.T.O. Astfel, Pactul Atlantic își va găsi, în sfîrșit, divizia albastră fascistă care-i lipsea.

DE LA CĂLCÎI LA URME

„Algeria rămîne pentru Franța călcîiul lui Achile".

Bravo, „Combat", ai zis-o bine! „Războiul care continuă... este rana... redeschisă care face din această țară un partener bolnav..."

Bine zis: războiul algerian e o boală de căpetenie a Franței de azi.

Concluzia părea limpede: să fie lichidat războiul.

Da' de unde! După ce a pornit atît de bine de la chestia cu călcîiul, „Combat" cere, în încheiere, „o Algerie pacificată". Adică domolită de trupele colonialiste de represiune. Restul e clar...

UMOR...

Gazeta umoristică a Universității Columbia, sub titlul „Sînge, sex și sadism", deplînge decăderea umorului în colegiile americane.

„Umoristul contemporan din colegii — scrie revista — se exprimă prost, vulgar, scrîind dialoguri atît de luminate ca: „Te ador, fetițo, te ador atît c-aș vrea să te mănînc. Să te înghit dintr-o dată. Dintr-o îmbucătură. Ei atunci, fetițo, cînd am să rîgîi, am să știu că ești acolo. Aceasta — spune revista — este reflectarea clară a maneriere generației prezente".

Revista universitară e unilaterală atunci cînd tinde să dea toată vina pe tineret. Oare modelele de umor ce i se oferă de către umoriștii „maturi" la televiziune și în revistele de mare tiraj din S.U.A. — sînt mai strălucite?

PANDORA

Poemu
MĂ

Marea cheamă, răscolește, fascinează — o știm cu toții. Mări bătrîne își leagănă calm, de milenii, apele în versurile poeților, ori își zvîrcolesc frenetic valurile în tablourile pictorilor. Marea e o muză generoasă și veșnic tînără.

Aleksandr Dovjenko a scris și el un „Poem al mării". Apoi s-a pregătit să-l transpună în imagine cinematografică. Dar despre marea pe care el o cîntă, tratatele de geografie nu pomenesc nimic, iar poeții nu au prea avut timpul să și-o ia drept muză. Poemul lui Dovjenko e închinat uneia dintre cele mai tinere mări pe care o cunoaște Terra: marea Kahovka. Biografia ei nu are nimic comun cu cea a surorilor sale mai vîrstnice: ele își măsoară etatea în milenii, Kahovka — cu minuscula unitate de măsură a anilor. Seismelor geologice le-a luat locul mîna puternică a omului sovietic. Mîna aceasta a prins apele Niprului și le-a pus în calea vînturilor uscate, fierbinți, ce secau stepa Ucrainei. Despre această mare a scris Dovjenko. Iar povestea ei este însăși povestea oamenilor care au creat-o, a oamenilor care construiesc comunismul.

Așa și-a conceput filmul Aleksandr Dovjenko, acest scriitor și cineast sovietic de o personalitate artistică cu totul deosebită, din ale cărui opere transpare lirism, generozitate și profunzime a gîndirii, patriotism fierbinte. Despre marea Kahovka va povesti chiar el, scriitorul născut în stepele ucrainene, venit să-și revadă bătrînul sat în locul căruia vor domni în scurtă vreme apele tinerei mări. Dovjenko, creator al scenariului și regizor al filmului, se gîndea să joace el, personal, în acest rol cu nuanțe autobiografice. Un an și jumătate a zăbovit printre oamenii din Novaia Kahovka, trăindu-le viața, împărtășindu-le bucuriile și grijile. Totul era pregătit, actorii erau aleși, o parte din repetiții săvîrșite, cînd, cu cinci zile înainte de începerea filmărilor, Aleksandr Dovjenko s-a stins din viață.

„Poemul mării" s-a născut, totuși, imagine cu imagine, pe peliculă. Îndurerați dar însuflețiți de amintirea și dragostea purtată maestrului, cineaștii ce alcătuiau echipa au dus la capăt opera începută cu atîta pasiune de Dovjenko. În fruntea lor se afla soția artistului, Iulia Ippolitovna Solnțeva, artistă emerită a R.S.F.S.R., secondată de regizorul L. Pciolkin, de operatorul G. Eghiazarov și de compozitorul Gavril Popov. Și în film se recunoaște, respectată cu o emoționantă fidelitate, întreaga personalitate a celui ce a conceput acest poem cinematografic.

Spuneam că Dovjenko a vrut să povestească, cu penelul muiat în minunatele culori ale peisajului ucrainean și pe paginile ecranului lat, biografia Kahovkăi și a făuritorilor ei. Filmul său artistic capătă astfel și un caracter documentar. Și, totuși, e puțin probabil că amănuntul anecdotic care declanșează acțiunea să fi fost într-adevăr real (de altfel, aceasta nu ar avea nici o importanță, într-atît ficțiunea artistului corespunde și se armonizează cu realitatea): în ajunul inundării vechiului cătun Kahovka, președintele colhozului trimite invitații tuturor consătenilor săi — aflați acum în diferite colțuri ale Uniunii Sovietice — chemîndu-i să-și revadă pentru ultima oară casele în care s-au născut, pămînturile pe care și-au petrecut copilăria, unde au suferit ori s-au înveselit cîndva. Și iată-i din nou împreună pe generalul Fedorcenko, care a și apărat aceste locuri de urgia hitleristă, pe colhoznicul-președinte Savva Zarudnîi, iată, reveniți în sat un scriitor de vază și chiar o locțiitoare de ministru. Nu departe de vechiul sat cu case pipernicite și înnegrite de vreme, chiar pe malul viitoarei mări, se înalță noul orășel dăruit celor din Kahovka: case mari, luminoase, un adevărat palat al culturii, o școală admirabilă. Ultimii locuitori ai Kahovkăi părăsesc cătunul, îndreptîndu-se spre noile lor locuințe. Și, totuși, despărțirea nu e ușoară. O undă de nostalgie, de tristețe caimă, învăluie această parte a filmului: cum poți tăia bătrînul păr din curtea în care au trăit părinții și bunicii tăi, în care fiul tău a făcut primii pași? Cum te poți obișnui cu gîndul că apele vor năvăli în lunca în care ai păscut oile în copilărie, ori ți-ai plimbat draga pe înserat? Ei bine, nu! Grigori Șian și Domna Timofeevna nu vor în ruptul capului să plece: s-au urcat pe acoperișul unei căsuțe pe jumătate dărîmate și amenință pe buldozerist că vor rămîne acolo, chiar de se vor năpusti apele asupra lor!

Dar, iată că, dincolo și peste aceste momente în care trecutul, cu amintirile sale, îi trag înapoi pe oamenii stepei ucrainene, filmul transmite poezia virilă a marilor transformări petrecute în viața și conștiința omului sovietic. Peste pămînturile Kahovkăi se grăbesc — vii, vesele, harnice — nimicind vechiul pentru

Nicăieri nu sînt atît de frumoase amurgurile ca în stepele Ucrainei! Mai ales cînd ești îndrăgostit (actorii A. Parhomenko și N. Naum).

RII

Bătrînul cobzar (artistul poporului din U.R.S.S. — I. S. Kozlovski) cîntă frumusețea peisajului ucrainean.

a făuri noul, buldozerele, tractoarele, excavatoarele. Filmul capătă atunci rezonanțele maiestuoase ale unei simfonii închinate muncii, imaginile sînt copleșite de pulberea fină a apelor Niprului care sting praful caselor și al pietrelor sfărîmate.

Dominînd peisajul acesta înălțător și înălțat de mîna omului, omul sovietic, portretul acesta colectiv pe care spectatorul îl reface din numeroasele portrete individuale, existente în film, rămîne, totuși, cel mai pregnant element. Pentru a da personajelor viața personală și a reda în același timp substanța sufletească comună oamenilor sovietici, valoroși actori și-au dăruit arta: B. Livanov, în rolul generalului Fedorcenko; Boris Andreev, în cel al președintelui de colhoz; M. Țarev, în rolul șefului șantierului hidrocentralei; I. Kozlovski, în rolul cîntărețului cobzar; M. Romanov, în rolul scriitorului (remarcați: din patru mari actori, trei sînt artiști ai poporului din U.R.S.S.) Principalul rol feminin — cel al Katerinei, fiica lui Zarudnîi — este interpretat de tînăra actriță Zinaida Kirienko, cunoscută nouă din trilogia „Pe Donul liniștit", în care a creat rolul Nataliei.

La unul din congresele scriitorilor sovietici, Dovjenko afirma: *„Pentru a-i emoționa pe spectatori e nevoie ca nu numai actorii, ci și autorul să fie emoționat. Pentru a zgudui, trebuie să fii zguduit. Pentru a bucura, pentru a lumina lumea lăuntrică a spectatorului, trebuie să porți lumina în inimă și să ridici adevărul vieții la nivelul inimii, iar inima s-o ții sus"*.

Dovjenko a purtat lumina în inimă și a ridicat adevărul vieții la nivelul inimii sale generoase pe care a înălțat-o atît de sus. Și lucrul acesta se simte chiar și în filmul pe care nu a mai apucat a-l termina.

Sanda FAUR-DIMA

Oare ce se petrece acum în sufletul Katerinei (Z. Kirienko) și al lui Golik (A. Tarabarisev)?

Și iat-o pe Katerina împreună cu tatăl ei, președintele colhozului (Boris Andreev), în spațioasa locuință pe care au primit-o, în noul orășel de pe malul mării Kahovka. →

Cum am fost negru

de V. BILL-BELOȚERKOVSKI

Ilustrație de A. STOICESCU

Într-o seară târzie, pe când mă întorceam spre casă, am dat întîmplător peste un miting organizat de Ku-Klux-Klan. Am stat puțin și am privit, apoi am plecat drăcuind și scuipînd. Ce miting prostesc! Ce mascaradă! Lungi halate albe, glugi cu vîrfurile ascuțite și cu deschizături pentru ochi, torțe aprinse în mîini!... Ce să mai spun de cuvîntul introductiv al individului care prezida mitingul!

— Din partea excelenței sale împăratul vrăjitor, către toate spiritele: draconi, hidre, duhuri ale pădurilor și ale caselor, mari titani și furii, giganți-ciclopi și toți cetățenii imperiului vizibil și invizibil, cavaleri ai Ku-Klux-Klan-ului — rosti el — statutul nostru este: cavalerism, noblețe, înțelepciunea femeilor și hegemonia albilor ! Ura!

— Ura! — răspunseră în cor „cavalerii", agitînd în același timp torțele.

— Ce stupid! Ar fi mai bine să nici nu-mi mai amintesc — îmi spusei, și-mi scuturai capul ca și cum aș fi vrut să-l deșert de gînduri inutile.

...Era o noapte plăcută de vară. Ajunsesem într-o stradă largă, puternic luminată. Din direcția opusă venea un negru tînăr și înalt. Pășea încet, cu capul puțin plecat. Pe față i se puteau citi semnele unor adînci preocupări. Probabil că din această pricină nu-l zărise pe omul beat care, ieșind dintr-o berărie, se poticni și dădu peste el. Omul acela era un „alb". Avea fața îngustă, rasă și niște ochi răi, ca de lup. Recunoscui în el pe unul din banda Ku-Klux-Klan-ului.

Ciocnindu-se de negru, acesta îl fulgeră cu cîteva priviri crunte și, fără să rostească vreun cuvînt, îl scuipă în obraz. Drept răspuns, „albul" primi în falcă un pumn atît de solid încît fu proiectat cu capul într-o vitrină, al cărei geam trosni. Al doilea pumn îl întinse cu fața la pămînt. Era knock-out

— Foarte bine! aprobai, dînd din cap. Dar acum dispari cît mai repede...

Negrul o luă la fugă și dispăru după un colț, tocmai în clipa cînd mai mulți inși, atrași de țipetele „albului", care se dezmeticise, ieșiseră din berărie.

— Ce e? Ce s-a întîmplat? Ce-a fost? — curgeau întrebările unele după altele.

— Un negru! M-a lovit un negru! — se văita „albul", făcînd pe victima.

— Un negru?!!

Se simțea în tonul acestei întrebări o nespusă mirare, o nemărginită indignare și o furie întărîtată de marele număr de pahare cu whisky consumate.

— De ce te-a bătut? Cum de a îndrăznit?

— M-am poticnit și... i-am căzut în brațe — bombăni huliganul, luînd și mai mult aerul de victimă nevinovată, în timp ce se căsnea să se ridice în picioare.

— S-a zis cu băiatul! — îmi spusei, gîndindu-mă cu neliniște la negru. Știam că orice intervenție a mea, în favoarea lui, ar fi fost inutilă.

— Da' unde-i? Încotro a luat-o?! — întrebară nerăbdători albii.

— Nu știu... N-am observat... M-a făcut knock-out.

Ca să impresioneze, schiță gestul de a-și șterge sîngele. Nu reuși decît să-l întindă și mai mult pe toată fața.

Asupra grupului amețit de alcool, sîngele avu efectul pe care-l are culoarea roșie asupra unui taur. Urlînd, bețivanii porniră la întîmplare, apucînd chiar în direcția în care se pierduse negrul.

— Stop! Opriți-vă! — strigai eu.

„Albii" se opriră și se întoarseră brusc spre mine. Strigătul îmi scăpase din piept aproape involuntar.

— Pe dincolo! Pe dincolo! După colț! — strigai, dînd din mîini și indicînd direcția opusă.

Ca la comandă, grupul porni gloanț într-acolo. Folosind clipa prielnică, mă hotărîi să „fug de păcat", să traversez strada și să dispar cît mai repede. Era însă prea tîrziu. „Albul" rămas în coada mulțimii întoarse pe neașteptate capul. Nu apucasem să ajung în mijlocul străzii, cînd un urlet cutremură văzduhul. Țipase el:

— Înapoi! Înapoi! Stați! Minciună! Ne-a înșelat! El! El!—și arăta spre mine, în timp ce cu picioarele lovea isteric caldarîmul.

În clipa aceea îmi dădui seama că nu ar mai avea nici un rost să fug; ar fi fost o imprudență care ar fi sporit bănuielile. În plus, trecătorii din față mi-ar fi barat calea. Nu-mi rămînea altceva de făcut decît să mă întorc spre mulțime și să aștept...

Simțeam cum mi se scurge sîngele din cap. Răsuflarea parcă mi se tăiase. Mă pregătii, totuși, de apărare. Voiam să le dovedesc că nu eu sînt vinovat de dispariția negrului, și că n-am alergat după el, fiindcă mă grăbeam să ajung acasă.

Răspunsul pe care-l auzii încă înainte de a apuca să deschid gura mă făcu să mă cutremur. Simțeam groaza celui ce se înecă.

— Păi, nu vedeți?—strigă înveninat „albul" arătînd spre mine — că și el e negru? Și în el curge sînge de negru! Și el e de rasă neagră!

— Așa-i! Așa-i! Negru! Negru! — îl susținură cîteva glasuri.

Înțelesei că fața mea arsă de soare și încercarea de a-l salva pe negru de urmărire stîrniseră bănuieli. Mă simțeam aievea în pielea unui negru în clipa cînd e linșat. Chiar acest lucru cerea, vociferînd, și „albul" îndivizii, turbați de-a binelea, se îndreptară spre mine, urlînd ca o haită de lupi. Se apropiară tot mai mult, tot mai mult... Încercai să strig ceva, dar glasul mi se pierdu în urletele și zarva gloatei...

— Lynch! Lynch! Lynch!

Ce cuvînt sinistru! Abia acum îi pricepui cu adevărat sensul. Or să mă spînzure... Or să mă ardă...

Începui să mă retrag, pipăind instinctiv cuțitul din buzunar. „Albii" însă se apropiau mereu. Bănuiau că am în buzunar vreun brici sau vreun pistol — s-au mai întîmplat asemenea cazuri — cu care, în momentele critice, se apără negrii. Știam însă că toate acestea nu mă vor putea salva. O clipă, încă una, și... Mîini înfrigurate mă înșfăcară puternic, ca niște gheare, gata să-mi sfîșie trupul.

Mă smulg, le scap din mînă, sar în lături Mă împiedic de șinele de tramvai. Răsuflarea-mi întretăiată, vocea răgușită și groaza din privirile mele stîrnesc urlete răutăcioase Din pricina pumnilor primiți în piept, în cap, în burtă, simt că mi se încețoșează privirea. Moartea! Moartea! Îi simt suflul respingător în duhoarea de whisky și în frămîntarea din jur...

Dar, ce s-a întîmplat?... Ce-i cu sunetul acesta repetat, strident. De unde vine huruitul și zdrăngănitul acesta metalic? De ce s-a dat la o parte mulțimea?... Un tramvai, în goană, se apropie de ea. Doar eu, eu singur, am rămas lîngă șină. Tramvaiul gonește ca o vijelie. Geamurile-i luminate scînteiază ca niște fulgere. Cu aceeași viteză mă îndrept și eu spre el. Doar groaza morții și desperarea m-au putut îndemna să fac un asemenea salt pe scara tramvaiului ce gonea cu viteza unui tren. Mașinile țîșneau nebunește pe lîngă mine, orbindu-mă cu farurile și claxonînd. Epuizat, atîrnam cu mîinile încleștate de bara vagonului

Cînd, în cele din urmă, tramvaiul își încetini mersul, sării de pe scară... Strada asfaltată era dreaptă și netedă, asemenea unei mese lustruite. Mie mi se părea, însă, că picioarele mi se-afundă într-o mlaștină...

— Se vede cît colo că tînărul ăsta e criță! auzii în spatele meu un glas ironic. .

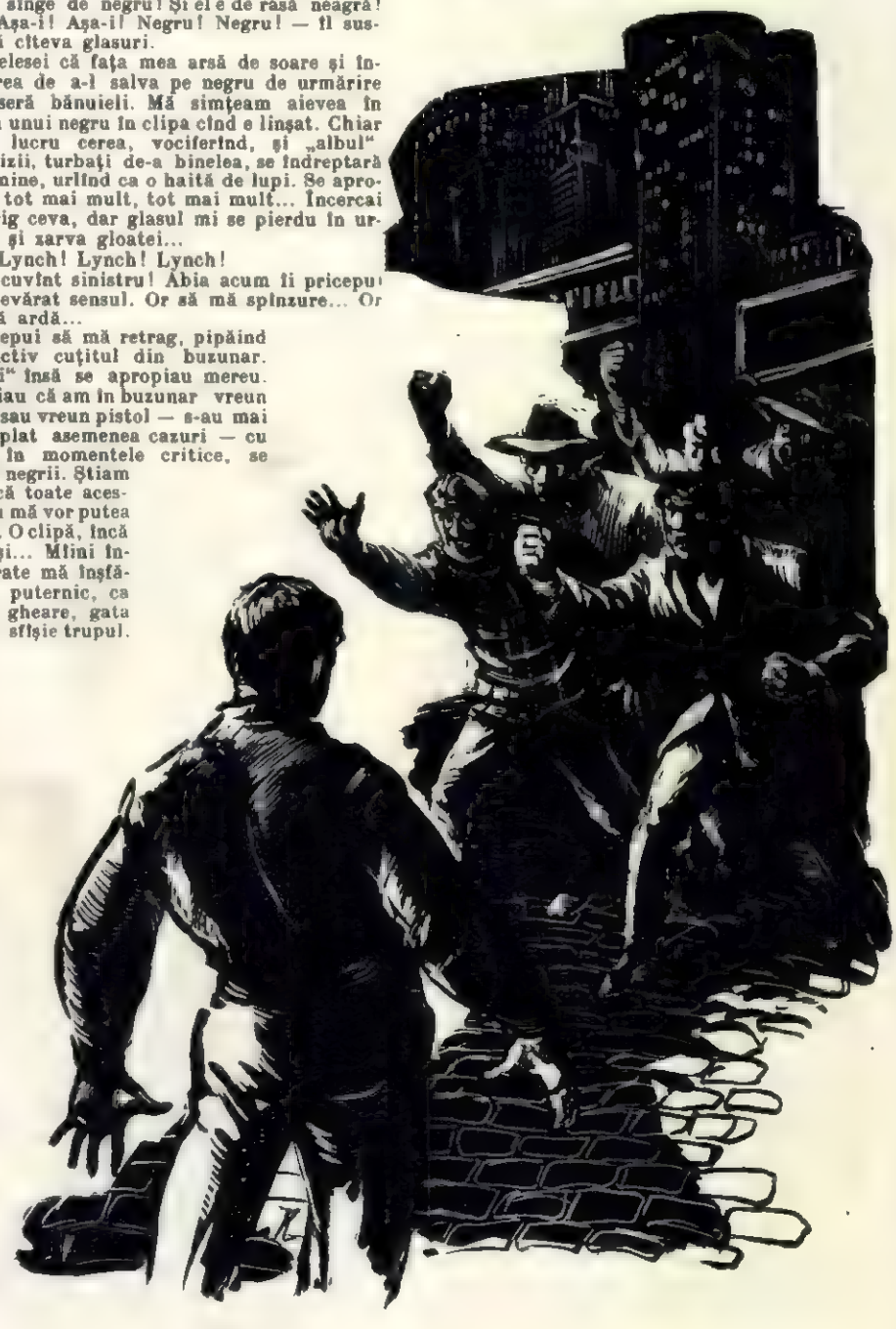

ÎNTRE PĂMÎNT și CER

— reportaj —

de Ștefan HRISTESCU

Fotografii de S. STEINER

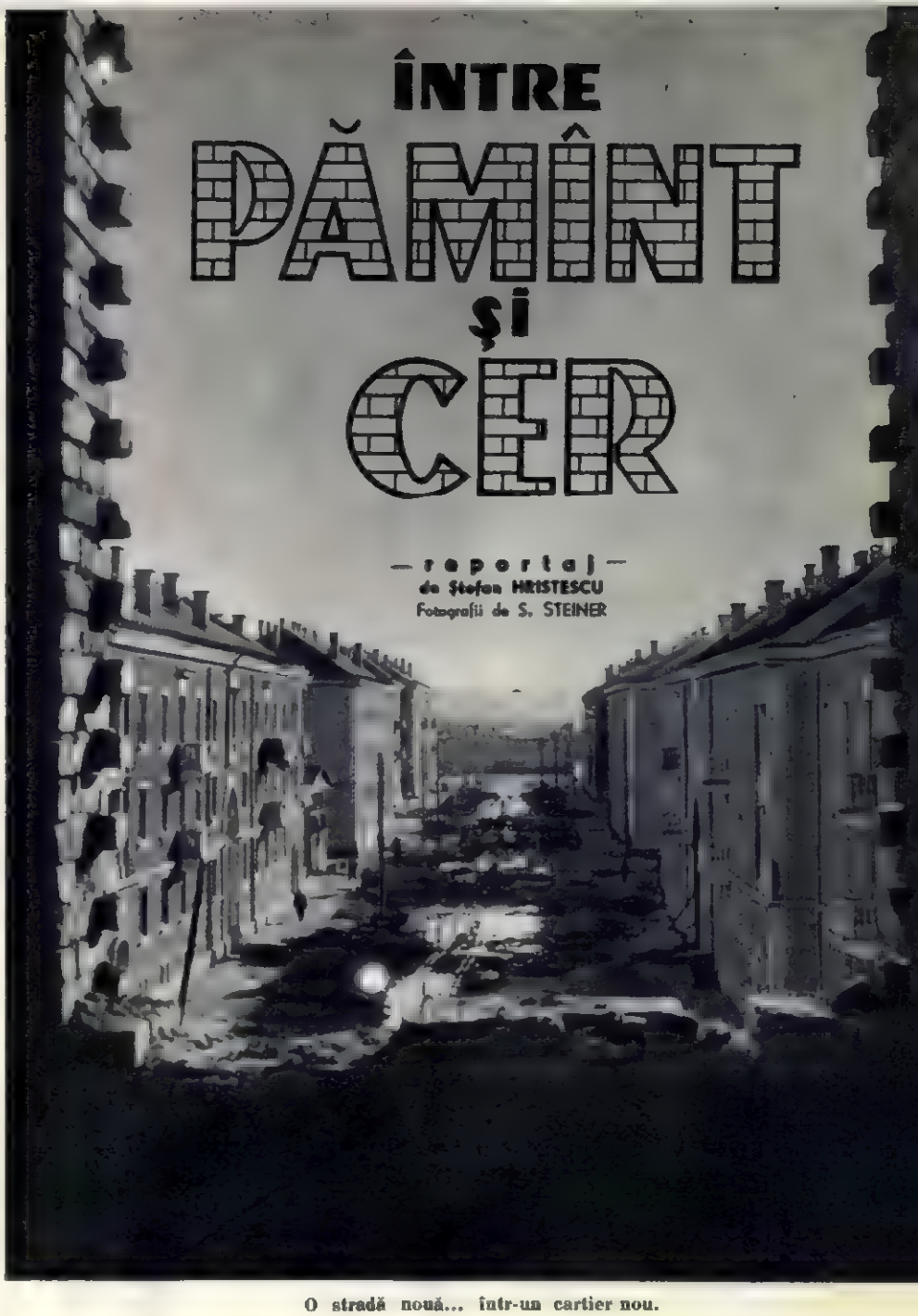

O stradă nouă... într-un cartier nou.

chele. Schele ce se înalță pe lîngă corpurile clădirilor, cu vîrfurile repezite către bolta albastră. Ai privit vreodată omul de pe schele, omul care, de jos, se vede mișcîndu-se ca o mogîldeață, colo sus, între pămînt și cer, omul care își umple viața așezînd mii de cărămizi?

E în firea omului să zidească, să înalțe, să prospere, să construiască. Și, de la primele lupte dintre ginți pînă la ultimul război mondial, omul a învățat să plîngă pe ruinele construcției sale și apoi să-și reia opera de la început, mai frumoasă, mai trainică. În anii noștri omul a mai învățat să-și apere construcțiile, să țină piept și să lupte cu ghearele și cu dinții împotriva acelora care vor să-i distrugă zidăria. De mic copil, omul zidește, așază cuburi colorate și plînge în sughițuri cînd ele se dărîmă.

Făceam aceste meditații, despre om ca veșnic constructor, în timp ce mă uitam la un zidar cocoțat pe schela unui bloc din Baia Mare.

Mă smulse din gînduri strigătul unui dulgher, adresat mogîldeței de sus:

— Hei, Hersch-baci, ia coboară! A venit la mata un tovarăș ziarist.

A început să coboare meticulos, încet, sigur. După cîteva clipe, în fața mea stătea unul dintre acei oameni care și-au petrecut viața pe schele, mînglind cu mîna lor aspră cărămizile roșii.

Știți cum arată, văzut de pe schelă, un oraș cu oamenii forfotind pe străzi? Așa numai un zidar poate să povestească. Atunci, cînd orașul vibrează sub el și vede pădurea de acoperișuri roșii, acolo, singur, pe schelă, se simte constructorul măreț.

Iosif Hersch, bătrînul zidar de vreo 62 de ani, mic de statură, cu fața simpatică, cu doi ochi mici, năzdrăvani, și o mustăcioară ferchezuită, cunoaște acest lucru de pe la începutul secolului, de prin 1908. Ucenicia și-a făcut-o pe la cîțiva maiștri mărunți din Satu Mare. Ucenicie începută la 12 ani și încărcată de umilințe, trudă, suferințe. A ridicat și căsuțe mici, familiale, și case mari, cu multe etaje. Pe urmă a izbucnit războiul din 1914. Măcel, distrugere. Cred că nimănui nu i se strînge atît de dureros inima ca zidarului, cînd vede o casă năruindu-se...

Cîte schele a urcat pînă în anii noștri bătrînul Iosif Hersch? Dacă s-ar pune aceste schele una peste alta, Hersch-baci are impresia că ar putea urca pînă la cer. A lucrat blocuri mari pe Vasile Lascăr și pe Ștefan cel Mare în București, vile elegante pentru boiernași în cartierul bogătașilor la Cotroceni, a zidit la Malaxa și pe Filantropiei.

Buni meșteri sînt cei de prin părțile Transilvaniei! Ei erau căutați ca aurul peste hotare! Hersch-baci a fost luat și el să lucreze palate pentru grofi și baroni la Pesta, iar de aici castele pentru magnați în Fiume, în Italia.

Cîte case, cîte blocuri, cîte vile, cîte clădiri destinate huzurului inimaginabil a clădit acest zidar în cei peste 50 de ani de muncă! Și cu ce s-a ales în lumea cea nedreaptă din trecut? O bucată de pîine neagră cu slănină și o ceapă, mîncate acolo, lîngă schele, cu mîinile albite de var, alături de ortaci.

— Dar familia, la Satu Mare, din ce trăia? — am întrebat.

— Din ce să trăiască? Din ce le puteam trimite.

De cînd, însă, vremuri noi s-au statornicit la noi, alta e viața bătrînului zidar. Cîte construcții s-au înălțat spre cerul patriei în anii noștri? De la giganticele schele din Bicaz pînă la cele de la Casa Scînteii, și de aici pînă la noile uzine din Oltenia și Ardeal țara a fost împînzită de schele.

La ce bătălii a luat parte în această luptă pentru construcții Hersch-baci? La toate construcțiile monumentale din regiunea Baia Mare. Și la construirea policlinicii din Baia Mare, și la ridicarea noii hale moderne de la „Unio" - Satu Mare, și la înălțarea primei case cu două etaje din Oaș — spitalul din Negrești — și la construirea fabricii „Solidaritatea" din Satu Mare și la multe altele. Acum, bătrînul zidar lucrează la cea mai importantă construcție din regiune, la marele cartier de blocuri muncitorești. Iosif Hersch se încăpățînează să stea pe schele, dar bătrînețea își face de cap. Aceasta va fi ultima construcție la care mai lucrează. Apoi se va pensiona.

— Ei, dar azi, cum o duci? — l-am întrebat în sfîrșit.

— Sîntem mulțămiți. Cîștig pînă la 1.700 lei lunar. Dar sînt și unii care iau 2.000. Am mai luat în casă cîte ceva: mobilă, radio, ne-am îmbrăcat și eu și nevasta, în fiecare iarnă tăiem doi porci... În concluzie: trăim mulțămiți. Și copiii sînt bine. Feciorul lucrează tot aici.

— Tot aici, la blocuri? — întreb.

— Da, aici. Veniți să vă duc la el.

Trecem pe lîngă blocurile în roșu și ne oprim la o baracă care formează birourile șantierului.

Intrăm într-un birou, de aici în altul, unde un tînăr lucrează la o masă doldora de proiecte.

— Pali, un tovarăș ziarist vrea să te cunoască — îi zice tînărului de la masă.

Acesta își ridică capul dintre hîrtoage, îmi întinde o mînă bătătorită și se prezintă:

— Inginer Pavel Hersch, șeful șantierului.

Rămîn uluit.

— Cum, dumneata ești fiul moșului?

— Eu.

— Și ești inginer?

— Sînt.

— Și lucrezi pe același șantier?

— Precum vedeți.

Lucrurile mi se lămuresc. Zidăritul, ca și meseria de miner, se moștenesc din tată în fiu. Într-o zi a anului 1938 — Pavel avea atunci 12 ani — tatăl său l-a luat la schelă. A învățat și el, ca și tatăl său, mai întîi cum se mestecă mortarul, apoi cum se cară mortarul și cărămizile. Tatăl i-a fost primul dascăl în minuitul mistriei. Dar viața lui a fost mai puțin încercată de traiul mizer al zidarului de pe vremurile burghezo-moșierești. Adolescentul Pavel Hersch a cunoscut ziua libertății, apoi, după cîțiva ani de muncă la înălțarea unor edificii ale socialismului, a urmat Facultatea de construcții din București. Din fundul țării, de pe meleagurile băimărene, un zidar din tată în fiu vine în Capitală și intră pe poarta facultății.

Au urmat cinci ani de învățătură. Studiul a fost cîteodată mult mai greu ca zidăria. Pavel Hersch a primit bursă, a luat masa gratuit la cantina facultății și a locuit într-un cămin frumos.

După cinci ani, cînd s-a întors, tatăl său l-a luat deoparte:

— Ascultă: dacă acum ești inginer, să nu-ți iei nasul la purtare, că mai ai de învățat multe de la mine.

Dar gîndiți-vă și dv.: cine poate să fie mai

mîndru pe lumea aceasta că Pavel Hersch e inginer, decît bătrînul său tată?

De astă-iarnă, inginerul Pavel Hersch e șeful celui mai mare șantier de construcții din regiune — șantierul de blocuri muncitorești din Baia Mare.

Tînărul inginer a desfășurat planuri în fața mea, mi-a relatat că pînă azi au fost construite aici 267 de apartamente, că sînt în construcție tot atîtea, plus o școală de șapte ani, și că aici în curînd se va înființa un mic orășel. Mi-a vorbit de marea bătălie care se dă, după indicațiile înțelepte ale partidului, pentru ieftinirea prețului de cost al apartamentelor. Primele apartamente construite în 1956 au costat 100.000 lei, apoi au scăzut la 80, la 57, iar acum se dă bătălia pentru 50 și apoi 43.

— Vom reduce și sub 43.000 lei costul unui apartament și vom face blocuri mai frumoase și mai bune.

Cînd îmi povestea despre toate acestea nu l-am mai văzut în față pe Palika, feciorul lui Hersch-baci, ci pe comunistul Pavel Hersch, omul hotărît, inginerul priceput, care la chemarea partidului ne va da, împreună cu ortacii lui, case de locuit mai bune, mai frumoase, mai ieftine.

Am ieșit pe șantier, însoțit de ei. Mi-au arătat blocurile noi, cu o bucurie de adolescenți. Stăteam acolo între două generații de zidari. În ochii lor lucea atîta dragoste pentru ceea ce au plămădit mîinile lor bătătorite, încît am simțit, precis și clar, că blocurile acestea vor fi cu adevărat trainice.

← **Bătrînul zidar Hersch.**

Două generații de constructori: tatăl muncitor-zidar și fiul inginer-constructor ↓

MONUMENTUL *de la* ADAM CLISI

Machetă de ghips aflată în clipa de față la Institutul de arheologie din București — reconstituie cunoscutul monument de la Adam Clisi.

Inițial, monumentul avea o înălțime de aproape 30 de metri. Era compus dintr-un nucleu central din blocuri masive de piatră, împrejmuite cu piatră spartă, legată prin mortare (celebrul mortar roman a cărui compoziție n-a putut fi aflată pînă în ziua de azi) și căptușit cu plăci de piatră. Deasupra, sub acoperiș, stăteau orînduite metopele, crenelurile și ornamentațiile arhitectonice. Monumentul începea cu mai multe rînduri de trepte și se sfîrșea printr-un trofeu (mult prea deteriorat de trecerea anilor ca să mai poată fi cu precizie identificat).

Fotografia de sus reprezintă cea mai mare parte a resturilor arheologice ale aceluiași monument.

Mai mulți cititori ne-au întrebat de ce nu se procedează la reconstituirea monumentului.

Trebuie spus că problema aceasta a comportat, în primul rînd, îndelungate discuții și polemici chiar în cercurile de istorici, arheologi și oameni de cultură — încă de la sfîrșitul secolului trecut și pînă în prezent.

Pe scurt, iată „istoria contemporană" a monumentului.

La 1880, istoricul Grigore Tocilescu a demontat monumentul din localitatea Adam Clisi și l-a transportat, în bucăți, la București. Tot atunci s-au executat săpături împrejur, descoperindu-se numeroase fragmente prăbușite și îngropate de scurgerea anilor. O parte din piese nu au fost găsite. Cu toate acestea, știm în prezent în posesia celor mai importante părți ale monumentului original.

În București, fragmentele transportate au fost adăpostite în curtea universității (universitatea avea pe vremea aceea o curte, azi ocupată de unul din corpurile clădirii). De aci au fost transportate în Parcul Libertății, în clădirea fostului Muzeu militar. În preajma primului război mondial, muzeul demolîndu-se, fragmentele au fost înșiruite pe una din aleile parcului. Vreme de cîteva decenii au fost lăsate în părăsire.

Cei mai mulți istorici și arheologi au ajuns la concluzia că o reconstituire a lui ar fi o măsură neștiințifică. Ipotezele lui Tocilescu, ca și cele ulterioare lui — cu privire la forma adevărată a monumentului, și mai ales cu privire la înșiruirea originară a metopelor — nu pot fi considerate perfect valabile.

După 23 August, monumentul a fost transportat în curtea clădirii de pe șoseaua Kiselev în care, recent, a fost organizat Muzeul de istorie a P.M.R.

I. MURGU

CORESPONDENȚA DIN R.P. UNGARĂ

de KATONA Istvan

FLOREASCA BUDAPESTANĂ

Mahalaua Maria Valeria

Așa va arăta noul cartier budapestan

Timp de treisprezece ani mahalaua budapestană Maria Valeria a oglindit mizeria în care trăiau oamenii muncii și desconsiderarea de care aveau parte aceștia în regimurile trecute. Mahalaua aceasta dată din vremea primului război mondial, cînd au fost instalate acolo, temporar, spitalele militare. Ulterior, barăcile de lemn au devenit pentru mii de oameni „locuințe" — dacă li se putea spune așa acestor cocioabe mizerabile.

Hotărîrea guvernului ungar de a șterge pentru totdeauna de pe harta orașului acest colț al mizeriei a fost primită cu căldură de către opinia publică. Cu atît mai mult cu cît, o dată cu aceasta, a fost elaborat un plan ce prevede să se construiască aici cel mai modern cartier al orașului. Această parte nouă a orașului, în curs de construcție, ar putea fi asemuit cartierului Floreasca, pe care am avut prilejul să-l cunosc în timpul recentei vizite ce am făcut-o în București. Și aici, ca și în Floreasca, vor fi satisfăcute toate cerințele unor locuințe moderne.

Puternice excavatoare au și început să dezeleneească vechea „preerie", iar macaralele înalte cît șapte etaje, înfruntînd cerul, vestesc sfîrșitul vechiului și începutul noului și în aceste locuri. Uriașul șantier se va transforma în cinci cvartale mari de locuințe, însumînd 2.500 de apartamente, începînd de la tipul cel mai mic de garsonieră, compusă din cameră, hol și chicinetă, pînă la apartamentele cu multe camere, destinate familiilor numeroase. Noul cartier va cuprinde școli, creșe, spălătorii mecanice etc. Iar cînd ultimele lucrări de pe șantier vor fi terminate, un număr de aproximativ 10.000 de oameni vor putea să se mute în această „Floreasca budapestană".

Un nou cvartal de locuințe.

MOSKVICIUL CELOR DOI COLECTIVIȘTI

În gospodăria agricolă colectivă „Kossuth" din Mezötur, trăiesc și muncesc laolaltă doi crescători de porci pentru care încheierea bilanțului muncii pe anul trecut a fost rodnică: și-au cumpărat această mașină nouă, pe care cel mai tînăr dintre ei, Kalnai Imre, a luat-o „în păstrare", așa cum se vede în fotografie. Noii stăpîni ai mașinii învață acum s-o conducă, iar în curînd, la sfîrșitul orelor de muncă, ea îi va purta oriunde le va dori inima.

DUPĂ 16 VEACURI...

În urmă cu cîteva luni, un bătrîn agricultor din județul Szony, arîndu-și ogorul, a dat peste niște sarcofage vechi, cărora nu le-a dat nici o importanță. Dar, după ce specialiștii sosiți la fața locului au deschis primul sarcofag, și-au dat seama că se află în fața celei mai senzaționale descoperiri de acest soi, din ultima vreme: rămășițele pămîntești ale unui episcop din perioada de început a creștinismului, mort acum 1600 de ani. Dar nu numai atît: pe oasele inhumate de vreme, au mai fost descoperite bucăți de stofă de lînă și urme de pînzeturi de in. Lîngă brațul stîng, îndoit, se afla — purtînd patina vremii — cîrja episcopală, devenită acum celebră în toată lumea. Această cîrjă, turnată în aur și plumb, s-a dovedit a fi un exemplar unic în lumea întreagă în ce privește vechimea, deoarece celelalte, similare, descoperite pînă acum, datau doar începînd din secolele al VI-lea și al VII-lea.

Toate indiciile arată că mormîntul datează din secolul al IV-lea și se află pe locul unui cimitir din epoca Tîrzie romană.

Antropologii au ajuns la concluzia că episcopul, un om de statură înaltă, aparținuse tipului uman dinaric și decedase în vîrstă de aproximativ 55 ani, din pricina unei maladii nervoase, în urma unei embolii.

Sarcofagele descoperite lîngă cel în care se afla episcopul conțin și ele resturi importante de cantități de stofe, mătăsuri și pînzeturi de in, care au îmbogățit colecțiile arheologice. Cercetătorii n-au terminat încă inventarierea și prelucrarea tuturor datelor obținute cu prilejul acestei descoperiri, iar cîrja episcopală, fără pereche în lume, continuă să pasioneze atît pe specialiști cît și pe marele public.

Unul din sarcofage, cînd nu se știa încă ce ascunde în el.

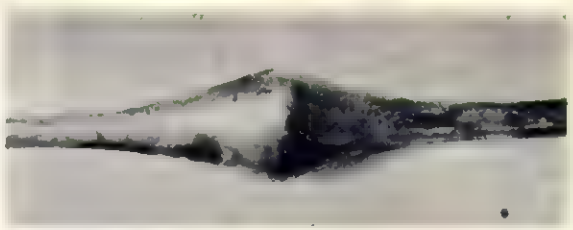

Cîrja episcopală.

Rămășițele acestea sînt valori ale istoriei

SABRI președintele

— schiță —

de Dionisie ȘINCAN

Ilustrație de Val MUNTEANU

Duminică dimineața Nadié l-a luat la rost pe Sabri că și-a uitat familia, că nu mai dă pe-acasă decît seara, tîrziu, și pleacă de cum se luminează. Copiii nu-l văd cu zilele și ea, Nadié, nu mai poate schimba cu el două vorbe. Sabri a ascultat-o tăcut. A înghițit cu noduri cît a mîncat, dar n-a zis nici pîs. Nuredin, fiul său, îl ținea de pulpana hainei și i se uita în ochi. Aișé, fiica lui, sta pe pat și-l privea stăruitor, cu ochișorii ei negri ca două bobițe de smoală. Ce să mai spună Sabri? Toată lumea era împotriva lui. Se făcu pămîntiu de necaz...

Dar deodată îl pufni rîsul. Prea semăna cicăleala lui Nadié cu critica pe care i-o făcuse, cu trei zile în urmă, Alimănoaia în adunarea generală:

„Sabri acai — se pornise Alimănoaia—nu mai dă pe la gospodărie decît seara. Dimineața o pornește în stepă pe jos și face kilometri întregi inspectînd brigăzile. Parcă n-are șaretă în curte, și pe moș Ghinea, vizitiu. Moșul stă cu burta la soare cît îi ziua de mare.

Îl întrebi: ce faci, moșule? — și el rîde.

— De, ce să fac—zice el—dimineața sînt liber, iar după-masă mă odihnesc. Îl trimiți cu șareta după președinte și el se rățoiește:

— Nu mă duc. Sabri a spus să stau la dispoziția tovarășului inginer. Inginerul fuge la cîmp sau la tîrlă să vadă ce face turma sau se duce la vie să vadă cum merge teascul. Iar moș Ghinea, huzurește. Tovarășul Mocanu, secretarul de la raion, dă telefon:

— Alo, Cobadinul?

— Cobadinul — zic — gospodăria colectivă.

— Dă-mi-l pe Sabri — cere el.

— Nu-i Sabri — zic eu. E la cîmp.

Dă telefon mai tîrziu:

— Cu Sabri.

— Nu e aicea—zic—e la cîmp.

Sună iar pe seară:

— Sabri — zice el.

— Nu-i Sabri, tot eu sînt, Alimănoaia, socotitoarea. Peste o jumătate de oră intră o mașină pe poartă. Se dă jos tovarășul Mocanu.

— Să vină Sabri — zice el.

— Nu-i Sabri, e la cîmp — îi răspund.

— Tu, Alimănoaia — zice el — de ce nu-l dai pe Sabri la telefon? Sechestrezi omul și eu am treabă cu el. Socotitoare ești tu sau secretară?

Mă supăr atunci și încep să-i zic:

— Dumneata, tovarășe Mocanu, să nu-ți rîzi de mine. Eu nu-i sînt dădacă lui Sabri. Dumneata strigi la mine că nu-l dau, S.M.T.-ul umblă după el să semneze contractele, de la Constanța îl vor pe Sabri și dau peste mine, vine un ziarist de la București să stea de vorbă cu el, nu-l găsește și mă ia pe mine la întrebări:

— Cum trăiești — zice.

— Bine, mulțumesc. Mi-a fătat Joiana un tăuraș negru ca diavolul.

— Ai radio-n casă?

— Am — zic — da' ce te interesează pe dumneata?

— Așa — zice el. Da' chiaburi mai aveți?

Atunci mă uit la el dintr-o parte și-i cer delegația. Mi-o arată.

— Mai avem chiaburi—zic eu.

— Cum mai aveți? — se miră el. Înseamnă c-au mai fost unii și nu mai sînt.

— Întocmai— îi răspund. Da' pe ăia i-am dat pe mîna miliției.

Ziaristul făcu ochii mari:

— Cum așa? — întrebă el.

— Păi da, că s-au făcut o bandă și chibzuiau acum doi ani cum să-i înlăture pe comuniști. Am sărit tot satul cînd am aflat. I-am prins, cu ajutorul miliției, și i-am legat. Și așa se face că acum stau la pușcărie. După treaba asta tot satul a intrat în colectiv.

— Trăiești mai bine decît înainte? — întreabă el, iar.

— Trăiesc — zic — am casă nouă, mobilă de la oraș, cămara plină. Îi fac acum casă fiicei mele. I-am cumpărat covoare și mobilă. Dar le țin împachetate că n-am unde să le pun. Nu cumva vrei să te însori?

— Nu—zice—nu mă-nsor. Cît ați căpătat la zi-muncă anul acesta?

Îi spun eu, el mă întreabă iar despre fiică-mea.

— Știi ce—zic eu—ce-ar fi să treci pe-acolo, pe la fabrica de tîmplărie a gospodăriei? Întrebi de fiică-mea, Maria Alimanu, și-ți spune ea tot ce vrei.

Ziaristul rîde, își strînge hîrtiile și dă să plece.

— Ei, ce faci? — îl întreb. Unde pleci? Așteaptă-l pe Sabri.

— Nu mai am nevoie de el— zice. Și pleacă. Dumneata ce zici, tovarășe Mocanu, trebuia s-anunț raionul?

Tovarășul Mocanu—rîde. Zice:

— Nu, Alimănoaie, n-aveai de ce să-l anunți. Dar acum dă-mi pe Sabri.

— Poate pot eu să-ți spun ce te interesează — îi zic.

Tovarășul Mocanu se supără.

— După cîte văd n-ai barbă și nu te cheamă Sabri.

— Așa e—zic eu—și-mi trag broboada pe frunte. Dar uite-l pe Sabri. Acum pică de la cîmp.

Sabri tocmai intra pe poartă.

— Și tu de ce ne-ai ținut cu vorba pînă acum?—a întrebat-o pe Alimănoaia, Ion Nedelea după ce s-a potolit rîsul în sală.

Alimănoaia se uită mirată la cei din consiliul de conducere:

— Cum de ce? — întrebă ea. Iaca, să mai stea Sabri și la sediul gospodăriei că de-aia l-am pus președinte. O fi nevoie de el pe la fabrica de țiglă, și la cîmp, și la grajduri, dar nici aici n-are cine să vadă de treburi. Vine unul și altul și alergi după Sabri cu limba scoasă. Auzii că nici pe-acasă nu dă decît la miez de noapte. Are și el familie. Nadié se plînge de el. N-o face el toată treaba în gospodărie. Mai are și brigadieri la îndemînă. Familia noastră este mare și fiecare își are rostul lui în munca de toate zilele. Nu zic nu... e bun cuvîntul președintelui nostru și sfatul lui e de luat în seamă. Și-i bine că nu stă locului. Da' tot eu zic cum am zis... Să facă așa Sabri să dea mai des pe-acasă... Iar eu să nu mai am atîtea necazuri cu acei care-l caută la telefon... Asta-i".

★

Sabri s-a îmbrăcat în goană. Și-a luat pușca de vînătoare din cui și, val-vîrtej, cu Nuredin după el, a ieșit pe ușă, afară. Era puțin supărat, dar în uliță i s-a descrețit fruntea. Îl așteptau trei colectiviști, cu puștile pe umăr, să meargă la vînat de iepuri. Marta, cățeaua de vînătoare, i-o luase înainte, alergînd cu Nuredin spre plantația de la marginea Cobadinului...

Cît despre Alimănoaia... Nu-i vorbă—gîndi Sabri—înflorindu-i un zîmbet în colțul buzelor, bogată gură are socotitoarea noastră... Dar un pic de adevăr e în spusele ei.

TE VĂD! TE VĂD!

← LA CONCURENȚĂ CU I.C.L. „COMBUSTIBILUL"

Concurență neloială îi face întreprinderii „Combustibilul", fabrica de țigarete „București".

Dacă doriți, însă, un combustibil de calitate, consumați numai țigarete „Virginia-superioare" care în prețul de 5 lei (cu transport cu tot) vă oferă butuci, crengi, cer cojit și uneori... chiar și tutun...

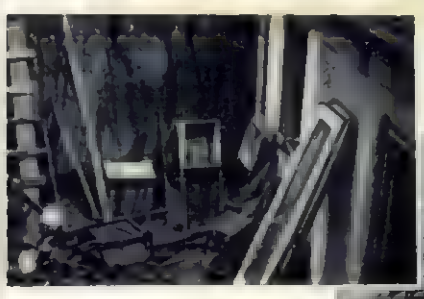

EXPOZIȚIE DE...

... materiale de construcție? Nu!... O supraetajare în str. N. Filipescu nr. 51 (raion Stalin) începută acum un an și care... mai poate să aștepte.

Fotografii de G. AGAPIAN

SCRIITORI și CĂRȚI

GENUL SCURT și sensul actualității

Prin intermediul genului scurt, literatura poate semnala prompt înnoirea neîncetată și impetuoasă a vieții contemporane, să reflecte operativ aspectele semnificative ale realității noastre sociale.

Experiența clasicilor genului — mă refer la Cehov, Maupassant, Caragiale, Mark Twain — confirmă justețea reflecției lui Gorki: „Schița nu este rezumarea unei proze-fluviu. Ea sensibilizează o idee mare cu mijloace artistice concise și eficace."

Dacă scriitorii de certă vocație pentru genul scurt l-au „trădat" mai mult sau mai puțin în ultimii ani (este vorba între alții de Remus Luca, Petru Vintilă, Ion Istrati), pentru a se dedica nuvelisticii ori reportajului, a apărut în schimb o nouă promoție de scriitori tineri, care s-au îndreptat cu entuziasm spre schiță și în ale căror pagini, încă nu lipsite de stîngăciile debutului, respiră interesul viu pentru slujirea nemijlocită a actualității. Unii tineri autori de schițe ca Mircea Șerbănescu, Dumitru Radu Popescu, Dionisie Șincan, Pop Simion, Vasile Rebreanu, Grigore Beuran, Ion Băiești și alții au demonstrat că și schiței îi este proprie reflectarea unor aspecte caracteristice din realitate, abordate dintr-o perspectivă militantă, că genul scurt poate să dea expresie generalizatoare faptelor, simțămintelor și aspirațiilor înalte ale omului nou.

Printre cei tineri, firește, că pe Francisc Munteanu nu-l mai putem trece, dar este cu neputință să nesocotim aportul său în oglindirea fenomenelor specifice zilelor noastre în cadrul unor foarte scurte și expresive povestiri. Cu „Hotel Tristețe" și recentul „Cerul începe la etajul 3" Francisc Munteanu ne-a dat un mănunchi de schițe interesante care se axează în marea lor majoritate pe ceea ce aș numi luminarea sensurilor actualității. În treacăt vom spune că nu toate se află la același nivel, unele dintre ele păcătuind prin cultivarea unui pitoresc facil în vădită contradicție cu interesul real pe care îl arată Francisc Munteanu literaturii de înalt mesaj. Dar cînd în paginile sale scrise cu necăutată simplitate și autenticitate pătrunde prezentul, Fr. Munteanu obține rezultate valabile, deoarece numai de pe o astfel de poziție chiar cele mai mărunte gesturi ori comportări dobîndesc un sens major. O bătrînică deplînge faptul că fiica, diplomată universitară, va trebui să plece în provincie. Mama, nemulțumită, este o văduvă, de profesie femeie de serviciu. Cum ar fi putut în trecut, o femeie ca ea, să-și țină copilul în facultate? Ideea este potențată cu îndemînare, replica tovarășilor de tren accentuează bucuria secretă a bătrînicii că fata el „a ajuns cineva". Orgoliul matern se grefează, de astă dată, pe un fond social și istoric revoluționar, nemulțumirea este de fapt pretext de intrare în vorbă cu vecinii de compartiment. Schița se intitulează concludent: „Dreptul de a fi mulțumit" și numără două pagini de text.

În schița „Logodna" D.R.Popescu surprinde cu zîmț al detaliului portretistic procesul de eliberare al unui fost argat din chingile umilinței. Regăsirea demnității apare convingător, drept urmare a marilor transformări săvîrșite de regimul democrat-popular. Reușita prozatorului este aici determinată de abordarea unei teme sociale clare, tratată fără concesiile față de psihologism, încă frecvente la D.R.Popescu.

Pentru un scriitor, genul scurt este nu numai o școală de măiestrie, o cale ce duce la îmbogățirea experienței artistice; practica schiței îndeamnă scriitorii de a cunoaște multilateral și adînc viața constructorilor socialismului. Structura de „instantaneu" a schiței prilejuiește oglindirea cît mai variată a multiplelor fațete ale actualității. Inițiativa recentă a Uniunii Scriitorilor din R.P.R. de a chema scriitorii la activitatea culturală de la sate și răspunsurile entuziaste primite făgăduiesc, între altele, o bogată recoltă de schițe și povestiri inspirate de traiul și lupta pentru belșug a țărănimii muncitoare. Avem nevoie de asemenea schițe, după cum avem nevoie și de altele inspirate de eforturi eroice ai clasei noastre muncitoare pentru realizarea marilor obiective ale construirii socialismului, așa cum se desprind ele din Expunerea făcută de tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej la ședința plenară a C.C. al P.M.R. din 26-28 noiembrie 1958.

Genul scurt, pentru a cărui înflorire cu spiritul tradițiilor literaturii noastre realiste am pledat aici, poate intensifica și îmbogăți legătura scriitorului realist-socialist cu viața. Alături de cele mai bune romane, drame și poeme ale literaturii noastre, lucrările izbutite din genul scurt vor închega o adevărată istorie contemporană a poporului nostru, a luptei sale conduse de partid pentru pace și socialism.

H. ZALIS

O PICĂTURĂ DE CERNEALĂ

Detalii pentru o eventuală istorie a șantierului Săvinești

de Dan DEȘLIU

Dacă treburile, curiozitatea sau întîmplarea te vor purta vreodată prin Săvinești (10 km de Piatra Neamț) vei contempla, desigur, cititorule, cu uimire și admirație, o serie de construcții industriale cum rareori ți-a fost dat să vezi. Cînd uzina de relon și combinatul chimic vor fi complet terminate, împreună cu instalațiile anexe, în locul sătucului de la apa Bistriței se va profila, impunător și elegant, unul dintre marile centre muncitorești ale patriei noastre socialiste.

Aș vrea să-ți amintești atunci cîteva detalii de istorie pe care nu le va consemna nici o cronică, dar fără cunoașterea cărora vei înțelege prea puțin din grandoarea și sensul acestor prefaceri.

Să știi că aici, în toamna lui '56, nu era decît arătură: cîmp gol, sub cerul viind, cioturi de păpuși retezat, sub ploile putrede fără capăt. Eu, astea nu le-am văzut. Ce-am auzit numai, la fața locului acum trei luni, îți le povestesc după cuvintele unuia din pionierii construcției — bătrînul meșter zidar Ioan Girardi.

„Era în septembrie, cînd am venit — și eram în total 30 de oameni. N-aveam nimic la îndemînă: apa o aduceam cu butoaiele, în căruță; nu electrică, nu barăci — nimic decît cîmpul și calea ferată. Repartiția pentru lemne întîrzia; am făcut primul foc din niște traverse vechi căpătate de la stația C.F.R. Mîncarea ne-o pregăteam într-un cazan pus pe-o vatră de cărămizi. Colac peste pupăză, s-a potrivit o iarnă timpurie, cu viscol și geruri încă de la-nceput de octombrie.

Tocmai cînd a dat primul viscol, ne sosește un transport de ciment Portland — 10 vagoane. Nu eram pregătiți, n-aveam unde să-l depozităm. Atunci s-au adunat zece oameni și au stat în viscol patru ore, pînă au încropit un șopron, ca să nu se prăpădească cimentul. Asta din proprie inițiativă; era spre ziuă. Tovarășul inginer nu știa și încă nu sosise la șantier.

În iarna aceea — '56-'57 — s-a lucrat la zidărie pe ger de —25 de grade. Lucrătorii, tineri mai toți — să mă iertați — dar ajungeau cîteodată să plîngă de frig pe schele.

— Nu mai pot, bre, nene Ioane, am înghețat ca un covrig!

N-aveam decît începători: nici un om vechi în meserie. Acum, vedeți, am 10 zidari și 4 mozaicari calificați de mine, aici, pe șantier. Tovarășul meu, Sandu Ion, dulgher locatnic, din Săvinești, a calificat și el vreo 14 băieți.

Ei, ce-a fost a trecut!...

Acum, cînd terminăm aici, am zis așa, că noi toți mergem împreună, pe alt șantier, că va mai fi nevoie de noi..."

Astea toate mi le povestea tovarășul Girardi, meșter zidar cu 30 de ani de meserie în spinare, într-unul din noile apartamente ale orașului muncitoresc Săvinești, în care „elevii" săi zoreau să termine lucrările de finisare. Era o cameră simplă, luminoasă, încăpătoare, cu pereți de culoarea cerului și cu ferestre înalte, prin care se zărește pădurile dinspre Piatra.

Cînd vei trece prin Săvinești, poate o să poposești, din întîmplare, în camera aceea, și-o să-ți aducă aminte, cu un rîmbet bun, de Girardi și de băieții săi, de cîmpul gol și de focul din traverse vechi de cale ferată care ardea aici, în zbaterî de crivăț, atunci, în iarna timpurie a lui '56!...

ACTUALITĂȚI LITERARE

Din țară:

● *Titus Popovici* și *Francisc Munteanu* au terminat de curînd două scenarii de film scrise în colaborare: *Dunărea albastră* și *Furtuna*, inspirate din zilele luptei pentru răsturnarea dictaturii fascisto-antonesciene. În curînd Titus Popovici va termina de revizuit ediția a III-a a romanului „Străinul".

● *A plecat la tipar* primul volum din colecția nou inaugurată de E.S.P.L.A., *Documente literare inedite*. El cuprinde scrieri inedite ale lui Ion Ghica, Mateiu Millo și Olănescu-Ascanio. Ediția este îngrijită și prefațată de D. Păcurariu.

● *Tinerii critici literari* S. Damian și Al. Oprea vor preda în curînd editurii E.S.P.L.A. două lucrări de sinteză. S. Damian scrie cîteva eseuri și articole grupate sub titlul *Romanul în lumina realismului socialist*. Pornind de la studiile publicate în revista „Viața Românească", Al. Oprea întocmește monografia critică *Destinul unui romantic: Panait Istrati*.

● *La Editura Tineretului* va vedea lumina tiparului poemul lui Cicerone Theodorescu *Copiii cartierului* (fragmente din acest poem au apărut în revista „Viața Românească").

● *Pe tema luptei pentru reforma agrară*, Alecu Ivan Ghilia scrie ciclul de nuvele *Trăim din nou*.

● *Aurel Lambrinu*, autorul volumului de nuvele *Întoarcerea fecioriului*, apărut recent la Editura M.F.A., lucrează în prezent la romanul *Ion Talpă*, povestea unor oameni simpli care au fost siliți să ia parte la criminalul război antisovietic și care s-au întors în țară cu divizia Tudor Vladimirescu. Sub titlul *Voluntarii*, prima parte a acestui roman a apărut în revista „Viața Românească" nr. 4-5/1951.

● *Sînge și apă* — se intitulează volumul de nuvele pe care Corneliu Leu l-a predat la E.S.P.L.A. Inspirîndu-se din viața tinerilor constructori ai socialismului, Corneliu Leu lucrează în prezent la romanul *Noțiunea timpului la tineret*.

● *În primele luni ale anului 1959* va apare în colecția *Oameni de seamă* (Editura Tineretului) biografia romanțată *Vis-mul lui Pestalozzi*, de Alexandra Sen.

● *Tînărul prozator* Ștefan Luca a predat Editurii Tineretului un volum de povestiri cuprinzînd o serie de lucrări inedite precum și unele publicate, ca: *Pe drum*, *La deal*, *Primăvara*.

● După apariția romanului *„Fiul lui Monte Cristo"*, scriitorul Theodor Constantin va fi din nou present în librării cu volumul de nuvele *Ozana nu mai răspunde*, inspirate din luptele armatei române pe frontul antihitlerist.

De peste hotare:

● *De curînd a apărut la Budapesta* cel de-al zecelea volum al operelor complete ale clasicului maghiar Mikszáth Kálmán (cunoscut la noi prin romanul „Căsătorie cîndată", apărut în urmă cu cîțiva ani). Lucrările acestui scriitor, care a trăit în cea de a doua jumătate a secolului al XIX-lea și începutul celui de-al XX-lea, oglindesc în cea mai mare parte frămîntările din sînul poporului maghiar, care a văzut reinstaurarea domniei marilor feudali, în special după capitularea de la 1867, cînd grofii „s-au împăcat" cu habsburgii, instaurînd noi metode de asuprire.

Între altele, volumul cuprinde romanul *Noua generație Zrinyi*, în care sînt date pe față legăturile dintre marea nobilime maghiară și imperialiștii germani din epoca lui Wilhelm al II-lea, unul dintre autorii principali ai declanșării primului război mondial. Romanul lui Mikszáth, deși apărut în 1903, continuă să fie actual și azi, datorită clarviziunii autorului, care a intuit perfect declanșarea și dispariția clasei feudale maghiare.

● *Berlin între 1945-1958*, se numește volumul cuprinzînd peste 300 de fotografii cu texte explicative în limbile germană, rusă, franceză și engleză, editat de Hertha Norden și apărut în editura „Das Neue Berlin". Cartea este o istorie în imagini a capitalei Germaniei Democrate, o expresie a efortului depus de poporul german din R.D.G. pentru reconstruirea și reprofilarea orașului distrus în timpul războiului. Ea reprezintă totodată o pildă vie a ceea ce poate crea un popor care s-a eliberat de sub jugul capitaliștilor și al junkerilor imperialiști.

● *În Italia* a apărut un nou roman închinat vieții clasei muncitoare: *Timp scurt*, de O. Ottieri. Eroul romanului este un tehnician care la începutul acțiunii ocupă o poziție intermediară între patroni și muncitori. Trecînd prin multe încercări, eroul se decide, în cele din urmă, să pășească pe calea clasei muncitoare. Critica literară progresistă italiană acordă o înaltă apreciere romanului lui Ottieri care, deși la prima sa încercare, a reușit să oglindească just forțele sociale ce se ciocnesc în viața Italiei de azi.

● *Revista „Novîi Mir"* a publicat în foileton romanul lui S. Golubov, *Păsările zboară din cuib*, în care sînt evocate copilăria și tinerețea marelui patriot bulgar Hristo Botev. Îndată ce romanul va apare în volum — în curînd acestui an — el va fi tradus și în limba bulgară.

● *Literatura iakută* cunoaște o perioadă de mare înflorire, mai ales în anii de după război. Printre cărțile valoroase apărute în limba iakută se numără *Primăvara*, de N. Mordvinov (1951), culegerea de nuvele din volumul *Ritul de aur*, de N. Iakutki (1948), *Luminile Lirsadei*, de D. Taas, *Prietenii tăi*, de S. Danilov și *Lokunda nouă*, de M. Dogordurov.

Cum a funcționat subsemnatul cu capul unei bîrfitoare!

de Nicuță TĂNASE

MOTO:
„Am cap, dar parcă nu-l mai am. Ce-aveam să-i spun? Nimic n-aveam"
.....
Gh. GOȘBUC

Te bucuri, cititorule... te bucurai săptămîna trecută cînd ai deschis „Flacăra" și ai văzut că subsemnatul n-a mai funcționat cu nici un cap. Credeai că ai scăpat? Răsuflai ușurat? Nu?... Ei bine: află că de mine nu scapi așa ușor. Ca rîia sînt. Poate și mai rău.

Știi de ce ai scăpat numărul trecut? Mi-am pierdut capul. Să nu crezi cumva că am cunoscut vreo fată și l-am pierdut din cauza ei. La mine nu se întîmplă lucrul ăsta. Sînt însurat și am și un copil. Cu morala stau grozav de bine. Dacă s-ar da note pentru morală, *10* ar fi prea puțin pentru mine. Aș lua *10 plus*, cu siguranță. Așa sînt eu.

— Ptiu, să nu te deochi.

Nevastă-mea! Ea m-a scuipat să nu mă deoache.

Totuși cred că sînteți curioși să știți cum mi l-am pierdut. Simplu. Eram nebărbierit de cîteva zile. Venisem nebărbierit și obosit de pe teren.

— Eu mă trîntesc puțin pe pat — le-am spus alor mei. Pînă îmi odihnesc eu oasele, tu, Dănuț... (Știți, Dănuț e băiatul meu. Un copil grozav de cuminte. Îi place foarte mult fotbalul. E simpatizantul echipei „Corvinul"-Hunedoara. Și în momentul de față e deceptionat de locul pe care îl ocupă această echipă în clasament). Așadar i-am spus lui Dănuț:

— Duțule, du-te tu, cu capul meu pînă la nea Nicu, frizerul, și roagă-l să mă bărbierească.

Dănuț și-a luat mingea de fotbal la o subsuoară, și la altă subsuoară, capul meu — și a pornit spre frizer. Nea Nicu și-a făcut meseria. Dănuț a așteptat, a luat capul și mingea și a pornit spre casă. Nenorocirea a făcut să se întîlnească pe drum cu niște prieteni de-ai lui.

— Facem la o poartă? — l-a întrebat Horia, băiatul unui pictor de pe strada mea.

Cînd e vorba de fotbal, Dănuț e în stare să stea nemîncat și o zi întreagă. De-aici a început bucluc. Mi-au lăsat capul pe trotuar și au început să se joace cu mingea.

— Dănuț, fă-ți o poartă.

Și-a improvizat Dănuț al meu două bare. Într-o parte a pus o cărămidă, și în alta, pentru că nu avea altceva, a pus capul meu. I-a tras Horia la o poartă pînă s-a întunecat. Atunci și-a adus aminte că trebuie să plece acasă. A luat mingea și a venit acasă. De capul meu a uitat. Vai de mine ce-a fost la mine acasă! Ce scandal! Dănuț a fost pus la colț.

— Se poate, Dănuț? Așa grijă ai tu de capul lui tătucu'?

Au pornit în căutarea capului, dar nu l-au găsit. Ce plînsete... Pentru că nea Nicu, totuși, ține la mine, mi-a adus un cap.

— Doamna Nicuță, pînă una alta, hai să-i punem capu' ăsta.

— Cum să-i punem capu' ăsta? E un cap de femeie tuns bărbătește.

— N-o să se bage de seamă... Hai să facem o probă.

Mi l-au pus pe umeri și iată ce a debitat capul pe umerii mei. Nevastă-mea a stenografiat cuvînt cu cuvînt (nevastă-mea cunoaște stenografia). Ascultați! Eu nu am pus nimic de la mine.

„Știți ce-am aflat? Că Vasilescu cu nevastă-sa, împreună cu Georgescu cu nevasta, au fost duminică seara la restaurant. Vasilescu a dansat cu Georgeasca și Georgescu cu Vasileasca. Ei?... Ce părere aveți? Și asta nu-i nimic. Am aflat că și revelionul l-au făcut împreună. Au invitat — de ochii lumii — și pe Dumitreștii și pe Popeștii. Predeștii au fost și ei. Auziți!? Predeștii au adus cu ei și un nepot. Ăsta a mîncat tot timpul. Un mîncăcios!... A băgat în el vreo cinci bucăți de tort.

Dar ce-am aflat de Dumitrașcu!... Chestii mari! Știți ce fel de placheuri poartă la tocurile pantofilor? Placheuri de alea de 3 lei perechea. Mai mare rușinea! Asta pot să confirm și eu. M-am uitat la pantofii lui cînd l-am întîlnit. Și eu care credeam că poartă placheuri îngropate!... A scăzut și ăsta în ochii noștri.

Dacă aș fi sigură că n-o să vorbiți, v-aș spune și mai și. Cunosc din surse sigure: Predescu, de care știți și dumneavoastră că e un antipisicist, la 12 noaptea, cînd s-a stins lumina la revelion, în loc să stea lîngă nevastă-sa s-o sărute a... Ce credeți c-a făcut?... Ttț! A plecat de lîngă soția lui, care e o bomboană de femeie. O gospodină!... Ce mai — o femeie de casă! Atît că am aflat și despre ea că la o periniță l-a scos pe Georgescu. De florile mărului nu l-a scos ea la periniță, trebuie să fie ceva între ei. Și după toate astea mai și fumează Ei? Și parcă n-o fi femeie la locul ei? Dar n-am terminat cu Predescu. În momentul cînd s-a stins lumina, s-a ridicat de pe scaun și s-a dus lîngă sobă, unde torcea pisica de angora a Vasileștilor — că revelionul în casa Vasileștilor s-a făcut. Știți ce i-a făcut pisicii? I-a dat una cu piciorul în burtă. Doamne, ce cline. Ce încredere să mai ai în omu ăsta? Să dea cu piciorul într-o pisică în noaptea de revelion? Și nu într-o pisică oarecare — ci într-o pisică de angora.

Vorbeam de casa Vasileștilor. Știți ce casă are? O grozăvie. Vasilescu ăsta trebuie că are pe cineva pe la spațiul locativ. Au o casă grozavă dar n-o îngrijesc de loc — știu tot din surse sigure. Stau în casa asta de mai bine de zece ani și n-au fost în stare să schimbe chitul de la geamuri. Geamurile sînt ținute tot de chitul ăla vechi. Ca să vedeți cui dă spațiul case.

Da' Dumitreasca... Dumitreasca avea în poșetă un ruj din ăla de 3 lei. Bărbatu-su, șef de birou, ea funcționară — și să nu fie în stare să-și cumpere un ruj nylon! Asta e prea de tot!

Care a mai rămas? Aa! Paraschiveasca? Cînd a venit Paraschiveasca după sifoanele ei goale, i-a schimbat un sifon. Știu precis că ea avea un sifon cu țeava mai scurtă. L-am întrebat și pe sifonarul care-i umple sifoanele. Toate cele 5 sifoane ale Paraschiveștilor au țevile mai scurte. Sifonarul nu minte!

Nu! Între Vasileasca și Georgescu e ceva. I-am văzut cu ochii mei în mașina 31. Pentru că eu eram în mașină și i-am văzut, ea a coborît la Romană, iar el la Batiștei... E ceva!

Nu știți ce am aflat despre??...

Aici, nevastă-mea s-a repezit și mi-a deșurubat capul.

— Nea Nicule, ia-ți înapoi capul ăsta de bîrfitoare și fă ce vrei cu el. Mai bine îmi țin bărbatu' fără cap, decît să mai aud povești din astea.

— Treaba dumitale!

După cîteva zile la redacția „Flacăra" a venit un cetățean Găsitorul capului meu cel adevărat. Redacția n-a avut de lucru și mi l-a adus acasă. Așa că, suportați-mă!

N-o să vă iert nici numărul viitor.

COLȚUL FOTOGRAFULUI AMATOR

Fotografii de peisaj pe zăpadă

Ați admirat adeseori frumoasele peisaje de iarnă, pe fond de zăpadă, pe care unii dintre dv. poate le-ați și fotografiat. Desigur, nu toate fotografiile v-au dat satisfacția dorită.

Secretul reușitei este aproape totdeauna timpul de expunere corect, fiindcă numai așa zăpada apare albă pe fotografie și nu în tonuri întunecoase pe cenușiu.

Determinarea timpului de expunere se face cu tabelele de expunere, sau — și mai bine — cu exponometrul. Dar și indicațiile exponometrului trebuie interpretate. La început este bine să confruntați indicațiile exponometrului cu cele date de tabele.

Pentru fotografiile cu subiecte în mișcare folosiți întotdeauna timpi de expunere scurți, ca 1 : 200 — 1 : 500 din secundă, chiar și mai scurți.

Cînd este soare puternic, întrebuințați filtrul galben deschis, care filtrează razele albăstrii și redă cerul în tonuri de cenușiu. În acest caz fotografia de zăpadă capătă un contrast mai puternic. Nu uitați să măriți timpul de expunere cu coeficientul 2 sau 3, după indicațiile utilizării filtrului respectiv. La înălțimi de peste 2.000 metri se recomandă utilizarea filtrului U.V. (ultraviolet).

Realizarea fotografiilor „contralumină" cere întotdeauna ca obiectivul fotografic să fie ferit de influența directă a razelor soarelui. Pentru aceasta trebuie să găsiți un loc convenabil din care să fotografiați (în umbra unui copac, în umbra unei streașini etc.) sau să folosiți un „parasolar". Altfel veți obține fotografii șterse, cu voal pe toată suprafața.

Întrebuințați un film de granulație fină, ortopancromatic și de sensibilitate normală (17/10 DIN).

O bună încadrare va accentua în mare măsură impresia de relief, obținîndu-se astfel frumoase fotografii de peisaj. La toate fotografiile cu peisaj de zăpadă este bine să existe un „prim plan", fie el cît de neînsemnat (urme de schiuri, de ex.). Va defini mai bine imaginea. Datorită marii intensități luminoase, se va utiliza o deschidere mică a diafragmei, ceea ce se traduce printr-o mare profunzime a cîmpului. Astfel se obține, grație unei judicioase puneri la punct, imaginea clară și a primului plan și a infinitului.

În transportul și manipularea aparatului fotografic pe timp de iarnă este bine să aveți în vedere următoarele:

— Înghețarea mecanismului de obturare duce totdeauna fie la fotografii „inexplicabil" supraexpuse fie chiar la expuneri neuniforme (pentru aparatele de obturator „perdea"). Aparatul fotografic se va purta în geantă și, pe cît posibil, la căldură (sub haină). Nu se va fotografia cu obturatorul înghețat.

— Lentila obiectivului se va feri de picături de apă sau fulgi de zăpadă, care, prin topire, ar murdări obiectivul. Feriți întreg aparatul de apă (ploaie sau ninsoare).

— Trecerea bruscă a aparatului fotografic de la o temperatură scăzută (din exterior) la o temperatură mai ridicată (din interior) produce o aburire a obiectivului și a părților metalice cromate. O fotografie cu obiectivul aburit va fi neclară sau chiar complet nedescifrabilă. Nu ștergeți aburirea de pe lentila obiectivului, ci lăsați aparatul să capete temperatura mediului ambiant și aburirea va dispare de la sine.

Nu faceți niciodată fotografii cu zăpadă pe hîrtie „chamois", deoarece zăpada fiind albă va apărea denaturat.

Ing. Silviu COMĂNESCU

Porsche Csatári Ildikó-Timișoara — „Cu elan".
(Din expoziția fotografică organizată în orașul Tg. Mureș)

SFATURI PRACTICE

SOARELE DE MUNTE ÎN TIMPUL IERNII

Iarna trecută mi-am petrecut cîteva zile din concediul de odihnă la Predeal. A fost foarte plăcut, nimic de zis, numai că la urmă m-am trezit cu o... insolație. Oricît vi s-ar părea de curios, am făcut o insolație în plină iarnă. Iar medicul pe care l-am consultat mi-a demonstrat că fenomenul e destul de frecvent întîlnit în regiunile muntoase.

— Razele soarelui de munte — mi-a spus el — sînt foarte puternice în zilele de iarnă cu cer senin. Și aceasta, datorită pe de o parte puității aerului, iar pe de altă parte reflecției pe care le-o dă suprafața albă a zăpezii. Așa se explică de ce, după cîteva zile de stat la munte, ne bronzăm la față ca și cînd am fi la mare, în toiul verii.

Așa că, dacă vrem să practicăm sporturi de iarnă sau, pur și simplu, să ne petrecem concediul de odihnă la munte, trebuie să ne luăm unele măsuri de precauție pentru protejarea tenului. Aceasta cu atît mai mult cu cît, pe lîngă acțiunea razelor solare, mai avem de suportat și intemperiile sezonului — ger, vînt, umezeală etc.

Medicul, pe care l-am consultat în urma pățaniei mele, m-a sfătuit ca pe viitor să nu exagerez expunerea la soare în zilele senine, oricît mi s-ar părea de inofensiv acest soare. Dacă vreau să mă bronzez, e suficient să stau timp de 15-20 de minute cu fața la soare, în fiecare zi. Să n-am nici o grijă că, datorită acțiunii razelor reflectate de zăpadă, mi se vor bronza pînă și nările, pînă și partea de dedesubt a bărbiei. Restul timpului, dacă fac sport sau dacă umblu mult prin soare, e bine să-mi acopăr capul și fruntea cu ceva și să port ochelari fumurii. Cît despre celelalte neplăceri produse de intemperii, ele pot fi evitate prin folosirea cremelor foarte grase. Cea mai recomandabilă în asemenea cazuri este untura de porc proaspătă, ușor parfumată. Uleiurile și vaselina, extrase din petrol, nu sînt indicate, deoarece, în ultimă instanță, ele usucă tenul, care astfel, la acțiunea vîntului, începe să crape și să se cojească. Trebuie să se evite, de asemenea, spălarea feței dimineața cu săpunurile care au la bază sodă. Buzele, ca să nu crape, vor fi unse de mai multe ori pe zi cu alifie de struguri sau cu unt de cacao, operație care e bine să fie repetată și seara, înainte de culcare.

În sfîrșit, pentru evitarea degerăturilor trebuie ca, de la primul semnal — care se anunță prin înțepenirea și insensibilizarea la pipăit a unei părți a corpului — să ne oprim și să facem fără întîrziere o frictiune energică cu zăpadă, pe porțiunea expusă. În nici un caz nu e recomandabil să aplicăm brusc căldură pe această porțiune.

JOSIANA

PRIVIȚI CU NOI!

URMĂRIREA FILONULUI în vederea determinării frontului de înaintare este una din principalele operațiuni miniere. Iată o asemenea operațiune efectuată de minerul fruntaș Romaniuc Vasile și mai ștrii-mineri Csake Moise și Habina Anton de la mina „Peter Gheorghe" din regiunea Baia Mare, al cărei colectiv de muncă lucra în luna noiembrie 1958 în contul celei de-a II-a jumătăți a lunii februarie 1959.

FAȚĂ ÎN FAȚĂ stau fostele locuințe mizere în care trăiau în trecut muncitorii (magherniile ce urmează să fie demolate) și noul bloc de locuințe dat în folosință muncitorilor și tehnicienilor din diferite întreprinderi petrolifere din Ploești.

5000 DE CUTII DE CONSERVE PE ORĂ se închid cu ajutorul acestei mașini automate la care lucrează o echipă a Fabricii de conserve de pește din Tulcea.

„ÎN ACEASTĂ CASĂ S-A NĂSCUT ȘI A TRĂIT LAZĂR CERNESCU, UCIS MIȘELEȘTE DE CĂTRE DUȘMANII POPORULUI MUNCITOR LA 8 NOIEMBRIE 1918", glăsuiește placa de marmură care a fost așezată pe casa lui Lazăr Cernescu din satul Rusca (raionul Caransebeș).

UZINELE „23 AUGUST" din Capitală vor avea în curînd un spital propriu. El se află acum în construcție.

ZI DE TÎRG în comuna Seini, raionul Somcuta (regiunea Baia Mare). ↓

DIN VECHIUL BURG AL BISTRIȚEI au mai rămas aceste ziduri și turnul de piatră numit „Turnul dogarilor", azi monument istoric

Fotografie de I. CORIBAN

REMBRANDT — portretul lui Clement de Jonghe, o gravură originală care se află în Biblioteca Academiei Republicii Populare Române.

Moda

Desene de Martha VIDA

ROCHII DIN STOFĂ

1) Două piese din stofă pepit. Jacheta dreaptă, cu revere bogate, se închide cu ajutorul a două găici prinse între pense. Remarcați jocul de linii al gulerului. Fusta e în cute duble.

2) Din flanelă sau jerse, o rochie cu linia îngustă. Buzunarele se continuă în cordonul încheiat la spate.

3) O rochie din două piese, cu bluza chimono închisă original într-o parte.

4) Din material (stofă perlon) în dungi, o rochie dreaptă, strînsă ușor cu un cordon plasat între pense. În față o fentă (uni) închide rochia cu nasturi.

5) Alt model din două piese. Bluza chimono se închide interesant, de la tăietura bustului către tiv. Tăietura de la gît se închide la spate cu fermoar scurt. Fusta dreaptă.

6) Două piese cu jacheta dreaptă, scurtă, avînd gulerul din catifea. În dreptul buzunarelor jachetei sînt plasate, pe fustă, cute duble, tighelite.

7) Rochie sport, strînsă ușor în talie de gaica scurtă, prinsă în nasturi.

8) Rochie tinerească, din stofă de culoare deschisă. La gît și talie aceeași bentiță se înnodă în fundă. În față, corsajul precum și tivul fustei încrețite sînt completate cu garnitură de tighele mărunte.

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

PE DONUL LINIȘTIT

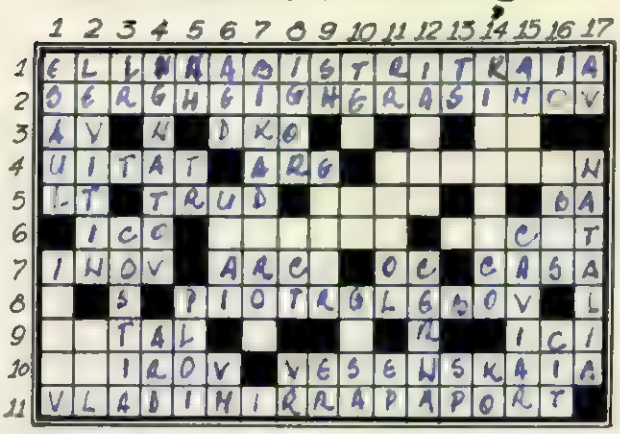

ORIZONTAL: 1) Interpreta Axiniei în filmul „Pe Donul liniștit" (2 cuv.). 2) Autorul scenariului și regiei aceluiași film (2 cuv.). 3) Avocat (abr.) — Trei cincimi din opera „Sadko" de Rimski Korsakov — Literă grecească. 4) Participiul lipsei de memorie — Din argonauți — Tunar din Tătarski care călătorea în aceeași haraba cu Astahov spre tabăra de instrucție. 5) Gradul lui Listnițki în armata țaristă (abr.) — Cunoscut ziar moscovit — ... George, om politic reacționar englez, partizan al intervenției străine în războiul civil din Rusia — Negație. 6) Întreprinderile Comunale Oradea — Afluent pe dreapta Donului — Inatig. 7) Jumătate de inovație... — Corabia lui Noe (pl.) — Dialect francez — Mîncarea preferată a lui Pantelei. 8) Îl interpretează pe Grigori Melehov (2 cuv.). 9) Omul dintr-o piesă de Davidoglu—Aici. 10) Cazacul cu care Osip Davidovici Stockman are prima convorbire în drum spre Tătarski — Importantă stanița din ținutul Donului. 11) Operatorul filmului „Pe Donul liniștit" (2 cuv.).

VERTICAL: 1) Grad în armata țaristă — ... Potcoavă, de la care a pornit cearta și bătaia dintre hoholi și cazaci. 2) Compozitor sovietic, autorul muzicii pentru filmul „Pe Donul liniștit" — Zei amestecat. 3) Ler! — Coatică în ruseşte. 4) Scriitor sovietic, autorul romanului „Însemnările unui partizan" — Au luat foc. 5) Nicolae Hristea — Perete! —Precipitații atmosferice. 6) Cîntareț din antichitate — Interjecția Mariei Tănase — Vasile Moldoveanu. 7) Cazac din Tătarski. 8) Cneaz dintr-o operă de Borodin — Pecete! — Vladimir Rădulescu. 9) Sandu Heroscu — Cunoscut compozitor sovietic — Erbiu. 10) Soop — Bio! — Boală ce era endemică în unele regiuni, sub regimul de exploatare capitalistă. 11) Bir! — Regiune în Austria —Interjecție. 12) Numele bănățean al dudului — Rîu în R.P.R. 13) Tese! — Sorin Petrescu. 14) Interpretează rolul Nataliei — Konstantin Osipovici. 15) Localitate în Iran — Icre negre. 16) Pronume în brișoave — Pasăre venerată în Egiptul antic — Țesătura de bumbac. 17) Andrei Văraru — Soția lui Grigori Melehov.

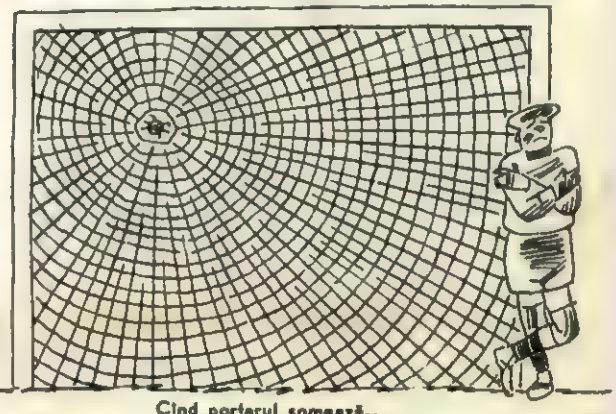

Cînd portarul șomează...

Desen de PAVEN

Morminte de 40 de veacuri

Spre sfîrșitul lunii octombrie 1958, la muzeul din orașul Bistrița a venit un țăran. Aducea cu el un ciob dintr-un vas de lut ars, pe care îl scoase la lumină fierul plugului, în timp ce ara pe dealul numit „Sub cetate". Cercetările făcute imediat la fața locului au identificat un mormînt de incinerație. Executîndu-se săpături mai vaste, s-a descoperit o necropolă de urne de o covîrșitoare importanță pentru istoria veche a țării noastre. Pe baza cercetărilor efectuate s-a ajuns la concluzia că cele 40 de morminte datează de aproape 40 de secole, adică din prima perioadă a bronzului. Aceasta reiese din forma, tipul și ornamentele nespus de frumoase ale unor oale. Cultura în care se încadrează acest cimitir este cunoscută sub numele de

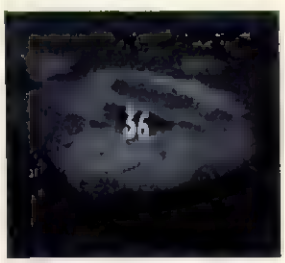

În fotografie: unul din morminte.

Vittenberg. Cercetările care continuă vor stabili o serie de date importante în legătură cu felul de viață al omului pe aceste meleaguri cu multe veacuri în urmă.

Ștefan DĂNILĂ
directorul Muzeului raional Bistrița

ORIGINEA UNOR SPORTURI PRACTICATE AZI IN TOATĂ LUMEA

Americanii pretind că ei au inventat jocul de rugbi, englezii susțin că sînt inventatorii fotbalului și japonezii își atribuie primele recorduri la săritura în înălțime.

„Nimic adevărat din toate acestea" — a declarat cercetătorul danez Peter Freuchen. Și după el au mai apărut și alți cercetători serioși care l-au confirmat.

S-a stabilit astfel că jocul de rugbi a apărut pentru prima oară la eschimoși. Din timpurile cele mai vechi, aceștia au păstrat obiceiul ca între două vînători să-și dispute capul unei foci care, printr-o luptă asemănătoare mult cu regulile jocului de azi, trebuia să ajungă cînd într-un trib cînd în altul. La joc participau și femeile și disputa era atît de aprigă încît adeseori se solda cu morți pe teren. Ceea ce se pare că au păstrat întocmai americanii de la acest joc este numai latura brutală, căci meciurile lor de rugbi se soldează mai întotdeauna cu accidente grave pe teren.

Fotbalul, deși a fost introdus în Europa de englezi acum aproape o sută de ani, se juca în China și în Japonia încă din primele secole ale erei noastre.

În timpul domniei lui Engi (901-922) și a lui Tenreki (947-956) — arată Peter Freuchen — japonezii se distrau lovind cu piciorul o minge umflată cu aer". Jocul se desfășura între două echipe, pe un teren de formă pătrată, marcat cu cîte un arbore simbolic la fiecare colț: un cireș la sud-vest, o salcie la sud-est, un pin la nord-vest și un arțar la nord-est. La chineză cele două porți erau străjuite de arbori în așa fel tunși încît să formeze goluri perfect pătrate.

Cît despre săritura în înălțime, s-a constatat că practica și recordul ei adevărat se păstrează din timpuri imemoriale în tribul Batusi din Ruenda (Africa ecuatorială), unde acestea fac parte din ceremonia de ofrandă adusă zeilor. Cei mai mulți dintre tinerii locuitori ai tribului au sărit întotdeauna peste 2,30 metri, iar recordul local este de 2,49 metri, înălțime la care n-a putut să ajungă niciodată un campion mondial.

Sport!

ȘI ÎNVĂȚĂMINTE...

Gong! Ultima partidă a finalei campionatului republican de box pe echipe se consumase, Dinamo cucerind pentru a treia oară titlul de campioană a R.P.R., prin victoria asupra combinatei C.F.R.-Cetatea Bucur, cu 20-19. Scorul strîns oglindește valoarea apropiată a combatanților. Dar echipa campioană merită aprecierile unanime, în general reprezentanții săi dovedindu-se a avea o pregătire mai bună, fapt ce a determinat de altfel victoria înainte de limită a unora dintre ei.

Sublinierea unor astfel de constatări pozitive, nu ne poate face totuși, să nu consemnăm atitudinea lipsită de glorie a doi dintre componenții echipei Dinamo.

Ce se întîmplă cu Velicu?

Mă voi referi în primul rînd la boxerul Ghețu Velicu, a cărui îngîmfare manifestată în atitudinea sa, încă înainte de a urca treptele ringului, a fost privită cu severitate de public. Ghețu Velicu are cinstea să poarte titlul de maestru al sportului, distincție care îi creează obligația de a fi la înălțimea unui sportiv fruntaș, a cărui comportare trebuie să fie pătrunsă de modestie pe de o parte, iar pe de altă parte să impună printr-o pregătire temeinică în sportul pe care-l practică. Or, Ghețu Velicu s-a dovedit, la ultima apariție în ring mai mult ca în alte ocazii, că nu este un boxer de clasă și că nici cel puțin nu este preocupat de a atinge un astfel de stadiu. Bazîndu-se pe forța lui deosebită, neglijează aspectul calitativ și uită că boxul este mai mult decît un sport de forță și că, în ultimă instanță, practicarea lui cere și „cap".

De-a lungul partidei pe care a susținut-o, Velicu s-a limitat doar la unele „salturi", pentru care, poate, un scrimer l-ar fi invidiat.

El a demonstrat că nu știe box, sau că, dacă-l cunoaște teoretic, vorba aceea, practica îl omoară. Pentru că au fost unele ocazii cînd, ca simplu spectator al unor partide în care erau angajați colegi de club, Velicu îi încuraja pe aceștia cu unele îndrumări demne de un cunoscător. Iată, însă, că în ring, uită toate acestea.

Mai este vorba și de atitudinea nesportivă pe care a manifestat-o față de Zaharia. Velicu l-a lovit pe acesta, deși repriza se sfîrșise, numai pentru că a considerat că trebuie să răspundă adversarului pe care gongul îl găsise în atac și, deci, fără a mai putea să oprească lovitura inițiată. A fost frumos din partea lui Zaharia, care, la sfîrșit a strîns mîna adversarului învins. O lecție pentru Ghețu Velicu, pe care acesta ar trebui s-o înțeleagă.

A așteptat și...a mîncat bătaia!

Unde a fost Dragnea, cel de la campionatele individuale din vară? Unde era Dragnea, cel care avea ambiția lăudabilă de a cîștiga chiar în compania unor boxeri cu mai multă vitalitate? Stoian, adversarul său, a boxat „singur", fără grijă că mănușa lui Dragnea l-ar putea găsi. Stoian a fost plin de combativitate, pentru că lui Dragnea aceasta i-a lipsit. De la începutul partidei și pînă la gongul final, dinamovistul a căutat și a așteptat. Ce? Probabil că o lovitură de grație, pe care însă n-a găsit-o. Ne-am mirat mult că Dragnea, cu o pregătire pugilistică dovedită la alte apariții ale sale și cu o rutină pe care mulți ar dori s-o aibă, s-a comportat de astă dată asemeni unui diletant care-și pune toate șansele pe o singură acțiune. Stoian a profitat, a punctat și a învins. Meritul lui e cu atît mai mare, cu cît la intrarea în ring nu se simțea pe deplin sănătos.

Și Velicu și Dragnea trebuie să înțeleagă că nici adversarul și nici publicul nu iartă. Și dacă atitudinea lui Velicu a indignat, iar cea a lui Dragnea a surprins neplăcut, pentru aceasta culpa o poartă și antrenorii. Ei, sfătuitorii celor care își pun speranța în priceperea și experiența lor, trebuie să înțeleagă că au un rol hotărîtor în pregătirea și comportarea elevilor lor și că, în bună măsură, de felul cum s-au îngrijit de aceștia depinde dacă și elevi și antrenori vor gusta din satisfacția victoriei sau amărăciunea înfrîngerii.

Romulus ȘCURTU

Fotografii de Dan BÎRLĂDEANU

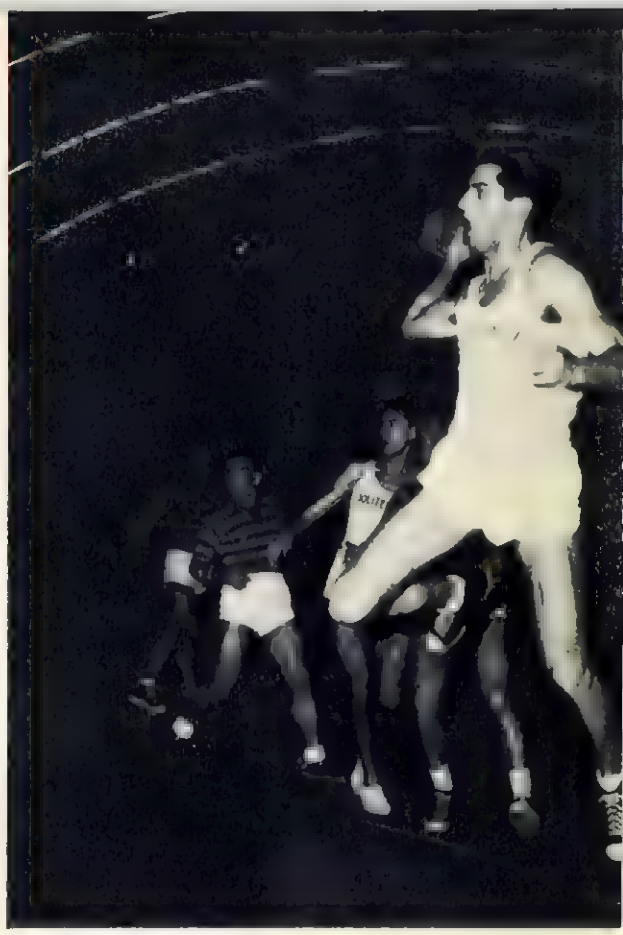

Sîmbătă și duminică au avut loc în sala Floreasca întîlniri între echipele feminine și masculine participante la campionatul republican de handbal redus. Publicul prezent în sală a fost martorul unor întîlniri viu disputate, în care n-au lipsit nici surprizele (victoria echipei C.S.U. asupra echipei Dinamo). În fotografie: fază din meciul dintre echipele Politehnica-Tînăr.

De peste hotare

La ultimul campionat mondial desfășurat la Londra, pentationistul sovietic Igor Novikov a cîștigat titlul suprem, stabilind și un nou record mondial cu 4.924 puncte. Pe țări primul loc a revenit echipei Uniunii Sovietice care a obținut 14.146 puncte, față de 13.022 puncte ale celei de a doua clasate, echipa R.P. Ungare. În fotografie, de la stînga la dreapta, cei patru componenți ai echipei sovietice: Igor Novikov, Nikolai Tatarinov, Alexandr Tarasov, Konstantin Salnikov. În centru, antrenorul Arseni Sokolov.

Patinoarul artificial din Capitală cunoaște o vie animație în aceste zile. În vacanță, elevi și eleve vin aici, pentru a învăța și practica acest frumos sport de iarnă.

Fotografie de G. AGAPIAN

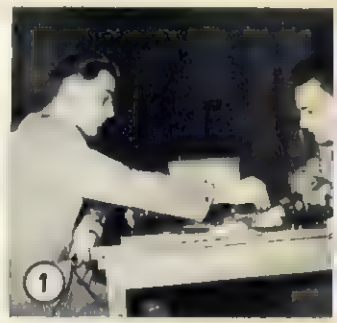

1

2

Sîmbătă seara s-au disputat întîrzierile din campionatul de șah al Capitalei. În fotografia nr. 1, Ciocîltea în plin „atac" în partida cu Nacht. În fotografia nr. 2, Urseanu se află în fața unei probleme greu de rezolvat pe care i-a pus-o tînărul său adversar Stănciu.

Fuga lui Batista

Aceşti oameni, care au luptat mai întîi puţini la număr, prin păduri, în condiţii grele, au condus la victorie întregul popor cuban.

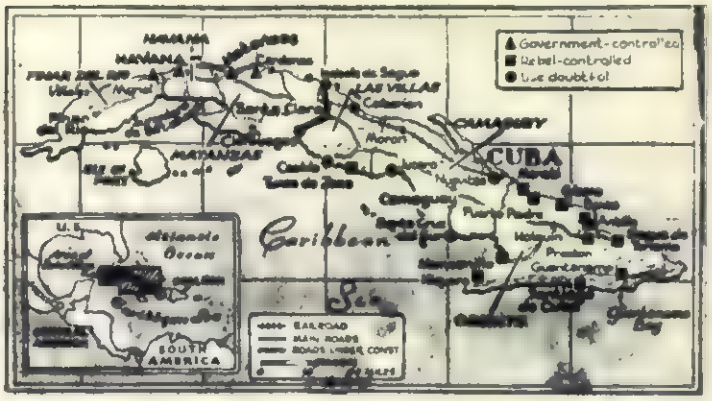

Hartă publicată de „New York Times" la începutul lui decembrie 1958. Încă de pe atunci patrioţii, pe care ziarul îi denumeşte ca de obicei „rebeli", controlau o mare parte a ţării şi victoria forţelor populare se arăta doar ca o chestiune de zile...

S-a mai prăbuşit o dictatură. Imperialismul, care a unelti pentru susţinerea ei, a mai înghiţit un hap. Iar un popor a demonstrat încă o dată că, luptînd dîrz şi unit, se poate descotorosi de jug.

Poporul e cel cuban; imperialismul este — cum aţi şi ghicit cel yankeu; dictatura a fost a lui Batista. Dictatură banditească împotriva poporului şi slugarnică faţă de monopoliştii americani.

Nu ne ascundem: de cîte ori un popor răstoarnă o dictatură ne bucurăm. Ne bucurăm, deci, şi pentru poporul cuban. Pentru triumful luptei pe care a început-o modest contra puterii fudule, sîngeroase şi „solide" a dictatorului Batista, sprijinit de arme şi bani americani. Totdeauna o dictatură se crede solidă, devine fudulă şi îşi permite să devină sîngeroasă. Dar de îndată ce sentimentul de mînie al poporului pune în mişcare masele, soliditatea se dovedeşte fum, semeţia — găunoşie, cruzimea — laşitate. Creşterea înverşunării cubanilor arată cîtă forţă sălăşluieşte într-un popor, oricît de mic, oricît de împilat, atunci cînd el ştie ce vrea şi cînd ştie să vrea.

Nici nu s-au apropiat bine de Havana insurgenţii cubani, că teribilul, înfricoşătorul, semeţul Batista a luat-o la sănătoasa, a tulit-o, a spălat putina, s-a cărăbănit, şi-a luat tălpăşiţa şi şi-a luat catrafusele. Ştiu, expresiile sînt vulgare, cînd e vorba de un cogeamite dictator; dar sînt cum nu se poate mai potrivite unei astfel de fugi ruşinoase. Nici nu-ţi vine a crede că balaurul ăsta, de spaimă, care a domnit cîţiva anişori după bunul său plac, tăind şi spînzurînd; care a umplut doldora închisorile din Cuba cu atîţi patrioţi; care a jefuit bogăţiile ţării ca-n codru, dîndu-le pradă trustmenilor yankei — este una şi aceeaşi persoană cu potaia care fuge azi schelălăind şi ţinîndu-şi coada între picioare. Nu-ţi vine a crede, dar fiindcă tabloul cu contraste e rizibil, rîzi satisfăcut. În adevăr, nimic nu e mai comic decît înfricoşătorul înfricoşat şi viteazul care-şi ia picioarele la spinare. Dar, în definitiv, batistă înseamnă despărţire şi dacă — după cum ne spune o poveste orientală — a existat un covor zburător, de ce n-ar exista şi o batistă zburătoare ?...

Dictatorul e dublat de un şmecher politic. Văzînd în ultima clipă că nu va avea încotro, că va trebui să se facă nevăzut şi, pesemne, cuprins deodată de dorul revenirii la putere, Batista a transmis conducerea statului unei junte militare. Şi a indicat (a lăsat, cum s-ar zice cu limbă de moarte) să fie numit preşedinte al Cubei — bineînţeles provizoriu, pînă s-o reîntoarce el — senor Carlos Pietra, membru al tribunalului suprem, acelaşi tribunal care n-a casat niciodată vreo sentinţă de condamnare ilegală a patrioţilor cubani. Senor Pietra trebuia negreşit să devină preşedinte, mai ales pentru că era recomandat cu căldură de mister Smith, ambasadorul S.U.A. în Cuba. Însă tertipul dictatorului fugar n-a reuşit. Insurgenţii victorioşi l-au vrut ca preşedinte provizoriu pe fostul magistrat Manuel Urrutia, iar Fidel Castro a devenit comandantul armatei cubane. Înlăturarea lui Batista şi a ciracilor săi este, aşadar, fără întoarcere.

Interesantă, însă, în mijlocul acestor întîmplări, este ivirea la ţărmurile Cubei a cinci nave militare americane. Aşa ne vesteşte o telegramă. Oare de ce s-au ivit ? Pesemne ca să sprijine „recomandările" pe care le face mister Smith, ambasadorul. Şi, desigur, ca să se ştie că S.U.A. nu intenţionează să renunţe la baza militară din Cuba, de pe care imperialiştii americani fac poliţie împotriva ţărilor latino-americane. Sau ca să se sublinieze că zahărul cuban e mult mai dulce pentru monopoliştii yankei decît pentru ceaiul de dimineaţă al cubanilor. Ştim cu toţii despre ce este vorba, fiindcă nave de soiul acesta s-au ivit şi la ţărmurile Guatemalei, şi la ale Libanului...

Pare-se că eşecurile imperialismului, în vremurile noastre destul de aglomerate, nu-i învaţă nimic pe imperialişti, mai ales pe cei americani. Învăţa-vor oare ceva din cea mai recentă a lor aventură: cea cubană ? N-avem prea multe temeiuri a crede. E adevărat că mult rău au făcut Cubei monopoliştii americani, sprijinindu-l pe Batista; dar se ştie bine că nici intrigantul Iago, de mult de tot, la Veneţia, n-a rămas nevătămat, tocmai fiindcă a făcut atîtea rele cu batista. Şi Iago nu a uneltit decît împotriva a 3-4 persoane. Nu împotriva unui întreg popor...

Iosecăr SEBASTIAN

Pe străzile oraşelor Cubei trec forţele populare înarmate.

Unde e îngîmfarea de odinioară a tiranului?... Ros de gînduri negre, făcînd ochii roată prin cameră, ca pentru ultima dată — aşa arăta Batista cu puţin înainte de a-şi lua tălpăşiţa...

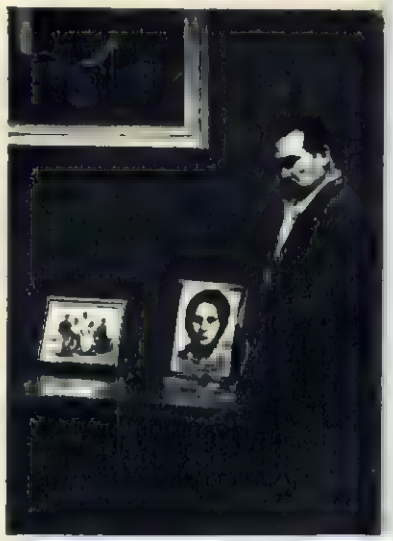

ÎN JURUL GLOBULUI

LA STUDIOUL CINEMATOGRAFIC „MOSFILM" au loc mari lucrări de extindere și renovare. Este prevăzut să se construiască, printre altele, trei noi pavilioane cu o capacitate de 120 mii metri cubi fiecare. Iată un aspect de la unul din noile platouri, în timpul turnării ultimelor scene ale filmului „O dimineață mohorîtă" (ultima serie a trilogiei „Calvarul", după Alexei Tolstoi), film terminat de curînd.

SĂ NU SE MAI REPETE HIROȘIMA! La Tokio au fost puse în vînzare mici plante înfățișînd un cocor (pasăre ce simbolizează în tradiția japoneză viața îndelungată). Fondurile realizate vor fi folosite pentru tratamentul supraviețuitorilor bombardamentelor atomice de la Nagasaki și Hiroșima. În fotografie: o victimă a radiațiilor atomice. Stînga sus: un pliant-cocor, avînd înscrise cuvintele „No more Hiroshimas!"

BELGIA FĂRĂ TRAMVAIE. Puternica grevă a lucrătorilor de la tramvaie, care a avut loc nu de mult în Belgia, a fost resimțită mai cu seamă în capitala țării, Bruxelles. În fotografie: o stație — altă dată vizitată de lume — complet pustie.

UN INCENDIU NEOBIȘNUIT s-a produs nu de mult în localitatea Littlebury, comitatul Essex, din Anglia. Un autocamion-cisternă care transporta nouă tone de combustibil lichid s-a ciocnit în plină viteză de pereții unui han. Atît vechiul han cît și cisterna au fost distruse de flăcări.

PICTORUL CEHOSLOVAC Karel Vik a împlinit 75 de ani. Cu toată vîrsta sa înaintată, el lucrează și astăzi picturi și gravuri în lemn, litografii și acuarele înfățișînd peisaje din iubita sa Boemie de Nord. În sărbătoare, maestrul Vik este cunoscut mai cu seamă prin suita sa de gravuri în lemn „Slovacia", reproduse în editura Allen și Unwin din Londra. În fotografie: pictorul Vik în atelierul său din orașul Turnov.

ARĂTURĂ CU AJUTORUL... EXPLOZIBILULUI. În ținutul Pingu, provincia Ce-kian din R.P. Chineză, se experimentează cu succes metoda arăturilor adînci cu ajutorul unui exploziv. În fotografie: introducerea explozibilului cu ajutorul căruia se obține o arătură adîncă de 45 cm.

DISTRACȚII ÎN „LUMEA BUNĂ". Ce e cu acești gentlemeni care se bălăcesc în bazinul unei fîntîni arteziene din Veneția? Sînt cîteva persoane din „lumea bună" italiană, care caută o comoară ce s-ar afla, chipurile, ascunsă în acest bazin. Ce e drept, n-au găsit nici urmă de comoară, dar încălțăminte s-au „distrat".

→

UN OASPETE NEAȘTEPTAT. La redacția ziarului de limbă germană „Neue Zeitung" din Budapesta a sosit un personaj care „pretinde" să i se facă o publicitate mai largă!... Este vorba de tigroaica îndrăgită, în vîrstă de 6 luni, pensionară a cunoscutului circ „Aeros" din R. D. Germană, care dă un ciclu de reprezentații în capitala R. P. Ungare.

PE POANTE

Baletul „Fata din Hiroșima", de compozitorul sovietic M. Vainberg, a deschis actuala stagiune — cea de a patruzecea — a Teatrului „Stanislavski" din Moscova. La același teatru va avea loc în curînd premiera unui balet inspirat din viața poporului indian. Compozitorul Kara Karaev se află în prezent în India într-o ultimă documentare în vederea terminării noului său balet.

Actuala stagiune a Teatrului de Operă și Balet din Sofia prezintă în versiuni regizorale noi „Lacul lebedelor", „Fîntîna din Bacisarai" și „Cocoșatul de la Notre Dame". Pînă la sfîrșitul anului vor mai fi prezentate și două balete bulgare originale.

La Budapesta, cunoscutul Teatru al Armatei Populare — condus de artistul Molnár István — a prezentat un nou spectacol de balet clasic și de dansuri populare. Printre compozițiile care stau la baza noilor dansuri se numără: „Allegro barbaro", de Bela Bartok; „Balada", de Fr. Liszt și „Dansurile din Galanta" de Kodaly Zoltán.

Apreciat cu căldură interesantul balet german „Noua Odisee", montat pe scena teatrului din Leipzig (în rolurile principale: Jack Theiss și Urauia Cain). „Noua Odisee" reprezintă drama unui german cinstit care, amăgit de nebunia hitleristă, pleacă la război, dar după cîțiva ani de prizonierat își dă seama de marea înșelătorie în care a fost atras de fasciști. Drumul său spre o viață nouă nu este simplu; el înregistrează șovăieli, alunecări, căderi. Dar, în cele din urmă, el înțelege limpede care e adevărul.

Turneul întreprins de Ansamblul sovietic de dansuri populare „Beriozka" în țările occidentale a constituit un adevărat triumf. După spectacolele prezentate în Franța, Anglia etc., virtuozitatea, pitorescul și frumusețea dansurilor populare rusești au uluit și pe spectatorii americani. Un cronicar de specialitate se exprima, de pildă, în acești termeni elogioși: „E un miracol de grație majestuoasă... Încîntarea te cuprinde fără să te mai părăsească".

REDACȚIA: BUCUREȘTI, PIAȚA SCÎNTEII — Căsuța Poștală 3507 oț. 33 — Tel.: 17.60.10, int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Vlad MUȘATESCU — Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

UMOR

Sub patronaj american au luat ființă în Berlinul occidental organizații subversive care trimit în zona răsăriteană spioni, sabotori, criminali de profesie.

„Libera circulație între cele două zone, sens unic"

Desen de Adrian ANDRONIC

— Cînd nu vă dădeam în hîrtie, toate cu gura că de ce servim marfa neînvelită! Acum, cînd o învelim, că de ce punem atîta hîrtie! Cine să vă mai priceapă!!...

Desen de Șt. MUNTEANU

— De ce-s așa mici?! Păi... n-ați cerut mici?!

Desen de Luigi LUIGI

— N-aveți un post pentru mine la dv. în birou
— Avem numai pe teren: ca sperietoare de ciori...

Desen de Fred GHENĂDESCU

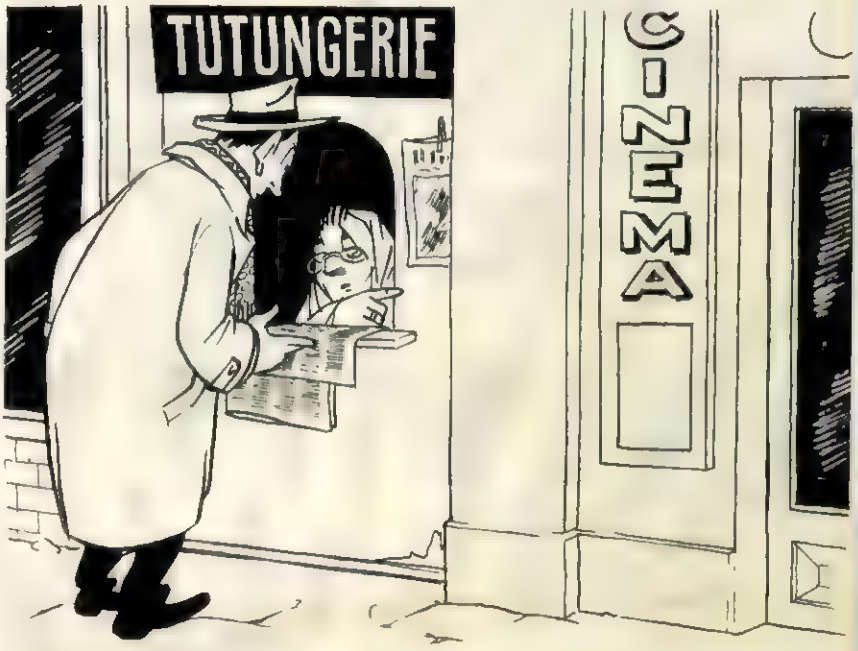

CARTIER

— Vă rog, aș avea nevoie de un jurnal de luna trecută. Încercați alături!

Desen de Rik AUERBACH

LA O.N.U.
Vorbește delegatul Taivanului.

Desen de PAVEN

Fără cuvinte ..

Desen de DARLY

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

Nr. 3 (191) 17 IANUARIE 1959

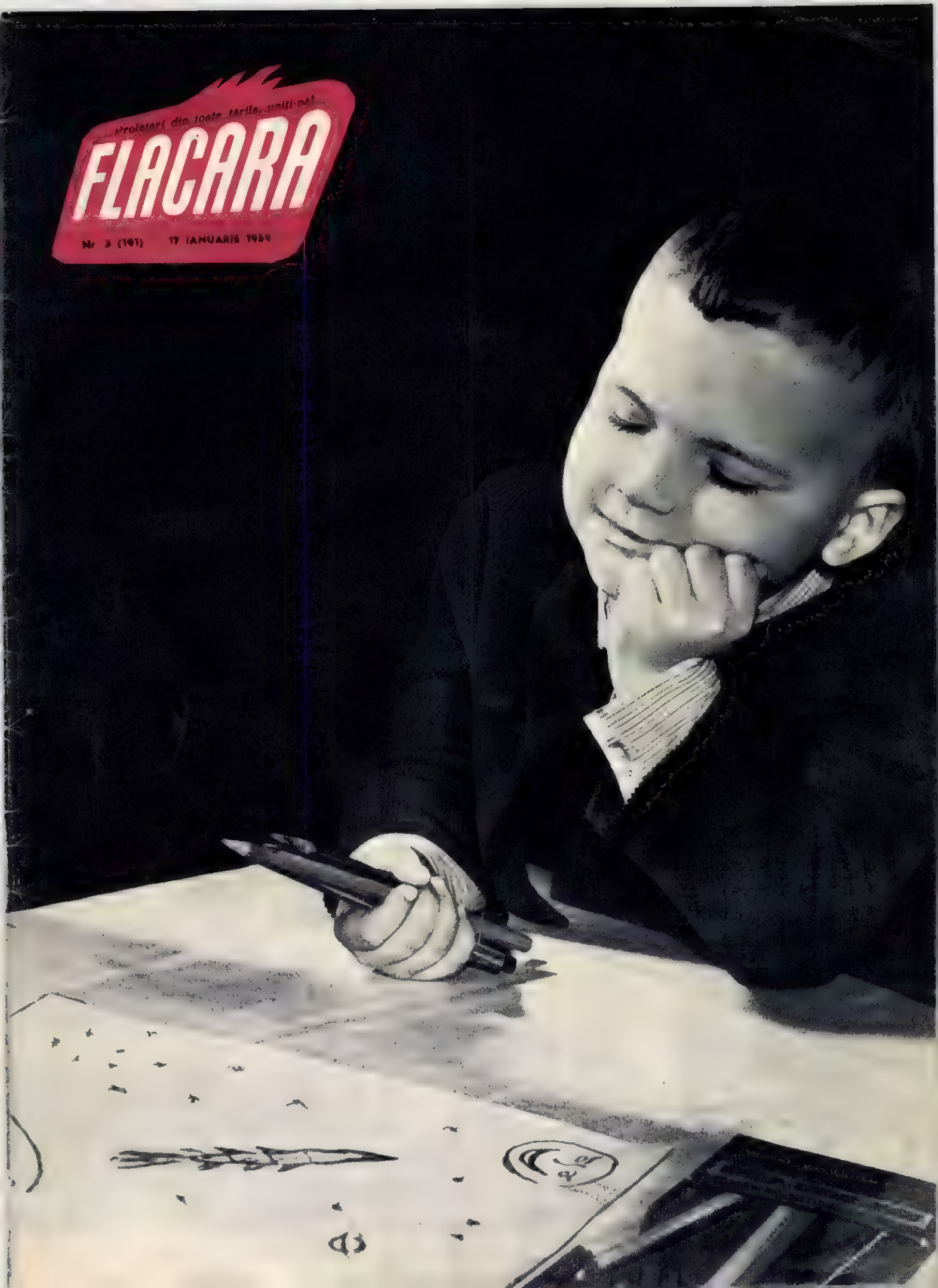

...9 PLUS 1 IN

Demostene BOTEZ

UNUI PIONIER

În urma ta sînt basme și povești,
Cu Făt-frumos și zîne în caleștI
Împodobite cu cununi de aur,
C-un zmeu, cu-o vrăjitoare și-un balaur

Ți le-a spus mama sau le știi din pagini
De carte colorată cu imagini,
Iar tu te-ai speriat — pe-atunci copil —
De-acel balaur ca un crocodil.

Și Harap-alb și Capra cu trei iezi
De mic te învățară să visezi,
Să știi în luptă dreaptă-a te întrece.
Să ai în viața ta curaj cît zece.

În urma ta sînt basme și povești
Dar de abia de-acum vei ști ce ești.
Așteaptă lumea să-i aduci, în floare.
Prinosul tău de muncă și visare.

Să-aduci și tu în zilele aceste
Puterea și curajul din poveste.
Va trebui să faci și tu minuni,
Pe toți ai tăi din veacuri să-i răzbuni.

În urma ta sînt basme și povești
Dar înainte, navele cerești —
Pe drumul lor prin cosmos larg deschis
Purtînd la bord cel mai fantastic vis.

COPERTA NOASTRĂ

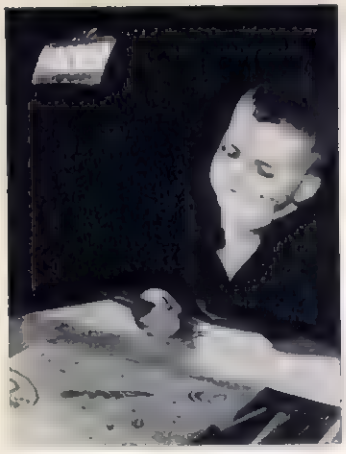

În actualitate...

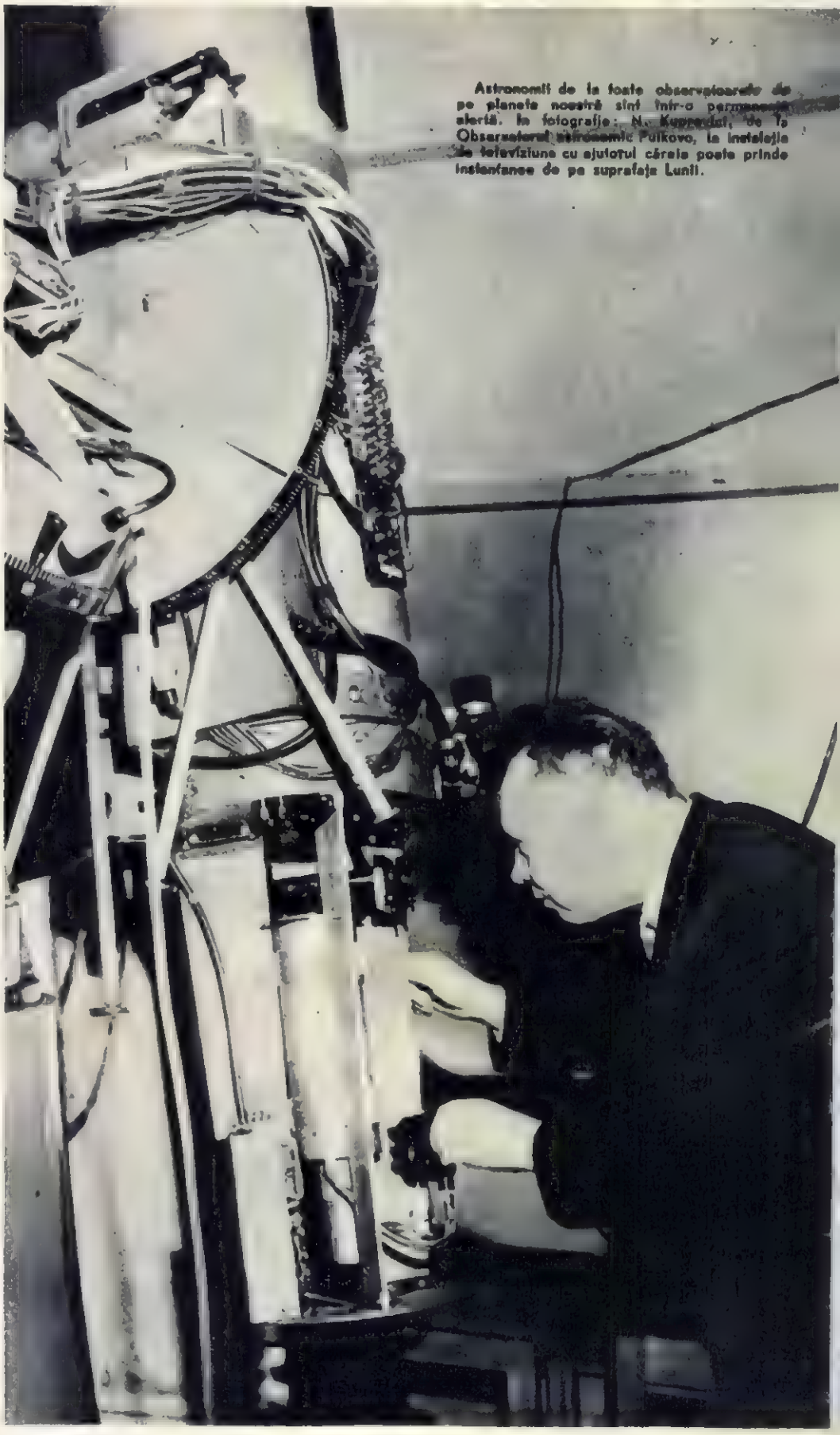

Astronomii de la toate observatoarele de pe planeta noastră sînt într-o permanentă alertă. În fotografie: N. Kuprevici, de la Observatorul astronomic Pulkovo, la instalația de televiziune cu ajutorul căreia poate prinde instantanee de pe suprafața Lunii.

cosmos

SAVANŢII AU CUVÎNTUL

(Prin telefon, pentru „Flacăra")

MESAJ TRIUMFĂTOR SPRE SOARE

de V. BAZÎKIN

astronom, directorul Planetariului din Moscova

Anul Nou 1959 a marcat un măreţ eveniment istoric. Graţie muncii creatoare, încununate de succes, a colectivelor institutelor de cercetări ştiinţifice, a birourilor de proiectare, a uzinelor şi organizaţiilor experimentale — în Ţara Sovietică s-a realizat racheta cosmică cu mai multe trepte, care a fost lansată în direcţia Lunii. Pentru prima dată în istoria omenirii ultima treaptă a rachetei a atins cea de a doua viteză cosmică de 11,2 km/sec; depăşind Luna, ea s-a îndreptat, ca un triumfător mesaj al omenirii, spre Soare, şi, intrînd pe orbită în jurul acestuia, a devenit planetă artificială.

După cum se ştie, americanii au făcut cîteva încercări de a lansa o rachetă spre Lună. Dar nici una dintre acestea nu s-a soldat cu succes, întrucît nu s-a atins viteza cosmică necesară şi nu s-a putut menţine direcţia imprimată.

Iată că la 2 ianuarie 1959 Uniunea Sovietică a deschis epoca zborurilor cosmice; ţara comunismului victorios a deschis efectiv omului drumul spre cosmos.

UIMIRE ÎN BAKER STREET

M. EADDS

astronom, secretar al Planetariului din Londra

La cîteva ore după lansarea noii planete sovietice, londonezii urmăreau evoluţia ei, uimiţi şi plini de admiraţie, la Planetariul din Baker Street.

Căci, ghidîndu-ne după informaţiile transmise de Moscova, am avut posibilitatea să desenăm harta respectivă cu o aproximaţie de cîteva mii de mile şi să indicăm punctul unde aceasta urma să intre pe orbita ei în jurul Soarelui.

Pe măsură ce indicam traiectoria rachetei, arătam şi explicam vizitatorilor extraordinara performanţă tehnico-ştiinţifică realizată de savanţii sovietici.

Nu am cuvinte să-mi manifest admiraţia faţă de epocala realizare sovietică. Mi se pare foarte important şi semnificativ faptul că savanţii sovietici n-au anunţat nimic în legătură cu lansarea rachetei şi că au îndeplinit cu succes obiectivele propuse. Faptul că racheta a zburat la o depărtare de numai 5.000 mile faţă de Lună demonstrează extraordinarele calităţi ale mecanismelor de lansare. Impresionant mi se pare, de asemenea, faptul că norul de natriu a apărut exact în locul indicat şi la momentul fixat de savanţi.

Consider că marea realizare sovietică este o epocală victorie a întregii omeniri.

SUCCESUL SECOLULUI NOSTRU

Prof. Dietrich WATTENBERG

de la Observatorul astronomic Archenhöldt-Berlin-Treptow

Consider lansarea rachetei cosmice sovietice — a celei de a zecea planete a Soarelui — drept cel mai mare succes al secolului nostru. El a deschis, într-adevăr, oamenilor drumul spre cosmos.

Acest succes a putut fi realizat datorită înaltului nivel al ştiinţei şi tehnicii sovietice. Luna constituie astăzi o actualitate de prim rang; consider că nu mai este departe ziua cînd pe Lună se va crea o adevărată staţie cosmică intermediară.

O VICTORIE SENZAŢIONALĂ

Alexandre ANANOFF

specialist în astronautică, laureat al Premiului internaţional de astronautică-Paris

Faptul că pentru prima oară în lume un mecanism lansat de om în spaţiu scapă atracţiei Pămîntului datorită impulsului care i s-a imprimat, constituie o victorie senzaţională. Pentru prima oară omul a adăugat o planetă artificială, suplimentară, sistemului solar.

Lansarea unei rachete în direcţia Lunii pune multiple şi extrem de grele probleme; e vorba doar de trimiterea de pe o sferă mobilă (Pămîntul) în direcţia unei alte sfere mobile (Luna) a unui proiectil a cărui traiectorie poate varia. Şi din acest punct de vedere reuşita savanţilor sovietici este totală.

După părerea mea, prin ultima şi senzaţionala lor realizare sovieticii au înţeles şi au dovedit că navigaţia interplanetară constituie sinteza tuturor ştiinţelor ajunse la stadiul lor cel mai înaintat de perfecţiune.

MEREU ÎN JURUL SOARELUI

Prof. univ. Călin POPOVICI

de la Observatorul astronomic din Bucureşti

Lansarea rachetei cosmice de către Uniunea Sovietică are o dublă semnificaţie: s-a realizat pentru prima oară viteza cosmică de 11,2 km/sec, necesară învingerii forţei de atracţie a Pămîntului şi a fost creată prima planetă artificială a Soarelui; în acelaşi timp a fost creat cel dintîi laborator cosmic interplanetar, dincolo de orice influenţă a Pămîntului, cu ajutorul căruia oamenii de ştiinţă pot să obţină date directe de măsură de la „faţa locului", din Lună şi din mediul cosmic.

Peste milioane de ani, cînd piramidele Egiptului vor fi de mult transformate în pulbere, planeta lansată de oamenii sovietici se va roti mereu în jurul Soarelui, ca mărturie a înaltului nivel atins de ştiinţa şi tehnica sovietică.

Maria BANUŞ

DILIGENŢA

În vechiul tren cu aburi; călători
Înfiorăţi şi amuzaţi stăm la taclale,
Despre voiajuri viitoare-n sori,
Despre pilule şi licori astrale.

Şi cum tăifăsuim aşa agale,
Parcă deodată veacu-i cel de ieri...
— Trăsură cu cazan! Auzi matale!
Glumim în diligenţă pasageri.

Lornion, bonete; juniţi cu giuben...
— Ai, jupîniţă, haz şi inocenţă
Cînd ciripeşti ciudata vorbă „tren"!
.O, trenul meu, bătrînă diligenţă!

SALUT CU ADMIRAŢIE ŞI BUCURIE RACHETA COSMICĂI

Olgierd WOLCZEK,

magistru inginer, secretar al Societăţii de astronautică din R.P. Polonă

Lansarea rachetei cosmice sovietice în direcţia Lunii constituie o realizare epocală a oamenilor de ştiinţă sovietici în domeniul astronauticii şi tehnicii rachetelor. În spaţiul interplanetar a fost lansat un uriaş laborator cosmic care, pentru prima dată în istoria lumii, ne va furniza informaţii despre cele mai esenţiale fenomene ce au loc la imense distanţe de Pămînt.

ASTRONAUTICA, PRACTIC INAUGURATĂ

Prof. univ. Pierro TEMPESTI de la Observatorul astronomic din Teramo-Italia

Pentru a aprecia uriaşa importanţă a realizării savanţilor sovietici trebuie să ne gîndim în primul rînd la marea dificultate pe care a prezentat-o problema zborului cosmic: realizarea înaltului raport de energie-masă.

Cunoaşterea uriaşelor greutăţi care împiedicau obţinerea acestui înalt raport justifică scepticismul pe care foarte mulţi savanţi îl manifestau cu privire la posibilitatea realizării zborurilor cosmice. În ce priveşte eşecul „Pioneer"-ului american, el se datoreşte tocmai sus-amintitei insuficienţe de ordin tehnic.

Prin lansarea rachetei „U.R.S.S.-1959" (cum este ea denumită la noi) savanţii sovietici au dovedit că au realizat şi au depăşit înaltul raport de energie-masă cerut de zborurile interplanetare.

Faptul că racheta a depăşit Luna şi a devenit un satelit al Soarelui, o planetă artificială a sistemului nostru solar, dovedeşte cu prisosinţă că problema critică a astronauticii a fost rezolvată cu succes. Cu aceasta se poate spune că, în zorii zilei de 2 ianuarie, astronautica a fost practic inaugurată.

La Planetariul din Moscova domneşte o vie animaţie. Preocuparea unanimă a vizitatorilor este călătoria fantastică a planetei artificiale făurite de geniul oamenilor sovietici

A. I. MIKOIAN ÎN S. U. A.

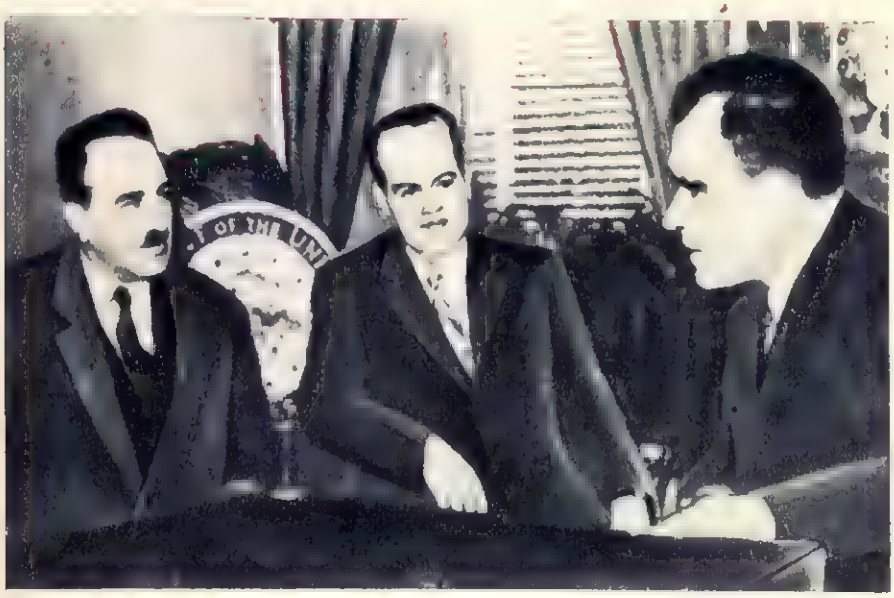

↑ Aspect de la întrevederea care a avut loc la Washington, în clădirea Congresului S.U.A., între A.I. Mikoian și vicepreședintele Nixon. De la stînga la dreapta: A. I. Mikoian, Menșikov, ambasadorul sovietic în S.U.A., și vicepreședintele Nixon.

Sosirea lui A. I. Mikoian la New York.

☆

← La sosirea la Cleveland, A.I. Mikoian a fost întîmpinat de cunoscutul om de afaceri american Cyrus Eaton și de soția acestuia.

Vizita neoficială în S.U.A. a lui A.I.Mikoian, prim vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., a stîrnit un deosebit interes în rîndurile opiniei publice americane și internaționale. Subliniind importanța primirii făcute în S.U.A. înaltului demnitar sovietic, „Journal of Commerce" scrie că această călătorie „ar putea să constituie un punct de cotitură în războiul rece" prin îmbunătățirea relațiilor dintre cele două țări.

De altfel, dorința oamenilor muncii din S.U.A. de a trăi în pace cu poporul sovietic, ca și dorința de colaborare economică cu Uniunea Sovietică a unor cercuri de afaceri din S.U.A. i-au fost exprimate direct lui A.I.Mikoian, pretutindeni, în cursul călătoriei sale prin S.U.A. „Muncitorii sînt împotriva războiului" — i-au spus muncitorii din Cleveland (de la „Lincoln Electric Company"), ca și cei din Detroit (de la secția de motoare a marii uzine a lui Ford, „River Rouge"). Iar cunoscutul industriaș american Cyrus Eaton și-a exprimat convingerea că reprezentanții cercurilor de afaceri din S.U.A. „sînt conștienți de importanța realizării unei înțelegeri reciproce cu puternica Uniune Sovietică, ale cărei succese în știință și industrie sînt atît de impunătoare".

Dar, în afara întîlnirilor cu oameni ai muncii și reprezentanți ai cercurilor de afaceri din S.U.A., A.I.Mikoian a avut o serie de convorbiri utile și sincere cu persoane oficiale, printre care cu vicepreședintele Nixon și secretarul Departamentului de stat, J.F. Dulles. La întoarcerea la Washington din călătoria pe care o întreprinde în prezent prin S.U.A., este prevăzut ca A.I. Mikoian să aibă o întrevedere cu președintele Eisenhower.

Cine-i omul cu cartea?
(Vezi fotoreportajul în pag 6-7-8)

„O pîrghie importantă pentru perfecționarea tehnicii este mișcarea de inovații și raționalizări în producție".

(Din Expunerea făcută de tovarășul GH. GHEORGHIU-DEJ la ședința plenară a C.C. al P.M.R. din 20-28 noiembrie 1956).

TINERET — TEHNICĂ NOUĂ

de C. COMAN

Fotografii de S. STEINER

La vremea ei, introducerea roții a constituit o revoluție față de rostogolitul pe bușteni. Și dacă am vrea să marcăm cotiturile istoriei, ne-ar sluji mai bine oala cu aburi a lui Papin decît tunul lui Napoleon la Arcole. Istoria ar urca astfel pe ciocane de piatră, pe vase de lut ars, pe clești de aramă, pe pluguri de fier, pe corăbii cu pînze, pe clondirele alchimiștilor, ridicîndu-se, sub ochii noștri, într-un enorm salt atomo-electronic.

Micșorînd proporțiile, industriile repetă aceste salturi — și micșorîndu-le și mai mult, și fabricile. Dacă industriei noastre i s-ar scrie istoria pe ultima sută de ani, s-ar vedea că saltul impus de tehnica nouă, frînat decenii peste decenii de capitalism, irumpe în ultimii zece-doisprezece ani. Pe deoparte aceasta se datorește apariției unor noi fabrici, dar foarte mult se datorește transformării fabricilor vechi, dintre care cele mai mari produc zeci și sute de mașini care înainte se importau

Unele transformări ale acestor unități au comportat investiții de zeci de milioane, prin construcții de noi hale și echipare cu utilaj modern — dar multe transformări și îmbunătățiri ale producției s-au produs datorită unor perfecționări și inovații venite din masă. Zi de zi s-au introdus procedee și metode noi, care, dacă n-au constituit ultima expresie a tehnicii, au săltat-o, totuși, considerabil. Căci nu numai giganții de metal puși în mișcare de un om ce apasă butoanele unei mese de comandă simbolizează tehnica nouă, ci și toată această mișcare, această ofensivă largă și cuprinzătoare.

Iată instalația care supune acoperișul vagoanelor la ploi vijelioase, torențiale, asemănătoare furtunilor de la tropice.

În definitiv, ce e mai simplu decît o moară de fărîmat cărămidă, un fel de concasor? Dar la turnătorie, la „23 August", nu era concasor, iar dolomita și nisipul se alegeau după mărimile potrivite, restul fiind înlăturat. „Restul" însă costa peste două sute de mii de lei anual. Șoroduc, Părîu și Cioba au construit o moară care a luat nu numai premiul I la un concurs de inovații, dar a și recuperat tot ceea ce înainte se înlătura ca necorespunzător.

Pe lîngă un reactor atomic, concasorul poate să pară ca o rîșniță din epoca de piatră, dar el economisește două sute de mii de lei pe an. Nici o tehnică nu promovează în afara acestei argumentații.

E adevărat că sînt și cazuri cînd economiile nu apar de la început, dar ele apar mai tîrziu, cînd nu te aștepți. Ele pot să intereseze uneori numai clientul, nu și fabrica, dar trebuie să ții seama de ele. De pildă, inginerii delegați ai căilor ferate din Grecia, veniți la uzinele „23 August" pentru a prelua o comandă de vagoane de marfă, au cerut să se facă o încercare a acoperișurilor în condiții de... furtună. Acoperișul a fost pus pe suporți și stropit. Dar delegații n-au fost mulțumiți. Ei voiau ploaie și vijelie, fie și fără trăsnete. S-a dat atunci sarcină de proiectare și, după o vreme, a apărut o cuvă mobilă cu furtunuri sub presiune, din care rafalele de apă se năpusteau asupra acoperișului. Tehnica nouă fusese deci introdusă în controlul calității.

Dar, dacă la „vagoane" ea venise pe calea apei, la cazangerie a sosit purtată de aer. Virolele pentru cisterne erau sudate înainte de a fi curbate, însă sudura se dovedea a fi neomogenă, nu cuprindea bine ambele fețe ale cusăturii. Și atunci un colectiv de ingineri tineri, dintre care unul a studiat în țară (Gh. Maior) iar ceilalți doi în Uniunea Sovietică (Iulius Lupescu și Vasile Velcescu), au imaginat un dispozitiv, pe cît de simplu, pe atît de ingenios; un fel de pernă elastică, ce se umflă la trecerea aerului, presînd pulberea metalică de-a lungul viitoarei cusături, ceea ce duce la omogenizarea sudurii.

Și de astă dată introducerea tehnicii noi aparține proaspeților absolvenți. Asta se datorește, în bună măsură, faptului că uzina are foarte mult tineret. E tînăr inginerul Barbu, autorul mașinii de îndreptat oțelul rotund din colaci, și sînt tineri membrii brigăzii complexe pentru îmbunătățirea calității motorului de 450 C.P. — ingineri de la motoare, sculărie, mecanică, turnătorie

fontă proiectări, metalurg-şef, laborator etc. Colaborarea aceasta — iniţiată de U.T.M. şi avînd un scop precis — a condus nu numai la turnarea compoziţiei cuzineţilor cu curenţi de înaltă frecvenţă, dar şi la uşurarea considerabilă a motorului. Aci, într-adevăr, tehnica nouă devine „palpabilă" pentru oricine: profilurile unor repere se vor schimba, ele vor fi mai suple. Motorul, uşurat cu peste un sfert din greutatea lui şi avînd unele piese mici confecţionate din mase plastice, va fi, se poate spune, mai graţios. Iar graţia aceasta a maşinilor se traduce totdeauna în mii de tone de metal economisit.

Dar, poate, cel mai mic ca vîrstă dintre inginerii inovatori e constructorul defectoscopului, Ion Simionescu, absolvent al Facultăţii de electrotehnică din Timişoara, seria '56. Dînsul lucra la aparatele Roentgen care „pipăiau" sudura şi o fotografiau. Pelicula — avînd cam cinzeci de metri pentru fiecare vagon — era examinată de specialişti, care indicau neomogenităţile cusăturii metalice. Porţiunile respective se reparau şi — spre a fi din nou controlate — se refotografiau Roentgen. Evident, procedeul era şi greoi, şi costisitor. Dar, între timp, lui Simionescu — care învăţase ruseşte la facultate — i-a căzut în mînă „Radiotehnika na jeleznondorojnom transporte" a profesorului V.K. Neleneţ. Acolo se găseau scheme generale de defectoscoape, şi Ion Simionescu, conducîndu-se după ele, a construit un aparat uşor de mînuit şi deosebit de util. Operatorul plimbă o tijă (ca acelea folosite la deminare) deasupra cusăturii şi acolo unde cîmpul electric variază datorită neomogenităţii sudurii, aude în cască pocănituri. El înseamnă locul, care va fi fotografiat prin Roentgen şi, apoi, reparat. Procedeul economiseşte nu numai peliculă, dar şi mult timp şi operaţii greoaie. Simionescu n-a inventat defectoscopul ca principiu, dar a construit unul pornind de la o schemă didactică şi anume, de la una care ţinea seama de cea mai nouă tehnică (Din păcate, cei ce răspund de controlul respectiv n-au însărcinat vreme îndelungată pe nimeni cu preluarea aparatului şi acesta era păstrat de inovator şi adus la faţa locului de cîte ori trebuia utilizat...).

Uneori, însă, inventatorul nu poate lucra singur sau în colective ce rămîn unite pînă la sfîrşit. Apar disensiuni, sau — de ce să nu le spunem pe nume — „mîncătorii". Asta s-a întîmplat la turnătorie, unde se punea problema experimentării unui procedeu interesant: turnarea cu fontă globulară. De-a lungul experimentării, ing. Gh. Iorgu — cel care iniţiase procedeul şi reuşise să toarne două lingotiere — şi-a văzut iniţiativa uzurpată chiar de către aceia ce semnaseră să lucreze cu el. Cabinetul tehnic a intervenit însă la timp şi drepturile au fost restabilite. Iar ca dovadă că intervenţia a fost utilă, în curînd se vor cunoaşte rezultatele acestui procedeu deosebit de modern, care va sălta cu cîteva trepte calitative producţia fontei.

...Dolomită, fontă, raze Roentgen, sudură, furtuni artificiale — toate acestea se nasc în mintea inovatorului. Dar se nasc cu ajutorul documentaţiei tehnice. Indienii pueblo nu pot împărtăşi experienţa lor indienilor montagnais-naskapi din Labrador în ceea ce priveşte laţul de prins păsări, deoarece nu au publicaţii de specialitate şi nu se pot bizui decît pe propria ingeniozitate. Dar tehnicianul modern are cărţi şi reviste, pliante şi almanahuri şi, dacă nu vrea să bată pasul pe loc, trebuie să le consulte. El poate studia în biblioteca tehnică a uzinei: „Sudura electrică automată", „Schweissen und schmieden", „Stanki i instrumenti", „Diesel railway traction", „Metallurg", „Iron and steel", „La métallurgie et la construction mécanique". Şi vin aici Marin Mihalache de la „Sculărie", Valeriu Pantea de la „Tratament", Stela Strava de la laborator — peste două mii vizitatori anual, fără a mai socoti pe aceia care apelează la cele 28 de biblioteci de sectoare. Iar documentarista uzinei, Alexandra Haralambie, întocmeşte fişe bibliografice. Ea merge prin întreprindere şi întreabă: „ce problemă vă interesează?" Apoi, după o vreme, prezintă respectivului tehnician un cartonaş pe care sînt trecute titlurile lucrărilor şi paginile în care figurează problemele respective. În urma unei astfel de fişe s-a introdus sudarea automată sub strat de flux la vagoanele-cisternă. Nu cele 118 titluri de periodice româneşti şi străine pot da o noţiune asupra calităţii documentării uzinei ci, în primul rînd, acest cartonaş cu indicaţii bibliografice. De altfel, acest lucru e unanim recunoscut, şi în decembrie a avut loc aci un schimb de experienţă republican cu documentariştii tehnici.

Iar dacă vreodată veţi trece prin curtea uzinelor „23 August" în cadrul vreunuia din sutele de grupuri de vizitatori, veţi auzi la megafoane, între „Les maréchères" şi „Puti darogă" anunţul: „La biblioteca centrală au sosit „Motoare cu ardere internă", de Jilţov, şi „Desenul de construcţii de maşini".

Şi melodiile urmate de anunţurile acestea, în curtea marii uzine vuind de vibraţiile metalului, vor avea o savoare deosebită.

O probă cu defectoscopul, în birou. La defectoscop, autorul — ing. Ion Simionescu.

CINE-I

OMUL CU CARTEA?

Fotoreportaj de E. IAROVICI

Dacă vezi într-o stație de tramvai un om cu ochii într-o carte care nu este un roman senzațional de aventuri, ce-ți spui? O fi profesor. O fi inginer. O fi om de știință...

1. În tramvaiul în care m-am suit, s-a urcat și omul cu cartea. Tot drumul a stat cu ochii pironiți pe paginile ei.

2. Din întîmplare am coborît la aceeași stație. L-am văzut intrînd la cabinetul tehnic al uzinelor „23 August".

3. M-am luat după el. L-am regăsit în bibliotecă. O tovarășă îi traducea tocmai dintr-un articol despre „turnarea de precizie" apărută în ultimul număr al unei reviste străine.

4. Mai tîrziu am aflat că omul cu cartea nu este nici profesor, nici om de știință, nici inginer. Este muncitorul modelar Niculae Chitez, autor al mai multor inovații.

5. Împreună cu Ion Galnistor și Constantin Niculae se preocupă acum de problemele turnării de precizie, procedeu care aduce uzinelor mari economii de materiale și manoperă, contribuind la scăderea prețului de cost.

6. Sînt însă și unele nereușite la turnare pe care nu și le pot explica. De aceea se duc la inginerul Titu Dulămiță, șeful laboratorului central al uzinelor, candidat în științe tehnice, conferențiar la Institutul politehnic din București, care stă la dispoziția muncitorilor și inginerilor pentru a-i ajuta în problemele de producție sau de inovații.

7. Ședințele de comunicări științifice organizate de laboratorul central al uzinei și la care sînt invitați muncitori, tehnicieni și ingineri constituie un mijloc prin care tehnica nouă pătrunde în atelierele uzinei; aceste comunicări sînt legate de îmbunătățirea proceselor tehnologice actuale, pe baza cercetărilor efectuate în laboratorul central. Tovarășii Chitez și Galnistor au fost invitați la această ședință deoarece se discută o problemă în strînsă legătură cu inovația lor.

8. Tovarășul Chitez este cunoscut de bibliotecarul secției ca un pasionat al tehnicii. De aceea, deîndată ce apare vreun material care l-ar putea interesa, i se aduce revista sau cartea chiar la locul de muncă. Ca tovarășul Chitez, bibliotecarul mai are mulți „clienți".

9. Dar tovarășul Chitez nu păstrează toată știința și experiența pentru dînsul. Iată-l aci ajutîndu-i pe tinerii săi colegi de muncă la o operație mai dificilă.

★

Cele de mai sus nu sînt decît o palidă ilustrare a felului în care pătrunde tehnica nouă în procesul de producție. Ca tovarășul Chitez mai sînt încă mii și mii de muncitori care se documentează, citesc, aplică în munca lor tot ceea ce apare mai nou în tehnică. Zilnic se înregistrează noi succese în lupta contra rutinei. Condițiile create de partid și guvern pentru clasa muncitoare au rupt zăgazul neștiinței, al indiferenței și al rămînerii în urmă. Este larg deschis drumul pentru tot ce e nou în tehnică.

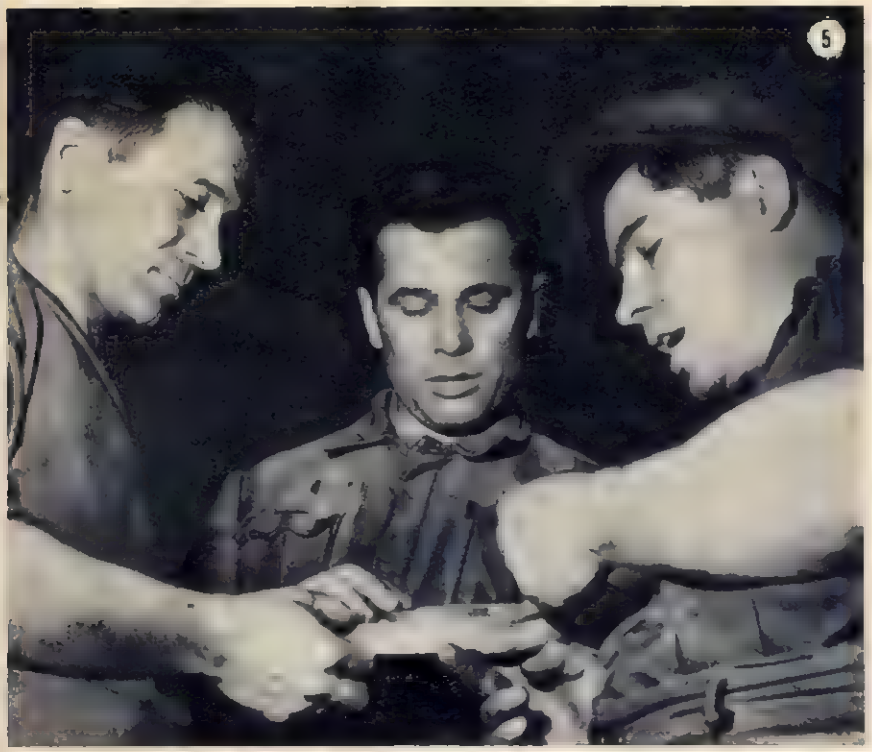

DE LA ELBA LA PACIFIC

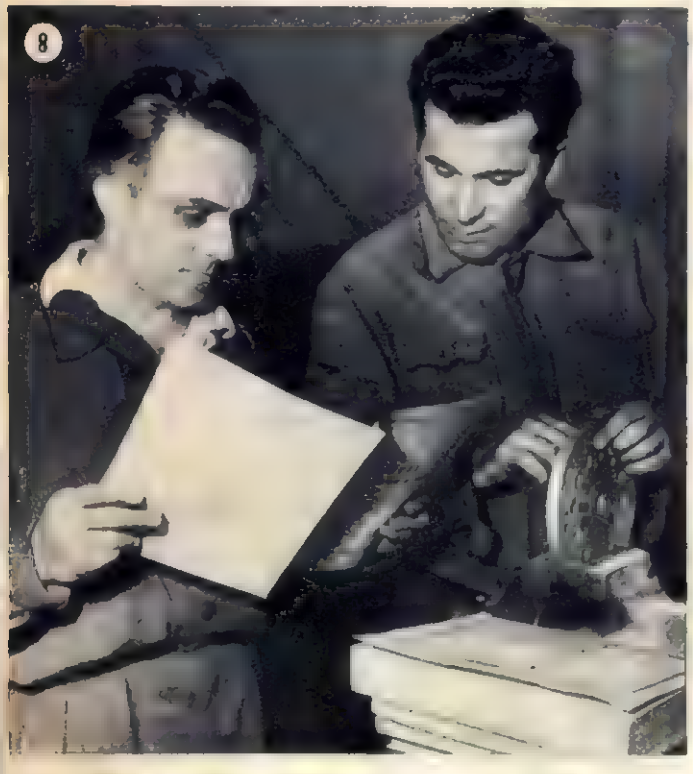

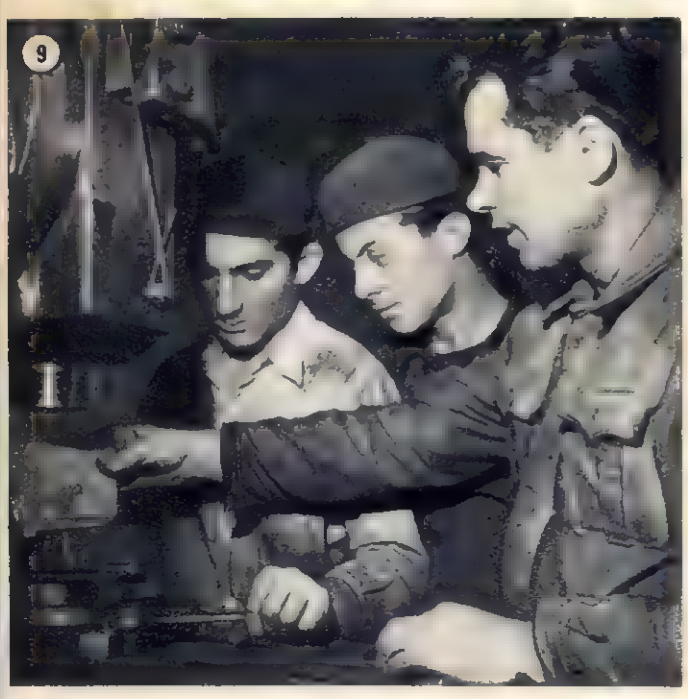

U.R.S.S. A fost creată o instalație telemecanizată de dirijare și supraveghere a funcționării sondelor petrolifere. Pentru fiecare sondă conectată la această instalație pot fi date cinci comenzi. De asemenea, orice defecțiune în funcționarea sondelor este semnalizată automat. Noul sistem telemecanizat poate supraveghea activitatea unui număr de 200 de sonde pe o rază de pînă la 15 km.

R. P. POLONĂ. În cinstea celui de-al treilea Congres al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, care va avea loc în luna martie, colectivul șantierelor navale de la Szczecin s-a angajat să dea peste plan un vas maritim. În fotografie: aspect de la șantierele navale din Szczecin.

R. CEHOSLOVACĂ. „Spartak" este noul tip de autoturism cehoslovac produs de uzinele „Skoda". Iată cîteva dintre primele mașini din noul tip, transportate la Praga cu ajutorul unui uriaș autocamion-platformă.

Eugen Jebeleanu — Poezii

Ilustrații de Florica CORDESCU

PUȘKIN

În noaptea asta-naltă de vară, ca o fată,
când înelatii nouri trec lin pe fața lunii,
îmi amintesc de tine, o, Pușkin, și de casa
în care-am fost, pe Moika, la Leningrad, odată.

Acum, livada-i luna, de mari zăpezi bătută,
păzită doar de cîțiva copaci misterioși,
printre-ale căror trunchiuri brumate se strecoară
jobene lungi de umbră și-o sanie tăcută.

Parcă-a sclipit o armă în lună... dar — ecouri
cu palele inele reînvîrtindu-ți chipul,
trec peste fruntea lunii, tăcute ca vecia,
albastre, resfirate, suvoiele de nouri.

PE O CARTE DE TĂLMĂCIRI

lui Radu Boureanu

Oglinzi am vrut să fie aceste foi,
întinse lacuri, pururi neînghețate,
adînci, în care duhuri învîlate
scîntei să scuture din plete moi.

Din vălmășagul luptelor, erori
și lacrimi și iubiri, amestecate,
să-ți fie cunoscute-n slove noi,
fierbinți și niciodată încetoșate.

Să nu răsun în inima ta eu
(deși o, cît aș vrea să nu m-alungi!)
ci tălmăcitul, marele Orfeu.

Și, poate, atunci, printre-ale tirei dungi
(superba liră-a celui învîlat)
zări-vei și pe robul aplecat.

CAPITALISMULUI

Ce e Florența crimelor,
a crimelor cu streangul, cu pumnalul,
cu otrava
față de lumea voastră?

Ce este întregul
Ev Mediu
cu uriașul lui colan de lănci turbate
ca un imens mistreț zbîrlit
față de lumea voastră?

Ce este
sălbăticia lui Tamerlan,
care-n galopuri de grindină
a tîrît în urma lui Pămîntul
cu pieptele în flăcări -
față de recea
sălbăticie
a lumii voastre?

Ce este Inchiziția
cu morile-i de fier ce-au măcinat
munți de făină de-oase omenești
față de grozăviile
din lumea voastră?

Jocuri, doar jocuri, jocuri ...

Surîsul, însă — al Zoiei
în fața gîzilor acestui veac
mult mai ceresc e decît al Giocondei.

Și chipurile îmbinate-n moarte
al vostru, Julius și Ethel Rosenberg,
neapărate
de-armate
cu căști și cu penaje
urlînd-ca mările cu șoimi de spumă
cu mult sînt mai viteze
decît profilurile
tiranicizilor sublimi
Harmodius și Aristogiton.

Față de forța
electrizantă
pe care amintirea
lui Sacco și Vanzetti
ne-o dă în luptă,
ce sînt electricele jeturi
zguduite
de trăsnetele miilor de volți
cu care l-ați ucis?

Jocuri, doar jocuri, jocuri...

SUPRAVIEȚUITOAREA

lui Yukie Tsuji, victimă a bombardamentului de la Hiroșima

Se retrăgea oceanul cu fața spăimîntată,
în timp ce eu, ca valul ce-n chinuri se smulgea
de țărm, lăsînd în urmă o plajă argintată,
o mai zării, tăcută, cu-n evantai: zîmbea...

Mă amăgeam, spunîndu-mi: „Povestea nu-i a mea...
sînt mii de ani din vremea cînd s-a-ntîmplat... odată...
și pe această plajă, de-argintul serii grea,
cel dus fusese altul... iar eu visez doar, iată..."

Aproape izbutisem să cred — dar ștind la geam.
în drum spre Yokohama la ea cum mă gîndeam,
văzui iar evantaiul pal fluturînd departe.

zbătîndu-se s-ascundă cu-n fîlfîit suav
biet chipul grav, de fildeș, atîta de bolnav,
al fetei, poate astăzi de mult umbrit de moarte.

CRINUL

pentru Floricica

Voi tese pentru tine-un crin mai mic
din stele
ori din stele de zăpadă,
un crin pe care-oricînd pot să-l ridic
pînă-n tării
sau pot să-l las să cadă.
De-l zvîrlu-n sus, se luminează cerul
și-argint se face bezna grea și fierul
și curg lumini, lumini, încît și hamalii
pe umeri trese au ca generalii...
De-l las să pice de pe munte-n vale
se schimbă crinul în zăpadă moale
și e o pînză albă tot înaltul...

— Și dacă se topește crinul?
— Țesem altul.

METAMORFOZE

pentru Fo

Aș fi putut să fiu un pom, sub care
te-ai fi culcat, cînd nu te cunoșteam
și mi-aș fi legănat un ram, în, ca din întîmplare
să ochii-ți sărutam.

Aș fi putut să fiu o albă coală,
asupra cărei te aplecai tăcut,
și ți-aș fi sărutat, cînd desenai, mașmura mîinii goală
lipită de chipu-mi pal și mut.

Aș fi putut să fiu un zid, un zid în umbra cărui
cu tine-un altul ar fi fost, nu eu...
și m-ar fi fost atît, atît de greu,
c-ai fi văzut cu groază cum mă nărui...

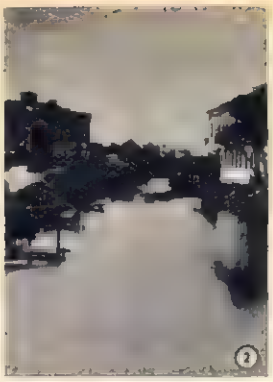

BUCUREȘTII ÎN VREMEA LUI CUZA

Reportajul fotografic pe care-l prezentăm astăzi cititorilor a fost realizat cu aproape o sută de ani în urmă, de Carol Pop de Szathmary. Originar din Cluj, o dragoste furtunoasă pentru o fată din spița Văcăreștilor îl stabilește în București anilor 1834 (îl stabilește — vorba vine! — pentru că, de fapt, pictorul colindă neobosit continentele și țările, întorcîndu-se doar din vreme în vreme la „cartierul său general" din Țara Românească, unde și-a făcut prieteni devotați).

Apariția „dagherotipiei" îl cucerește. Artistul devine un entuziast fotograf profesionist. Și nu trebuie să se creadă că, la jumătatea veacului trecut, o fotografie era un lucru tot atît de lesnicios și accesibil ca și azi. Plăcile fotografice uscate nu fuseseră încă inventate. Fotograful avea în echipamentul său o cameră obscură transportabilă și, puțin înainte de fotografiere, turna pe o placă de sticlă emulsia fotosensibilă. Încă în stare umedă, placa trecea la expunere, apoi imediat la developare. Se înțelege deci cît de greu era să realizezi niște fotografii cel puțin descifrabile. Este destul să spunem că, aproximativ în anii cînd Szathmary a realizat fotografiile pe care le reproducem, un alt profesionist al fotografiei, Brisson, vrînd să facă doar trei fotografii pe Mont Blanc, a trebuit să organizeze, pentru transportarea utilajului fotografic necesar, o adevărată expediție cu 25 de hamali.

Ca fotograf, Szathmary dovedește o cunoaștere desăvîrșită a procedeelor tehnice din vremea sa, un gust rafinat de artist, ingeniozitate, originalitate. Nu degeaba, la 16 octombrie 1863, Szathmary este numit pictor și fotograf al casei lui Al. Ioan Cuza, la curtea căruia se bucură de mare favoare, fiind luat de domn chiar și în călătoriile sale la Stambul.

Imaginile pe care le reproducem fac parte dintr-un album de fotografii făcute de Szathmary și dăruit de artist doamnei Elena Cuza. Albumul se află în păstrarea Bibliotecii Academiei R.P.R. (fotografia 1). Nu s-a menționat data realizării fotografiilor, așa încît imaginile trebuie încadrate între sfîrșitul anului 1863 și începutul lui 1866. Interesant este că Szathmary n-a ales, din Bucureștii celor 80 de mahalale și 627 biserici și curți boierești, fața strălucitoare a orașului, a cărui administrație începuse deja să aibă preocupări de modernizare. N-a ales pentru albumul său de „suvenire" șoseaua largă pe care treceau la promenadă echipajele strălucitoare ale protipendadei, n-a ales trăsurile de la Binder sau luxoasa cofetărie a lui Boissier. El și-a îndreptat atenția spre încîlceala de străzi cotite, strîmte, fără trotuare, spre piețile în care pulsa viața tîrgoveților și oamenilor de rînd.

Iată, în fotografia 2, o imagine a Dîmboviței, prinsă aproape de str. Craiovei. Gîrla străbătea orașul într-un curs atît de sinuos, cu poduri atît de dese, aruncate de pe un mal pe celălalt, încît se întîmpla de multe ori ca trecătorul să-și piardă orientarea și să nu mai știe pe care mal se află. Se văd casele, care se prăvăleau parcă în apa rîului, cu pode și prispe.

Mai favorizați de soartă erau cei care locuiau pe străzile din jurul Dîmboviței. Iată, în fotografia nr. 3, o imagine a unei străzi care dă drept către biserica Sfîntul Gheorghe. Podurile au și fost înlocuite cu pavaj de piatră. Casele sînt înalte, solide, cu etaj, unele chiar cu două caturi. La parter, prăvăliile își ascund vitrinele sub umbrare de pînză.

În fotografia 4, un personaj important al Bucureștilor de acum un veac: sacagiul.

Alături (foto 5), puteți vedea un alt negustor care făcea dever mare cu deosebire în zilele de arșiță ale lunii lui Cuptor: bragagiul. Un micuț bucureștean care, dacă mai trăiește și azi a trecut de 110 ani, se delectează cu o cană de bragă. Lăptăreasa (foto 6), un personaj care ne mai frecventează și astăzi domiciliul, a prilejuit fotoreporterului nostru un alt portret. Din ciubărul de lemn, cana cu lapte va ajunge lesne și aproximativ igienic în farfuria jupîniței. În sfîrșit, iată iaurgiul (foto 7), și halvagiul (foto 8), ambii dispăruți de mult din configurația negoțului nostru.

Tîrgul Moșilor, eveniment de seamă în Bucureștii anilor 1860, l-a inspirat pe artist în fotografia nr. 9.

După cum vedeți, fotograful curții lui Cuza-Vodă a prins poarta, împodobită festiv, a tîrgului. În prim-plan, un grup de ferchezuiți roșiori urmăresc cu privirea cîteva frumuseți bucureștene în crinoline umflate și însoțite de un sobru „jupîn Dumitrache".

În imaginea nr. 10 priviți un plan general al pieții de acum un secol: carele cu coviltire, furnicarul de vînzători și cumpărători, barăcile și maghernițele prăvăliilor și, în fund, turlele ascuțite ale agiei.

Vă prezentăm, în sfîrșit, o interesantă vedere generală (foto 11) realizată de artist din trei plăci fotografice. Pe poză, se văd clădirile mai importante ale Bucureștiului de acum un secol: turnul agiei, Teatrul Național, bisericile Sărindar, Zlătari, Sfîntul Dumitru, Sfîntul Nicolae, Sf. Apostoli, Sf. Spiridon și Mitropolia.

Entuziastul practicant al „dagherotipiei" de la anul 1863 ne-a lăsat o colecție prețioasă de mărturii fotografice ale Bucureștiului din miezul veacului trecut. Alături de precursorul său, Ludwig Angerer, și de pionierii artei fotografice care i-au urmat bucurîndu-se de sprijinul unui domnitor luminat ca Al. Ioan Cuza, marele pictor a contribuit și el la imortalizarea unor imagini vii din istoria Bucureștiului.

T. CARANFIL

LADY DOCKER

SCANDAL ÎN „LUMEA BUNĂ"

Și ofensa... princiară

De necrezut! Și, totuși, așa e: lady Docker a fost ofensată! Judecați și dumneavoastră: să fii o persoană de viță aleasă și să nu-l poți lua pe propriul tău fiu la un botez pentru care nu te-ai zgîrcit la darurile cuvenite! Să fii, adică, o lady Docker, și, fiului tău să i se trîntească ușa în nas! Și asta pe motiv că au fost invitați numai mama și tata, nu și fiul! Dar cu micuțul, care abia merge pe 20 de primăveri, ce să facem? Să-l lăsăm singur acasă, la Londra, cu slugile? Aici, barem, la botez, drăgălașul tot ar mai fi făcut un rock and-roll cu fetele, ar mai fi ciocnit un păhărel de whisky, ar mai fi învîrtit la ruletă — în sfîrșit: s-ar mai fi distrat micuțul!...

Prin urmare, e clar că ofensa e dublă. Mai întîi, fiindcă pe invitație nu s-a specificat: „cu băiatul", ori măcar, așa, în genere: „c.o.f." (cu onor familia). Apoi, fiindcă, deși mămica a trecut peste această necuviincioasă scăpare din vedere și și-a adus, totuși, odrasla, majordomul a respins de la ușă înalta progenitură așa cum ai respinge un cec fără acoperire.

Se mai poate mira cineva că de-aici a izbucnit scandalul? Căci a izbucnit scandal. Presa occidentală pare că și-a suspendat respirația în ce privește alte probleme la ordinea zilei, pentru ca să ne explice, pe coloane întregi, cu poze, cum a fost ofensată lady Docker. Că tot felul de oficialități occidentale fac declarații războinice, că în strîmtoarea Taivan continuă provocările ciankaișiste, astea se pot trece sub tăcere. Niște mofturi. Grav, mult mai grav, ba chiar foarte grav și, deci, vrednic a fi relatat cu amănunte, e scandalul de la Monaco.

În adevăr, îți stă mintea în loc! Cînd toată lumea știe că niciodată un prinț nu s-a certat cu o lady, precum și viceversa, stai și te întrebi de ce, de data asta, s-au certat. Și s-ar putea spune — deși termenul nu se potrivește înaltelor sfere aristocratice — că s-au certat mitocănește.

La mijloc nu poate fi decît un ghinion, o distracție a providenței. Îl puse naiba pe prințul Albert să se nască. Prințul Albert este proaspătul fiu al prințului de Monaco, Rainier al III-lea, și al soției sale, fosta stea de cinema Grace Kelly. O dată născut, Albert a trebuit să fie botezat. Iar cînd faci botez, trebuie să ai și invitați. Mai ales cînd ești casă mare. Printre invitați trebuie să fie negreșit și lady Norah Docker cu soțul ei, Sir Bernard. Negreșit, fiindcă: 1) soții Docker sînt miliardari; 2) lady Docker este campioana ținutelor extravagante; 3) o parte din miliarde le cheltuiește de mai mulți ani la cazinoul din Monaco.

Și, cu toate acestea, Lance, fiul lor, este poftit afară.

Momentul e redat, în toată semnificația lui, de către *Corriere della sera*, după cum urmează: *„...Incidentul are repercusiune aproape internațională și e de o gravitate fără precedent"*.

Mama, ofensată și îndurerată, a luat poziție. A declarat că „Monaco e o speluncă murdară" — în care ea (asta a uitat-o) a venit ani de-a rîndul ca să petreacă — și, plină de indignare, a fîlfîiat un steguleț cu culorile naționale ale principatului. După care s-a dus, împreună cu „micuțul", la cazinou, unde a dansat cu frenezie și unde a lăsat cîteva milioane la baccara, drept suvenir îndoliat. Toate astea, ca să-și aline durerea și inima jignită. Și ne putem închipui ce înseamnă o inimă de miliardară, mai ales cînd e jignită!

Aflîndu-se însă la palatul princiar despre expresia neadecvată a lady-ei Norah și despre ferfenițirea steagului, prințul Rainier al III-lea a dat ordin ca nobila doamnă să fie expulzată. Ceea ce s-a și făcut.

Dar cum e cu putință? Lady Docker are un yacht care a costat 500.000.000 de franci; are un automobil „Daimler" cu aripile de aur și împodobit cu opt mii de stele aurite, care a costat douăzeci și cinci de milioane; are două mașini, una îmbrăcată în argint curat, iar cealaltă tapisată cu piele de zebră, avînd în interior un serviciu de lichior care, numai el, costă cîteva milioane; de asemenea, lady Docker pierde în fiecare an la cazinoul din Monaco cîteva zeci de alte milioane. Oare asemenea doamnă șic — care, pe deasupra, știe să danseze frenetic și să bea whisky așijderea — n-are dreptul să facă ce poftește?! Atunci unde mai e siguranța pe care ți-o dau miliardele? Și, apoi, să fie expulzată? Vasăzică, miliardele nu mai fac nici două parale? Tot rămîne omul nelămurit și înmărmurit.

În privința asta, nu mă rabdă inima să nu reproduc ceea ce scria „Daily Sketch" sub pana nemuritoare a aceluia care semnează *Candidus*. Zice purissimul:

„Este greu să spui care din aceste două personalități va ieși mai discreditată din această întîmplare. Dacă lady Norah s-a comportat într-un mod puțin demn, principele Rainier a acționat ca un erou de operetă eduardiană. El a uitat — mai zice Candidus — *că Monaco îți datorează situația în bună măsură unor bogătași ca soții Docker, care joacă și-și risipesc averea în principat. Se spune că el (prințul) ar fi un om de caracter. Dacă așa este, ar trebui să fie atent să nu se expună ridicolului. Majoritatea oamenilor sînt dispuși să-l trateze, pe el și regatul lui de zahăr, cu minimum de respect: numai să nu-și vîre în cap că este un Gingis-Han"*.

Trebuie să recunoști că „Daily Sketch" are dreptate: cînd ești prinț de caracter, trebuie să știi bine cine-și pierde averea în principat și cine nu. Numai dacă ți-a luat dumnezeu mințile poți tu, prinț de Monaco, să lași o lady Docker să-și risipească milioanele aiurea decît în principatul tău.

Dar lady Docker nu va lăsa mojicia princiară neplătită. Da, ea va plăti din miliardele ei presa „liberă" pentru ca să dezlănțuie o campanie nu numai împotriva prințului, ci și împotriva principesei, fosta stea Grace Kelly. Presa va trebui să arate că nașterea micuțului Albert, la al cărui botez au fost poftiți — fără odraslă — soții Docker, n-a fost, de fapt, o distracție a providenței, ci... un calcul financiar. Căci — se știe — Grace Kelly mai e și acum legată cu casa „Metro Goldwin Mayer" printr-un contract care o obligă să turneze cel puțin un film pe an. Dacă n-o face, atunci e silită să plătească vreo 500 de milioane de lire italiene. Și nu-i scutită de această penalitate decît în caz de forță majoră, cum ar fi sarcina, nașterea, alăptarea. Devenită principesă de Monaco, fosta stea cu contract în vigoare nu mai poate rămîne actriță de cinematograf. Nu-i de demnitatea ei de alteță. Dar nici daune nu-i dă mîna să plătească. Atunci, naștem copil după copil. Duioasă maternitate economico-financiară!

Așadar, presa, plătită de lady Docker, va sublinia că cei doi copilași de pînă acum ai perechii princiare de Monaco au făcut înalților părinți o economie de un miliard de lire. Asta va demonstra meschinăria și turpitudinea celor care și-au permis s-o expulzeze pe lady Docker și-o va unge pe suflet în chip de satisfacție. Cogeamite miliardele și bîzdîcurile pe care le nasc nu pot fi terfelite!

În ce mă privește, m-am zbătut zi și noapte cu gîndul să aflu cum de s-a ajuns aici și cum de și-a pierdut Rainier al III-lea mintea lui princiară, și mi se pare c-am găsit.

De cîtăva vreme, omul nostru are mari necazuri. Firește, nu vorbesc de faptul că poporul monegasc cere cu stăruință reformarea democratică a principatului. De așa ceva se poate face abstracție cîtă vreme te susțin puterile capitaliste occidentale. Însă necazurile adevărate i le face Simon Rey. Dumnealui vrea să fie cumnat alteței sale. E logodit cu prințesa Antoineta, sora lui Rainier, și vrea să facă și nuntă. Or, prințul nu-și dă consimțămîntul. Ar fi o căsătorie morganatică. Adică o pată pe blazon. În fața acestei opoziții, ce și-o fi zis Simon Rey, care-i șeful partidului reacționar? „Tu, prinț de Monaco, ai putut să iei de nevastă o artistă de cinematograf — și eu, șef de partid, n-am voie să iau o prințesă? Lasă că-ți arăt eu ție!" Zis și făcut. Pînă mai ieri susținător al coroanei princiare, Simon Rey a început acum să agite poporul în favoarea unor reforme și împotriva dictaturii lui Rainier.

E la mintea cocoșului că, avînd asemenea necazuri pe cap, poți merge pînă acolo încît s-o expulzezi pe lady Docker. Eu, unul, îl înțeleg perfect.

Totuși, păcat de cazinou! Mai ales că — vorba lui *„Corriere della sera"*: „vor fi repercusiuni aproape internaționale!"

Și, astfel, iată de ce și de cîte le arde dumnealor!...

Lascăr SEBASTIAN

Lady Docker dansînd „jitterburg", ca să uite de ofensa ce i-a fost adusă de... „mitocănia princiară".

COLABORARE RODNICĂ

Un rol deosebit de important în dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare dintre țara noastră și Republica Populară Polonă l-a avut în ultimii zece ani Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre R.P.R. și R. P. Polonă, semnat la 26 ianuarie 1949. Fotografiile noastre redau cîteva crîmpeie ale colaborării culturale și sportive din cadrul relațiilor multilaterale româno-polone.

1. Aspect de la Expoziția deschisă la București cu prilejul aniversării a 40 de ani de la crearea Partidului Comunist din Polonia. 2. În cadrul schimburilor culturale, un grup de cineaști români au făcut o vizită în R.P. Polonă. Iată-i pe reprezentanții cinematografiei noastre într-o discuție amicală cu colegii și prietenii polonezi la Casa Ziariștilor din Varșovia. 3. Regizorul George Teodorescu de la Teatrul de Operă și Balet al R.P.R. a montat pe scena operei din Varșovia opera „Aida". În fotografie : un moment din timpul uneia din repetiții. 4. Fază din întîlnirea de baschet dintre echipele feminine „Gwardia" din Varșovia și „Progresul" București.

ÎN ZILELE FIERBINȚI DE IARNĂ

„Aș dori să văd cartea aceasta difuzată în milioane de exemplare și tradusă în toate limbile, deoarece dă o expunere veridică, extraordinar de vie scrisă, a evenimentelor atît de importante pentru înțelegerea a ceea ce este revoluția proletară și dictatura proletariatului". Cuvintele de mai sus îi aparțin lui Vladimir Ilici, iar cartea ce face obiectul unor asemenea aprecieri este „Zece zile care au zguduit lumea", scrisă de gazetarul american John Reed.

La trei decenii de cînd frazele acestea au fost așternute drept prefață la ediția americană a cărții, însemnările lui Reed călătoresc în întreaga lume nu numai în paginile volumului tipărit, ci și în imagini cinematografice: studiourile din Leningrad au încredințat cunoscutului regizor Serghei Vasiliev transpunerea în limbajul plasticii însuflețite a acestei cronici a Revoluției. Împreună cu Nikolai Otten, coautorul scenariului, Vasiliev a selecționat riguros materialul faptic atît de abundent al cărții, în funcție de principiul care a dominat concepția filmului: conflictul dramatic se polarizează din însuși dramatismul intens al evenimentelor din zilele lui Octombrie, „evenimente mult mai pasionante decît oricare operă despre viața unor personaje inventate, și în care istoria nu este decît un simplu cadru istoric", după cum mărturisea Otten. Filmul, lipsit aproape în întregime de ficțiune, a căpătat tonul cronicii istorice și a documentarului fidel, fără a-și pierde prin aceasta valoarea sa de prețios fapt artistic. Iar autorii lui s-au subordonat atît de perfect acestei concepții, încît chiar atunci cînd au reconstituit anumite scene istorice, aducîndu-și contribuții personale la realizarea dialogurilor, aceasta nu se simte aproape de loc.

În mod firesc, una din problemele cele mai însemnate și dificile ale filmului a constituit-o crearea artistică a figurii marelui Lenin, care trebuia arătată în plenitudinea personalității sale de conducător al Revoluției. Existau interpreți talentați, care mai realizaseră scenic pe Lenin: Șciukin și Straub au, în acest sens, merite de necontes

V. I. Lenin în interpretarea lui V. Cesnokov, artist al poporului din R.S.F.S.R.

La Smolnîi, în încăperea modestă ce-i servea lui Lenin drept locuință, s-a adunat Comitetul Militar Revoluționar (scenă din filmul „În zilele lui Octombrie").

tat. Totuși, Vasiliev nu s-a mulțumit cu ceea ce se obținuse pînă atunci și a repetat rolul lui Lenin cu șaisprezece actori. Alegerea s-a oprit în cele din urmă asupra actorului leningrădean V. Cesnokov, care a adus elemente noi în interpretarea chipului lui Vladimir Ilici: mai puțin preocupat de asemănarea fizică și urmărind, îndeosebi, asemănarea lăuntrică, pătrunderea spiritului atît de viu al lui Lenin, Cesnokov a izbutit să redea marele său talent de organizator al maselor muncitoare, inteligența și perspicacitatea sa neobișnuite, dragostea și puternica sa încredere în popor.

Pentru a găsi interpreta potrivită rolului Nadejdei Krupskaia, realizatorii filmului au colindat șase luni prin teatrele țării, făcînd pretutindeni probe, repetiții, încercări. Și, se pare că nu au fost zadarnice căutările lor: actrița Vladlena Brenner, din Petrozavodsk, creează cu multă finețe și adîncime personajul Krupskaiei.

Nu lipsesc din film nici reprezentanții lumii ce se opun, cu ură sălbatică, înnoirilor revoluționare. O galerie întreagă de portrete individualizate artistic se perindă sub ochii noștri: îi vedem pe Kerenski sau pe colonelul Polkovnikov, pe Savinkov și pe Rodzianko realizați actoricește cu puternice nuanțe satirice. Intensitatea dramatică a filmului rezultă și din faptul că aparatul de filmat ne introduce — prin secvențe scurte, montate într-o succesiune rapidă, plină de trepidație — cînd în tabăra revoluției, unde vedem masele poporului și pe conducătorii săi pregătindu-se pentru insurecție, cînd în cea a burgheziei imperialiste ruse, care se opune aprig Revoluției. Filmul „În zilele lui Octombrie" devine astfel un film despre masele muncitoare revoluționare și partidul lor, reînviind o pagină din istoria Marii Revoluții Socialiste.

Nici figura lui John Reed nu lipsește din film: actorul A. Fedorinov îi dă locul și amploarea psihologică cuvenite acestui american cinstit, comentator pasionat și sincer al evenimentelor pe care le-a trăit el însuși. Prin punctul de vedere al lui Reed este sintetizată poziția oamenilor progresiști din străinătate față de Revoluție: de aici și nuanța de simbol pe care personajul o capătă cîteodată, fără a pierde amănuntele concrete, vii, ale personalității sale. Fedorinov s-a condus după aprecierea pe care, cîndva Krupskaia a făcut-o asupra lui Reed: „John Reed n-a fost un observator indiferent, ci un revoluționar înflăcărat, un comunist care a înțeles sensul evenimentelor, sensul măreței lupte. Această înțelegere i-a dat acea acuitate de viziune fără de care nu s-ar fi putut scrie o asemenea carte".

Această înțelegere adîncă — am spune noi — căreia i s-a adăugat sufletul mare al omului sovietic și uriașele sale relizări din cele peste patru decenii de la Revoluție, au dat autorilor filmului, creat după cartea lui Reed acea acuitate necesară unei cronici cinematografice a „Zilelor lui Octombrie".

Sanda FAUR-DIMA

Filmul lui Serghei Vasiliev reînvie și noaptea de 24 25 Octombrie cînd într-una din camerele Palatului de iarnă se cuibăriseră membrii Guvernului Provizoriu.

Petersburg 1917. Iată-ne în locuința curajosului ziarist american John Reed (interpretat de A. Fedorinov) și a soției sale, Luise Bryant (G. Vodeanițkaia).

POFTIȚI ÎN VAGOA

INSTANTANEE DIN GARA DE NORD de sîm

A sosit trenul de Craiova.

Și Gospodăria agricolă colectivă „Pionierul" din comuna Poiana e prezentă, prin colectiviștii Gheorghe Dumitru și Stanciu Ion, veniți cu treburi la minister.

Uniformă de miner, bună dispoziție... Ați ghicit! E tovarășul Falup Valentin de la salina Ocna-Dej.

Ticușor e la prima lui călătorie (între două trenuri, în salonul „Mama și copilul").

Pe nevastă-mea, zău! Dacă vă spun!... Pe ea o aștept. Numai că n-a sosit încă. Mi-a scris că vine cu 14,20. Se vede treaba c-a întîrziat... Aș, nu trenul. Ce, te potrivești?! Nevastă-mea a întîrziat. Da, da, asta e: a pierdut trenul. Dacă m-asculta pe mine, lua aerodinamul. Sau avionul. Nu-și pierdea zece ceasuri pe drum. Eh, dar te pui cu nevastă-mea! Acum, sigur că vine cu acceleratul de 16... Brrr!

— Tovarășe ospătar, mai adu-mi un ceai! Unul fierbinte, c-am înghețat pe peron!...

„Atențiune, atențiune! Trenul de persoane 7004 sosește în gară la linia a treia... Atențiune, trenul accelerat 331 pleacă peste cinci minute...".

Un grup de tineri de la uzinele „Mao Tze-dun", cu schiuri și rucsacuri, au intrat să se încălzească. Pe cîțiva dintre ei îi cunosc. Dar n-am timp să stau acum de vorbă. Golesc dintr-o sorbitură paharele și dau fuga pe peron.

...16,00. Cum?... Nu! Nici cu ăsta n-a venit. Uite, așa mă fierbe dumneaei!... Și acasă, daaa! Mă face s-o aștept cu ceasurile. Ce să fac? Să mai aștept? N-am încotro! Dacă n-a venit pînă acum, cu ăla de 18 vine sigur. Exclus să nu vină astăzi. Mi-ar fi telefonat, nu? Ei, dar ce te faci pînă atunci?...

Mă plimb nerăbdător de colo-colo. Peroanele sînt pline, arhipline, ticsite...

Călătorii grăbiți, sosiți în ultimul minut, aleargă încoace și-n colo. Își caută vagonul. Alții au venit să-și întîmpine prietenii, rudele. Se uită în toate părțile. Sar pe dinaintea ferestrelor lăsate. Îi strigă pe nume...

La sosire, o mamă își dichisește odorul. Îi face ultimele.. retușuri

— Așaaa, frumos... Și căciuliță, fularul... S-arăți gigea cînd vine ma'mare...

Un tren tocmai pleacă. Vagoanele defilează încet de-a lungul peronului. La ferestre — capete, mîini, batiste și cîte o recomandare amintită în ultimă clipă:

— ...și lu' Georgică, lu' nea Pandele... la toți, auziși?

Alta: „Devizul 4367, notează-ți...".

Sau: „Dă o fugă și pînă la șantier, vezi...".

Acceleratul de Craiova a tras la peron... Locomotiva împroașcă aburi lăptoși. Hamalii se bulucesc pe scări. Pe deasupra mulțimii plutesc, într-un necontenit du-te-vino, căciuli înalte, geamantane, coșuri de nuiele și boccele.

— ...Să nu care cumva să nu-mi scrieți! S-aude, mă, băieți?

Iată, desigur, pe cineva care-și conduce copiii! — gîndesc. Și mă întorc, din curiozitate. Rămîn nițeluș contrariat. Lîngă trenul de Sibiu, un locotenent-major strînge pe rînd mîinile celor douăzeci și ceva de... copii (permisionari din compania sa, desigur) pe care i-a condus la gară.

Am o idee. Ca să-mi omor uritul, să încerc să identific după anumite gesturi și particularități persoanele de pe peron.

Să luăm, de pildă, tînăra de colo! Pun rămășag că-și așteaptă logodnicul. Prea își consultă nerăbdătoare ceasornicul-brățară. Și mereu își netezește pieptănătura și cutele paltonului. Poftim: iar se uită în oglindă!

Un tren accelerat intră în gară. Tînăra mea aleargă de-a lungul vagoanelor („Ah, ce ți-e și cu dragostea asta!" — oftez).

— Atențiune! Feriți, vă rog! Cărucioarul cu colete ocolește cu acrobatică pricepere grupuri, bagaje.

— Mămico! Dragă mămico! — se desprinde un glas copilăros de subțire.

Și-n clipa următoare, fata de care v-am vorbit sare de gîtul unei femei între două vîrste, care tocmai coboară. Un ceferist, însoțitorul vagonului, îi ajută să dea jos bagajele.

De la el aflu că noua sosită se numește *Elena* Stroescu, țărancă din comuna Fedelești (raionul R. Vîlcea) și a venit să-și vadă fata, pe Stroescu *Elena*, studentă în anul II la Institutul „Maxim Gorki" (vedeți c-am ghicit?...).

Ia să vedem altul! Uniformă de miner... bună dispoziție, proaspăt bărbierit... În capul peronului îl așteaptă un frate sau, cam așa ceva... Mda, trebuie să fie un miner care a venit să-și petreacă în București concediul... Dar... e altceva, pare-se... E artificierul fruntaș Falup Valen-

Un grup de tehnicieni și ingineri de la Ministerul Petrolului și Chimiei, în drum spre Afganistan.

Luni dimineața pe peron: ce-o fi făcut ieri „Rapid" cu „Știința"-Cluj?

— Vă spun eu, frăților! La Căminul alpin e și mai bine!...

tin de la salina Ocna-Dej, chemat la Direcția generală a exploatărilor miniere pentru a expune unele date în legătură cu metoda de pușcare „Millsecund". Amănuntele mi le dă tovarășul inginer Lăpușan Vasile din minister, care-l așteaptă la capătul peronului (ghiceam eu, nu-i vorbă, și singur. Ce, nu?).

Investigația devine din ce în ce mai interesantă. Știți, totul e să ai fler. Ca Holmes. Costumul, gestul, figura... toate se adună într-o aromă care nu înșală...

Altul! Pe cine mai vreți să-l ghicesc?... Stați! Uite, tovarășul de acolo! Tovarășul acela care aleargă să prindă aerodinamul de Constanța! Înalt, subțire, frunte boltită... E șeful secției „fructe" de la „Fruct-Export". Se duce la Tulcea pentru preluări de fructe de la G.A.C.-Niculițel. Băiat bun. Dacă vreți, vă spun și cum îl cheamă: Tudor Marin (sîntem vecini de apartament în blocurile din Calea Alexandriei).

...21,15. N-a venit nici cu 21,15. Nici cu 22,00, nici cu 23,05... zero-cinci! Observați că am învățat să vorbesc în termeni ceferiști! Încă puțin dacă perseverez... învăț mersul trenurilor pe dinafară.

— Măi, tovarășe! — mă oprește un bătrînel în sala de așteptare. Matali trebuie că-i hi din gară, că ti văd cam di multișel. La cîti șeasuri traje garnitura di Botșeni?...

Gata! M-am hotărît. N-o mai aștept, să știu de bine că... Mă și duc să dau un telefon acasă. Să nu închidă ușa de jos. Supărarea nu mi se trage de la bătrîn. Nuuu... Pe mine sînt supărat. Da, da! Sînt supărat că nu reușesc să ghicesc călătorii de

(Continuare în pag. 18)

— **Căciuliță... fularu' să fii gîgea că vine ma'mare...**

Și un înfrigiat...

ZILELE MINIEI

ÎMPOTRIVA TRANSFORMĂRII ANGLIEI ÎNTR-O BAZĂ ATOMICĂ AMERICANĂ

de D. BABOIAN

Calmul proverbial al englezilor a fost pus la grea încercare. Ceea ce pînă în urmă cu doi-trei ani era doar obiectul unor tratative oficiale secrete și al unor nesfîrșite dezbateri parlamentare, a devenit o sumbră realitate: transformarea insulelor britanice într-o bază atomică americană. Omul de pe stradă din Anglia n-a crezut niciodată că se va ajunge aci. Și, totuși...

N-a trecut mult timp și, pe deasupra orașelor și satelor engleze, au apărut cîrdurile înfricoșătoare ale păsărilor de oțel, purtînd pe aripi semnele americane, iar în pîntece ghiulele atomice — tot americane. Pe harta Angliei au apărut puncte negre cu stegulețe înstelate.

Mitingul de la Aldermaston, la care au luat parte mii de englezi, a fost o adevărată demonstrație de forță a mișcării contra atomizării insulelor britanice.

Zilele miniei au fost zilele acțiunilor curajoase. Niciciod yankeii n-au fost atît de urîți în Anglia ca în zilele acestea de luptă. Punctele negre de pe harta Marii Britanii au devenit obiectul blestemului unanim. Iar atunci cînd ministrul de război britanic a anunțat oficial că în porturile engleze au fost debarcate primele rachete americane de tipul Thor, adaptate (oh, ce „binefacere"!) pentru încărcătura nucleară, indignarea poporului englez a răbufnit ca o explozie. Baza aeriană engleză de la Feltwell (comitatul Norfolk), ca și șantierul bazei atomice americane de la Swaffham (același comitat), au devenit țintă protestului viguros al maselor.

În jurul bazelor morții s-au încins adevărate bătălii: de o parte partizanii acțiunilor directe contra războiului nuclear, de alta trupele de pază, detașamentele de poliție și grupurile de tehnicieni americani. Marile ziare londoneze au denumit atacul asupra șantierului bazei pentru armarachetă „micul război din Norfolk". Dar din relatările și din fotografiile luate la fața locului a reieșit că acest „mic război" are semnificații și implicații mai mari și însemnate. Atunci cînd englezul simplu, lepădîndu-se de calmul cu care se mîndrea — din tată-n fiu — ia cu asalt o bază de

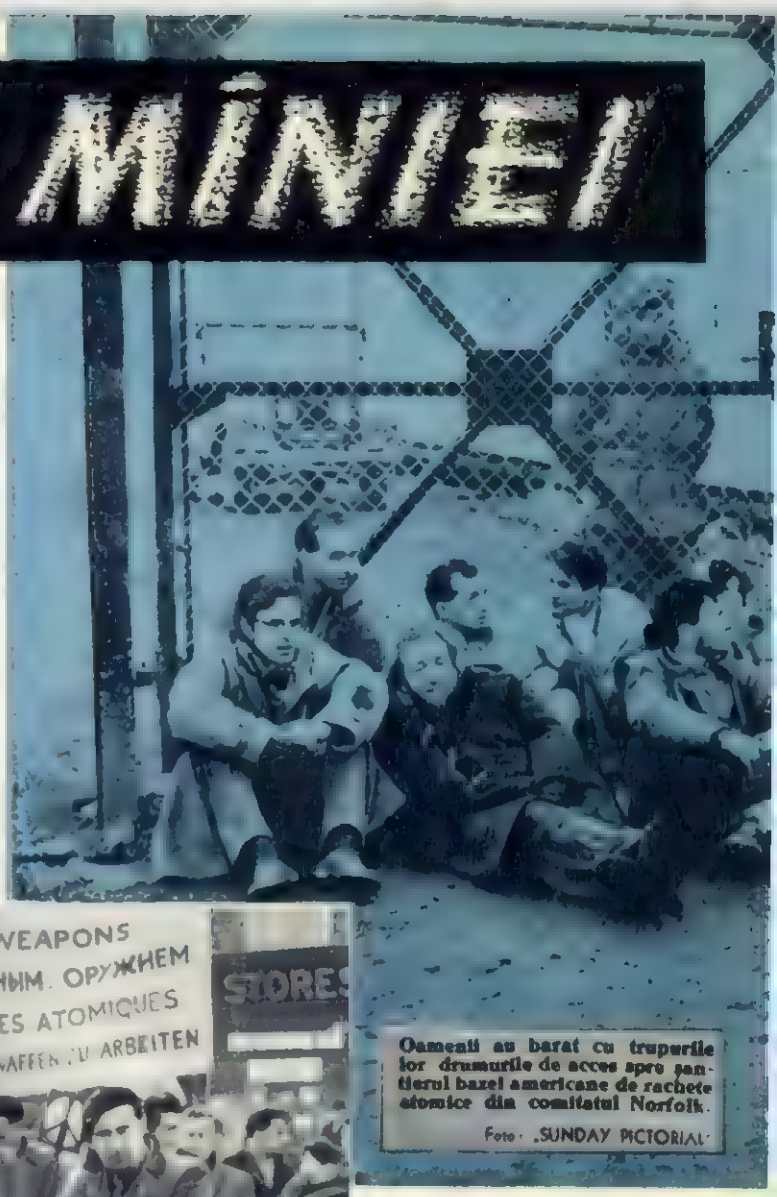

Oamenii au barat cu trupurile lor drumurile de acces spre șantierul bazei americane de rachete atomice din comitatul Norfolk.

Foto · „SUNDAY PICTORIAL"

„Demonstrația mută" dar plină de indignare și mînie împotriva adepților unui război atomic. Bărbați, femei și copii au venit să-și manifeste și în acest fel voința lor de a feri Anglia și lumea întreagă de prăpădul nuclear. Pe pancarta desfășurată se poate citi în limbile engleză, rusă, franceză și germană: „Oameni ai tuturor națiunilor, refuzați să lucrați la fabricarea armelor atomice".

Foto · KEYSTONE

Omul tîrît cu brutalitate prin bătaie este dl. Warren, conducătorul unuia din grupurile de participanți la asaltul asupra șantierului bazei de rachete de tip Thor ↓

Englezii au înțeles că e în joc propriul lor destin; au protestat. Și-au spus deschis părerea, au înfierat jocul primejdios. Și-au dat seama însă că bădărănia „aliaților" de peste ocean nu poate fi combătută cu metodele tradiționale ale Hyde-Parkului; glasul mulțimilor n-a pătruns dincolo de ușile capitonate ale cabinetelor ministeriale anglo-americane. Și atunci? Calmul proverbial britanic a făcut loc miniei; mulțimile au ieșit în stradă. Străzile Londrei au fost împînzite de demonstranți contra înarmării nucleare: coloane întregi de englezi neliniștiți s-au perindat prin fața clădirii din Downing Street 10. S-au ținut mitinguri de masă și s-au strîns semnături pe apeluri contra bom-

război înconjurată de sîrmă ghimpată, cînd mame și soții invadează un centru al pregătirii morții atomice și barează cu trupurile lor intrarea spre un șantier atomic american, aforismele despre „micul război din Norfolk" sînt, cel puțin, nepotrivite. Faptele sînt cu totul grăitoare. Iată cîteva din relatările presei engleze.

„Bărbați și femei, care au luat ieri cu asalt șantierul bazei americane de proiectile teleghidate, au reluat azi „invazia".

„Oamenii și-au croit drum prin sîrma ghimpată. Demonstranții au încercat să scoată din funcțiune un uriaș malaxor de ciment."

„Între demonstranți și poliția R.A.F. s-a încins o luptă în toată legea".

Mașinile pompierilor au stropit pe demonstranți cu apă, pînă cînd s-a format în jurul malaxorului o imensă băltoacă de ciment... lichid. „Demonstranții se îngrămădiseră în genunchi, stînd în noroi, cot la cot, spre a bara drumul unui autocamion militar" — scrie „Sunday Pictorial", descriind reprimarea cu forța a acțiunii populare. Și, apoi, fotografiile, dintre care unele le reproducem în această pagină.

Asaltul miniei a zguduit Anglia; a trezit noi conștiințe. A fost încă un avertisment dat celor ce se joacă de-a atomizarea; un avertisment grav, purtînd semnele miniei populare. „*No more Thor rockets for Britain*". Anglia, ca și celelalte țări europene, n-are nevoie de ciuma atomică ce i se oferă în ambalaj american!

Anglia n-are nevoie de rachete americane!

Foto: KEYSTONE

George DAN

CIMITIRUL DE FOSFOR

Scafandrii-albesc, adîncul cînd măsor:
Atîtea mii de hîrci și de schelete
Orbitele-și deschid cu-atîta sete
Și brațele-și înalță rugător.

O, echipaje-n mări cîn'vă trimete,
Ar trebui sub clopot lucitor
Să vadă cimitirul de fosfor —
Atîtea mii de hîrci și de schelete!

Și, totuși, cei din Wall-street încă vor
Să-mprospăteze-al oaselor nămete
Cu noi epave, tinere berete...
Destul cu această rîvnă de omor!..
Scafandrii-albesc, adîncul cînd măsor!

OPINII...PE SCURT

„SERBAREA LAMPIOANELOR"

Piesa „Serbarea lampioanelor", de scriitorul german Hans Pfeiffer, prezentată în premieră la Teatrul Evreesc de Stat din București, aduce în fața spectatorilor o impresionantă dramă contemporană. Ea nu se referă de loc la festivități sau serbări, așa cum pare să sugereze titlul ei în limba română. Dimpotrivă, ea este legată de o tradiție a poporului japonez privind cultul morților, tradiție denumită „Sărbătoarea lampioanelor".

Piesa exprimă idei în apărarea cărora sînt angajate sute de milioane de oameni care au înfierat și continuă a înfiera actul criminal înfăptuit de militarismul american la Hiroșima și Nagasaki; ea condamnă în același timp războiul rece dus de imperialism.

Cele cinci personaje ale piesei reprezintă o lume întreagă. Ele aduc pe scenă probleme ale oamenilor pașnici de pretutindeni și pun față în față forțele păcii și ale războiului: Achiro Jamamotto, fost aviator în armata japoneză, invalid din ultimul război mondial, reprezentînd militarismul japonez revanșard, urăște de moarte pe maiorul Kennedy, fost aviator în armata americană, exponent al imperialismului american. Yuki, fiica lui Achiro Jamamotto, și James, fiul maiorului Kennedy, se iubesc. În calea dragostei lor stă ura dintre părinții lor. Cel de al cincilea personaj, adolescentul Shida, orfan din ultimul război, lipsit de adăpost, însetat de dragoste, aduce pe scenă prospețimea sentimentelor sale pline de elan tineresc.

Ideile interesante cuprinse în piesă sînt, cu unele excepții, plastic exprimate în viziunea regizorului Fr. Auerbach, care a folosit subtile și originale mijloace artistice. Este, în același timp, un merit incontestabil al actorilor și, în primul rînd, al actorilor Mauriciu Sekler și Ruth Schneker care au interpretat cu multă sinceritate și expresivitate roluri ce simbolizează mentalități diferite și sentimente opuse: ura și dragostea. Fostul aviator japonez (M. Sekler) urăște de moarte pe dușmanul său și, în ura lui sălbatică, este gata să sacrifice viața fiicei sale și pe a sa, proprie; fiica sa, Yuki (Ruth Schneker) trăiește o dragoste curată, care îi dă putere să lupte împotriva urii naționaliste pe care caută să i-o sădească în suflet tatăl ei.

Regia a folosit mijloace sugestive pentru a exprima ura pătimașă a fostului ofițer japonez; personajul fiind orb și aproape paralizat, actorul trebuie să interpreteze rolul apărînd pe scenă cu ochelari negri și în cărucior, deci să se lipsească de mijloacele artistice obișnuite, care dau expresie rolului: jocul ochilor și gesturile. Regia și actorul au înlocuit aceste lipsuri impuse de rol, prin intonațiile vocii și mișcarea căruciorului. M. Sekler folosește cu multă măiestrie maniera recitativă a tragedienilor, potrivită pentru rolul pe care-l interpretează, chiar dacă timbrul vocii sale nu-l avantajează întotdeauna. Mișcările agitate ale căruciorului, purtat de actor dintr-un colț în altul al scenei, înlocuiesc foarte bine expresivitatea gesturilor omului frămîntat de sentimente puternice. Actrița Ruth Schneker dă dovadă de sensibilitate artistică, de înțelegere a rolului. Regia a reușit să imprime acestor două roluri linia clară a ideilor pe care le reprezintă și să le individualizeze bine. Nu se poate spune același lucru despre celelalte două roluri, paralele cu primele. Fostul aviator american și fiul său sînt personaje insuficient realizate de regie și de actorii respectivi; maiorul Kennedy (S. Fischler), cinicul exponent al imperialismului american, nu ne apare la fel de sălbatic și hidos ca adversarul său japonez. Regia nu a dat actorului posibilitatea de a-și pune în valoare reale sale calități actoricești, pentru a scoate în evidență un personaj care folosește crima împotriva omenirii, în mod conștient, în numele „dreptului" de a răspîndi capitalul monopolist american pe tot cuprinsul globului. Cinismul nu presupune neapărat rînjetul deschis, el poate fi mascat în dosul unor purtări aparent civilizate.

Actorul Willi Rieber, care interpretează rolul tînărului James, ne înfățișează în mod inegal drama iubirii sale. Rolul cere mai multă pasiune în apărarea concepției despre dragostea dintre oameni de naționalități și de rase diferite.

O apariție uimitor de autentică este aceea a tînărului actor C. Feldman, care întruchipează cu multă sensibilitate rolul adolescentului japonez.

Impresionează, de asemenea, decorul sobru dar expresiv și elegant realizat de Adina Reich, care întregește atmosfera apăsătoare din casa lui Jamamotto; prin fundalul cenușiu, decorul ne transpune și dincolo de zidurile casei, unde atmosfera este la fel de agitată, de corleșitoare.

„Serbarea lampioanelor" se ridică la nivelul unui spectacol de artă. Este un real succes, care dă adevărata măsură a posibilităților artistice de care dispune colectivul acestui teatru — regizori, actori, pictori scenografi.

S. LEON

DOUĂ SCHIȚE DE ION ISTRATI

Eugenia

ilustrații de Puiu RUBIN

Săptămîna trecută veneam de la Murgeni cu un personal de ziuă. Trenul era tixit și, fiindcă nu găsisem loc în nici un compartiment, m-am oprit pe culoar. Cum stam în picioare, priveam dincolo de geamul coborît, afară, peste întinsoarea blajinelor cîmpii ale Moldovei. Soarele, strălucitor și neobosit, era trecut de răscrucea amiezii și pogora încetinel pe atlasul alb-albastru al cerului, iar înspre geana asfințitului pămîntul părea că răsuflă leneș, cu aburi nelămuriți de unduiri tremurătoare. Ici-colo, pe ogoarele zvîrlite pînă peste dealuri asemenea unor brîie decolorate, înaintau domol, rupînd brazde negre ca smoala, trupițele cîtorva pluguri țărănești, iar din loc în loc vedeam cum se îneacă în zare, abia deslușinduli-se umbletul, cîte trei-patru perechi de tractoare!

Nu știu cît aș fi zăbovit astfel, cu ochii țintiți peste necuprinsurile ce se desfătau sub linceda căldură a împrimăvărării sfîrșitului de martie, cînd ușa vagonului se deschise larg și, de-afară, de pe scări, năvăli înăuntru un grup gălăgios de femei, care de care împingîndu-se buluc înainte cu corpuri, cu săculețe și cu panere pline și croindu-și loc, fiecare, cu spatele și cu coatele, ca și cum de jos, de pe peron, careva din urmă le pocnea vîrtos cu harapnicul.

— Văileu! — abia a putut să zică una dintre ele, cu sufletul la gură, trîntind jos din umăr o traistă cu nu știu ce bucșită și care cîntărea pe puțin vreo zece kilograme. Văileu, că era să scap trenu'!

M-am ferit, puțin stingherit, într-o parte, lăsîndu-le, celor abia venite, putința să-și orînduiască, pînă una-alta, bagajele și să închidă ușa.

Cea care vorbise, abia lăsîndu-și tăgîrța, o fetișcană trupeșă ca de 19-20 de ani, cu doi ochi nespus de albaștri—cum numai vioreaua-i pe lume — era o țărăncuță sprîncenată-negru și foc de frumoasă. Avea, bat-o norocul s-o bată, o față albă cum fi laptele, cu pielița obrazului subțire-subțirică și-un bumb de gură roșie și mititică încît, de i-ai fi dat, ferească sfîntul, să muște o cireașă, și-ar fi dezbrînat buzele la sigur, săraca!

— I-raaa, tovarășe! — izbucni fără veste, strigîndu-mă în șagă, una dintre femei. Nu te mai uita mata așa lung, că-i mai diochea biata fată! Nu-i așa, fa, Ogenie?

Eugenia, precum am priceput c-o cheamă, își plecă încetinel ochii și, în vreme ce-și potrivi sub bărbie, legîndu-l mai strîns, nodul capetelor unui bariz verde cu care era îmbrobodită, lăsă să i se vadă, atîrnîndu-i la gît, trei șiraguri de hurmuz alb, sclipitoare.

— Ei, dioache! — grăi puțintel cepeleag fata, numai din vîrful buzelor, fără să-și înalțe privirile. Mi-i mie oleacă cam dișant, da' să mor dacă n-aș pune mîna-n foc că matali, tovarășe, ești din sat de la noi, nu?

— Eu?! — am tresărit întrebînd.

— Da, da,—stărui Eugenia. Nu ești mata domnu' Șandu a lui moșu Ghiță?

— Da — am adeverit. Din Murgeni! Dar tu?

— Ați văzut? — zise ea îmbucurîndu-și obrajii și căpătînd curaj. Apoi eu, dacă vreți să știți, îs oleacă de cimotie de-a matali! Îs Ogenia Nataliei lui Boz și, dacă-i pe asta, ai să vrei ori n-ai să vrei matali, eu mă duc la Iași și-am să mă țin scai de matali să-mi arăți laboratorul.

— Care laborator? — am întrebat.

— Ei, care! — adăugi ea. Este un laborator la Iași și, iaca, eu mă duc acolo cu pangica asta.

— Cu ce? — reluai eu.

— Ia, niște pangea — lămuri ea, arătîndu-mi traista. Niște sfecle din acelea roșii, mititele și rotunde, drept cum fi ridichea de toamnă. N-ai mîncat matali antoamnă acasă, la moș Ghiță, la tataia matali, cînd ați fost cu doamna?

— Ba da—am adeverit rîzînd, fără să-mi aduc aminte de Eugenia.

— Ba da, ba da — mă îngînă ea cu un aer de seriozitate — dar să știi matali că dacă nu iese pangica bine la analiză, îi prăpădesc sămînța, că an o ieșit numai cît nuca, iaca! Și așa că-n primăvara asta am făcut rost de alt neam de sămînță, de la gospodăria de stat, și de asta mă duc: ori îi laie, ori bălaie. Am luat și-un pumn-doi de sămînță, dar am umplut și traista cu sfeclă s-o puie, se vede lucru, cred că la rază, c-o fi beteagă-năuntru, ce te crezi matali?

Vorbind și explicîndu-mi rostul drumului pe care-l face la Iași, Eugenia scoase din buzunarul polcuței cu care era îmbrăcată un caiețel din care căzură niște hîrtii. După ce le ridică și căută prin el, mă întrebă:

— Matali așa-i că tot pe strada Păcurari stați, da?

— Da.

— Norocul meu — zise — că dacă ajungeam la Iași, eu chiar taman la matali mă duceam. Soția matali, știu că-i agronoamă, o să mă-ndrepte le laborator la sigur. Fiindcă eu, iaca, am aici și delegație de la noi, de la *Utemeul* din colectiva noastră: „Te duci, tovarășe, zice, și vezi să vii cu rezultatul de la rază!" Că noi ne-am angajat în *Utemeu* să punem trei hectare de pangică. Ce te crezi matali, că-i șagă? Noo — urmă ea. De-aș sta și două zile nemîncată pe la Iași, eu fără rezultat nu mă duc acasă, că una-i Ogenia Nataliei lui Boz pe toată regiunea și chiar pe toată republica! M-ați văzut pozată la „Scînteia tineretului" ast-toamnă, cînd am ieșit în frunte cu echipa patru? Nu?! Apoi dacă nu, hai și-om cobori, că iaca am ajuns la Iași și timpul n-așteaptă: îi primăvară!...

(Urmare din pag. 15)

colo! Aia doi, frate, care tot întorc pe-o parte și pe alta o hîrtie. Am tras și cu urechea Degeaba. Cînd e vorba de lemn de salcîm și de cuie (tîmplari amîndoi, este?), cînd despre niște sîrmă... (?) Nimica nu înțeleg!

Formez în grabă numărul de acasă. Ocupat... Încă o dată. Pe lîngă mine continuă să curgă, nesfîrșită, aceeași forfotă de impermeabile, paltoane, cojoace, blănuri...

Acasă, telefonul tot ocupat. „Trenul de persoane 5007 pleacă peste cinci minute. Adică la orele 23,30 în direcția Buzău-Focșani... Mărășești... Adjud"..

Și, dintr-o dată, mulțimea asta grăbită, gesturile, bucuriile ei, îmi sugerează — nu știu de ce — o uriașă împletire de preocupări, o frescă — dacă vreți — a activității noastre cotidiene.

În sfîrșit:

— Alo!

Și, încremenesc. La celălalt capăt al firului — nevastă-mea.. Asta-i bună! („Nu mi-ai scris tu să iau avionul? Uite că te-am ascultat. M-am răzgîndit în ultima clipă și...").

...Și în timp ce-mi explică, bătrînelul de adineauri trece prin fața mea. Discută aprins cu cei doi pasageri pe care n-am reușit să-i identific:

— Se tot spui? — exclamă tocmai bătrînul. Di la colectiva „Pionierul" din Poiana? Și șe-ați căutat la minister?...

Și nevastă-mea:

— În două ceasuri am fost la București. Ghici: cine mai era în avion?

— Doi colectiviști din comuna Poiana! — mă pomenesc spunînd, fără să vreau. Au venit la minister pentru...

Nevastă-mea: „Cee, cum?... Nu-nțeleg! (supărată). Se vede treaba c-ai stat mai mult decît trebuie în restaurantul gării. Frumcasă primire, n-am ce zice!"...

Și dă-i, și dă-i!... De unde să știe ea, săraca?

Întreceri și... ilustrate!

Mă aflam în zilele trecute la comitetul de partid și mă străduiam să fac rost de vreo mașină care să mă repeadă undeva, în gările Codăieștilor. În clipa în care consideram că toate șansele sînt ca și pierdute, cineva rosti salvator:

— Ai să mergi cu mine, tovarășe!

Era un bărbat ce nu părea să aibă mai mult ca patruzeci de ani, brunet, cu părul capului făcut inele, cu ochi căprui, vioi și inteligenți care-i luminau obrazul ras proaspăt și-i dădeau o înfățișare de om preocupat. Pînă să-i pot mulțumi de amabilitatea ce mi-o arătase, ieși grăbit din birou, lăsîndu-mă astfel în nedumerire.

— Mergeți jos în curte și așteptați acolo! — întregi cineva, lămurindu-mă. Vă duceți imediat, chiar cu tovarășul secretar!

Am pornit, într-adevăr, împreună, fără nici o zăbavă. Din oraș și pînă în satul unde aveam a ajunge e cale de vreo două ceasuri. Șoseaua e ca palma și, dacă n-ar fi atîta zăpușeală care curge dogoritoare de sus, călătoria noastră ar însemna o plăcută plimbare. În urma noastră, de sus, de pe dealul Repedea, străvechea urbe, cu poporul ei de înalte coșuri de fabrici și de sclipitoare turle, pare asemeni unei stampe de legendă, iar înainte se pieptoșesc, negri și deși, codrii răcoroși ai Poenilor. Încă puțin și rămîn în urmă și pădure, și sat, iar noi zburăm, ca pasărea. De o parte și de alta a vechiului șleah al Țarigradului se întinde, cît au ochii putere să vadă, pînă în zarea-zărilor, arama tălăzuitoare a grîielor ce dau în copt și verdele ca buratecul al păpușoaielor crescute voinicește, și unele și altele de parcă le-ar fi plouat cu lapte dulce. Din cînd în cînd,

pe drumul pufos de-atîta colbăriе trec agale căruțe încărcate cu snopi de orz ori cu lemne, toate trase de cai care clempănesc leneși cu copitele și care se înecă în norii de praf ce, duși de ușoara boare a vîntului, plutesc și se așternpe iarbă și pe tufele de pelin de pe zona șoselei. Ici-colo, pe miriști gălbui, se deslușesc broboade înflorate și se disting, asemeni pe ogoare, înotînd, secerători care ne fac cu mîna, sau prășitori ce trag vîrtos cu sapa la sfeclă. Pe alocuri, pe unde-s lanuri de-ale gospodăriilor de stat ori de-ale celor colective, visiesc încet și lin mașini de secerat care bat ritmic spicele cu lopețile de parcă ar da din mîini să iasă la liman, iar la capete de tarlale se ghicesc copilandri care tăbîrcesc în spinare trăistuțe cu merinde și cofăiele cu apă.

E cald, soarele urcă focos înspre dricul amiezii, iar atlasurile cerului sînt strălimpezi și zîmbesc alb-albastru, ca niște ochi cuminți și sinceri de fată mare.

Tovarășul secretar, care stă lîngă șoferul Skodiței, în față, nu are cînd să privească, fiindcă s-a nimerit de l-a ajuns pe drum pe un instructor teritorial, l-a luat cu noi în mașină și, de atunci pînă acum, preț ca la un ceas și jumătate, nu mai contenește a-l tot întreba despre niște carburanți de care ar fi grabnică trebuință la nu știu care S.M.T., unde sînt de descurcat niște ițe tare încîlcite. Din pricina asta, cu mine n-are răgaz să schimbe nici o vorbă

Sîntem acum pe punctul de a intra într-un sătuc dosit între livezi și podgorii, cînd, înainte de a coti la stînga, pe un scai de drumeag ca cenușa, în fața noastră răsare fuga, cu brațele arse de soare ridicate în sus, o fetișcană cît o harbuzoaică, cu doi ochi mititei, negri, și cu buzele pline și roșii ca vișina.

— Ei, tovarășe secretar! — strigă ea, silindu-l astfel pe șofer să oprească.

Secretarul deschide portiera și coboară, întinzîndu-i bucuros mîna.

— Care-i povestea, tovarășă Melania? — o întreabă el însuflețit, închizînd discret, numai din coada ochiului, către mine, semn că o cunoaște:

— D-apăi care să fie?! — îi întoarce răspuns Melania. Iaca, noi, cei de la „Zori noi", ne-am ținut de cuvîntul care l-am dat ast-primăvară cînd cu întrecerea, dar avem mare necaz cu Gheorghe Livadaru!

— Care Gheorghe? — face secretarul.

— Cum „care"! — se miră fata. Chiar dumneavoastră, personal, l-ați îndemnat să urmeze cursurile de combineri, dar acum, că le-a isprăvit o dată cu mine, ce credeți c-o făcut?!

— S-o fi îndrăgostit foc de careva, așa-i?! — glumește secretarul de partid.

— Hei, ardă-l-ar jăratecul de Gheorghe! — zice Melania, încheindu-și, roșinată, un nasture de sus, de la bluza salopetei. Nu, tovarășe secretar, dar mi-i ciudă de mor, fiindcă, să vedeți dumneavoastră, după ce l-am ajutat de-au curs șapte rînduri de sudori de pe mine, cînd cu examenul de sfîrșit, la economia politică, acuma, poftim: s-o supărat pe mine de la un bal de-acum o săptămînă, o lăsat satul nostru și colectiva noastră, unde era repartizat de S.M.T., și s-o dus de s-o angajat pe-o combină a S.M.T.-ului vecin, aflată la cei de la „Steagul roșu", cu care noi sîntem în întrecere. Apoi treabă-i asta? După ce-o mîncat mămăliga noastră și după ce colectiviștii noștri au avut grijă de școlirea lui, iaca, o întins-o dincolo, dintr-o hambiție. Și, cum îi el cam smucit cîteodată, are să poarte combina zi și noapte acolo, de-o să rămînem noi cu buza friptă!

Secretarul surîde și strînge din umeri ca și cînd i-ar veni greu să-i dea un sfat. Apoi, încredințîndu-i cîteva sarcini instructorului teritorial, care între timp coborîse din mașină ducîndu-se mai departe la rostul lui, zise:

— Și ce crezi, tovarășă Melania, dacă tovarășul Livadaru seceră la cei de la „Steagul roșu" lucrează în altă țară? Lasă-l să cîștige el întrecerea, dacă poate, și pe urmă vom sta noi cu el de vorbă!

— Nu poate cîștiga, tovarășe secretar, că fără mine nu face doi bani acolo! — susține cu îndîrjire Melania. Pentru că el, cel mult dacă ne întrece la cantitate, dar la calitate mai va! Haideți, și-ți vedea, să vă lămuriți și dumneavoastră dacă nu-i păcat din cauza unui hoț de mecanic de la S.M.T, care anume mi-o trimis paisprezece ilustrate la bal, ca să se mînie Gheorghe pe mine, să ieșim noi prost acum cu întrecerea!

Tovarășul secretar șovăie o clipă, apoi se hotărăște și pornim mai departe, împreună cu combinera cea cu gura roșie ca vișina. La vreo șase-șapte kilometri de satul care ni se arată privirilor, ocolim la dreapta, pe un fînaț cu fînul adunat în căpițe, iar peste puțin ne dăm jos cu toții, luînd-o cu pasul de-a dreptul pe-o miriște largă, printre clăile căreia pocănesc înăbușit două tractoare negre ca niște bivolițe. Trecurăm pe lîngă un vagon de cîmp, în preajma căruia un pici de băiețandru pîrlea, deasupra unui foc de găteje, doi pui străpunși cu țigla, cînd Melania ne opri locului.

— Uitați-vă la el! — grăi ea. Îi Gheorghe, tovarășe secretar!

Cel pe care mi-l arăta, un flăcău bălan și trupeș, cu o șapcă de doc lăsată mult pe ureche și cu o pereche de ochelari fumurii pe nas, sta cocoțat pe-o combină cît un elefant ce abia înainta prin desișul auriu al holdei. Ședea sus, la volan, descins, cu cizmele pudrate de praf și, din cauză că motorul duduia iar hederul lucra din plin umplînd buncărul de grîne, nu ne auzi imediat.

— Alo! — îi strigă secretarul, postîndu-se de-a curmezișul agregatului, o dată cu vreo cîțiva țărani care încărcau, nu departe, un camion cu țuhali, ori adunau din urmă paiele cu furca.

Gheorghe Livadaru struni motorul, își șterse fruntea de nădușeală și sări descumpănit.

— Vezi, că-i tovarășul secretar! — îi explică fata, în vreme ce tînărul deveni roș-sfeclă. Cred că-l cunoști, nu?

— Se vede lucru că vă cunosc, tovarășe secretar! — spuse Gheorghe, uitîndu-se la Melania printre gene.

— Ce crezi? — întrebă secretarul. Dai gata pînă mîine la ceasul ăsta seceratul?! Văd că-i cald și se usucă grîul... S-ar putea să vină și-o ploaie, și-ar putea provoca pierderi. Ce părere ai?

— Părerea mea — adăugi repede Melania — e că noi, cei de la „Zori noi", punem capăt pînă diseară secerișului și fără de Gheorghe.

— Pînă diseară?! — se uimi Gheorghe, întunecîndu-se. Apoi eu n-am cum isprăvi, tovarășe secretar — continuă el a spune cu toate că am plecat de la dumnealor și am fost angajat aici ca mare meșter. N-am cum să nu întîrzii, fiindcă așa-i situația.

— Și de ce, mă rog, așa-i situația? — se interesă Melania.

— Îi grîul tare greu, tovarășe secretar, și cam astupă mașina!

Cel căruia i se plîngea astfel clătină din cap a nemulțumire și se apropie grijuliu de combină.

— Dar furtunul de trecere de ce nu l-ai lărgit? — ceru socoteală, deodată tovarășul secretar.

— L-am lărgit eu — se apără Gheorghe — da-i vorba că întîrzie prima cernere a boabelor și mereu se tot înfundă buncărul!

— Aha! — pricepu secretarul, continuînd să ciocănească combina și să o tot cercetеze cu luare-aminte. Păi atunci, urmă el, n-ai decît să înlocuiești melcul distribuitor. Poate trebuie și-o roată dințată.

— ...Și-n afară de asta — crezu de cuviință să spună Melania — mai pună mîna și oamenii ăștia și mai curețe și ei din cînd în cînd măturile sitelor, ca să nu se facă iroseală de boabe și să meargă treaba mai iute!

— Ai văzut? — reluă secretarul. Dacă nu dădeai bir cu fugiții de la „Zori noi", aflai trebușoara asta chiar acolo. Pe cînd așa, uite, a trebuit să vină dumneaei, să mă oprească din drum și să mi se plîngă de ceea ce-ai făcut. Ba, în plus, meriți să fii dat și la gazetă, fiindcă dumnealui, uite — arătă secretarul spre mine — abia așteaptă ca, în afară de combineri harnici, ca tovarășa Melania, să scrie și despre cei ca dumneata care, din pricina unor ghiduși, își risipesc sforțările și trag într-o parte. Dar despre asta — încheie secretarul — vom mai vorbi noi mîine sau poimîine, cînd o să mă întorc pe-aici și cînd veți fi gata cu secerișul. Pînă atunci, spor la treabă și succes în întrecere și dumitale, și tovarășei Melania!

Ne-am despărțit de îndată de Gheorghe Livadaru și am dus-o apoi pe Melania îndărăt la tarlaua ei. A doua zi, cînd ne-am întors, am aflat că întrecerea între cele două gospodării colective nu se încheiase, ci urma să continue pînă la terminarea dezmiriștitului. Și asta pe temei că drapelul întrecerii i se cuvenea și echipei Melaniei, și celei a lui Gheorghe, care isprăviseră o dată secerișul, dobîndind rezultate egale și hotărîndu-se ca pe viitor să lucreze, ca și pînă atunci, împreună.

MARILE CAREURI

de Radu BOUREANU

Cu prilejul Săptămînii Cărții, echipe de scriitori în care mă aflam mergea să la contact cu cititorii Iașului și Bîrladului.

După ce am părăsit vechiul oraș al vestigiilor trecutului moldav, în care se lucrează mult și, lîngă somnele trecutului, se staornicesc geaurile prezentului nou, să dureze pentru viitorime, am descins, în dimineața de decembrie, în Bîrlad, și la marele complex școlar ce flîntează în urbea care s-a învrednicit să cinstească slova, cultura, urmărind o linie de tradiție.

M-am pomenit în mijlocul unui careu de clădiri durate în linii de dimensii impunătoare. O clipă am avut viziunea, la paralelă, cu clădirea monumentală a Casei Scînteii. Stilul arhitectonic, desigur, era altul ca linie, ca amănunte decorative și ca înțelegere; dar senzația de grandios, de echilibru logic, se alătura aceleia încercate la vizionarea complexului din Capitală.

Închipuiți-vă că în acest careu arhitectonic, în această clădire înveață 2.000 de elevi sub atenta călăuzire a peste 160 de profesori, că în acest complex au fost adunate toate școlile orașului, asigurîndu-li-se cele mai moderne și satisfăcătoare posibilități tehnice, de spațiu, utilaj și atmosferă propice unei optime desfășurări a drumului către cultură și făurire de caracter și conștiințe apte pentru marea cucerire a ideaturilor social-politice celor mai înalte, celor mai apropiate visului omenirii progresiste.

Fațada ne-a impus, detaliile ne-au încîntat; fondul, ființa organică, fizică și perspectivele ne-au umplut de o gravă bucurie... Subliniez că este o construcție a epocii acesteia, în care se clădesc mari careuri ce nu au în ele florul și destinul făuririi unei generații războinice, ci a unor serii de elemente pregătite serios pentru viața constructivă, conștiente de noile vremi ale socialismului, pe care trebuie să le apere cu dorința de muncă și de pace. Marele careu al Casei Scînteii pregătește clipa de clipă armele culturii și le prezintă, în acest careu de onoare, patriei, omenirii. Careul școlar al complexului bîrlădean pregătește, între zidurile sale noi, generațiile care vor folosi aceste arme ale culturii care se făurește în patria noastră socialistă.

Pe dealurile ce încremenesc ca niște valuri telurice în jurul complexului școlar și al orașului, era o dulce lumină de mieze de aur subțire, nuanță violetă, ca în zilele tomnatice, deși ne aflam în pragul Anului Nou.

Aceste încremeniri de cernoziom, undulate statice, se vor acoperi pe zeci și zeci de hectare cu plantații, punînd pavăză și staornicire etimei și pas frumuseții, armoniilor sonore ale vîntului în marile coame verzi ale pădurilor de mîine. Un timp vor purta puritatea și frăgezimea puieților ce vor fi abia sădiți. Vor crește alături de primele generații de școlari ai complexului și vor ajunge poate păduri înălțate cînd în viața republicii noastre vor foșni pădurile tinere ale conștiințelor călite în acest careu.

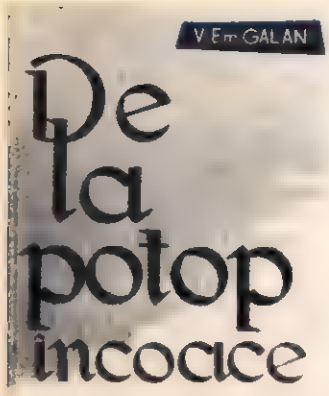

Titlul pe care V. Em. Galan l-a dat recentului său volum de povestiri n-are nimic a face cu potopul legendar al lui Noe — cum a înțeles ilustratorul copertei — ci vrea să arate doar că în această carte autorul a întrunit o lucrare mai veche a sa — *Potop* — din 1948, și alte cinci scrieri de la aceea încoace: *La Răzeși*, *A cincea roată la căruță*, *Alegeri*, *Marin* și ...*ca acaiul*. Tipărind culegerea, Editura Tineretului aduce un real serviciu noii noastre literaturi, între altele și prin aceea că oferă publicului cîteva dintre aspectele cele mai semnificative ale creației lui V. Em. Galan.

Se pare că principala caracteristică a scrierilor prozatorului ar consta în abordarea tematicii actualității cu formule care se disting fie printr-un umor subtil și nuanțat, fie printr-o sobrietate tejeră care dă impresia că scriitorul povestește pe-ndelete, fără a fi preocupat de „a face literatură".

Potop, cea dintîi în ordine cronologică dar ultima în cuprinsul cărții, demască ipocrizia și afacerismul pontifilor catolici, narînd în mod fabulistic întîmplări petrecute acum patru secole.

V. Em. Galan este vizibil preocupat de a denunța în această povestire vicii nu de acum patru secole, ci de astăzi, ale pontifilor catolici. Tratat în mod umoristic, prin comentariul ironic și cu la cronicăreasc materialul face limpede ideea aceasta a autorului și totodată furnizează o lectură antrenantă.

Teme ale actualității sînt susținute și în celelalte narațiuni din volum. În *Alegeri* se ironizează tipul palavragiului în ședințe, care la cuvîntul nu ce să spună ceva util, ci ca să atragă atenția asupra-și. Schița intitulată ...*ca acaiul* demască speța de escroc care încearcă să arunce vina asupra altora pentru a-și salva propria-i piele și care, pentru a scăpa cu obraz curat, uzează de orice mijloc, pornind în victimă.

Cea mai remarcabilă schiță umoristică din volum este însă aceea intitulată *A cincea roată la căruță*. Eroul povestirii, Chirică Șt. Stan, este un sfrijit, elev al unei școli comerciale, trimis ca practicant, cu o echipă de achiziții, la țară. Asupra personajului său autorul atrage simpatia cititorului, relevînd îndeosebi calitățile morale ale tînărului. Cum se explică, totuși, că acest personaj pozitiv devine personaj comic, întîrmînd părerea greșită că generator de umor este numai personajul negativ? V. Em. Galan își construiește eroul sesizînd o deficiență caracteristică unei anumite vîrste: inexperiența în practica socială. Tînărul a plecat de la școală având mintea îmbîcsită de reguli de comportare valabile în sine dar cam osificate. În momentul în care în contact cu realitatea ce-i fusese necunoscută pînă atunci, între „principii" și viață se ivește un lung și complicat lanț de conflicte care relevă inexperiența tînărului, dar și dorința lui de a acționa just. Fără a-și cunoaște prea bine tovarășii mai vîrstnici cu care a plecat „pe teren", el capătă credința că aceștia ar fi cu toții niște escroci pe care el, ca element tînăr și cinstit, va trebui să-i demaște. Realitatea îl dezmintе însă bănuielile, iar tînărul are și el prilejul să se convingă că numai lipsa de experiență și necunoașterea suficientă a oamenilor i-au dus la asemenea presupuneri. V. Em. Galan, înfățișînd sbuciumul acestui tînăr prins în mreaja bănuielilor, uzează atît de mijloacele comicului de situație, cît și de comentariul ironic, ușor mustrător dar plin de dragoste pentru eroul său.

Povestirea *La Răzeși* constituie piesa de bază a volumului. Tînărul tractorist comunist Ion Dohotaru povestește unui ziarist cîteva momente din sbuciumata lui viață de slujitor al unui fost răzeș, închiburit și speculant, Iosub Prisăcaru. În centrul narațiunii se află de fapt acest Iosub și satul Vadu Vechi — fost cîndva un sat răzeșesc. V. Em. Galan abordează tema „spargerii" unei mentalități străvechi, proprie sătelor răzești, relevînd că transformarea acestei mentalități e un proces colectiv, de masă, și nu al unor inși izolați. Scriitorul zugrăvește cu deosebită pătrundere psihologia acestor sate. Deși din punct de vedere economic și social satul arhaic a fost de mult timp „spart" datorită subminării lui de către economia capitalistă, mentalitatea răzească a rămas încleștată în străvechile tradiții, a rămas în urma procesului social-economic. „Spiritul de obște" acționează după legile lui, însă în vădită contradicție cu noua realitate economică. Vădenii, sperînd că vor izbuti să se mențină în lumea lor, se lasă momiți și conduși de chiaburul speculant Iosub, el însuși fost răzeș. Partea finală a nuvelei lasă să se întrevadă germenii transformărilor radicale ce vor urma sub influența comuniștilor.

Cititorul acestei povestiri nu poate scăpa din vedere arta sobră a lui Galan, preocuparea de a zugrăvi o realitate extrem de încîlcită prin mijloace artistice de o impresionantă simplitate.

Volumul *De la potop încoace* se înscrie ca una dintre cele mai remarcabile contribuții aduse de V. Em. Galan în literatura noastră nouă.

Pompiliu CARAIOAN

Povestiri, de V. Em. Galan — Ed. Tineretului 1958.

Actualități literare

DIN ȚARĂ

● **VICTOR TULBURE** va tipări la E.S.P.L.A. un nou volum de versuri intitulat *Eu nu cînt că știu cînta* (cuprinzînd versurile publicate în 1958 și inedite). În prezent, Victor Tulbure lucrează la o ediție bilingvă, *Hristo Botev*, și la traducerea operei integrale (35.000 versuri) a marelui poet Taras Sevcenko. Cu prilejul centenarului morții marelui poet ucrainean, Victor Tulbure va termina de scris cartea *Pe urmele lui Taras Sevcenko* (o călătorie geografică și literară).

● **PROZATORUL NICULAE IANU** a predat Editurii Tineretului noua ediție revăzută a romanului *Cumpăna luminilor*. Într-o fază avansată se află romanele *Izvorul Roșu* (vol. II) și *Ulița Podul verde* — o evocare a anilor dramatici ai celui de-al doilea război mondial și ai celor imediat următori.

● **DUPĂ APARIȚIA VOLUMULUI „PORȚILE DE AUR"**, poetul Al. Andrițoiu va tipări, la Editura Tineretului, o plachetă închinată împlinirii unui deceniu de la înființarea organizației revoluționare a tineretului. În perioada imediat următoare, Al. Andrițoiu se va dedica prozei și teatrului. Volumul *Sulane negre* va cuprinde proză satirică, iar comedia *Este strict oprit a se cînta din harpă* va înfățișa scene din viața de fiecare zi a unei familii burgheze și a unei familii de comuniști care coabitează într-un apartament cu dependințe comune.

● **POETA MARIA BANUȘ** scrie în prezent un ampiu poem intitulat *Torentul*. El va surprinde momente din lupta eroică a comuniștilor de pretutindeni pentru eliberarea umanității. În acest an, E.S.P.L.A. îi va tipări, de asemenea, un nou volum de versuri care va cuprinde, pe lîngă poeziile publicate, și producții inedite.

● **SPECTACOL ÎN AER LIBER** — iată titlul noii opere la care lucrează poeta Nina Cassian. E un cald elogiu adus frumuseții și dragostei vremii noastre. Cartea va apare cu prilejul celei de-a XV-a aniversări a eliberării patriei noastre.

● **SCRIITORUL EUSEBIU CAMILAR** lucrează la definitivarea unui vast roman intitulat *Vîntul de miazăzi* închinat colectivizării agriculturii. De asemenea, a terminat volumul de schițe și povestiri *Nopți udeștene* și piesa *[illegible] lui Ibicus*. În decursul acestui an Editura Tineretului va publica două noi lucrări ale lui Eusebiu Camilar: *File istoria patriei* (vol I) și *1001 de nopți* (vol II).

● **DRAMATURGUL MIHAIL DAVIDOGLU** a terminat pentru Teatrul Național „I.L. Caragiale" piesa *Uriașul din cîmpie*. În prezent Mihail Davidoglu scrie o piesă închinată luptelor pentru eliberarea Rominiei.

DE PESTE HOTARE

● **ÎN EDITURA „DIETZ" DIN BERLIN** a apărut traducerea romanului *Negru pe alb* al scriitoarei franceze Hélène Parmelin. În urmă cu cîțiva ani, autoarea s-a făcut cunoscută prin volumul *Henri Martin*, o biografie a marinarului și luptătorului francez pentru pace care s-a opus „războiului murdar" din Vietnam. În noua-i lucrare, scriitoarea franceză abordează, de asemenea, o temă interesantă: viața unui ziar într-o epocă dramatică a istoriei lumii, în speță, viața ziarului „l'Humanité" între lunile iunie și iulie 1950, cînd imperialismul american declanșa războiul din Coreea. Într-o succesiune alertă de capitole, autoarea îmbină în romanul ei două subiecte, ambele aruncînd o lumină cuprinzătoare asupra realităților sociale din Franța și a influenței puternice pe care ziarul „l'Humanité" o exercită asupra opiniei publice franceze.

Romanul *Negru pe alb* este interesant prin faptul că prezintă adevărata părere a maselor muncitoare franceze despre politica imperialistă americană, cît și prin aceea că — pentru prima oară în literatura franceză — este zugrăvită veridic viața unui cotidian comunist, în străduințele lui de a informa operativ și cinstit opinia publică.

● **A. BESSIE** este unul din „cei zece" de la Hollywood, pe care mecharticiștii l-au internat pentru convingerile lui democratice. El a luptat în brigăzile internaționale din Spania, a luat parte activă la cel de-al doilea război mondial și este unul din frunțașii Partidului Comunist American. Alături de Paul Robeson, Bessie se străduiește să facă cunoscute în lume tradițiile progresiste ale poporului american. În lumina acestor străduințe se înscrie romanul său *Antiamericanii*, în care autorul creează un tip viu și atrăgător de membru al Partidului Comunist, ce-și închină forțele în vederea realizării unei vieți mai bune a oamenilor simpli. Romanul, apărut în traducere rusă, este deosebit de bine apreciat de critica literară sovietică.

● **VIAȚA SOCIETĂȚII INDIENE CONTEMPORANE**, problema intelectualului din așa-numita clasă de mijloc și problema emancipării femeii constituie tema vastului roman *Ascetul* de J. Djoși, cunoscut scriitor în limba hindi. Romanul a fost bine primit de cititorii indieni, deși multe probleme abordate rămîn nerezolvate, iar poziția scriitorului față de temă nu este perfect delimitată.

Cum a funcționat subsemnatul cu un cap de chiulangiu

de Nicuță TĂNASE

Dacă v-am spus că am dușmani, n-ați vrut să mă credeți. Am dușmani. Binevoiți și ascultați-mă. Vreau să vă convingeți și dv.

Săptămîna trecută, cam pe timpul cînd vine jurnalistul cu „Informația Bucureștiului", aud bătăi în ușă.

— Intră.

A intrat factorul. Mi-a înmînat o invitație. Să mă prezint la poștă să ridic un colet. M-am uitat la adresa trimițătorului: un necunoscut. Valoarea coletului: nici două parale. Chiar așa scria. M-am dus la poștă. Am semnat de primire și am venit cu el acasă.

Ah, cu cîtă nerăbdare am desfăcut pachetul. Ei, ce credeți că era în pachet? Sigur că ați ghicit: un cap! Un cap și o scrisoare care avea următorul conținut:

„Măi, ăsta cu capetele! Ești vreun deștept? (E bine că sînt? Paranteza aparține subsemnatului). Ai, că te citesc în „Flacăra", ești valabil! Le întorci tu ca la Ploești, da' merge. Cum de nu s-a luat nici un nea Stelian de tine pînă acum, nu înțeleg! Sanchi, zici că ești șmecher? Vere, dacă ești șmecher, însurubează-ți capul pe care Mândel ți-l pasează prin poștă. Dacă ai curaj să-l porți pe umeri o săptămînă, atunci zic și eu că ești bravo!

S-auzim de mișto.

Mândel"

Ce părere aveți? Ce zi-reți de vocabularul omului? Păi, dacă aș face rost de capul acestui șmecher numai pentru două zile, ce foileton aș scoate!.. Baban! Na, c-am luat-o și eu ca el. Scuzați-mă!

Dumneavoastră știți c-am purtat pe umeri capete care erau mai periculoase (era să zic mai... nasoale. M-am oprit la timp). Și luni de dimineață mi-am atașat capul primit, și hai să mă duc la serviciu. Dormisem toată noaptea, dar, cînd am intrat pe poarta fabricii, am început să casc. Îmi ardea de lucru cum vă arde dv. să aveți niște cuie în pantofi.

M-am dus la bancul meu, am scos bomfaerul, dălțile, ciocanul, pilele, și, hai să mă apuc de lucru. Mîinile, sărăcele, încercau ele să mînuiască uneltele, dar capul... Mintea îmi era plecată în concediu. Am prins eu o piesă, piesa care trebuia ajustată — sînt lăcătuș-ajustor de meserie — am prins piesa în menghină dar, în loc să mă apuc să-i dau bătaie, m-am rezemat de banc și am început să fluier „Lume-lume". Am fluierat „Mambo", „Curi-curi pasarella", „Să trăiască toată lumea" și „Spune-mi ce să fac să-ți plac puțin". După ce am terminat repertoriul, am pornit-o prin fabrică. Am stat vreo oră pe la montaj. Am trecut pe la turnătorie, am poposit pe la forje, apoi la strungărie și, la urmă, am mai dat și pe la bancul meu.

— Ce-i cu tine de nu lucrezi? — m-a întrebat maistru'. Pe unde ai umblat?

— Meștere, nu mă simt bine, mi-e cam rău, mă ia cu ameteli.

N-aveam nimic.

— De ce nu te duci la policlinică?

„Că bine zici" — mi-am zis eu.

A doua zi, bineînțeles că m-am dus la policlinică. M-a pipăit doctorul, m-a întors și pe o parte și pe alta. Nu mi-a găsit nici o bubă. Dar pînă la urmă l-am fraierit de trei zile concediu medical (vedeți, se găsesc medici care se lasă fraieriți. În cazul de față medicul fabricii unde lucrez nu are nici o vină. S-a bazat pe buna mea credință și pe faptul că mă știe că nu sînt un chiulangiu de profesie).

În astea trei zile cît am avut concediu medical am umblat teleleu. Să pun mîna, să fac și eu o treabă pe-acasă?... Nimic! Bulevardul, holurile cinematografelor. Gură-cască!

Au trecut și alea trei zile. Iar căscat, iar repertoriul de muzică ușoară și populară. Dacă aș fi avut în săptămîna aceea tot atîta poftă de mîncare pe cîtă aveam de lucru, cu siguranță că muream de inaniție. Poate că asta și urmărea șmecherul care îmi trimisese capul de chiulangiu.

Maistrul m-a luat din nou în primire:

— Iar ți-e rău? Ai fost la policlinică?

— Am fost.

— Și?

— ? (semnul ăsta înseamnă că n-am avut ce să mai răspund).

Oamenii, colegii mei de atelier, au mai avut răbdare cu mine o zi, două, pe urmă m-au chemat într-o ședință. Ce mi-au făcut, să nu mai întrebați! Au adus în ședință toate piesele pe care le lucrasem — că mai dădusem și eu din mîini, de ochii lumii.

— Uitați-vă, oameni buni, ce-a lucrat dumnealui într-o săptămînă! Ce părere aveți?

Și m-au luat toți la bani mărunți. Am uitat să vă spun că au scris și un articol la gazeta de perete. L-au citit și la stația de radioamplificare. Vă spun drept că felul în care m-au prelucrat tovarășii mei de atelier mă făcuse să mă înroșesc și să-mi fie rușine de mine. Ăsta era un semn bun.

Tocmai cînd începuse să tragă în mine și maistrul, s-a ridicat unul, un cititor al „Flacării", care știa că mă ocup și cu scrisul.

— Tovarăși! Eu îl cunosc bine pe dumnealui (de mine era vorba), mai bine decît dv. Știți ce face? Își schimbă mereu capul. Nu știu ce i-a venit... Acum pot să jur că are pe umeri un cap de chiulangiu... Să trimitem pe cineva la el acasă să-i aducă (scuzați cacofonia) capul lui și să vedeți că ședința asta am făcut-o degeaba... Și dacă mi dați voie, o să mă duc chiar eu la el acasă.

S-a dus. Mi-a adus capul. După aia m-am simțit în apele mele.

Ați băgat de seamă? În timpul cînd tovarășii mei de atelier s-au ocupat de mine, în timpul cît am funcționat cu capul chiulangiului, m-am înroșit la față. Ăsta e semn că oricare chiulangiu poate fi vindecat de o asemenea boală.

Dar pînă la urmă, ce mi-a venit în minte: nu cumva șmecherul îmi trimisese capul de chiulangiu ca să mă compromită?

Așa e că și dv. credeți că ăsta a fost motivul?

Ei, aflați că motivul adevărat n-a fost ăsta. Șmecherului îi era teamă să nu funcționez într-un număr al „Flacării" și cu capul lui. Să nu-l fac de... băcănie. Ce și-a zis: „Ia să-i trimit un cap de chiulangiu, poate că o să-i fie lene să mai scrie". Nu i-a mers.

Poate chiar săptămîna viitoare îl iau în focuri.

Ilustrații de Tic PELTZ

TEATRU

DOUĂ „AZILURI DE NOAPTE"

Ideea Teatrului Național din Cluj de a pune în scenă, cu două distribuții, „Azilul de noapte" constituie mai mult decît o „experiență" regizorală. În definitiv, umanismul gorkian va lumina la fel beciul lui Kostiliov și actorii nu se vor pierde pe scenă doar pentru a etala pitorescul jilav de lumpeni ai personajelor. Mai mult: în ambele spectacole, Kiețci va fi proletarul decăzut ce-și apără restul de demnitate muncitorească, Satin un boem căruia bețiile îi redețeaptă idealurile din tinerețe, Bubnov un cîrpaci prea leneș pentru a mai voi să se ridice, Vaska Pepel un hoț generos, iar Luka un flecar egoist și laș.

Ei bine, s-ar putea spune, dar toate acestea pot fi înfățișate de o singură distribuție. Teatrul ar cîștiga un număr de actori pentru alte piese. La prima vedere aceste raționamente par destul de... economicoase. Problema are însă și alte aspecte, ce depășesc pragul contabil și care se referă în special la actori.

Dacă Goldoni e o școală bună pentru plastică și ritm scenic iar Maiakovski pentru teatrul agitatoric, Gorki e o școală admirabilă a complexului și a contrastului dramatic. Un actor care l-a înțeles și l-a iubit pe Satin e un actor, se poate spune, cu experiență. După o serie de piese valoroase („Nekrasov", „Baia", „Ciocîrlia" etc. — în cazul repertoriului Naționalului clujan) în care rolurile pedalează pe simbolic și pe conflicte de idei, actorul simte, totuși, nevoia cufundării în personajul gorkian ca într-o mare de sensibilitate și viață lăuntrică.

Și actorul clujan are nevoie de aceasta, căci o anumită lipsă de continuitate și interes pedagogic în munca regizorală l-a împins spre manierism. Astfel, Zighi Munte „face" un Oleg puțin prea rizglaț în „În căutarea bucuriei", pentru că a jucat ceva similar în spectacolul „Într-un ceas bun", Maria Capcea e utilizată de prea multe ori în roluri de mame lipsite de voință și Titus Croitoru în fanfi antipatici. Dar, iată, aci tiparele se sparg. Titus Croitoru, de pildă, îl interpretează pe bătrînul Kostiliov, ticălosul, ipocritul, bisericosul Kostiliov. Actorii au astfel posibilitatea nu numai de a crea ceva nou, dar și aceea de a se dezbăra de manierism.

Această „terapie dramatică" n-ar ajuta însă pe nimeni dacă n-ar fi însoțită de emulație și de spirit de echipă. Și aceștea încep să se facă simțite: „tinerii" vin și la repetițiile „vîrstnicilor"; Luka-Hristea nu-l pierde din ochi pe Luka-Braborescu și Bubnov-Călin pe Bubnov-Damian.

Chiar dacă n-ar fi vorba decît de această emulație și întărire a spiritului de echipă — ce pare a se fi răcit în ultima vreme la Teatrul Național din Cluj — și încă ideea regizorului Anatol Constantin ar merita toată înțelegerea.

Dar, oare, pentru public „experiența" aceasta nu prezintă nici un interes? Socotim că da. El va vedea două „Aziluri de noapte", începînd cu decorul — mai stilizat și utilizînd mult simbolul în distribuția „tinerilor", mai cuminte, dar, totuși, și aici cu simboluri, în cea a „vîrstnicilor". El va vedea, mai ales, două spectacole distincte.

Repetiție cu una din distribuții: Ion Tudorică, Marin Aurelian, Viorica Cernucan, Aurel Giurumia, Maia Țipan și regizorul Anatol Constantin.

Căci, oricît ar căuta Vilcu și Rădulescu să „facă" un Satin boem, ei nu-i vor face la fel. Unul va spune celebrul monolog despre om mai simplu, poate, mai reținut, celălalt mai avîntat, mai cu pasiune. S-ar putea să avem o Natașă mai cochetă și una mai candidă. Fără îndoială că aceste caracterizări, pe care noi le facem atît de distinct numai pentru a sublinia diferențele posibile, să nu apară în spectacol decît ca nuanțe cu totul altele decît cele consemnate aci. Publicul iubitor de teatru va face totuși o experiență pasionantă. El va putea sesiza mai ușor aportul actorului în „Azilul de noapte" căci, în ciuda fineței cu care trebuie asamblate toate aceste replici, temperamente, confesiuni într-un strigăt unic pentru demnitatea omenească, piesa aceasta depinde în primul rînd de cei care o joacă, mai mult decît de cel care o regizează.

Nu rămîne decît ca și „tinerii" și „vîrstnicii" să fie în înălțimea acestor interesante puneri în scenă, cărora regizorul li s-a dedicat cu multă pasiune.

C. BACIU

Fotografia autorului

FILM

NOUTĂȚI DE LA STUDIOUL „BUCUREȘTI"

Preocuparea cineaștilor noștri de a reliza filme cît mai variate, atît sub raportul tematic cît și sub cel al genurilor abordate, a fost confirmată încă o dată de recentele producții ale Studioului „București" — „D-ale Carnavalului" și „Doi vecini" — care vor fi proiectate curînd pe ecranele cinematografelor.

Regiorii filmului „D-ale Carnavalului" — Gh. Nagy și Aurel Micheles — s-au străduit să rămînă fideli piesei lui Caragiale, redînd nealterate caracterele personajelor, precum și autenticitatea situațiilor. Concepții regizorale i-au răspuns cu promptitudine interpreții rolurilor principale: Gr. Vasiliu-Birlic (Crăcănel), Al. Giugaru (Pampon), Ion Lucian (Nae Girimea), Jeana Gorea (Mița), Vasilica Tastaman (Didina).

★

„Doi vecini", metraj mediu scris și regizat de tînărul cineast Geo Saizescu după o schiță de Tudor Arghezi, demască, cu mijloacele comediei satirice, unele racile caracteristice pentru mica burghezie din Romînia anilor 1928-1930. Dintre interpreți i-am reținut pe Gr. Vasiliu-Birlic, Nineta Gusti, Ion Lucian, Carmen Stănescu, Mitzura Arghezi și Aurel Cioranu. Operatorul șef al filmului este Wilfried Ott, iar pictor scenograf — Giulio Tincu.

★

Un film deosebit de interesant a fost terminat zilele acestea de către cunoscutul regizor Ion Popescu-Gopo. E vorba de „Musca", scurt metraj alb-negru, cu caracter experimental. Gopo l-a realizat atît cu ajutorul filmărilor obișnuite, cu actori, cît și cu ajutorul desenului animat. Dintre procedeele folosite se remarcă în special desenul cu peniță direct pe peliculă și filmarea pe bază de măști.

★

Sectorul filmului de desen animat și păpuși se arată deosebit de activ. De curînd s-au încheiat filmările la două desene animate. Primul, aparținînd lui Liviu Ghițorț, poartă titlul „Aparat universal". Cel de-al doilea, „Hoțul pedepsit", a fost realizat după scenariul și în regia lui Pascal Rădulescu.

★

Studioul „București" și cel de televiziune au luat inițiativa realizării în coproducție a unor filme de scurt metraj. Primul dintre ele, regizat de Elisabeta Bostan, a fost turnat de puțină vreme. Se numește „Trei dansuri românești" și e interpretat de soliștii Ansamblului Sfatului Popular al Capitalei.

Pe platoul de la Buftea se turnează acum alte trei filme de aceeași factură: „Melodii" (titlu provizoriu) — regia Ion Barna, „La circ" — regizor Mihai Bucur și „Joc de cuburi" — regia Olga Zissu.

MUZICĂ

„EVGHENI ONEGHIN"

Geneza operelor de artă — și istoria ne-a dovedit-o nu o dată — e uneori ciudată, singulară. E greu de presupus, de pildă, ca Ceaikovski să nu fi cunoscut romanul în versuri al lui Puşkin — „Evgheni Oneghin". Și, totuși, a fost nevoie ca o celebră cîntăreață, Elizabeta Andreevna Lavrovskaia pe nume, să i-l sugereze drept inspirație pentru o operă, ca să-l facă pe Ceaikovski să mediteze asupra lui și să scrie, cîteva zile mai tîrziu, fratelui său: „Nici n-ai să crezi cît de entuziasmat sînt de acest subiect... Ce poezie găsești în „Evgheni Oneghin"! Și ca apoi să precizeze că această operă „va fi interesantă prin legătura ei strînsă cu viața".

Ceaikovski a realizat, într-adevăr, prin „Evgheni Oneghin", una dintre cele mai adînci și mai umane lucrări ale sale, o dramă realistă în care tabloul societății ruse din jurul anilor 1820 se conturează din romantica poveste de dragoste a Tatianei pentru Oneghin. Cunoscută la noi dintr-o montare mai veche și mai modestă, opera lui Ceaikovski revede azi luminile rampei într-o concepție regizorală nouă, îndrăzneață, aparținînd tînărului regizor Hero Lupescu. E util, de altfel, să subliniem că spectacolul e realizat — în mai toate compartimentele sale de creație — de artiști tineri, fapt ce-i asigură, într-un fel, tinerețea și cutezanța.

De la un capăt la altul al spectacolului se simte intenția regizorului de a folosi orice element — scenografic, de mișcare în scenă, de interpretare muzicală — pentru a reda pregnant caracterul epocii, al personajelor. Hero Lupescu a păstrat lirismul ceaikovskian și nu a știrbit cu nimic din romantismul eroilor săi. Și, totuși, el și-a permis, să-i zicem, „o inovație", pe care noi o considerăm interesantă și binevenită, deși a făcut obiectul unor critici în cronicile anterior apărute. Trecînd dincolo de libretul ceaikovskian și chiar de anumite elemente specifice muzicii sale, el a apelat la sursa literară a operei, la însuși romanul lui Puşkin. De aici el a extras elemente ale vieții sociale (oarecum estompate în libret prin încărcarea sa romantică) și le-a amplificat, urmărind să respecte astfel însăși intenția compozitorului de a face o operă „interesantă prin legătura ei strînsă cu viața". În acest sens, tabloul al IV-lea, criticat că ar fi o „șarjă gogoliană", ni se pare o modalitate ingenioasă de a caracteriza satiric nobilimea provincială. Ceea ce este, incontestabil, un merit pe linia unei interpretări realiste, veridice, din care spectacolul nu a avut decît de cîștigat. Înlăturînd orice efect ieftin, Hero Lupescu a găsit acele amănunte de interpretare actoricească și muzicală care, prin semnificația lor, să vorbească auditului spectatorului, să-i transmită dramatismul luptei interioare a eroilor. Tabloul al II-lea, realizat scenografic printr-o idee metaforică ce ni s-a părut de mare forță sugestivă (la răsăritul soarelui, copacii din grădină transpar prin pereții camerei Tatianei), are darul să potențeze speranța tinerei fete într-o dragoste mare, neasemuit de frumoasă, alături de Oneghin. Cu aceeași finețe și simplitate — rezultînd din maxima economie a mijloacelor exterioare — sînt realizate și scena duelului sau cea în care Oneghin o respinge pe Tatiana (tabloul III), care atinge un dramatism cutremurător. Fapt care nu înseamnă însă că, atunci cînd necesitățile dramaturgiei spectacolului o cereau, acesta să nu ne fi oferit fast și exuberanță strălucitoare, satisfăcînd unele cerințe ale genului: tabloul balului din casa lui Gremin este — cu contribuția masivă a scenografelor Ofelia Tutoveanu și Paula Brîncoveanu — o realizare cu adevărat remarcabilă.

Spuneam că spectacolul e — în majoritatea sa — o creație a tinerilor. Dirijorul, Cornel Trăilescu, aflat la prima sa premieră, a vrut să dea mult, și a dat poate prea mult uneori, orchestra acoperind pe alocuri vocile soliștilor. În mare însă, a dovedit siguranță și precizie în conducerea muzicală. Despre interpreți — și ei cei mai mulți tineri — ne mulțumim să spunem că au contribuit din plin, cu dăruire și talent, la realizarea unui spectacol ce face cinste primei scene muzicale a țării noastre.

Mihai NISS

Cuvinte încrucișate

DE-ALE CASEI

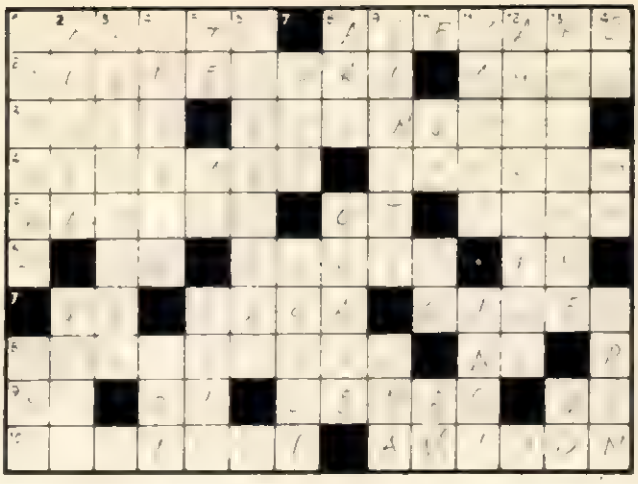

ORIZONTAL:

1) Între car și teleguță — Sat, cătun sau oraș. 2) Construcții existente pe lîngă locuințe — Pictor romîn. 3) O găsiți în casă, înconjurată de scaune — Depuneri la C.E.C., ce ne ajută să ne îmbogățim casa. 4) Însănătoșire — Unul cu carnet la C.E.C. 5) Împrăștiați — Oală din pămînt ars — Un foarte cunoscut pățit. 6) La începutul lunii iunie — Un gospodar ce nu are timp de pierdut — Firicel de floare albastră. 7) Fețe! — Pe vremuri aproviziona cu apă casele oamenilor — Pom fructifer ce înflorește în luna mai. 8) Degetul care te îndrumă (pl.) — Iată! (trans.). 9) Leagă două vorbe — Producătoare de lînă — Amator de posmagi moi — A treia notă. 10) Într-însa găsiți brînza bună — Apretează cămășile.

VERTICAL:

1) Depozit casnic - Localitate în Danemarca. 2) La casa în care locuiești - Volan ecvestru. 3) Bine crescută (fig.). 4) Element chimic — Pentru cei ce beau cu măsură! 5) Pronume — Armăsar dobrogean — Cenușiu. 6) Picat din cer, dar cu mijloace moderne. 7) Riu în Brazilia — A te plimba în jurul casei. 8) Insulă daneză sau... aromă nedefinită — Mediile ceasului! 9) A albăstri rufele - Diminutiv feminin. 10) Olga Constantinescu — Pecete! — Emil, foarte concis. 11) Un pepene bine copt — Indivizi. 12) Aduceri aminte. 13) Împărțiri administrative — În plin amor! 14) Pene! — Meșine! — Arma trandafirului.

DEZLEGAREA JOCULUI „PE DRUMUL LINIȘTII"

apărut în nr. 2 din 10 ianuarie 1959

ORIZONTAL: 1) Ellina Bistrițkaia. 2) Serghei Gherasimov. 3) Av — N — Dko — L — G — Ro. 4) Ulfat — Arg — Tomilin. 5) Lt — Trad — Loid — E — Ba. 6) Ieo — Hopior — Incit. 7) Inov — Arce — Oc — Kasa. 8) A — S — Piotr Glebov — L. 9) Cetal — V — U — Icl. 10) Oserov — Vesennkaia. 11) Vladimir Rapaport.

LUMINA EXISTENTĂ

COLȚUL FOTOGRAFULUI AMATOR

O tendință care cîștigă din ce în ce mai mult teren în rîndurile fotografilor, atît amatori cît și profesioniști, este surprinderea a diferite scene tipice, din viața de toate zilele, la lumina *existentă*. Conținutul bogat al unor asemenea momente de viață își păstrează mult mai bine realismul și veridicul decît atunci cînd se intervine cu tot felul de reflectoare sau se întrebuințează lumina electronică (Blitz), care distruge atmosfera în care se petrece acțiunea.

Desigur că, în condițiile de lucru la lumina existentă, diafragma aparatului trebuie deschisă la cel puțin 1: 3,5 și trebuie întrebuințat film pancromatic cît mai sensibil cu putință. Se mai poate mări sensibilitatea filmului (aproximativ de 4 ori) prin imersiunea lui într-o soluție de 2,5% de perborat de sodă timp de un minut, înainte de introducerea lui în revelator.

De asemenea, expunerile vor trebui să fie lungi, între 1/25 și 1/5, după condițiile de lumină, puterea și natura luminii, și distanța de subiect.

Developarea este bine să se facă sub control, la bec verde, special, deoarece, de obicei, astfel de filme se developează un timp mult mai lung decît cele luate în condiții normale. De asemenea, se va renunța la revelatoarele microgranulare, întrebuințîndu-se de preferință revelatoare mai active (de exemplu revelatorul „normal" pentru hîrtie, într-o diluație de 1/2-1/3). La mărire sau copiere va fi deseori nevoie să se întrebuințeze hîrtie foarte contrastă (extrahart).

În aceste condiții de lucru, copiile finale desigur că vor prezenta o granulație foarte mare, claritatea va fi foarte relativă și, adesea, vor exista porțiuni mișcate (una dintre persoane, mîna etc.). Toate aceste lipsuri însă vor fi contracarate de caracterul veridic al fotografiilor, de valoarea lor de document.

Sfătuim pe cititorii noștri amatori fotografi să încerce asemenea fotografii și să ne trimită și nouă rezultatele obținute. În general, am dori să aflăm părerea lor despre acest „colț", împreună cu sugestii pentru îmbunătățirea lui.

E. BRĂILEANU

„SUDORUL"
Fotografie de C. SĂVULESCU
proiectant la Uzinele „23 August"-București

SFATURI practice

CUM FOLOSIM LEGUMELE ȘI FRUCTELE USCATE

Cercul de gospodărie din comuna Merișor, regiunea Galați, ne întreabă care este cea mai bună metodă pentru folosirea legumelor și fructelor deshidratate (uscate). Cum întrebarea ne-a mai fost pusă și de alte cititoare, rezumăm în rîndurile de mai jos cîteva sfaturi practice în legătură cu această problemă:

Atît legumele cît și fructele uscate trebuie spălate și înmuiate bine înainte de a fi gătite. Spălatul se face repede, punînd legumele sau fructele într-un ciur și lăsînd să curgă apă peste ele, iar înmuiatul se face lăsîndu-le într-un vas cu apă timp mai îndelungat. De obicei, se pun la înmuiat de cu seară și se gătesc a doua zi, căci, cu cît le ținem mai mult în apă, cu atît ele se umflă, se frăgezesc și se fierb mai ușor. Dimpotrivă, dacă nu le înmuiem bine, ci le punem imediat la fiert, legumele, în special, vor păstra un iz de fum, care nu e de loc plăcut în mîncare. Înmuiate bine, ele recapătă calitățile fructelor și legumelor proaspete.

Apa în care au fost ținute la înmuiat nu va fi aruncată, ci va servi la gătit, căci ea a sustras o bună parte din vitaminele și sărurile minerale ale legumelor.

Prin uscare, legumele pierd cam nouăzeci la sută din greutatea lor inițială, așa că orientarea în privința cantităților se face sub acest raport, adică se socotește că 100 gr de morcovi, fasole, mazăre sau varză uscată echivalează cu 1 kg din legumea respectivă, crudă.

Se pot găti din legumele uscate orice fel de mîncăruri, ca și cînd le-am avea proaspete. În special ele sînt indicate la prepararea ghiveciului.

Cît despre ciupercile uscate, ele pot fi folosite înmuiate, ca și legumele celelalte, sau pulverizate prin rîșnița de cafea. În ultimul caz se obține un praf care dă gust minunat supelor, sosurilor și pateurilor.

Fructele uscate, după ce au fost spălate și înmuiate, cum am arătat mai sus, pot fi folosite la compoturi, găluști și torte, adăugîndu-le zahăr numai în momentul cînd le punem la fiert. Excepțăm de la această regulă prunele, cărora le adăugăm zahărul după ce au dat primul clocot, ca să nu rămînă cu coaja tare.

Un compot foarte hrănitor se poate prepara din caise și piersici uscate, fără să le mai fierbem. E suficient ca, după spălare, să le ținem timp de 30 de ore în apă. Nu mai e nevoie nici măcar să le adăugăm zahăr.

IOSIANA

EXPLICAȚIA ȘTIINȚIFICĂ A MISTERELOR BACHICE

Multă vreme au rămas lipsite de o explicație științifică așa-numitele „mistere bachice" din antichitate, considerate de mințile mai simple ca fenomene ale unei puteri supranaturale.

Că asemenea „fenomene" de aparență supranaturală s-au produs realmente, atestă și Tit-Liviu într-una din scrierile sale istorice, după cum, la rîndul lui, Euripide folosește acest subiect într-una din tragediile sale. Și Tit-Liviu, și Euripide descriu în fel „fenomenul" care se producea în timpul orgiilor nocturne celebrate la Roma în onoarea lui Bachus. „În timp ce bărbații, cuprinși de o agitație frenetică, țipau și chiuiau cît puteau, femeile, cu torțe aprinse în mîini, se aruncau în apele Tibrului. Ele erau urmărite apoi cum se mișcă sub apă, la lumina torțelor care nu se stingeau, pînă ce apa se transforma în lapte". Ritualul cerea ca, la ieșirea din fluviu, fiecare să bea din acest „lapte sacru".

Supranaturalul acestui ritual consta, pentru cei neinițiați în arderea torțelor sub apă, și în transformarea apei în lapte. Or, misterul a fost lămurit recent de doi cercetători olandezi, J.H. Wiet-nen și W.P. Jorissen.

Folosind elemente la nivelul științei de pe vremea bacanalelor, aceștia și-au procurat sulf natural din regiunile vulcanice și calciu extras din cochiliile scoicilor; din ele, ei au preparat sulfură de calciu. Înmuiînd cîteva torțe în acest preparat, care s-a dovedit extrem de fosforescent datorită urmelor de sodiu din cochiliile scoicilor, cei doi cercetători au demonstrat că torțele acestea își dau impresia că ard chiar și introduse în apă. Și tot ei au lămurit misterul transformării apei în lapte. Într-adevăr, ținute cîteva minute în apă, aceasta capătă în ele din urmă culoarea laptelui, prin dizolvarea micilor particule de sulfură de calciu.

Ce dezlușire pentru cei care cultivau legenda „fenomenului supranatural" al misterelor bachice!

PRIVIȚI CU NOI!

3.748 KG DE LÎNĂ în valoare de 236.529 lei a economisit colectivul Filaturii de lînă pieptănată „A). Sahia" din Capitală. Din lîna economisită se pot confecționa 12.690 pulovere pentru copii. În fotografie: sala de preparație, în timpul lucrului.

STRADA COLONADELOR ar putea fi supranumită o stradă din Tulcea în care, de la un capăt la altul, pe ambele părți, toate clădirile sînt străjuite de frumoase coloane.

Dacă sfatul popular al orașului s-ar îngriji de repararea acestor coloane, strada pitorească a Tulcei ar constitui un adevărat punct de atracție.

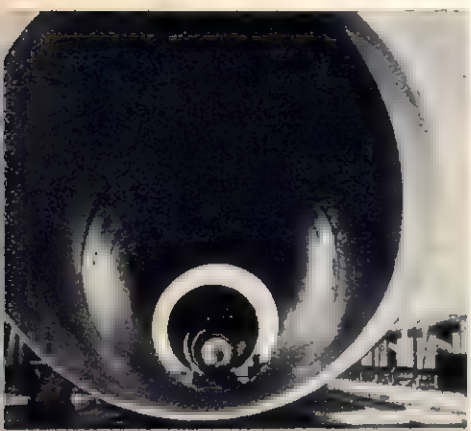

TRONSOANE pentru liniile de ciment fabricate de Uzinele „23 August" din Capitală, în vederea experimentării.

DIN SECOLUL AL XIX-LEA datează această clădire din Bistrița. Clădirea găzduiește azi Casa de cultură „George Coșbuc".

Fotografie de I. CORIBAN

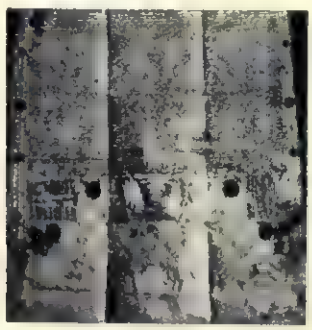

ÎN ANUL 1707, domnul Constantin Brîncoveanu trecea moșia Mocești în stăpînirea mănăstirii R. Vîlcea. Documentul se află în Biblioteca Academiei R.P.R.

SALA DE MESE a cantinei Uzinelor „23 August" din Capitală. În medalion: cofetarul Marcu Nicolae e mulțumit de calitatea gogoșilor ce vor fi servite la masa de prînz.

„TUFA" sondelor gemene din schela petroliferă Băicoi, reg. Ploiești

„MEȘTER BĂTRÎN LUCRÎND", desen original în cărbune de Șt. Luchian. Desenul poate fi văzut la Biblioteca Academiei R.P.R.

TEMPERATURA ÎN BUCUREȘTI ACUM 96 DE ANI

Observații meteorologice înregistrate între anii 1858-1862

Specialiștii știu că primele observații meteorologice, pe baze științifice, înregistrate la București, s-au făcut de către doctorul Iuliu Barasch, meteorolog amator.

Acesta a publicat în ziarul „Buciumulu" (de sub direcția lui Cezar Bolliac), la 20 martie 1863, o sinteză intitulată: „Resumatulu observațiuniloru meteorologice făcute în Bucureșci în cursulu anului 1862 dupe thermometrulu lui Réaumur". E vorba de un tablou foarte clar, alcătuit după toate regulile științifice, care arată, lună cu lună: temperatura medie, zile senine (181), noroase (115), cu ploaie (35) cu ninsori (14) și „de negură" (ceață) (7), zile cu vînt tare (13). Media cîtimii apelor de ploaie, în milimetri, în 1862, a fost de 28,2, iar „zile de piatră" (grindină) nici una.

La rubrica „Observațiuni" sînt notate următoarele fenomene naturale deosebite, înregistrate la București în cursul anului 1862:

La 2 ianuarie, la ora 4 dimineața, un cutremur „în trei zguduituri", mergînd de la N.E. la S.V.; la 24 iunie a fost ziua cea mai caldă a anului (28 grade); la 7 octombrie, între 10-12 seara, s-a produs un uragan dinspre N.E., „pe urmă liniște", apoi, la ora 2 dimineața, „un cutremur tare" în trei zguduituri de la N.E. la S.V.; la 3 noiembrie, prima ninsoare; la 5 decembrie, dimineața cea mai friguroasă (14 grade); la 18 decembrie, între 6 și 9 dimineața, „o ceață extraordinară".

Temperatura medie a toamnei și a iernii a fost de 15 grade iar a primăverii și a verii, de 15,1 grade — deci temperaturi destul de moderate. Dr. Barasch a mai adăugat următoarea interesantă remarcă:

„De 6 ani de cînd facem necontenit observațiuni meteorologice aici, în București, ne-a ieșit totdeauna la finitul anului o temperatură medie anuală de 8 grade cu o fracțiune. Iată admirabila constanță în fenomenele Naturei, care ni se par nouă atîta de variabile și neconstante".

Ulterior, ziarul „Buciumulu" a publicat și „Observațiuni meteorologice a Școalei Naționale de Medicină făcute la Spitalul Oastei din Bucureșci, pe anulu 1863", cuprinzînd notații chenzinale privitoare la: temperatura după termometrul Réaumur, „presiunea aerului dupe liniele Parisului", predominanța și direcțiunea vîntului și a norilor etc.

Toată această documentare prețioasă, făcută de amatori, a constituit, de fapt, începuturile și baza meteorologiei la noi.

S. ALBU

ELEVII la START!

↑ Echipa feminină de volei a Clubului școlar-București, mulțumită de rezultatele obținute, urmărește cu interes desfășurarea celorlalte probe. În mijloc, antrenorul Eugen Scarlat.

Sala Floreasca II nu are lungimea suficientă necesară unui alergător după ce a trecut linia de sosire. Și, cum nu te poți juca cu viteziștii, e bine să „cruți" pereții, punînd în fața lor o perdea.

Ultimul meci de volei (cîștigat de bucureșteni [illegible] de favoarea timișorenilor). →

Vacanța de iarnă a adus anul acesta elevilor membri ai cluburilor școlare sportive primul lor concurs pe țară desfășurat la București (sălile Floreasca, Dinamo și noua și frumoasa sală a Clubului școlar-București).

În ciuda faptului că nu ființează decît de 6 luni, cele patru cluburi din Timișoara, Tg. Mureș, Orașul Stalin și București au pășit cu dreptul (clubul din Cluj a lipsit la acest concurs)!

Actualmente cele cinci cluburi numără 2184 de elevi, care sînt îndrumați de 73 profesori și antrenori. Unul din criteriile principale pentru a fi acceptat într-un asemenea club este situația școlară. Poți să ai mușchi oricît de buni, dacă ai note proaste ești exclus din activitatea clubului.

Disciplinele sportive la care au concurat cei peste 200 de tineri au fost: atletismul (băieți și fete), baschetul (băieți) și voleiul (băieți și fete). În aceste întreceri s-a afirmat în primul rînd Clubul școlar-București, care a cîștigat probele de volei (băieți și fete), precum și șapte din cele nouă probe la atletism.

Trebuie să remarcăm succesul repurtat de echipa feminină de volei a Clubului școlar-București care, prezentîndu-se bine pusă la punct, a reușit să termine concursul fără nici un set pierdut. Atît pentru echipă cît și pentru antrenorul ei, tov. prof. Eugen Scarlat, o fotografie mare în fruntea paginii, ca să poată fi văzută și invidiată de toți elevii din țară.

La atletism surpriza întrecerilor a fost tînărul Aurel Stamatescu din București, elev la școala medie mixtă nr. 26, care, deși face sport numai de cîteva luni, a reușit să se claseze pe primul loc în proba de 50m plat băieți, învingînd pe favoritul cursei, cunoscutul sprinteur Elöd Kincseș.

Pe tovarășul Mihai Niculescu, președintele Clubului sportiv-București, l-am întîlnit în sala Dinamo.

— Ce părere aveți despre concurs și concurenți?

— Despre concurenți, bună! Cît privește succesul de public, proastă! În săli au fost foarte puțini elevi, deci unul din obiectivele propuse nu a fost îndeplinit. Socot că vina o poartă Direcția educației fizice din Ministerul Învățămîntului și Culturii, care nu a comunicat din timp cluburilor data concursului. Din această cauză cei din provincie au fost prinși „pe picior greșit", primind comunicarea în timpul vacanței, cînd mobilizarea elevilor e mult mai anevoioasă. Multe elemente din provincie nu au putut participa la concurs. Noi, cei din București, am fost „mai norocoși". Am aflat despre acest lucru... cu două zile înainte de luarea vacanței. Dar nici noi nu am fost cruțați dintr-un punct de vedere: sarcina de a fi organizatori am primit-o numai cu opt zile înainte de concurs... Socotim că defecțiunile înregistrate la acest prim concurs nu se vor mai repeta. Și, cu aceasta, că „startul" a fost, totuși, bine luat.

Dan BÎRLĂDEANU
Fotografiile autorului

A. Stamatescu în clipa imediat următoare trecerii liniei de sosire.

Fază din meciul de baschet dintre echipele Orașul Stalin-București. Învingători și cîștigători în același timp ai probei: ← elevii din Orașul Stalin.

☆

Atunci cînd pe tușe se găsesc salicile, urmărirea jocului e mai plăcută din „orizontal" (elevii componenți ai echipei de [illegible] din București). →

UN BUN AL CELOR MULȚI

Intr-o carte de citire de clasa a III-a primară era o povestioară cu trei personaje principale: o prințesă adevărată (Ghica, Știrbei sau Cantacuzino, nu mai țin bine minte), o fetișoară de țară, desculță și firavă, la fel de adevărată, și o mașină hirditoare, cu capota pătrată și roțile înalte — tip ultramodern în deceniul doi al secolului. „Minunea" a trecut prin sat sforăind și stîrnind nori de praf, lumea s-a strîns ca la urs, iar fetița desculță era cît pe-aci să intre sub roți. Și iată că prințesa, filotimă, i-a dat copilei salvate o pungă *întreagă* de bomboane, ba i-a făcut și cinstea de a-i cere să cînte o doină. Fetița, încă tremurînd de spaimă, a început ceva. Iar prințesa adevărată a exclamat, străbătută de fior artistic și gîsceind ușor: „Ce forțe artistice arre poporul nostrru!" Apoi a plecat făcînd grațioase bezele cu mîna.

Norii de praf au stăruit mult timp peste satul romînesc chiar și după ce au trecut turismele prințeselor aflate în vilegiatură. Peste comorile artistice ale talentatului nostru popor apăsa greu praful analfabetismului, al ignoranței și superstițiilor. A fost nevoie de prefacerile social-politice din țara noastră pentru ca acest tezaur să fie scos la lumină, la lumina lămpii lui Ilici, a cărei strălucire cuprinde astăzi tot mai puternic țara noastră. Timpurile în care o fetiță desculță murmura un cîntec popular în praful drumului, ascultată cu mărinimoasă atenție de vreo Ghiculeasă, zac astăzi sub lespedea grea a istoriei.

E necesară fantezia unui poet pentru a-ți contura plastic imaginea revoluției culturale făurite sub conducerea partidului nostru: pe miile de scene ale căminelor culturale, ale cluburilor muncitorești, ale caselor raionale de cultură sau ale caselor de cultură ale tineretului urcă astăzi arta noastră socialistă. Pe scenele acestea, încă modeste sau fălindu-se cu plușul greu al cortinelor, trăiesc oameni ai zilelor noastre, se rostesc gînduri și sîntămînie ale zilelor noastre, se desfășoară întîmplări specifice vremii noastre. Artiștii ce se prezintă seara la luminile rampei, minuiesc dimineața strungul, prășesc ogoarele sau țes pînza. Gestul artistic al amatorului e semnificativ și emoționant prin el însuși. Dar e mai mult decît atît. Replica rostită pe scenă, cuvintele cîntecului interpretat de cor, imaginea surprinsă pe pînză au ele înșile o puternică forță educativă și mobilizatoare. Arta amatorilor înseamnă școală și politică. Înseamnă creșterea conștiinței politice și a dragostei de frumos. Înseamnă înnobilarea sufletului și a minții prin înalta etică socialistă.

Aș da o singură cifră: investițiile în sectorul social-cultural reprezintă, în anul 1959, o creștere de 17% față de 1958. Există oare o dovadă mai grăitoare a grijii cu care partidul nostru conduce și stimulează desfășurarea revoluției culturale din țara noastră?

AȘA A PORNIT IZVORUL...

Primele replici nu s-au rostit pe scenă, ci undeva pe ogoarele întovărășirii din satul Izvor-Roman, departe de privirile critice ale spectatorilor. Au fost cîteva replici scurte, pornite dintr-un singur gînd: să fie atrași cît mai mulți țărani muncitori în activitatea căminului cultural. Cuvintele pieselor, ale cîntecelor, ale poeziilor i-or învăța pe oameni — prin tîlcul lor adînc — să deslușească mai bine realitățile zilelor noastre și să-și cunoască mai bine adevăratul drum. De la gînd pînă la faptă n-au fost mulți pași. Membrii de partid din sat au format o echipă de teatru. Comunistul Arianu Nicolae s-a socotit bine: „S-o începem noi, că pe urmă ne-or lua și tinerii pilda". A adus-o în echipă și pe nevastă-sa, Valeria. Au intrat apoi pe scenă și țăranii întovărășiți Averescu Gheorghe, Atofanei Alexandru, Toma Ana. Apoi și alții...

Și-au ales o piesă care să rîdă de cei ce se cred foarte deștepți că stau în afara colectivei și care se încurcă în propria lor „deșteptăciune": „Bucuroși de oaspeți", de Gh. Țențulescu. Mai greu, mai cu poticneli, au prins a-și învăța rolurile și au deprins și mișcarea în scenă: cele ce se întîmplau în piesă, oamenii pe care ei îi interpretau și frămîntările lor, le erau doar bine cunoscute. Aveau și sufler: învățătoarea Toia Virginia nu putuse răbda singurătatea de acasă, de cînd bărbatul și fiica ei erau în „trupă". A început a veni și ea serile la cămin și și-a găsit și rostul.

Peste un timp, atît i-au îndrăgit sătenii pe „artiști", că nu mai aveau loc în sala căminului cultural. Se veseleau, dar și cădeau pe gînduri. Cererile de intrare în întovărășire au prins a se înmulți. Și aveau mare bucurie „artiștii", chiar dacă unul, mai țeapăn, mormăia: „Nu ei m-au lămurit. Eu cunosc vorba veche că unde-s mulți puterea crește."

Izvorenilor a început să li se ducă vestea că au darul jucatului pe scenă: au pornit în turneu la Avereşti și Ion Creangă, ba chiar la Roman și la Bacău. La faza finală a Festivalului bienal de teatru „Ion Luca Caragiale" au obținut premiul al III-lea. Iar cînd au fost aplaudați pe scena Teatrului Tineretului din București, Arianu Nicolae — cu ochii umeziți de emoție — se tot dezvinovățea: „Noi nici n-am visat la premiu, tovarășe dragă. Noi am vrut numai așa, să-i culturalizăm pe țăranii noștri din Izvor".

Prezența aparatului de fotografiat intimidează uneori. Atît de degajați pe scenă, cu puțină vreme înainte, în rolurile din piesa „Bucuroși de oaspeți", țăranii întovărășiți din Izvor-Roman zîmbesc acum cam stingheriți obiectivului.

DOUĂ DESTINE S-AU ÎNTÎLNIT PE SCENĂ

Îi vedeți în fotografie. Pare că viața i-a dus mînă în mînă, deopotrivă, pînă pe scena unde au fost surprinși de obiectivul aparatului fotografic. Și, totuși, „ursitoarele" n-au fost la fel de darnice cu amîndoi.

El, Silviu Manoliu, îndrăgise recitările încă din anii de școală. Ar fi dorit din toată inima să studieze arta dramatică, dar era un băiat nevoiaș, trebuia să trudească greu pentru un coltuc de pîine. A simțit atunci Manoliu tragedia omului care are aplicare spre artă, dar căruia îi stau, dușmănoase, în față, zeci de bariere

...Și, totuși, l-am văzut jucînd pe Silviu Manoliu. Cu cîteva săptămîni în urmă. Și-a jucat rolul cu simțire și talent, deși emoția îi sugruma nu o dată vocea. L-am văzut pe o scenă bucureșteană. Dar începutul a fost făcut la el acasă, la Fălticeni.

În orașul unde „nu se întîmpla nimic", în anii noștri s-au întîmplat *foarte* multe. Printre altele și înființarea unei case raionale de cultură. A fost pentru Silviu Manoliu o mană cerească. Aici a prins el a-și cultiva talentul. Peste zi lucrează la S.M.T.-Ospătărești, iar seara face teatru.

Povestea ei, a Marioarei Dascălu, e mai simplă dar la fel de semnificativă. Și ea a vădit dragoste de teatru din anii școlii. Dar a putut să și-o pună în valoare pentru că Marioara Dascălu a crescut în anii democrației populare. Ea nu a cunoscut frămîntările chinuitoare și nici prăbușirile. A ieșit învățătoare și a început a juca și în echipa de teatru a Casei raionale de cultură din Fălticeni. Talentul ei, dezvoltat la timp și cu grijă, dă acum în plin. La faza regională a Festivalului bienal, comisia a propus-o pentru Școala populară de artă din Suceava. Și, apoi, poate va merge mai departe, la alte școli. Poate că altădată ar fi părut o minune ca Marioara Dascălu, fiică de oameni nevoiași, să se facă actriță. Dar azi... acest fapt e însăși ziua noastră de azi.

... Acești doi oameni, ale căror destine au fost atît de diferite, s-au întîlnit pînă la urmă în același punct: pe scena Casei raionale de cultură din Fălticeni. Și au jucat în piesa „Nemaipomenita furtună", din care aparatul fotografic a surprins o scenă.

Marioara Dascălu și Silviu Manoliu pe scena Casei raionale de cultură din Fălticeni, interpretînd o scenă din „Nemaipomenita furtună".

Artiştii amatori ai Casei raionale de cultură din Brăila urmăresc cu emoţie spectacolul colegilor lor într-o artă din Tg. Ocna.

CÎND ARTA MINORILOR NU E MINORĂ

E lucru ştiut: ca să deprinzi mînuirea păpuşii îţi trebuie multă practică. Aici, secunda e unitatea de măsură a interpretării. O ezitare sau o precipitare poate duce la ratarea întregului efect dramatic. Mînuitorul şi păpuşa trebuie să se înţeleagă şi să comunice ca doi oameni: împreună, ei trebuie să rostească un adevăr şi să ofere o învăţătură.

E, deci, limpede că arta păpuşarilor, deşi adresată mai ales minorilor, cere multă maturitate. Poate şi de aceea am rămas uimit de performanţa păpuşarilor amatori de la Casa raională de cultură din Botoşani care, deşi aflaţi mai toţi sub 20 de ani, au reuşit să obţină o menţiune în cadrul Festivalului bienal de teatru.

În acest anasamblu, cei mai bătrîni sînt „Ursul" (Husac Ioan) şi „Cocoşul" (Ciobanu Valentina) care, la un loc, izbutesc să aibă aproape 40 de ani, iar cei mai tineri — „Iepurele" (Sandu Ioana) şi „Vulpea" (Baciu Maria) au fiecare 17 ani. Realizarea artistică a piesei puse în scenă („Iepurele şi vulpea") nu s-a făcut cu uşurinţă. Pentru fiecare rol au fost încercaţi mai mulţi interpreţi din cadrul tinerilor ce activau la casa de cultură. Ca să ajungă la o formulă corespunzătoare, instructoarea echipei, Gabriela Nestorică, a trebuit să încerce vreo patru „urşi" şi vreo trei „vulpi".

Astăzi, tinerii păpuşari amatori din Botoşani au un trecut artistic. În afară de spectacolele prezentate în Botoşani, ei au făcut turnee în raion, şi le-au făcut cu regularitate. Spectatorii din Nicşeni, Gorbăneşti, Poiana sau Vînători au îndrăgit arta „copchiilor din Bot'şeni". Şi nu de mult a fost şi rîndul spectatorilor bucureşteni de a-i aprecia.

Artistul poporului Costache Antoniu, în mijlocul artiştilor amatori din Izvor-Roman. →

Pentru înalta măiestrie cu care au interpretat piesa „Fata tatei cea frumoasă", artiştii amatori ai Casei raionale de cultură din Tg. Ocna au obţinut Premiul I pe ţară, în cadrul Festivalului bienal „I. L. Caragiale".

FAPTE OBIŞNUITE

...L-am văzut pe artistul poporului, Costache Antoniu, în mijlocul unui grup de artişti amatori din satul Izvor-Roman. Glumea cu ei, le dădea sfaturi, le amintea de începutul carierei sale actoriceşti cînd, ca şi ei astăzi, se machia cu o mustaţă din lînă.

...L-am văzut pe actorul Sava Constantin, de la Teatrul Naţional din Iaşi, cum, de două-trei ori pe săptămînă, „dă o fugă" de opt kilometri pînă în satul Tomeşti, unde iniţiază în tainele Thaliei pe ţăranii muncitori actori, antrenaţi în cadrul Căminului cultural „Mihail Sadoveanu".

...L-am văzut pe tînărul actor Costel Constantinescu, de la Teatrul de Stat din Bacău, deplasîndu-se la Tîrgu-Ocna pentru a-i instrui pe muncitorii artişti din echipa de teatru a casei raionale de cultură (echipă ce a luat premiul I pe ţară).

„Fapte obişnuite" — va exclama unul care a deschis ochii asupra vieţii în ultimul deceniu.

Într-adevăr, obişnuite pentru zilele noastre, cînd statul democrat-popular şi-a asumat sarcina să deschidă maselor cel mai larg drum spre cultură. Dar cît de neobişnuite ar fi fost asemenea fapte în urmă cu două decenii!.

Andrei DIMA
Fotografii de Gh. STINEA

REDACŢIA: BUCUREŞTI PIAŢA SCÎNTEII Căsuţa Poştală 3507 oi 33 Tel.. 17.60.10. Int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poştale din ţară şi la factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.

PREŢUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU — Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin"

UMOR

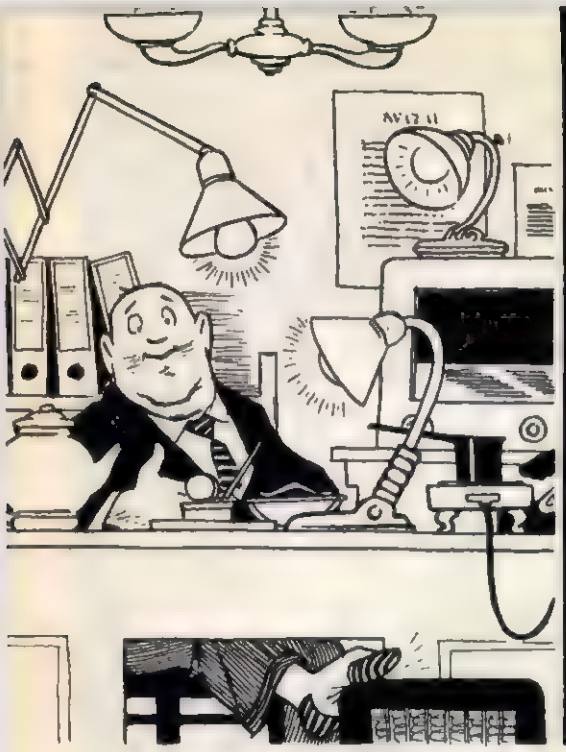

LA BIROU

— Electricitatea e o mare descoperire a omului ! Să ne bucurăm de ea...

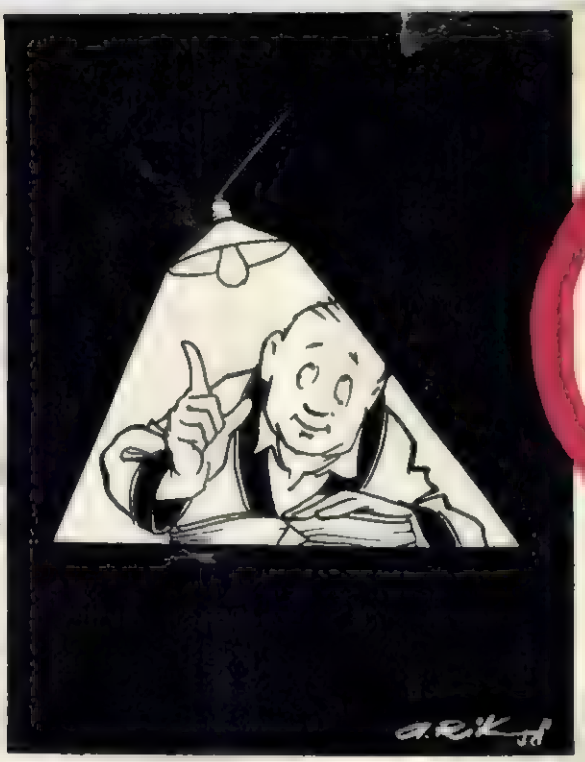

ACASĂ
dar cu măsură !

Desen de Kik AUERBACH

VOCAȚIE .

— Păcat că nu încerci genul „slow-fox" Versurile dumitale sînt atît de stupide încît mi se pare imposibil să nu găsești pe cineva care să ți le pună pe muzică...

Desen de Frad GHENADESCU

— ... Transmitem acum melodia „Cine îmbătrînește omul..."

Desen de St. MUNTEANU

— Tovarășe, am venit să te rugăm să cureți zăpada din fața casei.

— S-o curăț ? Dar bine, frate, a și așa destul de curată !!!

Desen de Adrian ANDRONI

— Nu mai urla așa !.. Ce, n-ai mai văzut vapor în viața ta ?!..

Desen de L. DARLY

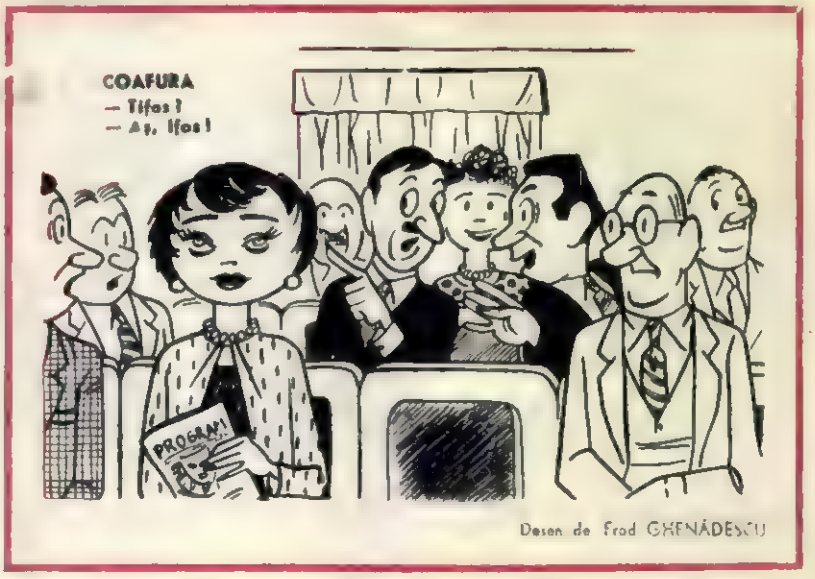

Desen de Frad GHENĂDESCU

PREȚUL 2 LEI

Nr. 4 (192)
Anul VIII
24 ianuarie 1959

HORA FRĂȚIEI

Fotografie de
A. MIHAILOPOL

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ
ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Țărani deputați în divanul ad-hoc al Moldovei

CENTENARUL UNIRII

de prof. Ion CREANGĂ
rectorul Universității din Iași

Actul Unirii, îndeplinit definitiv la București la 24 ianuarie 1859 prin alegerea aceluiași domnitor Alexandru Ioan Cuza, care fusese ales și la Iași la 5 ianuarie 1859, este capătul unui lanț de fapte și frămîntări, izvorîte din necesitatea dezvoltării istorice a poporului nostru.

Secolele al XVIII-lea și al XIX-lea au fost secolele în care s-au format majoritatea statelor naționale în Europa. Situația, particulară din punct de vedere politic, economic și geografic, a poporului nostru, a făcut ca această unitate de stat național să sufere întîrziere. Forțele reacționare dinafară și dinăuntru, rămășițe ale vechii societăți feudale, împiedicau unirea, care trebuia să fie însoțită de transformări progresiste, revoluționare. Desigur, acest eveniment, istoric pentru poporul nostru, a depins de conjuncturа internațională din acel timp, de interesele statelor capitaliste deja consolidate și de imperiile cu structură reacționară. Astfel Anglia, Austria și imperiul otoman au fost net împotriva înfăptuirii unirii, în timp ce Rusia și Franța au sprijinit-o. Rusia a susținut chiar de la începutul secolului trecut necesitatea unirii Țărilor Române și primul pas concret de unire l-a realizat Regulamentul Organic. De altfel, însuși poporul rus, prin reprezentanții lui progresiști N. Cernișevski și N.A. Dobroliubov, a exprimat înțelegere și a salutat cu căldură înfăptuirea unirii.

Actul Unirii a fost pregătit de oameni înaintați și luminați pentru acele vremuri, progresiști, animați încă de ideile revoluționare ale anului 1848; întregul popor român, care năzuia de mult la unitatea și independența lui politică, a susținut cu toată energia unirea și, pînă la urmă, populația largă, a celor de jos, a celor ce muncesc, a impus să se facă acest act, împotriva forțelor reacționare, antiunioniste.

Din păcate, însă, unirea înfăptuită n-a putut urma atunci o linie progresistă și democratică, deoarece păturile muncitoare de la noi nu erau organizate.

Burghezia, slabă și lașă s-a înțeles cu marea moșierime reacționară și retrogradă și, într-un scurt interval de timp, au folosit unirea Țărilor Române numai în scopurile lor meschine de clase dominante.

După eliberarea țării noastre, în anul 1944, cu sprijinul direct al glorioasei Armate Sovietice, și după luarea puterii de către clasa muncitoare, se consolidează și se desăvîrșește unirea moral-politică a poporului nostru în noua orientare a statului de democrație populară, pe drumul luminos al construirii socialismului. Ceea ce a rămas, decenii de-a rîndul după unire, doar un deziderat al maselor — democrația adevărată — s-a înfăptuit abia în zilele noastre.

Elaborînd hotărîrea cu privire la pregătirea și sărbătorirea Centenarului Unirii, partidul și guvernul arată cît prețuiesc și cîtă importanță dau evenimentelor istorice care au dus la dezvoltarea poporului nostru.

Această hotărîre este bine cunoscută și a fost primită cu toată mulțumirea și satisfacția de muncitorii din fabrici și uzine, de țăranii muncitori, de intelectuali.

Ca cetățean al Iașului, nu mă pot reține de a nu arăta că ieșenii s-au bucurat nespus de mult la apariția acestei hotărîri, în care se prevede ca în vechea capitală a Moldovei, care a fost una dintre scenele importante pentru înfăptuirea unirii, să aibă loc acțiuni deosebite.

Domnitorul Alexandru Ioan Cuza și sfetnicul său Mihail Kogălniceanu și-au dat seama că Iașul a fost sacrificat pe linie politică și economică, prin fixarea capitalei la București. Drept compensație, ei s-au gîndit să-i rezerve o activitate nobilă și demnă: să fie Iașul un centru de cultură și știință.

Astfel se înființează, un an după unirea Țărilor Române primul for de mare cultură și știință din țara noastră, Universitatea din Iași. În anul 1960 se va sărbători și centenarul primei universități din țară; pregătirile pentru acest centenar, prin grija partidului și guvernului, au și început.

Totuși, în timpul regimului burghezo-moșieresc, după plecarea lui Al. Ioan Cuza din țară, Iașul a început să fie uitat, și el mergea spre o decădere economică și culturală gravă. Un suflu nou de viață i s-a dat Iașului numai în anii regimului democrat-popular. S-au alocat fonduri mari pentru refacerea și reconstruirea orașului. S-a acordat o grijă deosebită reînvierii vechii tradiții de cultură și știință. Acum, în Iași sînt patru institute de învățămînt superior, o filială a Academiei și multe școli medii și școli tehnice. Pe lîngă vechile instituții de cultură, cum este Teatrul Național, în anii de democrație populară s-au înființat Filarmonica și Opera de Stat.

Dar nu numai atît; în Iași înfloresc astăzi industrii noi — cum este fabrica de antibiotice — prin care i se creează o bază economică trainică.

Centenarul Unirii, care găsește întreaga noastră țară în plin avînt al construcției socialiste, a aflat și Iașul în plină reconstrucție. Și fără îndoială că oamenii progresiști din Iași care au votat pentru unire atunci, la 5 ianuarie 1859, ar fi fost cu totul mulțumiți să vadă progresele realizate în acești ani în vechiul lor oraș, fosta capitală a unui principat mic și subjugat.

Al. ANDRIȚOIU

Centenarul Unirii

Trec peste Milcov. Trenul se restrînge
Pe ape, ca un fulger pămîntesc.
Bogată, iarna diamante strînge,
Argintării din cer se risipesc.

Sub gheață, valul murmură-n cocleur,
Și vîntul cîntă-n trîmbiți și-n viori.
Luna și-a-ntins afișele de aur
În cinstea așteptatei sărbători.

Ci, să-mi răspundă deci natura toată
Pe cine prăznuim? Și a sosit
Din urmă cu un secol Moș Ion Roată
Ca dintr-un mit frumos, ca dintr-un mit.

Purta, semeț, căciulă astrahană,
Pieptar cu flori și împletit chimir,
Avea tulea de os, aliotmană,
Parcă sosea la Cuza, mosafir.

Povestea cu o pietră mare foarte
Pe care singur s-o clintești nu poți
Sosește cu Ion Roată, de departe,
Către cei vii, din lumea celor morți.

Unire! Cît de limpede răsună,
E o lumină de mijloc de zi.
Sorbit-am Milcovul deci, împreună,
Ca-n versurile lui Alecsandri.

Și-abia zvîcniră, în unire, anii
Pînă ce iataganul s-a topit.
La Plevna și la Grivița, curcanii,
Îi puseră și birului sfîrșit.

Și iarăși anii trec cu secadată
Măsură pe un vast cadran solar.
Mult mai tîrziu căruța fu sfărmată,
Mult mai tîrziu din veac lumini răsar.

Dar iată-le-s puternice eterne,
Crescute la Bicaz și la Borzești.
Solia lor ca aurul se cerne,
Peste cîmpiile moldovenești.

Vezi Ion Roată, tu nu ai nici umbră
Atît de multe-s marile lumini.
Jur împrejurul nostru se preumblă
Înalții voiți, de parcă strălucim.

Noi înșine părem lumină vie
Și mișcătoare pe acest pămînt.
Bine-ai venit din vis și veșnicie
Moș Ion Roată, -n versuri să te cînt.

Am să-ți arăt un veac de la unire,
Și am să-ți cînt prezentul meu major
Din care pot să tind spre nemurire
Alături de întregul meu popor.

Ion BRAD

Visuri

„... și noi mai nici de unele bunuri ale țării nu ne-am îndulcit..."

(Din jalba clăcașilor din divanul moldovean)

Pe-atunci visați și voi
Să fie-o țară —
Nu cîmpuri de cucută
Cu otrava lor amară,
Doar pentru voi, amernic,
Și amăriți s-o beți,
Sub boierească silă
Și-al biciului județ;

Un cîmp al fiecărui
Cum vi l-a spus Bălcescu,
Înmormîntînd sîrbia,
Moșia, boierescul.
Și inima-nsetării
Prin veacuri să-și aline
Arsurile c-un șipot
De apă rece și lină.

Să fie o grădină
În care fin să culce
Aromele pe frunțea
Sărată-o boare du'ce,
O dimineață-n care
Spinarea să n-o-ndoaie!. .

Visați, fără-aceea
Am făurit-o noi!

În această clădire, cu fațadă atît de frumoasă, a locuit domnitorul Alexandru Ioan Cuza. Azi, renovată, adăpostește Muzeul Unirii din Iași.

Printre atîtea tablouri, stampe, arme și documente, printre atîtea obiecte și veșminte coborîte dintr-un secol trecut — în tăcerea acestor săli de muzeu, aud glasul înaintașilor. Ca într-un miracol, chipurile lor prind viață pe neașteptate și îmi vorbesc.

Timpul se răstoarnă și mă aflu cu o sută de ani în urmă și mă plimb cu Raffet sub cerul unui ev dispărut. Din stampe, ca pe un ecran, apar Galații cu portul din acele vremuri, un bilci din Țara Românească, infanteria valahă defilînd în pas alergător, apar zeci de chipuri care vorbesc despre viața unor timpuri de zbucium și frămînt.

O după-amiază petrecută într-un muzeu ca cel ieșean al Unirii, înseamnă o călătorie — instructivă și pasionantă totodată — în istorie.

Muzeul fiind conceput într-un spirit analitic, primele documente expuse sînt din anul 1829, data Tratatului de la Adrianopole. Unirea se va desăvîrși abia peste treizeci de ani de la această dată, dar mlădițele ei cresc în anii premergători. „Regulamentul Organic" — expus în muzeu — a asigurat celor două principate o dezvoltare similară prin organizarea administrației și a armatei. Un document din 1846 arată proiectul de învoire pentru desființarea vămilor, iar altele vorbesc despre convențiile încheiate între Moldova și Valahia în anii aceia.

Activitatea revoluționarilor romîni ocupă trei săli. Demne de remarcat, pentru ideile pe care le vehiculează, sînt „Dorințele Partidei Naționale din Moldova", redactate de Kogălniceanu, care, în urma înfrîngerii mișcării din martie 1848, din Moldova, se află refugiat în Bucovina. Vorbind despre instituțiile capabile să regenereze patria, Kogălniceanu scria: „... Partida Națională mai propune una ca cunună tuturor, ca cheia bolței fără care s-ar prăbuși tot edificiul național: aceasta este Unirea Moldovei cu Țara Românească..."

Drumul spre Unire a fost plin de lupte.

Documente care poartă patina vremii atestă lupta dusă între unioniști și antiunioniști în divanurile ad-hoc din Moldova. În „Protestația locuitorilor din Moldova în contra modului de aplicare a firmanului pentru convocarea divanurilor ad-hoc", se protestează împotriva mașinațiunilor înaltei Porți, arătîndu-se că: „Caimacamia de trei membri ce ar fi putut păstra ordinea și menținerea stării legale, se înlocuiește de caimacamii de-a dreptul numiți la Constantinopole, în contra drepturilor străvechi ale Principatelor și în contra stipulațiilor Tratatului de la Paris, carele voia suspendarea iar nu urmarea sub o altă formă a puterilor Domnești".

Pictori și sculptori ieșeni contemporani s-au inspirat din epoca frămîntată a divanurilor ad-hoc. Sălile muzeului sînt împodobite cu pictura „Divanului ad-hoc al Moldovei" de Dan Hatmanu, „Moș Ion Roată și divanul ad-hoc al Moldovei", basorelief de E. Bîrleanu și Vl. Florea, „Adunarea Electivă din Țara Românească", de Eugen Iapir etc.

...La 5 ianuarie 1859 adunarea deputaților din Moldova îl alege ca domn pe colonelul Alexandru Ioan Cuza. La 24 ianuarie, deputații din Muntenia le urmează pilda.

Un entuziasm rar întîlnit cuprinde masele: Unirea, vis atît de mult dorit, se înfăptuise.

Numeroase sînt obiectele și documentele aflătoare în muzeu care oglindesc aceste timpuri și scurta domnie a lui Alexandru Ioan Cuza. O înșiruire a lor ar fi prea puțin edificatoare. Ele trebuie văzute.

I. COSIBAN

Ordinul de zi către armată dat la 26 ianuarie 1859 (stînga) și divanul ad-hoc al Țării Românești (dreapta).

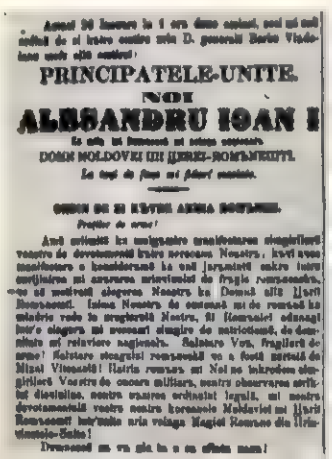

PRINCIPATELE-UNITE.

NOI

ALEXANDRU IOAN I

DOMN MOLDOVEI ȘI ȚĂREI-ROMÂNEȘTI.

ÎN ÎNTÎMPINAREA CELUI DE AL XXI-LEA CONGRES AL P.C.U.S.

Congresului Partidului scump — munca noastră însuflețită!

Afiș de V. SURIANINOV

POEM DESPRE OAMENI ȘI UNIVERS

de Radu BOUREANU

Nu există poem mai frumos despre oameni și univers, decît însăși poezia oamenilor, a vieții și poezia lucrului care-l înfăptuiesc oamenii în univers.

Uneori și cifrele, statisticile închid în ele sau exprimă o potențată poezie. Acesta e fenomenul „Cifrelor de control ale dezvoltării economiei naționale a U.R.S.S. pe 1959-1965". Ele vorbesc despre hotăriri grandioase, despre perspectivele de muncă eroică, despre abnegație și despre marea răsplată a rezultatelor la capătul celor șapte ani și încă mai devreme. Ele vorbesc de ridicarea bunăstării a oamenilor muncii, despre o parte a lumii care caută și va izbuti, într-o nouă perioadă a dezvoltării sale, să ridice la scară uriașă un „tournol", o întrecere, pe calea pașnică a dezvoltării economice și a îmbunătățirii neostoite a mijloacelor de trai ale oamenilor muncii.

Ce spune marele poem realist al planului de șapte ani? Ascultă-i muzica cifrelor, desprinde-i marile și limpezile înțelesuri... Este oare o îngîmfare? Este oare lăudăroșenie? Nu! fiindcă nu e vorba de un om care să-și trîmbițeze genialitatea, este vorba de geniul unui popor uimitor de harnic, care înfăptuiește lucruri mari cu o nemăsurată modestie. Este vorba de înfăptuiri care nu urmăresc cîștiguri din pofta de cîștig care sufoca de-a lungul istoriei omenirii, care înăbușea rațiunea și omenia, ci pentru cîștigul marilor mase, cîștigul care aduce liniște și belșug.

Din planul de șapte ani, din cîmpul cifrelor de control ale dezvoltării economiei U.R.S.S., ca dintr-o hartă grăitoare, ca dintr-un tablou ce prinde viață, noțiunile se preschimbă în realități, în materie, în fontă, în oțel, în minereu, în petrol, gaze, energie electrică, ciment, lapte, ouă, carne și toate se așază ordonat și strălucitor în uriașele rafturi ale anilor.

Poporul sovietic, prin planul de șapte ani, pășește în „etapa hotăritoare a întrecerii cu lumea capitalistă, cînd practic trebuie îndeplinită sarcina istorică de a ajunge din urmă și a întrece cele mai dezvoltate țări capitaliste în ce privește producția pe cap de locuitor". Și le va întrece. N-am stat noi privind, cum din largile și încordatele ritmuri de muncă poporul sovietic a pregătit drumul sputnicilor și al rachetei de azi, ce a trecut de Lună? N-a întrecut știința și tehnica sovietică pe cea mai înaintată țară capitalistă în această cale?

„Uriașa forță vitală a orînduirii sovietice s-a manifestat în mod vădit în faptul că poporul sovietic, învingînd toate greutățile și obstacolele din calea sa, a creat o economie socialistă, puternică și înfloritoare".

Uriașa forță vitală a poporului sovietic și geniul său au învins barierele spațiului cosmic, ca să-i cunoască tainele. Ca în basme, cînd buzduganul lui Făt-Frumos lovea pe rînd vămile văzduhului, în porțile de aramă, de fier, de oțel ale împărăției zmeilor, sputnicii și planeta artificială au sfîșiat toate vălurile nopții eterne, toate rebusurile nedezlegate ale spațiului cosmic. Sau dacă nu încă pe toate, le vor dezlega pe rînd, fie că vor trebui să bată și la porțile infinitului. Buzduganul acesta al cuceririi cu intîietate a cerului și adîncului acestui cer ideal și schimbător la culoare, n-a bătut numai în porțile simbolice, n-a străbătut numai neumblatele căi, a bătut cu zvon de spaimă în conștiințele nu prea limpezi nici nepătate ale zmeilor imperialismului, a trecut prin zona inimilor reci, care bat în ritmul războiului rece.

Buzduganele acestea cosmice au fost bătute și modelate pe nicovalele mari ale răbdării și puterii de brațele vînjoase ale poporului, călite în flăcările creatoare ale geniului și poleite de marea lumină a desăvîrșirii. De aceea ele sînt neîntrecute și întrec. De aceea ele bat cu atîta putere și la atîta depărtare, scoțînd și crescînd un zvon pe care îl aude toată omenirea, pe care-l aud spațiile interplanetare și poate legendarii, fantasticii oameni din planetele închipuite cu viață.

Nu există poem mai frumos, mai străbătut de uriaș fior poetic despre zborul acesta în spații, în adîncurile cosmosului, decît poemul adevărat al zborului rachetei care a trecut de Lună, care a devenit unul din locotenenții Soarelui.

Noi sîntem datori să-l cîntăm, totuși, fiind prin acest mărunt zvon al versului nostru, părtași la marea sărbătoare a geniului uman, a geniului poporului sovietic. Ne alăturăm firavul nostru sunet la marea simfonie cosmică pe care o cîntă coardele imateriale ale uluitorului zbor. Sînt puține cuvinte și puține imagini care să cuprindă uriașa imagine a nemaipomenitei călătorii și a drumului deschis oamenilor pentru zonele pe care naivă tatea bigotismului mistic le populă, le ținea deschise doar siluetelor de îngeri și heruvimi sau zeilor și umbrelor anticei viziuni a Olimpului și Cîmpiilor Elizee.

1) Brigada minerului Nikolai Mamai, Erou al muncii socialiste, de la mina „Severnaia-2" (Donbas), și-a luat angajamentul să dea pînă în ziua deschiderii Congresului, 11.500 tone cărbune peste plan. Angajamentul a fost îndeplinit cu mult mai înainte, la 6 ianuarie.

„Darul brigăzii lui Mamai celui de-al XXI-lea Congres al P.C.U.S.!" — era scris cu creta pe vagonetele încărcate cu cărbune peste plan.

2) Angajamentul luat de colectivul Uzinei de automobile de mic litraj din Moscova. „Vom da în dar celui de-al XXI-lea Congres al P.C.U.S., 2.050 automobile „Moskvici" peste plan" — a fost îndeplinit.

În fotografie : cîteva din cele 2.050 de mașini produse peste plan

NĂVALNICUL MERS INAINTE

de K. IGNATIEV

maistru principal la Uzina de mașini de rectificat din Moscova

Cînd istoricii vor scrie despre anii strălucitelor victorii ale socialismului în U.R.S.S. și despre începutul perioadei de intensă construire a societății comuniste, ei vor consemna la loc de cinste evenimentele ce s-au petrecut la sfîrșitul anului 1958 și începutul anului 1959, apreciindu-le întreaga lor măreție și adînca lor semnificație.

Este o fericire pentru noi, oamenii sovietici, că sîntem martori și participanți la aceste evenimente. Trăim zile cu adevărat istorice, zile în care poporul nostru întîmpină cu izbînzi epocale cel de-al XXI-lea Congres al iubitului său Partid Comunist.

Tezele raportului care va fi prezentat de N. S. Hrușciov la Congres cu privire la planul de șapte ani, ca și legea privitoare la reorganizarea sistemului învățămîntului public continuă să fie pe larg dezbătute de întreg poporul sovietic, dornic de a munci mai bine, de a-și dărui toate forțele, toată energia, înfăptuirii grabnice a mărețului plan.

Forțele creatoare ale țării noastre sînt inepuizabile. Pe toi cuprinsul ei se desfășoară larg întrecerile socialiste, muncitorii vin cu nenumărate propuneri de raționalizări, cu noi angajamente prețioase, cu noi și noi depășiri de plan. Iar racheta cosmică sovietică ce s-a transformat în prima planetă artificială a sistemului solar constituie unul din cele mai mari succese ale științei și tehnicii sovietice și totodată un minunat dar oferit de poporul nostru Congresului P.C.U.S.

În aceste zile de puternic avînt patriotic și de muncă se manifestă cu o deosebită forță unitatea de nezdruncinat dintre Partidul Comunist și poporul sovietic.

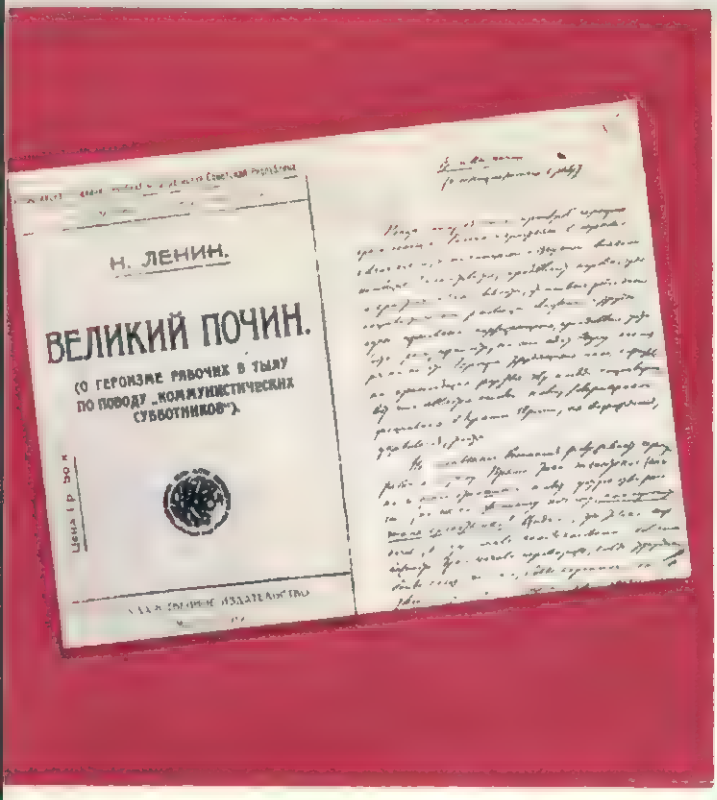

„Marea inițiativă" — prima pagină din manuscrisul lui Lenin — lucrare închinată subotnicelor comuniste, în care genialul conducător al statului sovietic vedea „mugurii comunismului". ←

În depoul Moscova-Triaj pe linia de cale ferată Moscova-Kazan, la subotnicul din 1 Mai 1920, se realizează un lucru pe care obiectivul fotografic nu-l poate reda, dar pe care îl consemnează istoria: reabilitarea muncii, transformarea ei dintr-o povară umilitoare într-o chestiune de onoare. De aici a pornit „marea inițiativă" a anului 1919. →

Bucuria pe care o produce cuvîntul aprobativ și entuziast al tovarășului de departe e profundă și dătătoare de elan. Prima brigadă a muncii comuniste citește telegramele de salut trimise de tineretul colhoznic și cel din uzinele de pe întregul pămînt sovietic. ↓

FLORILE COMUNISMULUI

de Ioan GRIGORESCU

Știrea cuprindea numai zece rînduri. Era publicată cu caractere mici pe o singură coloană în „Pravda" din 28 mai 1919: „La 17 mai a avut loc pe linia ferată Aleksandrovskaia primul „subotnic" comunist. 98 de oameni, comuniști și simpatizanți, au lucrat conform hotărîrii adunării generale 5 ore suplimentare în mod gratuit..."

În aceeași zi, Lenin a decupat știrea din ziar și, lipind-o pe una din paginile manuscrisului său „Marea inițiativă", a adăugat pe margine o indicație pentru tipografi: „Literă groasă".

Se înscria astfel, în cartea construirii socialismului în Uniunea Sovietică, germenele unei mișcări patriotice de masă cum nu mai cunoscuse istoria. „Subotnicele comuniste — spunea Lenin — sînt începutul unei revoluții mai grele, mai esențiale, mai radicale, mai hotărîtoare decît însăși răsturnarea burgheziei, căci ea înseamnă victoria asupra propriei noastre rutine, asupra desmățului, asupra egoismului mic-burghez, asupra acestor deprinderi pe care capitalismul blestemat le-a lăsat moștenire muncitorului și țăranului".*)

Subotnicele (cuvîntul vine de la numele zilei de sîmbătă, zi în care a avut loc prima acțiune de acest fel) aveau să transforme munca, dintr-o sarcină grea și umilitoare, într-o chestiune de onoare, de merit și eroism. Deci, pentru istorie — literă groasă.

Era încă proaspătă cerneala cu care se tipărise litera roșie a revoluției. Înscris tot cu literă groasă, preludiul ei: jertfa masacraților în „duminica sîngeroasă", gestul potemkiniștilor, lupta drujinelor din „Krasnaia Presnia", apoi eroismul înfăptuitorilor lui Octombrie Roșu și al învingătorilor contrarevoluției, albilor și intervenționiștilor străini, germina acum o inițiativă grandioasă — aceea a reabilitării muncii. 17 mai 1919 stabilea, prin primul subotnic comunist la depoul Moscova-Triaj, de pe linia de cale ferată Moscova-Kazan, punctul de pornire al acestui început de o neobișnuită importanță. În subotnicele care au cuprins atunci toată Țara Sovietelor, a apărut fenomenul întrecerii socialiste, care, prin extinderea sa furtunoasă în anii primelor cincinale, prin îmbinarea cu cel mai înflăcărat patriotism în timpul Marelui Război pentru Apărarea Patriei și prin caracterul său larg popular în anii de reconstrucție de după război, a constituit izvorul puternic al creșterii productivității muncii și înfloririi forței productive a U.R.S.S.

La aproape 40 de ani de la primul subotnic comunist, în cinstea celui de-al XXI-lea Congres al P.C.U.S., muncitorii depoului Moscova-Triaj au dat ființă unei noi „mari inițiative". Se află acolo fiii și nepoții celor care cu patru decenii în urmă luau cu asalt trecutul, realizînd reabilitarea celei mai creatoare forțe omenești, munca socială. Sînt ei înșiși sau fiii lor — Korceaghinii care atunci au călit oțelul în focul luptei pentru puterea sovietică și au străbătut cu glorie drumul de la asaltul Palatului de iarnă pînă la asaltul cosmosului. Sînt Davidovii, care atunci au desțelenit pămîntul înțepenit de haturile micii proprietăți, iar mai tîrziu au răsturnat brazdele stepelor virgine pe o suprafață de 33 milioane de hectare. Sînt romanticii care au construit Komsomolskul pe Amur, entuziaștii din Tînăra Gardă, recîditorii Stalingradului, constructorii Canalului Volga-Don și ai Kuibîșevului, cei care prin munca lor unită cu a oamenilor de știință, au realizat sputnicii și racheta lansată în cosmos.

Ca și în 1919, cînd depoul Moscovei marca punctul de pornire al subotnicelor, astăzi la enunțarea și punerea în practică a grandiosului plan de construcție desfășurată a comunismului, noua „mare inițiativă" a apărut tot aici și cuprinde întreaga Țară a Sovietelor.

A învăța să muncești și să trăiești în stil comunist, a justifica prin fapte înaltul titlu de constructor activ al noii societăți! Cu această lozincă și-au început ființa brigăzile muncii comuniste, subotnicele de astăzi ale poporului sovietic. Un suflu nou a străbătut lumea Korceaghinilor, a Davidovilor, a desțelenitorilor stepelor sălbatice siberiene, din nou o „mare inițiativă" cuprinde masele și primii care îi răspund sînt tinerii. Pornită de acolo, din locul unde s-a ținut primul subotnic, ideea brigăzilor muncii comuniste a străbătut întinsul pămînt sovietic de la un capăt la altul, căpătînd în noua etapă din viața statului sovietic o dezvoltare uluitor de rapidă. A trăi în stil comunist — iată ce-și propun fiii celor care cu patruzeci de ani în urmă luptau pentru a schimba o viață clinească pentru un trai omenesc.

În fotografiile de acum patruzeci de ani părinții tinerilor din brigăzile muncii comuniste de astăzi, participanții la primele subotnice comuniste ne apar rupți, storși de oboseală și de inaniție. Hainele lor păstrau încă noroiul tranșeelor; încă nu le fuseseră țesute găurile făcute de gloanțe; mîna abia trecuse de pe patul armei pe coada lopeții.

Fiii lor aparțin țării cu cel mai mare număr de ingineri și savanți, cu o formidabilă putere economică, prima care a luat cu asalt cosmosul, cea dintîi constructoare a comunismului. Îi vedem astăzi viguroși, plini de sănătate, veseli, entuziaști. Exemplul părinților a dat roade bune și bogate. Ștafeta eroilor participanți la primele subotnice comuniste, care cu prețul unor eforturi nemaivăzute au ridicat Țara Sovietică din ruine, a celor din brigăzile de șoc ale primelor cincinale, care au construit cu abnegație bazele industriei sovietice, a fost preluată de înfăptuitorii de azi ai comunismului. O nouă „mare inițiativă" se înscrie cu literă groasă în istoria statului sovietic.

Între uluitoarele cifre ale planului de șapte ani privitor la construirea desfășurată a comunismului, ideea brigăzilor muncii comuniste e adusă de poporul sovietic ca răspuns că tot ce prevede planul șeptenal e viabil și pe deplin realizabil. La sarcinile de acum 40 de ani, subotnicele comuniste au dat un răspuns pe care viața l-a confir-

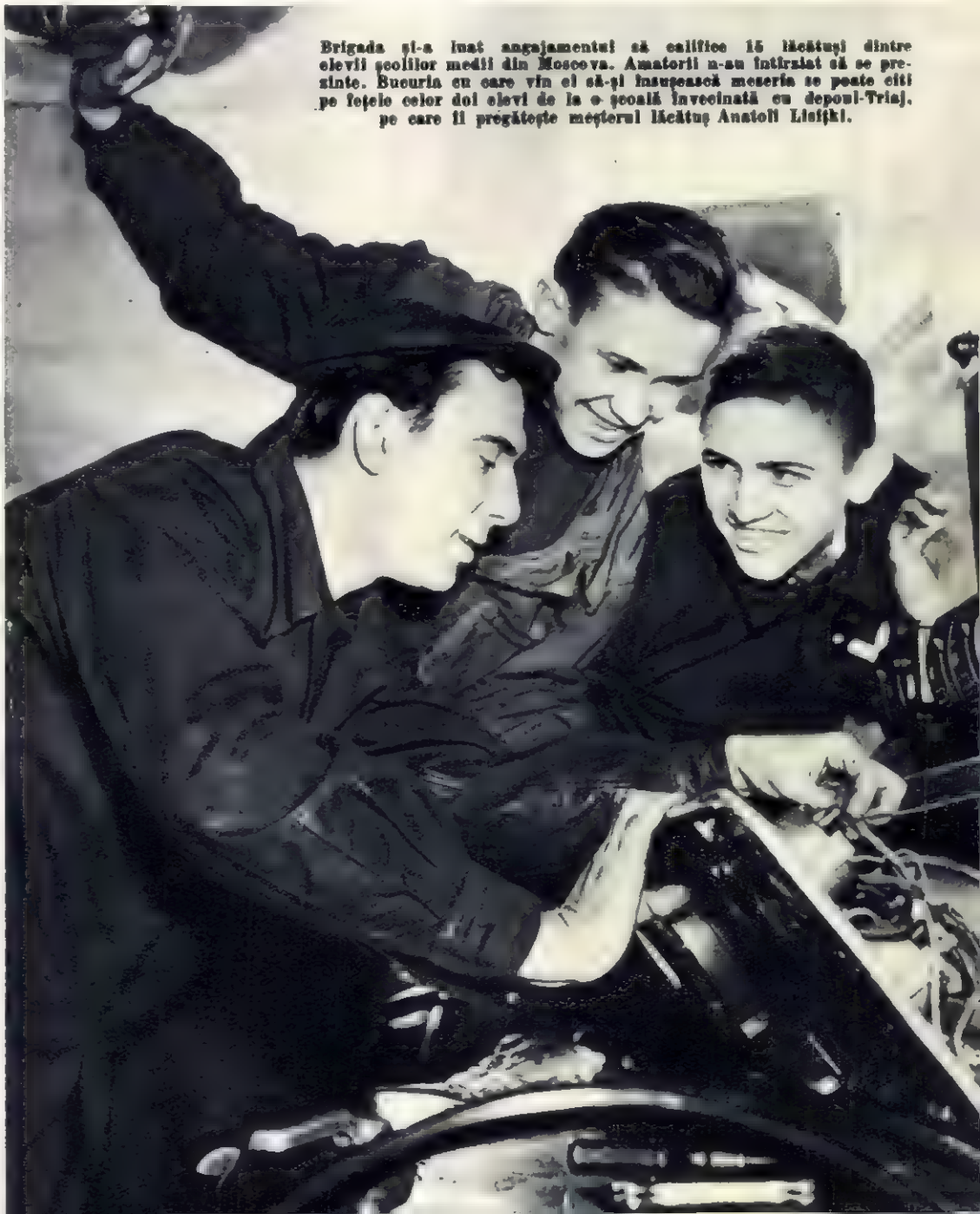

Brigada și-a luat angajamentul să califice 15 lăcătuși dintre elevii școlilor medii din Moscova. Amatorii n-au întîrziat să se prezinte. Bucuria cu care vin ei să-și însușească meseria se poate citi pe fețele celor doi elevi de la o școală învecinată cu depoul-Triaj, pe care îi pregătește meșterul lăcătuș Anatoli Lisițki.

*) V. I. Lenin, Opere alese, vol. II pag. 477

Pe frontul macaralei a apărut o inscripție care simbolizează o etapă istorică: „Atelierul comsomolist de tineret, al muncii comuniste".

mat pe deplin. La cele actuale, care cifric pot fi exprimate prin mai mult cu 65-75% la fontă, 56-65% la oțel, 52-64% la laminate, 100-120% la energie electrică, 100% la extracția țițeiului, 23% la cărbune, 400% la gaze naturale, 1.100-1.300% la fibre sintetice, și în medie pe toată industria, la 80% — brigăzile muncii comuniste răspund: *realizabil!*

„A trăi în stil comunist" e litera groasă a prezentului. Tradusă în fapte, aceasta înseamnă sporirea continuă a productivității muncii, însușirea tehnicii moderne, a tehnologiei înaintate, asimilarea de cunoștințe, ridicarea măiestriei profesionale. În plus, se adaugă ajutorul reciproc între membrii brigăzilor la învățătură, la asimilarea tuturor comorilor culturii, respectarea riguroasă a moralei socialiste, lupta neîncetată împotriva rămășițelor trecutului.

Pornită din mijlocul muncitorilor creatori ai primului subotnic comunist, „marea inițiativă" a anului 1958 a stîrnit ecouri la Leningrad și Kiev, în Estonia și Sahalin, în Caucaz și Ural, pe țărmurile Baikalului și Caspicei, în taiga și stepa kazahă. Ea a fost materializarea felului entuziast în care poporul sovietic a primit tezele ce vor fi prezentate de N. S. Hrușciov la cel de-al XXI-lea Congres al P.C.U.S.

De bun augur, noua „mare inițiativă" a tineretului sovietic — întrecerea pentru crearea de brigăzi ale muncii comuniste — capătă sens istoric.

Despre subotnicele comuniste Lenin a spus că ele ar fi „mugurii comunismului". Mugurii s-au deschis de mult, au dat crengi viguroase pe care astăzi se deschid flori.

Exigența față de propria muncă a devenit cel mai bun verificator. Brigăzile muncii comuniste luptă pentru dreptul de a produce detalii industriale cu garanție fermă de funcționare, fără a le mai încredința spre recepționare verificatorilor. Maistrul Ivan Vetken, membru al brigăzii muncii comuniste, și-a cîștigat deja acest drept.

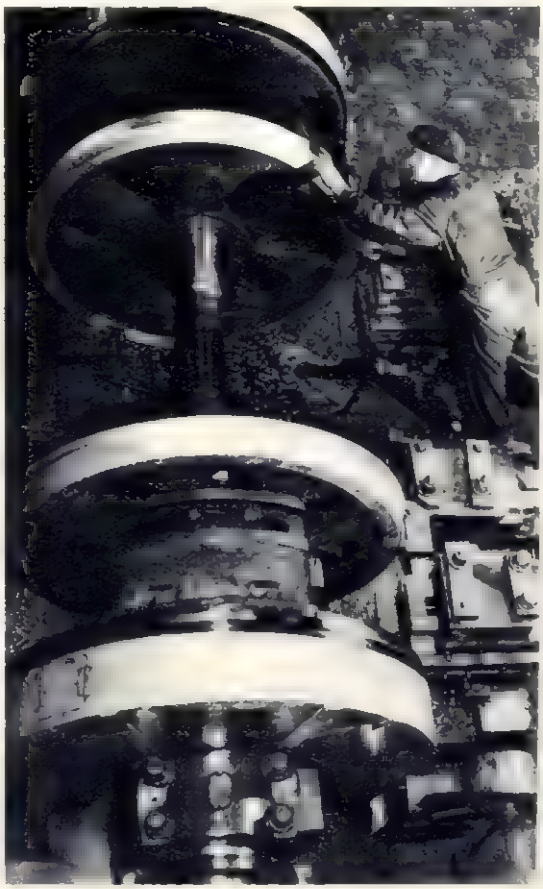

Aci, la depoul gării Aleksandrovskaia, azi depoul Moscova-Triaj, la 17 mai 1919 a avut loc primul „subotnic" comunist. 40 de ani mai tîrziu, ca răspuns la planul de construcție desfășurată a comunismului și în cinstea celui de-al XXI-lea Congres al P.C.U.S., tot de aici a pornit „marea inițiativă" a anului 1958.

DIN ZILELE UNIRII. *Sus:* **Bucureşti 24 ianuarie 1859. Masele populare impun alegerea lui Al. I. Cuza ca Domn al Munteniei după ce la 5 ianuarie fusese ales Domn al Moldovei.** *Jos:* **Deputatul Ion Roată vorbind în divanul ad-hoc al Moldovei.** *(Tablouri în ulei de* **Eugen ISPIR**

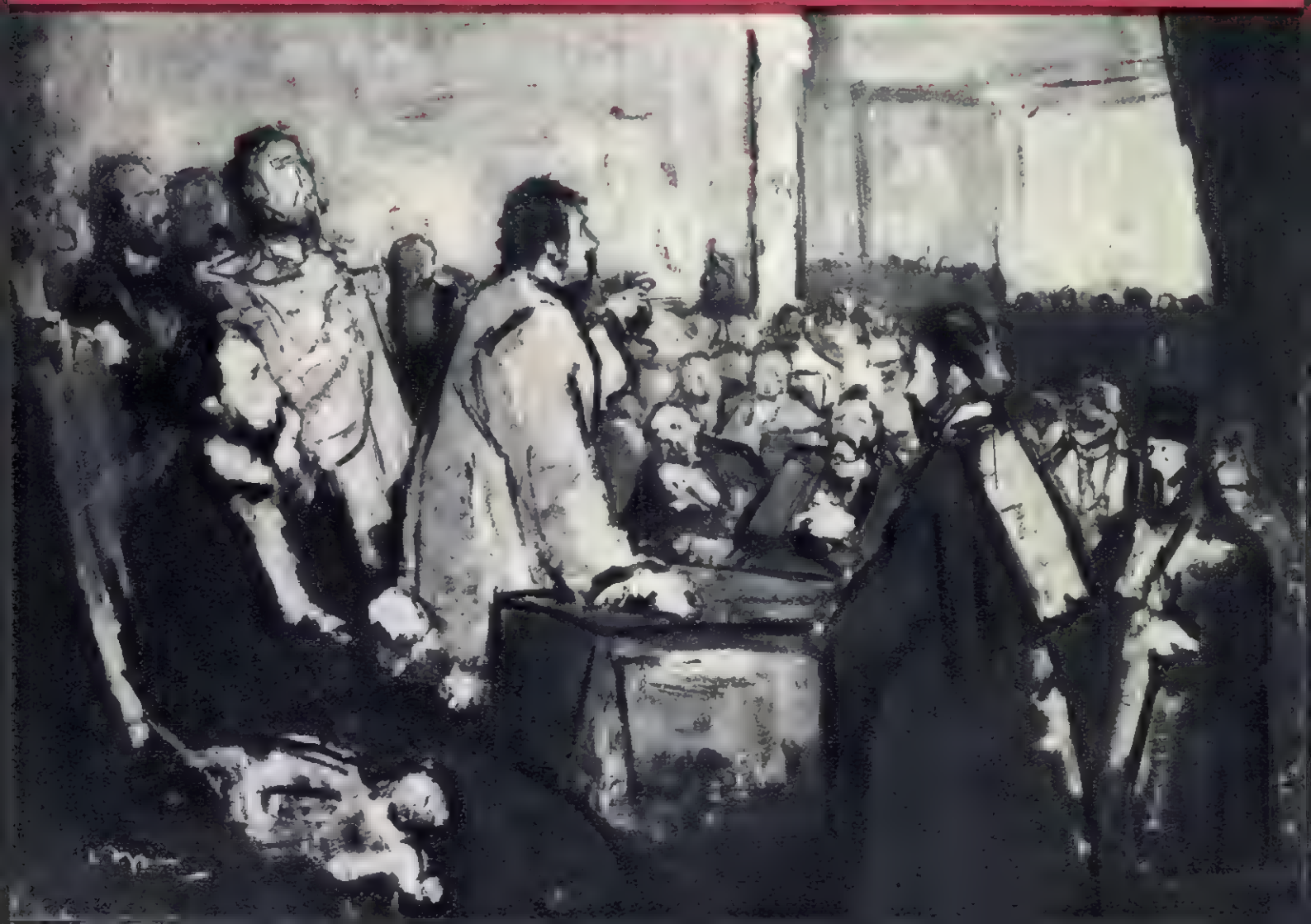

La Cîmpuri, în satul lui
MOȘ ION ROATĂ

de Cicerone THEODORESCU

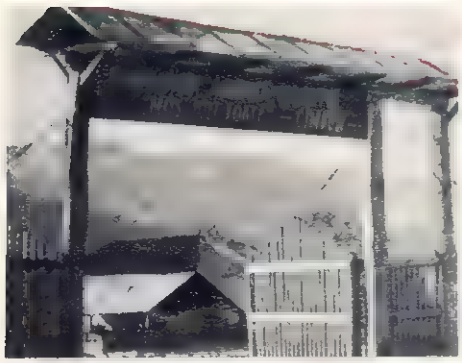

Gospodăria colectivă din comuna Cîmpuri poartă numele legendarului țăran luptător pentru unire, Ion Roată.

„În tot cuprinsul Vrancei" — observa Al. Vlahuță — „cu oameni mîndri de graiul și de portul lor românesc, de doinele și de legendele lor"... „e un farmec care ne spune că am pășit pe pragul unei alte lumi"...

Sîntem chiar aici, la pragul Vrancei, în comuna Cîmpuri-Panciu, pe valea Susiței care în leatul 1.500 despărțea munții Tudorei Vrîncioaia de ai hotarnicului său Pătru Rugină. Ne aflăm, așadar, în plin farmec al acestei „alte lumi" de care vorbea vremii sale autorul „Rominiei pitorești".

Și ne aflăm, totuși, în plin farmec al unei „alte lumi" care este, foarte mult și foarte limpede, a vremii noastre.

Aici unde răzeșilor, aduși în sapă de lemn, dajdia le-o plătea mărinimos boierul, care le lua, în schimb, pămîntul; și unde, pe vreme de foamete, arendașul, ca om de omenie, le dădea iarna un căuș de mei pentru mămăligă, iar la capătul celălalt al anului le lua pămîntul; și unde boierul pentru o datorie neplătită, arendașul pentru șindrila nelucrată, vechilul pentru fînul nedat, le lua pămîntul; — aici înțelegi mai bine cîtă suferință biruitoare strălucește dinăuntru și cîtă îndreptățire stă cuprinsă în aceste litere:

„Gospodăria colectivă Moș Ion Roată"

sau:

„Căminul cultural Moș Ion Roată"

sau pur și simplu:

„Casă memorială",
„Dispensar",
„Casă de nașteri",
„Magazin universal",
„Bibliotecă",
„Restaurant"...

★

Din Cîmpuri era cel care, la 26 octombrie 1857, semna — prin punere de deget căci nu știa carte, dar în fruntea tuturor, căci îl recunoșteau toți ca pe sfetnicul lor de nădejde — propunerea deputaților săteni în divanul ad-hoc, după secole de răsluire a drepturilor și jefuire a pămînturilor:

„...noi trimișii deputați săteni din partea lăcuitorilor pontași a patruspredece ținuturi ale Moldovei, întrunindu-ne ca să rostim dorințele treptei noastre în privirea noului

Școala elementară. →

[redacted]

aședămînt și a nouei orînduieli ce are a se pune în țeară, și chibzuindu-ne noi în de noi despre nevoile și durerile a douăspredece sute de mii de suflete, care ne-au trimes să fim răsunetul gemetului lor la marea adunare alcătuită din toate treptele țerii, în numele acelora glasul nostru slab rădicîndu-l, adevărul ca înaintea lui dumnedeu mărturisim..."

Ce mărturiseau ei rezumînd geamătul a douăsprezece sute de mii de suflete?

Să urcăm cîteva clipe în bolta timpului lor, să ștergem cu palmele calde colbul strîns al sutei lor de ani, și ca din douăsprezece sute de mii de turle să ascultăm bronzul acestor clopote de revoltă și luptă:

„Nu facem înfruntare nimărui și să avem iertare... spuind adevărul."

„Dorim ca tot poporul romîn să se înfrățească și să trăiască în pace..."

„Treapta lăcuitorilor pontași cere ca pentru viitorime săteanul să fie și el pus în rîndul oamenilor, să nu mai fie pînă acum asămăluit cu dobitoacele necuvîntătoare."

„Bătaia care atîta amar ne-a umilit și ne-a ovilit; biciul și varga care de multe ori au batjocorit părul cel alb al părinților noștri și au făcut pe femeile noastre să-și peardă pruncii din pîntecele lor; să se rădice pentru totdeauna..."

„Nu voim drepturile nimărui, dar nici al nostru să nu se întunece!"

Jalea și forța acestor cuvinte mi se par mai expresive decît orice tălmăcire, decît orice adaus.

★

Le-am căutat, mi-au trebuit, am recitit cu înfrigurare, cu inima strînsă dar și cu o nouă bătaie a inimii, slovele acestui zguduitor document al istoriei luptelor țărănești din vechea Rominie. Pentru că în cimitirul din Gura Văii, satul de sus din cele șapte ale comunei Cîmpuri, în fața crucii albe pe care scrie: „Aici odihnește Moș Ion Roată, deputatul țărănimii în divanurile ad-hoc din 1857, decedat la 20 februarie 1882, în etate de 76 ani; această cruce s-a ridicat spre veșnică amintire în anul 1909 — Țăranii din Cîmpuri...", mi-au colindat în auz multă vreme frînturi sfîșiate, glasuri abrupte, reînviate ecouri dintr-o bubuitoare cascadă de lacrimi:

„ispravnicul ne-a bătut...
privighitorul ne-a bătut...
jandarmul ne-a bătut...
zapciul ne-a bătut...
vătășelul ne-a bătut...
vechilul ne-a bătut...
boierul de moșie ne-a bătut..."

Ce-au răspuns atunci în întîmpinarea lor la divanul ad-hoc marii proprietari? Se cuvin reamintite, în litera lor, acele opinii de gheață, acele răstălmăciri meștere și ipocrite, ale Comitetului marilor proprietari:

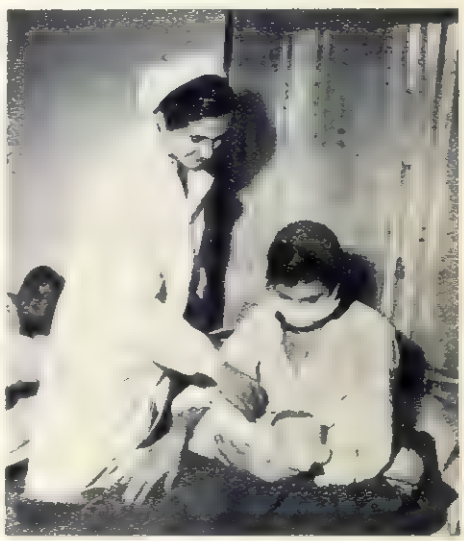

La casa de nașteri.

„1) această propunere... introduce principiile unei teorii subversive și atîtă discordia și ura între proprietari și țărani...

2) nici stilul nici tendințele comunistice *(textual! — n.r.)* din citata tînguire, nu se pot imputa deputaților săteni care se văd subscriși în ea rămînd răspunzători numai compuitorii ei!"

Casa în care a trăit şi a murit Ion Roată.

Căminul cultural din Rotileşti-Cimpuri.

În concluzie, adică acolo unde se dă întotdeauna arama pe faţă, marii proprietari cereau ca:

„Relaţiile dintre proprietarii şi ţăranii lucrători de pământ... să se regleze prin *alcătuiri de bunăvoie!*"

★

La mărturiile istoriei, oamenii de azi - care trăiesc sau au trăit vreme îndelungată în Cîmpuri, ca fostul învăţător *Gh. Vîlcu*, pensionar în vîrstă de 79 de ani — aduc completările tradiţiei orale:

„Cînd se discuta, în divanul ad-hoc din Iaşi, chestiunea împroprietăririi ţăranilor prin expropierea moşiilor şi în legătură cu aceasta despăgubirea boierilor, adică plata de către ţărani a pămînturilor ce vor primi, unul dintre deputaţii boieri potrivnici acestui proiect, întrebă cu glas tare ca să fie bine auzit:

— Dacă se dă pămîntul la ţărani, cu ce-l vor plăti aceştia? că nu au bani...

Atunci se scoală Moş Ion Roată şi ridicînd braţele deasupra capului strigă:

— Cu iestea!...

Şi arătă tuturor palmele sale bătătorite de coada sapei şi înţepate de pălămidă. Alexandru Ioan Cuza, boierii tineri şi toţi deputaţii săteni, l-au aprobat."

Dumitru Năstase Roată ne înfăţişează imaginea morală a strămoşului său:

„Măcar că de la Cuza încoace era om văzut, moşu Ion n-a vrut să facă avere şi curţi mari, ci numai să fie pomenit cu cinste.

El şi la divanul ad-hoc, şi cînd cu unirea, şi după aceea cît a trăit, încotro a apucat a avut inimă slobodă pentru fapte bune..."

Toţi bătrînii satului păstrează cu adîncă recunoştinţă amintirea înaintaşului, confirmînd şi îmbogăţind imaginea creată în popor de pana lui Ion Creangă, de altfel singurul scriitor — în afară de Kogălniceanu— care ne certifică existenţa acestui personaj de legendă.

„Cînd eram eu copil — povesteşte ***Ion Berdei*** din Gura Văii, născut în 1872 — l-am auzit adesea pe Moş Ion Roată stînd de vorbă între oameni şi sfătuind cu ei... Eu aveam zece ani pe-atunci...

Acum, cînd iacă adunăm suta de ani de la unire, vedem chiar şi în satul nostru, în stările şi faptele noi de-aci, urmarea şi împlinirea la ce gîndea el cînd se înfrunta cu boierii care nu ne voiau uniţi.

Eu am citit într-o carte unde s-au păstrat îndemnuri şi vorbe de-ale lui. Aşa scria acolo că a zis Moş Ion Roată: Să unim Moldova cu Muntenească. Să tragem ca împrejurul unui loc sterp, un gard mare şi zdravăn. Locul numai să fie închis şi vom avea o livadă mare şi frumoasă şi în copaci vor cînta păsările şi la umbră se vor veseli oamenii...

După mine unul, să credeţi, chiar aşa a ieşit în multe privinţe — şi aşa ne silim să fie şi de aci înainte, şi chiar mai mult de cum a zis el..."

Ştefan Nistor ni-l descrie „cum arăta":

„Un om aşa, stator potrivit... cărunt era, chiar aproape alb; căciula rotundă cu colac în cerc cum se purta, şi mare; el cu ochinci, cu sarică, cum se purta la noi. Subţire de felul lui, nu voinic, gras nu; barba mărişoară, mustăţile aduse în jos... Aşa l-am apucat eu. Eram de şase-şapte ani pe-atunci. Noi aveam pămîntul la un loc, aproape, că treceam peste pămîntul lui la al nostru...

Stam şi la bordei la el, acolea pe-aproape, cum eram, cu vitele. Sta de vorbă cu mine, ce eram eu: un ţînc, şi eu îl întrebam, că multe nu ştiam dar tot prindeam calul..."

Ion Oreşteanu scormoneşte departe prin amintire:

„Eu eram băiat de şcoală. Ştiu că umbla cu prăjinile de făcea măsurători; avea patru copii, doi băieţi — Năstase şi Niculai, două fete — Maria şi Zoiţa, dar pentru toţi ai lui nu şi-a lăsat decît patru fălci la un loc; pămîntul l-a împărţit pe dreptate şi mai mult altora... De aceea a şi fost deputatul nostru, cînd a fost de s-a unit Moldova cu Muntenia."

Arghir Bîtcă, 72 de ani, istoriseşte mai pe larg ce s-a ales din strădania luptătorului ţăran al unirii şi din drepturile clăcaşilor, după el:

„Ca să scape de prigoană, de ura boierilor Asanache Dan şi a ginerelui acestuia Ştefan Dăscălescu, ei a trebuit să-şi părăsească vatra părinţilor săi, Constantin şi Măriuţa, mutîndu-se din Cîmpuri la Gura Văii. L-au urmat acolo şi alţii ca: Ion, Gheorghe şi Constantin Măgdălinoiu, Ion Vlad, Ilie Roată, Constantin Manole, Sandu Mironică, Vasile Paraschivoiu, Ştefan Ursu, Năstase Avram.

După ce a venit de la divan, numai de ponos a avut parte. Ba zic eu că de-ar fi ştiut boierii ce şfichi le va da peste obraz şi acolo, patru mii de ani nu l-ar fi primit ca deputat între ei...

Faptele lor răli nu s-au oprit la Moş Ion Roată.

În 1864, pe timpul lui Ioan Cuza Vodă, s-au făcut unele împroprietăriri, dar numai cu ce a fost mai rău din pămînturi, nu cu pămînturi bune să te poţi hrăni. Drept e

Aici dorme somnul de veci Moş Ion Roată.

Tănase Anton, colectivist.

Constantin Roată, nepot al lui Moş Ion Roată.

Ştefan Nistor, care l-a cunoscut pe Ion Roată. În anul 1907, în timpul răscoalelor ţărăneşti, moş Ştefan a fost rănit grav de Pătrăşcanu, vechilul boierului Guriţă.

Stelea Streţină, socotitorul gospodăriei colective.

...îl-am auzit adesea pe Moș Ion Roată povestește Ion Berdel.

Maria Năstase, nepoata lui Ion Roată.

Moș Arghir Bîtcă își amintește și el de țăranul moldovean intrat în legendă.

Tovarășul Mihăiuc, directorul școlii.

că s-a ajuns la sfînta unire; dar ca viața să se ușureze, nici atunci nu s-a făcut mare lucru. Satele au rămas și după aceea, tot sub stăpînirea boierească; la noi la Cîmpuri, în locul lui Ștefan Dăscălescu, a venit boierul Guriță, tot un drac și acela: avea un conac la intrarea în satul Ciuruc, celălalt în Cîmpuri de sus, aici unde avem astăzi gospodăria colectivă.

Apoi, ne-arătară dumnealui Guriță cum știa să te lege și de mîini și de picioare...

Iar noi n-aveam încotro.

N-aveam cine ne învăța, cine ne sfătui și cine ne face dreptate.

Așa, cu răscoala, în 1907, s-au strîns oamenii din sat, de-au sunat clopotele la biserică și au pornit la curte să se tragă în chiepturi cu boierul; dar boierul șmecher o ștersese și lăsase pe credinciosul său vechilul Pătrășcanu. Acesta, cînd s-a văzut înconjurat, a tras cu pușca și l-a împușcat în umăr pe tovarășul Ștefan Nistor cu care vorbeați adineauri. Dar nici lui nu i-a fost moale. S-au dus surorile lui Ștefan Nistor cu parii și l-au răzbit de l-au bătut pe vechil pînă l-au luat cu țoala și l-au dus la spital la Vidra...

Noi ne-am luat plata, că armata a venit la comandă..."

★

Alexandrina Mărăscu, născută în Cîmpuri și mulți ani învățătoare aici, azi pensionară, ne înfățișează direct și simplu gîndurile sale, ca o încheiere la șirul povestirilor dinainte:

„Astăzi țărănimea nu mai este singură. Nu mai este exploatată. Urmașii lui Moș Ion Roată au astăzi alături întreaga clasă muncitoare cu sprijinul căreia își clădesc o viață nouă.

O parte din această viață nouă este și chipul comunei Cîmpuri, cu noile ei așezări și cele șase școli...

Despre țărănimea singură, de atunci, de care v-au vorbit oamenii din sat, foarte potrivit spune cîntecul unirii: „Unde-i unul, nu-i putere/ la nevoi și la durere..."

Și parcă anume despre țărănimea de azi, care are lîngă ea clasa muncitoare la fel de potrivit spune cîntecul: „Unde-s doi puterea crește/ și dușmanul nu sporește".

Stoica Streșină, contabilul gospodăriei colective, are la rîndul său un cuvînt de spus:

„E vechi satul nostru. El apare în hrisoave la 2 iulie 1614... Dar oamenii din Cîmpuri nu s-au lăsat cu ce știu și cu ce au avut din bătrîni.

Gospodăria colectivă care poartă numele lui Moș Ion Roată, lucrînd pe pămîntul jefuit de boieri de la vechii răzeși din Cîmpuri, înțelege să ducă mai departe lupta pentru ridicarea țăranilor, a fostului deputat din divanul ad-hoc, deputatul pontașilor din județul Putna.

Tocmai pentru a cinsti memoria sa, noi lucrăm astăzi pămîntul în forma superioară a gospodăriei colective, sub îndrumarea partidului, cu mijloace tehnice înaintate."

Tudorache Bîrlă, președintele sfatului popular, în numele celor cu care stăturăm de vorbă (mult mai numeroși decît pot cuprinde notele de față) ne-a rugat să adăugăm la cele de mai sus această firească și legitimă propunere:

„Avînd în vedere că la 24 ianuarie 1959 sărbătorim o sută de ani de la înfăptuirea Unirii, noi dorim din toată inima ca pe viitor comuna noastră să poarte numele lui Moș Ion Roată."

★

De departe, de dincolo de treptele adînci ale veacului 1859-1959, în care alături de monumentul Unirii există și osuarele altor aspirații, aud o voce neverosimilă și bizară,

o voce de cobe uitată, care totuși, la 7 octombrie și la 12 noiembrie 1857, a putut să sune așa:

„Eu, mare logofăt și cavaleriu Alecu Balș, proprietar a 80 mii fălci în Moldova, iubita mea patrie în care moșii și strămoșii mei și fiii fiilor lor s-au născut, declar... că nu pot dori a da în schimb Moldova cu privilegiurile ei, ce sînt mai avantagioase decît ale învecinatului principat, pentru un viitor eventual și necunoscut... și că nu mă pot uni cu încorporarea patriei mele în aceea a principatului Valachiei.

Dorința subiscălitului se mărginește la păstrarea Moldovei, autonomia sa cu toate privilegiurile și imunitățile ei, *ab antico!*

... Neputînd în contra convicțiilor mele a mă împărtăși de lucrările Divanului, depun mandatul meu... și mă retrag din misia de deputat al ținutului Putna."

★

Le-am căutat, mi-au trebuit, le-am notat cu răbdare și dragoste, cuvintele și faptele oamenilor din Cîmpuri și ale strămoșilor lor.

Mi le-am amintit, le-am recitit, mi-au trebuit și ele, cuvintele și faptele celor care le-au amărît viața și le-au stat de-a curmezișul năzuințelor, ceea ce părea să fie însuși „mandatul", însăși „misia" lor.

În aceștia din urmă, văd trena de neguri a unei lumi care, vorba cavaleriului Alecu Balș, și-a depus „mandatul" și s-a retras „din misie"...

În cei dintîi, văd un farmec și o lumină care, vorba poetului Alexandru Vlahuță, ne spun că abia acum, în zilele noastre, am pășit în adevăr „pe pragul unei alte lumi..."

CE

Tare îmi place mie cînd un om al cifrelor mă convinge cu propriile lui cifre. Îl admir cum le rînduieşte cu meticulozitate unele sub altele, cum adună, scade, împarte, cum extrage cu pasiune cifre din diferite tabele, cum le amestecă şi le alege... Ce mai! Cred că fiecare aţi avut de-a face cu astfel de oameni care în sfîrşit, subliniază de mai multe ori, o cifră şi spun cu satisfacţie: „Ei vezi, asta e!"

Zilele trecute am nimerit la uzina „1 Mai" din Ploeşti în o şedinţă în care pe ordinea de zi erau cifre. Şi am avut prilejul să pot afla şi eu „misterul" ce se ascunde în dosul cifrelor. Să aflu ce dă viaţă cifrelor. În fotografia 1 îl vedem pe directorul general al uzinei, ing. Nicolae Popa, cu creionul în mînă, subliniind o cifră. În dreapta este secretarul comitetului de partid al uzinei, Toma Vasile, în stînga ing. Dimitrie Tomescu, directorul tehnic, în spatele lor, în picioare, inginerul-şef cu producţia, Ion Bucur, şi în faţa lor inginerul Ion Divo, şeful serviciului planificare.

Directorul general sublinia tocmai cifra 26. „Asta e! Producţia-marfă va creşte în 1959 cu 26% faţă de 1958!"

Acest 26% este concluzia a nenumărate calcule, a cîntăririi cu răspundere a o mulţime de factori. În acest 26% se împletesc experienţă, organizare, pregătire tehnică, previziune, muncă politică, colaborare cu alte întreprinderi din ţară şi de peste hotare, ajutorul statului şi mai ales munca zilnică a mii de muncitori conştienţi de aportul lor.

Nu este de loc uşor să-ţi închipui tot ce se înţelege prin mărirea producţiei unei uzine, cu mai bine de un sfert, mai ales dacă-ţi dai seama de faptul că ţări cu veche tradiţie industrială, ca S.U.A., Anglia, Franţa nu reuşesc să-şi mai mărească de mulţi ani încoace producţia decît cu cîteva procente. Unde mai pui că şeful serviciului planificare îmi mai arată încă vreo cîteva cifre: productivitatea va creşte cu 17,6% şi preţul de cost se va reduce cu 11,5%; în 1959 se vor produce de 4 ori mai multe instalaţii grele decît în 1958; în 1959 uzina va livra o rafinărie pentru India.

Şi ce măsuri aţi luat pentru a îndeplini toate aceste sarcini? — am întrebat foarte curios.

— Veniţi cu mine — mi-a spus ing. Bucur — am să vă arăt vreo cîteva.

Fotografia 2. Aci, în această sală de desen tehnic, activitatea este acum în toi. Sectorul de proiectare al serviciului tehnologic proiectează toate dispozitivele, sculele şi verificatoarele pentru anul 1959.

Fotografia 3. În această hală nou construită, goală acum, va intra în funcţiune sectorul de turnătorie de precizie. Graţie acesteia se vor elimina o serie de prelucrări costisitoare şi se vor realiza mari economii de metal.

Fotografia 4. „Iată o inovaţie"—mi-a spus ing. Bucur, ducîndu-mă la maşina de alezat care îşi va mări randamentul cu 40% prin adaptarea unor dispozitive de prelucrare a carcaselor de la troliile de foraj.

Fotografia 5. Inovatorul Iosif Lisovski îi arată inginerului Bucur rezultatele obţinute cu inovaţia sa, un dispozitiv de danturat roţi conice cu dinţi înclinaţi. Datorită acestui dispozitiv, productivitatea la această operaţie creşte cu 400%.

Fotografia 6. Pe acest loc se va construi o nouă hală pentru extinderea cazangeriei, ca să se poată face faţă volumului mărit de lucrări.

Fotografiile 7-8. Cît despre organizarea producţiei, ing. Bucur m-a dus la cazangerie (foto 8) unde mi-a explicat felul cum se vor forma brigăzi complexe care vor prelua operaţiile din mers la acelaşi agregat, de la schimb la schimb; mi-a vorbit de asemeni despre echipele specializate numai în montajul lucrărilor din exterior (foto 7). Prin această nouă organizare, care va duce la specializarea muncitorilor din brigăzi şi echipe, vor creşte productivitatea muncii şi răspunderea şi se va îmbunătăţi calitatea.

Fotografia 9. Un alt aspect al măsurilor luate: înzestrarea uzinei cu utilaje moderne de mare randament. Ing. Bucur discută cu maistrul care montează valţul mare de tablă sosit din R.D.G. În cursul anului, vor mai sosi şi alte multe utilaje mari, comandate în ţară şi în străinătate.

1

2

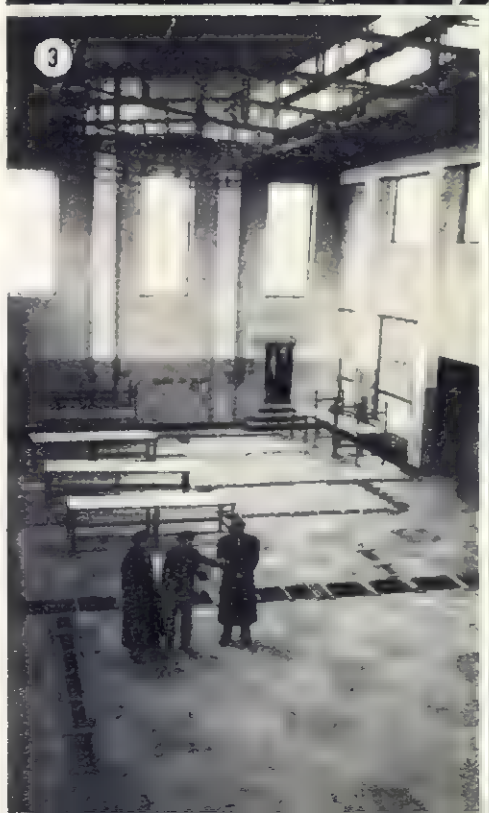
3

4

Fotoreportaj de E. IAROVICI

MĂSURI AȚI LUAT ?

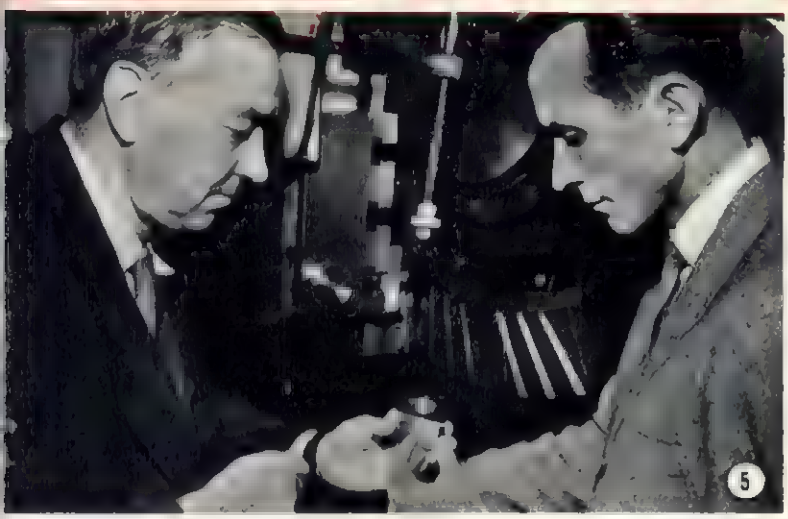
5

6

8

7

9

Destinul său tragic l-a adus aici. Avînd aceeași soartă cu alte mii și zeci de mii de oameni fără lucru, personajul din fotografie încearcă să-și astîmpere foamea „ghicind" pasămite viitorul altora. Cît privește viitorul său și al celor ca el, personajul din fotografie îl cunoaște bine: e viitorul pe care îl-l rezervă orînduirea capitalistă — foame, mizerie, grija zilei de mîine.

Luxul, desfrîul și... foamea

Vrei să afli ce se întîmplă în largul lumii? Nimic mai simplu: întorci butonul aparatului de radio și asculți.

Anul Nou în Statele Unite. Frank Sinatra a cîntat pentru publicul celui mai elegant local din Las Vegas... Nat King Cole, cîntărețul negru, a distrat înalta societate strînsă într-un „Night-Club" din Los Angeles.

Sau: La New York, casa de modă canină a doamnei Handiborgh din Manhattan a lansat noua modă pentru cățeii americani cu adevărat șic...

Întorci din nou butonul aparatului. „Parisul" face reclamă noului program de music-hall de la Lido. Roma te informează despre splendorile balului care a marcat a 18-a aniversare a principesei Maria Canulla Pallavicini.

Da, așa se înfățișează lumea capitalistă dacă te lei după reclama occidentală.

Aproape că nu-ți vine a crede că asemenea „informații" vin din Statele Unite, țara în care numai în ultimul an șase milioane de oameni și-au pierdut posibilitatea de a-și cîștiga pîinea, sau dintr-o Europă occidentală unde se găsesc în aceeași situație alte cinci milioane de oameni...

Mizeria celor mulți și obidiți, pe care reclama capitalistă o ignoră sau o camuflează cu fardul înșelător al mult trîmbițatei „prosperity", există însă la tot pasul — și aceasta este o realitate evidentă.

„Foame în mijlocul grămezii de bani". Acesta este titlul unei informații strecurate la rubrica faptelor diverse a unui ziar american. Întîmplarea s-a petrecut la Oroville (California).

Un necunoscut, cu mîna dreaptă înfundată în buzunarul hainei, cu degetul pe trăgaciul revolverului, somează pe casierul unei bănci să-i predea imediat toți banii. Casierul se execută fără a mai sta pe gînduri. Numărase aproape 3.000 de dolari — cînd gangsterul se prăbușește deodată la pămînt.

Cîteva clipe mai tîrziu, sosește poliția. „Gangsterul" e repede identificat. Îl chema Timothy J. Mahoney, în vîrstă de 49 de ani. Era de multă vreme șomer. A încercat și el să facă pe „gangsterul", doar-doar o pune mîna pe ceva bani. De altfel nici nu era înarmat. Simulase... Mahoney nu mîncase de trei zile. Leșinase de foame.

Citim într-un ziar din Nevada (S.U.A.):

Richard S. Glover, în vîrstă de 37 ani, fost combatant în luptele din Pacific, și-a împușcat soția și copilul de numai patru ani, iar apoi, cu ultimul glonț, și-a zburat creierii. Victimă a șomajului prelungit, Glover nu-și mai putea îngriji copilul bolnav de tuberculoză osoasă...

Un sclav la loterie ...și unul care a găsit de lucru

Altă întîmplare americană. „Eroul" — tot un șomer, desenatorul W.G. Sorrells, din Tulsa (Oklahoma), în vîrstă de 32 ani. Vreme de un an încercase zadarnic să găsească de lucru. Cu banii rezultați de pe urma ultimelor sale boarfe vîndute, a plătit inserarea unei reclame în cîteva ziare. Lansa o nouă loterie inedită, cu bilete a 10 dolari bucata. Un singur premiu: W.G. Sorrells, în persoană! Cîștigătorul îl putea lua imediat ca sclav pe timp de un an. Timp în care sclavul se obliga să îndeplinească orice muncă, cerînd în schimb doar hrană...

Și în Italia, unde există peste două milioane de șomeri, nu-i ușor să găsești de lucru. Așa că e lesne de înțeles bucuria care a cuprins, în urmă cu cîteva săptămîni, pe locatarii unei modeste căsuțe de pe calea Eleonora d'Arborea din Roma, o dată cu vestea că tîmplarul Giuseppe Scavalli găsise, în fine, după luni de zile de șomaj, un post.

Scavalli avea 28 de ani. Se căsătorise de tînăr și avea cinci copii. Pe deasupra întreținea și pe bătrînii săi părinți. Era un muncitor harnic și robust. În lunile de șomaj suferise îngrozitor, fiind nevoit să-și vîndă mai toate lucrurile din casă pentru a-și putea duce zilele.

Dar, în sfîrșit... Primise un aviz favorabil la cererea de angajare pe care o depusese de multă vreme la atelierele societății de radio și televiziune. În dimineața cînd trebuia să se prezinte la direcție, întreaga familie l-a condus pînă la colțul străzii.

Era fericit. Atît de fericit, încît aproape nu-i venea să creadă că găsise într-adevăr de lucru.

Ajunse la serviciu cu mult înaintea începerii lucrului. Porni ca într-un vis spre ceasul de pontaj. În fața ceasului se mai opri o dată să citească pe bucata de carton numele său. Da, era chiar așa! Scria negru pe alb: Giuseppe Scavalli. Avea de lucru! De aci înainte ai lui nu vor mai îndura foamea...

Își simțea inima zbătîndu-se de emoție. Cu mîna în care ținea strîns fișa de pontaj își apăsa partea stîngă a pieptului, ca și cum ar fi încercat să domolească bătăile puternice ale inimii.

În aceeași clipă însă, se prăbuși ca fulgerat la pămînt. Era mort!

Citim în cotidianul guvernamental „Il Popolo": „Se pare că l-a ucis un colaps cardiac, probabil emoția de a fi găsit în sfîrșit de lucru, după o lungă perioadă de șomaj..."

Mersurile foamei:

Rio de Janeiro. O jumătate de milion de oameni sînt amenințați să moară de foame în șase provincii nordice ale Braziliei. Cîteva sute de copii au și murit. Agenția americană „United Press International" precizează că o parte a populației din aceste regiuni s-a deplasat spre sud, unde plantatorii, profitînd de ocazie, le oferă salarii de mizerie.

Șoselele din regiunile Sao Paulo și Parana sînt invadate de convoaie de oameni flămînzi. Mulți mor pe drum.

DESTIN TRAGIC

La Cauinde, înfometații care luaseră cu asalt clădirile oficiale au primit în toamnă de lucru pe șantierele statului. După 3 octombrie — data ultimelor alegeri parlamentare — guvernul a refuzat să le mai plătească salariul, închizînd șantierele.

Citățm dintr-un comentariu al agenției U.P.I.: „În cea mai mare parte a orașelor, alimentele de bază au atins prețuri extravagante, iar proviziile trimise de la centru pentru a fi distribuite înfometaților sînt prea des sustrase. În realitate, înfometații nu-și împart decît puținul care mai rămîne după ce politicienii vero și i-au luat partea lor."

La Fortaleza — capitala provinciei Ceava — „deputații locali se dedau la asemenea jafuri încît întreaga populație s-a ridicat împotriva lor".

Iar agenția „France Presse" adaugă că „autoritățile centrale din Rio de Janeiro au luat măsuri energice. Trupe bine înarmate sînt îndreptate spre centrele amenințate de „marșurile foamei", pentru a reprima orice mișcări".

În schimb, la Copacabana — faimosul „Monte Carlo al emisferei sudice", cazinoul și hotelurile de lux cunosc o animație deosebită. Mulți bogătași americani își petrec vacanța în acest „paradis terestru" al Braziliei...

Abatorul uman

Ce-i drept „vocile" radiofonice occidentale cu emisiuni de export care nu vorbesc nici de șomaj, nici de foamete, pomenesc citeodată — foarte rar — despre munca și viața celor din fabrici și uzine. Dar atunci, în termeni care te-ar face să crezi că acolo — în lumea capitalistă — munca ar fi devenit astăzi un adevărat sport pe care bunii patroni nu știu cum să-l facă mai agreabil pentru prea fericiții lor muncitori.

Confruntăm această imagine idilică cu cîteva cifre extrase din anuarul Organizației Internaționale a Muncii, de pe lîngă O.N.U.:

● În S.U.A. media anuală a accidentelor de muncă se cifrează la două milioane, din care 15.000 de cazuri mortale și 90.000 avînd ca urmare o incapacitate totală de muncă.

● În Germania occidentală numărul mediu anual al accidentelor de muncă este de un milion și jumătate.

Accidentele în minele din Italia se țin lanț. Iată familia unui miner italian ucis în mină, jelind la căpătîiul victimei.

● În minele franceze se înregistrează pînă la 150.000 accidente pe an, în cele belgiene 125.000, iar în cele britanice 220.000.

Și acum alte detalii. În recenta catastrofă minieră din Canada, unul dintre puținii muncitori salvați împlinise 71 ani de viață și peste 40 de ani de muncă în subteran.

În porturile britanice există astăzi un mare număr de muncitori în vîrstă de peste 60 de ani, iar 600 dintre ei au împlinit chiar 70 de ani.

Motors". Lucra la supravegherea unei benzi automate.

A venit criza de anul trecut. Primii muncitori concediați au fost negrii; printre ei, firește, și Johnston. Cîteva săptămîni a primit un ajutor modest. Apoi n-a mai primit nimic. Cu ultimii bani a plecat spre San Francisco, unde avea un frate docher. Dar acesta era șomer și avea o familie întreagă în sarcina sa. La un moment dat a găsit un loc de paznic la un parc municipal. Apoi și-a pierdut și acest post.

...În lada lui veche avea un pistol. Trofeu de război, capturat pe frontul italian. Cu mîna stîngă și-a descărcat pistolul în tîmplă.

Fapt divers, în America...

Despre astfel de fapte de toate zilele, ce se petrec în lumea capitalistă, nu vorbesc și nici nu vor vorbi „vocile" radiofonice care povestesc zi și noapte despre „minunile" orînduirii căreia atîtea popoare i-au întors spatele pentru totdeauna. Pentru asemenea realități crude și semnificative, posturile occidentale de radio „nu găsesc timp!"

A. T. RĂZVAN

În S.U.A.? În Anglia? În Australia? Pretutindeni în lumea capitalistă poate fi întîlnită această imagine degradantă. Șomerii fac coadă pentru un polonic de ciorbă. Cît timp o vor avea și pe aceasta? În facsimilul din titlu: „Pericolul nr. 1 — șomajul!" — recunoaște însăși presa burgheză franceză.

De ani de zile docherii britanici cer zadarnic înființarea unui sistem de pensii.

Soarta sergentului William Johnston

William Johnston, sergent în armata americană, s-a întors din război cu o colecție de medalii militare americane și britanice, cîștigate în luptele de la Monte Cassino, din Italia, și... fără o mînă. Mîna dreaptă, pe care i-a smuls-o explozia unei mine, lîngă Napoli.

Autoritățile militare n-au vrut însă să-i recunoască invaliditatea. Pretextau fie că accidentul avusese loc după terminarea operațiunilor militare fie că se datorează „neglijenței" militarului...

Am uitat să arătăm de la început că William Johnston era american, dar „american de culoare".

Pensie nu primea, iar de muncit nu mai putea munci ca înainte de război, ca tractorist la o fermă. Și pe deasupra, în statul său natal — Georgia — bîntuia furia rasistă. De aceea plecă la Detroit, unde camarazii săi de arme i-au obținut angajarea într-una din fabricile lui „General

Într-o cutie de conserve i s-a dat pomana silnică. Aceasta este răsplata pe care o capătă, după o viață întreagă de muncă, astăzi cînd este și șomer, și bătrîn!→

Fragment din romanul „ÎNTÎLNIREA" de Const. CHIRIȚĂ

Alexandru Severin, eroul principal al romanului „Întîlnirea", este un muncitor dotat cu un excepțional talent tehnic. Dar dincolo de înzestrarea sa naturală, Alexandru Severin s-a străduit ani de zile să-și însușească o riguroasă pregătire tehnico-științifică, care-i situează în rîndurile tehnicienilor de mare valoare. Astfel, în ciuda forței sale fizice ieșită din comun, „uriașul Severin" apelează în munca sa la resurse tehnice și științifice care îl scutesc de eforturi brute și care au darul să stîrnească nedumerire în capul unor muncitori înapoiați. O gravă dramă personală — despărțirea de fiul său Lucian — amplifică ciudățeniile din firea lui Severin și-i determină să se refugieze într-o izolare și o mutenie care dau naștere la tot felul de interpretări în uzină. Tocmai în momentul cînd comunistul Iulieș Livede, secretarul organizației de partid, începe să pătrundă tainele vieții lui Severin, apare în ziarul regional un articol despre activitatea uzinei, în care autorul articolului, Mihail Nistor, director-adjunct al uzinei, omite intenționat și provocator să vorbească despre Severin. (Fragmentul de mai jos îl surprinde pe Severin după apariția articolului). Și Alexandru Severin, și Iulieș Livede vor avea însă puterea să treacă peste acest hop. Severin își va destăinui gîndurile prietenului său Iulieș, care-l va susține în realizarea lor. Întreaga organizație de partid va fi alături de Severin: pentru că „uriașul" vrea să-și transforme mașina într-o mașină automată.

Alexandru Severin avea un respect aproape religios pentru cuvîntul scris. Copilăria sa însemnase o necurmată luptă pentru a învăța carte. Părinții lui fuseseră cei mai săraci oameni din sat. La cinci ani îl lăsaseră singur în lume. Scoteau amîndoi lut din spărtura unui deal cînd îi prinse cutremurul. Dealul se prăvăli peste dînșii, îngropîndu-i acolo pentru vecie. Nimeni nu se mai gîndi să-i dezgroape. Un creștin mai de doamne-ajută înfipse deasupra mormanului uriaș de lut două bîrne sub formă de cruce, dar și ele se răsvrătiră în prima iarnă și alunecară în pămînt. Copilul trăi ca un cîine de pripas. Cîte un milostiv îl adăpostea iarna în podul hambarului sau într-o șură, iar vara trăia cum putea, prin colibe, la grădinării, la harbuzării și la vii.

Pe la șapte ani, satul nu-i mai spunea Sănducu, ci Săndoi. Babele își scuipau în sîn cînd îl vedeau, jurîndu-se că în toată viața și în toată lumea pe care o bătuseră nu întîlniseră o asemenea dihanie care la șapte ani să fie la fel de vînjoasă ca un băiat ieșit din școală. Chiar dacă ar fi vrut, n-ar fi avut cu cine să se joace. Cei de vîrsta lui fugeau de el, cei pe care-i ajungea în putere nu-l primeau în joaca lor. La școală nimeni nu-l trimitea. Se rugase de învățătorul satului, dar fusese alungat cu tărăboi.

— Ce-ți trebuie ție carte, mă ? Tu peste cinci ani ai să fii bun de iarmaroc.

N-avea nici curajul să fugă la oraș. Tot ce exista în afară de satul lui era ceva fioros și din altă lume. Copilărie fără părinți, fără oameni care să-i istorisească, să-l învețe, să-i vorbească despre lume. La doisprezece ani încă nu știa carte, dar numai babele mai aveau îndrăzneala să-l batjocorească. Prinsese o dată un taur scăpat și-l îngenunchease. Din ogrăzi, oamenii priviseră îngroziți întîmplarea. Flăcăii îi fereau calea, iar fetișcanele roșeau cînd îl întîlneau.

Se duse din nou la învățător și se tocmi argat fără simbrie, numai să-l învețe carte. Aproape patru ani îl ținuse învățătorul. Îi dădea carte cu lingurița, ca unui prunc. Dar în cei patru ani, gospodăria învățătorului înflorise prima în sat. Îi lucra pămîntul cît șapte și avea învățătorul pămînt din belșug și-i trebăluia prin curte tot cît șapte, că era ograda bogată și întinsă. Învățătorul nu se împăca cu gîndul să scape din mînă „ditamai mașină" și de aceea îl înfunda în socoteli și în tot felul de cărți și se crucea și el de patima cu care tînărul dorea totul, dar și de ușurința cu care prindea totul.

La șaisprezece ani se băgă la o moară din megieșie, ca să învețe rostul mașinilor, căci asta îl atrăgea pe Severin, dar doi ani de zile nu fu folosit decît la cărat saci. Pînă ce, într-o zi, furios că morarul îi tot cerea grabă la încărcatul unei căruțe, ridică un sac deasupra capului și-l zvîrli cu atîta putere, că rupse căruța în două. Îl apucă pe morar de piept, îl zgîlți de-l îngălbeni, și-i spuse:

— Matale, nene, o să-mi plătești tot, pînă la ultimul sfanț! Doi ani făr-o zi. Aici nu încape tocmeală! Și dacă nu te împotrivești, te slujesc mai departe, da' numai la mașină. Dacă nu, ne-om căta fiștecare de treburi. Căruța o s-o treci în seama mea.

Mai mult de frică, morarul îl ținu doi ani la mașini. Severin pătrunse rostul lor pînă în cele mai adînci chițibușuri. Își făcuse o căsuță în sat, luase de cîteva ori drumul orașului și începuse să-i placă îmbrăcămintea curată și bună. Strînsese bani buni și de cîte ori se ducea în oraș se întorcea cu vrafuri de cărți ne care le cumpăra la întîmplare, fără măcar să le citească titlurile. Își făcuse rafturi, își aranjase cărțile și citea de cu seară pînă după miezul nopții.

Tot ce citea i se părea sfînt și adevărat. Nici nu-și putea închipui că vulpea și corbul nu știu să vorbească, de vreme ce astfel scrie în cărți, sau că Sfîntul Petru nu umblă pe pămînt ca un moșneag.

„Eu dacă l-aș întîlni — își spunea în gînd — i-aș cere să mă facă om învățat. Să pot face mașini și să pot scrie cărți".

Trăia singur, vorbea puțin, muncea de spuneau oamenii că nu

URIAȘUL SEVERIN

Ilustrație de Val MUNTEANU

are pereche în lume în putere și fetișcanele tremurau cînd îl vedeau în cale, că era voinic și harnic, și frumos. Se întoarse din armată cu grad de sergent și cu știința de a desface și reface la loc orice piesă de artilerie într-un timp necrezut de scurt. Stîngaci și sperios de fete, cum era, se însură cu prima care-i ațînu calea mai cu îndrăzneală. Nenorocul lui fu că fata era pusă la cale de părinții ei, bogătani de vază, care voiau să aibe un om de nădejde în ogradă. Cineva-i vorbi despre urzeala bătrînilor și chiar simți și dînsul că e ținut în casă ca o slugă. Și mai află că fata voise pe un altul și că inima ei tot la acela trăgea.

— Eu plec — le spuse el într-o seară — plec la oraș, la fabrică. Știu pe unul care lucrează acolo. Tu, dacă vrei, Eleonoro, vino cu mine. Ne-om descurca noi.

— Am plod în pîntec — țipă nevastă-sa.

— Atunci e musai să vii.

Părinții fetei se îndîrjiră, dar simțiră că nu mai e nimic de făcut. Mai aveau o fată și mai ales mai aveau flăcăi, care nu puteau decît să se bucure că sora le pleacă fără zestre.

— Lasă-i! Ducă-se unde vor!

Ajunseră la oraș mai cu nimic. În cîțiva ani își făcură gospodărie bună. Severin învățase repede meseria de strungar și muncea cît cinci. Lucian creștea lîngă el. Și dorea cu patimă ca băiatul lui să ajungă om învățat, care să facă mașini și să scrie cărți. Sădea într-însul dragostea pentru carte.

Pînă la despărțirea de nevasta lui și de Lucian, Alexandru Severin lăsase cărțile și învățătura în seama băiatului. I se părea că e una cu fiu-său cînd învață și credea că pentru el a trecut vîrsta de a mai începe ceva. După ce se despărțiră, însă, după ce fiul său îl batjocori, după un timp de la aceste întîmplări se apucă din nou de citit. Citea aproape pe ascuns, pătimaș, citea numai anumite cărți și citeodată gîndurile i se păreau nebunești.

★

Alexandru Severin venise acasă cu ziarul în buzunar. Văzuse titlul articolului și observase că e scris de fostul său ucenic, de Mihail Nistor. Voia să-l citească pe îndelete, să vadă cum gîndește Nistor problemele despre care scrie. Nevastă-sa îi ieși în cale, la poartă. Era tînără, înaltă și frumoasă. Se chinuise multă vreme să-și cunoască bărbatul și izbutise să-i afle o sumedenie de obiceiuri pe care i le respecta cu sfințenie. Știa că nu-i place zgomotul, vorbăria, că-i place să mănînce bine, să bea licori tari însă cu măsură, că-i place să fie curat îmbrăcat, să nu i se miște cărțile din odaie, să aibă ziarele împăturite la zi și mai ales știa că n-are voie să se uite o clipă măcar la alți bărbați.

Simina ghici dintr-o dată că Severin e preocupat și-l luă de braț fără să rostească un cuvînt. Nici în timpul mesei nu lungi vorba peste cele obișnuite.

— Tu ai treabă? — o întrebă dînsul după ce termină de mîncat.

— Cîteva cumpărături... Tu?

— Eu citesc ceva și pe urmă iar am de citit... A scris Nistor un articol... Hm!...

— Atunci du-te înăuntru...

Severin se așeză la masa lui plină de cărți și citi articolul cu luare aminte. Îl mai citi o dată, apoi își strigă nevasta:

— Simino! Te rog, vino.

Simina știa că orice „te rog" al lui Alexandru însemna „vino și ascultă ceva". Intră în cameră și se așeză pe pat, departe de Severin.

— E o bubă mare în articol, măi fată. Sau poate mi-a luat dumnezeu mințile... Ori i le-a luat lui Nistor? Răduca... mereu Răduca... Și Costinaș... și Valer...

— Ferește-te, Alexandre. Poate că are dreptate.

— Să mă feresc?! De ce?

Simina înțelese că făcuse o greșeală. Dar nu mai putea da înapoi:

— Poate că... poate că... dacă... Nu ești cumva pizmaș?

— Hm... Spui pizmaș!... Pentru ce, Simino? Nu te sfii! Știu c-ai spus-o din omenie. Tu nu te pricepi, Simino, la ale noastre. Tu știi să faci totul ca să mă simt eu mulțumit. Masă, casă, liniște... Totul... Tu ai deschis multă lume în mine... Dar ce știi tu în afară de astea?... Ce știi tu ce-i la fabrică?...

— De ce nu-mi spui?

— E de ajuns că știu eu. E greu Simino. Și tare întortocheat.

— Chiar atît de greu?

Severin o privi gînditor.

— E o bubă... Atunci... la să-mi caut eu de liniște. Nu-i așa?

— Eu nu știu...

— Nu știi... Parcă eu știu? Hm... Tu faci o faptă mare... Mă lași așa cum sînt. Nu-mi dai ghionturi, nu mă oprești, nu mă îndemni... E bine... Dar să-ți spun drept, aș vrea uneori să mă îmboldească cineva...

— Ce să-ți spun?

— Fă așa! Sau fă așa!

— Dar de unde să știu eu ce trebuie să faci? Tu nu-mi spui nimic... Ești prea întortocheat. Cînd spun ceva...

— Da... e o bubă... Simino... Niciodată nu m-am împotrivit unui lucru scris. Cel puțin atunci cînd citeam... Dar azi... Am gust de vorbă azi. Am avut ani de zile în viața mea, cînd n-am scos la un loc atîtea vorbe ca azi... Eu am trecut prin viața asta ca nimeni altul. N-am avut nimic. Am trecut prin tot ce poate trece un om... Tot ce e în lume am pipăit cu mîinile mele... Ai treabă?

— Nu! Spune!

— Ei, din toate și din toate am învățat, ca să spun drept, un singur lucru mare. Că omul n-are dreptul să rămînă nici o zi cum a fost cu o zi înainte... Înțelegi, Simino?

— Înțeleg... Spune, Alexandre... Îmi bate inima de bucurie...

— Pe mine m-a ținut un învățător patru ani ca să învăț carte. Am simțit în fiește zi că ceva nou intră în mine. Nu știu în ce fel. Poate că-mi crește ambiția cu-n dram, sau poate mai primeam de o para chibzuială... Într-o zi și-o noapte ceva, ceva se întîmplă cu mine. Altădată... doi ani am cărat saci la moară. Asta credea morarul. Eu căram în mine hotărîre și curaj. Putere aveam, slavă domnului... În fiește zi simțeam că răsuflu mai bine. Pînă am ajuns ziua... Tot nu pricepi ce vreau să-ți spun?

— Nu prea... Alexandre.

— Nu-i de mirare... Întotdeauna cînd vorbesc îmi fug gîndurile... Nimeni nu m-a învățat să vorbesc... Am gungurit de unul singur cum fac păsările... N-am prins obiceiul de a vorbi... Știi ce-i? Omul crește mereu. E ca un copil care crește fără contenire. Azi îl cheamă ceva înainte, cum ne chema în copilărie zarea... Cît am fugit după ea! Nimeni nu știa că urcam dealurile și cutreieram pădurile și coboram văile și treceam șesurile ca să văd cum e zarea, cum se ascunde soarele, că nu știu de ce întotdeauna porneam spre locul asfințitului...

Simina îl privea speriată... Niciodată nu-i vorbise astfel și atît.

— Facem la fel... Mergem înainte... De la primii oameni... Ne-au lăsat menirea asta. Pînă la urmă, cine știe cînd, o să se ajungă și acolo. Dar dacă numai unul dintre noi stă pe loc, o să se ajungă acolo mai tîrziu. Asta e buba, Simino... Știi cum e în tren?... Întotdeauna crezi că fug copacii. Dar stau pe loc și noi credem că fug.

— Da, Alexandre... Asta am văzut și eu...

— Ei, dar ai putea tu să spui că fug copacii?... E numai o părere... Vezi, e întîia oară cînd vorba scrisă... Nu, Nistor ăsta face... el scrie aici că fug copacii... Eu știu că nu fug... Dar de ce scrie el atunci așa?... Tu, Simino, cînd un om în toată firea vorbește ca un prunc de țîță, oare înseamnă că e el om?... Sau, cum să-ți spun eu, cînd cu puterea lui de bărbat aleargă după gîngănii sau face aeroplane de hîrtie, oare înseamnă că are putere?...

Simina se uita la bărbatul ei cu niște ochi care cerșeau mai multă limpezime. Nu prea înțelegea ce spune dînsul. Dar simțea că prin mintea lui Alexandru Severin trec gînduri înfricoșător de mari.

★

Iulieș Livede intrase în biroul lui Nistor fără să bată în ușă. Îl găsise pe acesta în picioare, lîngă birou, cu ziarul în mînă. Nistor tresări și-l privi pe Iulieș ca pe un necunoscut. Se dezmetici, însă, imediat, și-i veni în întîmpinare cu un zîmbet forțat pe figură:

— Te așteptam, tovarășe Livede. Articolul ăsta m-a scos din minți. Telefoane după telefoane... M-a chemat și Capitala... Mîine va apare în presa centrală...

— Atunci de ce-ai spus că mă așteptai?

Nistor întîrzie răspunsul la întrebarea neprevăzută:

— Stai jos... stai jos... Poate vrei să deschid geamul?... E un fum aici... Mă gîndeam că oricum o să vii să-mi spui părerea dumitale... Țin foarte mult la părerea dumitale... la părerea secretarului nostru... și a dumitale... ca om.

— De asta am venit — spuse Iulieș uitîndu-i-se în ochi. Nu știu dacă te-ai gîndit bine cînd ai vorbit. Dar eu nu obișnuiesc să am decît o singură părere.

Nistor se duse să deschidă geamul. Voia să scape de privirea lui Iulieș. Iulieș era singurul om de care avea teamă. O teamă nelămurită. Uneori credea că-i este teamă de el pentru că-i prea bun.

— Nu pune și dumneata preț pe fiecare vorbă...

— Măi Nistore — îl întrerupse brusc Iulieș — eu te cunosc de cînd erai ucenicul lui Severin, de cînd ai intrat în fabrică. Tu ai fost întotdeauna un om închis. Nu mă gîndesc să-ți descui acum lacătele... Dar mie îmi place ca omul să se poarte cum mă port eu cu el. Eu sînt deschis să fie și el deschis...

— Dumneata prea complici oamenii...

— Stai că n-am terminat... Eu știu că-mi porți rică... De cînd m-am opus să fii ales în comitetul de partid. Am făcut asta pentru că nu-mi pot închipui ca un comunist care conduce să poată pipăi orice om, fără ca oamenii să-l poată pipăi pe dînsul. Asta e o nedreptate... Oamenii nu te cunosc, nu te-au încercat cu degetele lor...

— Te contrazic, tovarăşe Iulieş. Sînt în fabrică de 16 ani...

— Crezi că daca-i fi de ieri, alaltăieri, aş vorbi aşa cu tine? Dar vezi, sînt şaisprezece ani şi nimeni n-ar putea să spună cu ochii închişi că, uite, dacă mi-ar arde casa, Nistor ăsta ar trece prin flăcări să-mi scoată puii... Rău e însă că nici pe dos n-ar putea spune...

Nistor nu *ştia* cum să răspundă. Prefera să-şi ascundă capul în mîini şi să ia atitudinea unui om care suporta cu greu critica. Adîncul lui clocotea, însă, de furie. El, care de mîine va fi *cineva* în ţară — şi să fie judecat de un bătrîn care cu toţi anii lui n-a fost în stare să se ajungă!... De ce-i era atunci teamă de el? Ce să-i răspundă?...

— Am suferit prea mult — se hotărî Nistor. Bătăi, batjocură, milă... Mi s-a făcut frică de oameni, tovarăşe Iulieş...

— Ce spui? Frică de oameni? Cine te-a batjocorit în uzina asta? Cine te-a bătut? Măi Nistore, tu crezi că Severin te-a-mbrăcat şi te-a ajutat, cînd îi erai ucenic, din milă?

— Nu, nu-i vorba de Severin... dar înainte de a intra în fabrică...

— Cum ai putut tu să vii în partid dacă ţi-i frică de oameni? Frica nu se naşte din senin. Cînd erai copil, era altceva, ştiu, ştiu. Dar acum? Numai cine se simte vinovat faţă de oameni are frică de ei... Măi Nistore, cînd treci pe lîngă adevăr, greşeşti totdeauna. De aceea-i bine să fii deschis.

Nistor era înfuriat. Ar fi trebuit de la început să evite discuţia sau s-o oprească printr-o glumă, sau să se considere pur şi simplu jignit de procedeul lui Iulieş. Asta şi trebuia să facă.

— De fapt ce vrei dumneata? Să mă scoţi din comitet sau din partid, sau să *propui* eliberarea mea din funcţie?... N-am făptuit nimic care să mă aducă în faţa judecăţii!...

— Uite ce-i, Nistore... În partid, oamenii cinstiţi, cînd intră... Stai... Îl ştii pe Valer? Ai şi scris despre el în articol... Înainte de a da adeziunea, s-a foit o săptămînă în preajma mea... Pînă s-a hotărît şi m-a încolţit într-o seară: „Nea Iulieş, vezi — mi-a spus el — eu am un păcat. Nu-i cine ştie ce... dar... de... Eu am furat o dată un miel... Ca să-mi iau cizme... Nimeni nu ştie... Nici fetei... adică nevesti-mi, nu i-am spus... Se rătăcise de turmă... şi... de!... cizmele... Crezi că-i grav de tot?... Eu nu cred că-i cine ştie ce..." Ce puteam să-i răspund lui Valer?... L-am ţinut toată noaptea şi i-am povestit viaţa mea, cu toate păcatele ei...

— Vrei să-ţi spun viaţa mea?

— Nu! N-am venit pentru asta. Viaţa unui om nu se povesteşte aşa cum ai fuma o ţigară. Oricînd şi oricui. Am venit pentru altceva. Cînd ţi-am citit articolul, am înţeles că ar putea să se încingă o vîlvătaie mare. Şi atunci o să te pască multe ispite... Mi-i frică de tine...

— Frică? Dar...

— Stai, stai. Mi-i frică de un anumit lucru. Tu încă nu eşti copt ca om. Încă nu te-ai dăruit de tot oamenilor. Nu te-ai amestecat cu ei. Nu, nu te împotrivi şi nici nu te supăra. Ai putea oricînd, să te îndepărtezi de ei, în loc să-i tragi după tine. Ai prea multă ambiţie şi voinţă... şi nu ştiu cum stai cu sufletul...

— Dac-am intrat în partid, am intrat pentru că-mi erau vii suferinţele oamenilor...

— Poate că te-a îndemnat numai suferinţa ta... cea veche... Şi dacă ea te-a îndemnat, nu-i bine... Nu-i bine... Nistore... Un copil poate să sufere cumplit pentru că altul bate mai bine mingea decît el, sau pentru că nu are beretă roşie pe cap. Poate să sufere atît de mult, încît gîndurile acestea să nu-i mai iasă niciodată din minte. La ce duce suferinţa asta? La a răvni. La ispită. Suferinţa adevărată este aceea care izvorăşte din nedreptate... Ea nu poate să îndemne decît la lucruri bune.

— Eu nu am simţit nedreptatea? Aici în fabrică n-am văzut ...?

— De ce te aperi? Dacă iubeşti cu adevărat oamenii.... fii liniştit. Asta-i poate singura condiţie a unui comunist. Dar să ştii, Nistore, mai devreme sau mai tîrziu oamenii simt dacă-i iubeşti sau nu. De acest lucru nimeni nu poate scăpa... Oricît s-ar feri.

Nistor se mai liniştise. I se părea că Iulieş trecuse de la acuzaţii directe la sfaturi. Voia totuşi să scape cît mai repede de dînsul. Poate că Juvară îl aşteaptă în anticameră. Deschise uşa biroului şi într-adevăr îl zări pe Juvară. Spuse cu voce tare, ca să-i audă Iulieş:

— Numai un minut, tovarăşe Juvară. Imediat...

Iulieş nu se clinti de pe scaun.

— Mai este ceva. Articolul tău nu suflă nici un cuvînt despre Severin şi pentru asta am venit. Poate mai mult pentru asta. Severin e un muncitor de prima mînă. Poate chiar mai mult...

— Severin e prea retras... Niciodată n-a intrat în întrecere... Muncitorii nu-l au la suflet...

— Ei şi?... Dacă un pom dă roade bune într-o livadă, trebuie neapărat să fie aliniat în rînd cu ceilalţi pomi? Altfel nu-l culegi?

— Totuşi, faţă de puterea lui...

— Faci, o greşală pe care am făcut-o şi eu, Nistore. La Severin nu puterea stă pe primul plan. Ministrul mi-a deschis ochii. La Severin e vorba mai întîi de dibăcie tehnică şi poate, chiar de o anumită îndrăzneală... Severin nu raţionalizează ca Răduca...

— N-ai dreptate, tovarăşe Iulieş. Răduca e un adevărat muncitor... Lucrează din plin, sigur, fără goluri...

— Ştiu! Ai toată dreptatea... Severin însă aduce ceva foarte însemnat: cap.

— Şi Răduca...?

— Şi el... Dar în mai mare măsură Severin... Foarte ciudat!... O să mă ţin de capul lui Severin pînă o să mă limpezesc. Dacă omul ăsta a gîndit conştient isprăvile lui!... Foarte rău că n-ai scris şi despre el. Nu înţeleg de ce. Te-a învăţat meserie, ştii doar ce poate... Rezultatele lui în producţie vin imediat după cele ale lui Răduca... E om serios, aşezat... Poate cel mai sigur muncitor din toată uzina...

— Mă gîndeam, să nu creadă muncitorii că... prea slăvim forţa...

— Vasăzică te-ai şi gîndit!... După ce ne-a atras atenţia ministrul...

— Articolul era dat dinainte...

— Da, da, da!... Bine... N-aş vrea să mai aştepte Juvară. S-a făcut o mare greşeală cu Severin şi nu ştiu cum s-o reparăm... Noroc!...

O ÎNFLORIRE FĂRĂ PRECEDENT A TALENTELOR

Articol scris pentru „Flacăra"

de Boris VOLGHIN

La ora cînd scriu rîndurile acestea, sălile Expoziţiei de artă plastică a ţărilor socialiste sînt asaltate de mii, de zeci de mii de vizitatori din diferite colţuri ale lumii. Şi nu e de mirare: ne aflăm în faţa unui mare eveniment din viaţa artistică a popoarelor noastre; la expoziţie sînt prezentate lucrările celor mai mari maeştri ai picturii, sculpturii şi graficii — şi multe din exponate, luate fiecare în parte, ar merita monografii.

„Sîntem născuţi pentru ca din basm să facem fapt aievea", se spune într-unul din cîntecele sovietice. Între pereţii sălii centrale de expoziţie, basmul a devenit acum fapt aievea... Este oare cu putinţă ca în cîteva ore să parcurgi 12 ţări? Expoziţia vă va ajuta să aflaţi că lucrul acesta este posibil. Fiecare pavilion al acestei expoziţii, socialiste în conţinut, este profund naţional, el dezvăluie sufletul fiecărui popor, arată viaţa lui fericită de astăzi, istoria, aspiraţiile şi visurile lui, ne ajută să cunoaştem fiecare ţară amplu şi multilateral.

În prima sală, fiecare ţară este reprezentată printr-o singură operă de pictură, cea mai bună, şi printr-o singură sculptură, cea mai remarcabilă. În centrul sălii se vede un tablou uriaş, bine cunoscut după numeroasele sale reproduceri, cel realizat de un grup de pictori în frunte cu B. Joganson, „Lenin la cel de-al treilea Congres al Comsomolului". E firesc şi simbolic ca vizitatorii să-şi concentreze atenţia în primul rînd asupra figurii marelui conducător, care a luminat cu făclia ideilor comuniste, calea popoarelor.

În prima sală sînt bine reprezentate toate ţările socialiste, inclusiv Republica Populară Română. Despre indestructibila prietenie romîno-sovietică, despre internaţionalismul proletar, vorbeşte grupul sculptural remarcabil al lui Boris Caragea, care a fixat emoţionant momentul istoric al eliberării Romîniei de către Armata Sovietică. Alături de această lucrare, închinată temei naşterii unei vieţi noi, Romînia expune pînza lui Corneliu Baba „Odihnă la cîmp".

Oamenii sovietici au avut şi înainte posibilitatea de a cunoaşte arta plastică romînească, în cadrul unei expoziţii speciale, organizată mai demult în sălile Academiei de Arte a U.R.S.S. Lucrările lui Baba au trezit de atunci admiraţia tuturor: în cărţile de impresii, el a fost numit „unul dintre cei mai mari pictori contemporani". Alături de pînza „Odihnă la cîmp", cunoscută deja multora dintre vizitatori, în expoziţia celor 12 state există şi alte lucrări ale lui Baba, noi pentru oamenii sovietici. Firească că ele sînt fatalmente puţine la număr într-o expoziţie de acest fel. Ar fi de dorit, însă, să le vedem pe toate, şi am fi recunoscători prietenilor romîni dacă ar organiza la noi, în viitorul apropiat, o expoziţie personală a lui Corneliu Baba.

Pavilionul romînesc de la expoziţia ţărilor socialiste a fost gata printre primele. Peregrinajul a început aici cel puţin cu două săptămîni înainte de deschidere şi putem afirma fără rezerve că lucrările expuse au fost mult apreciate.

De suflul vieţii noi sînt încălzite şi lucrările din sălile artei chineze. Olga Gluhareva, maestru emerit al artei, şefa secţiei Orientului Îndepărtat a Muzeului de Stat al Culturilor Orientale, prezintă ghizilor exponatele. Ea le povesteşte despre modul cum vechea formă tradiţională a picturii „gohua" este îmbogăţită în zilele noastre de către maeştrii chinezi, care îi imprimă un conţinut nou, socialist. Ai putea sta ore întregi în faţa acestor lucrări de o rară expresivitate, reflectînd la trecutul, prezentul şi viitorul măreţei ţări din Asia, care şi-a îndreptat umerii o dată pentru totdeauna.

În expoziţie sînt peste 2.500 de exponate. Sala centrală a expoziţiei este imensă, dar nici ea n-a putut cuprinde tot ceea ce ar fi fost de dorit să se expună. A trebuit să se comprime în mod deosebit pavilionul sovietic: fiecare din cele 15 republici unionale este reprezentată numai prin cele mai caracteristice şi cele mai semnificative lucrări. Aici poate fi văzut „Autoportretul" lui S. Konenkov, distins cu premiul Lenin, grupul sculptural „Cîntecul" al lui M. Baburin, tabloul „Bucuria" de N. Abdulaev. Toate aceste lucrări s-au întors de foarte puţină vreme de la Bruxelles, unde au fost prezentate în cadrul expoziţiei mondiale. Cu interes deosebit a fost primit tabloul „Concertul" de I. Serebreanîi, (expus acum pentru prima dată) care imortalizează un concert dat la Conservatorul din Leningrad în zilele blocadei. Multe lucrări vorbesc despre munca constructivă a oamenilor sovietici, constructorii comunismului.

Şeful pavilionului polonez, locţiitorul directorului Muzeului Naţional din Varşovia, Iosif Koldeţki, ne lămureşte că din cele 206 exponate ale ţării lui, aproximativ 100 sînt lucrările bătrînului sculptor şi pictor Ksaneri Dunikowski şi ale graficianului Tadeus Kulisiewicz. Kulisiewicz are un ciclu din anii 1930-1936, în reat, însă, toate lucrările sînt consacrate perioadei de după război, Poloniei Populare. Un mare interes îl prezintă fragmentele monumentului răsculaţilor polonezi de pe Muntele Sfînta Ana din Silezia, la care Dunikowski a lucrat din anul 1946 pînă în 1952, precum şi ultimele portrete lucrate de acest maestru în vîrstă de 83 de ani.

Multe tablouri şi sculpturi valoroase au venit din mica Albanie. În pavilionul Republicii Democrate Vietnam, e larg reprezentată pictura în lac. Pavilioane mari au Cehoslovacia, Republica Democrată Germană, Bulgaria.

Între pereţii sălii centrale de expoziţie au lucrat cot la cot, în aceste zile, pictorul şi graficianul chinez Li Tiun şi specialistul în artă, Nora Aradi din Ungaria, sculptorul sovietic S. Konenkov şi colegul lui bulgar S. Todorov, pictorul vietnamez Fan Ke-an şi graficianul romîn Jules Perahim...

Expoziţia prezintă înflorirea fără precedent a talentelor în condiţiile construcţiei socialiste şi, comuniste şi arată ce rezultate cu adevărat măreţe se pot obţine în toate domeniile: de către popoarele care îşi făuresc libere, o viaţă liberă.

P. Kerin (U.R.S.S): „Pictorii sovieticei Kukriniksi".

APUSUL SUPREMAȚIEI AMERICANE

Walter Lippmann.

Walter Lippmann recunoaște...

unoscutul comentator politic american Walter Lippmann — care și-a cîștigat de-a lungul ultimelor decenii faima de susținător principal al antisovietismului — face parte dintre acei ziariști occidentali, care simt nevoia azi să-și reconsidere vechea postură de falși profeți ai imaginarelor „prăbușiri bolșevice". Ca și alți colegi de-ai săi mai lucizi, Lippmann își împărtășește fără ocol părerile revizuite în lumina schimbărilor intervenite în arena mondială, insistînd asupra conținutului principal al epocii noastre, declinul capitalismului și avîntul forțelor biruitoare ale socialismului.

Spre deosebire de „politica struțului" practicată de cercurile cîrmuitoare din occident, Lippmann încearcă să deslușească sensul în care evoluează cursa — ca să folosim termenul său preferat — dintre Est și Vest. Comentatorul american, impresionat și uluit de „progresele rapide ale U.R.S.S." în contrast cu „declinul supremației occidentale" — cere conducătorilor puterilor imperialiste, și în primul rînd guvernanților americani, să renunțe la iluziile politicii „de pe poziții de forță" și să înțeleagă cel puțin acum, „în etapa hotărîtoare", că apusul supremației americane este fapt împlinit. Cu atît mai mult cu cît grandiosul plan de șapte ani, care va constitui obiectul dezbaterilor celui de-al XXI-lea Congres al P.C.U.S., va asigura *„superioritatea absolută a sistemului mondial al socialismului asupra sistemului capitalist în ce privește producția materială—sfera hotărîtoare a activității omenești"* (din tezele raportului ce va fi prezentat de N. S. Hrușciov la Congresul al XXI-lea al P.C.U.S.).

„Cum să trăim cu Rușii", iată cum își intitulează Walter Lippmann articolul pe care l-a trimis spre publicare revistei franceze „L'EXPRESS", care, ca și ziaristul american, nu poate fi bănuită de simpatie față de U.R.S.S. Dat fiind dimensiunile articolului, nu ne putem permite să-l reproducem decît fragmentar; dar și aceste pasaje — care reprezintă de fapt o bună parte a articolului — constituie un tot cuprinzător ce redă pe de o parte recunoașterea neechivocă a sfîrșitului supremației mondiale a principalei țări capitaliste și totodată avîntul uriaș al Uniunii Sovietice, a cărei forță de neînvins îl determină și pe Lippmann să pledeze nu pentru „războiul rece", ci pentru coexistența cu U.R.S.S. — ca imperativ implacabil al vremii. Facem abstracție de faptul că autorul articolului consideră avansul U.R.S.S. ca un „crud adevăr". Nimeni nu i-ar putea cere lui Walter Lippmann recunoașterea că țăria și progresele Uniunii Sovietice bucură milioane și milioane de oameni de pe întregul glob pămîntesc. Menționăm totodată că articolul a apărut înainte de lansarea de către U.R.S.S. a primei rachete cosmice, care se rotește astăzi, ca planetă artificială, în jurul Soarelui.

„Americanii încep să înțeleagă că apariția sputnicilor a marcat sfîrșitul supremației noastre indiscutabile și că nu vom putea recuceri această supremație ușor și rapid. Aceasta nu înseamnă desigur că sîntem împinși spre un dezastru militar, dar aceasta înseamnă că, în raport cu puternicul nostru rival și adversar, ne aflăm într-o perioadă de declin. Sîntem sfidați chiar în domeniile în care multă vreme ne-am crezut imbatabili. Și anume, în domeniul științei aplicate, al tehnicii și al producției industriale.

Noi începem să înțelegem că această situație impune o reconsiderare temeinică a valorilor noastre culturale și a politicii noastre. Căci faptul că Uniunea Sovietică a lansat sputnicii săi înaintea noastră, demonstrează în chip spectaculos că Rușii progresează mai repede decît noi în domeniul militar și industrial.

... Trebuie să admitem acest crud adevăr: nu numai că am fost depășiți, dar, în actuala stare de lucruri, sîntem condamnați să fim din ce în ce mai mult lăsați în urmă. Rușii vor continua să-și mărească avansul atîta vreme cît nu vom reuși să ne revenim, să depunem eforturile extraordinare ce vor fi necesare și să mobilizăm toată inteligența și toată înțelepciunea noastră pentru a rezolva problemele ce ni se pun...

Va trebui să ne schimbăm radical modul nostru de viață, dacă nu vrem ca declinul în care sîntem târîți să nu devină o pantă alunecoasă spre prăbușirea finală a Occidentului.

Va trebui să ne schimbăm radical sistemul nostru de învățămînt, moravurile noastre politice, părerea noastră despre ceea ce poate fi cheltuit de individ și ceea ce poate fi cheltuit de stat, va trebui să schimbăm radical scara noastră de valori, noțiunea noastră despre ceea ce poate fi considerat ca un succes, despre ceea ce trebuie onorat și recompensat...

Dintre domeniile în care se impune o profundă revizuire a atitudinii noastre, acela al politicii externe nu este cel mai puțin important.

Ne aflăm într-o situație cu totul nouă, radical deosebită de aceea în care ne aflam atunci cînd au fost elaborate liniile generale ale politicii noastre actuale.

Marea schimbare marcată de sputnici constă în aceea că sîntem pe punctul de a pierde supericritatea noastră aeriană în favoarea Uniunii Sovietice. Dacă, așa cum este probabil, Uniunea Sovietică ne-a luat-o înainte în domeniul rachetelor cu raza de acțiune de 2.400 km, înseamnă că ea deține de pe acum supremația aeriană atît în Europa cît și în Extremul Orient...

...Rușii au de asemenea un avans considerabil și în domeniul rachetelor intercontinentale capabile să atingă Statele Unite, lansate fiind de pe teritoriul U.R.S.S.

Dacă așa stau lucrurile, Kremlinul poate spera să-și mențină timp destul de îndelungat o superioritate militară totală atît pe pămînt cît și în aer.

Fără îndoială, aceasta nu înseamnă că el intenționează să lanseze un atac prin surprindere împotriva Europei occidentale și Americii de Nord pentru a le invada. Este evident, însă, că Rușii vor avea acum cel puțin tot atîtea atu-uri ca și noi în marele joc al politicii mondiale.

Noi nu sîntem obișnuiți să trăim alături de un rival tot atît de puternic ca și noi. La baza politicii noastre externe a stat întotdeauna ideea că raporturile noastre cu rivalii și cu inamicii noștri nu ar putea fi reglementate decît prin capitularea lor necondiționată...

Este absolut exact că noi am adoptat în Extremul Orient, în Orientul Mijlociu și în Germania o politică, care nu poate avea succes decît dacă Uniunea Sovietică și China comunistă adoptă o atitudine echivalentă cu o capitulare necondiționată.

În Extremul Orient, obiectivul declarat al politicii noastre externe este de a provoca răsturnarea guvernului Chinei continentale

În Orientul Mijlociu diplomația noastră se bazează pe ideea că întreaga regiune este o zonă de influență occidentală și că Uniunea Sovietică trebuie înlăturată și exclusă. Noi putem să trimitem arme cui ne place. Noi putem să distribuim dolari. În ce-i privește pe Rușii, ei nu trebuie să ofere nici arme nici ajutor economic.

Aceasta ar fi o politică excelentă dacă ar avea șanse de succes. Dar Rusia este o foarte mare putere și Orientul Mijlociu este tot atît de aproape de ea pe cît sînt de aproape Mexicul, America centrală și Antilele de S.U.A. Ar fi deci cu neputință să-i excludem pe Rușii din Orientul Mijlociu...

. . Și politica noastră în problema germană ar fi foarte atrăgătoare dacă ar avea cea mai mică șansă de succes.

Poziția noastră este că U.R.S.S. trebuie să accepte... absorbirea Germaniei răsăritene de către Germania occidentală. Această Germanie reunificată, guvernată de dr. Adenauer sau de urmașii săi politici, ar fi autorizată să rămînă în N.A.T.O. și astfel alianța militară occidentală ar avea graniță comună cu Polonia...

Dar nu este oare evident că o asemenea poziție în problema germană... seamănă leit cu proiectele de construire a unor hoteluri turistice în Lună?

Este oare posibilă o altă politică? Mulți consideră că nu există nici o altă cale decît capitularea puterilor comuniste, sau înfrîngerea puterilor occidentale...

Nu cred însă că lumea este atît de simplă.

... S-a spus adesea că nu trebuie să negociem decît de pe o poziție de forță. În realitate trebuie să negociem de pe o poziție de *egalitate* a forțelor.

Cînd afirmăm că trebuie să negociem, nu vreau să spun că puterile comuniste vor accepta condițiile noastre... nici că noi am putea sau ar trebui să le acceptăm pe ale lor. E de așteptat ca negocierile să fie lungi și dificile. Dar oricît de lungi și dificile ar fi ele, voința de a negocia trebuie să rămînă principiul de bază al diplomației noastre...

Nu cred să fie posibilă o altă cale. Trăsătura fundamentală a situației noastre este că va trebui să trăim mulți ani într-o lume în care rivalii și adversarii noștri vor fi tot atît de puternici, dacă nu chiar mai puternici ca noi. Nu ne vom putea apăra interesele decît dacă diplomația noastră va fi tot atît de inteligentă și abilă ca a lor".

În facsimil, titlul articolului „Cum să trăim cu Rușii" — apărut în ziarul francez „L'EXPRESS" ↓

COMMENT VIVRE AVEC LES RUSSES

par WALTER LIPPMANN

LES Américains commencent à comprendre que l'apparition des spoutniks a marqué la fin de notre période de suprématie indiscutée et que nous ne pourrons reconquérir cette suprématie facilement ou rapidement.

moins autant d'atouts que nous dans le grand jeu de la politique mondiale.

Nous n'avons pas l'habitude de vivre avec un rival d'une puissance égale à la nôtre. Notre conception de la politique étrangère a toujours été fondée sur l'idée que nos rapports avec nos

pouvons envoyer des armes à qui nous p
Nous pouvons distribuer des dollars. Les Ru
eux, ne doivent accorder ni armes ni aide
nomique.

Ce serait une excellente politique si elle
vait réussir. Mais la Russie est une très gra

Cioară Ion — tehnician la Trustul de construcții hidrotehnice, recită, în cadrul colectivului de teatru, poezia „Lidice" de Eugen Jebeleanu.

O întrebare obișnuită: Despre ce o fi vorba? Ce înseamnă o Casă de Cultură a tineretului? Întrebare obișnuită atunci, la început, cînd se auzea că în impunătoarea clădire de pe strada „Cuțitul de argint se fac transformări radicale: urma să ia naștere aici Casa de Cultură a tineretului din raionul „Nicolae Bălcescu". Despre ce o fi vorba?

Au aflat curînd: aici se vor aduna, ei, tinerii din fabricile, din întreprinderile și școlile cartierului, și își vor petrece împreună orele libere. Vor putea juca teatru, vor face echipă de dansuri sau vor deprinde a mînui penelul, vor citi la bibliotecă. Vor asculta conferințe interesante. E doar casa lor, a tineretului.

La început, oaspeții erau îndeosebi „părinții", ca să-i numim astfel: tinerii care au construit ei înșiși, prin muncă voluntară, terenurile de volei, de baschet și de tenis, și prin mîna cărora a trecut toată „zestrea" casei noi.

Treptat, a început să apară cîte un chip nou. Într-o zi, noul venit se așeza în sala de conferințe lîngă unul dintre „bătrîni", care nitam-nisam, intra în vorbă cu el. Peste o jumătate de oră erau prieteni și... colegi de cerc.

Nu demult, într-una din obișnuitele joi ale tineretului (manifestări artistico-educative prezentate pe rînd de organizațiile U.T.M. din întreprinderile raionului) și-au făcut apariția niște specimene cu pantalonii bătuți în

PROIE

Vă prezentăm cîțiva membri ai echipei de dansuri a Casei de Cultură a tineretului „Nicolae Bălcescu".

Nistor Florica — bobinatoare la întreprinderea „Ascensorul".

Dogaru Georgeta — muncitoare la Combinatul de cauciuc „Jilava".

Petrescu Victoria — preparatoare la Atelierele de material didactic (A.M.D.)

Neacșu Dumitru — instalator la Sfatul Popular al Capitalei.

Tepurlui Marin — lăcătuș la întreprinderea „Metalica".

Anastasescu Gheorghe — bobinator la întreprinderea „Ascensorul".

Florea Constantin — tinichigiu-auto la uzina „Tudor Vladimirescu"

Ciocan Ion — mecanic-auto la I.A.R.A.

Echipa de dansuri repetă un dans nou.

Brigada artistică, adunată în jurul instructorului, ascultă noul plan tematic

Cercul de teatru al Casei de Cultură a început repetițiile la masă ale piesei „Cererea în căsătorie" de Cehov.

CÎTE TINEREȘTI ÎN ... REPETIȚIE

ținte și cu părul răzvrătit în creștet, cu țigara lipită de buză și cu mîinile băgate în fundul buzunarelor. Din prag, au întrebat, scuipînd țigara pe jos:

— Se lasă p'ormă cu pileală?

Întrebarea „arătărilor" n-a rămas fără răspuns. Li s-a arătat, calm și cuviincios, că aici se vine decent îmbrăcat și se vorbește politicos. Cei cîțiva nou veniți au făcut stînga împrejur: în sălile Casei de Cultură erau vreo 400 de tineri; ei erau doar 4-5.

Peste vreo două săptămîni, vizitatorii inoportuni din acea seară au revenit. Aveau frezele netezite și-și puseseră la gît cravate decente. Au spus, ca tot omul, bună-seara și au intrat să vadă repetiția de teatru.

— Poate ne-o place și nouă, să jucăm și noi.

Nimeni n-a părut a recunoaște în ei pe „bulevardiștii" din acea seară. Doar cîteva zîmbete au spus multe.

I-AM CUNOSCUT PE...

tinerii activiști ai Casei de Cultură, ale căror biografii numără ani puțini dar pasiuni și, mai ales proiecte, sumedenie. Proiecte de activitate artistică, proiecte de viață și multe, foarte multe, proiecte de muncă. Munca pe care fiecare o face în felul și specialitatea sa, dar pe care toți o înțeleg la fel. Faptul că tinerii au propus ca teme ale conferințelor săptămînale probleme ca de pildă: „Contribuția tineretului la îndeplinirea planului de producție" sau „Despre contribuția tineretului din uzină la aplicarea și răspîndirea inițiativei lor" — grăiesc de la sine. Oameni despre care spațiul nu ne permite să spunem decît date telegrafice:

DOGARU GEORGETA — 18 ani (în curînd), șefă de masă la Combinatul de cauciuc „Jilava". Dansează și în echipa de dansuri a Casei de Cultură, și în cea a fabricii. Și... cîntă foarte frumos.

Sau:

CIOCAN ION — 23 ani, mecanic-auto (I.A.R.A.); pasiunea de bază: automobilismul. Nu e sportiv, și nici dansator — zice el. Dar în echipa de dansuri face treabă foarte bună.

Sau:

„CONU'LEONIDA" cum e poreclit CIOARĂ ION, tehnician la Trustul de construcții hidrotehnice. Interpretează rolul titular în piesa de la care i se trage porecla. În afară de aceasta, recită (de preferință „Lidice") și se pregătește să-l reprezinte pe Păcală în spectacolul de estradă „Deranjamente muzicale".

ȘI-ACUM, PROIECTELE... ÎN REPETIȚIE

Programele Casei de Cultură anunță zilnic manifestările cultural-artistice: conferințe, schimburi de experiență cu echipele din întreprinderile învecinate, filme, tradiționalele joi, sau manifestări pentru pionieri și elevi.

Cît despre cele cinci cercuri artistice, programul lor îl constituie deocamdată... repetițiile. Cele 18 perechi de dansatori sînt la ultimele repetiții cu tabloul coregrafic „În pădure" (după poezia lui Coșbuc, „Spinul"), pregătindu-se în același timp să realizeze alt tablou: „Mamele lumii vor pace". Orchestra repetă intens sub conducerea lui Puiu Teodosiu. Cît despre actori, nici n-au trecut bine de la recitarea simplă la distribuirea în roluri, că încep discuțiile. Legate de temperamentul fiecăruia, de existența sau absența dublurilor etc. Spiritele se potolesc o dată cu emoția primului rol. „Cererea în căsătorie" a lui Cehov sau „Conu' Leonida față cu reacțiunea" de I.L.Caragiale, după care va urma piesa lui H. Lovinescu „O întîmplare", le oferă doar atîtea posibilități!

Brigada artistică e și ea în zor mare: se pregătesc o serie de bucăți de muzică distractivă și populară la cererea muncitorilor.

„Deranjamente muzicale", spectacolul de estradă de care pomeneam, îi atrage îndeosebi pe tinerii actori. Și, ca să zicem așa, nu întîmplător. Scopul spectacolului este prezentarea cîtorva... distonări de viață, distonări care formează gama deranjamentelor.

★

Concluzii la această activitate care întregește și îmbogățește activitatea zilnică a tinerilor veniți aci, se pot trage la față locului. Așadar, pe cînd la Casa de Cultură a tineretului?

Maria PREDUȚ

Fotografii de E. IAROVICI

Și la sfîrșitul repetiției, o horă.

Politețe

Ilustrații de Tia PELTZ

mi spunea prietenul meu, medicul:

— Politețea e mai puțin o problemă de educație cît una de rezistență și maleabilitate a sistemului nervos.

Probabil că am făcut o mutră mirată, căci reluă:

— Individul care e nervos din fire și care de cu seară, nu a digerat bine mîncarea, este a doua zi irascibil, arțăgos, provocator chiar.

Amicul meu, profesorul, este însă cu totul de altă părere:

— Oricît am voi s-o justificăm medical, inexistența sau slaba bunăcuviință se datorește în primul rînd celor șapte ani de acasă, de la creșă, de la cămin dacă vreți, și mai cu seamă influenței hotărîtoare a mediului în care trăiește și se dezvoltă un individ.

Vechea mea cunoștință, filozoful, afirmă însă că:

— Lipsa politeței nu-i decît un simptom al faptului că pentru individul respectiv civilizația se află în „relache". Ea nu se-nvață, nu se capătă, ci se moștenește.

Vecinul meu, locotenentul de artilerie, e hotărît împotriva acestei „teorii":

— Am exemple în cazarmă, cu recruții care vin din medii diferite. Reușim să-i educăm — pe cei care au nevoie — asupra modului de a se comporta în societatea noastră nouă. Asta, prin disciplină. Disciplină care, după terminarea serviciului militar, devine un bun personal de care cu greu se mai poate despărți fostul ostaș.

Și acum, cîteva păreri culese direct de pe teren.

Taxatorul I.T.B:

— Da, îmi pare rău că l-am repezit pe călător. Dar cînd mai mulți călători vin cu bani mari, și tot atunci trebuie să trec în carnet seria biletelor, stația, să răspund la trei persoane deodată asupra legăturilor de pe traseu și să fac semn prin fereastră unui ins năbădăios care-mi bate în ușă ca să-i deschid la stop, atunci... Ei, da, atunci m-am dat la cel care mă sîcîia. I-am zis: „N-ai ochi, tovarășe? Pune-ți ochelari ca să vezi restul la leu pe măsuță! Doar n-ai vrea să ți-i bag și-n buzunar!"

Vînzătorul de la „Textila":

— Nu. Aseară am băut o cafea cu lapte și am mîncat un corn cu unt. De ce să am arsuri? Despre ce fel de digestie e vorba? A...! Exact! I-am spus: „Dumneata ai venit să cumperi, cucoană, ori să te-ncălzești pînă intri la cinema?" Cum „nepoliticos"?! Mi-a răscolit trei rafturi căutînd o stofă a cărei culoare nu și-o amintea, dar susținea că avea un desen interesant pe care l-a văzut, nu știe precis unde, dar fiind sigură că ține metrajul ascuns sub tejghea, ca să-l vînd cu supraprețuri...

Gestionarul de la „Alimentara":

— I-am zis foarte bine: „Dacă nu-ți place, poftește în altă parte!" Clientul este ca un copil. Totdeauna îți cere ce nu ai. Dacă-i oferi portocale, strîmbă din nas și-ți pretinde grapefruit; dacă zărește ouă de găină în lăzi, precis că te-ntreabă: „Dar de rață le-ați terminat?" Și dacă... Nu. Dacă-l răsfeți, cumpărătorul ți se urcă-n cap. Și cum am destule în „sectorul" ăla, nu mai e loc și pentru dumnealui. Lămurit? Altceva, tovarășe?

Pasagerul din tramvai:

— De acord: m-am urcat prin față. Iarăși exact: am cerut să mi se ia din mînă în mînă un bilet, zicînd că-i pentru o femeie gravidă. După care am ocupat locul rezervat pentru bătrîni și femei cu copii în brațe și... Lăsați-mă să explic! Și-apoi... Dă-mi voie să te lămuresc...! Și, la urma urmei, ce te bagi dom'le unde nu-ți fierbe oala? Ia te uită la el! Ce? Tu... Cum? Tu am zis. Tu nu te-ai urcat niciodată prin față? Tuxina ție, că nu mi-oi fi naș, ca să-ți zic cu dumneata! Etete! N-ați-o acuma și cu dumnealui!

Funcționarul cu ochelari aflat în spatele ghișeului:

— Trebuie să respecte instituția. Și funcția mea. Mai întîi a intrat cu șapca pe cap. Apoi și-a scuturat-o de zăpadă în fața ghișeului. Mai departe: n-a stat la rînd. Și, dacă-i vorba pe adicătelea, ce mă privește pe mine că are doar o oră liberă de la slujbă și-i trebuie chiar azi certificatul? L-am pus eu să se nască, să-nvețe carte, să se-nsoare și să facă copii? Așta și cînd o să închidă ochii tot la mine o să trimită familia după act de deces! Nervos? Nebun am să devin. Nici tihnă la mîncare n-am, nici somn, cînd mă gîndesc că în timp ce dorm ori stau la masă, un cetățean, cinci, o sută, scriu chiar atunci cereri și ne dau de lucru...

„Domnul" de la coada casei de bilete:

— Erai după mine! Inutil să-mi demonstrezi. Am venit de la opt dimineața. Am fost doar să-mi iau zece Carpați! Ce spui? O să mă oprești dumneata să fumez? Dă-te la o parte, pînă nu schimb calimera! Ai să vezi tu cînd o s-o schimb că n-are să-ți mai meargă cu una cu două! Ce? Am s-o schimb cînd oi vrea eu și-o să am poftă, mitocanule! Ai părul alb și vii la cinematograf ca să faci scandal. Mahalagiule! Jur că stai în Obor! Te-am văzut eu... Poți să taci cît oi vrea, că tot nu-ți răspund! Care aveți un bilet în plus?

★

Mica galerie a nepoliticoșilor s-ar putea continua. Dar în intenția noastră nu este să facem un manual de politețe, cu toate că uneori n-ar strica dacă unii ar avea în buzunar o asemenea cărțulie.

Căci, oricum, nepolitețea, chiar dacă nu e nici pe departe o maladie de care suferă toată lumea, totuși, ea se face simțită în destule locuri și, din păcate, are un complice: nepăsarea. Nepăsarea celor care privesc impasibili și se amuză de bădărăniile unora.

... Scriind acest foileton, am întîrziat peste miezul nopții și, punîndu-mi pentru o clipă

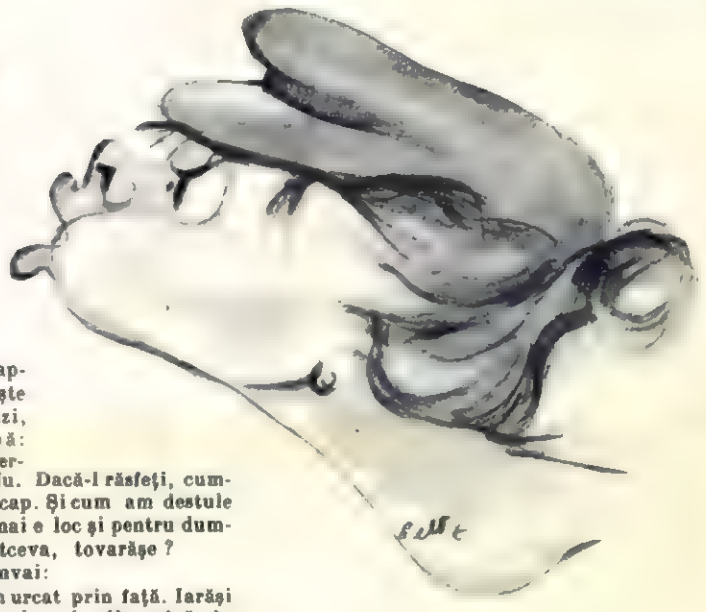

plaivazul pe hîrtie am adormit... Se făcea că mă plimbam prin oraș: printr-un oraș în care și taxatorul de tramvai, și gestionarul de la „Alimentara", și cel de la „Textila", și funcționarul cu ochelari, erau extrem de amabili. Nimeni nu făcea scandal, nimeni nu îmbrîncea, nici un cetățean nu se amuza prostește cînd un oarecare tinerel insulta cu obrăznicie o tovarășă mai în vîrstă. Și zăpăcit de această miraculoasă schimbare, am alergat repede acasă. „Ce rost mai are foiletonul pe care l-am scris"? — îmi ziceam. Dar, vai, în clipa aceea, m-am trezit. Așadar, trebuie, totuși, să termin foiletonul. Oricum, cîtorva tot s-ar putea să le folosească!

.. Dacă îl vor citi!...

Anton ALEXE

SCRIITORI și CĂRȚI

„DRUMUL SPRE OCEAN"*)

De-a lungul veacurilor, mulți scriitori au încercat să desluşească în negura vremurilor viitoare contururile acelei ere de fericire a omenirii în care să-şi găsească împlinirea năzuințelor şi idealurilor ei cele mai măreţe, visurile şi speranţele ei cele mai îndrăzneţe. De la Ovidiu la Campanella şi de aici la Cernişevski, cînd întrezărit în haina mitului, cînd coborît pe pămînt şi legat de ideea luptei pentru eliberarea maselor înrobite, acest vis de fericire al omenirii s-a întrupat în imagini diferite, după concepţiile şi idealurile de viaţă împărtăşite de respectivii scriitori.

Numai literatura sovietică a putut da un tablou concret şi ştiinţificeşte întemeiat al acestui viitor, văzut ca o adevărată „cetate a soarelui" a civilizaţiei, ca un triumf al idealului comunist. Printre operele care ne îngăduie o minunată călătorie spre hotarele acestei lumi noi, dezvăluind în imagini de o înaltă valoare artistică orizontul măreţ al zilei de mîine a omenirii, se situează, în primul rînd, romanul lui Leonid Leonov *Drumul spre ocean*, recent apărut în tălmăcire românească.

Drumul spre Ocean scris între 1933-1935, a apărut cam în aceeaşi vreme cu romane ca *Energia* de Fedor Gladkov, *La Răsărit* de Pavlenko, *Răpirea Europei* de Fedin, *Petrolierul Derbent* de Krimov, *Oameni dintr-un fund de ţară* de Malişkin şi altele care afirmau, fiecare în felul şi cu specificul său, ideea luptei pentru o lume nouă, pentru relaţii noi între oameni, pentru afirmarea unei conştiinţe noi, socialiste a oamenilor. Succesele hotărîtoare dobîndite de Ţara Socialismului pe frontul economic, politic şi cultural, dădeau îmbold scriitorilor să facă tot mai dese şi mai îndrăzneţe explorări ale viitorului, care se profila în linii tot mai precise.

„Drumul spre Ocean" a fost tocmai drumul explorării întreprinse de Leonid Leonov pentru cunoaşterea acestei lumi noi. Acest drum duce spre „Ocean" — viitoarea capitală a lumii şi în acelaşi timp simbol al vieţii libere, fericite, însufleţite de spirit de creaţie, pe care omenirea o va cunoaşte în comunism, şi deci, în ultimă instanţă, simbol al viitoarei societăţi comuniste.

„Drumul spre Ocean" este drumul de viaţă al oamenilor celor mai înaintaţi ai epocii, ce năzuiesc şi luptă pentru înrădăcinarea unei filozofii şi morale noi, comuniste.

Scriitor cu înclinare spre adîncirea filozofică a problemelor vieţii, spre disecarea atentă a psihologiei

umane, iscusit făuritor de tipuri umane viguroase, Leonov a dat şi în *Drumul spre Ocean* un roman complex, cu numeroase şi interesante conflicte, cu o problematică actuală şi originală, cu o bogată galerie de personaje.

Desigur că problema majoră a romanului e aceea a construirii lumii noi şi a formării unei noi conştiinţe, dar ea implică şi prezentarea luptei împotriva duşmanilor Puterii Sovietice, şi discutarea rolului artei în noua societate, şi abordarea problemei dragostei şi a familiei de tip nou, şi înfăţişarea atitudinii noi faţă de muncă.

Fidel unei tradiţii afirmate în romanele sale anterioare, Leonov a dat şi în *Drumul spre Ocean* o operă străbătută de un adînc spirit polemic. Autorul polemizează şi cu teoriile celor ce puneau în acei ani la îndoială posibilităţile de construire a socialismului, şi cu filozofia „cultului suferinţei" a lui Dostoievski, şi cu ideologii reacţiunii care afirmau pesimismul şi neîncrederea în om, ca legi de viaţă.

„Drumul spre Ocean" se desfăşoară sub semnul optimismului, al încrederii în om, în puterile lui, în măreţia idealurilor lui, în posibilităţile lui de a-şi construi un viitor fericit.

Numeroasele şi foarte variatele personaje ale romanului se împart în grupuri antagonice, determinate de atitudinea pe care o au faţă de „Ocean". Dacă Gleb Protoklitov, Dudnikov, Pohvisnev, spirite micburgheze ce urăsc lumea nouă şi Puterea Sovietică, duşmănesc şi „Oceanul" şi resping calea spre el, comunistul Kurilov, luptător pentru viitorul măreţ şi fericit al omenirii, îndeamnă pe cei mai buni dintre contemporanii săi să meargă spre „Ocean". Aşi el îşi găsesc „drumul spre Ocean" Liza, Saifulla, Marina, Ilia Protoklitov. Drumul spre Ocean, spre idealul comunist, devine simbolul vieţii omului înaintat al zilelor noastre, simbolul călirii şi transformării sale într-un cetăţean al societăţii noi. Şi acceptarea sau respingerea idealului comunist — a „Oceanului" — hotărăşte succesul sau eşecul în viaţă al omului din epoca noastră.

Apărut în limba română în preajma Congresului al III-lea al scriitorilor sovietici, pe care-l aşteptăm cu toţii cu o legitimă nerăbdare, romanul lui Leonid Leonov este încă o dovadă a înălţimilor artistice pe care le-a cucerit literatura realismului socialist, a varietăţii de expresie, de procedee ce caracterizează metoda realist-socialistă, a adîncimii de concepţie şi a măiestriei de realizare proprii artei sovietice.

Tatiana NICOLESCU

*) *Roman de Leonid Leonov* — *E.S.P.L.A.* — *Cartea Rusă, 1958.*

O PICĂTURĂ DE CERNEALĂ

Cea mai măreaţă melodie

de Mihu DRAGOMIR

În fiecare dar adus celor iubiţi se închide un simbol. Floarea sau volumul de poeme închid înţelesuri care transformă darul în cuvinte mai grăitoare decît cele rostite.

După ce au trimis în oceanul cerului cercetaşii celor trei spaţii, oamenii sovietici nu închinat Congresului al XXI-lea al Partidului Comunist din Uniunea Sovietică un dar pe care mîinile cele mai agere ale trecutului nu l-au putut întrevedea. Construită de mîna lor dîrză şi răbdătoare, ei au adăugat sistemului solar o planetă. Simplu, ca şi cînd ar fi sădit o floare.

Descoperirea unei noi stele a fost întotdeauna un eveniment ştiinţific de mare răsunet. Am invidiat, simţindu-i dimensiunile, bucuria ce-l cuprindea pe savantul care reuşea să mai înscrie pe harta cerului un astru nou, nou numai pentru noi, deoarece el se rotea în eter de puzderie de ani-lumină. Dar cît de plăpîndă este acestă fericire faţă de aceea de a construi tu însuţi un corp ceresc! Mă gîndesc la mîna care a aşezat fanionul roşu pe care cineva a scris: „Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste. Ianuarie 1959". Mînă care, fără să atingă clapele unui pian, a cîntat cea mai măreaţă melodie a omenirii. Ziarele comentează lansarea uriaşei rachete drept o victorie a ştiinţei sovietice. Este, însă, mult mai mult decît atît. Este o victorie a poeziei sovietice, o victorie a comunismului. În limba ei grea de sensuri, noua planetă ne spune:

comunismul a eliberat o mare parte a omenirii; comunismul eliberează astăzi forţa omului din încătuşarea ei solară;

comunismul, după ce a redat omului demnitatea fiinţială, îi creează o nouă demnitate, de stăpîn al Universului;

comunismul transformă munca în poezie, şi poezia într-o realitate cotidiană prin frumuseţea ei;

comunismul lasă în urmă visele cele mai îndrăzneţe, care omului păreau alte vise, pe măsura adevărului lui puteri;

comunismul trece dincolo de timp şi spaţiu, tocmai pentru că le pune în mîna omului, supuse şi folositoare;

comunismul nu cunoaşte staviliri, şi noi vom trăi ziua cînd îi vom vedea împlinindu-se în perfecta lui armonie;

comunismul înseamnă raţiune şi vis, migală şi cîntec.

Ce poate fi mai grăitor decît un Congres deschis sub asemenea semne? În timp ce Congresul va dezbate nenumăratele aspecte ale muncii de înaintare vijelioasă spre comunism, în spaţii se va roti planeta construită de el, de comuniştii, de oamenii sovietici. Darul adus Congresului măsoară şi realizările de pînă acum, chemînd în acelaşi timp spre realizări şi mai grandioase. Congresul care adună asemenea oameni va intra în istorie cu aceeaşi simplă şi tulburătoare înscripţie cu care omul a păşit pentru prima oară în cosmos. „Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste. Ianuarie 1959". Noi, contemporanii lui, avînd certitudinea unor şi mai mari izbînzi viitoare, înţelegem să cîntăm acest istoric Congres închinînd toate energiile noastre supremului scop: comunismul.

ACTUALITĂŢI LITERARE SOVIETICE

● V. I. NEMIROVICI - DANCENKO este îndeobşte cunoscut, alături de Stanislavski, ca unul dintre marii militanţi pentru un teatru cu un bogat conţinut de idei şi o interpretare realistă. O latură mai puţin cunoscută a acestui animator este aceea de prozator şi dramaturg. Lucrările sale literare apar acum în Editura de Stat din Moscova. În volumul recent editat sînt cuprinse nuvelele *Rerizia guvernatorului* şi *Drama din culise*, iar dintre piese, *Preţul vieţii*.

● REVOLUŢIA CULTURALĂ sovietică va cunoaşte un nou avînt în cadrul şaptelanului. Conform cifrelor de control se vor produce pînă în 1965 un număr de 1200 de filme artistice şi vor fi tipărite 1.600.000.000 de exemplare de cărţi. În 1959 vor funcţiona 500 de expoziţii volante, iar în următorii 7 ani vor fi construite numai la Moscova 60 de muzee, biblioteci şi cinematografe.

● UN DEOSEBIT INTERES a trezit în Uniunea Sovietică apariţia cărţii lui D. Pavlov: *Leningradul în blocadă*. Alături de nenumărate pagini care evocă apărarea legendară a oraşului lui Lenin, asediat zadarnic timp de aproape trei ani de hitlerişti, cartea lui Pavlov dezvăluie aspecte ale luptei cu un duşman tot atît de nemilos ca şi fascismul: foamea. Autorul acestei evocări a îndeplinit funcţia de împuternicit al Comitetului de aprovizionare a trupelor şi populaţiei din Leningrad; el a fost deci un martor ocular al acestei mari bătălii. Cartea impresionează prin sobrietatea şi veridicitatea ei, calităţi care au contribuit la epuizarea tirajului ei în scurtă vreme după apariţie.

● O CONTRIBUŢIE SERIOASĂ la istoria literară a veacului al XIX-lea o constituie monografia „*Viaţa şi creaţia lui Cernişevski*" de V. Şuigkin. Autorul nu se ocupă decît de o anumită perioadă a vieţii marelui democrat revoluţionar şi anume aceea dintre detenţiunea acestuia în portul Alekseev şi anii petrecuţi la Astrahan şi Saratov, adică perioada în care Cernişevski a scris romanele *Ce-i de făcut* şi *Prologul*. Critica literară sovietică apreciază studiul lui V. Şuigkin drept o contribuţie din cele mai serioase pentru cunoaşterea activităţii lui Cernişevski.

● LITERATURA BURIATĂ a înscris în ultimii ani o serie de succese importante, printre care se numără şi romanul *Ploaia de aur* al lui J. Tumunev, o evocare a vieţii poporului buriat în timpul Marelui Război de Apărare a Patriei. Romancierul C. Ţidemiambaev a publicat partea a doua a trilogiei sale închinate învăţătului buriat Dorji Banzarov. Printre ultimele apariţii literare remarcabile se înscriu romanele *Fericirea furată* de D. Batojhal şi *Vecinii noştri* de R. Beloglasova.

● PRINTRE PIESELE DE SUCCES publicate în almanahul „Dramaturgia contemporană", care editează cele mai valoroase piese sovietice se află *Zări nemărginite* de N. Virta, *Prietenii rămîn prieteni* de N. Bejenov şi *Rîul diavolului* de L. Agranovici.

● ÎN COLECŢIA „MOŞTENIREA LITERARĂ", editată de Academia de Ştiinţe a Uniunii Sovietice, a apărut cel de-al 65-lea volum avînd titlul *Noutăţi despre Maiakovski*. Sînt cuprinse aici numeroase materiale inedite, o serie de discursuri pe care poetul le-a rostit în diferite mitinguri între 1920-1930, scrisorile trimise între 1917-1930 prietenei sale Lilli Brik şi care toate sînt însoţite de numeroase schiţe făcute de poet. Volumul se încheie cu reproducerea unui număr de fotografii inedite pînă acum, reprezentînd pe poet împreună cu prietenii lui.

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

TOT MAI SUS

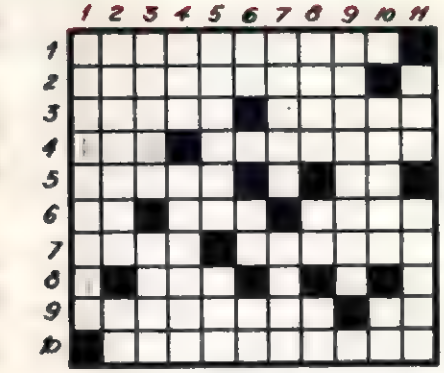

ORIZONTAL: 1) Plata unei retribuții regulate a cărei valoare reală a fost în 1958 cu 60% mai mare decît în 1950. 2) În economia noastră însemnă partea din venitul național destinată lărgirii producției și poate fi obținută pe baza creșterii productivității muncii și a scăderii prețului de cost. 3)...național este în orînduirea socialistă suma totală a mijloacelor de consum și de producție destinate satisfacerii nevoilor societății și lărgirii producției socialiste; în acest an se prevede o creștere a sa cu 13% față de 1958 — Veche uniune a mai multor porturi germane. 4) Ață — Construit (fig.). 5) Scăderea celor de consum specific la materii prime duce la reducerea prețului de cost — Anton Barbu. 6) Ese Niculai — Măsură de timp — Pasăre ce trăiește în ținuturile calde. 7) Săpătură în lucrările de hidroameliorație — Într-un cuvînt, utilaj pentru industria petroliferă, autocamioane, tractoare, locomotive Diesel etc., ce se fabrică la noi în țară (sing.). 8) Dialect francez. 9) Introducerea unor factori noi în producție, avînd ca rezultat îmbunătățirea calitativă și cantitativă a muncii, care constituie o pirghie importantă pentru perfecționarea tehnică — Afirmație. 10) Unul din indicii sintetici cei mai importanți în economia noastră, a cărui reducere asigură creșterea acumulărilor socialiste (2 cuv.).

VERTICAL: 1) Localitate în care se construiește o nouă fabrică de fire sintetice, cu o capacitate de 5.000 t/an rolan. 2) Produs pe care combinatul chimic de la Borzești îl va produce într-o cantitate de 11.000 tone pe an —Pepene! 3) Salariu ce se plătește în fiece lună—...mark, localitate în Finlanda. 4) Prieten din Paris —Cauze. 5) Tractor construit special pentru tracțiunea pe șosele — Întins. 6) Pronume — Poezi — Traian Dumitriu. 7) Produs alimentar al cărui import va fi lichidat în următorii ani datorită în bună măsură noilor investiții ce se fac în industria alimentară — Suprafață. 8) Lac în U.R.S.S. —Sînt. 9) Produs obținut cu un consum specific de materii prime redus și la un preț de cost scăzut. 10) Eroul romanului „Străinul" de Titus Popovici — Dese' 11) Așezare rurală ce prosperă în anii regimului nostru — Excavat.

MĂRCILE ȚĂRILOR ROMÎNE

„Capul de bour" al Moldovei și „Vulturul" Munteniei simbolizează, în cea de a treia emisiune de mărci poștale românești, Unirea celor două Țări Române. Sînt primele mărci care circulă pe teritoriul Munteniei, căci, după cum se știe, mărcile „Cap de bour" au avut putere de francare numai pe cel al Moldovei.

Administrațiile poștale se unifică de-abia în 1862, moment care prilejuiește emiterea mărcilor consacrate sub denumirea de „Principatele Unite" (foto 3, 4, 5).

Referitor la desen, subliniem faptul că greșala existentă în legenda mărcilor anterioare este îndreptată, trecîndu-se deci corect „Franco Scrisorei" în loc de „Porto Scrisorei".

Emisiunea „Principatele Unite" are trei valori: 3 parale (culoare galbenă), 6 parale (culoare roșie) și 30 parale (culoare albastră). Prima reprezenta taxa pentru slare și imprimate, cea de a doua pentru scrisori loco și cea de a treia pentru scrisori expediate pe întreg teritoriul țării.

Aceste mărci sînt înlocuite în 1864 cu altele, imprimate prin galvanoplastie. Formatul, desenul, culorile și valorile au rămas aceleași. Cea de a doua emisiune „Principatele Unite" este cunoscută cu mențiunea „tipografică".

O altă emisiune care amintește de actul Unirii o constituie cea pusă în circulație în 1865. Stema principatelor este înlocuită cu efigia domnitorului Al. I. Cuza, iar în legendă apare inscripția „Poșta Română" (foto 2).

Mărcile „Cuza" au valorile 2 parale (culoare galbenă) 5 parale (culoare albastră) și 20 parale (culoare cărămizie).

În mărcile românești, Unirea Țărilor Române mai este oglindită și printr-o emisiune din 1949, cînd s-au sărbătorit 90 de ani de la acest eveniment. Este vorba de o marcă de 10 lei (culoare albastră) al cărei desen simbolizează Hora Unirii cîntată de Vasile Alecsandri (foto 1).

Centenarul Unirii Țărilor Române prilejuiește apariția unei emisiuni jubiliare.

V. T.

1

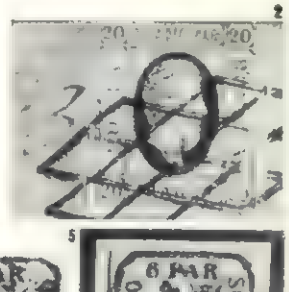

2

3

4

5

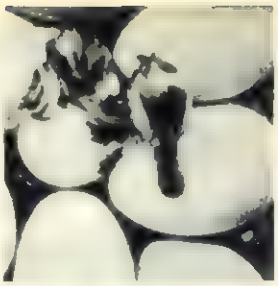

INSTANTANEE *rare*

Reporterului fotograf care urmărește prinderea instantaneelor mai puțin obișnuite din viața oamenilor sau a animalelor, li trebuie uneori o mare doză de răbdare, iar alteori multă prezență de spirit. Ca să nu mai vorbim și de cazurile în care i se cere să aibe un curaj nemaipomenit, cum ar fi atunci cînd fotografiază o explozie atomică, un val care se scufundă, o inundație catastrofală sau chiar o încălzire provocată de demența rock-and-roll-ului.

Instantaneele pe care le publicăm, deși n-au cerut reporterului decît prezență de spirit, reprezintă, totuși, momente rar prinse pe pelicula aparatului fotografic, fapt pentru care au și fost premiate la diferite expoziții.

Iată, de pildă, o poză care ne înfățișează momentul rar întîlnit pînă și de ochiul cercetătorului zoolog, în care un șarpe își leapădă vechea piele. E cu atît mai greu de prins acest instantaneu, cu cît șerpii aflați în libertate se ascund întotdeauna cînd simt că trebuie să-și primenească pielea.

Un alt instantaneu ne înfățișează ieșirea unui boboc de găscă din ou. Și această imagine e rară, deoarece ea n-a fost prinsă la un incubator, ci într-un cuibar natural clocit de o găscă, unde e greu să prinzești momentul apariției puiului, fără să riști răcirea ouălor.

În sfîrșit, iată și un instantaneu care ne prezintă o imagine amuzantă, unică în felul ei. Este vorba aici de o maimuță care, văzînd-o pe stăpîna ei cum jumulește o găină tăiată — ca orice maimuță care se respectă a vrut să facă și ea la fel. A prins un cocoș din curte și a început să-l jumulească de viu. Moment pe care fotograful a avut șansa și prezența de spirit să-l înregistreze pe pelicula aparatului său.

POȘTA *redacției*

CIOBANU NICOLAE — Cîmpulung, reg. Pitești. Cauzele căderii părului sînt multiple. Mai toate, însă, au la origine dereglarea funcțiilor glandulare — și în special a glandei tiroide. La analiză s-a constatat că firul de păr conține — printre altele — patru minerale de bază, care reprezintă următoarele procente din masa firului. 20% siliciu, 5% sulf, 10% fier și 10% magneziu. Pentru ca firul de păr să rămînă sănătos, aceste minerale trebuie să se găsească în păr în cantitățile amintite — lucru asigurat prin activitatea glandei tiroide. Firește că mai contribuie la căderea părului și mediul în care se dezvoltă — seboreea, mătreața, transpirația, grăsimea sau uscăciunea epidermei etc. Problema fiind atît de complexă, nu vă putem da rețete. E necesar să consultați un medic dermatolog, care să nu se limiteze la o rețetă superficială de loțiune, ci să cercetese și să combată cauza căderii părului.

MIOARA ROCHIANU — T. Severin, reg. Craiova. Doctorul Alexeevici și doctorița Sinjakova, despre care ați citit, n-au făcut decît să cercetese și să confirme în mod științific efectul tratamentului cu venin de albine în anumite cazuri de reumatism — tratament de altfel aplicat empiric din cele mai vechi timpuri. Reumatismul fiind o boală ce apare din cauze multiple (uneori e produs pînă și de o amigdalită sau de existența unui granulom dentar), nu vă putem spune dacă e sau nu cazul să aplicați și dv. acest tratament. Credem c-ar fi mai indicat să vă adresați unei clinici reumatologice — cum ar fi aceea de la Spitalul Brîncovenesc — sau Institutului de seruri și vaccinuri Pasteur, din București, șos. Giulești 141.

SERGIU CAZAN — Pașcani, reg. Iași. Dacă e adevărat că Jules Verne a trăit... trei vieți? Da, ceva e adevărat în ceea ce ați auzit dv. E vorba probabil de cartea lui Kiril Andreev consacrată operei marelui scriitor francez și în care autorul susține că eroul său a trăit de trei ori, o dată în existența lui reală, a doua oară în imaginația contemporanilor săi și a treia oară în viziile operelor lui materializate. Da, viziile lui au fost mai tîrziu materializate. Savanți celebri ca Mendeleev, Jukovski, Țiolkovski au recunoscut că s-au inspirat în unele lucrări ale lor din opera lui Jules Verne. De altfel, întreaga lui operă urmărea să cultive ideile îndrăznețe și ambiția realizării lor, ambiția omului de a triumfa asupra forțelor potrivnice ale naturii. Lucru pe care-l vedem realizat din plin astăzi și în care-i vedem pe Jules Verne trăind cea de a treia viață a lui — cum spune Kiril Andreev.

R. BROASCĂ — Suceava. Nu aveți cum să îndepărtați masa de păr alb care crește pe capul copilului dv., decît controlînd prin analize funcțiunile organice ale corpului și tratînd cauza. Altfel, tunzînd părul pînă la piele, el va crește din nou, tot alb. Noi credem, totuși, că e prea devreme, la vîrsta de cîteva săptămîni, să vă dați seama dacă părul are tendința să rămînă așa sau e vorba numai de o decolorare produsă printr-o tulburare trecătoare.

G.U. IUGLIS — str. Oltenici 3, București. Singurul mijloc de a feri cărțile de mucegai este acela de a le păstra într-un loc uscat. Dacă au apucat însă să prindă mucegai, le puteți curăța cu oțet. Ștergeți după aceea locul cu un tampon de vată înmuiat în apă rece și uscați imediat cu o hîrtie sugătoare. În ceea ce privește boala lui Basedov, ceea ce vă putem spune în cadrul acestei rubrici, este doar că se datorește unei proaste funcțiuni a glandei tiroide și că se manifestă prin formarea gușei și prin bulbucarea exagerată a ochilor, însoțite de stări nervoase, nevralgii, insomnii, transpirații și chiar urcări de temperatură. Un tratament eficace nu poate fi aplicat decît de către un medic specialist în endocrinologie, după analizele de rigoare.

ELISABETA VERGU — B-dul Tolbuhin, București. 1) Obiectele de argint nu se înnegresc dacă sînt păstrate învelite în hîrtie neagră. 2) Petele roșii care apar pe față în timpul iernii, se înlătură prin aplicarea unor comprese calde și reci alternativ. 3) Cifra a doua din paranteză care apare pe coperta noastră și care vă nedumerește, indică numărul revistei începînd de la prima apariție. Vă mulțumim pentru aprecieri și promitem că vom căuta să fim totdeauna la înălțimea lor.

CAMPIONATELE internaționale

de tenis de masă ale R.P.R.

Străvechiul oraș de pe țărmul Pontului Euxin, atît de animat și solicitat în zilele de vară, iarna este de nerecunoscut.

Faleza și plajasînt pustii.

De ani și ani, constănțenii s-au obișnuit ca în zilele de iarnă să-și petreacă timpul liber în casă. Străzile nu cunosc animația estivală. Din cînd în cînd doar, se zărește pe faleză cîte un bătrîn lup de mare, care, chemat de mugetul și învolburarea întinsului apei, își retrăiește amintirile tinereților sale.

Și iată că liniștita viață a orașului a fost tulburată de un eveniment deosebit: campionatele internaționale de tenis de masă ale R.P.R.

Așteptate cu nerăbdare, campionatele au cunoscut un succes de public deosebit. Pînă seara tîrziu, frumoasa Sală a Sporturilor din localitate era asaltată de cei ce nu au reușit să-și procure bilete. Fără îndoială că interesul manifestat de constănțeni era justificat. În sală au evoluat jucători cu renume mondial. Dar constănțenii doreau să-i vadă „la lucru" și pe tinerii noștri reprezentanți, care la recentele campionate internaționale ale Scandinaviei au reușit să se afirme și chiar să cîștige proba de dublu-mixt. La Constanța, tinerii noștri nu au dezamăgit. La dublu fete, finala s-a disputat între reprezentantele noastre, fiind cîștigată de cuplul Maria Biro Geta Pitică. Și fiindcă e vorba de tinerii noștri jucători, este cazul să consemnăm și apariția unei speranțe. E vorba de tînărul A. Rethi, care în timpul concursului a demonstrat reale calități tehnice și frumoase perspective în sportul pe care-l îndrăgește.

Fostul campion mondial F. Sido era mereu în atenția spectatorilor deoarece declarase că este pentru ultima oară cînd vine la noi în calitate de jucător. După campionatele mondiale de la Dortmund, ce vor avea loc anul acesta, intenționează să se retragă din viața competițională.

Dar și apariția celorlalți jucători nu era mai puțin așteptată. Este cazul iugoslavului Markovic II, a maghiarilor Berczik, Eva Koczian și Földy, ca și a numeroși alți jucători din R.P. Bulgaria, R.D. Germană, R.P. Polonă, Suedia, Belgia și Franța.

Spre orașul portuar romîn — în care altă dată în acest anotimp domnea calmul hibernal, iar acum a fremătat o vie activitate sportivă — s-a îndreptat, în ultima săptămînă, atenția iubitorilor de tenis de masă din țară și din multe alte țări ale lumii.

Dan BÎRLĂDEANU

Fotografiile autorului

Pe linia de fund, Berczik este excelent. Iată-l într-o poziție caracteristică în meciul susținut cu iugoslavul Markovic II în finala probei de simplu bărbați.

Campioana europeană Eva Koczian cîștigătoarea probei de simplu femei, în plin atac

Au sosit ziarele de duminică!

Speranța suedezilor, Borg, finalist la proba de dublu-mixt, a fost învins de tînărul nostru reprezentant, A. Rethi, cu 3—0

Cuplul nostru Maria Biro-Geta Pitică, cîștigătorul probei de dublu-femei.

←

„Cred că tînărul jucător romîn Rethi este cel mai bun jucător de 15 ani pe care l-am văzut în viața mea" (Din declarația lui Hamerlund, conducătorul lotului sportivilor suedezi)

Înainte de concurs, mingea trebuie aleasă cu multă atenție. Jucătorii F. Sido (R.P.U.) și Markovic I (R.P.F. Iugoslavia) sînt exigenți din acest punct de vedere.

1

2

3

- Azi, sîmbătă 24 ianuarie 1959 orele lo se deschide sesiunea jubiliară a Marii Adunări Naţionale a R.P.R., închinată Centenarului Unirii Ţărilor Romîne.

- Ziarele semnalează noi succese în transformarea socialistă a agriculturii. Raionul Ceacova, regiunea Timişoara, a fost complet colectivizat. De asemenea în raioanele Cristurul Secuiesc din Regiunea Autonomă Maghiară şi Bîrlad din regiunea Iaşi a fost terminată cooperativizarea agriculturii.

- In zilele de 13 şi 14 ianuarie a avut loc la Direcţia de Propagandă şi Cultură a C.C. al P.M.R. o consfătuire cu privire la problemele politice şi culturale de masă.

- In întreaga ţară se desfăşoară adunările generale ale gospodăriilor colective pentru discutarea dărilor de seamă pe anul 1958 şi alegerea noilor consilii de conducere.

- In Bucureşti a avut loc constituirea Comitetului Naţional de pregătirea tineretului din ţara noastră în vederea participării sale la cel de al VII-lea Festival Mondial al Tineretului şi Studenţilor pentru pace şi prietenie, care va avea loc la Viena între 26 iulie şi 4 august 1959. Preşedinte al Comitetului a fost ales acad. Cezar Petrescu (foto 1).

- Zilele acestea s-a împlinit un an de la punerea în funcţiune, la Institutul de Fizică Atomică al Academiei R.P.R., a ciclotronului furnizat ţării noastre de către Uniunea Sovietică.

- Chemarea adresată de studenţii ieşeni către studenţii din toate centrele universitare, pentru ca în cinstea celei de a doua Conferinţe pe ţară a U.A.S.R. să se prezinte la examene cît mai bine pregătiţi, a găsit un larg răsunet în rîndurile studenţilor. Iată un aspect din sala de lectură a Institutului de Petrol şi Gaze din Bucureşti, care în aceste zile cunoaşte o mare animaţie (foto 2).

- In sala Ateneului R.P.R. a avut loc un recital extraordinar consacrat comemorării a 2oo de ani de la moartea marelui compozitor G.F.Haendel.

- S-a anunţat că în acest an reţeaua de înaltă tensiune din ţara noastră va fi extinsă cu peste 11oo kilometri.

- Se extinde acţiunea tineretului de creştere a păsărilor şi iepurilor de casă. Numai în regiunea Iaşi tinerii din G.A.S., G.A.C. şi din şcolile cu internate vor creşte anul acesta 4o.ooo de păsări.

- Sîmbătă 17 ianuarie şi-au început lucrările conferinţele regionale de partid Cluj, Craiova, Iaşi, Oradea, Ploeşti, Regiunea Autonomă Maghiară, Suceava şi Timişoara.

- Taberele de schi pentru elevi şi şcolari şi-au' început din plin activitatea. In fotografie un aspect de la tabăra de schi din Predeal a elevilor şi şcolarilor (foto 3).

CU APARATUL FOTOGRAFIC prin INDIA

La 26 ianuarie, poporul indian sărbătorește nouă ani de la proclamarea Republicii India. Publicăm cu acest prilej cîteva imagini din India prietenă.

1. O contribuție de seamă la întărirea prieteniei romîno-indiene a constituit-o vizita în India a tovarășului Chivu Stoica, președintele Consiliului de Miniștri al R.P.R., și a altor conducători ai țării noastre.

2. Calcutta. Sediul înaltei Curți.

3. Tabloul de comandă al centralei electrice de la Bokaro.

4. Dans indian.

5. New Delhi. Clădirea Parlamentului.

6. Noul pod peste rîul Hirakud.

7. Sculptură din peștera Elefanta — vechi monument al culturii indiene.

8. Aspect din Bombay.

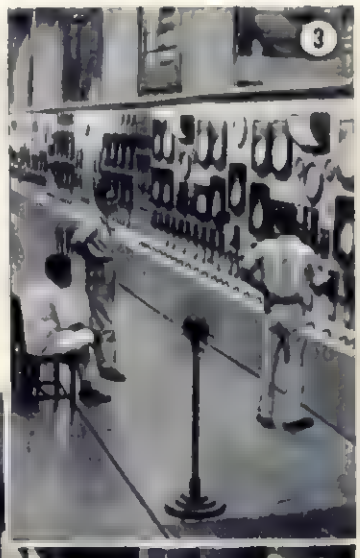

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII Căsuța Poștală 3507 oi. 33 Tel.: 17.60.10, int. 1744 ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei 6 luni: 52 lei un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Vlad MUȘATESCU — Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

XXI

MOSCOVA (Agerpres).- TASS transmite:

La 27 ianuarie a avut loc în Marele Palat al Kremlinului din Moscova deschiderea celui de-al XXI-lea Congres extraordinar al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice– Congresul constructorilor comunismului.

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

Nr. 5 (193) — 31 ianuarie 1959

Mihai BENIUC

CONGRESUL XXI

Te-a salutat racheta cînd a-nscris
Nou drum în spațiu către constelații,
Tu sfat al sovieticelor nații
Ce lume nouă făurești din vis.

Racheta va-împlini doar cinci rotații
Și sfatul comuniștilor deschis
La Moscova, prin tot ce va fi zis,
Urni-va generații, generații.

Doar șapte ani vor trece, iar planeta,
În luminosu-i zbor de dimineață,
Va cuceri un secol nou de viață.

Și noi surori va fi primit racheta,
Să ducă-n cosmos faima ta, Congres,
Ce lumii-i dai deplinul înțeles.

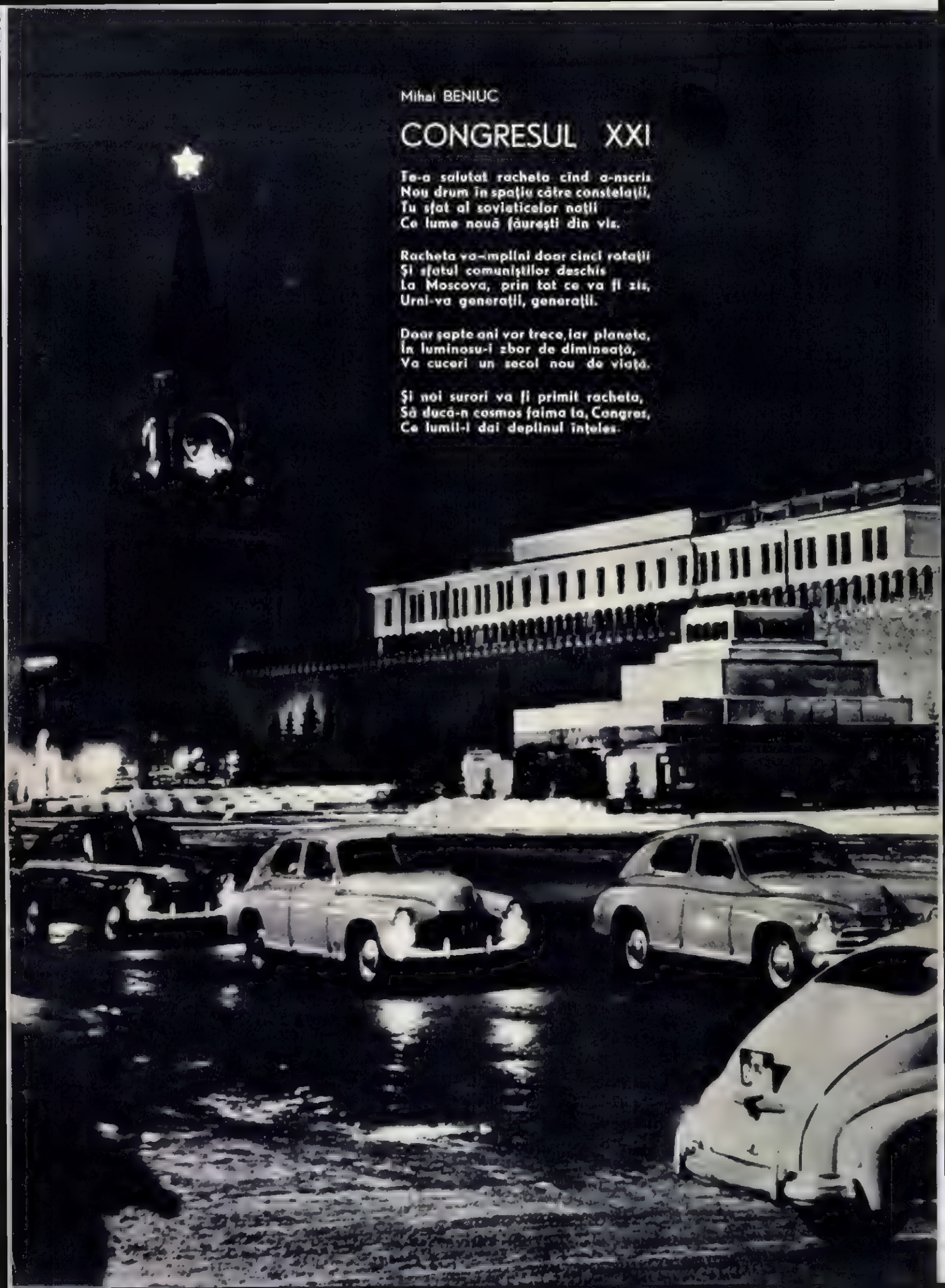

MARELE CONGRES

— corespondență din Moscova —

Zilele mult așteptate au sosit. Congresul al XXI-lea al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice își desfășoară lucrările în Marele Palat al Kremlinului.

Congresele P.C.U.S. au marcat întotdeauna momente istorice importante. Desfășurate în condițiile avîntului construcției pașnice, ele mobilizează forțele creatoare ale marelui popor sovietic în bătălia nobilă a construirii comunismului, înarmîndu-le cu perspectiva clară a direcției loviturii principale în etapa istorică dată. Congresul al XXI-lea al P.C.U.S. are caracter extraordinar și, ca atare, o importanță cu totul deosebită. Ritmul impetuos al dezvoltării Uniunii Sovietice spre comunism a luat o asemenea amploare în anii aceștia, încît a fost necesar să se convoace Congresul înainte de termen. El va pune în fața poporului noi sarcini grandioase, va aproba planul dezvoltării economice și culturale pentru viitoarea perioadă de șapte ani.

Pentru întreaga omenire progresistă a apărut clar că lucrările Congresului constructorilor comunismului trasează de fapt jaloanele acelei căi largi și drepte pe care Uniunea Sovietică va intra în comunism.

În clipele de neuitat cînd la tribuna Congresului al XXI-lea tovarășul N.S. Hrușciov își dezvolta raportul și apoi în timpul cuvîntărilor delegaților, nouă, celor aflați în sală, ni se părea adesea că zărim aievea acel liman strălucitor spre care plutește uriașa corabie: comunismul. Da, în incinta Kremlinului fiii cei mai buni ai poporului sovietic vorbesc despre comunism ca despre realitatea zilei de mîine. Încă puțin — spun ei — și comunismul visat de attea generații va deveni la noi rînduiala cea mai obișnuită a vieții noastre. În viitorii șapte ani, eforturile unite ale întregului popor îi vor pregăti multilateral baza tehnico-materială de care are nevoie.

În contul acestui fundament a turnat o mie de tone oțel suplimentar și Pavel Șevțov, unul din cei peste 1200 delegați la Congres. Prin aceasta oțelarul a răsplătit încrederea pe care au manifestat-o față de el comuniștii din Taganrog, trimițîndu-l să-i reprezinte la înaltul sfat al partidului. De 6 ani Șevțov lucrează la un Siemens Martin. Nu-i prea mult, dar cu totul suficient pentru Șevțov, care și-a dovedit, ca și tovarășii săi din întreaga țară, hărnicia comunistă, gîndul inventiv, capacitatea de a perfecționa fără încetare metodele topirii rapide a metalului.

Iată-l pe Șevțov, într-una din pauzele Congresului, discutînd cu aprindere în mijlocul unui grup de oțelari din Ucraina și Moscova. Mă apropii de ei. E vorba de o inovație menită să ridice randamentul cuptoarelor și să accelereze procesul topirii. Ea aparține oțelarului Aleksei Ușakov din Moscova, Erou al Uniunii Sovietice. Țara are nevoie de mult oțel. Ei știu asta, și de aceea, dacă vreunul a găsit

Tovarășul N.S. Hrușciov prezintă raportul „Cu privire la cifrele de control ale dezvoltării economiei naționale a U.R.S.S. pe 1959-1965".

un mijloc oarecare de a produce mai mult, trebuie să-l împărtășească neapărat și celorlalți.

În întîmpinarea acelor zile ce se zăresc la orizont de pe înălțimile septenalului va avea de spus un cuvînt important și Igor Kurceatov, atomistul renumit. Se apropie de grupul oțelarilor, se salută ca vechi cunoscuți. În timp ce-și prezenta raportul, tovarășul Hrușciov s-a întrerupt o clipă pentru a se adresa savantului Kurceatov: *„Septenalul, să nu uiți, Igor Vasilievici, ține seama și de lucrările dumitale din domeniul folosirii energiei atomice în scopuri pașnice..."*

Kurceatov, între altele, lucrează intens la rezolvarea problemei diri-

jării reacțiilor termonucleare. Ca savant sovietic, el are încredere deplină în succes. Cînd i se pomenește de greutăți, replica lui Kurceatov este categorică: *„A nu lupta cu greutățile înseamnă a sta pe poziția sofistului care a susținut că nu va intra în apă pînă nu va învăța să înoate"*. Forțele gigantice la descătușarea cărora lucrează savantul comunist Kurceatov împreună cu tovarășii săi, vor fi puse fără doar și poate, în slujba înaltelor țeluri pentru atingerea cărora s-a elaborat mărețul plan septenal.

Îl recunosc printre delegați și pe Konstantin Orlovski, renumit președinte al nu mai puțin renumitului colhoz „Zorile" din Bielorusia. L-am vizitat cîndva acasă la el, apoi l-am reîntîlnit în timpul Congresului al XX-lea al P.C.U.S. De-atunci, în presă s-a vorbit adesea despre el. Orlovski este un înalt exemplu de comunist pentru care nu există nimic mai scump decît interesele partidului, ale poporului. În timpul războiului a fost colonel. După cîteva lupte a primit pentru eroism titlul de Erou al Uniunii Sovietice. Și-a pierdut o mînă. I s-a propus muncă la Moscova. Orlovski și-a exprimat dorința să se întoarcă în satul natal. Acolo n-a găsit nimic, nici o singură casă. Fasciștii arseseră și aruncaseră totul în aer. Laolaltă cu oamenii care s-au reîntors după război în căutarea vetrelor natale, el a înjghebat un mic colhoz. I s-au alăturat apoi altele. An de an, gospodăria creștea. S-a construit apoi satul, după plan, ca un oraș. Colhozul lui Orlovski a devenit cel mai dezvoltat și mai bogat din republică. El este vizitat de sute de delegații colhoznice din toată țara, pentru că reprezintă o neîntrecută pepinieră de experiență înaintată. Pe ogoarele și la fermele colhozului „Zorile" sînt de mult înfăptuite prevederile septenalului pentru agricultură, așa încît Orlovski și membrii acestui colhoz pot fi socotiți încă de pe acum reprezentanți ai viitorului.

Asemenea oameni de ispravă ca Șevțov, Kurceatov, Orlovski și alții dezbat azi, la Kremlin, septenalul, elaborează căile spre comunism. Septenalul a fost pregătit de întreaga dezvoltare de pînă acum a Țării Sovietice. Pentru înfăptuirea lui există tot ceea ce trebuie. Nu întîmplător atunci cînd un snop de raze de soare au spart norii și au pătruns cu sclipirea lor de aur prin ferestrele mari ale sălii de ședințe din Kremlin, tovarășul Hrușciov și-a întrerupt pentru un moment citirea raportului și a observat:

— Priviți, tovarăși! Și natura ne promite să fie alături de noi în septenal!

. AL. CÎMPEANU

Aspect din sală, în timpul lucrărilor Congresului. →

La 24 ianuarie a plecat spre Moscova delegația Partidului Muncitoresc Romîn care participă la lucrările celui de al XXI-lea Congres al P.C.U.S. Din delegație fac parte tovarășii Gheorghe Gheorghiu-Dej, Chivu Stoica, Gheorghe Apostol, Nicolae Ceaușescu și Leonte Răutu. In fotografie: tovarășii Gheorghe Gheorghiu-Dej și Chivu Stoica în momentul plecării (foto 1).

In întreaga țară s-a sărbătorit Centenarul Unirii Țărilor Romîne. Cu acest prilej au avut loc mari adunări și serbări populare. In ziua de 24 ianuarie Marea Adunare Națională a R.P.R. a ținut ședința jubiliară închinată Centenarului Unirii Țărilor Romîne (foto 2), iar sfaturile populare au avut sesiuni festive.

Muncitorii Trustului de construcții și montaje energetice al Ministerului Industriei Grele au realizat, prin intermediul liniei de 110 kilovați Focșani-Buzău-Ploești, unirea sistemului energetic al Moldovei cu cel al Munteniei și Transilvaniei.

La Casa de cultură a sindicatelor din Capitală s-au desfășurat, în zilele de 21 și 22 ianuarie, lucrările Plenarei lărgite a Consiliului Central al Sindicatelor din R.P.R.

Consiliul de Miniștri al R.P.R. a elaborat o hotărîre care stabilește măsuri importante menite să ducă la dezvoltarea legumiculturii, îndeosebi în unitățile socialist-cooperatiste din agricultură. Hotărîrea reglementează totodată sistemul de contractări și achiziții, precum și desfacerea legumelor și fructelor.

Incepînd cu nr.1 din ianuarie 1959, revista ilustrată "Sovetski Soiuz", cunoscută de un mare număr de cititori din țara noastră, apare și în limbă romînă, sub titlul "Uniunea Sovietică".

In ajunul sărbătoririi Centenarului Unirii Țărilor Romîne s-a deschis la Iași Muzeul Unirii. De asemenea, la București s-a deschis, în localul Muzeului militar central, expoziția "Centenarul Unirii Țărilor Romîne".

In cinstea celui de al VII-lea Festival al Tineretului și Studenților, care va avea loc anul acesta la Viena, tineretul din țara noastră s-a angajat să obțină noi și importante rezultate în muncă. Astfel, tinerii din industria constructoare de mașini, industria chimică și industria bunurilor de consum din regiunea Stalin s-au angajat să realizeze, pînă la Festival, economii în valoare de 4.500.000 lei.

Ambasadorul R.P.Polone la București, Janusz Zambrowicz, a oferit, luni 26 ianuarie, o recepție cu prilejul împlinirii a zece ani de la semnarea Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală între R.P.Romînă și R.P.Polonă.

Săptămîna trecută, în localul din Bulevardul 1848, vechi monument arhitectonic al Capitalei, a avut loc festivitatea redeschiderii Muzeului de istorie a orașului București (foto 3). Expoziția permanentă a acestui muzeu cuprinde peste 5000 de piese care ilustrează istoria vieții sociale și economice, pe teritoriul și în jurul Bucureștiului, din cele mai vechi timpuri pînă în zilele noastre.

A SOSIT STUF LA CHIȘCANI

Reportaj de E. DASCĂLU
Fotografiile autorului

Hotărît lucru, uscătura asta vegetală denumită stuf ţinteşte departe. S-a impus contemporaneităţii şi acum ţese planuri mari de viitor. Părăsind balta, cu vădit dispreţ pentru tot trecutul lui de „indescriptibil peisaj", stufului se îndreaptă febril spre uzină, cu o stranie poftă de a se lăsa tocat, macerat, fărîmat, fierţ, stors, uscat, stîlcit de valţuri, transformat în pastă vîscoasă, combinat cu tot soiul de chimicale, care de care mai arzătoare... Şi toate acestea de dragul marilor lui ambiţii...

CHIMIA MODIFICĂ GEOGRAFIA

La 14 decembrie 1958 s-a întîmplat pe Dunăre, la vreo 14 kilometri în amonte de Brăila, un eveniment cu dublă semnificaţie. În primul rînd, la un anumit punct de pe malul sting al fluviului a acostat la această dată primul vas încărcat cu stuf din deltă, destinat a fi transformat în produse industriale. În al doilea rînd, acest „anumit punct" de pe malul Dunării a fost botezat „portul Chişcani" şi va fi trecut în această calitate pe harta ţării. Şi, pentru ca nu cumva calitatea de port să fie discutabilă, el este înveşmîntat în beton armat şi chivernisit după toate regulile de construcţie ale oricărui port fluvial modern.

Aşadar, Chişcani, unde se ridică un mare combinat chimic, va fi port la Dunăre. N-a fost pînă acum. Chişcani n-a fost decît un modest sătuc de baltă, pierdut undeva între Lacul Sărat şi Dunăre. Cu ajutorul chimiei s-a operat însă o mică modificare în geografia fizică şi economică a acestui sătuc. El a devenit şi port fluvial, şi centru industrial. Manualele şcolare vor înregistra modificarea ca pe ceva de la sine înţeles, iar crainicii posturilor de radio o vor menţiona, în romînește, rusește şi franţuzeşte, în comunicatele despre „cotele apelor Dunării".

COMOARA DIN INTERNODURI

Cine n-a văzut vreodată o tulpină de stuf? Cine şi-a închipuit însă ce bogăţie ascunde ea? Chimiştii doar, şi nu de multă vreme

Tulpina aceasta, gîtuită din loc în loc de nişte noduri, păstrează în celula ei o forţă economică deosebit de preţioasă civilizaţiei: *celuloza*. De-a lungul tulpinii, celuloza s-a îngrămădit cu deosebire în porţiunile dintre nodurile ei — în internoduri, cum spun specialiştii. Proporţia de lignine şi hemiceluloze este aici mai mică în raport cu celuloza pură. De aceea, spre aceste internoduri se îndreaptă mai ales atenţia tehnologiei stufului.

Extragerea celulozei din stuf implică crearea unor industrii cu totul noi, cu largi perspective de dezvoltare. Investiţiile în asemenea industrii sînt certe, pentru că ele determină dezvoltarea unei serii întregi de ramuri economice. Este de ajuns să pomenim că, în actualul stadiu al cercetărilor ştiinţifice, s-a ajuns la concluzia că din celuloza stufului se obţine hîrtie de o varietate întreagă de calităţi, cartoane, vîscoza atît de folosită în industria mătăsurilor artificiale, produşi pentru pelicula cinematografică şi fotografică, lacuri cu multiple utilizări în industrie şi încă altele.

Acestea toate numai din internodurile tulpinii de stuf.

Dar utilizarea stufului nu se opreşte aici. Tecile, care învăluiesc ca o cămaşă tulpina apoi frunza uscată, precum şi părţile tulpinii mai puţin bogate în celuloză refuză cu indignare să primească numele ruşinos de deşeu. Ele oferă, la rîndul lor, industriei perspectiva altor materii de mare utilitate: furfurolul în primul rînd, alcoolul, drojdia furajeră (bogată în glucoze) şi altele.

Pînă cînd se va ocupa efectiv de celuloză, inginerul Leonard Munteanu (dreapta) se ocupă cu problemele de protecţia muncii. Iată-l instruindu-i pe muncitorii Antoniu Argentinis (mijloc) şi Ion Gheorghe, în legătură cu „secretele" noului utilaj ↓

Aspect general al fabricii de cartoane ↓

Cît privește furfurolul, pleava aceasta (*furfura* în latinește înseamnă pleavă) oferă, ea singură, utilizări ca: dezinfectante eficace în agricultură, cu mare rază de acțiune, produși pentru obținerea de mase plastice de tipul bachelitei, produși cu largi utilizări în industria petrolului și a cauciucului sintetic, produși pentru obținerea de rășini sintetice de tipul nailon. Și, după cît se pare, chimia furfurolului nu s-a decis încă să se oprească.

S-AU ÎNTÎLNIT PATRU ȚĂRI PRIETENE

Vastele posibilități de industrializare a stufului, pe de o parte, complexitatea investițiilor și a utilajelor industriale necesare în acest scop, pe de altă parte, au reunit interesele reciproc avantajoase a patru state din marea familie a țărilor socialiste. Este vorba — în afară de țara noastră — de Republica Cehoslovacă, Republica Democrată Germană și Republica Populară Polonă.

La terminarea lucrărilor celei de a VII-a sesiuni a delegațiilor guvernamentale ale celor patru țări (care a avut loc în luna decembrie la București) delegațiile s-au deplasat la exploatările stuficole din deltă și pe șantierul Combinatului pentru valorificarea stufului de la Chișcani. Reprezentanții celor patru țări au constatat aici stadiul lucrărilor și au elaborat, de comun acord, măsuri pentru grăbirea lor.

Acestea se petreceau la cîteva zile doar după publicarea Expunerii făcute de tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej la ședința plenară a C.C. al P.M.R. din 26-28 noiembrie 1958, în care fabrica de celuloză din stuf este enumerată printre importantele obiective industriale ce vor fi puse în funcțiune în anii 1959-1960.

La Chișcani acționează azi o considerabilă forță: inițiativa creatoare și experiența bogată a patru țări surori, unite nu numai prin interese de conjunctură, ci, în primul rînd, prin idealul comun: socialismul.

PE ȘANTIER, AZI...

De fapt, ar fi cam riscant să încerc precizări în legătură cu stadiul lucrărilor de pe șantierul combinatului Chișcani, fixîndu-le în timp. Ceea ce poți vedea azi pe șantier (la propriu vorbind) nu mai seamănă cu ceea ce ai văzut ieri. Și ceea ce vei vedea mîine nu va mai semăna cu ceea ce vezi azi. De aceea, prudent, mă voi mărgini să dau cîteva date în legătură cu cele văzute la Chișcani în ultimele zile ale anului 1958, cînd am vizitat șantierul.

Centrala termică a combinatului a intrat în funcțiune. La unul din cazanele ei îl vedem pe utemistul Ion Caramalău, de curînd calificat fochist

Lucrările avansate ale fabricii de carton duplex și triplex din stuf vestesc apropiata punere a ei în funcțiune. Fabrica va asigura o considerabilă sporire a producției de carton, atît de solicitat datorită numeroaselor sale utilizări. În strînsă colaborare cu tehnicienii romîni, montatorii germani pun la punct piesele uriașului utilaj furnizat în întregime de R.D. Germană. În curînd, fabrica de cartoane de la Chișcani își va începe cîntecul muncii.

Interesant este că, încă înainte de pornirea mașinilor care produc carton, va intra în funcțiune o subsecție a fabricii, care produce un intermediar în componența cartonului: pasta semichimică din stuf (stuf amestecat cu sodă, în anumite condițiuni tehnologice). Pînă cînd va fi folosit la locul lui de baștină, acest produs intermediar își va justifica existența fiind expediat, în ambalaje speciale, la alte fabrici de carton existente în țară.

Sînt pe terminate lucrările stației experimentale pentru producerea furfurolului din stuf. Înzestrată cu un complex de agregate pentru măcinarea și separarea stufului și cu instalații pentru reacțiile chimice necesare, stațiunea aceasta va asigura trecerea furfurolului din stuf, de la stadiul de laborator la cel de producție.

Este gata construită și funcționează (deocamdată parțial, după nevoi) centrala termică a uzinei. A fost dată în producție linia de cale ferată cu ecartament normal, care leagă Brăila cu șantierul și noul port.

Ritmul cu care avansează lucrările fabricii de celuloză îndrituiesc încrederea tuturor celor de pe șantier, în frunte cu inimosul director al combinatului, tovarășul Marcel Dumitriu, că sarcinile plenarei C.C. vor fi îndeplinite punctual și chiar înainte de termen.

Nu pot încheia acest sumar bilanț al lucrărilor de pe șantier fără să pomenesc măcar despre unul din oamenii lui, despre tînărul inginer Leonard Munteanu. Proaspăt absolvent al Politehnicii din Iași, specializat în tehnologia celulozei, tînărul acesta pasionat numără cu înfrigurare două categorii de zile: cele care-l despart de clipa în care va porni producția de celuloză, și cele care-l despart de sosirea pe șantier a viitoarei lui soții, încă studentă în ultimul an — la chimie, firește. Dacă aș fi sigur că tînăra studentă de la Iași nu citește „Flacăra", aș mărturisi că viitorul ei soț mi-a vorbit mai mult despre celuloză... Dar poate că a făcut asta numai ca să mă ajute la documentare.

★

Un ultim cuvînt despre un lucru ce constituie o mîndrie a șantierului: construcția modernelor și confortabilelor blocuri de locuințe muncitorești de la Brăila și Chișcani, care urmează ritmul general al șantierului.

În zilele cînd am fost acolo, șaptezeci de apartamente fuseseră repartizate.

.....

Vă spuneam doar: stufului acesta nutrește ambiții mari. Își părăsește fără pic de regret multimilenara și sedentara soartă de locatar al bălții și se visează factor (material, desigur) al cărții și filmului cinematografic, al ciorapilor de nailon, al lichiorurilor, al tuturor celor ce se vor face și se vor mai putea face. De aceea s-a și îmbarcat pentru Chișcani.

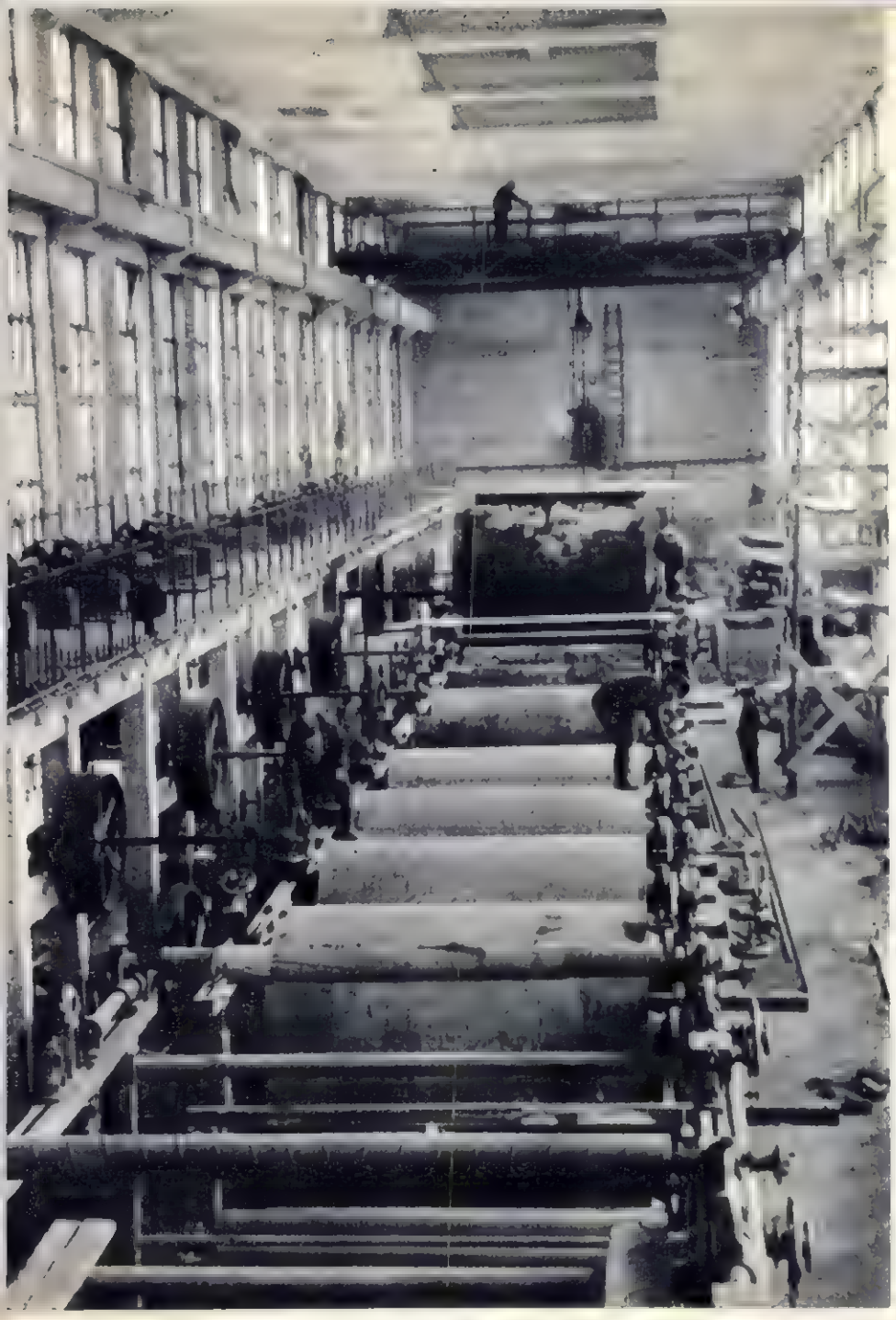

↑Aceste valțuri sînt piesele componente ale unui singur agregat uriaș mașină pentru tinisat din fabrica de cartoane.

Lista DE bucate

Imediat după război, în timpul secetei, cantinele studențești serveau niște zemuri lungi în care, uneori, pluteau cîțiva peștișori. Erau un soi de albitură — cum îi spun pescarii — folosită de obicei drept nadă la prinderea peștelui adevărat, din care nu poți mușca măcar o dată. Dar obleții aceia amărîți erau un regal pentru studenții înfometați care, înainte de a-i sorbi din lingură, îi priveau cu niște ochi de îndrăgostiți.

Mă nimerisem la Buzești, la masă, cu un popă — un student la teologie, om simplu și cumsecade, care își tot bătea capul cum să treacă la medicina veterinară fără să-l supere pe tat-su. Țăran masiv, privea cu milă la studenții citadini hămesiți și slabi; și cum subsemnatul se număra printre cei mai transparenți, îmi oferea cu regularitate o bucată de pîine de casă, șoptind ca o orgă spartă: ia, colega.

Ciorba din epoca porumbului de mătură m-a urmărit și în spital. Colegii căminiști m-au vizitat și, unul dintre ei, neputînd să-mi aducă alte delicatesuri din lipsă de... mărunțiș, mi-a deșertat pe un ziar doi pumni de obleți, aduși în buzunar, într-un plic de gutapercă. Era medicinist.

Apoi masa s-a îmbunătățit pînă la a ajunge acceptabilă — dar ori se serveau tot timpul fulgi de ovăz, ori scrumbii, ori mîncare de prune; cînd se dădea carne, era un eveniment.

Au trecut ani și n-am mai văzut nici o cantină studențească. Și, fiind la Cluj, vizitînd Căminul de studente „Elena Pavel" — după îndelungi și nu prea strălucite conversații cu caracter artistico-literar — am trecut prin fața cantinei. Ușa era deschisă și năvăleau prin ea mirosuri aburinde. Nu știu dacă senzațiile olfactive generează altîtea suite de imagini pe cîte le consemnează Proust în jurul aromei unei madeleine muiate în ceai. Cert e că rumoarea de glasuri, zgomotul tacîmurilor și, mai ales, mirosurile picante mi-au reamintit Buzeștii anilor '46. Ce dezlănțuiți s-ar fi aruncat căminiștii de acum doisprezece ani asupra acestor mîncăruri calde și aromate, care ar fi închipuit pentru ei un adevărat banchet! Nu fugărise, oare, Pascu, la cămin, un cîine să-i fure o bucată de mămăligă, și ceilalți urcați pe un acoperiș — furau caise verzi să le mănînce cu pîine? Aci, însă, fetele și băieții ăștia treceau atît de natural, ca și cum în fiecare zi i-ar fi așteptat ciorbe și fripturi! M-am gîndit dacă nu e cumva o dată festivă; nu era. Sau, poate, o experiență gastronomică a responsabilului; nici atît. Am intrat, m-am așezat la o masă — ca invitat, bineînțeles — și am mîncat neputînd să-mi alung din minte cantina Buzești din timpul studenției. Cine a învățat în anii aceia fără să-și fi adus lunar un sac de făină de acasă, va înțelege. Și, pentru băieții de atunci — mulți or fi avînd acum băieți de școală — am copiat lista de bucate a cantinei „Elena Pavel" de pe lîngă Universitatea „Victor Babeș"-Cluj. Am păstrat aci numai o parte a mîncărurilor servite în „idele" lunii mai sus citate: supă de gulii cu orez, chiftele marinate cu cartofi, friptură de vacă, prăjitură, ardei umpluți cu carne, supă de carne cu fidea, brînzoaice, iahnie de fasole, sote de morcovi cu omletă, șnițel parizian, papricaș cu găluște, friptură de porc, liptauer, șnițel tocat, ghiveci național, compot, cremeș, papanași, cartofi franțuzești, salam, bere, castraveți, grîș cu lapte etc. etc. Citirea acestei liste, la cămin, pe vremuri, ar fi constituit un sadism rafinat. Și acum totul părea atît de firesc încît m-am rușinat mîncînd cu poftă și întrebînd cum se prepară liptauerul și cremeșul, care păreau mai arădenești. Și, între timp, lista creștea căpătînd în ochii mei o valoare simbolică — la fel de pregnantă ca imaginea unei noi uzine, a unei suite de blocuri la roșu. Papricașurile, fripturile, papanașii marcau, nemijlocit, trecerea a doisprezece ani, dar sugerau parcă mult mai mulți. Și m-am întrebat dacă ciorba aceea cu obleți într-adevăr a existat cu atît de puțin timp în urmă!

A. COȘENCU

Atenţiune: TELEREPORT

„...Se aprobă ideea creării satelitului artificial al Pămîntului, prevăzut cu o staţie de retransmisie de televiziune.
Se consideră raţional să se treacă la studierea problemelor teoretice şi practice legate de lansarea unui astfel de satelit...“

(Din Hotărîrea Secţiei de televiziune a Societăţii tehnico-ştiinţifice de radiotehnică şi telecomunicaţii „A.S. Popov“, din U.R.S.S., 17 ianuarie 1958).

de ing. I. CRISTESCU

ALBĂ CA ZĂPADA ŞI... TELEVIZIUNEA

Cîţi dintre noi nu ne-am desfătat copilăria cu aventurile baronului Münchausen, minunîndu-ne de ocheanul lui care vedea departe, departe, acolo unde privirile nu pot să ajungă?! Cine nu-şi aduce aminte de oglinda fermecată în care Albă ca Zăpada era văzută de oriunde?

Visul de a vedea „peste mări şi peste ţări“ sălăşluieşte în sufletul oamenilor de sute şi mii de ani. Astăzi acest vis este o realitate prezentă în casele multor oameni, răsuceşti butonul televizorului şi... aşezat comod în fotoliu priveşti meciul de fotbal retransmis de pe Stadionul Republicii. Ce avantaj minunat să poţi vedea meciul fără să fie nevoie să te duci la stadion! Dar de ce nu se transmite oare nici un meci de la Campionatul mondial de fotbal din Suedia? De ce nu poţi vedea la televizor meciuri sau spectacole transmise de centrele de televiziune de la Moscova sau Paris, de la Praga sau Londra?

LUPTA CU DISTANŢELE

Cînd a fost instalată staţia de televiziune Bucureşti, am aflat că antena sa de emisie se găseşte la o înălţime de 110m şi are o „bătaie“, adică o rază de acţiune de 80-90 km. La Moscova se construieşte în prezent o nouă antenă de emisie pentru televiziune, înaltă de 500m, care va asigura o bătaie de circa 150 km. Pentru mărirea şi mai mult a bătăii televiziunii, s-au propus, şi uneori s-au adoptat, diverse soluţii: construirea antenelor de televiziune pe vîrful unor munţi înalţi, folosirea avioanelor cu retransmiţătoare de televiziune, folosirea staţiilor intermediare (radiorelee) etc.

Televiziunea are un mare duşman: distanţele cu care trebuie să lupte, căci undele electromagnetice folosite de televiziune nu se propagă decît în linie dreaptă, asemenea undelor de lumină. Or, aceste unde, din pricina curburii pămîntului şi a diferitelor obstacole întîlnite în cale, nu pot fi propagate. Din această cauză, emisiunile unei staţii de televiziune nu pot fi recepţionate decît într-o zonă limitată. Această zonă devine cu atît mai mare cu cît înălţimea antenei de emisie este mai mare.

Am vorbit mai sus despre diferitele soluţii preconizate pentru lărgirea acestei zone. Soluţiile acestea însă nu rezolvă decît parţial problema şi, în plus, sînt neeconomice. După calcule modeste, pentru a acoperi întreg teritoriul Uniunii Sovietice cu emisiunea de televiziune a Moscovei ar trebui cheltuite sute de miliarde de ruble...

Şi, totuşi, noi am dori ca televiziunea să ne poarte departe; am dori să urmărim pe ecranul televiziunii, din fotoliul nostru, parada militară de la Moscova sau spectacolul Operei din Pekin, să umblăm cu o expediţie de savanţi în jungla Africii, să admirăm frumuseţile palatelor indiene sau măreţia piramidelor egiptene.

E vorba oare de o dorinţă ce nu poate fi împlinită? Este oare sortită televiziunea a se limita la anumite zone? Nu. Televiziunea poate şi trebuie să satisfacă dorinţa noastră de a vedea la distanţe uriaşe. Dar cum?

SATELITUL ARTIFICIAL NE SCOATE DIN IMPAS

În prezent, mărirea zonei de transmitere se face cu ajutorul unor aşa-numite staţii intermediare de retransmisie (radiorelee). Acestea sînt, în fond, nişte staţii de recepţie aşezate la limita bătăii staţiei centrale şi ele retransmit mai departe emisiunea primită de la postul central. Dar dacă emisiunea unei staţii de televiziune ar fi recepţionată de o staţie specială, situată la mare înălţime deasupra pămîntului, şi de aici ar fi retransmisă spre pămînt? Atunci, este clar, această retransmisie ar acoperi o suprafaţă foarte mare din sfera pămîntească.

Acum un an, la o şedinţă a Secţiei de televiziune a Societăţii tehnico-ştiinţifice „A.S. Popov“, profesorul S. I. Kataev a propus ca această staţie specială de retransmisie să fie instalată pe un satelit artificial al Pămîntului. Succesele gigantice în cucerirea cosmosului, obţinute de ştiinţa şi tehnica sovietică, fac perfect realizabilă soluţia de a se retransmite emisiunile de televiziune cu ajutorul satelitului artificial.

Un astfel de satelit de televiziune va trebui lansat la o înălţime de 36.000 km pe o orbită concentrică cu ecuatorul pămîntului. Viteza imprimată acestui satelit va trebui astfel aleasă încît ea să fie egală şi de sens contrar cu viteza de rotaţie a pămîntului. În felul acesta satelitul va părea ca suspendat deasupra unui singur punct al suprafeţei terestre. Numai aşa retransmiţătorul de televiziune de pe satelit va putea să-şi îndeplinească rolul său şi va acoperi cu emisiunile sale aproximativ o treime din sfera terestră.

Pentru acoperirea întregului glob cu emisiunile unui post de televiziune, un alt proiect sovietic preconizează folosirea a trei

Tot mai sus!

Porţi săvîrşite-n anii milioane
În jurul Terrei noastre au fost sparte,
Şi sfărîmînd noian de zări duşmane
Cutezi mereu mai sus şi mai departe.

Braţ comunist întins către milenii
Vinjos, în şuierul luminii crude,
Visat la început de veac de Lenin,
Inima noastră fremătînd te-aude!..

Constantin ILIE

AJ DIN AFRICA!

Ilustrații de D. IONESCU

sateliți artificiali, cu orbite potrivit alese. În ce privește alimentarea aparatajului de retransmisie, se vor folosi bateriile solare, care transformă energia solară în energie electrică. Astfel de baterii solare au fost folosite deja pe cel de-al treilea satelit artificial sovietic al Pămîntului. În viitorul apropiat, va fi posibilă și alimentarea cu energie electrică furnizată de reactori atomici, care se presupune că vor putea fi construiți la dimensiuni foarte mici.

LA TELEVIZOR, ANTARCTIDA!

În felul acesta nu este departe ziua cînd milioane de telespectatori vor putea vedea pe ecranele televizoarelor lor, la fel ca în oglinda fermecată din basmele copilăriei, fapte și locuri din cele mai îndepărtate colțuri ale lumii.

Construirea și echiparea cu aparataj corespunzător a unui satelit artificial destinat televiziunii este o problemă foarte complexă, dar după răsunătoarele succese științifice ale Uniunii Sovietice acest lucru este astăzi posibil; savanții sovietici au rezolvat în cea mai mare parte problemele legate de lansarea retransmițătorului cosmic. Și atunci tinerii dornici de aventuri vor putea „însoți" o expediție în inima Africii, vor putea „lua parte" la escaladarea vîrfului Everest sau la cercetările pe care le fac savanții sovietici în Antarctida. Amatorii de teatru vor putea vedea pe ecranul televizorului lor spectacolele Teatrului Mare din Moscova sau ale Comediei Franceze din Paris. Și atunci se va realiza într-adevăr oglinda fermecată...

Alfred MARGUL-SPERBER

Solie către un nepot

Cînd mă vei citi, nepoate,
Vor fi alte oremuri,
Vor fi dispărut, uitate,
Vechile blestemuri;
Dar ce noi ne-am străduit
Să putem începe,
Ce-am trăit, ce-am suferit,
Tu vei mai pricepe?

Să-ți închipui poți tu oare
Ce trăirăm noi,
Înorâjbiri ucigătoare,
Ură și războaie,
Cît alean se istovi
Și cît sînge curse,
Vremuri care-atunci vor fi
Pe vecie scurse?

Nedreptate, prigoniri,
Uneltiri perfide
Ce stîrneau în omenire
Lupte fratricide;
Trîndavul ce, ghiftuit,
Pe nedrept stăpîn e
Peste cel din greu muncit
Pentru-o biată pîine...

Dar a fost și-un mare-avînt.
Aprigă voință
De-a stîrpi de pe pămînt
Orice suferință;
Istovit de-a pururi fie
Valul negrei uri,
Ca în veci să nu învie
Vechile torturi!

Și s-au ridicat curînd
Glasuri vuitoare;
Lung alarma lor sunînd
Răzvrătiți popoare.
Cu-o putere ne-ntreruptă
A crescut șuvoiul;
Și-a-nceput suprema luptă.
Lupta cu războiul.

Omenirea s-a trezit
Ca din amorțire
Și s-a descotorosit
De-orice asuprire;
Spre-a zdrobi pe veci hainii
Ea un singur pumn e;
Și înalță-apoi luminii
Pînă-n slăvi columne...

Tu trăiești acum, nepoate,
De urgii ferit;
Nu mai este nedreptate;
Răul a pierit.
Omenirea a lăsat
Vechile gliceve;
Tot ce noi doar am visat
Tu trăiești aieve.

Vremea noastră se lupta
Cu-norâjbiri tenace
Ca să poți în oremea ta
Să trăiești în pace;
Început am fost și poartă
Către tot ce-acum
Te înalță și te poartă
Pe-al luminii drum.

Tu acum vei fi croind
Lumii noi făgașe
Și vei fi înfăptuind
Lucruri uriașe.
O solie îți trimit:
Mergi cît mai departe
Și mai sus, necontenit;
Nemișcarea-i moarte.

Tot ce pentru tine-am fost.
Tot ce-ți dau eu ție
Dă și tu cu-același rost
Lumii ce-o să vie;
Dăruiește cu-nflcare,
Uită-mă pe mine;
Nu uita pe-acela care
Vine după tine!

În românește de Al. PHILIPPIDE

Ex „GREAT BRITAIN" sau APUSUL UNUI IMPERIU

Desen de Cik DAMADIAN

Cîndva, *Great Britain* — Marea Britanie — era buricul lumii, simbolul capitalismului în urcuș. În cartierul londonez City bancherii trăgeau sforile profiturilor, pompînd în casele lor de bani aurul, diamantele și lirele sterline din toate colțurile lumii. Splendoarea metropolei britanice era de necontestat.

Bogăția zămislită din jefuirea cu sînge rece a popoarelor a generat acea încredere de sine trufașă, întipărită cu atîta pregnanță în atitudinile englezului clasei de sus încît caricatura mondială n-a întîrziat s-o imortalizeze. O atitudine rigidă, oarecare blazare, o permanentă lipsă de interes și, bineînțeles, nelipsita umbrelă.

Spiritul londonez de stăpîn a pătruns adînc, în măduva oaselor, pînă și la unii dintre englezii de rînd, făcîndu-i să resimtă o falș mic-burgheză de a fi beneficiarii fără obligație ai ceaiului chinezesc, ai orezului birman, ai cauciucului malaez și ai colților de fildeș din Africa.

Cu timpul, privilegiul creat s-a dovedit, ca orice privilegiu, trecător, iar calmul englezesc a cedat locul unei autentice agitații. Fenomenul își are explicația. Astăzi lorzii englezi au suficiente motive să devină nespus de agitați. În primul rînd Marea Britanie nu mai e „Marea". În al doilea rînd, situația s-a schimbat atît de mult încît City a încetat să mai fie considerat buricul pămîntului.

...Marea Britanie a devenit „Great" semănînd mizerie și moarte în Bengal, împușcînd chinezi în Canton, vînzînd la tîrguri de sclavi pe senegalezi, incendiind plantațiile burilor.

Pentru fiecare „perlă" din coroana imperială, mii de suflete din Jamaica, Guineea, India sau Egipt au părăsit viața „păcătoasă" de pe pămînt, însoțite de binecuvîntarea predicatorilor anglicani. Gloria Londrei se sprijinea pe piramide de schelete peste care se hlizea căpățîna lui Disraeli sau a lui Cecile Rhodes.

În 1917, la Petersburg, o bubuitură de tun a spart cerul și, ca un ecou repetat de sute de ori, a făcut înconjurul lumii marea veste a victoriei Revoluției din Octombrie. Cei din City au zîmbit, cei de la Washington au considerat că a fost o iluzie auditivă. Cei din Paris și Berlin, fiind mai aproape, s-au năpustit printre primii să facă „ordine" și să pună capăt „anarhiei" la Petersburg și în alte părți ale Rusiei.

Cum s-au sfîrșit lucrurile, o știe întreaga lume: omenirea a fost zguduită din temelii și, din 1917 și pînă astăzi s-au petrecut transformări uluitoare.

Perspectivele istorice s-au schimbat radical. U.R.S.S. a devenit o putere de prim rang, în fruntea lagărului socialist. Continentul chinez a pășit pe calea socialismului, cucerindu-și un prestigiu incontestabil. Au apărut pe harta lumii țările de democrație populară.

În acest timp, în lumea capitalistă, mistuită de cancerul incurabil al crizelor și al luptei îndîrjite pentru „locul întîi", „Great" Britain a trebuit, vrînd-nevrînd, să cedeze fotoliul de orchestră unui pretendent îmbogățit pe seama partenerilor săi: S.U.A. Cei care au ieșit cu vînătăi au fost bancherii din City, armatorii din Birmingham, angrosiștii din Londra.

Prin 1930, cînd flota engleză mai purta cu fală drapelul imperiului britanic pe toate mările lumii sfidînd pavilionul înstelat al unchiului Sam, dincolo de Ocean a apărut cartea lui Ladwell Denin *„America va cuceri Anglia"*.

Ladwell scria atunci cu cinismul caracteristic unui bussinessman american: *„Cîndva, noi am fost colonia Angliei. Va veni vremea cînd Anglia va deveni colonia noastră: nu formal, ci în esență. Mașinile au asigurat Angliei puterea asupra lumii. Acum mașinile mai perfecționate asigură Americii puterea"*.

Din 1930 și pînă în 1958 a trecut un număr respectabil de ani. Imperiul a devenit... „fost", iar ce-a mai rămas din el se destramă cu repeziciune...

Astăzi ceaiul chinezesc pentru five o'clock trebuie plătit, tot așa cum la Suez vasele engleze trebuie să plătească guvernului egiptean dreptul cuvenit.

Situația a devenit atît de critică, încît lorzii britanici, încercînd să salveze ce ar mai putea fi salvat, au renunțat la firma „Imperiul Marii Britanii" devenită anacronică și incendiară; au vopsit-o, pictînd cu migală... „Comunitatea Britanică de Națiuni". Cînd au văzut că persoanele avînd culoarea pielii deosebită de a londonezilor privesc cu neîncredere „schimbarea la față", zeloșii lorzi au pus altă firmă, mai mică, pe care stă scris „Commonwealth" (comunitate). Pesemne însă că vopseaua folosită a fost și de data aceasta cam subțire, de vreme ce prin proaspăta zugrăveală răzbat cuvintele „Imperiu" și „Colonial".

Delhi, Cairo, Bagdad nu mai constituie un itinerariu de turist bine garnisit cu lire sterline, ci diferitele etape ale apusului unui imperiu.

Flota — esența și simbolul puterii mondiale britanice — a devenit o palidă umbră a trecutului. Faptul că, astăzi, pe străzile Londrei, umbrela londonezilor se împiedică de caschetele soldaților americani porniți să acosteze „englezoaice nostime" este cu totul semnificativ. Englezul, care și-a pierdut calmul, îl înjură pe americanul bădăran care-și instalează picioarele pe masa sa. Cei situați în sferele înalte ale politicii britanice sînt mai puțin agitați, dar în schimb mai flexibili decît londonezii de rînd. De pildă, cu ani în urmă Winston Churchill îi scria lui Roosevelt cu un amestec de revoltă și umilință: *„Domnule președinte, mie mi se pare că încercați să terminați cu Imperiul Britanic. Aceasta se vede din întregul mers al gîndurilor dv. cu privire la organizarea lumii... dar, fără a ne uita la aceasta, noi știm că dv. sînteți unica noastră speranță. Și dv. știți că noi știm că aceasta. Dv. știți că noi știm că fără America imperiul nostru nu va rezista"*...

Fără a manifesta flexibilitatea lui Churchill, londonezul „mijlociu" a înțeles că unchiul Sam nu trebuie poftit de două ori să se ospăteze dintr-o pradă bogată.

Aeroporturile militare engleze au devenit baze aeriene americane. Ridicîndu-și ochii spre cer, englezul se îngrozește văzînd bombardierele americane săgetînd riscant aerul. El își pune întrebarea: cîte sticle de whisky a băut oare pilotul american și la a cîta sticlă i-ar veni pofta să arunce încărcătura atomică?

Vestitul „five o'clock" a devenit ocazia unor dispute pline de neliniște, în care tema este... locul și momentul în care vreun aviator american va da drumul la o bombă cu hidrogen...

Dar se mai discută aci și despre altele. De pildă, se discută cu aprindere cum înainte de război Anglia deținea 28% din exportul mondial de stofe, pe cînd astăzi S.U.A. dețin 40%, iar Anglia a rămas doar cu 14%.

Anglia pe locul doi al lumii capitaliste! Este un adevăr amar, care se cuibărește și în capetele celor mai îndărătnici burghezi britanici.

Revista satirică engleză de largă circulație „Punch", făcînd haz de necaz pe această temă, a căutat să „demonstreze" că există o mulțime de avantaje în momentul cînd ajungi să fii „o putere de mîna a doua". Ba, susține revista, este nevoie chiar de o anumită artă pentru a specula cît mai mult avantajele situației. Pentru aceasta este necesar să respecți un anumit cod, din care extragem cîteva reguli esențiale — așa cum le emite „Punch":

1. Cînd o putere are nevoie de ajutor, atunci trebuie să dea de știre lumii că este neutră, și îndată încep să curgă ofertele dintr-o parte sau alta...

2. Turiștii englezi ar beneficia de noua situație eliberîndu-se de lanțurile conformismului. Nu vor fi obligați de o anumită demnitate, care li se impune ca cetățeni ai unei puteri de „mîna întîi", să consume numai tradiționala șuncă cu ouă, ci se vor putea înfrupta fără grijă din mîncărurile italienești, franțuzești și în loc de whisky vor putea consuma vinurile europene.

3. Pentru a convinge întreaga lume că Anglia este o „putere de mîna a doua" e necesar să avem cît mai mulți „foști" prim miniștri, după exemplul Franței. Se recomandă deci să se schimbe mai vertiginos guvernele!

Ne putem opri. Glumele revistei „Punch" sînt mai aproape de realitate decît ar dori înșiși redactorii revistei.

Dar, să vedeți... Anglia nu poate pretinde astăzi nici „splendoarea" îndoielnică a unei puteri de mîna a doua! De ce? Pentru

că acest loc îl revendică... americanii! Doar nu întîmplător a ieşit recent de sub tipar cartea cunoscuţilor reporteri Drew Pearson şi Jack Anderson intitulată semnificativ: *„S.U.A. — putere de mîna a doua?"*

Nu este oare edificator faptul că, în acest moment istoric, în cele două ţări scăldate de apele Atlanticului refrenul „putere de mîna a doua" a devenit o modă?

Tîlcul este unul singur: întregul lagăr capitalist trece astăzi pe locul al doilea, fiind depăşit văzînd cu ochii de puternicul lagăr al ţărilor socialiste în frunte cu U.R.S.S.

Ladwell şi alţi yankei nu şi-au putut închipui că lumea se va schimba într-atît după cel de al doilea război mondial. Sînt unii care vor să se mîngîie cu vorbe înşelătoare, dar plăcute, cum ar fi „inepuizabilitatea iniţiativei particulare", „gloria industrială a Angliei" sau „modul de viaţă american". Faptele sînt însă mai încăpăţînate decît orice.

Drew Pearson şi Jack Anderson scriu în cartea lor că *„ieşirea Rusiei din secolul robiei şi intrarea ei în secolul energiei atomice este cel mai mare miracol al contemporaneităţii"*...

Miracol? Nu! O lege a istoriei. Istoria a condamnat fără drept de apel capitalismul.

U.R.S.S. pe primul loc. Miracol? Este oare un miracol grandiosul plan de 7 ani al constructorilor comunismului? La urma-urmei, numai lansarea cu succes a rachetei cosmice este suficientă pentru a evidenţia superioritatea de netăgăduit a Uniunii Sovietice.

Astăzi, în Occident puţini, prea puţini sînt cei care pot pune la îndoială viitorul socialismului. Tezele Raportului prezentat de N.S. Hruşciov la cel de-al XXI-lea Congres al P.C.U.S. cu privire la dezvoltarea economiei naţionale a U.R.S.S. i-au trezit la realitate pe acei ce se mai legănau în iluziile antisovietismului.

Presa americană, publicînd datele noului program de dezvoltare a economiei sovietice, nu mai încearcă, ca în trecut, să pună la îndoială realitatea lor; este şi greu să minţi atunci cînd istoria te dă de gol la fiecare pas.

Pe temeiul planului septenal, U.R.S.S. va fabrica mai multe produse industriale pe cap de locuitor decît cele mai dezvoltate ţări capitaliste din Europa: Anglia şi Germania occidentală. În ce priveşte producţia absolută, U.R.S.S. va depăşi producţia industrială a S.U.A., iar în ce priveşte producţia agricolă, va depăşi şi producţia S.U.A. pe cap de locuitor.

Anglia devine, aşadar, nu o putere de mîna a doua, ci trece pe locul trei şi în următorii ani; cînd China va înfăptui lozinca „Mai mult şi mai bine decît Anglia", Marea Britanie va trebui să se mulţumească cu modestul loc patru. Dar pentru cît timp? Căci destinul Angliei, ca şi destinul S.U.A. şi al tuturor ţărilor capitaliste, este acela de a deveni cu toate „puteri de mîna a doua", de a fi tot mai mult lăsate în urmă de ţările socialismului.

Ziarul „New York Times", comentînd tezele planului de 7 ani, scria: *„Rusia, care acum 40 de ani era o ţară înapoiată, va servi drept model de dezvoltare economică rapidă. Aceasta, fără îndoială, va produce o profundă impresie asupra popoarelor care nu găsesc o eliberare esenţială de sărăcie în condiţiile capitalismului. Creşterea rapidă a nivelului de trai în Uniunea Sovietică va spori atracţia politică a sistemului comunist"*...

Bine spus! Nu se poate să nu subscriem această declaraţie. Ea consemnează ieşirea tot mai vizibilă de pe scena istoriei a unei lumi care n-a putut dărui omenirii ceea ce aceasta aşteaptă de milenii: pacea, libertatea, fericirea!

M. DIMA

Anglia, transformată în ţintă atomică de „aliatul" american.

DE LA ELBA LA PACIFIC

R. CEHOSLOVACĂ **Pentru copiii salariaţilor Uzinei de ulei sintetic „I. V. Stalin" din Záluzi a fost construită o creşă modernă cu o capacitate de 60 de locuri. Această creşă face parte dintr-un întreg complex cuprinzînd blocuri cu 352 apartamente, un cămin, spălătorie centrală, bucătărie, club, bibliotecă, magazin universal, atelier de croitorie etc.**

U.R.S.S. **Autocamioanele din fotografie au fost realizate din metalul economisit de comsomoliştii de la Uzina de maşini „Lihaciov" din Moscova.**

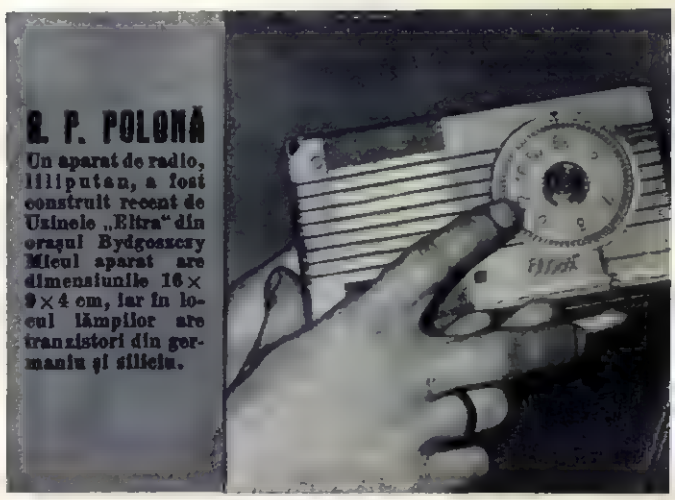

R. P. POLONĂ

Un aparat de radio, liliputan, a fost construit recent de Uzinele „Eltra" din oraşul Bydgoszcz. Micul aparat are dimensiunile 16 × 9 × 4 cm, iar în locul lămpilor are tranzistori din germaniu şi siliciu.

R. P. D. COREEANĂ **Recent s-au reorganizat 3.800 cooperative agricole comasate, prin unificarea a 13.300 cooperative mai mici. Aceasta va contribui şi la sporirea recoltei de cereale de la aproximativ 3.700.000 tone, cît au fost obţinute în anul trecut (de 1,4 ori mai mult ca înainte de război), la 7.000.000 tone în următorii 4-5 ani. În fotografie: una din brigăzile cooperativei agricole comasate, Bonux, a pornit la executarea lucrărilor de irigaţie.**

VOLUNTARII

Viața este atît de frumoasă! (soții Kaitanov, interpretați de E. Bistrițkaia și M. Ulianov)

Înbietor să faci un film despre tineri; cineaștii o știu bine. Tinerețea presupune dragoste, visuri, acțiune. „Presupune", e corect spus: căci s-au tras — și se mai trag încă — mii de metri de peliculă în care „iubirea" tinerilor se consumă în spelunci otrăvite, în fața unui pahar de coca-cola, unde „visurile" tinerilor sînt extrase din comics-urile cu două crime și jumătate pe pagină, iar „acțiunea" însumează jefuirea unei bănci, plus un viol, plus un asasinat. Și așa ceva se numește în Apus un film pentru și despre tineret.

„Voluntarii" e și el un film despre tineri. Numai că tinerii despre care se povestește în acest film au o configurație morală, au iubiri, visuri și acțiuni care neagă parcă contemporaneitatea lor cu cei mai sus pomeniți. Evgheni Dolmatovski a scris cîndva un mare roman în versuri despre generația născută în anii Marii Revoluții Socialiste: tinerii lui au veșminte aspre, cenușii, palmele le sînt bătătorite, dar sufletele lor răspîndesc în jur strălucirea nobleței autentice. Despre destinele acestor tineri, care au fost primii constructori ai metroului moscovit, despre viața lor dăruită socialismului cu simplitatea marilor gesturi eroice ne povestește astăzi filmul lui Iuri Egorov. El a conceput „Voluntarii" (realizat pe baza romanului lui Dolmatovski) ca o parte a doua dintr-o trilogie a cărei primă serie a constituit-o filmul „Ei au fost primii". Turnat în 1956, filmul acesta evoca emoționant nașterea organizației revoluționare a Comsomolului leninist în anii aprigi ai războiului civil. A doua de a treia serie, urmare firească a „Voluntarilor", va oferi o imagine a comsomoliștilor din zilele noastre. Iuri Egorov a pornit în realizarea acestui act artistic cu semnificație istorică (deși acțiunea e bazată pe ficțiune, cele trei serii ale filmului capătă, totuși — prin intențiile lor de frescă — un caracter documentar) cu aceeași echipă de cineaști: operatorul I. Șatrov, compozitorul M. Fradkin, regizorul K. Alperova.

În „Voluntarii", actorii Bistrițkaia și Ulianov, Krîlova și Scerbakov, Drozdovskaia și Bîkov trăiesc, de-a lungul a douăzeci și cinci de ani, viețile celor șase eroi principali ai filmului: Lelia și Nikolai, Maşa și Slava, Tania și Alexei. Cei șase comsomoliști își încep prietenia în puțurile primilor metri ai metroului moscovit, unde au venit ca voluntari, cu pasiunea fierbinte a tinereții și idealurilor lor. De-a lungul unui sfert de veac, însă, destinele lor cunosc căi diferite: Nikolai Kaitanov (M. Ulianov), soțul Leliei, își începe drumul în viață ca săpător de metrou, ca apoi să ajungă brigadier, inginer, ofițer și, în sfîrșit, șeful unui mare șantier. Lîngă el, în munca pe care amîndoi o dăruiesc fără preget patriei lor, Lelia (Elina Bistrițkaia) se îmbogățește sufletește, devine mai bună, mai inimoasă. Slava Ufimțev (actorul P. Șcerbakov), săpînd galeriile metroului, visează la înălțimile cerului: aviația și parașutismul îl pasionează. Ultimele imagini ale filmului ni-l arată pe generalul Ufimțev, care a căpătat titlul de Erou al Uniunii Sovietice pentru vitejia dovedită în luptele din brigăzile internaționale din Spania, experimentînd noile tipuri de avioane-rachetă.

Dramatic — dar nu lipsit de acel suflu optimist specific vieții sovietice — este sfîrșitul lui Alexei Akișin (L. Bîkov). Alexei face de cart, în timpul războiului, pe un submarin. Dar iată că se dovedește absolut necesar ca vasul să fie sabordat. Și în timp ce întregul echipaj se salvează, Alexei rămîne în submarin, așa cum i-o cere datoria și serviciul. El moare eroic, la postul său de luptă.

Filmul lui Egorov e puternic, adevărat. El are pagini vesele și momente dureroase, e uneori aspru, dramatic, alteori exuberant. Așa cum e viața însăși. E un film despre acest nou tip uman, necunoscut pînă acum în istorie, omul erei comuniste.

Sanda FAUR-DIMA

Emoțiile mari pot fi uneori fatale, deși, în cazul de față, nu au fost: aviatorul Ufimțev (actorul P. Șcerbakov) s-a întors de pe front, și primirea pe care i-o face Tania (M. Drozdovskaia) este... plină de emoții.

La cîtă fericire este primit de familie ofițerul Kaitanov (actorul M. Ulianov) la întoarcerea sa din război!

După cîteva clipe, submarinul se va scufunda pentru totdeauna, purtînd cu el în fundul mării și pe Alexei.

SCRIITORI și CĂRȚI

AL. I. ȘTEFĂNESCU: SĂ NU FUGI SINGUR PRIN PLOAIE*)

De la început trebuie să spunem că recentul roman al lui Al. I. Ștefănescu, *Să nu fugi singur prin ploaie*, marchează un incontestabil progres față de cartea sa anterioară, *Omul de pe catarg*. Întîlnim și în paginile acestui roman însușirile de prozator ale lui Al. I. Ștefănescu, observate în scrierile sale de pînă acum: capacitatea de a reconstitui prin notația clitorva detalii bine dozate atmosfera și mediul evocat, posibilitatea de a întruchipa viu figurile eroilor din cîteva — sumare dar caracteristice — gesturi și atitudini, plasticitatea și firescul dialogurilor. Dar ceea ce trebuie cu satisfacție subliniat e creșterea ritmului, a intensității epice, afirmate, în mod remarcabil, prin apariția romanului *Să nu fugi singur prin ploaie*. Materialul faptic, bine stăpînit de autor, e organizat și gradat în conformitate cu cerințele prozei autentice. Datorită acestui fapt, narațiunea întîmplărilor ține în permanență trează atenția cititorilor, acțiunea captivează pagină cu pagină.

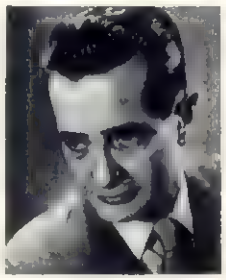

Ca și în *Omul de pe catarg*, romanul pe care-l prezentăm își desfășoară acțiunea în perioada imediat următoare eliberării patriei noastre. Prezentîndu-ne avatarurile unor copii nevoiți să sufere crunta exploatare patronală, Al. I. Ștefănescu, fără intenția zugrăvirii unei vaste și complete fresce sociale, izbutește să evoce aspecte ale contradicțiilor adînci și ireconciliabile din epoca respectivă. E perioada în care, mobilizate de partid, masele populare porneau lupta pentru democratizarea profundă a statului, pentru înlăturarea sabotorilor și a speculanților care, umplîndu-și buzunarele cu cocoșei, agravau situația economică a țării, lăsată și așa în paragină de jafurile hitleriste și de nefastul război antisovietic.

Fără a împieta asupra facturii epice a povestirii, în sensul diluării, prozatorul captează ecourile și semnificațiile sociale ale timpului, folosind, pentru reliefarea mai pregnantă a mesajului cărții, diferite modalități de exprimare. Astfel, nota lirică trăiește în bună vecinătate cu ironia ștrengărească, dramatismul reținut cu sarcasmul demascator, zîmbetul iscat de umorul unor situații și atitudini cu emoția unui dens patetism. Chipul speculantului și exploatatorului Lică Postolache, ca și acela al opulentei sale consoarte, coana Mimi, sînt demascate, în toată hidoșenia lor, utilizîndu-se culorile groase ale unui grotesc sarcasm. Dovedind o bună cunoaștere a psihologiei copilului, autorul se apropie cu gingășie, umor și duioșă atitudine de numeroasa echipă a copiilor exploatați de Lică Postolache. E de reținut, mai cu seamă, figura lui Boată Marin, copilul alungat din satul natal de sărăcia lucie a familiei sale și nevoit să vîndă pe străzile Capitalei covrigi furnizați de Postolache.

Copilăria lui Marin e reprezentativă pentru viața a numeroși copii ai satelor noastre din timpul regimului burghezo-moșieresc. Fără a renunța la candoarea și naivitățile de umană poezie ale copilăriei, Al. I. Ștefănescu indică — prin prezentarea realistă a lui Boată Marin — dramatismul condițiilor mizere în care-și duceau traiul, în trecutele regimuri, fragedele vlăstare ale țărănimii noastre muncitoare. Figurile copiilor din *Să nu fugi singur prin ploaie*, veniți de timpuriu în contact cu o crudă realitate, sînt o convingătoare replică dată imaginii denaturate a copilăriei, atît de frecventă în literatura burgheză. Se vede din paginile romanului lui Al. I. Ștefănescu cum peste capetele atîtor copii din țara noastră se abăteau umilințele și bătăile și, nicidecum, nu ningeau, idilic, florile zarzărilor și caișilor teodorenieni. Mioli eroi ai cărții lui Al. I. Ștefănescu se salvează, după multe peripeții, de sub jugul tiranic al familiei Postolache, ajungînd, cu ajutorul unui muncitor, pe un șantier din apropierea Bucureștiului. Odiseea acestor micuți, fără putință de reeditare astăzi, cînd regimul nostru acordă atîta grijă și solicitudine creșterii și educării unui tineret sănătos, se desfășoară în romanul lui Al. I. Ștefănescu cu deosebită forță de sugestie și emoție. Ne gîndim, printre altele, la paginile în care Marin, proaspăt sosit pe străzile Bucureștiului, în contact cu peisajul metropolei; sau la acelea, de un sobru patetism, prezentînd scena morții micului Enache în podul acareturilor lui Postolache.

Apariția romanului *Să nu fugi singur prin ploaie* confirmă prezența unui prozator căruia îi este larg deschis drumul unor viitoare succese.

Traian STOICA

*) Editura Tineretului, 1958

Actualități literare

DIN ȚARĂ

● **DUPĂ VOLUMELE DE VERSURI,** *Ceva mai greu* și *Cîntec de ruină* — apărute în 1958 — poetul Dan Deșliu pregătește în prezent o nouă culegere de poezii inspirate din lupta poporului nostru pentru socialism. De asemenea, i se vor retipări poemele care i-au consacrat: *Lazăr de la Rusca* și *Mineriі din Maramureș*.

● **SCRIITORUL ION ISTRATI** a predat recent la E.S.P.L.A. un roman inspirat din acțiunile eroice ale comuniștilor în zilele lui August 1944. Un volum de schițe, datorat aceluiași autor, va vedea lumina tiparului la Editura Tineretului.

În prezent, Ion Istrati lucrează la partea a doua a cărții *Din neagra țărănie*.

● **POETUL GERMAN ALFRED MARGUL-SPERBER** a predat la E.S.P.L.A. volumul de versuri *Fapte și visuri*, care va înmănunchea, pe lîngă versurile publicate, multe lucrări inedite. În acest an, Alfred Margul-Sperber va mai termina piesa *Eroul oprit* și ciclul de nuvele *Oameni într-o bucată*.

● **CUNOSCUT MAI MULT CA REPORTER, TRAIAN COȘOVEI** va apare în curînd într-o nouă ipostază: ca romancier. El a predat la Editura Tineretului romanul *Cîntec să crească bătaiul*, care dezbate probleme de etică și educație comunistă.

● **PROZATORUL MAGHIAR PAPP FERENC** din Tg. Mureș lucrează la o povestire mai amplă avînd ca temă evenimentele sîngeroase din perioada contrarevoluției din Ungaria. De asemenea, va publica o serie de reportaje care vor zugrăvi aspecte inedite din viața muncitorilor și colectiviștilor ardeleni.

● **TÎNĂRUL CRITIC VALERIU RÎPEANU** lucrează la un studiu bio-bibliografic despre Panait Cerna. Un alt studiu al său, care va vedea lumina tiparului, are drept temă problema literaturii militante în perioada Unirii Țărilor Române.

DE PESTE HOTARE

● **„FOILETONUL RUS"** este o interesantă culegere apărută la Moscova, însumînd lucrările a 45 de scriitori ruși și sovietici care au depus o vie activitate gazetărească. Volumul se deschide cu foiletoanele lui M. Novikov și D. Fonvizin și se încheie cu apicuiri din foiletonistica lui Gorki, Maiakovski, Lunacearski și Damian Bednîi. Interesul stîrnit de acest volum și epuizarea lui rapidă au îndemnat Editura de literatură politică să pună sub tipar un al doilea volum cu foiletoane, care se va intitula „Foiletonul sovietic".

● **UN ASPECT MAI PUȚIN CUNOSCUT** al operei populariului scriitor Jules Verne este acela de istorie a marilor expediții începînd din antichitate și pînă la jumătatea secolului al XIX-lea. Această activitate s-a concretizat în trei volume: *Descoperirea pămîntului*, *Navigatorii în secolul al XVIII-lea* și *Exploratorii din veacul al XIX-lea*. Primul volum a apărut — în traducere — în ultimul trimestru al anului trecut în Editura de literatură pentru copii și tineret din Moscova, iar următoarele două vor apărea anul acesta, în aceeași editură.

● **SENEGALUL,** îndepărtata colonie franceză din Africa, și-a trimis mesajul său literar în lume prin scriitorul S. Ouzmane, autorul volumelor *Docher negru* și *Patria mea, mîndrul meu popor*, în care sînt descrise moravurile și modul de viață ai triburilor negre din Africa, trezirea conștiinței naționale a popoarelor coloniale și năzuința fierbinte spre libertate și independență.

● **ZIARUL „AVGHI"** scrie că unul din cele mai bune romane consacrate vieții Greciei între anii 1930-1950 este cel al lui Efis Panselin, *Străzile Atenei*. Sînt evidențiate în special capitolele care evocă anii ocupației hitleriste în Grecia și lupta de eliberare care, în 1945, a unit sub același stindard păturile largi ale poporului grec.

● **BENITO PEREZ GALDOS** (1843-1920) a fost un apreciat scriitor și un reprezentant de frunte al realismului critic spaniol. El a lăsat după moarte aproape optzeci de povestiri și romane, numeroase piese de teatru și sute de articole de presă în care a demascat societatea burgheză spaniolă din cea de-a doua jumătate a secolului trecut. Cele mai caracteristice povestiri ale lui Galdos au apărut într-o culegere intitulată *Torquemada*, în Editura pentru literatură beletristică din Moscova.

O PICĂTURĂ de CERNEALĂ

NOUL HRONICAR

de Ion BRAD

Nu știu cine i-a spus întîia oară Fotăr. Vorba asta e doar pronunțarea săsească, așa cum se poate auzi în satul vecin, a cuvîntului german Vater (tată). Dacă i se dădea omului porecla pe la 50 de ani, cînd avea cel de-al doisprezecelea copil, se mai putea înțelege. Dar s-a trezit cu ea încă din tinerețe. De, așa sînt pănădenii: răi de gură; și-au scornit unul altuia fel de fel de porecle: zamă, tocană, slănină etc. Poate că visau oamenii ce n-aveau. Pe-atunci, grofu și vlădica stăpîneau trei sferturi din hotarul satului.

Fotăr era și el un sărac ca toți săracii. Cînd a împlinit 16 ani, l-au dus în oastea chezaro-crăiască și l-au azvîrlit pe fronturi. Era primul război mondial. După ce s-a întors sănătos, a început lupta cu necazurile. Pămînt puțin și copii din ce în ce mai mulți. Și a ținut lupta asta pînă i-a crescut pe toți, i-a împrăștiat pe la meserii și școli, pe care cum a putut. Noroc cu regimul nostru, că altfel cine știe cum s-ar fi descurcat ieșind pe hotar să-și împartă cele cîteva fîșii de pămînt unui norod întreg de copii.

Prin multe necazuri a trecut Fotăr în viață, dar voia bună nu l-a părăsit niciodată. Totdeauna mai scornea un cîntec sau o vorbă potrivită necazului.

Acum vreo doi ani au venit activiști de partid în satul nostru, Pănade, ca să ajute la înființarea unei întovărășiri agricole. S-au înscris vreo 18 familii. Fotăr nu era printre ei. Cînd l-am întrebat ce are de gînd, mi-a spus:

— Acu' sînt cu partea artistică!

Adică, să vedeți cum vine. Omul, în loc să se înscrie și el printre primii la întovărășire, făcea versuri. Știa tot ce se întîmplă în întreg satul și ce gîndește fiecare, cum discută cu activiștii și multe altele. Din toate, el a brodit un cîntec lung, pe care-l spune cîteodată la un pahar de vin. E un fel de hronic în versuri, cu valoare documentară și cu farmec mai ales cînd e rostit de Fotăr. Începe cam așa:

„Trei activiști de partid/ Din Tîrnăveni au pornit./ De la raion au plecat,/ Jos la Pănade s-au dat./ Și-au pornit din casă-n casă"... etc.

Partea cea mai amuzantă e cea în care povestește întîmplarea cu Marea lui Gogu, o vecină de-a noastră, cam sucită din fire. Cînd a văzut că vin, femeia a luat-o prin grădină și a lăsat troaca de aluat gata dospit. Spune „hronicarul":

„Ei în casă au intrat/ Și pe nime' n-au aflat,/ Fără' troaca de aluat/ Ce trebuia sovîicat,/ Să nu fugă pe sub pat./ Acum ce e de făcut?/ Aluatu-i tot mai mult.../ Fleșer haina jos și-a dat/ Și haida la sovîicat./ Bochiș și cu Oprișor/ Cară paie la cuptor./ S-aprinde cuptorul bine,/ D-apoi Marea nu mai vine"... etc.

Povestea continuă așa, despre întîmplări de pe la alți vecini și pe alte ulițe ale satului. Activiștii au început să cunoască pe fiecare, și acum aproape jumătate din comuna Pănade e înscrisă la întovărășire. Zilele trecute am aflat de la un frate de-al meu că Fotăr nu se mai ocupă numai de „partea artistică". S-a înscris și el în întovărășire. Sînt curios cum va suna viitorul lui cîntec!

Vasó Augustin și una din lucrările sale în tempera, ale cărei culori vesele, din păcate, nu se văd

A PATRA GENEI

NOTE DE REPORTER

de Camil BACIU

Fotografiile autorului

În poarta casei, bătrînul Ziffer, în cel de-al 74-lea „autoportret" al său... datorat însă, de astă dată, unui mic Leica, obiectiv 1 : 2...

Deal urile sînt verzi-lăcuite sau verzi ca fasolea și deasupra lor cerul pare un abur azuriu. Culorile sînt mai pure în aerul acesta fluid care le spală, le curăță, le face mai ușoare și lumina le străbate prin transparență. Alteori însă văzduhul încins le biciuiește și ele prind să se zbată, să se strecoare prin șanțuri, pe sub garduri, trăgînd contururile după ele. Și culorile pătrund sub pămînt, în mina de aur cu roci cenușii-vinețiî, în care umbrele devin verzi și albastre. Ele trec pe lîngă marile rezervoare de acid sulfuric, negre cu iadul, ale uzinei de neferoase, și înroșesc butoaiele cu miniu de plumb; flacăra cuprului topit devine verde-smaraldie, și spuma bolborosindă a compușilor de bismut pare de argint. În vagonete coclite strălucesc pulberi lămîioase, și din cuptoare se scot, fierbinți, plăci roșietice cu paiete sclipitoare.

Baia Mare pare atunci un oraș de retorte pe care flăcări colorate joacă spre a vesti tainice comori ale pămîntului.

Acum mai bine de jumătate de secol, peisajele acestea au fost pictate de Hollosi și Ivanyi-Grünwald, apoi de István Reti și János Thorma și, în a treia generație, de András Mikola, Krizsán și Ziffer.

Pictura în mijlocul naturii, pe care acești oameni o iubeau, a făcut să se nască aci o școală realistă, plină de vitalitate și ale cărei tradiții — la modul cel mai larg — s-au menținut. E adevărat că Mikola lucrează peisaje bogate în frunzișuri, linoase, odihnitoare și reci, un soi de gobelinuri țesute cu pensula; în schimb, ritmul acestui oraș, în ale cărui străfunduri vibrează pikhamerele, a pătruns viu și neliniștitor în pînzele bătrînului Ziffer. Dacă Nagybánya are și alți spiriduși afară de „păstorul de mină" — gnomul miner — apoi ei sînt spiriduții culorilor, iar Sandor Ziffer e tartorul lor. Poate că dacă și-ar mișca pensula asemeni unei baghete în fața propriilor tablouri, vinețiul și portocaliul și-ar ieși cu totul din fire și ar goni bietul galben pastelat dincolo de ramă. „Pionierele jucînd șah" au rochii violacee, „Curtea interioară" de la Paris e în tonuri verzi, „Soția torcînd" e îmbrăcată într-o rochie violetă și lîngă ea strălucește un ulcior verde. Dar dacă vrei să simți forța acestui colorist realist într-o înfruntare directă, privește-i ultimul autoportret, al 73-lea, din care, cu obrajii puțin căzuți, cu bărbia scoasă în afară, cu părul încă rebel, privește un bătrîn de șaptezeci și șapte de ani, viu și iscoditor, care iubește viața. Singurele elemente care adesea i s-au ridicat împotrivă sînt contururile: și se vede că bătrînul le-a chinuit, războindu-se cu ele. Și acum, în preajma a optzeci de ani, e încă îndeajuns de tînăr pentru a iubi lumea asta vie, lumea aceasta apropiată și reală, în care toate palpită și în care cenușiul e numai o aparență.

Printre pictorii celei de a patra generații — în ale căror lucrări se simte mai puternic pulsul contemporaneității — e Lidia Agricola, ale cărei compoziții sînt pline de calm și echilibru. Personajele, frumos lucrate, trăiesc fiecare în parte, dar, adunîndu-se pe pînză, nu reușesc întotdeauna să comunice între ele. Mai vii sînt portretele de mineri, în care întunericul absoarbe avid lumina, și omul, devenit stăpîn al tenebrelor, pare a domina totul, puternic, simplu, liniștit.

Și în lucrările pictoriței Trella Varhelyi Imola și-a făcut loc viața de fiecare zi. Femeia cu doi copii e un tablou al maternității simple și modeste, iar autoportretul, cu gingașul vioriu al amurgului întrziat, e plin de poezie. Schimbările orașului sînt consemnate în construcția noului pod — cafeniul cald al pămîntului dă viață drumului pe care oamenii vor păși în fiecare zi iar muncitorii își văd de treabă cu acea siguranță ce pare a spune construcția noastră cea de toate zilele...

Apoi, în atelierul lui Iosif Balla realitatea izbucnește mai impetuos — poate nu întotdeauna aprofundată în toate nuanțele ei. Dar aici apar și mulți oameni, oameni contemporani, făuritorii socialismului. Iată doi „Mineri", trecuți de prima tinerețe. Unul e mai umblat, mai frecat de viața orașului — muncitor vechi — celălalt e abia venit de la țară. Și în fața acestei lumi noi, pe care-o cunoaște, se apără puțin țărănește, retras în urma celuilalt și sprijinindu-se de el. Mîna sa e stîngace și caută umărul tovarășului, cu sfială și încredere. Și așa stau împreună doi oameni ciolănoși, tăcînd și gîndindu-se la viața aceasta care n-are nimic idilic, dar e caldă și bună. Apoi sînt și doi „Topitori", care însă nu s-au apropiat unul de altul, ci parcă doar ar sta pe aceeași bancă de uzină, pozînd. Am aflat însă pînă la urmă și portretul unui al treilea de la „neferoase" un soi de lup de mare ce navighează într-o uzină, un tip de un optimism masiv, care, puțin adîncit, ar fi fost cuceritor și care vorbește direct despre însuși optimismul pictorului.

Și apoi, mai departe, în vilele din luminosul parc băimărean, am dat de locuința pictorului Alexandru Șeinelic. El vrea să picteze lumea care se naște, toată această frămîntare adîncă, creatoare, și personajele se zbat spre a spune ceva. Sînt trei muncitori pe o șosea, îndreptîndu-se în faptul zilei spre lucru atît de pătrunși de ceea ce au de făcut, încît momentul devine dramatic. Dar zbătîndu-se să se dezbare de influențe și să picteze ceva nou într-un mod nou, Șeinelic a pictat niște personaje mult prea sumbre, mult prea frămîntate și care redau deformat ideea artistului. Mai puțină mișcare și mai multă meditație e în tabloul care înfățișează un grup de

Șeinelic, aproape cu aceeași expresie ca în momentele de creație ↓

În parcul unde se află atelierele, Lidia Agricola, într-o zi de toamnă târzie →

tărani la cîmp și care amintește de Baba. Dar și această pînză în tonuri verzi, mai calde, ca și cealaltă, în tonuri albăstrii, mai reci, sînt pătrunse de dragostea pentru cei care fac pîinea și toarnă fierul, și pentru care pictorul caută un mod de expresie deosebit.

Iar peste drum, foarte aproape, e casa pictorului Augustin Vesö, care nu mai caută cu fervoarea și intensitatea lui Șeinelic, dar care a început să-și formeze un stil. E un colorist plin de viață în peisajele sale in tempera din Sighișoara și Baia Mare și ai putea crede că pictorul acesta e totdeauna senin, dacă, ridicînd privirea deasupra acoperișurilor, n-ai întîlni un cer care fierbe, rostogolindu-și azurul ca pe niște coame de val. Vesö e un umanist care pare a-ți spune: „uite strada asta pe care oamenii se plimbă, uită-te la peticele astea pe care colectiviștii le-au smuls muntelui pentru a le acoperi cu grîne — simți, nu-i așa, pretutindeni, omul care vrea să vietuiască pașnic, muncind și iubind

RAȚIE

lumea din jur!" Și culorile îl însoțesc vesele ca pe Balla, dar nu atît de tulburătoare ca pe Alexandru Ziffer. El a lucrat și puțin portret, și puțină compoziție. Portretul soției, cu fața armenească, brună, și cu ochi în amandă, pe fond de cîmp înverzit, e plin de o senzualitate tinerească și misterioasă, iar compoziția „Mineri de altădată", încă neterminată, sugerează o mare oboseală a personajelor, care încovoaie spinarea, zdrobește încheieturile, înțepenește fălcile înfometate. E o pînză care acuză lumea veche.

Schimbările orașului au pătruns în tablourile pictorilor celei de-a patra generații — s-ar putea spune a celei de-a patra și jumătate — și pe pînzele lor mai așteaptă să-și ia locul încă mulți topitori, mineri, dulgheri, maiștri. Căci orașul ăsta colorat e parcă anume făcut pentru pictori și asta mai ales acum, cînd totul palpită, crește, se înalță robust și totodată plin de nuanțe.

A. ZIFFER: „Soția torcînd"

A. ȘEINELIC: „Proletari"

I. AGRICOLA: „Mineri în abatai"

Adela POPESCU

COMUNISM

La picioarele viitorului
Cad anii ca spicele coapte.
Din noaptea rămasă în urmă
Nu se mai aud
Decît șoapte.
Glasul care a tunat veacuri și veacuri
Înăbușit se îneacă
În stătutele lacuri.
Cetatea viitorului
Străluce măreață
Pe zare.
Obosesc cînd mă uit.
Dar de fiecare dată
Îmi pare
Un nou soare-răsare
Urcînd din toate,
Din patru orizonturi rotate.

ÎN NOAPTEA ASTA

Îmi ațîț în vatra casei lăuntrice
Jăratecii cuvîntului
Cu toiagul celor trei vîrste:
Copilăria, ca rîsul să cînte subțire
Și-n fața noului să se mire;
Maturitatea, să se simtă stăpînă
Pe tot ce-a creat omenească mînă;
Bătrînețea, de pacea livezii
Să se bucure împreună cu iezii.
Cu jăratecii cuvîntului
Să aprind focul de tabără
Cu limbă de sabie și de oglinzi.
Pentru tine, omule, care nu te mai vinzi
Diavolului galben, recelui ban.
Cu tine, omule, oamenilor,
Orice ai fi: romîn, maghiar, ori rutean,
Să cinstim cu vin roșu,
Cum se cinstesc
Toate sărbătorile roșii ale acestui neam.

IMN

Iubirea noastră a venit ca un duh
Pîlpîind din aripi de puf,
Din aripi de flutur,
Cum să vreau de ea să mă scutur?
Ne-am adunat din soare,
Din apă și din vînt
Și ne-am dat mîinile calde
Aici, pe pămînt.
Din începuturile lumii ne-am căutat.
Ca un fior prin strămoși ne-am strigat.
Ne-au anunțat cu salve înalte, furnalele.
Munții și-au primenit, răcoroase, izvoarele.
Minerii ne-au primit cu sare ca spuma,
Colectiviștii cu pîne ca luna.
Țesătoarele au venit cu pînză
Ca frunza.
Moale și mătăsoasă
Pentru pacea din casă.
Și la nunta noastră
A țîșnit de pe coastă
O stea roșie spre bolta albastră.
Strigă bucuria din noi.
Dragostea noastră
Urcă munți și coboară văi.
Dă bice, iubite,
Să țîșnim ca un arc peste vechi.
Îmi sună ca un ghioc în urechi
Vîntul veacului meu.
Ce vrea în fugă să-mi spună?
Dă bice, iubite,
Sub soare, sub lună,
Să ajungem cu țara
În roșia lumii Comună.

ȘI NILUL...

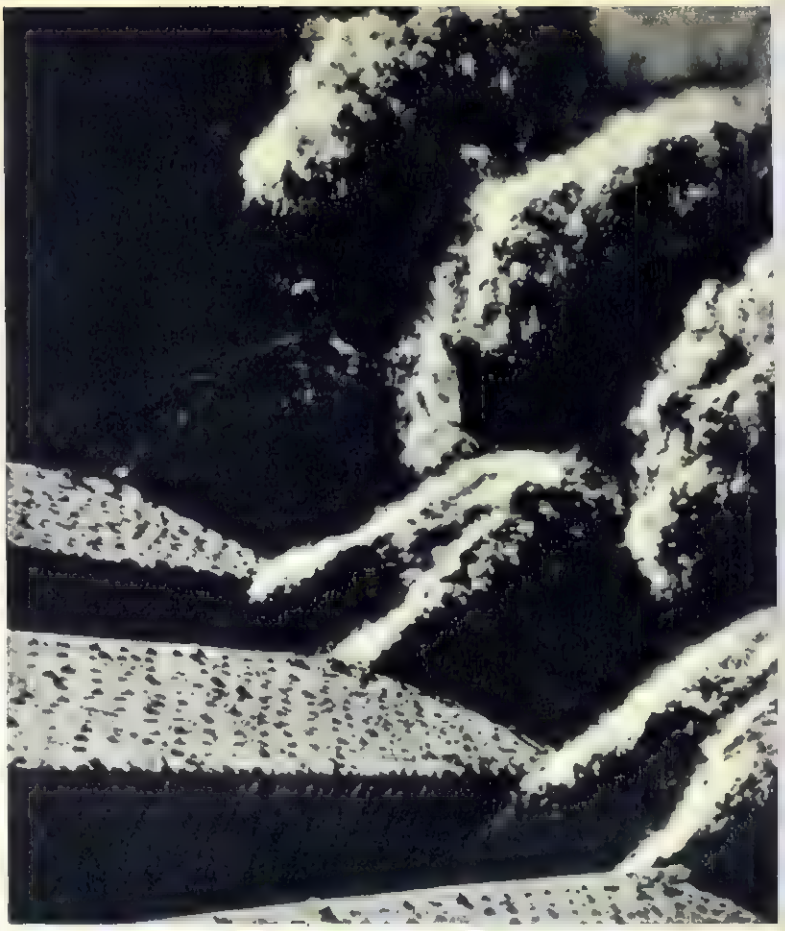

de D. BABOIAN

Fluviile, ca și oamenii, își au istoria lor. Drumul lor de viață, infinit mai lung și mai spectaculos decît cel al oamenilor, nu poate fi rupt de destinul acestora. Iată, bunăoară, apele, cînd domoale, cînd învolburate și repezite, ale bătrînului Nil; cine ar putea nega trainica legătură de viață dintre marele fluviu și milioanele de felahi de pe malurile lui? De mii de ani s-a transmis din generație în generație adevărul cunoscut: „Egiptul este un dar al Nilului".

Cînd, sub înrîurirea anotimpurilor, marile fluvii se revarsă, oamenii blestemă prăpădul. În valea îngustă dar nespus de fertilă a Nilului revărsarea apelor este, dimpotrivă, binecuvîntată de felahi și așteptată în fiecare an cu nerăbdare. Pentru că mîlul gras, lăsat în urma lor de apele ce se retrag apoi în albia largă, face să rodească din plin pămîntul, „stimulîndu-l" să dea două și, uneori, chiar trei recolte pe an.

Țară de soare și de nisip, regiunea egipteană a Republicii Arabe Unite este beneficiarul direct al generozității Nilului. Și ceea ce încă pînă în urmă cu cîțiva ani era smuls cu lăcomie de la gura poporului jecmănit și umilit de colonialiștii englezi, revine azi în întregime Egiptului.

SĂ SMULGI NOI „DARURI" NILULUI...

Cîndva, unicul țel al egiptenilor era să scape de robia colonialistă. Astăzi, cînd felahul s-a întîlnit cu libertatea, el își îngăduie să viseze, să lupte pentru ca visurile lui să se înfăptuiască — prin munca sa și cu ajutorul prietenilor adevărați. *„Visul nostru cel mai minunat* — scria ziarul „Al Massa" din Cairo — *este să construim marele baraj de la Assuan"*, cu ajutorul căruia Nilul, zeificat odinioară, va putea fi constrîns să trezească la viață uriașe întinderi de pămînt acoperite de nisipurile deșertului.

Omul în luptă cu natura transformă fluviul în aliatul său de nădejde. Și nu numai de azi. Visul construirii unui baraj la Assuan datează de mulți ani. La 880 km sud de Cairo, într-o regiune de încîntător pitoresc se ridică stăvilarele durate aci în urmă cu cîteva decenii. *„Cînd în 1924 am văzut barajul de la Assuan* — scrie Emil Ludwig în cartea sa „Nilul — viața unui fluviu" — *semnificația lui simbolică m-a impresionat cu atîta forță încît în acest punct hotărîtor al fluviului cred că am înțeles întregul sens al vieții Nilului, de la izvoare pînă la liman"*. În acel început timid de la Assuan, scriitorul a întrevăzut perspectiva transformării deșertului în pămînt roditor, prin eforturile „dominate de inteligența omului". Acolo, în sud, la sute de kilometri depărtare de Cairo, se dă în prezent bătălia pentru pîinea întregului popor, tot așa cum la Cairo și la Port-Said s-au purtat, nu de mult, luptele hotărîtoare pentru libertatea țării.

Unul dintre milioanele de fii ai Egiptului, cărora apele strunite ale Nilului le vor aduce lumină și o viață mai bună.

VA FI BINE...

„AJUTOR" ȘI AJUTOR

Pe hartă, regiunea egipteană a Republicii Arabe Unite ocupă un spațiu respectabil: circa 1.000.000 kilometri pătrați. În fapt însă, doar patru la sută din acest teritoriu reprezintă pămînt fertil, restul — împărăția deșertului. Și dacă ținem seama de faptul că nouă zecimi din populația de 24 milioane de oameni trăiește în valea îngustă a Nilului, înțelegem mai bine cît de acută este pentru egipteni nevoia de a ieși din strînsoarea pustiului, printr-o adevărată ofensivă de fertilizare a *„pămînturilor fără apă"*.

Ceea ce pînă acum cîțiva ani era imposibil din pricina sabotajului sistematic al stăpînilor colonialiști ai Egiptului, se poate înfăptui în prezent în condițiile statului liber și independent. Numai că proiectul grandios, de perspectivă, al construirii barajului de la Assuan depășește cu mult posibilitățile bugetului R.A.U., ceea ce a determinat guvernul din Cairo să solicite, încă în 1955, un împrumut Băncii Internaționale de Reconstrucție și Dezvoltare (B. I. R. D.). Cum însă această instituție bancară se află sub influența și controlul marelui capital monopolist american, condițiile în care s-a oferit împrumutul n-au putut fi acceptate de guvernul egiptean. S.U.A. și Anglia s-au grăbit să promită și ele în 1956 finanțarea construirii barajului de la Assuan dar, ca și Banca Internațională, au pretins nici mai mult nici mai puțin decît „dreptul" de a controla economia egipteană și de a „orienta" politica economică a guvernului din Cairo.

„Puterile occidentale s-au declarat gata să colaboreze cu noi — a arătat președintele Nasser — *dar ne-au cerut un preț prea mare pentru aceasta. Cînd am refuzat să-l plătim, ele s-au ridicat împotriva noastră"*.

Printre cele mai brutale încercări de a sugruma independența cucerită prin luptă de egipteni a fost agresiunea bandităească de la Suez, care s-a soldat — se știe — cu un fiasco total.

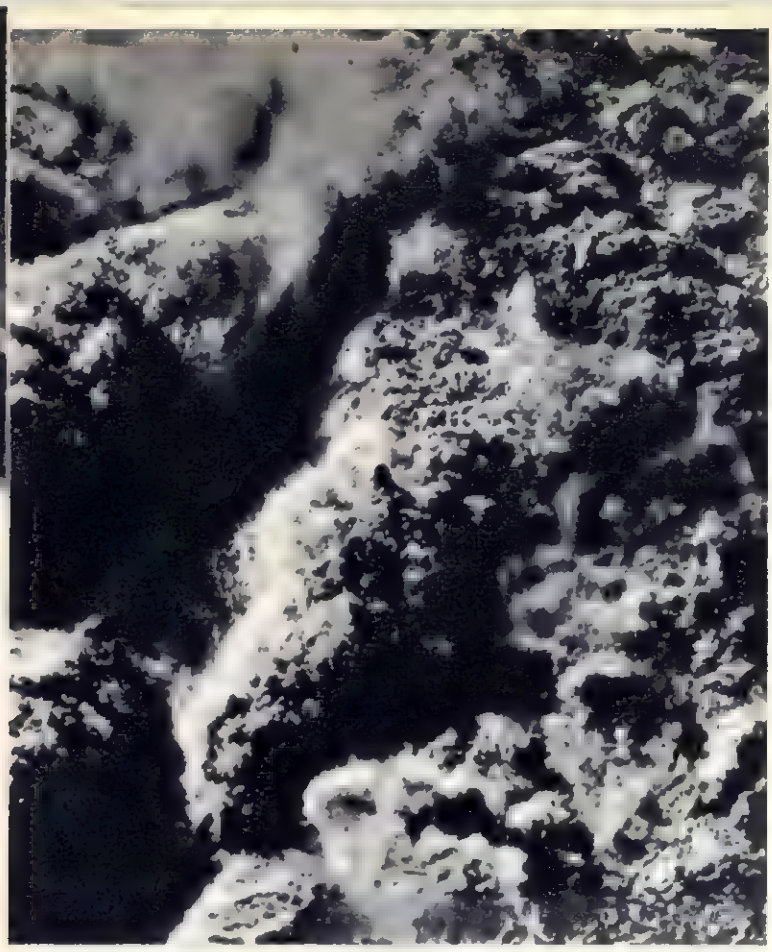

În această impresionantă dezlănțuire a forțelor Nilului se plămădește parcă viitorul pământului cu trecut milenar. ←

Naționalizînd Compania Canalului de Suez, guvernul egiptean a declarat din capul locului că beneficiile obținute din exploatarea acestui canal vor contribui la finanțarea construirii barajului de la Assuan, care va însemna un punct de cotitură în opera de industrializare a țării și de ridicare a nivelului de trai al populației. Cu toate acestea „visul cel mai minunat" nu putea fi înfăptuit fără ajutorul masiv al unei mari puteri.

Răspunzînd prompt și cu spirit de solidaritate cererii adresate de guvernul Republicii Arabe Unite, guvernul sovietic s-a declarat gata să participe la construirea primei părți a barajului de la Assuan, punînd la dispoziție utilajul corespunzător, specialiști, precum și un credit de 400.000.000 ruble, în afara creditelor anterioare acordate R.A.U.

Ajutorul sovietic nu se rezumă, firește, doar la finanțarea noului baraj egiptean. Se știe că U.R.S.S. ajută R. A. U. în construirea a peste 100 de obiective industriale, atît în regiunea egipteană cît și în cea siriană.

Salutînd cu entuziasm ajutorul sovietic, egiptenii au sezisat contrastul izbitor dintre atitudinea cămătărească, cinică, a puterilor occidentale, și gestul nobil al prietenilor sovietici.

„Spre deosebire de imperialiștii anglo-americani, care caută în fel și chip să înrobească popoarele arabe și recurg la lozinci false despre prietenia cu arabii pentru a le adormi vigilența și a le acapara bogățiile — scrie ziarul „Al Djumhur" — *Uniunea Sovietică demască ferm și consecvent comploturile imperialismului și întinde popoarelor arabe o mînă frățească, acordîndu-le ajutor dezinteresat în opera de întărire a independenței lor".*

CÎND SE ANUNȚĂ... CONCEDIERI LA AMBASADA AMERICANĂ

În ziua cînd telegramele de presă anunțau noul ajutor sovietic acordat Republicii Arabe Unite, corespondentul din Londra al Agenției „Associated Press" consemna prima reacție a Occidentului: *„o surpriză neplăcută"*. Atît de neplăcută, încît zile în șir după aceea „afacerea" Assuan (în Occident totul se reduce la „afaceri") era — cum s-ar zice — cap de afiș. În ziarele americane se puteau citi asemenea titluri și texte reflectînd deruta occidentală: *„L-am pierdut pe Nasser"*; *„Sovietele la Assuan"* (sic!); *„Occidentul exclus"*; *„Rusia va apare ca un stat care ajută o țară săracă... să devină un stat industrial modern"*; *„Acest acord este o tragedie!"* etc. etc.

În același timp, egiptenii jubilau: *„putem, în sfîrșit, să construim barajul, în ciuda uneltirilor imperialiste. Îl vom construi cu ajutorul prietenilor noștri care au arătat prin fapte că sînt gata să ne vină în ajutor în vremuri grele* („Al Massa")".

Se vede treaba că și în incinta ambasadei americane din Cairo au existat două atitudini față de participarea U.R.S.S. la construirea barajului de la Assuan. Așa se explică știrea apărută în săptămînalul „Rose el yussef" potrivit căreia 10 funcționari egipteni ai ambasadei S.U.A. din Cairo au fost concediați deoarece (citățm textual): *„nu și-au ascuns bucuria la aflarea veștii că guvernul R.A.U. va începe construirea barajului de la Assuan cu ajutorul primit din partea Uniunii Sovietice"*.

Măsurile ridicole de acest gen, ca și țipetele de isterie ce-și găsesc ecou în presa reacționară din Occident, nu pot împiedica popoarele să vadă în creditul sovietic, acordat pentru înfăptuirea marelui vis al egiptenilor, o nouă și strălucită expresie a ajutorului generos oferit în condiții profund echitabile de către o mare putere socialistă, unei țări mici, care face primii pași pe drumul deschis de independența recent cucerită.

În Occident se face, de obicei, multă reclamă zgomotoasă în legătură cu ajutorul acordat de S.U.A. altor țări. Dar iată că un studiu comparativ, publicat nu de mult de însuși Departamentul de stat american asupra importanței ajutoarelor S.U.A. și ale țărilor socialiste, ne dă posibilitatea să constatăm că și în acest domeniu S.U.A. se află mult în urma noastră. Cifrele sînt concludente:

De la sfîrșitul anului 1955 lagărul socialist a dat ajutor economic unui număr de 19 țări slab dezvoltate, acordîndu-le credite în valoare totală de 1600 milioane de dolari. În schimb, creditele americane oferite țărilor slab dezvoltate n-au depășit suma de 900 milioane de dolari.

„Așadar — conchide ziarul francez „L'Express" care comentează studiul comparativ american — *ajutorul guvernamental al S.U.A. este inferior cu 40% celui sovietic"*.

Alarmate de influența mondială crescîndă a U.R.S.S., americanii își pun întrebări și caută explicația nepopularității politicii lor. Răspunsul e simplu: guvernul S.U.A. cheltuiește 75% din suma de patru miliarde de dolari — rezervată „ajutorării" străinătății — pentru exportul de armament. Ceea ce rămîne este oferit cu titlu de ajutor economic în condiții de-a dreptul înrobitoare, așa cum s-a încercat — fără succes — în cazul finanțării barajului Assuan.

ASSUAN — „FIUL MOSCOVEI"

Spre deosebire de creditele americane care cer rentabilitate mare în termen scurt și dobînzi grele, ajutorul sovietic pentru barajul Assuan este oferit pe termen lung și în condiții infinit mai avanta

Minunile naturii — florile de piatră — vor trebui, totuși, să facă loc uriașului de beton ce va trece și pe sci spre a înălța pe trepte tot mai mari apele aducătoare de belșug ale Nilului ↓

INSTITUT

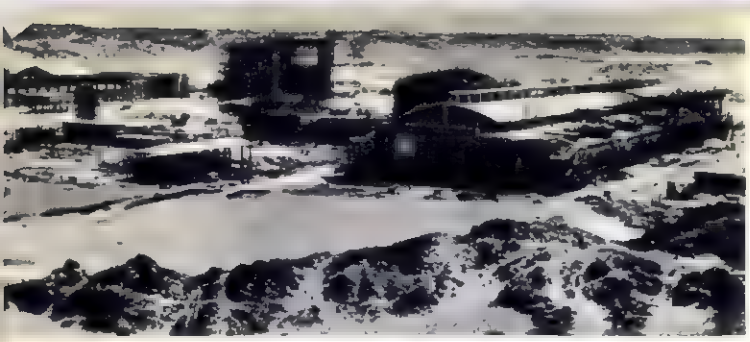

Assuan — șantierul Combinatului chimic

Cine și ar putea închipui văzînd fotografia fără cuvenita explicație că este vorba de blocuri de locuințe construite la doi pași de deșert, în zona Assuan?

joase, creditul de 400 milioane de ruble urmînd să fie amortizat într-un termen de 12 ani — prin livrări de mărfuri către U.R.S.S.

Iată deci cum, pe temeiul unui ajutor sovietic, regiunea egipteană a R.A.U. va putea păși la ridicarea acelui uriaș baraj care va asigura irigarea a 1.000.000 hectare de pămînt, ceea ce înseamnă mărirea suprafeței cultivabile a regiunii egiptene cu aproape o treime.

Marele baraj va avea o lungime de cinci kilometri, lățimea de 50 metri și înălțimea de 111 metri. El va ridica simțitor nivelul apelor Nilului la punctul Assuan, și va crea un lac de acumulare cu un volum de 130 miliarde metri cubi

Încă de pe acum, Assuan și împrejurimile lui au luat înfățișarea unui vast șantier. Nu departe de locul unde se va construi barajul se fac pregătirile pentru ridicarea uneia dintre cele mai puternice hidrocentrale care va furniza anual de zece ori mai multă energie electrică decît cea de care dispune în prezent întreaga regiune egipteană. În același timp, progresează rapid lucrările pe șantierul Combinatului chimic, care va asigura în viitor îngrășămintele chimice necesare celor 520.000 de noi hectare de pămînt ce vor fi smulse deșertului cu ajutorul apelor Nilului strunite la Assuan.

Față de marele baraj ce se va ridica în apropiere, vechiul baraj va fi, pe cît se pare, un dig obișnuit. Comparație este grăitoare Vechiul baraj — 5 miliarde mc. apă; viitorul baraj — 130 miliarde mc. De 26 ori mai mult!

La ora aceasta egiptenii nu se mai îndoiesc de faptul că își vor înfăptui visul; toți știu că barajul ce se va înălța la Assuan prin munca lor și cu ajutorul mijloacelor materiale și al specialiștilor sovietici va face ca lumina electrică să pătrundă pînă în cele mai îndepărtate sate ale regiunii egiptene, va lichida înapoierea economică, va contribui la ridicarea nivelului de trai al maselor și la consolidarea independenței.

Pentru toate acestea, pentru prietenia sinceră manifestată de Uniunea Sovietică față de egipteni și, în general, față de popoarele arabe, ziarul „An Nahar" dă glas recunoștinței maselor: *„Dacă Egiptul este fiul Nilului, barajul de la Assuan va fi fiul Moscovei, iar zidurile lui vor forma un baraj, fără îndoială, definitiv pentru influența occidentală în Asia și Africa"*.

Assuan — „fiul Moscovei", iată simbolul dragostei și popularității de care se bucură marea Uniune Sovietică și în țările Orientului Apropiat și Mijlociu!

CRABII OCUPĂ INSULA

de A. DNEPROV

1

— Ei, voi cei de colo, fiți mai cu băgare de seamă! — strigă Cookling.

Marinarii stăteau pînă la brîu în apă și se căzneau să tragă afară din șalupă o ladă micuță de lemn. Era ultima din cele zece lăzi pe care inginerul le aducea cu el pe insulă

— Of, ce zăpușeală, un adevărat iad! — suspină el, ștergîndu-și gîtul gros și roșu cu un fel de basma pestriță. Apoi își scoase cămașa leoarcă de transpirație, și-o aruncă pe nisip, și-mi spuse

— Dezbracă-te, Batt, aici nu e nici urmă de civilizație. N-are cine să te vadă.

Priveam mîhnit la goeleta ușoară care se legăna încetișor la vreo doi kilometri de mal. De-abia peste douăzeci de zile se va reîntoarce să ne ia.

— Și pentru ce dracu' a fost nevoie să cărăm mașinile dumitale pînă în acest infern de foc? — l-am întrebat pe Cookling, stringîndu-mi hainele. Pe o asemenea arșiță, pînă mîine pielea îți va fi de-ajuns de uscată ca să putem face din ea foițe de țigară!

— Ei, nu-i nimic. Cu cît va frige mai tare, cu atît va fi mai bine. Privește, acum sîntem la amiază și soarele stă drept deasupra capetelor noastre.

— La ecuator e totdeauna așa — mormăii eu fără să-mi iau ochii de la „Porumbița". Asta scrie în toate manualele de geografie.

Marinarii se apropiară și se opriră tăcuți în fața inginerului Mîna acestuia lunecă leneșă în buzunarul pantalonilor și scoase un pachet cu bani

— Ajunge? — întrebă el întinzîndu-le cîteva hîrtii.

Unul dintre ei dădu aprobativ din cap.

— În cazul ăsta sînteți liberi. Vă puteți întoarce pe vas. Și nu uitați să-i amintiți căpitanului Hayll că-l așteptăm peste 20 de zile

Marinarii plecară

— Să ne apucăm de treabă, Batt — zise Cookling. Ard de nerăbdare.

L-am privit cu îndîrjire.

— Drept să-ți spun, nu știu pentru ce am venit aici. Înțeleg, acolo, la amiralitate, poate nu vi s-a părut nimerit să povestiți totul. Acum, însă, cred că ar fi cazul...

— Desigur, pot s-o fac. Dar și acolo ți-aș fi povestit totul dac-aș fi avut timp...

Simțeam că minte, dar n-am spus nimic. Iar Cookling, cu aceeași expresie nefirească a feței, continua să-și frece gîtul roșu-purpuriu cu palma-i durdulie. Așa făcea totdeauna cînd voia să spună o minciună — știam asta. Dar acum eram pregătit și pentru așa ceva

— Vezi tu, Batt, e vorba de o experiență nostimă pentru verificarea teoriei ăluia, cum îi spune...—se opri și mă privi întrebător în ochi

— A cui?

— A savantului ăla englez... dracu' să-l ia, îmi scapă numele Ba nu, stai că mi-l amintesc: Charles Darwin...

M-am apropiat de el și i-am pus mîna pe umărul gol.

— Ascultă, Cookling, tu crezi poate că oi fi vreun idiot care nu știe cine-i Charles Darwin? Termină cu minciuna și vorbește deschis! Pentru ce am debarcat pe bucata asta de nisip incandescent din mijlocul oceanului? Și te rog să nu-l mai invoci pe Darwin.

Cookling hohoti, lăsînd să i se vadă gura plină cu dinți falși Trăgîndu-se mai într-o parte, cam la vreo cinci pași, spuse:

— Și, totuși, ești un imbecil, Batt. Tocmai pe Darwin îl vom pune aici la încercare.

— Pentru asta am cărat pînă aici zece lăzi cu metal? — întrebai eu apropiindu-mă din nou de el.

În mine fierbea ura împotriva grăsunului ăstuia pe care strălucea sudoarea.

— Da — rosti el, și încetă să zîmbească. Și în ceea ce privește obligațiile dumitale, află că în primul rînd trebuie să despachetezi lada nr. 1 și să scoți de acolo cortul, apoi conservele și instrumentele necesare pentru deschiderea celorlalte lăzi.

Cookling vorbea cu mine la fel cum vorbise pe poligon, cînd i-am fost prezentat. Atunci era în uniformă militară. Eu, de asemenea.

— Bine! — aruncai eu printre dinți, și mă apropiai de lada nr. 1.

În două ceasuri, un cort mare era instalat drept pe mal. Am adus apoi o lopată, o rangă, un ciocan, cîteva șurubelnițe, o daltă și alte unelte de lăcătușărie. De asemenea, vreo sută de cutii de conserve diferite și mai multe recipiente cu apă potabilă. Pe toate le-am așezat în cort sau în preajma lui.

Deși era șeful, Cookling munci vîrtos cot la cot cu mine. Se vedea că era nerăbdător să-și înceapă activitatea. Absorbiți de lucru, nici n-am observat cînd „Porumbița" își ridicase ancora și se pierduse în zare.

După masă ne-am apucat de lada nr. 2. În ea se afla un cărucior obișnuit, pe două roate, asemănător acelora folosite pe peroanele gărilor pentru transportarea bagajelor.

Voiam să mă apuc de cea de-a treia ladă, însă Cookling mă opri.

— Mai întîi să examinăm harta — îmi spuse el. Va trebui ca toate celelalte lucruri din lăzi să le împrăștiem în diverse locuri.

L-am privit mirat.

— Experiența impune acest lucru — explică grăsunul.

Insula era rotundă și semăna cu o farfurie răsturnată. Avea un golf mic în partea de nord, tocmai acolo unde debarcaserăm. Era înconjurată de un mal nisipos, larg de aproape 50 de metri. După fîșia de nisip începea un platou jos, presărat cu mici tufișuri, uscate de arșiță. Diametrul insulei nu depășea 3 km.

Pe hartă erau făcute cîteva însemnări cu creionul roșu: unele de-a lungul malului nisipos, altele în adîncime.

— Încărcătura celorlalte lăzi va trebui s-o depozităm în aceste puncte — spuse Cookling.

— Dar ce sînt astea? Aparate de măsurat?

— Nu! — spuse inginerul, și chicoti.

Avea un obicei nesuferit de a chicoti atunci cînd știa ceva ce nu știau alții.

Lada a treia era îngrozitor de grea. Cînd primele scînduri zburară, abia mi-am reținut un strigăt de uimire. Din ladă se împrăștiară plăci și bare de metal de diferite mărimi și forme.

— S-ar putea crede că am venit aici să ne jucăm cu cuburile! — exclamai eu, descărcînd bucăți grele de metal, dreptunghiulare, pătrate, rotunde și sferice.

— N-aș prea crede — răspunse Cookling, și se apucă să desfacă cealaltă ladă.

Lada nr. 4 și toate celelalte pînă la a noua se dovediră a avea aceeași încărcătură de piese de metal. Acestea erau de trei feluri: cenușii, roșii și argintii. Am recunoscut că erau de fier, aramă și zinc.

Cînd să deschid ultima ladă, a zecea, Cookling spuse:

— Asta o vom desface după ce vom așeza pe insulă piesele de metal.

În următoarele trei zile, eu și Cookling am cărat metalul cu căruciorul prin insulă. Aranjam piesele în grămăjoare mici. Unele rămîneau la suprafață, pe altele însă, potrivit indicației inginerului, le îngropam. În unele grămezi se aflau bare de metal de toate soiurile, în altele dintr-un singur fel.

După ce am terminat cu toate acestea, ne-am înapoiat în cortul nostru și ne-am apropiat de ultima ladă.

— Deschide-o, dar fii cu băgare de seamă — spuse Cookling.

Lada era mult mai ușoară și mai mică decît celelalte. Era plină cu rumeguș de lemn, presat, avînd la mijloc un pachet învelit în pîslă și hîrtie cerată.

Cînd îl desfăcurăm, un aparat monstruos ca aspect se înfățișă ochilor noștri. La prima vedere el amintea o jucărie mare, metalică, asemănătoare unui crab. Însă nu era vorba doar de un aparat aidoma acestui crustaceu. În afara celor șase mari brațe, crabul mai avea în față încă două perechi de tentacule, ale căror capete erau ascunse într-o învelitoare ce amintea de botul întins, pe jumătate căscat, al unui animal monstruos. Pe spatele crabului, într-o adîncitură, strălucea o mică oglindă parabolică din metal lustruit, cu un cristal roșu în centru. Spre deosebire de crabii-jucării, acesta avea două perechi de ochi — în față și în spate. Uimit, am privit mult timp „jucăria" din fața mea.

— Îți place? — mă întrebă după o tăcere îndelungată Cookling.

Am dat din umeri.

— Se pare că într-adevăr am venit aici să ne jucăm cu cuburi sau cu alt soi de jucării pentru copii.

— Asta e o jucărie foarte periculoasă — spuse Cookling cu deosebită satisfacție. Ai să vezi îndată. Ridic-o și pune-o pe nisip.

Crabul era ușor: nu depășea trei kilograme în greutate. Stătea pe nisip, destul de țeapăn.

— Și ce va fi mai departe? — îl întrebai cu ironie pe inginer

— Să așteptăm. Lasă-l nițel să se încălzească...

Ne-am așezat pe nisip fără a scăpa din ochi monstrul metalic. Peste două minute am observat că oglinjoara de pe spatele lui se întoarce încet în direcția soarelui.

— Ho-ho,se pare că învie! — exclamai eu sărind în picioare.

Cînd m-am ridicat, umbra mea căzu întîmplător asupra mecanismului și deodată crabul începu să se miște cu pași mărunți, făcînd o săritură ca să iasă din umbră. Surprins, mă dădui în lături ca împins de un resort.

— Iată o jucărie pe cinste! — chicoti Cookling. Ce, te-ai speriat?

Îmi șterse fruntea transpirată.

— Spune-mi, pentru dumnezeu, Cookling: ce-o să facem aici cu el? Pentru ce am venit aici?

Cookling se ridică și, venind către mine, îmi spuse cu un ton serios:

— Să verificăm teoria lui Darwin.

— Da, dar aceasta e o teorie biologică, teoria selecției naturale, a evoluției și așa mai departe... — bîlbîii eu.

— Chiar așa. Dar, privește: eroul nostru s-a dus să bea apă!

Eram stupefiat. Jucăria se tîrîse spre mal și, coborîndu-și un fel de trompă, trăgea în ea apă. Terminînd de băut, se tîrî din nou la soare și rămase nemișcată.

Priveam spre această mașină mică și resimțeam pentru ea un dezgust straniu, amestecat cu frică. Pentru o clipă mi s-a părut că oribila jucărie-crab este asemănătoare însuși lui Cookling.

— Dumneata l-ai conceput? — îl întrebai eu pe inginer, după un moment de tăcere.

— Ihi — mugi el, și se întinse pe nisip.

M-am întins și eu, ațintindu-mi privirea asupra straniului aparat. Acum el părea a fi complet lipsit de viață.

M-am tîrît pe burtă spre el și am început să-l examinez îndeaproape. Spinarea crabului avea forma unei jumătăți de cilindru, cu niște adîncituri mici în față și în spate. În ele se găseau cîte două deschizături amintind ochii.

Impresia aceasta îmi era întărită de faptul că la capătul deschizăturilor, în adîncul corpului, străluceau niște cristale. Sub corpul crabului se putea observa o platformă netedă — acesta era abdomenul. Ceva mai sus ieșeau dinăuntru trei perechi de clești mari și două perechi de clești mici, trei perechi de brațe mari asemănătoare tentaculelor și alte două perechi de aceeași formă, însă mai mici.

N-am reușit să văd ce se afla înăuntru.

Uitîndu-mă la jucărie, m-am străduit să înțeleg din ce cauză amiralitatea i-a acordat o atenție atît de mare încît a echipat un vas special pentru călătoria spre insulă.

Eu și Cookling am continuat să stăm întinși pe nisip, adîncîți fiecare în gîndurile sale, pînă cînd soarele a coborît atît de jos la orizont încît umbra tufișurilor ce se aflau ceva mai departe a căzut peste crabul metalic. Imediat el s-a mișcat cu ușurință și s-a tîrît din nou spre un loc însorit. Dar umbra l-a ajuns și acolo. Și atunci crabul nostru s-a tîrît de-a lungul malului, apropiindu-se tot mai mult de apa încă luminată de soare. Se părea că simte nevoia să fie cu orice preț în bătaia razelor soarelui.

(Din „Znanie-Sila")

(Continuare în numărul viitor)

ELEVUL CRISTEA DINTR-A XI-a...

— Foc! foc! Ard magaziile!

Țipete disperate au spart, într-o seară, liniștea obișnuită a unui cartier din Sibiu.

Vecinii au ieșit în stradă, trecătorii întîrziați s-au oprit să privească, însă minutele treceau, iar flăcările amenințau să cuprindă toată clădirea.

În acele clipe, un tinerel, în uniformă de școlar, s-a desprins dintre oamenii care, în așteptarea pompierilor, urmăreau cu ochii flăcările. A rezemat o scară de clădirea depozitului și a pătruns în podul cuprins de flăcări. În ciuda fumului care-l înecа și ai flăcărilor care-i amenințau viața, el a început primele operații de stingere. Se poate stinge oare focul fără apă? Desigur că nu. Și în pod nu era nici o gură de apă. A coborît și a racordat un furtun la o cișmea. Apoi, urcat din nou, a reușit să oprească incendiul.

. . . . . .

Au trecut două zile de la această întîmplare. La direcția Școlii medii nr. 1 „Gh. Lazăr" din Sibiu a sosit o adresă: „Elevul dv., Radu Cristea din clasa a XI-a, dînd dovadă de eroism și riscîndu-și viața, a stins un incendiu care amenința depozitele noastre, salvînd astfel importante valori materiale. Pentru această faptă aducem mulțumiri elevului, precum și corpului didactic și organizației U.T.M., care au reușit să crească astfel de elemente. Salvatorului depozitului nostru îi acordăm un premiu în bani"...

În aceeași zi, peste 500 de elevi, colegi din toate clasele, adunați în careul din curtea școlii, l-au felicitat și l-au ovaționat.

Modest și cuminte, elevul Radu Cristea dintr-a XI-a a răspuns și el cu un... discurs. Un „discurs" format din două fraze care, de fapt, spun tot:

— Nu mi-am făcut decît datoria. Doar sînt utemist!

F. URSEANU
Fotografie autorului

„Vedeți, așa a pornit focul. Numai că atunci era seara..." — a început să-mi povestească elevul Radu Cristea despre incendiul pe care l-a stins.

TEHNICIENII

În mica și vestejita bibliotecă a bunicii mele am găsit în toamna aceasta o cărțulie. Se cheamă: „Județul nostru Sălaj". Patruzeci de pagini, tipărite mărunt și scoase la lumină prin 1921 de o tipografie din Beiuș. Autorul ei (despre activitatea și destinul căruia, cu părere de rău, nu pot oferi nici un fel de amănunt) încerca, la acea dată, să întocmească un soi de monografie literaturizată a vechiului județ Sălaj, ocupîndu-se în primul rînd de pătura cultă („inteligența", spunea autorul), statornicită în mediul rural al județului. Datele statistice, incomplete, oferă, totuși, un tablou edificator: doi-trei învățători în comunele cu peste trei mii de suflete, cîte unul sau nici unul în sate și cătune, nici un medic, nici un doctor veterinar, nici un agronom. Medici veterinari sau agronomi, doar în centrele de plasă. Sau pe marile moșii. Contele Bámffy de la Năsfălău, de pildă, își avea agronomul său „de casă". Agronom era și Jozsika, dar pe propria sa moșie.

Evident, o asemenea situație nu caracteriza numai acest județ din nord-vestul Transilvaniei.

Comuna Frumușani din raionul Vidra, pe care am vizitat-o de curînd, avea, la aceeași dată, în 1921 deci, doi învățători pentru toți cei 3.000 de locuitori ai săi. Agronomi, veterinari, medici umani — nu se aflau decît în centrul de plasă.

În prezent, în aceeași comună Frumușani statul nostru a trimis pentru folosul locuitorilor de aci: un inginer agronom și doi tehnicieni agronomi, un medic veterinar și un tehnician zooveterinar, doi medici umani (o internistă și o pediatră), o soră de ocrotire, o moașă, un sanitar și șaisprezece cadre didactice — învățători și profesori.

Cei mai vîrstnici își amintesc: după reforma agrară din 1921, (corect: după farsa agrară din 1921) producția globală de cereale a început să scadă. Reprezentanții moșierimii au ținut atunci în parlament discursuri furtunoase: „Reforma agrară a nimicit principala sursă de venit a țării. Țăranul muncește pămîntul în mod primitiv. N-are unelte, nu cunoaște decît intuitiv și rudimentar regulile agrozootehnice".

Într-adevăr, plugarul, lipsit de unelte și de cunoștințe agrotehnice avansate, nu putea obține la hectar, de pe micul său lot, ceea ce boierul, înzestrat cu toate uneltele trebuincioase, reușea să obțină de pe marea sa proprietate. Dar statul, prin aparatul său fiscal și jandarmeresc, ce alta făcea decît să-l gîtuie tot mai mult pe țăran? Moșierii, îngrijorați de „soarta venitului național", au respirat în scurtă vreme liniștiți; pămîntul, promis plugarilor încă în tranșeele Mărășeștilor, a revenit, treptat, în mîinile celor care-l „cedaseră" cu cîțiva ani în urmă.

SĂ REVENIM LA FRUMUȘANI

Frumușani e o comună situată la vreo 25 km distanță de București. Mare, frumoasă, cu oameni harnici și pricepuți.

Medicul veterinar Nistor Dănciulescu, consultă.

Frumușăneanul, am observat încă de la început, este azi om învățat să-și aleagă cuvintele, să folosească în vorbire termeni potriviți. Discutînd despre munca cîmpului, el mînuiește cu pricepere o sumedenie de termeni de tehnică agricolă: asolament, ameliorație, microorganisme, ingrediente... Semn că cei cinci tehnicieni statorniciți în comună n-au stat de pomană.

Soții Dănciulescu — Elena și Nistor. Ea, inginer agronom; el, medic veterinar. Îi așez intenționat în frunte. Amîndoi se bucură în comună de o autoritate și o prestanță deosebite.

Am aflat că sînt orășeni de baștină. După terminarea facultății li s-au oferit posturi în Capitală (Elena a lucrat chiar o vreme la Ministerul Agriculturii). Dar au cerut să meargă să muncească la țară. „Acolo e locul agronomilor și veterinarilor" — și-au spus. Azi sînt atît de legați de inima și destinele frumușănenilor, de parcă s-ar fi născut și-ar fi crescut pe ulicioarele comunei.

De învățat au avut și tehnicianul și lucrătorul ogorului. Pentru a ajunge să se înțeleagă deplin unul pe celălalt și să colaboreze rodnic, n-a fost chiar atît de simplu. Treaba aceasta nu s-a făcut în cîteva zile și cît ai bate din palme.

— Îmi amintesc de conferința mea celebră de debut — povestește rîzînd Elena Dănciulescu. Asta s-a întîmplat la o săptămînă după sosirea mea la Frumușani. Citeam (îmi amintesc perfect fraza): „...îngroparea bălegarului în pămînt duce la o mai intensă activitate a microorganismelor." Cineva m-a întrerupt: „Și cînd ne aduc la cooperativă microorganisme din astea?" Am roșit, m-am fîstîcit, și am plecat acasă plîngînd. Da, așa a fost la început..

— Frumușăneanul are pretențiile lui. Și pe bună dreptate! — îmi spune în continuare doctorul Dănciulescu. În zadar, vorbindu-i de metode agrotehnice, îi dai cu formule chimice, cu teorie, cu scripturistică. Dacă nu te vede lucrînd practic, dacă nu te vede punînd mîna pe sapă, „concretizînd" terminologia tehnică, nu te crede și nu-l îndeamnă inima să-ți urmeze sfatul.

Frumușănenii, ca toți oamenii, nu sînt deopotrivă nici ca fire, nici ca hărnicie. Oameni ca Nistor Mîțu, Ilie P. Florea, Gheorghe D. Florea au sprijinit de îndată îndrumările tehnicienilor, chiar dacă n-au avut întru totul încredere în deplina lor reușită. Au întors brazdă de 20 cm.

SATULUI

de Liviu MAIOR

Florea Ciocu însă a stat „să mai aştepte". S-a apucat de lucru cum ştia el, ignorînd sfaturile tehnicienilor.

— Aveam un plug poznaş — îmi povesteşte el azi. Oricum îi priponeam grindeiul, fierul intra virtos în pămînt şi răsturna brazdă adîncă. „Tragi către vorba agronomului" — îl sudui am şi eram tare mîniat. Lîngă mine era un cumnat: Ilie P. Badea. La el, brazda de 15 cm. Cum dorisem şi eu să ar. Stai să vezi: anul trecut a fost, cum ştii, cam secetos. Răsare porumbul lui Badea, al meu nici că mijeşte. Cînd e al lui de un cot, al meu de-o palmă. Cînd e al meu de 40-50 cm, al lui de 1 metru. Dar aci s-a oprit. N-a mai avut putere să se-nalţe. Al meu, semănat mai adînc, a găsit *umiditatea necesară*. L-a ajuns pe al lui Badea, l-a întrecut şi s-a copt la vreme. Al lui a rămas pitic şi prăpădit.

La sfîrşit, pentru toţi, aceeaşi învăţătură: brazda adîncă, timpurie, aşa cum i-a învăţat inginerul agronom. Şi încă una: sfaturile tehnicienilor trebuie urmate întocmai. E adevărat, primii trei au ajuns la această concluzie pe o cale directă, fără ocolişurile îndoielii şi neîncrederii. Florea Ciocu, întîmplător. Iar Ilie P. Badea (şi nu e el singurul) după o experienţă neplăcută şi costisitoare.

Dar, eficace pînă la urmă...

LA FRUMUŞANI, PE URMELE VIITORULUI

Cîteva zile am stat la Frumuşani. Toată vremea i-am însoţit pe unul sau pe altul dintre tehnicienii comunei. E adevărat: acum, în miezul iernii, nu este prea multă treabă de făcut pe tarlale Dar oamenii nu stau pe cuptor Iar tehnicienii nu intră în concediu.

Iată, pentru exemplificare, cîteva dintre momentele însemnate de mine în carnet.

La căminul cultural am ascultat, împreună cu alţii, conferinţa „Iarovizarea cartofului", ţinută de profesorul de ştiinţe naturale Constanţa Constantin. Au urmat discuţii. Cei mai mulţi se pricepeau să iarovizeze. Alţii s-au angajat să încerce în iarna aceasta. Tehniciana le-a însemnat numele; judecînd după activitatea ei, asta înseamnă că-i va vizita acasă, pe fiecare.

Împreună cu tovarăşa Dănciulescu am colindat casele mai multor gospodari pentru a cerceta probele de germinaţie la grîu. Însoţitoarea mea îşi însemna „în minte" (ce-i drept are o memorie excepţională!) rezultatele fiecăruia. La individualul Ghenu Florea, de pildă, a constatat că sămînţa pusă de propă, în glastră, n-a încolţit în întregime.

— Înţelege-te cu nea Vasile Georgescu şi faceţi schimb de sămînţă — i-a spus. La el grîul a încolţit minunat. Sau du-te la baza de recepţie Budeşti. Şi pe Maria Ghenu, vecina dumitale, am trimis-o acolo.

Am trecut şi pe la centrul veterinar al doctorului Dănciulescu. Era mîndru. Depăşise peste aşteptări planul de venituri. Depunea la bancă nu 4.000 lei, ci 50.000 lei.

Împreună cu Elena Dănciulescu am trecut într-o zi cu docarul prin perimetrul întovărăşirii. La o cotitură, dăm de o turmă de oi intrată în grîul întovărăşiţilor. Ciobanului Chiriţă, nici că-i păsa. Atunci o văzui pe blînda şi prietenoasa ingineră schimbîndu-se ca prin minune.

Nu ţi-e ruşine? Nu ţi-e milă de truda oamenilor?!

Şi aşa mai departe.

Să vii la sfat. Ne socotim acolo. Adică, te-or judeca întovărăşiţii.

..Şi însoţindu-i, şi urmărindu-i în activitatea lor, mă gîndeam în aceeaşi vreme, nenumăraţi agronomi, veterinari şi tehnicieni agricoli, răspîndiţi pe tot cuprinsul ţării, îşi fac, ca şi ei, datoria, în satele în care au fost trimişi. Datoria de a lupta pentru introducerea şi împămîntenirea tehnicii înaintate în agricultura noastră nouă.

Fotografii de G. AGAPIAN

În laboratorul agrotehnic al comunei: profesoara de ştiinţe naturale, Constanţa Constantin.

Zi de duminică. De vorbă cu întovărăşiţii comunei.

CĂI GREŞITE

Ghenka merge spre 15 ani, are un ciuf rebel pe frunte, umerii laţi şi pumnii puternici. Îl poţi vedea în faţa cinematografelor vînzînd bilete cu supraprеţ, îl găseşti jucînd cărţi şi bînd pînă la ziuă în vreun restaurant, sau ascultînd plictisit morala care i se face de fiecare dată cînd e adus la secţia de moravuri a miliţiei raionale.

Ce s-a întîmplat cu acest băiat inteligent şi vioi? Cum se poate ca asemenea tineri — puţini şi răzleţi, fireşte — să mai existe încă în mijlocul harnicului tineret sovietic? Filmul „Căi greşite", realizat în studioul moscovit „Maxim Gorki" de regizoarea M. Feodorova după scenariul scriitoarei V. Spirina, ne dezvăluie cauzele unor asemenea rătăciri. Dar, mai ales, ne arată, cu multă fineţe psihologică şi profundă cunoaştere a realităţilor sociale, cum sînt readuşi pe calea bună acest tînăr şi cei cîţiva prieteni ai săi. Căldura şi înţelegerea colectivului, exemplul tinerilor din jur demni, pătrunşi de răspunderea muncii lor — tactul pedagogic al lui Serghei Suşkov, şeful sectorului de moravuri al miliţiei raionale, sînt hotărîtoare în înnoirea sufletească a acestor tineri rătăciţi. Povestirea acestei metamorfozări este făcută la înaltă tensiune dramatică, de unde şi caracterul captivant al filmului.

În fotografiile de mai jos, cîteva scene din filmul „Căi greşite".

Punct de vedere

Un spectacol „serios"

În ultima vreme, comedia „Doctor în filozofie" a lui Branislav Nuşici s-a bucurat de mult succes pe scenele noastre. În ciuda „happy-end"-ului, ea conţine o puternică satiră socială — mai puţin profundă decît cea a lui Caragiale, dar cu mult comic de situaţii. După cum se ştie însă, umorul nu ajunge niciodată direct de la autor la spectator. El are nevoie de actori, de o scenă, de un regizor. Aceste ultime trei elemente s-au îmbinat foarte greu la Teatrul de Stat din Baia Mare. Scenă, ce e drept, era... Erau şi actori. Regizorul însă, Petre Meglei, nu şi-a prea făcut simţită prezenţa decît poate pentru a fixa corect intrările şi ieşirile actorilor; iar Nae Popescu în rolul principal (Jivota Ţviovici) n-a căutat să comunice sensul piesei şi să valorifice comicul ei gras. Astfel, umorul s-a furişat în afara scenei şi toate încercările lui timide de a reintra au fost puse la punct cu multă severitate.

Jivota Ţviovici, sec şi ordonînd tot timpul, ar fi vrut să pară un soi de comandant de companie ai cărei soldaţi sînt mama, fiul, unchiul etc. Dar tonurile severe, monocorde, şi tăria spartanică de care dădea dovadă la toate loviturile soartei au golit rolul de comicul suculent şi au imprimat întregului imbroglio un ritm mecanic, pe care el părea să-l dirijeze tehnic, prin scurte comenzi. Marele combinator, unchiul Blagoie (Mircea Chirvăsuţă), n-a rezistat acestui ritm, cu toate intenţiile bune de care a dat dovadă, iar doctorul Reisser (Costin Iliescu), încercînd să „facă" un savant sustras cotidianului, s-a sustras cu asemenea zel încît a devenit pur şi simplu inexistent.

Ceea ce a mai salvat ceva din umorul lui Nuşici au fost cuplul Soika (Silvia Uţă) şi soţul Soikăi (Vasile Fanea), cît şi doamnele Spasoevici (Liana Sandra Popescu) şi Protici (Ioana Rodica Dianu). Automatismul verbal al reprezentantelor societăţii de binefacere, întrerupt şi reluat, consumînd mici cerneturi personale în şuvoiul de amabilităţi stereotipe, a creat două personaje comice pe scena unde majoritatea jucau „serios", după pilda tatălui familiei. Dar nu numai comicul verbal, ci şi acela de compoziţie au subliniat latura satirică a personajelor, ceea ce a fost însă mai pregnant în cuplul Silvia Uţă — Vasile Fanea. Acesta din urmă, de o demnitate ridicolă, strivit sub papuc dar punctînd viril aerul cu barbişonul, demonstra cît de puţine apariţii îi sînt necesare unui actor pentru a crea un personaj şi a stîrni, totuşi, hazul, fără a recurge la şarjă ieftină.

Publicul nu savura spectacolul şi, pe bună dreptate. Nuşici îi oferise o comedie la care să rîdă, şi prin rîs să condamne; cînd colo, pe scenă totul era privit cu o lipsă de umor demnă de o cauză mai bună. Doar cuplurile mai sus pomenite stîrneau uneori hazul sălii.

Socotim că de la premieră a trecut suficient timp şi că umorul — care, desigur, o fi greşit cu ceva faţă de regie — poate fi iertat şi lăsat să se reabiliteze. Îi rugăm, deci, pe această cale pe tovarăşii Petre Meglei, Nae Popescu, cît şi pe ceilalţi: lăsaţi umorul în scenă, daţi-i voie să ajungă la spectatori...

C. BĂNCIULESCU

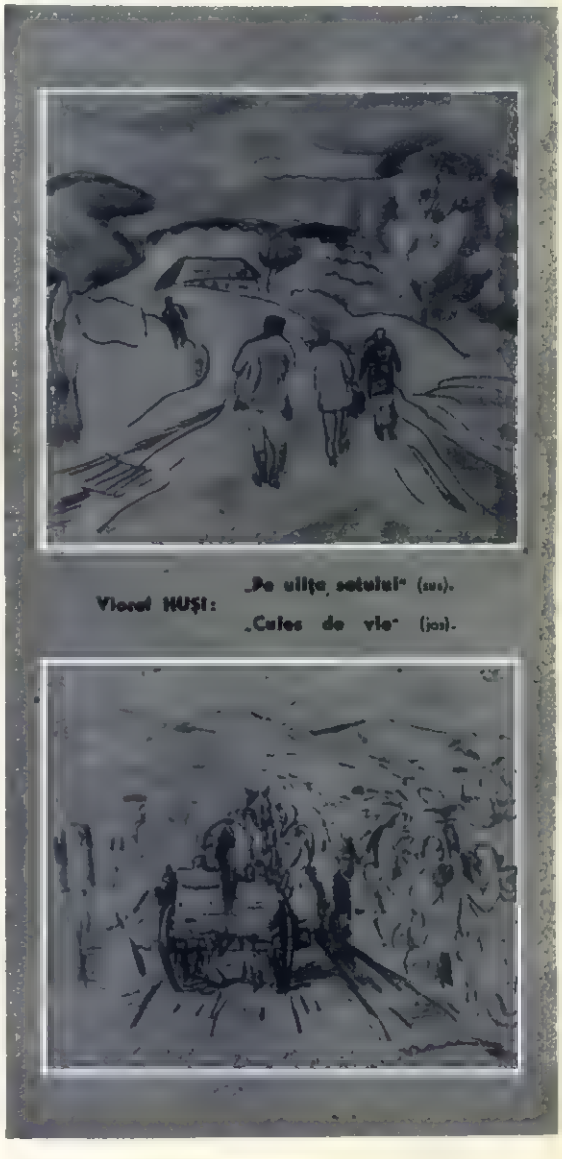

Viorel HUŞI: „Pe uliţa satului" (sus). „Culeş de vie" (jos).

MDA, SĂ VEDEM...

Mă aflam, la începutul lunii decembrie a anului 1958, într-un hol, între biroul directorului și cel al inginerului șef. Mă întorseseșem, împreună cu inginerul Moses, după o scurtă vizitare a întreprinderii — a acestei unități uriașe de fabricat ciment, situată în marginea Turzii.

Numai din procentele de depășire a planului pe 1959 s-ar putea construi temeliile și planșeele a o mie de apartamente, și secția de var ar rămâne, cu producția pe o zi, toate casele Ploeștiului. Dinspre cariere se transportă zilnic un tonaj vrednic de noul cargobot românesc, iar imaginea unei linii de ciment în care cuptorul rotativ măsoară 65 de metri covârșește orice altă imagine industrială—prin gigantism — în afară, poate, de cea a unui grup de furnale.

În această unitate numărul de oameni a crescut foarte puțin față de 1938, dar capacitatea e de două ori mai mare. Și nici nu se putea să fie altfel, căci noile concasoare sovietice ale carierei mestecă un vagon în 62 de secunde, prin câteva clămpăniturî de fălci.

Notasem toate aceste date și continuam să discut cu inginerul Moses — proaspăt întors din concediu. În clipa aceea a trecut inginerul șef, un om slab, politicos — cu presa cel puțin — și între ei s-a desfășurat următoarea conversație, aparent banală:

Ing. șef: Ne dă mereu telefon să le trimitem ciment. Din care crac le dăm?

Ing. Moses: Ar trebui să le dăm de la 2. Dar e înfundat și...

Ing. șef: În altă parte nu mai e?

Ing. Moses: Nu. Și la 2 puteau să desfunde, ar ajunge zece ore, cel mult douăzeci.

Ing. șef: Aha...

Ing. Moses: Stă așa de nu știu când, de săptămâni.

Ing. șef: Mda. Să vedem...

Și gata. Conversația s-a închis. Prin vracul respectiv se puteau descărca mari cantități de ciment de calitate. Dar el stătea imobilizat acolo. Fostul șef al silozului — un oarecare Mărgineanu — fusese înlocuit de două zile. Știam că noua conducere a fabricii avea mari bătăi de cap pentru înlăturarea unor grave neglijențe ale vechii conduceri. Și mă gîndeam că directorul Iakab, oricît ar fi de energic, de devotat, de priceput, n-o să poată pune lucrurile la punct de unul singur. Tehnicienii tineri îl sprijină — sînt absolvenți din țară și absolvenți din Uniunea Sovietică. Dar inginerul șef? De săptămîni de zile vracul era înfundat. Ar fi trebuit — dacă șeful silozului se dovedise incapabil — să conducă el operațiile, în mod direct. Ar fi trebuit să se indigneze, să tragă la răspundere, să ia măsuri, să nu aibă liniște. Deasupra lui treceau sute de tone de ciment, concasoarele mestecau stîncile, în cuptor se rostogolea clincherul, gemînd și fierbînd, iar el spunea „dăa" și „mda!"

În definitiv, volubilitatea nu e sinonimă cu luarea de măsuri. Dar acolo așteptau sute de tone de material necesar industriei! Și atunci m-am întrebat: oare pe el, ca șef al tehnicienilor, nu-l durea sufletul? Inginerul care mă conducea, chimist de fapt, se supărase de defecțiunea vracului — nu era însă atribuția lui și mai și lipsise mult timp. Am vorbit apoi cu directorul despre același lucru. Dînsul s-a indignat că noul șef al silozului — abia numit — nu luase măsuri și, după cum vorbea, am înțeles că avea să intervină el însuși. Au trecut de-atunci multe săptămîni și cine știe ce schimbări s-au petrecut în întreprindere. S-ar putea ca pe tehnicienii din conducere să-i preocupe mai mult unitatea la care lucrează, căci, oricît, aici e vorba de cea mai elementară probitate profesională. Ei nu au o „normă" controlabilă prin timp și repere rigide, totuși, acel „Mda, să vedem..." în legătură cu tonele de materiale inaccesibile îl mai aud și acum. Și pentru că are o sonoritate nepăcută, iritantă, și pentru că în spatele lui se ascunde cimentul temeliilor și al planșeelor, l-am consemnat aici.

C. COMAN

O recunoașteți? În film se numea Mariana și era studentă la Institutul de teatru. Numai că de astă dată se numește Niura și primește, foarte degajată, declarația de dragoste a lui Șmelkov (Vasile Ichim). Și Mariana (din „Alo ?.. Ați greșit numărul !) și Niura (dintr-o piesă de Arbuzov) sînt una și aceeași persoană : Rodica Tapalagă, studentă în ultimul an la Institutul de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale" din București.

TALENTE ÎN...AVANPREMIERĂ

Un teatru obișnuit — s-ar spune. Un teatru obișnuit, cu sală și foaiere, cu spectacole și afișe dar... fără casă. N-o căutați, pentru că la acest teatru nu se vînd bilete. Și, apoi, actorii...

De fapt, de la actori pornește totul. Nici unul dintre noi, văzîndu-l în „O noapte furtunoasă" sau „Conu Leonida față cu reacțiunea" nu l-ar putea numi altfel. Iar critica îi semnalează nu o dată, folosind cu generozitate epitetul de „revelații".

Numai că, a doua zi, „revelațiile", așezate școlărește în bănci, răspund cît se poate de firesc „Prezent!", cînd își aud numele strigat. „Misterul" e ușor de dezlegat: actorii de care vorbim figurează încă în cataloagele Institutului de artă teatrală și cinematografică „I.L. Caragiale": sînt studenți în anul IV, secția „arta actorului". Și, pentru că am pornit să precizăm noțiunile, trebuie să numim științific și teatrul de care pomeneam. Este Studioul experimental al Institutului. Cei care au urmărit aici, încă de acum zece ani, apariția în... avanpremieră a celor mai tinere talente ale teatrului românesc (producîndu-se pe atunci sporadic, pentru că studioul nu avea o sală proprie, apoi în sala din subsolul Ateneului și abia din urmă cu trei ani într-o modernă sală de teatru, cea din spatele Poștei) au înțeles semnificația și importanța unui astfel de teatru.

Un teatru pentru studenți ?

Întrebarea revine ca un leit-motiv: acum o lună a pus-o directorul unei reviste de balet din Peru, cu cîteva luni înainte un scriitor argentinian de renume mondial; și enumerarea ar putea continua, cuprinzînd oameni de teatru, scriitori, folcloriști, cineaști (să n-o uităm aici, de pildă, pe Michèle Morgan) din întreaga lume. Aceeași întrebare revine, traducîndu-se inevitabil prin:

— Cum e cu putință: un teatru numai pentru studenți?

Și, pe drept cuvînt, un astfel de teatru „neproductiv" ar fi în țările apusene ceva cu totul senzațional. Numai că acest „senzațional" a devenit pentru noi și în zilele noastre un lucru obișnuit.

Amintiri și perspective

Amintiri comune, emoții, inevitabilele hoașcăne, primele aplauze, toate au început să intre în recuzita mereu împrospătată a Studioului nostru. Multe nume care azi figurează în distribuțiile teatrelor din Capitală și regiuni, pe generice de film sau în programele spectacolelor de estradă, s-au făcut cunoscute prima dată pe scena Studioului.

Cîteva replici în „Platon Krecet" și Liliana Tomescu obține primele aplauze la scenă deschisă. În aceeași piesă se lansează — acum 7 ani — Ileana Predescu, Nică Ciprian și Marga Butuc-Codrescu. Subreta din „Tartuffe" de atunci este azi actriță la Teatrul Național din București: se numește Eva Pătrășcanu.

Amintirile cele mai variate despre artiștii de azi ce au debutat aci ca studenți pot fi aflate mai ales de la o anumită categorie de spectatori, de la actorii amatori din sală, în majoritate muncitori la Uzinele „23 Decembrie". În frecvent contact cu studenții, prin faptul că se află sub directa îndrumare artistică a Institutului, artiștii-muncitori au fost de multe ori martorii evenimentelor de seamă din viața Studioului. De la ei poți afla, oricînd, cum a-a lansat „bucheții" Constantin Rauțki, actualmente actor la Teatrul Național din București, Sanda Toma, și ea proaspătă actriță a Naționalului din București și Victor Rebenciuc, de la Teatrul Municipal, în „Bărbierul din Sevilla"; sau cum a devenit „Tragedia optimistă" un mare succes. Această piesă a lui Vișnevski se leagă de unul dintre cele mai interesante evenimente din viața Studioului. Jucată pentru prima oară în țară pe scena Studioului, în anul școlar 1955-1956, piesa a intrat apoi în repertoriul Teatrului Național din Craiova, o dată cu aproape toți protagoniștii (Constantin Rauțki, Gh. Cozorici, Anca Pelea, Dem. Rucăreanu ș. a.).

Fenomenul s-a petrecut atunci pentru prima oară. În anul următor, altă promoție de absolvenți s-a hotărît să urmeze exemplul craiovenilor, și rezultatul a fost nucleul noului teatru din Piatra Neamț. Gh. Popovici-Poenaru, unul dintre actorii de aici, e cel care, în piesa „Orologiul Kremlinului" de Pogodin, a redat pentru prima oară pe scena românească chipul lui Lenin în plină maturitate. Marinarul Ribakov din aceeași piesă este o mai veche cunoștință a iubitorilor de film: Florin Piersic, care a jucat în „Ciulinii Bărăganului".

Proaspeții actori ai acestor teatre și-au cîștigat și aici simpatii și succese. În urma acestor succese, Rauțki, Cozorici (îndrăznețul „Hamlet" al Naționalului din Craiova) sau cei doi actori de care pomeneam, Gh. Popovici-Poenaru și Florin Piersic, se numără printre laureații recentului festival bienal al teatrelor.

Și acum, vă dezvăluim un secret: promoția de anul acesta, respectiv clasele maeștrilor Șahighian și Finți, intenționează să nu se lase mai prejos. La Botoșani, unde proiectează să plece, sînt hotărîți să se străduiască în aceeași măsură. Cît despre repertoriul cu care vor pleca, acesta va cuprinde inițial piesele pe care le vom vedea anul acesta pe scena Studioului: în afară de cele două piese ale lui Caragiale de care am pomenit, clasa maestrului Șahighian mai pregătește „Ziariștii" de Mirodan, iar clasa maestrului Finți piesele „Mincinosul" de Goldoni, o nouă piesă a lui Arbuzov și „Ei au ajuns la un oraș" de J.B. Priestley. Cît despre actorii cu care vom face cunoștință, pe mulți dintre ei vom avea surpriza să-i descoperim drept... vechi prieteni. Pe Ana Vlădescu, fata atît de încercată de suferințe în „Ciulinii Bărăganului", o așteaptă un rol aproape asemănător în Leana, nepoata Hagiului („Hagi-Tudose"). Cît despre Rodica Tapalagă, alias Mariana, ați cunoscut-o de curînd în noul film românesc „Alo?... Ați greșit numărul!". Pe scena Studioului, sprințara Mariană se împiedică într-un enorm malacov, recomandîndu-se Gherghina Profirel. „Sulementiță, cu șprinceneie lipite, cu rizii pe cap, cu cîte doi cîrlionți la amîndouă urechile", e de nerecunoscut (aceeași piesă a lui Delavrancea).

Și, cu acestea, nu ne rămîne decît să vă invităm la spectacolele noii promoții de talente în avanpremieră din anul acesta, pe care îl dorim fără „reiache" în succese.

Maria PREDUȚ
Fotografii de A. MIHAILOPOL

Anul IV repetă, pe scena Studioului experimental, un nou spectacol.

Cuvinte încrucișate

CÎTE CEVA DESPRE CHIMIE

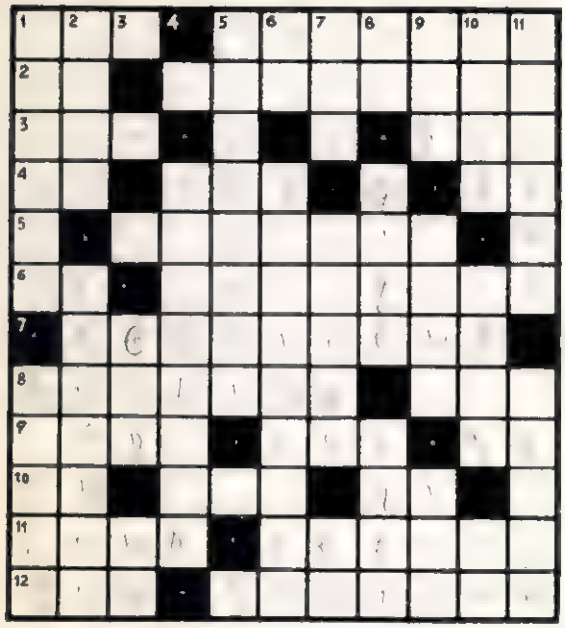

ORIZONTAL: 1) Gele naturale, formate aproape numai din metan, se găsesc din abundență în subsolul țării noastre formînd una din materiile prime de bază ale industriei chimice (sing.) — A separa dintr-un amestec diverșii lui componenți, așa cum se obține cocsul din cărbune. 2) O parte din ocean — Masă plastică folosită și la fabricarea filmelor fotografice. 3) Aproape vinil! — Localitate în U.R.S.S. 4) Odinioară (abr.) — O parte din casă! — Măsura agrară. 5) Oraș în regiunea Stalin, cu un important combinat chimic, unde în acest an va intra în funcțiune o secție de îngrășăminte azotoase cu o capacitate de 100.000 tone anual. 6) Atmosferă (abr.) — Altă localitate, de astă dată în regiunea Constanța, unde în anii puterii populare s-a construit un combinat chimic. 7) Gaz incolor cu miros specific, obținut din metan, cu multiple întrebuințări printre care și la fabricarea maselor plastice vinilice. 8) Lichid incolor, uleios, folosit în industria chimică la fabricarea coloranților — Model. 9) Localitate în regiunea Stalin, unde s-a construit o termocentrală — O rămășiță de acetilenă! — Doctor. 10) Ten! — Uzat — Îl urmează noaptea. 11) Vulcan în Sicilia — Riu pe valea căruia, bogată în zăcăminte de petrol și sare, se construiește cel mai mare combinat chimic din țara noastră (Borzești) și un nou oraș (Onești). 12) Fluviu european — În chimie, cel periodic, al elementelor, a fost creat de Mendeleev (pl.).

VERTICAL: 1) Stațiune balneară unde s-a construit un combinat chimic de produse sodice — Plantă din familia compozeelor. 2) Acetic, azotic, fosforic etc. produși ai industriei chimice, cu o largă întrebuințare (sing.) — Produși de industria chimică din scoarță, fructele, frunzele și rădăcinile copacilor, sînt folosiți în industria pielăriei. 3) Acid în parte volatilizat! — Nene! 4) Sanț puțin adînc, săpat în lungul unei piese. 5) Soli. 6) Ion Lupșa — Localitate în Moldova, cu un combinat chimic care produce fire și fibre sintetice. 7) Cilindru — Denumirea dată unor fibre sintetice românești care pot înlocui lîna — Rădulescu Sandu. 8) Tel! — Pentru pus în undiță (pl.) — Gaz care formează aproape 4/5 din atmosferă și ai cărui compuși sînt folosiți ca îngrășăminte pentru agricultură. 9) Element foarte solubil în alcool, formînd soluția numită tinctură — Element important în orice lucrare de hidroameliorații — La războiul de țesut. 10) Materie primă pentru industria textilă, în bună măsură înlocuită azi de fibrele sintetice — Incursiune aviatică — În lume! — Acțiunea lui Moș Ene — Mașini de tipărit.

Colțul fotografului amator

FOTOGRAFIATUL ÎN HALE INDUSTRIALE

Recomandațiile de mai jos sînt destinate fotografului amator care nu dispune de lampă electronică și al cărui aparat are un obiectiv de luminozitate medie.

Voi împărți fotografiile în două categorii:

Imagini statice și imagini cu mișcare.

I. Prima categorie cuprinde fotografiatul general al halelor sau al anumitor porțiuni, fără a avea oameni sau mașini în mișcare.

Pentru aceasta se recomandă:

— executarea fotografiei la ore cînd nu se lucrează;

— folosirea momentului cînd hala este cît mai bine luminată, preferindu-se ca soarele să nu bată direct prin fereastră pentru a nu avea contraste prea puternice.

Se va urmări să nu fie fum sau praf în hală și să nu avem trepidații de la ciocane de forje, motoare sau alte mașini.

Omul poate fi folosit pentru a arăta proporția, plasîndu-l în hală sau lîngă mașină schițînd o mișcare.

Se va lucra pe trepied.

Diafragmă — 22 (în lipsă se poate lucra și cu 16 sau 11, dar trebuie avut grijă ca timpul de expunere să se micșoreze cu 1/2 la fiecare mărire a diafragmei).

Timp de expunere pentru diafragma 22=10 sec. pînă la 2 min., aceasta depinzînd de intensitatea luminii.

Developarea filmului, normală, de preferat în final.

II. Amatorul mai avansat poate încerca realizarea de efecte artistice cu oameni în mișcare și joc de lumină și umbre, ghidîndu-se după următoarele recomandări

Principala condiție a reușitei e lumina. Se pot folosi razele soarelui care cad prin luminatoare sau ferestre, ori surse locale, ca flama de la sudură, para focului la cuptoare, turnarea metalelor și altele. Trebuie studiat efectul care-l dă lumina la diverse ore, sau în unghiuri diferite de așezare a omului sau aparatului.

Omul va trebui prins într-o atitudine de mișcare naturală, dictată de lucrul pe care-l execută. Exemple:

Brațele ridicate pentru a manevra lanțul macaralei.

Mînuirea cîrligului pentru frămîntat oțelul la cuptoare.

Forjînd oțelul înroșit cu barosul și altele.

În nici un caz omul nu va privi la aparat, ci va fi preocupat de lucrul său.

Pentru redarea atmosferei, e necesar a folosi șuvițele de fum la sudură, scînteile la polizor sau la turnarea oțelului, praful la încărcatul cărbunelui etc. Se va observa ca praful și fumul să fie numai local, nu împrăștiate în toată hala.

Se recomandă film ISS 21/10° DIN sau Ultre 23/10° DIN.

Timp de expunere = 1/50 în condiții mai grele de lumină, sau 1/100 în condiții mai favorabile de lumină

Diafragmă 3,5 sau 2,8. Se va da atenție la distanță și punerea la punct, pentru claritate.

Developarea filmului, normală pentru cazul cînd contrastele de lumină nu au fost puternice. Pentru a îndulci contrastele puternice ce le-am avut la fotografiat, developarea se va face în atomal diluat 1/200, timp de 120 minute.

C. SĂVULESCU

„În hală". Fotografie de S. ȘTEFĂNESCU-București.

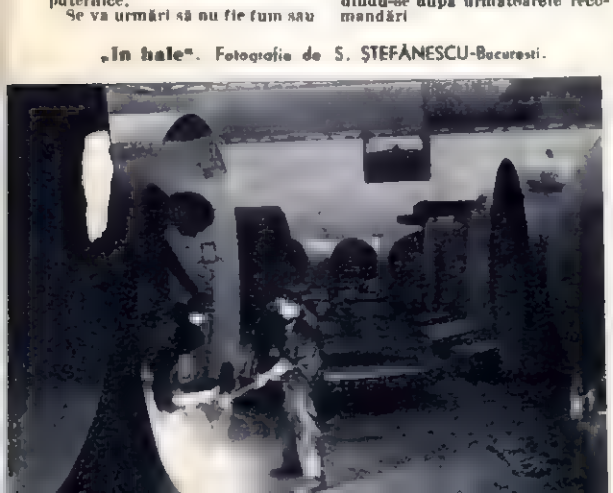

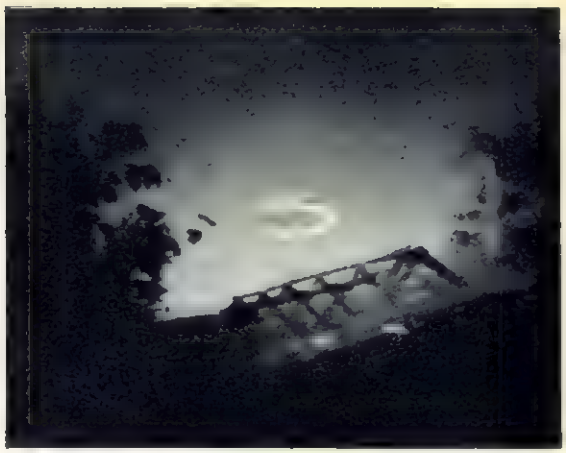

METEORITUL

Savanții sovietici de la Observatorul din Penza au realizat această excepțională fotografie a cozii unui meteorit ce coboară spre planeta noastră. Forma de „S" pe care a luat-o coada meteoritului, așa cum a apărut în fotografie, se datorește schimbărilor dese de direcție provocate de vînturile de la 60-80 km. altitudine.

O GRĂDINĂ SUBTERANĂ

Despre grădini suspendate am mai auzit, începînd cu cele despre care ne vorbește legenda asiro-babiloneană de pe vremea Semiramidei și sfîrșind cu cele amplasate pe acoperișurile zgîrie-norilor moderni. Dar despre o grădină subterană nu s-a auzit pînă acum decît în basme. Și iată, totuși, că o asemenea grădină există aievea. A fost descoperită recent, cu prilejul unei expediții organizate în munții Kara-Tau de Institutul de zoologie al Academiei de științe din Kazahstan.

În timpul explorării unei regiuni greu accesibile din acești munți, membrii expediției au dat peste o peșteră necunoscută pînă azi: o peșteră care depășește o sută șaizeci de metri în adîncime și cincizeci de metri în lărgime, avînd cupola centrală înaltă de peste șaptezeci de metri. Pereții ei sînt din marmură multicoloră și din calcar roz.

Dar marea surpriză a exploratorilor n-a fost atît descoperirea acestei peșteri cu pereți de marmură, cît faptul că au găsit în ea o adevărată grădină populată cu păsări și diferite animale. Au găsit acolo numeroși duzi, ale căror trunchiuri erau înlănțuite de plante agățătoare, au găsit tufe de mure, printre care creșteau mimoze și alte flori. Pe crengile arborilor se legănau porumbei sălbatici, rîndunele sălbatice, o anumită specie de corbi pitici și alte păsări, iar pe jos foiau felurite insecte și animale tîrîtoare.

Existența vegetației la această adîncime a fost explicată prin faptul că, la o anumită oră de după-amiază, razele soarelui, bătînd într-o lespede mare de marmură lucioasă de la intrarea peșterii, reflectate ca de o imensă oglindă, făceau să pătrundă lumina în spațiul subteran.

Cît despre păsări, ele zburau din cînd în cînd afară, dar se înapoiau toate ca la un cuib colectiv.

RAȚELE ȘI MINA DE AUR

Uneori, întîmplările reale din viață depășesc pînă și fanteziile autorilor de povești extraordinare. Așa s-a întîmplat de curînd într-un sovhoz din Kazahstan, unde realitatea a întrecut povestea cu găina care făcea ouă de aur.

E adevărat că de data aceasta nu e vorba de o găină, ci de niște rațe, și nici de ouă, ci de o adevărată mină de aur pe care acestea au descoperit-o.

Iată cum s-au petrecut lucrurile:

În timp ce despica o rață pe care o tăiase pentru nevoile menajului, o gospodină a sovhozului a constatat că stomacul acesteia conține niște cocoloașe grele ca de plumb, ce rămăseseră acolo nedigerate. Curioasă, gospodina a încercat să zgîrie cu cuțitul unul din cocoloașe. Urmarea: cocoloșul nu era nimic altceva decît aur.

Totul ar fi rămas poate o simplă întîmplare amuzantă dacă la cîteva zile după aceea o altă gospodină n-ar fi făcut o descoperire asemănătoare la o altă rață tăiată. Intrigați, oamenii din sovhoz au mai sacrificat cîteva rațe și au constatat același lucru. Atunci s-au luat de gînduri și au înștiințat institutul de cercetări zootehnice cel mai apropiat. Urmărind cîteva zile terenurile străbătute de rațele sovhozului, cercetătorii au descoperit într-un prundiș nisip aurifer. N-a fost greu să se stabilească de unde proveneau acei nisip și să se descopere astfel o mină de aur a cărei existență nimeni n-o bănuia pînă atunci.

800 DE ARBORI PE O SINGURĂ RĂDĂCINĂ

Într-o pitorească vale a masivului Tian-Șan din Uzbekistan a fost descoperită nu de mult o livadă de meri sălbatici. Faptul n-ar fi surprins pe nimeni dacă merii aceștia n-ar fi fost dispuși într-o linie regulată, ca și cînd ar fi fost sădiți anume de cineva, și dacă fructele lor n-ar fi semănat întocmai ca mărime, gust și culoare.

Ipoteza unei sădiri făcute de mîna omului fiind exclusă, doi savanți agronomi au căutat să dezlege misterul și, făcînd săpături, au constatat, nu fără surprindere, că toți acești meri nu se înmulțeau prin semințe, ci prin... rădăcină. Pe aceeași rădăcină au fost numărați peste 800 de pomi, toți la fel de bine dezvoltați și de buni producători.

Pe măsură ce lăsa să răsară un pom, rădăcina continua să crească mai departe. Și, la distanța de cîțiva metri, eșarea alt pom.

În fața acestei minuni a naturii, savanții uzbeci și-au pus problema dacă nu e posibilă cultivarea și a altor plante pe acest sistem.

În momentul de față, la Institutul de cercetări științifice pentru horticultură și viticultură din Uzbekistan se fac experiențe asupra culturii viței de vie cu scopul de a se scoate cît mai mulți butuci de pe o singură rădăcină.

SFATURI PRACTICE

Metoda cea mai bună pentru spălatul rufelor

Vă mărturisesc c-am iscodit multe gospodine și am făcut destule experiențe pînă am ajuns la convingerea că poate exista o metodă de spălare a rufelor care să dea mai bune rezultate decît altele, fără a cere un efort deosebit și, în același timp, fără riscul de a ataca țesătura. Prima constatare pe care am făcut-o de-a lungul acestor experiențe este aceea că orice rufă se spală mai ușor dacă n-o lăsăm să stea mai mult timp murdară. Obiceiul, deci, de a aștepta să se strîngă mai multe rufe pentru a le băga deodată la spălat, nu e recomandabil.

Cît privește spălatul, iată cum trebuie procedat:

Înmuiem de cu seară rufele în apă călduță, în care le lăsăm cam o jumătate de oră. În acest timp radem cîteva resturi de săpun și le fierbem cu apă și cu puțină sodă pînă se topesc complet. Scurgem apa în care au stat rufele și apoi turnăm peste ele săpunul fiert. Adăugăm apă pînă la acoperirea completă a rufelor și le lăsăm așa pînă a doua zi. A doua zi, o parte din rufe nu trebuie decît scoase din această baie și clătite. În ceea ce privește cele mai murdare și pe care baia din timpul nopții n-a reușit să le curețe complet, le mai plimbăm puțin sau le frecăm ușor în aceeași apă, apoi le clătim. În general, însă, spre a evita frecatul, care e dăunător și țesăturii și mîinilor spălătoresei, cînd rufele sînt mai murdare e bine să adăugăm la apa în care le lăsăm peste noapte o linguriță de amoniac și două-trei linguri de benzină.

Cînd trebuie să fierbem rufele, e recomandabil, de asemenea, să punem în cazan săpun ras, sodă și o linguriță de amoniac. Nu vom pune însă benzină la fiert, deoarece prezintă pericol de incendiere prin vaporii pe care-i degajă.

Tricourile de lînă se spală la fel, cu clăbuc de săpun ras, fără să fie frecate sau stoarse. Ele se curăță foarte bine dacă le limpezim într-o apă în care am fiert fasole albă, iar uscarea lor se face nu agățîndu-le pe frînghie, ci întinzîndu-le la orizontal pe o masă pe care am așternut mai întîi prosoape curate. La fel se usucă și ciorapii de mătase, care se limpezesc, în prealabil, în apă cu oțet. Cît despre ciorapii din fibre plastice, aceștia se spală numai cu apă rece și săpun, uscîndu-se tot pe prosop, departe de sobă sau de orice altă sursă de căldură.

IOSIANA

PRIVIȚI CU NOI!

CONSTRUCȚIA FABRICII DE PLACAJ din Gălățuia (Regiunea Autonomă Maghiară) se apropie de sfîrșit (foto 1). În același timp, în comună s-a terminat construcția căminului cultural (foto 2).

CÎȚIVA TURIȘTI DIN ORAȘUL STALIN au luat inițiativa și au realizat adăpostul „7 Noiembrie", situat pe creasta Pietrii Craiului (2.047 m altitudine). Construit din bîrne, nu are mai mult de 3×3 m dar este o adevărată binecuvîntare pentru turiștii înfrigurați pe dificila creastă a Pietrii Craiului.

DORIȚI O MARCĂ SAU CARTE POȘTALĂ? Introduceți în aparat costul respectiv în monede, iar aparatul vă... „livrează" prompt efectele poștale dorite. Noul aparat — o realizare românească — se află în incinta Poștei Centrale. O serie de asemenea aparate vor fi instalate în diferite puncte ale Capitalei.

Fotografii de G. AGAPIAN

PENTRU REPUBLICA DEMOCRATĂ GERMANA Uzinele „23 August" din Capitală au fabricat numeroase cisterne. Iată un nou lot, înainte de a lua drumul spre țara prietenă.

„PRĂVĂLIILE DE SUB GĂLEȚE", așa numesc locatarii magazinele aflate sub bolțile vechilor clădiri din centrul orașului Bistrița.

Fotografii de I. CORIBAN

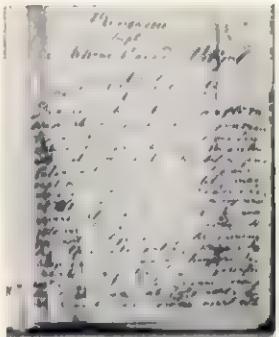

DIN MANUSCRISELE LUI NICOLAE BĂLCESCU: o pagină din lucrarea „*Românii sub Mihaiu Vodă Viteazul*" (Manuscrisul se află în Biblioteca Academiei R.P.R.)

ÎN „CETATEA DE SCAUN — SUCEAVA", ridicată la sfîrșitul secolului al XIV-lea, s-a găsit, cu prilejul săpăturilor arheologice efectuate în fostele săli ale „palatului", o colecție de lacăte și chei datînd din sec. XV-XVII. Obiectele se află acum în Muzeul Regional Suceava.

Fotografie de R. CALANCEA

TURISTUL CARE VA PLECA DIN BUȘTENI peste platul Munticelul pe marcajul „triunghi roșu" spre cabana Mălăești, cînd va ajunge în punctul unde marcajul întretaie valea Gălbenelelor va remarca la dreapta această curiozitate a naturii: un copac cu o tulpină întortocheată bizar.

Fotografie de M. DUMITRESCU

Patinoarul artificial „23 August" din Capitală a găzduit sîmbătă seara un frumos festival artistic pe gheață. Fotografiile de față reprezintă două aspecte de la festival.

CONCURS ATLETIC ÎN PLINĂ IARNĂ

Sîmbăta și duminica trecută iubitorii atletismului din Capitală au avut de ce să fie satisfăcuți: în toiul iernii au asistat la un veritabil concurs atletic la care au luat parte cei mai buni juniori și junioare, categoriile I-a și a II-a din întreaga țară. Deși desfășurat pe teren acoperit (concursul a avut loc în sala Floreasca II din Capitală), acestei întreceri i s-a acordat tot creditul cuvenit.

Pe echipe, locul cîștigător și cupa concursului a revenit Clubului sportiv școlar București, cu 92,33 puncte. Clubul a prezentat un mănunchi de tineri și tinere minuțios pregătiți, unii dintre ei, ca, de pildă, A. Stamatescu, cunoscuți de la concursul interșcolar desfășurat în iarna aceasta (Stamatescu a reeditat comportarea sa de atunci, cîștigînd la 50 m plat cu 6,0 — timp mai bun cu o zecime decît cel realizat la concursul sus-amintit).

O victorie... morală

Una dintre probele care a atras cel mai mult atenția spectatorilor a fost săritura la înălțime băieți. De fapt, lupta la această probă s-a dat între E. Ducu (Progresul-București), N. Ropoteanu (Dinamo-București) și V. Păltineanu (C.C.A.), clasați, de altfel, în ordinea de față. Pînă la 1,78 m, sufragiile publicului erau de partea lui Păltineanu, cunoscut de la Spartachiada de vară a tineretului, care s-a impus prin tehnica săriturii (antrenor I. Soeter). De la 1,78 m, ștacheta a fost ridicată la 1,82 m — înălțime pe care Păltineanu nu a mai depășit-o datorită defecțiunii de „bătaie" la ștacheță. În schimb, aceeași înălțime a fost sărită de E. Ducu și Gr. Marinescu, ambii de la Progresul-București, care și-au asigurat astfel titlul probei. Publicul a regretat insuccesul lui Păltineanu care, așa cum se exprimase unul dintre arbitri, datorită stilului său, poate fi considerat cîștigătorul moral.

Un duel pasionant

Dacă la băieți „înălțimea" a suscitat interesul unanim al publicului spectator, la junioare categoria I-a, proba de săritură în lungime s-a situat în fruntea atenției generale. Valoarea apropiată a primelor trei clasate a făcut ca de-abia ultima săritură a finalei probei respective să desemneze pe cîștigătoare. Candidată la titlu era J. Javorschi de la Progresul-București, și se părea că aceasta, cu ultima sa săritură de 5,13 m, se poate considera, liniștită, cîștigătoare. Dar cu totul altă a fost situația. Maria Budan de la Luceafărul-Orașul Stalin, care la o săritură precedentă realizase 5,05 m, avea să încheie proba cu un rezultat mai bun cu 2 cm decît al lui Javorschi: 5,15 m. Acest rezultat a smuls exclamații de surpriză în rîndurile spectatorilor, care o și văzuseră cîștigătoare pe Javorschi. Mica Maria a cîștigat o probă care aduses la start o serie dintre cele mai bune tinere săritoare din țară

R. SCURTU

Onișor Dan o înalt cît 1/3 din prăjina cu care sare. Acest lucru nu-l deranjează. S-a clasat al patrulea la proba pe care o îndrăgește atît de mult.

SINAIA. Înaintea startului din proba copiilor, la concursul din cadrul Spartachiadei de iarnă a tineretului.

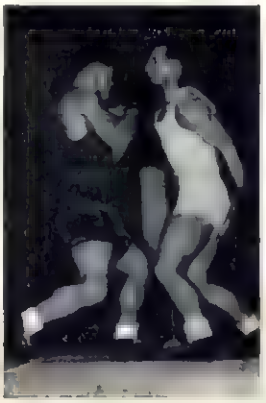

Reuniunea pugilistică închinată Centenarului Unirii. În fotografie: N. Mîndreanu (C.C.A.) l-a prins deschis pe A. Moraruș (Grivița roșie)

SPORT

TE-AM VĂZUT sîmbătă seara la gala de box de la Floreasca. Spui că iubești sportul, mai ales cel „cu mănuși. Ai venit devreme, ca să ocupi un loc bun. Ai aplaudat lupta bărbătească și eforturile celor de pe ring. Dar ai făcut un lucru nepermis la competițiile în sală ai fumat. Apelurile repetate ale crainicului de a nu se fuma nu au găsit nici un răsunet la dumneata.

Al știut că acest lucru nu e permis. Dovadă: țineai țigara ascunsă în căușul palmei, ca un elev care se ferește să nu-l vadă profesorul. Și, totuși, ai continuat să fumezi.

Ești, precum se vede, un fumător pasionat. Cred însă că ești în același timp și un pasionat al boxului. Ei bine! În serile de meci ar trebui să te hotărăști pentru una din cele două pasiuni. Pentru că altfel împiedici buna desfășurare a competiției. Și e păcat!

D. B

V. Păltineanu în finala probei de înălțime.

← Deși clasată pe locul II în proba de greutate junioare cat. I, Anca Gurău a dovedit o bună pregătire.

ÎN JURUL GLOBULUI

O PILDĂ DE ABNEGAȚIE ȘI DEVOTAMENT. Bătrîna învățătoare poloneză Franciszka Rutecka, deși paralizată din tinerețe, a educat timp de 45 de ani peste 5.000 copii dintr-un sat din regiunea Varșoviei. Iat-o stînd de vorbă cu Iosef Makowski, directorul școlii. Pe pieptul învățătoarei strălucesc, ca o răsplată a muncii sale, decorațiile acordate de guvernul polonez.

GUȘA — UN FLAGEL. Din cauza lipsei oricărei asistențe medicale, sute de mii de locuitori din țările Americii Centrale suferă de gușă — mărirea patologică a glandei tiroide — care duce la cretinism. Fotografia noastră înfățișează identificarea copiilor din Panama atinși de această gravă boală.

OU PROASPĂT" de... crocodil și un ou fosilă de... dinosaur — reptilă care a trăit în urmă cu 75 milioane de ani. Prețioasa fosilă a fost descoperită de o expediție paleontologică în Africa Centrală.

LA ȘANTIERELE NAVALE DIN ASTRAHAN (U.R.S.S.) a fost realizată o instalație, complet automatizată, pentru ridicarea vaselor în timpul reparațiilor lor. Noua instalație este deservită de un singur om, de la un pupitru de comandă. În fotografie: ridicarea unui vas petrolier pentru reparație.

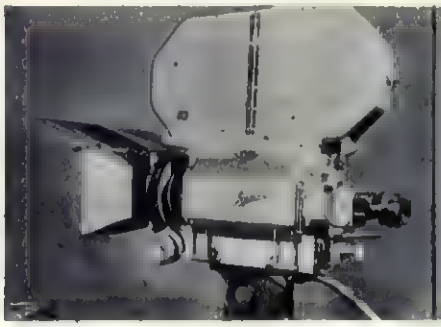

UN NOU APARAT DE FILMAT. Fabricile de specialitate din Kiev au început producția în serie a unui nou tip de aparat de filmat, denumit „Ukraina". Noul aparat e mai mic decît cele obișnuite, e ușor demontabil, iar filmele realizate pot fi proiectate atît pe ecran obișnuit cît și pe ecran lat.

ROLUL DE VĂCAR la o fermă din Henfield, Sussex (Anglia) și l-a asumat... maimuța Ginger, care păzește cu străşnicie vacile.

ÎN LOC DE... SPERIETOARE. Una din „creațiile" prezentate de casa de mode Digby Morton din Londra, la ultima sa expoziție, este și cea din fotografie. Nu știm ce impresie a produs modelul asupra publicului londonez. Sîntem însă siguri că, fixat undeva pe cîmp, ca sperietoare de ciori, „modelul" și-ar putea îndeplini cu succes menirea...

EXPRESUL DE SANTA-FÉ (S.U.A.) s-a ciocnit, în plină viteză, de un... avion cu reacție prăbușit pe linia ferată. Mai multe vagoane ale trenului au „sburat" pur și simplu, de pe linie.

Pe portativ

Montarea operei „Condamnarea lui Lucullus" de către Heinrich Voigt pe scena Teatrului de Operetă din Leipzig a cucerit sufragiile publicului și ale criticilor de specialitate. Compozitorul Paul Dessau, autorul operei, a reușit să transpună în muzică scenariul bogat în idei al libretului marelui scriitor progresist german, Bertolt Brecht.

O gen nou de artă teatrală-muzicală e în plină dezvoltare în R.P. Chineză: noua operă. Ea se deosebește de opera chineză tradițională (Sițiui) și de opera locală (iangă) prin faptul că folosește unele modalități de expresie muzicală specifice operei europene. Promotor al noii opere, care păstrează însă și unele trăsături caracteristice ale operei clasice, este considerat Li Tzin-huei.

Ziarele elvețiene au adus elogii celor doi artiști sovietici care au participat la Concursul internațional de muzică din Geneva. Este vorba de Victor Batacev, care a obținut premiul I la concursurile pentru instrumente de suflat, și de Nina Isakova, solistă vocală, care a obținut premiul II.

Inițiativa marelui compozitor sovietic Dmitri Șostakovici de a dona contravaloarea premiului I, pe care l-a obținut la Festivalul „Sibelius", asociației Finlanda-U.R.S.S. în vederea promovării schimburilor culturale dintre cele două țări a stîrnit o deosebită impresie. Suma donată este de 7,5 milioane mărci finlandeze.

Compozitorul clasic ceh Antonin Dvorak este mai mult cunoscut ca autor de muzică simfonică și de cameră. Recent, a fost prezentată cu mult succes, pe scena Teatrului Național din Praga, opera sa „Rusalka".

A fost primit cu mult entuziasm noul ciclu vocal al compozitorului sovietic Gheorghi Sviridov, intitulat „Tatăl meu este țăran" (pe versurile poetului Serghei Esenin). Precum subliniază critica de specialitate, în muzica lui Sviridov și-a găsit expresia tema esențială a dragostei de patrie.

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII Căsuța Poștală 3507 of. 33 Tel.: 17.60.10, int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU — Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

— Către toate galaxiile! Către toate galaxiile! Pregătiți-vă de oaspeți! Pregătiți-vă de oaspeți!!

Desen de I. DAVIDESCU

LA NEW YORK

— Dă-mi ochelarii cei mai negri!
— Pentru soare?
— Nu, pentru rachetă...

Desen de Rik AUERBACH

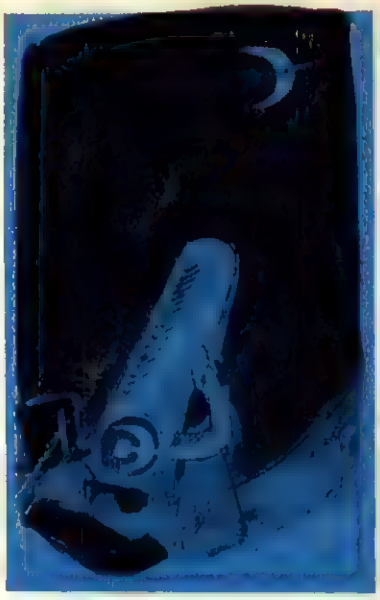

COȘMAR

Desen de PAVEN

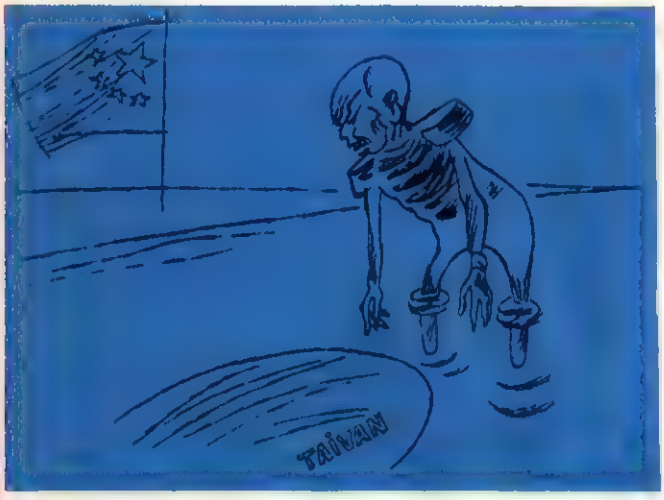

Cion Kai-și: — Hm! Nu prea mă simt la apele mele!!

Desen de PAVEN

UMOR

Rachetele colonialiștilor și orbita lor.

Desen de Viorel BURLACU

„CAPITALISMUL POPULAR"

Monopolistul: — Așa sîntem noi, capitaliștii, ne „sus-ținem" unul pe altul!!!

Desen de Adrian ANDRONIC

S.U.A. — UN ARTIST FACE „ARTĂ PENTRU ARTĂ"

Pygmalion într-o nouă versiune.

Desen de St. MUNTEANU

PREȚUL 2 LEI

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

Nr. 6 (194) — 7 FEBRUARIE 1989

SALTUL hotărîtor

John Reed a scris cîndva despre zilele Revoluției din Octombrie ca despre „10 zile care au zguduit lumea". Noi putem afirma cu deplină îndreptățire și temeinică încredere că anii septenalului vor fi șapte ani care vor preface lumea. Pe drept cuvînt, din lectura cifrelor septenalului se desprinde impresia că — parafrazîndu-l pe Țiolkovski — cosmosul devine leagănul rațiunii omenești. Totul este gîndit și plănuit la proporții de o vastitate fără precedent.

Raportul tovarășului Nikita Hrușciov a pus dintru început o pecete impresionantă asupra lucrărilor Congresului al XXI-lea al P.C.U.S., zugrăvind tabloul măreților eforturi creatoare ale poporului sovietic intrat în perioada construcției desfășurate a comunismului, pe fundalul giganticei întreceri cu capitalismul. Acest raport — document de excepțională importanță al mișcării muncitorești internaționale — s-a înstăpînit de pe acum trainic în lumea reflecțiilor intime ale fiecăruia dintre noi, îmbogățind viața noastră spirituală, constituind un solid fundament pentru cele mai înaripate vise. El se află în centrul atenției opiniei publice mondiale care îl comentează, îl analizează - relevă însemnătatea sa pentru politica, economia, cultura lumii contemporane.

Raportul sădește și întărește în inima fiecărui om al muncii de pe glob o convingere de neclintit: *certitudinea comunismului*. Visul de veacuri al omenirii nu mai e un simplu vis, ci o perspectivă reală și — în lumina istoriei — de loc îndepărtată. În înfăptuirea acestui vis, septenalul este o etapă hotărîtoare. În decursul viitorilor șapte ani va avea loc dezvoltarea uriașă, multilaterală a forțelor de producție ale primului stat socialist de pe glob, ceea ce va însemna un pas decisiv în crearea bazei tehnico-materiale a comunismului și în asigurarea victoriei U.R.S.S. în întrecerea pașnică cu țările capitaliste. E de ajuns să subliniem că sporirea volumului producției industriale în septenal va fi egală cu sporirea producției U.R.S.S. în ultimele două decenii, pentru ca să ne dăm seama de colosala însemnătate a septenalului. *„Dezvoltarea industriei, creșterea mijloacelor de producție — iată telegarul nostru puternic. Dacă îl vom avea — le vom avea pe toate celelalte"* — această idee, atît de plastic exprimată de tovarășul Hrușciov, străbate ca un fir roșu întregul raport.

În pauză, delegații vizitează sala Gheorghievski, din Marele Palat ← al Kremlinului.

COPERTA NOASTRĂ:
Luminile Moscovei

Prezidiul celui de-al XXI-lea Congres extraordinar al P.C.U.S. În loja din dreapta, oaspeţi de peste hotare — conducători ai partidelor comuniste şi muncitoreşti. La tribună, tovarăşul N.S. Hruşciov prezentînd raportul.

Totodată, însă, raportul reliefează ca pe o preocupare de prim ordin ridicarea considerabilă a buneistări a poporului sovietic pe multiple planuri. Pe lîngă faptul că Partidul Comunist al Uniunii Sovietice şi guvernul sovietic vor acorda o deosebită atenţie măririi salariilor şi reducerii preţurilor, că se va spori considerabil şi se va îmbunătăţi calitatea mărfurilor de consum popular, că în U.R.S.S. vor exista ziua de lucru şi săptămîna de lucru cele mai scurte din lume, cu creşterea concomitentă a salariului, raportul subliniază că drumul cu adevărat comunist de ridicare a buneistări a oamenilor muncii cuprinde şi asemenea variate aspecte ca: asigurarea de locuinţe confortabile, organizarea alimentaţiei publice, îmbunătăţirea deservirii curente a oamenilor, lărgirea reţelei de instituţii pentru copii, perfecţionarea învăţămîntului public, organizarea odihnei şi îmbunătăţirea asistenţei medicale a populaţiei, construirea de instituţii de cultură etc. Numai simpla înşiruire a preocupărilor ne arată o asemenea lărgime de concepţie asupra buneistări a omului, cum numai un partid făuritor al fericirii umane o poate avea.

Copleşitoare se conturează în raport perspectiva victoriei în întrecerea paşnică cu capitalismul. Tovarăşul Hruşciov face o analiză detailată a proporţiilor existente actualmente în economia U.R.S.S. şi S.U.A., demonstrînd cu argumente convingătoare că în circa 12 ani Uniunea Sovietică va deţine primul loc în lume atît în ceea ce priveşte volumul absolut al producţiei, cît şi în ceea ce priveşte producţia pe cap de locuitor. Dar, dat fiind că „ritmul rapid este o lege generală a socialismului, confirmată în prezent de experienţa tuturor ţărilor lagărului socialist", peste şapte ani ţările sistemului nostru vor produce mai mult de jumătate din întreaga producţie industrială mondială.

Cine dintre noi nu simte o înaltă mîndrie la gîndul că aceste ţări, dintre care majoritatea au fost în trecut ţinute în stadiul unei cumplite înapoieri de monopolurile imperialiste străine şi clasele exploatatoare autohtone, unele dintre ele fiind chiar foste colonii sau semicolonii ale imperialismului, vor ajunge în numai şapte ani să lase în urmă, şi în ce priveşte producţia, bătrîna lume capitalistă, dovedind în ochii tuturor popoarelor superioritatea covîrşitoare a socialismului!

Congresul al XXI-lea se înscrie de pe acum ca una dintre cele mai luminoase etape pe drumul glorios al Partidului comuniştilor sovietici, ca o parte indisolubilă a măreţului tezaur ideologic al marxism-leninismului.

Atît raportul tovarăşului Hruşciov cît şi discursurile reprezentanţilor de frunte ai partidelor comuniste şi muncitoreşti din ţările socialiste au subliniat ca o realitate fundamentală a lumii contemporane unitatea de nezdruncinat a ţărilor lagărului socialist. *„Noi înaintăm în front unit, ajutîndu-ne reciproc şi sprijinindu-ne frăţeşte. În felul acesta, dezvoltarea economică a tuturor ţărilor socialiste va ajunge treptat la acelaşi nivel"* — a spus tovarăşul Hruşciov şi această perspectivă umple de bucurie inimile milioanelor de oameni ai muncii din ţările noastre.

Despre această unitate, chezăşia succeselor comune, a vorbit la Congres şi tovarăşul Gh. Gheorghiu-Dej: *„Prezenţa la acest Congres istoric a reprezentanţilor unui mare număr de partide comuniste şi muncitoreşti din toate continentele este o nouă manifestare a unităţii de nezdruncinat şi coeziunii sub steagul biruitor al marxism-leninismului. Partidul Muncitoresc Romîn va milita ca şi pînă acum pentru întărirea unităţii lagărului socialist şi a mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale, pentru solidaritatea tuturor popoarelor care luptă pentru pace, democraţie şi socialism"*.

...Soarele Congresului al XXI-lea va străluci multă vreme în inimile popoarelor iubitoare de pace, luminîndu-le şi încălzindu-le. În lumina lui, viitorul omenirii se conturează limpede. Nu poate fi altul decît comunismul.

Victor BÎRLĂDEANU

„Acceleratorul istoriei"

— Corespondenţă telefonică din Moscova —

„Cine s-ar fi putut gîndi că ne vom întîlni la Kremlin, la Congres!" — zise emoţionat delegatul M. Goriunov, Erou al Muncii Socialiste, îndreptîndu-se spre locul unde se afla delegaţia bielorusă din care făcea parte unul dintre tovarăşii săi de luptă de pe front — Piotr Marserov.

Fostul muncitor Marserov a intrat după război în munca de partid. E acum secretarul comitetului regional Brest. Fostul colhoznic Goriunov şi-a schimbat nu numai locul natal ci şi profesia: este unul dintre cunoscuţii laminatori de la uzina din Igorsk.

În pragul Marii Revoluţii Socialiste, în ziarul burghez „Nov Vremia" se putea citi: „Să pres punem pentru moment că bol vicii au învins. Cine va condu atunci? Poate bucătarii? S pompierii? Grăjdarii, servitorii Ascuţişul ironiei acestor cuvinte s întors de mult împotriva burgh

Aspect din sală în timpul desfăşurării lucrărilor Congresului.

ziei. Cadre minunate a crescut și educat partidul comunist. Ele alcătuiesc o bogăție de neasemuit a țării. La Congres vezi parcă sinteza acestei bogății, floarea poporului sovietic. Timp de cîteva zile, alături de cei mai talentați conducători de partid și de stat, mineri și oțelari, colhoznici, ingineri și oameni de știință au elaborat programul cel mai cutezător din cîte au existat vreodată. Intervenția fiecăruia a venit să completeze acest program, să-l facă mai plin, mai perfect. Avea dreptate ziaristul francez Pierre Hentgès care, urmărind cu atenție cuvîntarea fiecărui delegat, a transmis ziarului „l'Humanité" într-una din primele zile ale Congresului că Uniunea Sovietică stabilește cifrele de plan pentru viitor cu o precizie cu care un arhitect înalță o clădire.

Unul dintre delegații mult solicitați la Congres este Ivan Mohgileveț, maistru într-una din secțiile Combinatului metalurgic din Kuznețk. El este membru al unei consfătuiri permanente de producție. S-a pomenit despre această consfătuire permanentă în raportul tovarășului Hrușciov. Prin ce a devenit ea cunoscută? La una din adunările ei s-a dezbătut proiectul septenalului pentru combinat. Proiectul a fost criticat, ca necorespunzînd cu posibilitățile reale. El prevedea mărirea producției de oțel cu 12 la sută. Membrii consfătuirii, în urma analizei amănunțite a posibilităților și a rezervelor interne, au cerut să se prevadă o creștere a producției de oțel cu 42 la sută. Aceasta înseamnă în 7 ani milioane de tone de metal în plus.

— Cum s-a născut această propunere, cine a fost autorul ei? i s-a pus lui Ivan Mohgileveț întrebarea.

— Nu se putea să nu se nască această propunere — răspunse Mohgileveț. Autorul ei nu este un om anume ci aproape întreg colectivul combinatului. La noi, toată lumea participă la lupta pentru realizarea mai rapidă a planului septenal. Iar cînd sînt căutători, ei se găsesc.

S-a remarcat că prin „căutători" se poate exprima una din trăsăturile esențiale ale Congresului.

Un exemplu nu mai puțin elocvent îl constituie cunoscutul matematician Lavrentiev, vicepreședinte al Academiei de Științe a U.R.S.S. A venit la Congres ca delegat din partea organizației regionale de partid din Novosibirsk. Poate că pare curios la prima vedere: că moscovitul Lavrentiev vine la Congres cu un mandat din partea comuniștilor de pe Obi. Lavrentiev nu mai este, însă, moscovit. Cu un an și jumătate în urmă, împreună cu alți academicieni, a plecat din proprie inițiativă în Siberia unde există un cîmp nelimitat de activitate pentru lucrări dintre cele mai interesante și cutezătoare. La propunerea lui, la Novosibirsk se va crea un mare centru științific care se va ocupa nu numai de problemele teoretice ale matematicii ci, înainte de toate, va ajuta la înfăptuirea prevederilor septenalului în ținuturile răsăritene ale țării.

De la tribuna Congresului, Lavrentiev a făcut o profundă și concentrată analiză a rolului științei în septenal, a vorbit despre marea însemnătate a apropierii institutelor de cercetări de locurile de producție. El a fost printre cei dintîi care au dat acest exemplu. A părăsit vatra caldă și capitala și s-a dus să muncească și să trăiască în locuri unde pînă acum un an mai era taiga. Sute de moscoviți și leningrădeni din institutele de cercetări i-au urmat exemplul și au plecat la Novosibirsk unde vor putea aduce o contribuție mai mare la apropierea acelor vremuri pe care ni le zugrăvește atît de clar septenalul.

Printre delegații la Congres sînt mulți colhoznici și colhoznice. De multă atenție se bucură delegația din regiunea Riazan. Sînt cunoscuți crescătorii de vite din această regiune. Pe ei și pe cei care le-au urmat exemplul i-a avut în vedere tovarășul Hrușciov atunci cînd, vorbind despre realizările agriculturii, s-a oprit o clipă și a spus: „Există de-acum primele rîndunele care ne permit să întrevedem o vară bună".

„Rîndunelele" sînt angajamentele colhozurilor și sovhozurilor din Riazan, Stavropol, Kuban și din alte regiuni ale țării de a dubla și tripla în acest an volumul producției animaliere. Mișcarea a căpătat acum caracter de masă.

Rînd pe rînd s-au perindat la tribună reprezentanți ai republicilor, ținuturilor, regiunilor țării. După cuvîntarea fiecăruia, imaginea viitorului comunist devenea tot mai clară, mai vizibilă. Nu întîmplător unul dintre ziariștii comuniști din occident a caracterizat Congresul al XXI-lea prin două cuvinte care, cred, sînt cele mai nimerite pentru a exprima scurt și cuprinzător conținutul lucrărilor ce s-au desfășurat timp de cîteva zile la Kremlin: „Acceleratorul istoriei".

AL. CÎMPEANU

↑ Tovarășii N. S. Hrușciov, A. I. Mikoian și A. I. Kiricenko în mijlocul unui grup de delegați la Congres.

→ Tovarășii Gh. Gheorghiu-Dej și Ciu En-lai într-una din pauze.

Andrei DOSTAL

PARTID IUBIT

Unirea ta
a făurit-o Lenin
ca oamenii
să creadă-n viitor.

Și ani vor trece,
secole, milenii,
dar tu, Partid,
rămîi nemuritor!

La rău, la bine,
veșnic cu poporul,
pășești viteaz,
cu sufletul deschis;

Prin vrerea ta
ne poartă astăzi zborul
spre Comunism,
spre culmile de vis!

Multe-avem:
și munți înalți, și ape!
Către mîine-i
drumul netezit

Cînd de oameni
omu-i mai aproape,
piedici nu-s
în drum să-l fi oprit.

Greutăți?
Le-nlături fără teamă.
Visul tău
e mîndru și-i curat

Mergi cîntînd
cînd zorile te cheamă,
tot ce zici
va fi neapărat.

Înainte!
Pururi către Soare!
Vom atinge-al
visului tărîm.

Nu-i pe lume piedică
pe care
noi, uniți,
să nu o doborîm!

În românește de
M. DJENTEMIROV

Dragoș VICOL

BALADA OCHILOR

Nu-mi amintesc să fi fost albaștri
sau verzi sau castanii.
Erau niște ochi adumbriți de cearcăne,
niște ochi trudiți de nesomn ca attea mii și mii...
Abia licăreau sub cozorocul șepcii
și totuși vedeau!
Vedeau dincolo de păduri și livezi
vedeau în inima mea
Și-o citeau ca pe-o carte —
vedeau pentru mine, pentru noi,
departe, departe, departe...

S-aplecau peste spicul sărac
și-i vedeau bogăția viitoare,
s-aplecau peste sufletul meu încarcerat
în credințe și crîncene datini,
și-l vedeau avîntat către soare!
Oh, ochii aceia adumbriți de cozorocul unei șepci
vechi, mînjite de ulei —
vedeau pretutindeni, vedeau ce nu puteau
să vadă încă, ochii mei...
Poenile grase de-acum,
cirezile, turmele, strugurii,
ei le vedeau și inimii mele de astăzi
știau să-i dezghioace mugurii...

Oh, ochii aceia adumbriți de cozorocul unei șepci
vechi și mînjite de ulei,
au orbit într-o noapte, au orbit
străfulgerați de cuțit!...
Vedeau prea adînc și prea limpede
peste frunțile vremii și ale pădurii,
ne vedeau nouă bucuriile
iar ucigașilor sclipătul urii!...
Da, ochii aceia adumbriți de cozorocul
șepcii vechi, au orbit!
S-au luminat însă ai noștri într-o clipă:
moartea lor i-a trezit
să vadă pretutindeni
pentru ei, pentru noi, pentru ei!...
Uitați-vă-n privirile noastre
și veți găsi, licărind ageri,
ochii aceia adumbriți de cozorocul șepcii mînjite de-ulei!

Uitați-vă-n seninul cerurilor plecate
peste holdele fără hotar
și-i veți vedea: erau albaștri
și verzi ca pădurile verzi de stejar;
uitați-vă la prunele coapte:
se limpezeau ca mustu-n ulcioare,
erau și căprui,
se tulburau ca furtunile aspre, sălbatice!...

Oh, ochii aceia adumbriți de cozorocul unei șepci
vechi, mînjite de-ulei
răsar din florile cîmpului, ne privesc din izvoare,
zburdă pe pășuni, printre mieii...
Drumuim pe căile despicate de dinții
cu visul ce-n noi l-au aprins!
Oh, ochii aceia ce vedeau atîta de departe!...
Moartea nu i-a învins,
ei au învins!...

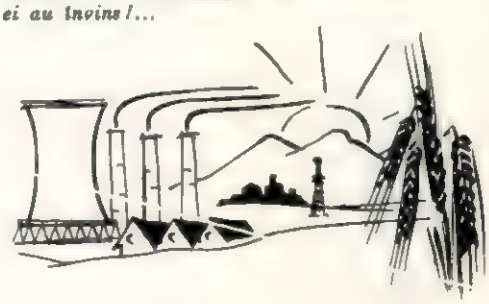

LETAY Lajos

PRIVELIȘTILE PATRIEI

(fragmente)

Lungi șirme cu lumină se țes afară-n stradă,
mașini împovărate se duc și vin ca vîntul,
în săli de clasă nouă, copiii vor să vadă,
îmbujorați, ca mărul rostogolit, cuvîntul —
și-i iunie, copacii-s sub flori ca sub zăpadă,
grădinile te-mbie, cu zestrea lor bogată,
cu-ntîiul fruct, de care te-ai bucura, gustîndu-l.

Privește-n larg: ce zile, ce vreme tinerească,
să ne legăm de-apururi viețile-mpreună
și inima la vară fără sfîrșit gîndească:
lumina ei în praguri ne bate și s-adună,
se leagănă pe ramuri, vrea fețe să-nflorească,
și nu e doar părere, a mea, cărturărească,
ci toate-n jur, de vara de aur, prind să spună.

La seama la aceste lungi înșirări de case
cu geamuri largi ett sarea dinafară,
la piețe ett poiana, la parcuri mari, umbroase,
și-n cîmp, la fața care e vis ori căprioară;
în țes s-aude zumzet, foșniri adînci de coase,
cum se adună plinea pe care n-o visase
copilul meu cu plinea în mîini de astă vară.

Stau sub bătaia aspră a razelor de soare
ca un drumeț ce-ajunge în patria visată.
Mă copleșesc priveliști mereu tulburătoare
și sîngele-mi în față noi flori de foc arată.

Bătaia fericită a inimii dă-n floare
și-i pregătită pentru noi visuri viitoare,
topită-n munca zilei de azi și mîine, toată

Nu voi uita, oriunde-o să mă duc,
tu, amintire, veșnic în fața mea să stai:
din Maramureș, un sergent, Nestiuc,
de pe Tîrnave, Molnar, zis Mihai.

Și vin mereu: un prieten bîrlădean
pe nume Ciorto — după el, îndat',
Oltenia-mi trimite pe Guran
și Szabo-mi face semne din Arad.

Am stat pe malul unui rîușor,
toți, la popas, după un drum trudit,
și din cuvîntul cald, multicolor,
priveliștile țării-au izbucnit.

Parcă treceau căruțe, parcă izbeau securi,
tractoare și dinamuri se-nvălmășeau pe rînd,
orașe noi spre stele urcînd semeții muri,
și murmurări de ape-n corăbii mari bătînd

Pe-atîtea căi albastre cuvîntul drag plutea,
în ceasuri de odihnă-n amurg, ori mai tîrziu
Le-am spus la fiecare: Să vii... Adresa mea.
Să nu aștepți de două ori să-ți scriu!

Prin toate-aceste locuri, oriunde-aș merge-acum,
e ca-n ograda tatei — an de an —
și nopțile de piele fug din drum,
și vin spre mine frați: Nestiuc, Guran

Ciorto și Szabo — inimi ce-au rămas
cu inima mea una, pîn-la moarte —
o mie de cuvinte, în luptă, la popas,
cîndva abia-începute, să zboare mai departe!

în românește de Ion BRAD

Presa vremii la moartea lui

ION C. FRIMU

„Frimu moare la vîrsta matură de 48 de ani, după o viață de jertfă și lupte continue"... scria „Socialismul" în necrologul consacrat lui I. C. Frimu, mort la 6 februarie 1919, în urma tifosului exantematic contractat în închisoarea Văcărești și a torturilor la care a fost supus la siguranță.

„Pe mormîntul vrednicului nostru tovarăș și luptător noi depunem o lacrimă de durere, amărăciune și recunoștință și ne luăm solemn legămîntul de a duce mai departe și spre victorie mișcarea care lui i-a fost așa de dragă și pentru care s-a jertfit" — glăsuia legămîntul muncitorilor veniți să-l petrecă la mormînt.

„A descrie viața și activitatea lui Frimu — arăta B. Lăzăreanu în articolul „Moartea unui om" — înseamnă a face în același timp istoricul mișcării socialiste din ultimii 20 de ani".

Nu a existat acțiune importantă în mișcarea muncitorească, nu a fost ziar, inițiativă de creare a unui sindicat, de ajutorare a ucenicilor, de apărare a intereselor proletariatului în care I.C. Frimu să nu se fi găsit în primele rînduri. De la lupta împotriva „trădării generoților" în sfîrșitul veacului al XIX-lea, la crearea mișcării sindicale în 1905-1906 și pînă la valul luptelor revoluționare din 1917-1918, Frimu a fost printre conducătorii proletariilor, care l-au iubit și l-au urmat cu încredere.

„Vorbea cu căldură, cu mult avînt, punea în vorbire imagini colorate, umor chiar. Lucrătorul acesta simplu, a cărui cultură oficială se mărginea la certificatul de 4 clase primare, surprindea totdeauna prin seriozitatea cunoștințelor sale, prin logica unei judecăți sănătoase și chibzuite" — scria gazeta „Ixbinda".

Înmormîntarea...

„Arbitrariul guvernamental și-a atins culmea față de măsurile luate cu înmormîntarea scumpului nostru dispărut" scria „Socialismul" din 14 februarie 1919. Autoritățile au luat toate măsurile pentru a-l înmormînta pe Frimu în ascuns, amenințînd cu arestarea delegaților muncitorilor care doreau organizarea unui cortegiu funerar. „Cei care vor contraveni ordinului vor fi dați în judecata curții marțiale", suna dispoziția autorităților burghezo-moșierești. S-a făcut un itinerar pe străzile cele mai întunecoase și s-a interzis orice cuvîntare. Numeroase trupe au fost postate pe drumurile ce duceau spre cimitir.

Zadarnice însă și măsurile, și ordinele autorităților! Solidaritatea proletară era mai puternică.

Iată cum descrie „Socialismul" funeraliile :

„În frunte, frumoasa coroană cu panglici roșii a tovarășilor închiși la Văcărești, urmată de alte două coroane una a lucrătorilor de la fabrica metalurgică Wolf, alta din partea lucrătorilor Companiei de gaz și electricitate. După aceea vine corul și apoi carul mortuar, acoperit tot de numeroase coroane și jerbe de flori din partea tuturor sindicatelor"...

„În urma carului mortuar, în rînduri, cîte patru tovarăși și tovarășe veniți în număr impunător să aducă ultimul salut și dovada de dragoste lui Ion C. Frimu. La mijlocul convoiului un nou cor de tovarăși și tovarășe".

Cortegiul, pornit cu cîteva sute de lucrători, ajunge în șoseaua Ștefan cel Mare cu un număr de peste două mii de muncitori și muncitoare. Pe Griviță se adaugă feroviarii, iar aproape de cimitir, peste 2.000 muncitoare de la Regie...

★

„Te-ai stins luptînd pentru idealul nostru, dar fii împăcat, căci noi, cei mulți, vom lua pildă, mergînd pe calea care mi-o arătai, spre dezrobirea noastră".

Era legămîntul celor aproape 6.000 de muncitori care s-au strîns în jurul mormîntului lui I. C. Frimu intonînd Internaționala.

O fotografie de acum 40 de ani: înmormîntarea lui I. C. Frimu.

DIN SARE, DIN PETROL, DI

Fotoreportaj de A. MIHAILOPOL

HC ≡ CH + Cl_2... V-aţi gîndit vreodată ce reprezintă aceasta amestecătură de cifre şi litere? Dacă veţi spune bunăoară unui prieten întîlnit întîmplător:

— Noroc Costică, ce faci, ce-ţi face nevasta? — vă va răspunde probabil:

— Mulţumesc de întrebare, bine sănătoasă, a născut un băiat, o frumuseţe!

Dacă îl veţi întreba însă mai departe:

— Cînd ţi-ai cumpărat, Costică, acest HC ≡ CH + Cl_2? — şi-i veţi admira eleganţa pardesiului şi culoarea lui frumoasă, vă va privi stupefiat şi se va uita în jur, crezînd că v-aţi adresat altcuiva.

— Poate eşti bolnav amice?!

— Ba de loc! Văd că ai un raglan nou, o servietă nouă...

— Şi ce-i cu asta?

— Ei vezi, şi raglanul şi servieta se datorează lui HC≡CH + Cl_2.

Şi dacă nu pricepeţi, iată formula mai simplă, aşa cum mi-a explicat-o şi mie inginerul Rosenzweig de la Întreprinderea de mase plastice „Bucureşti". Din cărbune şi carbid se extrage acetilena. Din sare de bucătărie se scoate clor. Cu ajutorul unor maşini speciale, oameni pricepuţi obţin din acetilenă şi clor un praf: pulberea PCV, sau, cum i se mai spune în limbaj tehnic: policlorură de vinil. Şi dacă mai aveţi timp şi nu vă plictisiţi, veţi afla că din petrol se obţine etilena din care, prin polimerizare, se capătă polietilena, o masă plastică folosită la fabricarea a zeci de articole, cu cele mai variate utilizări.

În 1959, producţia de mase plastice şi răşini sintetice va creşte de la 2000 tone cît a fost în anul 1958, la 6300 tone. În Expunerea făcută de tovarăşul Gh. Gheorghiu-Dej la plenara C.C. al P.M.R. din 26-28 noiembrie 1958, se arată: „Din această cantitate se vor confecţiona, pe lîngă bunuri de consum, cantităţi importante de materiale necesare în industrie, în construcţii şi în agricultură, la hidroamelioraţii. Prin folosirea materialelor din mase plastice se vor economisi circa 8000 tone de materiale feroase şi neferoase, 850 tone de piele şi alte materiale".

Muncitorii şi tehnicienii din industria chimică răspund prin fapte la îndeplinirea sarcinilor trasate de partid. Iată, înregistrate pe pelicula fotografică cîteva din realizările colectivului Întreprinderii de mase plastice „Bucureşti".

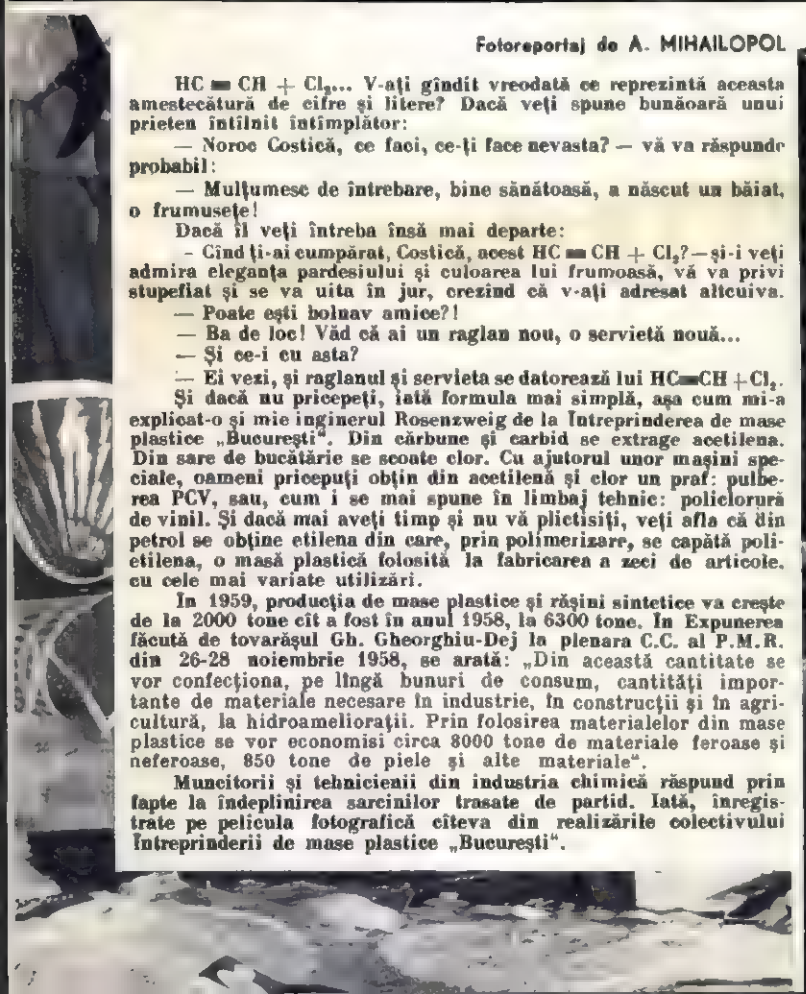

1 Cîteva exponate prelucrate din praful PCV și granulele de polietilena.

2 O mașină de injectare în care se dozează cu ajutorul unui cîntar automat, un alt material plastic și anume polietilena. La această mașină specială s-a calificat tînărul Teodor Săndulescu.

3 Prin asamblarea părților de piese injectate la mașină se creează noi modele de coșuri de uz casnic.

4 Amestecul pulberii PCV cu diferite alte chimicale (plastifiante) într-un malaxor uriaș.

5 Prin diferite procedee, din plastisol (o pastă din praful PCV plus plastifiant) se fac mingi și fel de fel de jucării.

6 Utemista Maria Denschi confecționînd din polietilenă saci, pelerine de ploaie etc.

7 La extruder, o presă care seamănă cu o mașină de tăiat carne, se fac țevi de la ¼ țol pînă la 6 țoli, ce se folosesc atît pentru lucrările de întreținere electrice și sanitare, cît și pentru instalațiile de hidroameliorații în agricultură. O țeavă din materie plastică rezistă pînă la o presiune de 12 atmosfere și este imună la coroziuni.

3

N CĂRBUNE...

4

5

6

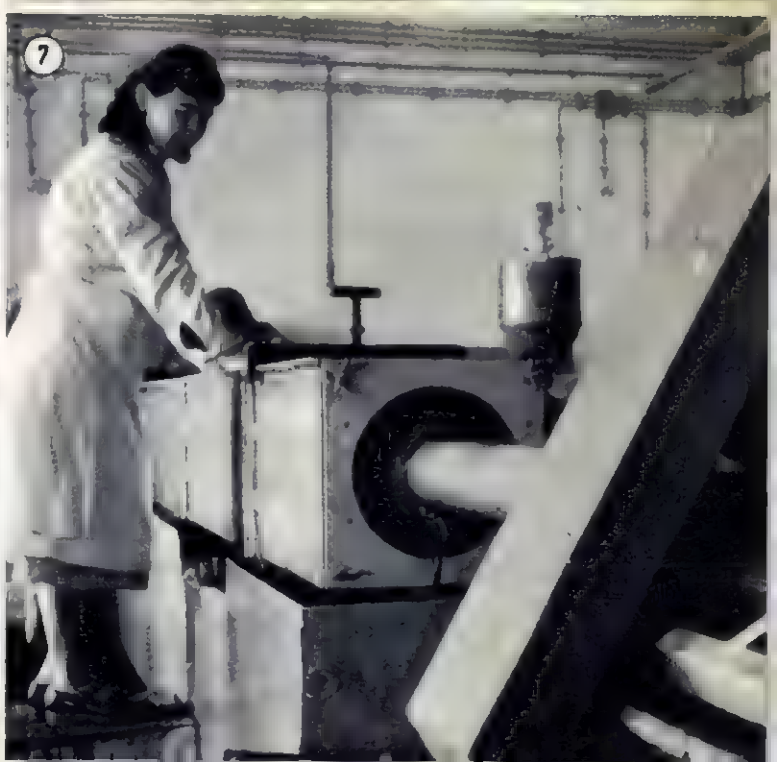

7

S.U.A. DESCOPERĂ... COEXISTENȚA

Cei mai mulți oameni știu cît de absurdă este politica „de pe poziții de forță". Mai sînt însă în lume și unii care recomandă drept leac sigur împotriva noului plan septenal sovietic... războiul preventiv. Sînt, în același timp, din ce în ce mai mulți — chiar și printre adversarii socialismului — cei care, între coexistență și non-existență, preferă pe cea dintîi...

Astfel, în primele zile ale acestui an, după ce s-a aflat de lansarea rachetei cosmice sovietice, ziarul francez „Le Monde" scria: *„Politica de pe poziții de forță este astăzi mai absurdă decît oricînd"*.

Comentînd planul sovietic pe șapte ani, Walter Lippmann a scris în „New York Herald Tribune": *„Nu este de loc o exagerare să se spună că provocării la concurență în fața căreia sîntem puși nu i se poate răspunde decît printr-un efort susținut și puternic de a spori productivitatea economiei noastre. Uniunea Sovietică ne provoacă — prin efortul său puternic și susținut în scopul ca în următorii 7-10 ani să depășească S.U.A. în ce privește productivitatea pe cap de locuitor"*.

Tributar unui limbaj depășit, Lippmann se încăpățînează să numească planurile sovietice „provocări". Cum se poate simți provocat un muncitor din Chicago de faptul că un muncitor din Sverdlovsk va putea să consume nu peste mult timp mai multă carne, mai mult lapte, mai mult unt? Limbajul e însă o chestiune particulară a fiecăruia... Esențialul stă în faptul că Lippmann nu mai lasă să se întrevadă (așa cum i se întîmpla ades, pînă nu de mult) posibilitatea ca dezvoltarea economică a Uniunii Sovietice să fie întreruptă sau chiar oprită de război. În lume sînt destui oameni în stare să se lepede — cît încă nu e prea tîrziu — de absurdități.

Și Lippmann nu este singurul care și-a recăpătat luciditatea. Cu atît mai mult cu cît basmele despre „expansiunea Moscovei" nu mai țin afișul pe manșetele ziarelor care se respectă — ele nu mai apar decît în foile care nu pot trăi fără subvenții deocheate...

Dorința unora de a face comerț cu Uniunea Sovietică și cu țările Europei răsăritene, nu mai apare acum ca un vis îndepărtat, ci mai degrabă ca o cerință stringentă.

Mulți își mai aduc aminte de declarația făcută la posturile engleze de televiziune de George Kennan, fost ambasador al S.U.A. în U.R.S.S.: *„Pericolul unei ofensive militare sovietice nu există și nu a existat niciodată..."*

Se vede că fostul ambasador american la Moscova, Kennan, a învățat să-i cunoască pe sovietici și să tragă concluzii judicioase.

Nenumărate lucruri vorbesc zilnic despre faptul că războiul poate fi evitat, că oamenii sînt însetați de coexistența pașnică, îndelungată. Pentru anul 1959 este prevăzută deschiderea unei expoziții economice americane în parcul Sokolniki din Moscova și a unei expoziții economice sovietice în sala Coliseum din New York. Nu e mai bine să se confrunte stadiul în care a ajuns dezvoltarea strungurilor carusel sau a frigiderelor, decît stadiul de perfecționare a bombelor atomice? În cadrul cercetărilor științifice la Polul Sud, într-o zi, spărgătorul de gheață „Berton Island" i-a adus pe oamenii de știință americani în vizită la stațiunea sovietică „Mirnîi". La pol strîngeri calde de mîini au demonstrat încă o dată absurditatea „războiului rece"... Încă anul trecut ziarul „Chicago Daily News" a publicat răspunsurile la ancheta cu întrebarea: „Putem menține relații cu Rusia?". 95 la sută dintre cei care nu fac parte din nici un partid s-au pronunțat pentru un schimb mai larg în domeniul culturii. Aceeași părere au exprimat-o 80 la sută dintre membrii partidului democrat și 75 la sută dintre membrii partidului republican anchetați. Pentru tratative între U.R.S.S. și S.U.A. la un nivel înalt s-au pronunțat 70 la sută din democrați și dintre cei fără de partid și 60 la sută dintre republicani. *Absolut toți cei anchetați s-au pronunțat pentru întrecerea economică pașnică cu U.R.S.S.* Încă o dovadă a faptului că nu poți judeca S.U.A. numai după maniacii „războiului rece"...

În America își face din ce în ce mai mult loc ideea că a învăța unele lucruri de la sovietici e în orice caz mai avantajos decît a te bate cu ei.

După ce a vizitat Uniunea Sovietică, Adlai Stevenson, lider al partidului democrat din S.U.A., a declarat ziariștilor: *„În primul rînd trebuie să distrugem părerile preconcepute și suspiciunea sistematică care ridică pe unii împotriva altora, pe adepții celor două sisteme. Tocmai datorită lărgirii contactelor s-ar putea ca într-o bună zi să se lichideze neîncrederea existentă"*... Asta, în primul rînd. Și în al doilea? Să lăsăm să răspundă la aceasta cunoscutul ziar american „Des Moines Register" care, după ce apreciază ca depășită ideea că numai sovieticii ar avea de învățat de la americani, scrie:

„Acum americanii încep să înțeleagă că Uniunea Sovietică a obținut mari succese în multe domenii ale științei și tehnicii. În multe domenii speciale — un exemplu elocvent îl constituie tehnica sateliților artificiali — (Uniunea Sovietică nu lansase încă la data apariției acestui articol, planeta artificială — n.r.) *rușii merg în frunte. America ar putea afla multe de la Uniunea Sovietică în ce privește aceste noi experiențe pasionante în studierea spațiului interplanetar"*.

Ziarul cheamă Statele Unite să realizeze legături și contacte mai largi cu Uniunea

Senzație pe un aeroport american: primul „TU-104" în vizită în Statele Unite. ↓

Pulsul opiniei publice din S.U.A. reflectat în presa americană. Iată prima pagină a unui număr din „The New York Times Magazine" în care sînt înfăţişate două imagini: sus: orchestra simfonică din Filadelfia, dirijată de Eugene Ormandy, aplaudată la Moscova; jos: Ansamblul de stat de dansuri populare al U.R.S.S., condus de Igor Moiseev, răspunzînd ovaţiilor publicului american.

Sovietică: *„Fie ca întreaga lume să ştie că America nu se teme de contactele cu ruşii. Un schimb larg — ştiinţific şi tehnic — între Uniunea Sovietică şi Statele Unite ar putea face din planeta noastră locul care oferă cea mai mare siguranţă pentru viaţa omului"*.

Ca oameni practici, americanii n-au putut să nu aprecieze propunerile cuprinse acum cîteva luni în mesajul lui N. S. Hruşciov, adresat preşedintelui Eisenhower, tocmai ca pe nişte propuneri care, excluzînd posibilitatea războiului, contribuie la *„o mai mare siguranţă pentru viaţa omului"*. Era vorba în amintitul mesaj de propuneri privind lărgirea comerţului între cele două state. Propunerile au stîrnit o adevărată vîlvă şi au găsit aprobarea largă. *„Se simte o presiune din partea cercurilor de afaceri* — scria Margareth Higgins în „New York Herald Tribune" — *în favoarea slăbirii embargoului asupra unor mărfuri pe care U.R.S.S. doreşte să le achiziţioneze, mărfuri interzise pe motivul că ar contribui la întărirea potenţialului militar sovietic..."* (Între timp U.R.S.S. a elaborat planul pe şapte ani şi pînă şi cei mai orbiţi au avut prilejul să vadă că dezvoltarea potenţialului civil sau militar al Uniunii Sovietice nu depinde nici în cea mai mică măsură de importul din S.U.A.).

Desigur că presiunea cercurilor de afaceri e determinată în primul rînd de dorinţa de a cîştiga dolari. Dar în bună măsură ea poate contribui şi la cîştigarea păcii şi la asigurarea unui drum larg progresului. Poate că reprezentanţii cercurilor de afaceri nu reuşesc întotdeauna să formuleze asta, dar iată că un cunoscut istoric american ia asupra sa această sarcină. E vorba de profesorul Frederick Shumann care a vorbit la Carnegie Hall cu prilejul celei de a 41-a aniversări a statului sovietic şi a celei de a 25-a aniversări a stabilirii relaţiilor sovieto-americane:

„Mie, ca american — a început savantul burghez — *nu-mi face plăcere să insist asupra greşelilor şi păcatelor Americii. Totuşi am impresia că a sosit momentul... ca noi să revizuim cu toată seriozitatea linia acţiunilor noastre în relaţiile cu Rusia"*.

„Toţi americanii, toţi ruşii, şi întreaga omenire — a continuat Shumann — *nu pierd nimic ci dimpotrivă au numai de cîştigat de pe urma comerţului şi schimburilor dintre aceste două puteri gigantice din secolul al XX-lea, de pe urma schimburilor culturale şi ştiinţifice, a colaborării în domeniul dezvoltării energiei atomice, în scopuri comerciale şi a tratativelor cu privire la încetarea experienţelor atomice... precum şi de pe urma realizării multor ţeluri comune"*.

Iar dintre aceste ţeluri, cel mai important este întrecerea paşnică, triumful ideii coexistenţei între Statele Unite capitaliste şi Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste. E bine că din ce în ce mai mulţi americani înţeleg aceasta. Va fi şi mai bine cînd şi cele mai de seamă personalităţi oficiale din S.U.A. o vor înţelege.

Radu ŢIULESCU

HELICOPTERUL MONTATOR..

La oţelăriile din Kralove Dvor (R. Cehoslovacă), trebuia montată o coroană la un ciclon pentru curăţirea gazului de furnal. Înălţimea ciclonului — 32 metri. Greutatea coroanei — 800 kg. Dificultatea operaţiei era evidentă chiar şi numai din enumerarea celor două cifre. Ar fi trebuit adusă o macara specială, montată o schelă şi multe ore de muncă — ceea ce ar fi necesitat mari cheltuieli.

S-a găsit însă o altă soluţie, care ducea la o montare mai rapidă şi, în plus, la o economie de 200.000 coroane cehe: transportarea şi montarea coroanei în vîrful ciclonului cu ajutorul... helicopterului. Urmăriţi în fotografii desfăşurarea acestei îndrăzneţe operaţii:

1) Helicopterul, purtînd coroana — fixată cu un cablu de oţel detaşabil — încearcă s-o aşeze la locul stabilit în vîrful ciclonului. În zadar, însă; cea mai mică oscilaţie a helicopterului împiedică reuşita operaţiei...

2) Monitorului J. Cerny i-a venit o idee: „Ce-ar fi să sudăm o piramidă triunghiulară, din bare, la partea de jos a coroanei?" Piloţii îl ascultă cu atenţie. Şi pînă la urmă îşi însuşesc propunerea.

3) Şi helicopterul a intrat din nou în acţiune...

4) De astă dată montarea a reuşit. Iscusiţii piloţi şi-au dus la bun sfîrşit misiunea.

Fotografii de Karel HÁJEK

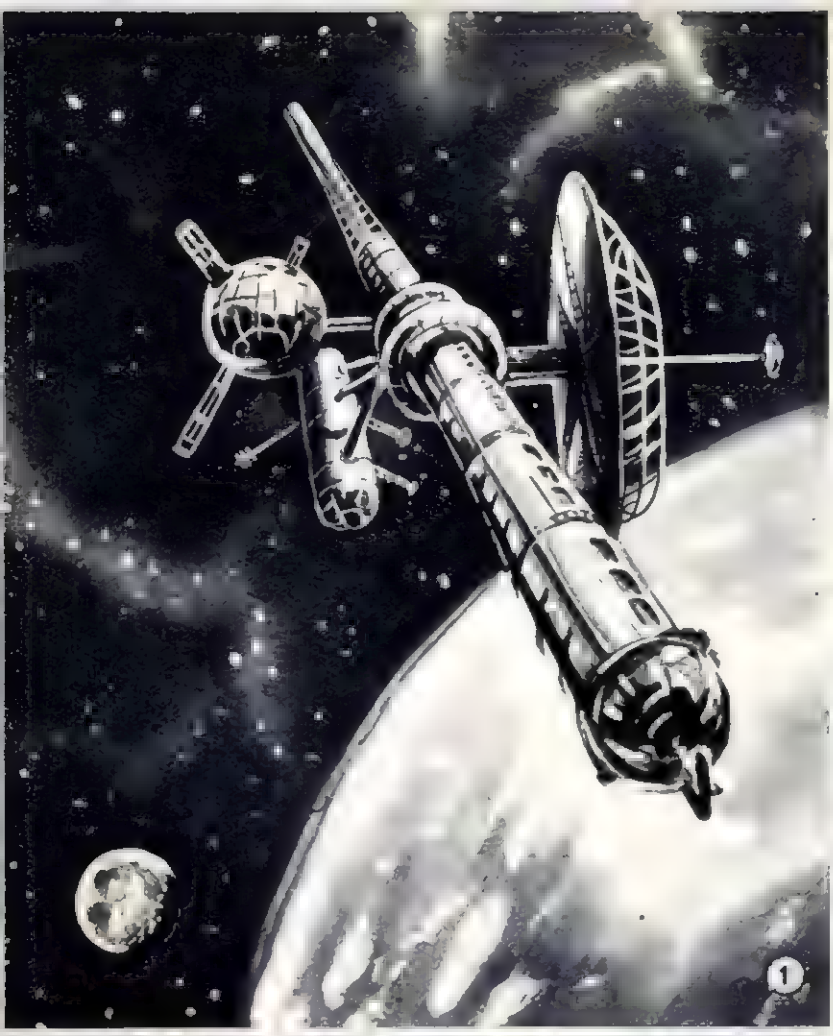

Primul

de Radu NOR

• Cercetări viitoare ale spațiului cosmic • Cercetarea planetelor • Zborul omului spre alte planete

Ca un simbol al biruințelor poporului sovietic, racheta cosmică — înfrățire a visului cu știința cea mai înaintată — s-a smuls din apriga încleștare a atracției terestre, a trecut dincolo de Lună și a devenit o planetă, a 10-a planetă a sistemului solar. Realizarea și lansarea ei a fost precedată de cei trei sateliți.

Așadar sateliții, apoi racheta cosmică, satelit al Soarelui. Și după aceasta?

Ce va urma?

O întrebare pasionantă. Pînă de curînd răspunsul îl dădeau scriitorii de literatură științifico-fantastică. Astăzi, cuvîntul îl au oamenii de știință, savanții, inginerii, tehnicienii...

În darea de seamă publicată în ziarul „Pravda" din 12 ianuarie, se precizează că *„următoarele etape vor consta în noi cercetări ale spațiului cosmic din apropierea Soarelui, cercetarea planetelor din sistemul nostru solar și zborul omului spre alte planete"*.

Deci, în primul rînd

Dezlegarea misterelor cosmosului

Multe din tainele spațiului cosmic au fost dezvăluite cu ajutorul sateliților artificiali ai Pămîntului. Dar de-abia racheta lansată la 2 ianuarie 1959 în direcția Lunii a putut culege date științifice noi și precise cu privire la razele cosmice aflate în afara acțiunii cîmpului magnetic și al atmosferei terestre, precum și noi informații cu privire la materia interplanetară.

Aparatura instalată pe bordul rachetei a răspuns pentru prima oară întrebărilor despre existența cîmpului magnetic lunar și despre intensitatea și compoziția razelor cosmice.

Aceste cercetări vor fi desigur dezvoltate, amplificate. Alte rachete, utilate cu altă aparatură, destinată studierii altor fenomene, vor fi lansate în spațiul din jurul Soarelui.

Observatorul astronomic zburător

Profesorul Krat, șeful secției de fizica Soarelui de la observatorul astronomic din Pulkovo, socotește posibilă lansarea unei rachete-observator, care, rotindu-se în jurul Soarelui, va putea da o contribuție importantă la studierea acestuia și a planetelor sistemului nostru solar.

Acest observator zburător, echipat cu aparate științifice și cu posturi de radioemisie automate, va putea urmări corpurile cerești, fără a fi stînjenit de atmosfera terestră care împiedică vizibilitatea și denaturează imaginea, și va înregistra observațiile transmițîndu-le pe Pămînt.

Fără îndoială că în cadrul aceleiași etape de cercetare a spațiului cosmic din apropierea Soarelui, va continua studiul gazelor ce alcătuiesc materia interplanetară și studiul meteoriților.

Toate aceste date științifice obținute cu ajutorul rachetelor și încă altele în plus, vor rezolva pe lîngă numeroase probleme teoretice ca aceea a originii planetelor și stelelor sau a atracției universale, și premisele practice ale unei etape viitoare, aceea a zborului omului în cosmos.

Pămînt-Marte, o simplă plimbare

Distanța dintre globul nostru și planeta Marte, de 57.000.000 km, ni se părea uriașă, de neînvins.

Acum, însă, după ce am aflat că racheta sovietică a atins o viteză de 32 km/s., cele 57 de milioane km au mai pierdut parcă din strășnicie.

Gustav Naan, membru al Academiei de Științe a R.S.S. Estone, a declarat că, avînd o sarcină utilă mai mică, motoarele care au propulsat racheta sovietică ar putea trimite o navă cosmică în Marte. G. Naan precizează că acest lucru va putea fi realizat *„înainte de încheierea planului de șapte ani sovietic"*.

Rezultă deci că sînt create condițiile pentru aducerea la îndeplinire a sarcinilor cuprinse în etapa *„cercetarea planetelor din sistemul nostru solar"*.

Totuși, nu încape îndoială că cel dintîi corp ceresc studiat la „fața locului" va fi Luna. Depărtarea sau, mai bine zis, „apropierea" ei de numai 384.000 km, cale de 36 ore pentru rachetă, ne face să credem aceasta.

Dar cum se vor petrece lucrurile?

Rachete și tanchete teleghidate

Astăzi se știe că primul cuvînt în explorarea corpurilor cerești îl va avea de spus teleghidajul. O rachetă condusă prin radio va porni spre Lună și va aseleniza. Din corpul ei se va desprinde o tanchetă, condusă de asemenea de pe Pămînt, cu ajutorul undelor radiofonice. Tancheta, înzestrată cu cîteva camere de televiziune, va da posibilitate oamenilor de știință să cunoască și să studieze suprafața satelitului nostru natural, fără a-și primejdui viața. Bateriile solare vor permite funcționarea îndelungată a aparaturii tanchetei și transmiterea neîntreruptă a datelor despre atmosfera, solul și condițiile de viață de pe Lună.

Pe baza acestor date va putea fi creat echipamentul necesar astronauților care vor debarca pe Lună în etapa următoare și stabili felul antrenamentelor la care aceștia vor trebui să se supună spre a-și adapta organismul noilor condiții. Totuși, înainte de a încredința navei cosmice oameni, antrenamentele și echipamentul vor trebui încercate pe animale.

obiectiv: LUNA!

Desene de Aurel BUICULESCU

După savantul sovietic Iuri Hlebțevici, toate acestea vor fi realizate între anii 1960-1965.

Cercetări pe Lună

Ce probleme îi preocupă pe oamenii de știință în legătură cu Luna?

Savantul Nikolai Kozîrev, cel care a descoperit la 3 noiembrie 1958 erupția vulcanică din craterul lunar Alfons, este, desigur, printre aceia care așteaptă cu cea mai mare nerăbdare trimiterea unei rachete în Lună.

Pînă în prezent se crede că suprafața Lunii este acoperită de un strat gros de praf. Dacă, însă, pe Lună este foarte dezvoltată activitatea vulcanică, spune Kozîrev, materiile topite care se revarsă pe suprafața ei vor genera gaze care sînt absorbite în adîncimi. Din această cauză, pe suprafața Lunii trebuie să se formeze o masă poroasă, cu o foarte mică conductibilitate termică.

Așa să fie oare? Nimeni nu se poate pronunța cu certitudine. Viitoarele zboruri ale rachetelor cosmice vor permite, însă, să se cunoască și răspunsul la această întrebare.

Lumea științifică este în așteptarea marelui eveniment al primei aselenizări. Astronomii se și văd în observatorul instalat pe vîrful vreunui munte lunar, biologii gîrd de nerăbdare să cerceteze fundul craterelor în căutarea unor urme de viață; cît despre geologi, geofizicieni, geografi, meteorologi comentariile sînt de prisos. E cert, însă, că și visul lor se va împlini. Condițiile au fost create. Știința sovietică va dispune în curînd de toate elementele necesare cercetării planetelor sistemului nostru solar.

Iată, de ce putem afirma cu convingere că puțină vreme ne mai desparte de etapa a treia: „zborul omului în spațiu".

Omul cucerește universul

Comentatorul științific al agenției britanice „Press-Association" credea că a descoperit un secret cînd declara despre ultima treaptă a rachetei sovietice: „Ea dă indiscutabil temei să se presupună că rușii sînt de-acum capabili să lanseze în Lună o navă cosmică, avînd la bord un om, poate o navă care să înconjoare Luna, fără escală, și să se întoarcă pe Pămînt".

Și totuși comentatorul științific... greșește. Nu o persoană, ci două-trei va putea adăposti racheta sovietică, căci dimensiunile ei considerabile sînt menite să pregătească baza tehnică necesară viitorului zbor al omului în cosmos.

În legătură cu aceasta, academicianul A. Dorodnițin a arătat că aparatura științifică actuală nu necesită nici pe departe asemenea greutăți utile. Ele sînt, însă, necesare pentru a crea condiții satisfăcătoare viitorilor astronauți. Actuala greutate utilă a rachetei permite amenajarea unui spațiu pentru 2-3 persoane. Unul din țelurile cele mai importante ale rachetei este „studierea condițiilor care să permită omului să existe în spațiul cosmic și crearea acestor condiții". Experiența cometei artificiale arată că va fi posibilă crearea unei atmosfere artificiale în jurul navei cosmice. Această „atmosferă" ar îmbunătăți mult protecția față de radiații.

Primul obiectiv al omului în cosmos? Desigur, tot Luna. Omul se va îmbarca în cabina blindată a navei, în care vor exista condiții de temperatură, presiune etc., identice cu cele de pe pămînt. Drumul nu i se va părea lung; va avea putința să admire, ca pe o hartă în relief, globul pămîntesc cu crestele argintii, cu mările albastre, cu cîmpiile verzi, apoi cerul cosmic, negru ca smoala, presărat cu mii și mii de diamante sclipitoare și în cele din urmă discul măreț al Lunii, apropiindu-se vertiginos.

Apoi va descinde pe suprafața satelitului nostru natural. Instalat în tanchetă, va cutreiera zările, privind de aproape stîncile colțuroase, craterele gigantice, ciudatul și sălbaticul peisaj lunar. Din cînd în cînd va coborî, în aparență greoi, în costumul său de cosmonaut, dar capabil oricînd, datorită fenomenului lipsei gravității terestre, să execute salturi de peste 30 metri.

În mînă va ține ciocanul geologic, luneta astronomică sau microscopul portativ. Își va făuri adăposturi solide ferite de bombardamentele de meteoriți, în interiorul cărora nu va simți nici gerul nopții, nici dogoarea zilei lunare.

Va descoperi poate, în adîncimile Lunii, minereuri rare, va dezlega, privind prin telescoape puternice, tainele canalelor marțiene sau cele ale ceților din jurul planetei Venus.

Și pe urmă?

Zborul spre Venus, spre Marte spre celelalte planete ale sistemului nostru solar, poate spre alte sisteme, spre alte galaxii.

Astăzi, toate acestea nu mai sînt pentru nimeni visuri, utopii. Cucerirea planetelor, a cosmosului, a universului, a devenit un fapt, o realitate a veacului nostru glorios.

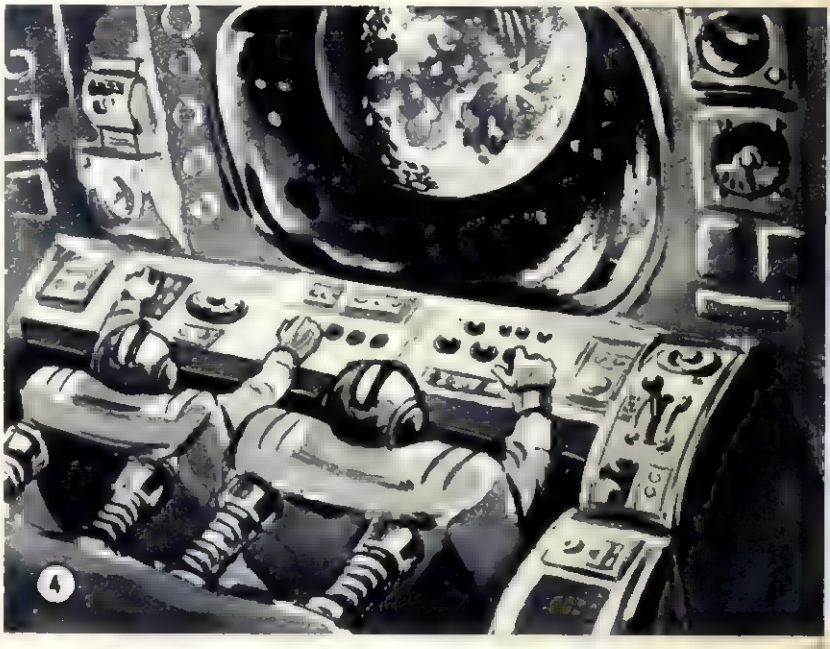

1) Observatorul astronomic zburător.

2) Racheta în drum spre Lună.

3) Astronauții în Lună

4) În rachetă.

5) Erupție vulcanică în Lună.

6) Racheta ajunsă în Lună – desprinderea lanchatei.

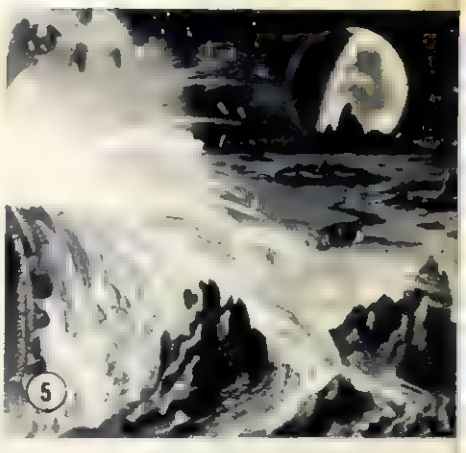

UN LUMINAT PATRIOT ȘI DEMOCRAT

Așa, februarie 1846, pe timpul tiranicei domnii a lui Mihai Vodă Sturza. Cabinetul ministrului treburilor dinăuntru, a doua zi după reprezentarea la Teatrul Național a piesei *Jignicerul Vadră*. În jurul mesei, sub lumina chioară a unei lămpi: ministrul gazdă, un alt ministru și un director, tare posomoriți, un tînăr îmbrăcat în haine europenești (autorul piesei), foarte vorbăreț, iar mai încolo, în picioare, înspăimîntați, directorul teatrului și un grup de slujbași.

Ministrul, ținînd în mînă o broșură: Domnule, domnia-ta vrei să răsvrătești țara?

Tînărul, ironic: Eu, domnule ministru? Zău nu vă înțeleg...

Ministrul: Domnia-ta ai scris o bucată care atacă orînduiala publică și întocmirea țării. Vasăzică, domnia-voastră, domnilor, nu voiți să vă astîmpărați și să trăiți fără a tulbura orînduiala! Domnia-ta ești pirît de a fi poruncit, sub a domniei tale răspundere, actorilor, să rostească unele cuvinte șterse din bucată de către cenzură.

...După alte cîteva replici, oamenii stăpînirii au plecat la Sturza, să vadă ce era de făcut în această situație, iar autorul, ca și cum nici n-ar fi bănuit ce-l așteptă, a rămas cu cellalți, arătîndu-se foarte vesel și pornit pe glume, deși era „arestuit" în cabinetul ministrului, pentru răsvrătire împotriva orînduirii.

De altfel, tînărul acesta, cu privire visătoare dar ageră și cu vorbă ștrechinitoare, nu era la cea dintîi „poznă" a sa. Născut la 17 martie 1819, scăpat ca prin minune de holeră, plecase în 1832 la studii în străinătate, unde devenise republican și, între altele, scrisese o odă către Alibaud, unul dintre cei ce încercaseră să-l ucidă pe Louis-Philippe, regele Franței. Întorcîndu-se în țară, petrecuse un timp la o moșioară a tatălui său, apoi fusese numit în magistratură. Cam pe-atunci, însoțit de bunul său prieten Vasile Alecsandri, cutreierase munții Neamțului, de unde a culeș cîteva legende locale (Piatra Teiului, Piatra Corbului). Apoi se apucase de publicistică, colaborînd la „Albina Românească".

Tinerii progresiști munteni și moldoveni, între care Bălcescu, Ghica, Alecsandri, Ion Ionescu ș.a., se adunau la mica moșie de la Minjina a lui Costache Negri, punînd la cale revoluția ce avea să izbucnească și la noi în 1848. În această atmosferă scrisese tînărul Alecu Russo — despre el e vorba aci — piesa maltratată de cenzură (cu cîteva săptămîni înainte îi fusese reprezentată altă piesă, *Bâcâlia ambițioasă*), fiind convins că prin teatru el va contribui la educarea patriotică a publicului și la mobilizarea maselor împotriva tiraniei. Așa că avea

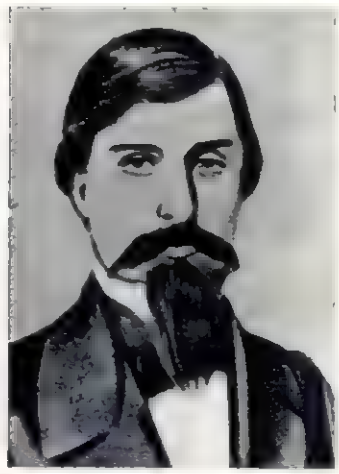

mult temei Mihai Vodă Sturza atunci cînd dădu un ofis prin care decidea „a se închide pe această față (= acest individ, n. n.) spre înfrînare la mănăstirea Soveja" din ținutul Vrancei, unde să fie pus „la post și rugăciune".

Concluzia: actorii care interpretaseră piesa fură încărcați în harabale și trimiși la diverse mănăstiri, iar Russo, suit cu grabă în poștalion și expediat sub pază pe adresa egumenului de la Soveja, pe un ger cumplit. Din fericire, „înfrînarea" n-a fost chiar insuportabilă, căci temerarul dramaturg — îmboldit de vechea-i pasiune de folclorist — găsise prilejul să culeagă cîteva cîntece, între care și cunoscuta variantă a *Mioriței* publicată mai tîrziu de V. Alecsandri în volumul de *Poezii poporale*. Despre acest surghiun va scrie el în remarcabila-i operă intitulată *Soveja*.

Prin intervențiile amicilor, Alecu Russo fu „desfrînat" în primăvară, o dată cu „pehlivanii" (actorii). Dar, eliberat, își reia activitatea revoluționară, participînd la mișcarea din martie 1848 de la Iași. Cum s-a încheiat revoluția din Moldova se știe: a fost sugrumată încă din față de mîna dibace a lui Mihai Vodă Sturza. Scăpat de arest, Russo ajunge la Brașov, unde se întîlnește cu alți *refugiați* moldoveni, și împreună cu ei încălzește o memorabilă *Declarație de principii pentru reforma patriei*, în care se cerea: emanciparea și improprietărirea țărănă despăgubiri a clăcașilor, desființarea privilegiilor, egalitatea tuturor în drepturi și datorii, unirea Moldovei și Valahiei într-un stat independent ș.a. În Transilvania, Alecu Russo ia parte la marea adunare de pe Cîmpia Libertății de la Blaj și intră în legătură cu revoluționarii romîni și maghiari, pentru care fapte, autoritățile îi prind și-l depun mai întîi la închisoarea din Dej, apoi la aceea din Cluj, de unde abia peste două luni și ceva este eliberat. Vine la Sibiu, iar de aici la București, sperînd să-și aducă contribuția sa la triumful revoluției valahe; însă și aici revoluția fusese înfrîntă. Împreună cu alți tovarăși, Russo se exilează la Paris, continuînd lupta mai ales prin colaborări la revista emigranților „Romînia viitoare" unde publică marea operă a vieții sale, vestitul poem în proză *Cîntarea Romîniei*.

În 1851, Russo este iarăși în Moldova, dedicîndu-se mai ales publicisticii, colaborînd la revista „Romînia Literară" a lui Alecsandri și la gazeta unionistă „Steaua Dunării" a lui Kogălniceanu. Ca folclorist, Russo a culeș un material bogat pe care l-a publicat parțial Alecsandri, dar a scris și studii temeinice (*Poezia populară*, *Hotera*, *Studii naționale*). Ca literat, a alcătuit opere de valoare artistică remarcabile (*Cîntarea Romîniei*, *Amintiri, Iași și locuitorii săi în 1840*, *Soveja*, *Piatra Teiului*, *Piatra Corbului* etc.), bogate în conținut și într-o formă populară, cu un stil sclipitor și o limbă deosebit de nuanțată. Ca lingvist, a combătut aberațiile latiniștilor și puriștilor ardeleni, recomandînd studiul limbii vii a poporului (*Studie moldovenească*, *Despre „Steaua Dunării"* ș. a.)

Ca eseist și teoretician pe tărîmul criticii literare a luptat pentru o literatură națională, originală, legată de popor, capabilă să educe masele în spiritul patriotismului, inspirată din idealul de libertate (*Cugetări*, *Critica criticii*, *Hronicul literară*). Opera lui multilaterală abia în zilele noastre a fost just valorificată.

Patriot înflăcărat și consecvent, Russo se află în primele rînduri ale luptătorilor pentru Unirea Țărilor Romîne, ducînd o muncă vastă în cadrul partidei unioniste din Iași. Era bolnav, dar nu voia să se lase coplești de boală. La 24 ianuarie 1859 asculta *Hora Unirii* și trăia vesela norodului, deși se afla pe patul de suferință. După cîteva zile, tuberculoza îl răpuse.

Acesta a fost Alecu Russo, de la a cărui moarte comemorăm, la 4 februarie 1959, un secol.

Pompiliu CARAIOAN

Actualități literare de peste hotare

● **ÎN URMĂ CU CÎȚIVA ANI**, Otto Kraus și Erich Kulka s-au făcut cunoscuți ca scriitori în R.D.G. cu cartea *Fabrica morții*, o culegere de documente care demască atrocitățile comise de hitleriști în perioada imediat următoare instaurării dictaturii naziste în Germania. De curînd a apărut o nouă carte a celor doi scriitori, intitulată, *Nopți și cețuri*, în care sînt adunate mărturii autentice și facsimile din arhiva secretă a Gestapoului, referitoare la regimul de exterminare practicat de S.S.-iști în lagărele de concentrare. Din datele publicate reies în mod incontestabil legăturile strînse care au existat între criminala organizație a S.S.-ului și conducătorii concernului I.G. Farbenindustrie și ai uzinelor Krupp.

● **UNA DIN CELE MAI BUNE CREAȚII** ale literaturii maghiare din ultimul timp este considerată cartea lui Márai Sandor: *Minunea de la San Gennaro*. Este vorba de un tînăr din Ungaria care deși duce o viață demnă, de om stimat și înconjurat de multă dragoste de către ai săi — influențat fiind de propaganda reacțiunii, în perioada tulbure a contrarevoluției își părăsește țara, fugind în Italia. Curînd, însă, tînărul își dă seama că a fost înșelat. Începe să trăiască o viață fără speranțe, ca un om de care nimeni nu are nevoie și de a cărui soartă nimeni nu se interesează. Puternicul șoc produs de nepotrivirea dintre iluzie și realitate zdruncină adînc moralul tînărului, a cărui viață sfîrșește într-un ospiciu.

● **ÎN VITRINELE LIBRĂRIILOR BULGARE** a apărut volumul de povestiri al lui P. Stîrpov *Unchiul Ivan*, închinat tradiționalei prietenii sovieto-bulgare. Autorul creează o serie de personaje din rîndul oamenilor simpli, în al căror suflet nu s-a stins niciodată admirația și dragostea față de marele popor rus. Volumul se încheie cu o serie de povestiri din viața eroilor mișcării de eliberare națională a poporului bulgar.

Volumul *În numele vieții*, apărut în editura „Bălgarski Pisatel", evocă figurile scriitorilor bulgari care și-au dat viața în lupta de eliberare.

● **LITERATURA PROGRESISTĂ INDIANĂ** înregistrează noi succese. Printre cărțile valoroase se numără volumul de povestiri *Mama vinturilor* de K. Chandar, în care atenția autorului se îndreaptă în special asupra vieții oamenilor simpli. Chandar vede nedreptatea care domnește în lumea capitalistă, condamnă atitudinea de resemnare în fața soartei și dă glas încrederii în forțele creatoare ale omului.

● **CRITICA LITERARĂ PRAGHEZĂ** acordă o înaltă prețuire volumului de debut al tînărului scriitor A. Lustig, *Noapte și nădejde*. Bazat pe documente, scrisori și relatări autentice, A. Lustig descrie cu mult talent relațiile dintre oamenii închiși într-un lagăr nazist de exterminare.

● **ÎN EDITURA „SINVEN" DIN R.P. CHINEZĂ** a apărut romanul lui C. Gana, *Podul de aur*, în care este descrisă acțiunea de construire a șoselei dintre Tibet și China, de către detașamentele armatei populare chineze în cadrul operațiunilor de eliberare pașnică a Tibetului.

O PICĂTURĂ de CERNEALĂ

Apropieri, asociații, presupuneri...

de Dumitru CORBEA

Durres, Kruia, Korcea, Șkodra, Elbasan, Tirana... Toate, orașe principale ale Albaniei. Tirana este un oraș nou. În 1920 nu era decît un sat la poalele muntelui Dajiti. Azi, Tirana, capitala Republicii Populare Albania, se mărește și se înfrumusețează, devine un centru economic și cultural de prim rang. Albania îți aduce imediat aminte de Iliria. Este parcă o continuare a Peninsulei Balcanice spre Marea Adriatică. Iliria îți aduce aminte de Tracia, iar Tracia îți aduce aminte de Grecia, Macedonia... Dar se pare că vechii locuitori ai Peninsulei, pelasgii, sînt strămoșii îndepărtați atît ai ilirilor, cît și ai dacilor, ramura lor fiind altoită, ca și a noastră, cu a altor neamuri. Lingviștii, istoricii și folcloriștii vor avea multe de descoperit... Eu am descoperit un număr impresionant de cuvinte care au același înțeles ca și în limba română: chior, nevoie, pantalon, cal, cioban, interes, mama, fasole, ciorbă, car, val, nană, plug, rachiu, tavan, cearșaf etc., etc. Sînt cuvinte care se apropie de limba română: fyell = fluier, rot = roată, grop = groapă, cămiș = cămașă, uloc = olog, vera = vara, preamvera = primăvara etc., etc. Cuvîntul pelg înseamnă groapă cu apă. Vechii pelasgi locuiau în gropile cu apă, în dantelăria insulelor și golfurilor egeene... Anul trecut, la Alexandria și Napoli, am auzit de Pompei și Cicero. La Alexandria am văzut, lîngă groită, columna lui Pompei, generalul și ginerele lui Cezar, care s-a răsculat și care a fost ucis prin oamenii lui Ptolomeu, tot un general de-al lui Cezar. Lîngă Napoli, în insula Ischia, a fost exilat Cicero.

Și Durres și șesul de la Kruia îți aduc aminte iar de aceste nume. Pe aici au trecut și Cezar, și Pompei, și Cicero. Cicero s-a exilat voluntar sub zidurile cetății corintiene, numită pe atunci Epidamnos. Romanii i-au dat denumirea de Dyratium. În Dyratium și-a făcut capitala Pompei, generalul roman rebel, care se voia împărat. La Durres și-a făcut senatul și forțăreața militară. Pe șesul de la Kruia, nu departe de Durres, au stat față în față armatele lui Pompei și ale lui Cezar, înainte de a se da bătălia de la Farsalia, în Thesalia, de unde a și încercat Pompei să-și salveze viața fugind pe mare, în Egipt, la prietenul său de arme de altădată, Ptolomeu. Dar Ptolomeu era vasalul și unsul lui Cezar... L-a omorît pe Pompei înainte de a debarca pe pămîntul Niliului... Trimișii lui Cezar au fost mai iuți de brațe, mai buni vîslași au avut... Istoricii n-ar face numai analogii, ci ar găsi și documente, poate, în legătură cu lupta lui Skanderbeg împotriva turcilor, legăturile acestuia cu Ioan Corvin. Poate s-ar da și de urmele lui Ștefan cel Mare prin documente... Skanderbeg l-a fost contemporan. Unul lupta cu turcii în Iliria, iar altul în Dacia. Skanderbeg îi ajuta pe Ștefan reținînd multe armate turcești în Iliria... Se întîmpla și invers.

Mica și eroica Albanie a contribuit enorm și la lupta împotriva fasciștilor, în cel de-al doilea război mondial. Brigăzile de partizani, întocmai ca în trecut, cînd albanezii luptau cu turcii, au atras asupra lor multe divizii fasciste, iar prin aceasta, cît și prin lupta lor, au adus servicii mari umanității.

Pentru a nu rămîne dator folcloriștilor le-aș pomeni doar de-o singură legendă: aceea de la cetatea Șkodra.

Între zidurile acestei cetăți a fost zidită nevasta unuia dintre cei trei frați constructori. A fost zidită Rozafa, soția fratelui mai mic, prima care a apărut cu mîncare pentru soț. Legenda este exact ca aceea a Meșterului Manole. Spre deosebire numai că Rozafa avea copii mici, de țîță, și s-a rugat de cei trei frați să-i lase un sîn afară, pentru a putea alăpta copilașul ei, care avea să devină rege în Iliria...

I-am uitat pe arheologi... La Butrint au fost dezgropate capodopere ale artei romane și artei grecești. Așa cum englezii au luat podoabele de pe Acropole, așa și italienii au luat podoabele din ruinele cetății din Butrint. În muzeul din Tirana n-am văzut decît trunchiuri de sculpturi. „Specialiștii" le-au retezat capetele și le-au dus în muzeul din Roma. Aceste comori aparțin poporului albanez și Italia ar trebui să i le înapoieze. Muzeul din Tirana le așteaptă...

OGOARE DULCI

— reportaj —

de George CIUDAN

Colectivistul Teodor Bibu are o vorbă: „Ca să fie sfecla cît un curcan, trebuie să fii artist cînd o îngrijești". Și el este. Priviți fotografia. Sfecla îngrijită de Teodor Bibu ajunge la cîte 5 kg bucata. Și are un procent de zahăr de 24%!

„N-ai voie să dormi la camera oficială"

Dacă nu ești de acord cu un bănățean că el e „fruncea" se supără foc. Unuia, ce era gură bogată, i-am zis:

— Mi se pare că dumneavoastră, bănățenii, vă cam lăudați.

— Nu-i bai.

— Dar n-aveți nici o stea în frunte.

— Ba avem.

— Cine v-a pus-o?

— Noi.

— Cînd?

— Amu, de vreo două luni. Noi ni-s gazde mari.

Rîdea de se prăpădea și voia să mă prindă la dialect.

— Amu tăți avem cheia de la rai. Tăt raionul Jimbolia e în colective.

★

...Mă prinde seara în Lenauheim și rog pe cineva de la sfat să mă găzduiască în camera oficială.

Un om care are cheia de la rai de opt ani, mă ia în primire. (Mi se pare că un pic e cuminecat cu zeamă de prune).

— Îi fi dumneata oficial, da' nu dormi la camera oficială.

— De ce?

— Fiindcă n-ai voie. Uite-așa. Nu mă deranjez să fac foc la oficială. Noi ce ni-s? Colectiviști, tovarășe. Hai la mine că am foc și-n vas. După ce te-i ospăta, poți să ne critici.

Și fiindcă omul s-a rugat de mine ca de dumnezeu, nu m-am dus la camera oficială. În prima seară, documentarea mea s-a mărginit la cîrnați, un circeag de vin (pe care nu l-am băut tot din motive de etică profesională) și la o sumedenie de istorii legate de lupta colectiviștilor pentru bogăția și trăinicia gospodăriei.

Făloasă, gazda s-a apropiat de mine și mi-a întins un ziar.

— Vezi ce spune tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej despre colectiva noastră? Ni-s fruncea la sfecla de zahăr. Amu asta ni-i porunca: să scoatem din pămînt toată dulceața, s-o dăm țării și ce ne-o fi peste trebuință s-o trimitem în străinătate.

Pămîntul e dulce, iar răchia se „mănîncă" cu zahăr

Am ieșit pe cîmp. Am scormonit pămîntul. Omul care m-a însoțit a precizat:

— Aici, cît vezi cu ochii, a fost sfeclă.

A scormonit și el pămîntul. A luat o mină de țărînă. M-a îmbiat:

— Gustă!

Credeam că e niței... sărit. Insista.

— Gustă, tovarășe!

M-am făcut că n-aud. M-a apucat de mînecă.

— Uite-aici!

A dus pămîntul la gură. L-a atins cu vîrful limbii.

— Gustă, că nu mi-s bolînd.

Am gustat. Într-adevăr, pămîntul era dulce. Avea într-însul unele rămășițe de zeamă de sfeclă de zahăr.

— Pămîntul a fost totdeauna dulce — a reluat însoțitorul meu — da' nu și viața omului. Am avut pe-aici chiaburi care din sfecla de zahăr au făcut averi. Orbeții care au lucrat la ei ca slugi ori cu ziua, n-au avut zahăr nici la paște. Că marii proprietari ziceau să nu mănînce zahăr, că le pică dinții și n-au bani să-și pună gură de aur sau de argint...

— Dar mi se pare că dumitale nu-ți place zahărul... că ți-e mai aproape plosca cu țuică decît lada cu zahăr.

— Nu mă cunoști. Eu așta mi-s: nici răchia n-o mînc fără zahăr.

Sfecla = milioane de lei + vagoane de zahăr + porci grași + bunăstare personală

Președintele și agronomul gospodăriei colective din Lenauheim sînt, prin excelență, oameni practici. Vorbesc concret, fără digresiuni, și cu mai puține metafore ca alți bănățeni.

— Am auzit că în toamna aceasta mai bine de o treime din veniturile gospodăriei ați realizat-o numai din sfecla de zahăr.

Președintele zîmbește.

— Văd că ești informat.

— Oarecum.

— Atunci să-ți dau informații mai bogate și mai precise. În 1958 am cultivat cu sfeclă de zahăr 159 hectare. Am obținut recoltă frumoasă: 38.050 kg la hectar.

— Mi s-a spus că sfecla v-a făcut milionari...

— Exact. Din veniturile gospodăriei în '58, care trec peste 6 milioane, ține minte o cifră: 2.340.000 lei. Sfecla de zahăr ni le-a dat.

Intră pe fir și agronomul. E băiat bun, dar e niței lăudăros.

— La noi traiul e bănos și dulce. Colectiviștii au acasă saci cu zahăr. Știi dumneata cît zahăr am primit de la fabrică? 58.600kg. Și n-am dat pe el un bănuț. Gratis l-am primit. Și în plus, 60 de vagoane de borhot. Îngrășăm porcii cu el.

— Dar colectiviștii, personal, cît au cîștigat pentru munca la sfecla de zahăr?

— Putem să-ți spunem și noi, că avem evidență, dar mai bine stai dumneata cu ei de vorbă. Mă, pruncule, ia caută-l pe Petru Schwartz, că-i pe-aci. Spune-i că vrea să-l pună cineva la gazetă...

Peste un pătrar de ceas îl am în față pe Petru Schwartz.

— Aci, mi-s tovarășe.

— Să fii sănătos, baci Peter. No, cine-i fruncea la sfeclă?

— Noi.

— Care noi? Spune-mi pe nume.

— Ion Molcuț, Ion Lorencz, Teodor Bibu, Lucia Gruia...

— Și dumneata?

— Și io mi-s. Am cîștigat fain. Io am fost responsabil peste 0,80 ha de sfeclă. Da' am depășit producția ce a fost planificată. Dacă vrei să știi, asta primesc eu pentru sfeclă: 6.258 lei și 208 kg zahăr. Bineînțeles că pentru zilele-muncă la alte lucrări mai iau grîu, cucuruz, orz, floarea-soarelui, vin, fîn, borhot și alte lucruri ce trebuie unui gospodar.

Din nou revin la discuție cu președintele și agronomul.

— Cam la cît se ridică valoarea unei zile-muncă în gospodăria dv?

— La 44 lei.

— Frumos. Dar cum i-ați cointeresat pe colectiviști?

— Simplu. Adică nu chiar simplu, că la început ni i-am pus pe unii în cap. Cînd am arătat în adunarea generală că plata pentru muncă, fie la porumb, fie la grîu, fie la sfeclă, la toate, trebuie să se facă în raport cu producția la hectar, unii s-au găsit cu moț și au strigat: „Asta nu-i democrație. Toți ni-s o apă și-un pămînt".

— Și?

— Ei, pînă la urmă le-a venit și ălora mintea la cap. Așa că ăsta-i principiul, tovarășe: producție mare la hectar — plată suplimentară pentru depășire.

— Am să scriu despre asta.

— Scrie! Dar să nu crezi că a mers chiar totul strună. Chiar și oamenii cei mai buni au avut lipsuri...

— În ce sens?

— În sensul... sfeclei de zahăr... Ele s-au remediat. Dar adesea ne amintim de unele întîmplări de acum 2-3 ani și facem mare haz...

Ce a pățit „responsabilul cu cimitirul"

Pe Ion Hii lumea îl respectă. Atît pentru hărnicia la cîmp, cît și pentru gropile pe care le face la cimitir pentru cei plecați în lumea de veci. Oricum, Ion Hii, cu toate hibele, e un erou pozitiv, deși trage cu ochiul către femei cînd e lume multă și nu se dă bătut la pomeni pînă nu se amețesc toți mesenii. El de foarte mulți ani, e responsabil cu cimitirul. Pe vremuri cînd era calic, se bucura foarte cînd popa zicea deasupra gropii: „În veci pomenirea lui, aleluia!" Își cîrpea sărăcia cu pomana ce o primea de la groapă. Meseria de gropar, azi, o face numai „întîmplător" și Hii e „responsabil" cu cimitirul din paște-n crăciun. Meseria ce i-a lăsat-o tat-su o socotește sfîntă: aceea de neobosit lucrător al pămîntului. Prășește pînă i se face cămașa apă și mîinile ferfeniță.

Dar o dată, fiindcă Hii n-a vrut să aibă cap, ci numai mîini, a pățit-o. Era acum cîțiva ani. Alții puneau în ogoarele cultivate cu sfeclă, azotat de amoniu și îngrășăminte extraradiculare. Hii — ba.

Brigadierul l-a luat la rost.

— Măi Ioane, de ce nu vrei să fii în rînd cu ceilalți colectiviști?

El s-a făcut că nu pricepe.

— De ce nu dai sfeclei, îngrășăminte?

Ca să scape de brigadier, Hii a mormăit:

— Iacă, pun. Acuma pun. Chiar în fața dumitale.

Și a pus. Dar nu pe toată parcela. Numai la capete. Ca să-l ducă pe brigadier. La recoltare, însă, sfecla lui Hii n-a rodit spornic decît la capetele parcelei. Pe chestia asta, oamenii l-au luat peste picior. Dar i-au dat și sfaturi. Hii și-a făcut autocritica în public.

— De-oi mai fi prost, să-mi puneți tablă pe piept să mă știe tot Banatul.

Dar cea mai formidabilă autocritică Hii și-a făcut-o prin lucrul la cîmp.

Azi se numără printre fruntașii gospodăriei.

Poeți! Hii merită un cîntec. Să-l scriem!

Baba, ochelarii și agrotehnica

De fapt, Barbara Klein nu-i babă. Nu i-am cerut buletinul, dar pînă la băbie, mai va. Lumea-i zice babă, dar Barbara în realitate e doar o colectivistă mai vîrstnică. Harnică la mîini, dar puțin „pașoptistă" în ce privește agrotehnica. De-ar fi fost după dînsa, sfecla nu trebuia rărită. Pentru că, dacă a răsărit-o dumnezeu deasă, trebuie să iasă zahăr mult, dacă nu din frunze, dar din fiece rădăcină. Așa că, atunci cînd pe parcela nanei Barbara au răsărit 400 de mii de fire la hectar, ea le-a dat cuvenitele praștile, zicînd:

— Să trăiești, doamne, că ții cu mine!

Ba, de dragul firelor multe și-a pus și ochelarii, să le vadă bine și să nu taie un singur fir. Dar la numărătoarea bobocilor a suspinat și nana Barbara. Sfecla dumneaei, nefiind rărită, a rămas mică și sărăcuță în zahăr.

Acum, nana Barbara, cînd merge la prașilă, în traistă, alături de plăcintă și clisă, are de asemeni, ochelarii.

Agronomul a luat-o într-o bună zi în primire.

— Iar îți pui ochelarii?

— Iară, domnule tovarăș. Da' amu îi pun pentru altă socoteală: să nu scap două fire de sfeclă la un loc. Ce, vrei să suspin din nou?

Poeți — și nana Barbara merită un cîntec. Să-l scriem!

Alta

Acum două primăveri, Lucia Gruia a fost bucuroasă foarte. Pe parcela ei, semănătoarea a avut o țeavă înfundată. Fata s-a bucurat.

— Bine că a dat norocul peste mine. N-o să am ce rări.

Viena Ciolea, prietena ei, a îndemnat-o:

— Completează, fato, rîndurile! Altminteri păgubești. Păgubește și gospodăria.

Dar Lucia nici n-a voit să audă. Toamna s-a împlinit profocirea Vienei. De pe parcela ei, Lucia Gruia a scos aproape cu o mie kilograme sfeclă mai puțin.

Fata a plîns. Și s-a blestemat.

— S-o trăsnească dumnezeu pe acea Lucie care-o mai avea cap de gîscă.

Azi Lucia Gruia se numără printre cei mai vestiți cultivatori de sfeclă de zahăr din Banat. O mică precizare: de pe parcela ei, în toamna aceasta, ea a strîns peste 50.000 kg sfeclă la hectar.

Antiteze, bucurii, perspective

În 1938 burghezia a dat întregii populații a țării 95.100 tone zahăr. Atît! Orînduirea noastră democrat-populară a dublat această cifră (1957). Și nu ne mulțumim cu atît. O spunem cu mîna pe inimă: vrem mai mult.

Cei care lucrează nemijlocit pe ogoarele de zahăr au dovedit, pe lîngă hărnicie, o bună iscusință în însușirea și practicarea agrotehnicii moderne. Ei s-au convins că, fără știință, hărnicia nu face multe parale. De aceea te bucuri peste măsură cînd afli că mulți cultivatori de sfeclă de zahăr din gospodării colective și întovărășiri, trecînd de la minime, la maxime agrotehnice, au strîns recolte mărite cu fiece an. Iată faptele de la Lenauheim: 1955 — 18.000 kg recolta medie la hectar; 1956 — 27.300 kg; 1957 — 37.216 kg; 1958 — 38.050 kg. Pentru 1959? Peste 40.000 kg recoltă medie la hectar — prevederi, bineînțeles. Cred că la toamnă celor patru autocamioane ale gospodăriei din Lenauheim nu le va fi chiar ușor. Pentru că oamenii sporesc suprafața destinată sfeclei cu încă 20 hectare.

Dorința gazdei la care am dormit prima seară — aceea de a lua pămîntului toată dulceața, pentru traiul poporului și pentru pașaportul zahărului romînesc peste hotare — se va împlini în curînd. Atunci am să fac din nou popas la Lenauheim. Și gazda îmi va da să mănînc răchie cu zahăr. Făloasă, ca un păun, îmi va spune: „Tot Banatu-i fruncea".

D'ale ca

La ora aceasta, din laboratoarele de la Buftea au ieșit, „calde", cîteva cutii de metal, rotunde și plate, pe ale căror etichete se anunță laconic: „copia zero". Înăuntru cîteva sute de metri de peliculă colorată, strîns înfășurate așteaptă, cuminți, momentul cînd vor începe a-și istorisi povestea. Am izbutit să le-o ascult „în primă audiție", la o vizionare de lucru, atunci cînd regizorii se plîngeau încă de unele mici imperfecțiuni tehnice ale copiei. Și de pe fîșia îngustă de celuloid a țîșnit deodată în fața noastră, cu mustăcioara ferchezuită și privirile galante, dl. Nae Girimea, Bibicul frizer „adorant și traducător"; lîngă el, iubindu-i pentru eternitate dar gata să-i arunce „vitriolul" geloziei în ochi, madam Mița Baston, iar apoi blondina Didină, actuala favorită a inimii Bibicului. În sfîrșit, mangafaiele, onorabilii domni Pampon și Crăcănel, Catindatul cu măseaua magnetizată cu jamaică, credincioasa calfă Iordache, Ipistatul veșnic norocos la „loțărie" și o mahala întreagă, mascată pentru carnaval.

Prin urmare, s-a născut un nou film după o piesă de Caragiale: „D'ale carnavalului". La aproape 75 de ani după ce premiera piesei a fost fluierată, în urma intrigii puse la cale de cronicarul teatral ce-și zicea Racoviță-Sfinx, filmul îi redă lui Caragiale dreptul de a fi din plin cunoscut, gustat, aprobat, aplaudat de sutele de mii de spectatori pe care „D'ale carnavalului" îi va aduce în sălile cinematografelor noastre și ale celor din străinătate.

Un vodevil doar?

„D'ale carnavalului" e o farsă făcută după toate legile genului: încurcăturile, qui-pro-quo-urile, situațiile ce par de nedezlegat și care se descurcă pe neașteptate cu ingeniozitate, abundă. E o piesă a comicului de situație: Bibicul urmărit aprig în plin carnaval, pentru „chestiune de traducere", de către Pampon, Crăcănel și Mița Baston, îi trage pînă la urmă pe toți pe sfoară, reînnodind, la sfîrșitul povestei, firul lăsat în suspensie la începutul ei: la ora 5, rendez-vous cu Didina, la 8, cu Mița. Dar e oare „D'ale carnavalului" doar un vodevil? Fără îndoială că nu. Caragiale a desenat caricatural, pe fundalul viu colorat al intrigii, cîteva portrete vii, reprezentînd o lume întreagă: cea a micii burghezii și negustorimi de la sfîrșitul veacului trecut, cu lipsa ei de moralitate și scrupule, cu semidoctismul ei agresiv, cu modul ei specific de a trăi mimînd „lumea bună". Caracterul satiric al piesei au vrut și s-au străduit să-l releve creatorii filmului. Și au recurs, pentru aceasta, la toate posibilitățile genului (de altfel Caragiale scrie atît de cinematografic, încît lucrul nu e de loc greu). Personajele povestesc în piesă, nu o dată, cele ce li s-au întîmplat în afara scenei. Iată-l deci în film pe Pampon, de profesie jucător de cărți și trișor, „acționînd" pe viu la „Restaurant". Iată-l pe Ipistat vînzînd arestaților, la sediul poliției, bilete la „loțăria" norocoasă doar pentru el. Iată mahalaua bucureșteană a anilor 1885, filmată cu interes și fidelitate documentară, și iată și un carnaval — „monografic" i-aș spune — ce iese dintre pereții restaurantului și se revarsă pe uliță, cuprinzînd-o în întregime. Scenariștii — în același timp și regizori ai filmului — și-au permis să apeleze și la alte surse caragialiene, tocmai pentru a sublinia și întregi caracterul satiric al textului: primele secvențe ne arată notabilitățile mahalalei, perorînd demagogic în restaurant, cînd pentru conservatori, cînd pentru liberali, cu fraze existente în alte scrieri ale lui Caragiale. Și iată-i chiar și pe conu' Leonida și buna-i soață Efimița, discutînd aprins despre republică și căutînd speriați „revoluția" la ultimele știri din „Voința națională", atunci cînd carnavalul de pe uliță le-a

Carnavalul e... carnaval →

rnavalu

tulburat somnul. Filmul capătă astfel, la un moment dat, intenţii de frescă socială, tratată la modul satirei. Cu aceleaşi bune intenţii, a fost urmărită şi adîncirea caracterelor personajelor, care trebuiau să treacă din sfera pitorescului picant în cea a semnificaţiei sociale.

Şi ceva despre „părinţi"...

Genericul filmului a avut pentru noi o rezonanţă cunoscută. Nu fiecare creator în parte ni se părea bine ştiut, ci genericul în ansamblul său. Pe fondul unor desene imaginînd Bucureştiul de la sfîrşitul secolului trecut se anunţa:

Scenariul şi regia: Gheorghe Nagy şi Aurel Micheles
Operator: Ştefan Horvath
Muzica: Mircea Chiriac
Decoruri: arh. Liviu Popa
Costume: Ileana Oroveanu

Memoria ne-a ajutat să dezlegăm „taina": întreaga echipă, exact în aceeaşi formaţie, realizase cu doi ani în urmă un alt film color după Caragiale: „Două lozuri". Tot un Caragiale — şi, totuşi, ce diferenţă de stil cinematografic! Prima oară, un portret cinematografic, lucrat cu migală psihologică; de astă dată, un film de acţiune, dinamic, plin de mişcare, lucrat mai ales pe scene de ansamblu. Cei doi tineri regizori, Nagy şi Micheles, s-au dovedit un cuplu bun: şcoala făcută împreună în U.R.S.S., ca elevi ai cunoscuţilor regizori Ciaureli şi Pîriev, i-a îndreptat pe făgaşul unei arte substanţiale, realiste.

Fotografiile alăturate divulgă cititorilor noştri o surpriză pe care voiam să o lăsăm pentru sfîrşitul reportajului: distribuţia. Da, veţi revedea în film pe Birlic şi Giugaru, în rolurile lui Crăcănel şi al lui Pampon. Pregătiţi-vă deci de rîs! Deasupra mustăcioarei lui dom' Nae aflăm ochii rotunzi, vii, şugubeţi ai lui... da, aţi ghicit, ai lui Ion Lucian. Conu' Leonida vorbeşte despre „revoluţie" cu hazul bine cunoscut al lui Ion Manu; Ipistatul trăieşte prin verva satirică a lui Romulus Ionaşcu. În rest... Din nou o surpriză: restul echipei e alcătuit din tineri actori aflaţi la prima apariţie masivă pe ecran: Vasilica Tastaman (Didina), Jana Gorea (Miţa), Aurel Cioranu (Catindatul), Ion Anghel (Iordache). Ce au izbutit să realizeze? Veţi vedea în curînd, în sălile cinematografelor. Sperăm că nu vă vor dezamăgi.

Cînd stăpînul vine acasă, dom' Nae Girimea îşi găseşte adăpostul... sub pat.

Mangafalele în momente grele: Iancu Pampon (Al. Giugaru) şi Crăcănel (Gr. Vasiliu Birlic), arestaţi de Ipistat pentru că ar fi spart frizeria Bibicului.

Ceea ce nu aţi fi aflat din film

Cu doi ani în urmă, cînd s-a turnat „Două lozuri", echipa de cineaşti a făcut nişte filmări pe malul lacului Tei. Găsiseră acolo o căsuţă dărăpănată, proptită cu cîţiva pari, ca să nu se năruie. Au filmat în ea scenele cu bătrîna ţigancă şi fiica ei. Peste cîteva zile de la plecarea echipei, în locul bordeiului a început să se întindă o largă şosea pietruită.

Cînd s-au turnat astă vară exterioarele la „D'ale carnavalului", nici un colţ al Bucureştiului nu le-a mai oferit posibilitatea de a reînvia mahalaua anilor 1885. Şi atunci s-a construit la Buftea un întreg cartier cu case în stilul epocii, cu culoarea locală specifică. De fapt, şi acest „cartier" s-a făcut cu economie: mahalaua era alcătuită doar din 14 căsuţe care, filmate din unghiuri diferite, dădeau iluzia unei mari felii dintr-un oraş. Şi dacă tot dezvăluim „secretele profesionale" ale echipei, să spunem că cei 700 de figuranţi ce apar pe peliculă sînt în realitate vreo 200-250 de oameni plus... obiective de filmat de 18 şi 25, care amplifică imaginea. Iar revărsarea de mătăsuri şi catifele ale costumelor de carnaval, care umple de culoare întreg filmul, este creată de cele doar 80 de costume cu care au fost rezolvate toate problemele de costumaţie. Şi să mai adăugăm că pentru fiecare cadru al filmului, pentru fiecare costum şi machiaj, pentru fiecare schiţă de decor, realizatorii filmului au răscolit în documentele vremii, desfăşurînd o intensă şi temeinică muncă de documentare.

Ultimele imagini ale filmului ne arată, după frăţeasca împăcare a tuturor eroilor, stropită din belşug cu licoarea lui Bachus, cîteva slujnice măturînd din încăperile restaurantului rămăşiţele carnavalului: măşti, serpentine, confeti, sticle goale. Gestul e simbolic: măturile lor aruncă, parcă din istorie, această lume carnavalescă pe care Caragiale a satirizat-o. Şi filmul ne invită să ne despărţim de această lume, rîzînd în hohote.

Sanda FAUR-DIMA

Dom' Nae, Bibicul (Ion Lucian) şi adoranta sa, madam Miţa Baston (Jana Gorea).

Bulevardul Bucureştii Noi. Construcţii minunate: totul la priză, totul la robinet.

SĂ-I CONVINGEM!

reportaj —

de Silviu GEORGESCU

Fotografii de Eugen IAROVICI

În sfîrşit! Iată-mă mutat. De ieri-dimineaţă domiciliez într-unul din impunătoarele blocuri care înfrumuseţează capitala noastră. Totul la priză, totul la robinet. De ieri-dimineaţă stau cocoţat cînd pe scară, cînd pe taburet, bat cuie, montez lustre, perdele şi nu mai prididesc cu explicaţiile. M-a topit ăsta micu cu întrebările.

Şoşonii se scot la uşă! (Bloc 31, Floreasca)

— Cum, tăticule? Şi n-o să mai împrumutăm albia de la madam' Popescu?

— Sigur că nu, dragă Puişor! Acum avem spălătorie cu albie specială, cu cazan, cu...

— Da' rufele? Rufele unde o să le întindem?

— Auzi vorbă!? La uscătorie. Hai să-ţi arate tata uscătoria.

Las totul baltă şi fuga cu el la subsol. Îi arăt uscătoria. Tot nu s-a dumirit.

— Da' tanti aia de ce le-ntinde pe stradă?

Şi punctează cu arătătorul în direcţia gemuleţului deschis. Într-adevăr, chiar în faţa blocului, o gospodină în capot înflorat, tocmai întinde nişte cearşafuri şi cămăşi pe o frînghie înnodată între stîlpul de lumină şi coloana de piatră de la intrarea principală. Nici nu ştiu ce să-i răspund băiatului. O să întreb pe careva din vecini. (Am uitat să vă spun, m-am şi împrietenit cu cîţiva locatari: tovarăşii Dumitrei şi Mihăilescu, muncitori ceferişti amîndoi — inginerul Buzescu, doctorul Tomescu... Eh, să vedeţi apartamente! Oglindă, pahar! E drept că pe ici pe colo se mai găseşte şi cîte unul ca tovarăşul ăsta, cum îl cheamă, de la etajul III care... Dar despre asta mai tîrziu).

Să tot fi fost zece, zece şi ceva cînd ne-am culcat.

Poate nu ştiţi ce înseamnă să dormi pentru prima oară într-un apartament nou. Într-un bloc. Amintirea căsuţei de care abia te-ai despărţit e încă vie şi mereu te pomeneşti ba că ai uitat să închizi portiţa, ba că umblă careva la magazia de lemne... la pivniţă... Treptat-treptat, însă, toate acestea se şterg, dispar, şi-n locul lor, pe jumătate adormit, inventariezi pînă la amănunt faianţa din baie, albeaţa îmbietoare a căzii, robinetele cu apă caldă-apă rece, pereţii proaspăt zugrăviţi...

— Hoţii, tăticule! Au venit hoţii! — am auzit în clipa aceea glasul înspăimîntat al copilului. Pe întuneric am simţit cum îmi căuta mîna.

Am dat să-l liniştesc şi am tras în acelaşi timp cu urechea. Băiatul avea dreptate. De undeva, de sus, veneau într-adevăr nişte zgomote ciudate, ca şi cum cineva ar fi încercat să forţeze o uşă. Mi-am aruncat în grabă o haină pe umeri şi am ieşit să văd ce se întîmplă. Am urcat la etaj. Hoţi nu puteau fi, în nici un caz. Şi, totuşi... Am încremenit. Dinaintea uneia din uşi două umbre trebăluiau de zor. Se auzea scrîşnetul metalic al ferăstrăului muşcînd din tăblia uşii.

Vă place? Aşa arată apartamentul cazangiului Dumitru Emanoil de la Griviţa Roşie.

— Stați așa, că v-am prins! — am strigat.

— Ssst, binișor, că trezești vecinii! — s-a auzit domol un glas de femeie — Mai bine ne-ai da o mînă de ajutor.

— Ce faceee? Eu...?

Și am aprins un chibrit. În ușa nouă-nouță, proaspăt dată cu „Duco", o gaură cît toate zilele.

Pînă la urmă lucrurile s-au lămurit. Am făcut și cunoștință. Cei doi, soț și soție, sînt chiar locatarii apartamentului cu pricina. Au uitat cheia de la „yale" înăuntru în casă și...

—...și noroc c-am făcut rost de un ferăstrău. Altminteri cu ce făceam gaura?

Asta, cum vă spuneam, s-a întîmplat noaptea. Dis-de-dimineață, cu ochii cîrpiți de nesomn, ședeam încă în pat și mă tot întrebam cum de se întîmplase să trec cu vederea splendida floare zugrăvită cu atîta gingășie pe plafon exact deasupra lustrei. Urmăream tocmai emoționat finețea cu care artistul anonim își conturase liniile, cînd am simțit ceva ca o lacrimă umezindu-mi obrajii.

„De emoție!" — mi-am zis. Și am continuat să contemplu floarea.

În clipa următoare, însă, am sărit ca ars. Simțeam pe vîrful nasului o nouă picătură de... emoție și numaidecît alta și alta. Cu un cuvînt, de sus, din tavan „emoțiile" curgeau gîrlă. Și o dată cu ele și floarea din tavan se mărea văzînd cu ochii.

Am dat fuga la etaj. Apartamentul de deasupra noastră. Exact. Același. Apartamentul cu pricina. L-am recunoscut după gaura din ușă. Speriat cum eram, nici n-am mai sunat. Am dat buzna. Am deschis prima ușă : dormitorul. Prin pîcla aburilor care spînzurau de tavan mi-a apărut un dormitor de toată frumusețea. Cu parchet, cu perdele, covoare, tablouri și cu o... coșcogeamite albie de rufe deasupra căreia o tînără gospodină (exact aceeași din ajun) tocmai storcea niște cămăși...

Pe jos, apa se prelingea șiroaie.

Am crezut că mă-nșel. Că nu văd bine... Sau că mai sînt încă victima celor petrecute noaptea trecută... Am năvălit pe scară și am cerut lămuriri primei vecine care mi-a ieșit în drum.

— A, păi da! — mi-a spus. Mai e cîte unul d-ăștia care spală în casă, de preferință în baie. De lene, maică, să nu se mai obosească pînă la spălătorie. Auzi? Spală și le întinde în antreu. Încă să vezi ce a pățit bărbatu-meu, duminică. Se duce la unul... stai, cum îi zice? Ăsta de stă în blocul 5 la B. Intră omul în antreu și... o sîrmă, două... Pe întuneric, a crezut că e antena de la radio: A dat s-o tragă binișor de-o parte și s-a pomenit cu o prăjină în cap. Cearșafuri, cămăși, claie grămadă peste el. S-a sucit, s-a zbătut, pînă la urmă a început să strige. Abia l-au descurcat vecinii din sîrme...

Fantezie, nu? Imaginație, da? ...Ei, află iubite cititor că pînă aici fantezie nu e decît faptul că m-am mutat eu. Nu m-am mutat de fel. Tot acolo locuiesc (apart. 18 sunați de trei ori). Pentru rest, hai cu mine în blocurile din bulevardul Bucureștii Noi și ai să te convingi că numele celor pe care i-am citat ca exemplu pentru grija cu care-și întrețin apartamentele, există. Numărul nu e complet. S-ar putea adăuga zeci și zeci de cazuri. Haidem la blocurile noi din Floreasca. Întreabă-i pe tovarășii de la administrație. Drăghiceanu Maria e muncitoare la I.T.B. E văduvă și are șase copii. Du-te să vezi curățenie! La muncitorii Catinca Nicolae, Voicu Gheorghe, Crețeanu Alexandru, la fel. Povestea cu spălatul rufelor în apartament?... Nici o poveste. Există. *Harnica gospodină* se numește Elena Stoian, blocul 5, scara B, b-dul Bucureștii Noi. O să recunoașteți apartamentul după gaura din ușă...

Sîrme și rufe întinse în antreu o să găsiți în același bloc la etajul III. Apartamentul 14. Nu-i nici o fantezie. V-am spus. O să găsiți.

Principalul nu-i însă acesta: să-i găsim. Dumneata vecin, dumneata prieten, dumneata simplu cunoscut, întîmplător martor al unei asemenea cărți de vizită, dumneata cititorule — toți — să punem la inimă gospodărirea și întreținerea civilizată a bunurilor ce ne aparțin.

Să-i convingem că dormitorul cu parchet pe jos nu e spălătorie; că ușile sînt făcute pentru a fi deschise cu cheia, nu cu ferăstrăul; că holul nu e pentru întins rufe, că baia și pivnița nu sînt ferme de păsări! Să-i convingem!

—... noroc c-am făcut rost de un ferăstrău. Altminteri cu ce „descuiam" ușa?

Puișor: — Dacă avem uscătorie de ce întinde tanti aia rufele pe stradă?

Altă metodă de a „descuia" ușa. S-ar părea, după cartea de vizită, că locatar al apartamentului este tov. Stancu Aurel.

Uscătorie? Aș, de unde! e antreul apartamentului 14 din blocul 5, scara B (Bucureștii Noi).

„Artistul" suprarealist de la etajul VI își expune... opera la etajul V.

VIAȚA ARE NUMAI ÎNCEPUT...

— schiță —

de Liviu MAIOR

Ilustrații de Pita Rubin

Cald și bine.

În încăperea mare cu miros proaspăt de tencuială și lemn crud, sistia molcom flăcăruia gazului metan. Sfîrîia adormitor un motan cenușiu întins pe sofa. Picurau uniform pe tăblia pervazului stropii rari de ploaie desprinși de pe jaluzele.

În odaie, trei persoane. O bătrînă scundă, rotofeie, o fată frumușică și un tînăr blondziu.

Tînărul sta adîncit într-un fotoliu, cu mîinile împreunate peste piept, cu genele plecate; un zîmbet abia perceptibil îi mîngîia fața. Cele două femei sporovăiau fără încetare. Socoteau ceva, aplecate peste un caiet. Bătrîna întrebă:

— Unde așezăm tabloul cu gitana și toreadorul?

— Unde vreți voi — mormăi tînărul. Oriunde.

— Atunci deasupra bufetului.

Se ridică; trecu în camera alăturată și începu să măsoare peretele cu un metru de croitorie. Fata țuguie buzele, zîmbi și spuse:

— Nu mai e mult, Adrian... Peste cinci zile vor trece toate. Vom rămîne singuri noi doi, în apartamentul nostru, în căminul nostru. Te plictisesc preparativele de nuntă?!... Trebuie să le facă cineva și pe-astea...

Adrian se gîndi: „Da, are dreptate. Așa se face, așa se obișnuiește".

Toți cetățenii tîrgului aflaseră: în noaptea Anului Nou se va oficia nunta: Adrian Roșca, inginerul șef al uzinei, se va căsători cu Doina Melidoneanu, frumoasa și instruita fiică a șefului de gară. Petrecerea se va desfășura în sala de festivități a uzinei.

Adrian se ridică și, deschizînd geamul, se rezemă cu coatele de pervaz. Vîntul smulgea în răstimpuri, de aiurea, rîsete, chiuituri, sunete de fanfară. Duminică: orășelul se repauza, se amuza, petrecea.

Peste drum, înaltă, tăcută, liniștită, se odihnea uzina. Dintr-un singur coș își înălța trîmbe transparente de fum. Parcă zîmbea. Așa i se părea totdeauna lui Adrian: uzina îi zîmbea. Îi era atît de familiară clădirea aceasta măreață și suplă, atît de cunoscut și de drag fiecare colțișor al ei, încît avea senzația precisă că uzina trăiește ca orice ființă, că e gata să vorbească dintr-o clipă în alta.

Se născuse, crescuse, se maturizase, sub ochii și supravegherea lui și a tovarășilor săi de muncă... Acum, ea, uzina, îi părea ca un copil ce-și privește părintele cu stimă, dragoste și recunoștință.

Aglaia, viitoarea soacră, ar povesti așa: „Adrian a apărut în tîrgul nostru acum patru ani. M-am mirat. Băiatul acesta de 32 de ani face o uzină aici? Nu se poate. Așa slăbuț, tînăr și timid, să facă o uzină? Pe locul acela cu bălării de la marginea orașului, tînărul acesta așa de tînăr să facă o uzină după mintea și priceperea lui? Nu se poate!... Da, poate rîdeți de mine, dar eu așa mă gîndeam"...

Doinița, viitoarea soție, ar povesti așa: „Cînd l-am cunoscut, l-am întrebat: «Cum ai putut să părăsești Capitala și să te statornicești aici?» Nu-mi amintesc ce mi-a răspuns. Țin minte doar atît: vorbind, nu știa ce să facă cu mîinile. Tare era sfios cu femeile. Nu se simțea la largul lui decît pe șantier. Acolo parcă era altul. Abia după doi ani a îndrăznit să mă sărute. Abia după trei să-mi viziteze părinții. Abia după patru să mă ceară în căsătorie. Las', poate e mai bine că s-a întîmplat așa..."

Spiridon, viitorul socru, ar povesti așa: „Da, e un om straşnic. La 32 de ani să proiectezi din punct de vedere tehnologic o uzină întreagă! Chiar constructorul și arhitectul n-au făcut în fond decît să țină seama de indicațiile lui Adrian: aici faceți hala mai mare, aici mai largă, aici mai luminoasă, aici mai aplecată. Totul a pornit, s-a realizat sub directa lui supraveghere... Ei da, nu se nasc zilnic asemenea oameni. Din fericire, ce-a fost mai greu s-a terminat. A sosit timpul ca și inginerul șef să se odihnească, să-și vadă de rosturi personale, să se bucure de viață..."

În ultimul an, Adrian auzea tot mai des asemenea cuvinte: „Greul s-a terminat. Într-un constructor hărțuit ziua și noaptea, ai devenit un conducător liniștit, lipsit de griji. Uzina funcționează acum ca un ceasornic. Oamenii s-au calificat, întregul colectiv poate duce astăzi singur munca mai departe, fără piedici sau eforturi deosebite. E timpul să-ți vezi și de ale tale".

„Să te căsătorești", cum îl îndemnau cei mai intimi.

„Să fim fericiți", cum îi șușotea Doina. „Tu te pricepi să faci uzine — eu mă pricep să organizez o căsnicie în cel mai fericit chip. Ascultă aici: în fiecare dimineață cafea cu lapte și cornuri proaspete (știu, patru ani la rînd te-ai dus în fiecare dimineață nemîncat la lucru). Pe la zece îți voi telefona: ce dorești azi la prînz, dragule? Și îmi vei spune: ciorbă cu nu știu ce, mîncare cu nu știu ce... Așa. După-masă, o oră de somn. Va trebui să te obișnuiești! Spre seară vom primi invitați. Sau vom face vizite. Sau vom merge la cinema. Dacă nu, vom sta acasă numai în doi. Vom pune plăci, vom citi, sau ne vom mîngîia pur și simplu. Și fiecare zi va fi pentru noi ceva deosebit. Programul nu se va uniformiza nici o clipă! Ce spui, dragule?..."

...Noaptea căzuse pe nesimțite. Pe aleea din fața blocului se scurgeau siluetele cenușii ale trecătorilor. În răstimpuri, voci cunoscute sau necunoscute:

— Bună seara, Adrian... Bună seara, tovarășe Roșca.

Inginerul se gîndi: trecînd, oamenii aceștia își spun: „iată un om la care viața s-a rotunjit, s-a împlinit, cum scrie la carte". Oftă și-și spuse fără convingere: da, e adevărat, ar trebui să mă simt un om fericit.

În prag apăru Doinița:

— A sosit cineva de la uzină. Cu un bilet, un aviz telefonic de la București. Mi-e teamă să nu se fi întîmplat ceva.

Pe bilet cîteva rînduri. Era chemat îndată la București, la minister. Ministrul personal îl căutase telefonic. Va trebui să plece chiar în seara asta.

— Nu fiți îngrijorate — spuse Adrian, simțind deodată în suflet o neliniște înviorătoare, o bucurie stranie. Poimîine dimineață mă aveți în mijlocul vostru.

Viitoarea soacră suspină:

— Nu uita să aduci de la București confeti, serpentine și tiribombe.

★

Ministrul îl întîmpină zîmbindu-i ca unei vechi cunoștințe.

— Iartă-mă că te-am adus peste noapte la noi. Nu se putea altminteri. După-masă plec cu o delegație în străinătate. Voiam să stau personal de vorbă cu dumneata.

Apoi deodată:

— Ai studiat expunerea...?

Adrian răspunse prompt:

— Am elaborat încă acum cîteva zile un plan de măsuri pe '59, pe care l-am înaintat ministerului.

Ministrul zîmbi:

— Nu te supăra. Altceva voiam să știu: dacă ți-ai dat seama precis de toate sarcinile sporite care revin departamentului nostru?

Adrian tăcea.

— Ei bine — continuă ministrul, va trebui să ne apucăm de lucru chiar din primele zile ale anului ce vine. Trebuie, printre altele, să mai ridicăm în țară două uzine ca și cea pe care o conduci dumneata. Una în orașul B. din nordul Moldovei. Ne-am gîndit la dumneata. Ce zici?

O emoție caldă îi năvăli brusc în toată ființa. Privirea i se încețoșă. Degetele i se umeziră. Mișcîndu-se pe scaun, spuse încet, aproape imperceptibil:

— Da. Însă vedeți dv....

Pe chipul ministrului trecu o umbră.

— Să-ți spun despre ce e vorba: noua întreprindere va avea aproape același profil și același flux tehnologic ca și cea din orașul vostru.

Cu un creion roșu schiță în grabă, pe o coală albă, un poligon cu șase laturi. Îl compartimentă, îl umplu cu cifre și detalii grafice, vorbind în același timp:

— Pentru toată treaba asta avem nevoie imediată de un om priceput. În ședința de ieri toată lumea s-a gîndit la dumneata. Ești în materie, ai porni la treabă pe un drum oarecum cunoscut... De altfel, e un lucru minunat. Gîndește-te: aproape o regiune întreagă își va schimba traiul și activitatea. Statul investește în lucrarea aceasta sume însemnate...

Adrian transpira de-a binelea. Emoția bruscă de adineauri se transformase într-o fericire calmă, fără margini. Își simțea sufletul mare, colosal, reînviat dintr-o dată. Cu toate acestea, se auzi vorbind aproape fără să vrea:

— Da, e minunat... nu știu însă dacă voi putea primi...

Ministrul se întristă. Un timp — liniște. Vorbi rar și liniștit:

— Am uitat să te întreb: te-ai căsătorit cumva, tovarășe Roșca?

— Aproape.

Din nou liniște.

— Ei, da — spuse gînditor ministrul, vezi, la treaba asta m-am gîndit mai puțin.

După o vreme:

— Te-ai hotărît probabil să-ți întemeiezi un cămin. E dreptul dumitale. E și foarte nimerit să faci asta. Nimeni nu are intenția să te îndemne să renunți. Și nici nu trebuie... Dar tot atît de adevărat e că acolo ar fi necesar să iei totul, totul, de la început. Noua localitate nu prezintă o viață prea confortabilă. Și, desigur, n-ar fi prea ușor pentru o căsnicie tînără... Ei, dar după cîte bănuiesc, iartă-mi indiscreția, e la mijloc o dragoste puternică. Personal nu mă tem de acest element esențial. Dimpotrivă, unde intervine el, greutățile trec mai ușor. Totuși, să nu ne pripim...

Și în încheiere:

— Îți așteptăm răspunsul. Și nu te sfii să-l dai, oricare ar fi el...

Se despărțiră.

Adrian o luă încetișor spre hotel. Urechile îi vîjîiau. Gînduri contradictorii îi sfîrtecau mintea. Noua construcție îl atrăgea ca un magnet. Imagini cunoscute, familiare, începură să i se perinde prin fața ochilor. Furnicarul șantierului... primele săpături, primele schele... bucuria primelor greutăți biruite... Dar Doina...? De unde să cunoască ea toate acestea? Va înțelege ea?

Își aminti de cuvintele ministrului: „o dragoste puternică... element esențial...“ E oare dragostea Doinei atît de puternică? Va fi ea în stare să înțeleagă?

★

Ajuns în vagonul de dormit, se trînti îmbrăcat peste patul făcut. Își împreună palmele sub cap.

Încercă cu timiditate să înnoade firul întrerupt al gîndurilor. Nu, mai bine să privească afară, pe geam. Să iasă din aceste frămîntări. Poate de acolo, din priveliștile clare ce se fugăresc de-a lungul trenului, să-i vină un gînd liniștitor.

...De-a lungul firelor telegrafice lunecau fără sfîrșit siluetele negre ale stîlpilor. De sus, o voce răgușită:

– De ce nu stingeți lumina?

★

Coborî în gară. Pe stradă oamenii treceau triști și emoționați. Așa i se păreau lui...

Se îndreptă spre locuința Doinței.

Curtea, holul, odăile, toate miroseau a fripturi de rață. „Cîte zile au mai rămas pînă la nuntă? Trei?“

Tînăra apăru din bucătărie, îmbujorată și speriată:

— Ce s-a întîmplat?

— Nimic.

— Ai adus tiribombe? — Se auzi vocea bătrînei din bucătărie.

— Da...

Se așezară. Adrian spuse:

— Luna de miere o vom petrece în nordul Moldovei. Locul nu e pitoresc, dar pentru doi tineri căsătoriți, viața trebuie să pară frumoasă ori unde.

Doinița rotunji ochii. Buzele începură să-i tremure. Întrebă:

— Va trebui să pleci să muncești în altă parte?

— Da, avem de realizat o mare lucrare. Mi s-a propus, înțelegi...

Un timp liniște.

— Ei, ce zici? — întrebă Adrian, privind țintă în ochii Doinței.

— Eu?... Cum, adică? Locul meu e, bineînțeles, lîngă tine!... Ți-ai închipuit că aș putea hotărî altfel?

Adrian se gîndi: „Îmi vor da lacrimile“. Spuse:

— Vino să anunțăm telegrafic ministerul.

Plecară.

Abia afară simți cum îl ajunge bucuria din urmă, cum i se așază, caldă, fierbinte, în toate ungherele sufletului. Doinița zîmbea, printre lacrimi, strîngîndu-i cu putere brațul.

Pe stradă oamenii treceau veseli și emoționați. Așa i se păreau acum... Iar în urechi îi răsunau ca o muzică vorbele ministrului: „...Dragoste puternică... element esențial...“

Despre FILTRE

COLȚUL FOTOGRAFULUI AMATOR

Există fotografi amatori care au tendința de a supraestima valoarea mijloacelor tehnice, închipuindu-și că numai cu aparatele de „ultimul tip“ și cu un sac de accesorii pot realiza fotografii bune. Pe acești amatori îi sfătuim să privească albumele de fotografii realizate cu douăzeci, ba chiar cu treizeci de ani și mai bine în urmă, ca să vadă ce fotografii minunate se puteau realiza și cu aparate și mijloace tehnice dintre cele mai simple. Fără a nega utilitatea ultimelor descoperiri în tehnica fotografică, descoperiri care permit extinderea fotografiei în noi domenii, cred că amatorul trebuie, în primul rînd, să se preocupe de dezvoltarea culturii și simțului său artistic și atunci își va da seama că aparatul său îi va da mai mult, chiar dacă nu este un aparat de ultimul tip.

Și în problema filtrelor există tendința, din partea amatorului, de a se înarma cu „serii complete“ de filtre de toate nuanțele, fără de care unii amatori cred că nu pot realiza fotografii bune. Ce sînt filtrele? Sînt geamuri colorate care se montează în fața obiectivelor pentru a absorbi o parte din culorile spectrului care pătrund spre negativ. Filtrele lasă să treacă nestînjenite razele de culoarea în care sînt și ele vopsite, frînînd în același timp, mai mult sau mai puțin (după intensitatea culorii lor) razele culorilor complimentare. Rezultatul este că prin întrebuințarea filtrului, transformarea culorilor din natură în tonalități de cenușiu în copia pozitivă, suferă o modificare obținîndu-se în general, contraste mai puternice.

Acest fenomen se explică prin faptul că unele culori (razele de culoarea filtrului) trecînd nestînjenite, impresionează mai puternic negativul, dînd pe pozitiv tonalități mai deschise — în timp ce alte culori (cele complimentare culorii filtrului), fiind frînate, impresionează mai puțin negativul, dînd pe pozitiv tonalități de cenușiu mai închis.

Subiectele cele mai des întîlnite la amatori sînt peisajele și portretele. Filmele pancromatice cu care se lucrează azi în majoritatea cazurilor redau destul de corect toate culorile. Amatorul dorește însă, cîteodată să evidențieze mai bine norii pe cer. Pentru aceasta va avea nevoie de un filtru care să închidă albastrul cerului. Deci va avea nevoie de un filtru de o culoare complimentară albastrului. Acesta este filtrul galben. Filtrul galben va reliefa mai bine și portretele făcute pe fond de cer, va da o nuanță corectă părului blond, auriului lanurilor de grîu și va reda foarte bine pufuri de zăpezii care reflectă albastrul cerului. Iată, deci, că filtrul galben (de gradație mijlocie) este un filtru de întrebuințare aproape universală. Pentru o filtrare mai puternică, dînd efecte mai dramatice, se va întrebuința un filtru portocaliu. Dacă se mai include în serie un filtru verde, pentru peisajele în care predomină culoarea verde (păduri, cîmpie cu iarbă), trusa de filtre este cît se poate de îndestulătoare pentru cea mai mare parte a subiectelor obișnuite.

Trebuie avut în vedere că filtrul, absorbind o parte din lumină, cere o expunere mai lungă. Această prelungire a timpului de expunere este indicată chiar pe rama filtrului, de factorul filtrului. De obicei pentru filtrul galben mijlociu se cere o prelungire a timpului de expunere de 2 ori, pentru cel verde de 3 ori, iar pentru cel portocaliu, între 4 și 6 ori. Factorul filtrului trebuie controlat prin expuneri de probă pentru emulsia cu care lucrează de obicei amatorul, fiindcă expunerea corectă are o mare însemnătate, influențînd contrastul imaginii obținute.

Eugen BRĂILEANU

MARX József — Tg. Mureș „Zori“

Ancheta FLACĂRII

Spune-mi ce să fac, să-ți plac?

— Pe marginea problemelor actuale ale muzicii ușoare —

„Spune-mi ce să fac, să-ți plac puțin?" — întreabă, nu fără modestie, un refren cunoscut.

Spune-mi ce să fac să-ți plac mai mult?... își întreabă zilnic publicul, cu înfrigurare, compozitorii de muzică ușoară, orchestranții, textierii și interpreții.

De ce e ușoară muzica ușoară? — observa cîndva dirijorul Edmond Deda. Pentru că e ușor de ascultat, nu pentru că e ușor de făcut!

Și, într-adevăr, menirea creatorilor de muzică ușoară presupune responsabilități. Muzica ușoară e muzica „de larg consum". Ea devine fondul sonor al vieții noastre cea de toate zilele. Și fiindcă respirăm această atmosferă muzicală, ea trebuie să fie salubră, tonică, asimilabilă organismului nostru social.

Cum ne-ar putea corespunde nouă ritmurile hărțuitoare, obsedante, desperate, pulverizînd și negînd melodia?

Noi avem nevoie de o largă linie melodică, fiindcă melodia înseamnă gîndire și sentiment și noi credem în rațiune, în integritatea și noblețea sentimentelor omenești.

Tocmai melodicitatea, larga accesibilitate, precum și tonalitatea specifică a muzicii românești i-au cîștigat sufragiul, în ultimii ani, peste hotare. Orchestra „Electrecord" a cucerit, în 1957, premiul I în cadrul concursului internațional de la Moscova. Cîntece ca „În Bucureștiul iubit", „Marinică", „Bădița cu tractorul", „M-am îndrăgostit de tine, Moscova", au făcut carieră mondială. Iar cu puține luni în urmă, Festivalul internațional al muzicii ușoare care a avut loc la Praga, a consacrat din nou unele melodii românești ca „La balul de sîmbătă seară" de Ion Vasilescu, „Garofița" de Mălineanu, „Te iubesc" de Kirculescu.

Și totuși, ar fi poate lucrul cel mai greșit dacă ne-am grăbi să ne aplaudăm singuri. Muzica noastră ușoară mai are pași serioși de făcut pînă va deveni mai substanțială în idei, mai cu miez, mai pe gustul maselor de ascultători din zilele noastre. Ce trebuie făcut în acest sens, care sînt opiniile, intențiile, proiectele creatorilor noștri de muzică ușoară? Ne-am dus să-i întrebăm. Și am cerut și părerea unora dintre cei cărora le e dedicată muzica ușoară.

ILEANA... DAR EA NU E COSÎNZEANA

L-am întrebat pe Gică Petrescu dacă a avut prilejul să interpreteze în ultimul timp un cîntec cu care să se fi putut într-adevăr identifica. „Care anume? Și de ce tocmai acesta i-a plăcut în mod deosebit?"

— „Ileana!" — mi-a răspuns prompt Gică Petrescu. Fiindcă nici melodia, nici textul nu sînt pomădate, fardate, exotizate. Cîntecul acesta nu e de „undeva", din zona convențională și extraterestră în care plutește adesea șansoneta. E de aici. E de-al nostru. E simplu, e dulce — și mai cu seamă e adevărat. Textul corespunde gustului nostru și servește fără ca, în același timp, să iasă din cadrele unei muzici făcute pentru dans.

— Care e, după părerea dv., genul de muzică ușoară care poate aborda în modul cel mai direct problemele actualității?

— Fără îndoială, cupletul, un gen care preocupă din ce în ce mai mult și pe creatorii de muzică ușoară și pe interpreți. Utilitatea lui e dovedită de însăși prețuirea de care se bucură în public. Puterea educativă a cupletului — care poate fi patriotic, mobilizator, satiric etc. — trebuie să ne rețină toată atenția. Și poate că ar trebui să notăm acest gen, ca genul numărul 1 al muzicii ușoare.

— Cum vedeți dv. posibilitatea de a dezvolta calitățile interpretative ale cîntăreților noștri de muzică ușoară?

— Eu unul, și fără îndoială că nu sînt singurul, aș dori să nu mă limitez la a fi un „refren-sânger" — un zumzăitor de refrene — ci aș vrea să evoluez în direcția interpretului-mim. De aceea, oricît ar fi lucrul de anevoios, aștept de la textierii noștri să-și organizeze astfel cele „32 de măsuri", încît să exprime nu numai un dor și un suspin ci și o mică anecdotă. O mică povestioară, robustă, veridică, ar da putința cîntăreților noștri să-și dezvolte gama posibilităților interpretative. Mă gîndesc, de pildă, la o serie de cîntece pe idcea preocupărilor specifice unei profesiuni sau altele, în genul „Cîntecul șoferului" de Mokrousov, sau la primele cîntece de acest gen care încep să apară la noi („Cînd danseze cu el" etc.). În ceea ce mă privește, voi găsi un prilej interesant în viitorul nostru spectacol „București 501" (un istoric muzical al Bucureștiului) unde voi apărea în rolul lui Barbu Lăutaru și apoi în cel al lui I. Gh. Ionescu, faimosul dizer de la Union.

— Care este, după părerea dv., punctul vulnerabil în stadiul actual al interpreților noștri vocali de muzică ușoară? Vă punem această întrebare întrucît sînt bine cunoscute deficiențele serioase care mai există încă în acest domeniu: lipsa de personalitate, platitudinea, manierismul, „efectele" de prost gust etc.

— Nu cred că se poate vorbi de un „punct vulnerabil", ci de o primă și mare cerință: buna frazare! În muzica ușoară, melodia e vehiculată de cuvînt, și acesta trebuie să se audă și să se înțeleagă bine. Uneori, interpreții, în dorința lor de a sincopa, voind să pară „moderni", siluiesc accentele tonice ale limbii — și nu mai transmit publicului nimic. Am stat adesea de vorbă cu prietenul meu Ion Vasilescu asupra necesității de a înființa în cadrul Conservatorului o clasă pentru interpreții vocali de muzică ușoară. Asemenea școală ne-ar putea aduce servicii considerabile.

SĂ NE INSPIRĂM DE LA CREATORUL POPULAR!

Citiți fără să fredonați: „Cine mi-e drag mă așteaptă, mă așteaptă..." Așa-i că-i oarecum peste mînă? Cuvîntul s-a împregnat de melodie: e un șlagăr. Autorul lui e autorul cîntecului „Tinerețe, tinerețe", și a vechilor dar neuitatelor „Drum bun" sau „Mai spune-mi că nu m-ai uitat": Gherase Dendrino, cunoscutul compozitor de muzică ușoară și de operete. „Lăsați-ma să cînt" se reprezintă azi pe cinci scene europene.

L-am întrebat pe Gherase Dendrino:

— Care e „cheia" șlagărului? Sau, mai bine zis, cum trebuie să fie un cîntec ca să devină șlagăr? Ce face ca un cîntec să pătrundă în mase — ca „Marinică" sau „În Bucureștiul iubit", de pildă — să meargă la inima oricui, să fie, pentru un timp măcar, copilul adorat al tuturor?

— Să-ți spun mai întîi cum se creează muzica bună: cu mult simț autocritic. Să nu ne mulțumim cu ceea ce ne scapă ușor din condei. Cît despre șlagăr, el e ca actorul care trece rampa. „Rețeta" lui n-a descoperit-o încă nimeni. Pentru că nu există rețetă. Să nu alergăm însă neapărat după șlagăre. Să creăm o muzică melodioasă, de înaltă ținută, plecînd urechea la rumorile vieții și la climatul actualității și... șlagărele vor veni de la sine.

Gherase Dendrino e președintele secției de schiziție pentru muzica ușoară la Radio și lucrează totodată în aceeași secție a Uniunii Compozitorilor. L-am întrebat apoi:

— Care e părerea dv. despre producția noastră actuală de muzică ușoară?

— Hai să vorbim mai întîi în cifre. Ne sînt prezentate săptămînal, aproximativ 50 de lucrări (socotind Radio-ul, Uniunea Compozitorilor și „Electrecord-ul" la un loc) ceea ce înseamnă un număr apreciabil. Din acestea, sînt reținute în medie, cinci. Cinci lucrări noi, dăruite publicului în fiecare săptămînă, nu-i puțin! Ce se petrece însă? Se consumă la noi în țară mai multă muzică ușoară decît se produce: cererea depășește oferta. Cred că e bine să compensăm această carență, importînd muzică ușoară valoroasă din Uniunea Sovietică, R.D.G., Republica Cehoslovacă etc...

— Mi-aș permite să vă completez: e drept că se cere la noi multă muzică ușoară, dar această cerință e greu de satisfăcut nu pentru că se compune mai puțin decît e nevoie, ci pentru că nu întotdeauna se poate recolta exclusiv muzică de prima calitate. Din numeroasele cîntece transmise într-o lungă emisiune de radio, publicul reține să zicem unul, sau două, cele mai bune. Restul, în genere cîntece ce nu reușesc să treacă de mediocritate, se pierd. În altă ordine de idei, însă: vorbim mereu despre muzică ușoară specific românească. În ce constă această specificitate?

Drept răspuns Gherase Dendrino se apropie de pian. Schițează o melodie... „Să-mi cînți un cîntec de iubire"...

— Îți amintești de valsul acesta al colegului meu Ion Vasilescu? Am putea oare să-l situăm alt undeva pe mapamondul muzical, decît la noi? Nu! De ce? Are un puternic parfum românesc. Stăruie aici amintirea vechii romanțe românești. În anii cînd eu scriam „Mai spune-mi că nu m-ai uitat", Ion Vasilescu, pe care pe drept cuvînt îl putem numi părintele muzicii ușoare moderne românești, compunea: „Azi noapte te-am visat" și totodată „Țărăncuță, fărăncuță" și „Cu lăutarii după mine", descoperind astfel cele două filoane ale muzicii ușoare românești: vechea romanță și cîntecul folcloric. Ele rămîn și astăzi permanenta sursă a inspirației noastre melodice.

VREM CÎNTECE OPTIMISTE, MELODIOASE!

Pe State Ștefan, muncitorii din atelierul de întreținere electrică al uzinelor „Mao Tze-dun" îl cunosc nu numai ca bobinator fruntaș, ci și ca mare amator de muzică ușoară. De aceea l-am întrebat direct:

— De ce vă place muzica ușoară?

— În primul rînd pentru că se poate asculta oricînd și o poț înțelege fără eforturi, într-un cuvînt pentru că mă destinde. „Stelițe argintii" de Noru Demetriad, de exemplu, are o melodie antrenantă, plină de vioiciune și prospețime. Cîtă diferență este între această melodie și cea intitulată „Mărturisire" pe care o interpretează Alexandru Imre! Prin exercițiile sonore pe care le face cu saxofonul, acesta nu ne „mărturisește" nimic, dar absolut nimic. Nu putem însă să-i facem confidența ca ne cam plictisește.

— Ce anume vă place de muzică ușoară vă atrage în mod deosebit?

— În primul rînd muzica veselă, optimistă, care se potrivește cel mai bine tineretului și epocii noastre. De altfel, asemenea cîntece sînt reținute cu ușurință și deseori fluieră pe buzele noastre, chiar după ce le-am auzit numai o singură dată. „Marinică" este cîntat și azi, pentru că e vesel și are o melodie plăcută, dar mai ales pentru că spune ceva, pentru că are valoare educativă. De ce nu ne-au dat compozitorii mai multe cîntece de acest fel, nu pot înțelege. Se crede, oare, că descrierea unei nopți cu sau fără lună, udată cu lacrimile „amare" ale tinerilor îndrăgostiți, este mai interesantă? Sau se consideră că viața, și deci sursa de inspirație, nu poate depăși în muzica ușoară trinitatea „noapte, lună, stele"? Cred că noi, ascultătorii, sîntem îndreptățiți uneori să oftăm cu îngrijorare atunci cînd de-a lungul unui cîntec se oftează într-una:

„Din vina ta oftez, oftez
Că nu ești așa cum te visez" etc., etc.

Dragostea, oricît ar fi ea de capricioasă, nu este deprimantă. Cîntecul lui Fanciotti, „Moș Gerilă", „În amurg" de Giroveanu, „Ilenuța mea" de Mălineanu sînt iubite de tineri pentru că exprimă sentimente adevărate.

— Muzica noastră ușoară înfățișează, cu toate acestea, deși din păcate prea rar — și aspecte din viața tineretului muncitor. Ce părere aveți despre aceste cîntece?

— Prea multe nu cunosc, dar pot să vă asigur că texte ca cel al cîntecului „Fluierii sirenele" prezintă neadevărat, ușuratic, viața tinerilor muncitori. Dacă textierii ar fi venit în mijlocul nostru, în fabrică, cu siguranță că n-ar mai fi scris asemenea versuri.

— Se pare că orice amator de muzică ușoară este și un iubitor al muzicii de dans. Dv. vă place muzica de dans?

— Desigur, mai ales melodii ca „Spune-mi ce să fac?" ori „Toată lumea" și multe altele. Cred însă că uneori există în cîntece mai mult ritm decît melodie, și asta căușnează cîntecului.

— Prin urmare, ce așteptați de la creatorii de muzică ușoară?

— Cît mai multe cîntece optimiste, melodioase, cu un bogat conținut de idei.

CUM SĂ FIE CÎNTECUL DE DRAGOSTE?

Mihaela Cotaru ar fi devenit cîntăreață de lieduri, dacă nu s-ar fi întîlnit acum vreo patru ani cu melodia „Dragostea noastră" de Ștefan Kardoș. A fost cuprinsă atunci de o dragoste fulgerătoare pentru muzica ușoară — și care din fericire s-a dovedit reciprocă: pe scena Teatrului Satiric Muzical „C. Tănase" lucrul acesta se dovedește seară de seară.

Sentimentele omenești evoluează și expresia lor asemenea. Am întrebat-o pe Mihaela Cotaru cum vede un bun cîntec de dragoste, compus și scris în spiritul vremii noastre.

— Pentru generația noastră, spune Mihaela Cotaru, pentru noi, „dragoste" înseamnă în același timp dragoste de viață, de muncă, de creație, încredere în viitor. De aceea și noul cîntec de dragoste ar trebui să fie mai luminos, mai tonic, mai vesel, mai puțin tînguitor și languros decît cel din trecut.

— Și totuși cîntecul de dragoste se asociază în genere la noi cu mișcarea lentă, de tango, bunăoară. Oare dorul și ritmul viu nu se pot asocia?

— În general, muzica ușoară românească și-a conturat o personalitate mai

1) *Gherase Dendrino*

2) *Mihaela Cotaru*

3) *State Ştefan*

4) *Gică Petrescu*

5) *Constantin Cîrjan*

Fotografii de
A. MIHAILOPOL

puternică în ritmurile lente... Cred, însă, că în ultimul timp unii compozitori au găsit cheia unei ritmicităţi vioaie, atît de mult aşteptată de tineretul nostru. Melodiile lui Vasile Veselovski, de pildă, sînt sincere, spontane, directe, de o veselie sănătoasă şi de aceea ne plac. Asemenea compoziţii aş dori să interpretez în viitor.

— În ce măsură textele pentru cîntecul de dragoste vi se par satisfăcătoare?

— Ca să pot interpreta bine un cîntec de dragoste trebuie să pot crede mai întîi eu în el, să nu-mi fie ruşine de ce spun, să nu fiu tentată să dosesc cuvintele. Dacă a avut succes melodia „E minunat, e încîntător" de Ion Vasilescu, e pentru că în orice stare de spirit m-aş fi aflat, cuvintele acestea simple, îmbrăcînd melodia ca o mănuşă, trezeau ecou în sufletul meu. Dar ce e de făcut cu texte ca: „Noaptea-i senină şi tu nu vezi, n-am nici o vină şi tu nu crezi?"... Sau: „Dacă ochii tăi îmi plac, cel mai sigur leac e tot Sfatul Popular". Sau chiar cuvintele pentru „O barcă în larg" de Noru Demetriad, melodie care se bucură de succes în străinătate: „Iubita mea, îmi spune ei privind nesfîrşitul senin — Iubitul meu, răspunde ea cu glas cristalin". Nu-i rizibil?

— Cum vedeţi atunci textul cel bun al unui cîntec de dragoste?

— Nu la modul acesta primar, dulceag, ci transpus la un adevărat diapazon poetic. Nu ştiu dacă textul pentru melodia Hildei Jerea „Noi doi" e exemplar, dar mie, cel puţin, mi se pare mai aproape de ceea ce ne trebuie.

— Cum explicaţi rămînerea în urmă a textului cîntecului de dragoste în raport cu melodia?

— Prin insuficienta colaborare creatoare între compozitor şi textier. Sînt cazuri în care compozitorul înmînează textierului o schemă metrică, iar acesta din urmă se zbate să găsească la rece numărul de „picioare" potrivit. Eu cred că textierul ar trebui să se pătrundă de fluidul melodiei. Poate că înfiinţarea unei secţii de textieri şi libretişti pe lîngă Uniunea Scriitorilor ar fi folositoare. În orice caz, nouă, interpreţilor, ne revine sarcina să cităm mai mult în general şi mai multă poezie în special, ca să putem alege şi promova ceea ce e valoros.

NU FABRICANŢI DE TEXTE, CI POEŢI

Pe Constantin Cîrjan, cunoscut autor de texte de muzică uşoară, l-am interpelat cu următoarea întrebare:

— Ce părere aveţi despre colaborarea dintre compozitori şi autorii textelor?

— Colaborarea aceasta, atît de discutată, a cărei menire este să asigure producerea unor creaţii de un nivel artistic cît mai înalt, este privită uneori cu superficialitate. Se ajunge chiar pînă acolo încît textierul se mulţumeşte să primească din partea compozitorului doar „măsurile oarbe" pe care apoi aşază cuvintele. Chiar dacă un asemenea procedeu există numai în practica unora, trebuie totuşi să ne dea de gîndit. Pentru că atingerea nivelului înalt de care aminteam mai sus, presupune din partea textierului o bogată cultură şi, bineînţeles, talent, astfel încît chiar neînsoţit de muzică, textul poetic să emoţioneze.

— Pledaţi aşadar ca autorii textelor să fie poeţi în adevăratul înţeles al cuvîntului?

— Altfel nici nu se poate concepe colaborarea compozitor-textier. Dar calitatea sub-mediocră ce o prezintă unele texte are cauze multiple. Pe lîngă absenţa unui nivel cultural corespunzător — adesea atît de vizibil încît nici nu mai necesită a fi demonstrat — trebuie spus că unii textieri îşi privesc îndeletnicirea cu spirit mercantil, ceea ce face ca ideile lor — atunci cînd există — să îmbrace o expresie plată, nesemnificativă. Pentru că atunci cînd ai într-adevăr ceva de spus, e imposibil, dacă ai talent şi-ţi dai silinţa, să nu găseşti modul de expresie corespunzător. Dar lucrul esenţial rămîne legătura vie cu realitatea, cu viaţa.

— Oare sărăcia de idei e proprie numai textelor?

— Un răspuns afirmativ ar fi deznădăjduit de realitate. De aceea, în ciuda riscurilor de a-mi atrage nemulţumirea unor compozitori, vreau să spun că uneori se întîmplă şi fenomenul invers: textierul este pus în dificila situaţie de a scrie texte pentru melodii goale, lipsite de flor emoţional. În asemenea cazuri, prin forţa împrejurărilor, textul va fi şi el artificial.

— Ca alte cuvinte, atît textului cît şi melodiei li se cer un conţinut bogat în idei?

— Întocmai. Nu trebuie pierdut din vedere că muzica uşoară, distrînd, educă în acelaşi timp. Pentru autorul de texte abia de aci, de la idee, porneşte drumul realizării poetice.

— În acest sens am vrea să ştim ce părere aveţi despre posibilitatea de a aborda în muzica uşoară tematica majoră (patriotism, luptă pentru pace, aspecte ale construcţiei socialiste etc.)?

— Orice temă poate fi abordată în muzica uşoară; depinde însă de mijloacele pe care le foloseşti. Altfel va fi tratată ideea patriotismului într-un cîntec de masă, şi altfel într-o piesă de muzică uşoară. Firească ca muzicii uşoare îi sînt deosebit de proprii unele aspecte care ţin de viaţa şi preocupările cotidiene, dar să nu uităm că în viaţa şi preocupările cotidiene ale omului nou sînt întotdeauna dominante problemele majore. În orice caz, cred că vremea cîntecului alropos, îmbibat de lamentaţii şi suspine, lipsit de idei, trebuie să apună la noi pentru totdeauna.

— Puteţi să ne spuneţi cîte ceva despre experienţa dv. în munca de creare a textelor?

— Am pornit, nu o dată, în crearea textelor mele, de la fapte obişnuite, aparent banale, ce conţin adesea tîlcuri ascunse. Aceste tîlcuri noi sîntem datori să le descifrăm, să le găsim semnificaţia. Or, prin mijlocirea unor asemenea fapte se pot exprima şi ideile de care vorbeam înainte. Aşa am realizat textul la cîntecul „Trei fetiţe cu codiţe" sau „Un trecător", un anonim care se pierde pe stradă prin furnicarul de oameni. Ce-o fi cu el, încotro merge?, întreabă textul. Şi iată dezlegarea: tînărul lese pe poarta maternităţii, copleşit de fericire: e tată...

— Ce proiecte de viitor aveţi?

— Intenţionez ca, fără să întrerup colaborarea cu Kirculescu, Veselovski şi Radu Şerban, să colaborez şi cu alţi compozitori şi, firească, să scriu texte de cît mai bună calitate, care să ajungă la inima ascultătorilor.

CUVINTE ÎNCRUCIŞATE...

Nimic despre muzică!

ORIZONTAL: 1) Sunător — Lei! 2) Suită (masc.) — Jilav. 3) Nud gol! — A compune — Aproape nou. 4) Veche monedă franceză — Note. 5) Înşelat — La operă. 6) Fluviu german — Monedă veche românească — Muzician de valoare. 7) Ten! — Un fel de... notă. 8) Pronume — Constelaţie muzicală — Cură! 9) Toşcă — Sol. 10) Conjuncţie străină — Cîntată de Borodin 11) Se încurcă — Blei. 12) Forte (pl.) — A acorda. 13) Alt termen pentru a acorda — Te transportă în ritm accelerat.

VERTICAL: 1) Tact (2 cuv.) — Ritm. 2) Bun de piaţă — Interjecţie. 3) 1100 — A rămîne pe loc (reg.) — Sînt — Fire. 4) Te transportă pe unde — La arcuşul — Ambarcaţiune sportivă. 5) Ispitit — Curieri (od.) 6) De întors — A fi informat (arh.). 7) Portativ. 8) Cămaşă — Arbori ornamentali. 9) Compoziţii solemne — Piano. 10) Ţesătură transparentă — Arie (reg.). 11) Glorie — Suită — Transpirate. 12) Ca o arie — Mefisto

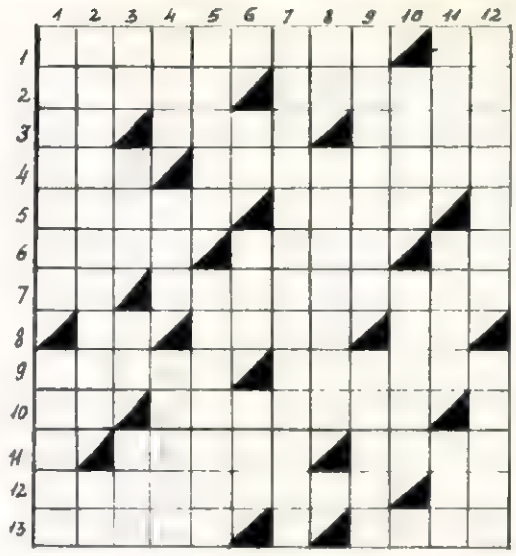

BĂUTURI CALDE

SFATURI practice

Ați publicat astă-vară rețete pentru băuturi răcoritoare — ne scrie o cititoare din Petroșani — și cred că e la fel de indicat acum, în sezonul de iarnă, să ne recomandați și cîteva băuturi calde mai deosebite. Vreau să spun — a adăugat cititoarea noastră — că ceai, țuică sau vin veri știm să preparăm și noi, așa că am vrea să aflăm alte rețete, mai puțin cunoscute"

Răspundem corespondenței primite din Petroșani, publicînd rețetele de mai jos, cu convingerea că ele vor interesa în egală măsură și pe alte cititoare ale revistei noastre

Grog cu ceai

Se fierbe apa de ceai și se toarnă apoi, prin strecurătoare, în cești în care am pus dinainte cîte 2-3 bucăți de zahăr, cîte o felie de lămîie precum și cîte o lingură bună de vin negru. În locul vinului se poate pune la urmă rom, căruia i se dă foc înainte de a se fi amestecat cu apa din ceașcă.

Punch antigripal

Se rade coaja unei lămîi și a unei portocale, se amestecă, adăugîndu-se cîteva linguri de zahăr tos. Se lasă să se macereze timp de 15-20 de minute și se stropește cu un pahar de ceai cald. În alt vas se îmbibă cu apă rece 500 grame de zahăr cubic, la care se adaugă zeama lămîii și a portocalei curățate de coajă precum și o lingură de cognac. Se pune acest amestec la foc și cînd dă în clocot, se adaugă amestecul de coji macerate, presat prin strecurătoare. Se servește cît se poate de cald

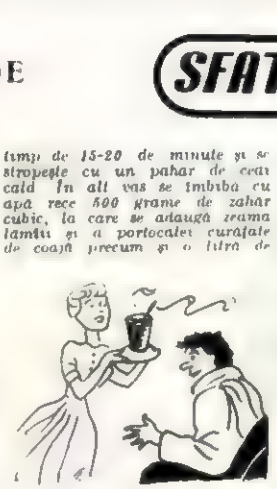

Limonadă caldă

Se rade partea fin colorată cu ajutorul unor bucăți de zahăr, coaja unei lămîi (operația se face fiecînd bucățile de zahăr de coaja lămîii, pînă se dă de miez). Se adaugă zeama a două lămîi, se amestecă și apoi se răsfoarnă totul într-o jumătate de litru de apă clocotită. Se trece prin strecurătoare, în cești, se îndulcește după plac și se servește cu cîte un păhărel de rom. Cine vrea își toarnă romul în ceașcă. Adăugul acesta e recomandabil mai ales în stările gripale

Chaudeau

Se frecă gălbenușul unui ou proaspăt cu o lingură de zahăr tos. Cînd acesta a devenit ca o cremă, se toarnă peste el, puțin cîte puțin și amestecînd într-una, lapte fierbinte. Cine vrea, poate să-i parfumeze cu vanilie sau cu coajă de lămîie. Băutura aceasta, pe lîngă că e foarte hrănitoare, e indicată pentru tratarea guturaiului și a bronșitelor

Interesant e că în timp ce noi numim această băutură „Chaudeau", francezii îi spun popular „Lait de poule" (adică „lapte de pasăre"). Curînd „chaudeau" a rămas la ei doar în dicționare, poate numai pentru urul străinilor

Vin cu portocale

Se toarnă două pahare cu apă fierbinte peste 300 gr de zahăr cubic. Se adaugă coaja a două portocale și se lasă timp de 15-20 minute. Se strecoară, se amestecă apoi cu un litru de vin negru curat și se servește cu cîte o felie de portocală în fiecare ceașcă

LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

Cum să creștem un cîine-lup

Tov. Grigore Ardeleanu, tehnician miner din Comănești, ne întreabă cum trebuie să fie crescut, hrănit și dresat un pui de cîine-lup.

Iată, în primul rînd, regimul alimentar la care trebuie să fie supus puiul de cîine. El trebuie învățat să mănînce de 3 sau 4 ori pe zi, mesele dîndu-i-se la ore fixe. În total, pînă la vîrsta de 1 an, trebuie să se ajungă cam la 2 kg alimente pe zi. Aceste alimente trebuie să fie foarte variate. Alimentația trebuie să includă carne (cel mai bine e să i se dea carne prăjită în ulei sau fiartă, uneori — mai rar — și carne crudă, tăiată bucățele, (amestecată cu celelalte alimente) dar mai ales paste făinoase (inclusiv pîine) precum și legume. Mîncarea trebuie să i se servească totdeauna în vase curate, spălate în prealabil cu apă caldă. Alimentele trebuie să fie proaspete. Greșesc acei care, atunci cînd au un ou vechi sau carne alterată le dau cîinelui, gîndindu-se că, unui animal, alimentele alterate nu-i vor cauza nici un prejudiciu. Organismul cîinelui tînăr este tot atît de sensibil ca și al unui copil. Deci, trebuie să i se dea alimente proaspete. Nici măcar să nu i se prepare hrana de pe o zi pe alta, ci în fiecare zi să i se dea mîncare proaspătă. De altfel acest lucru este cerut și de faptul că alimentația cîinelui trebuie să fie foarte variată, meniurile să nu se repete de la o zi la alta. În același timp să nu se uite că animalul trebuie învățat să mănînce de toate. Un lucru important este și apa de băut. Cîinelui trebuie să i se asigure în permanență de băut și apa trebuie să fie mereu împrospătată.

Dacă vreți ca animalul să se dezvolte bine, nu stricați să-i ajutați și cu unele medicamente. Astfel, e bine să i se dea zilnic cîte o polivitamină. De asemenea, pînă la vîrsta de un an, să i se dea zilnic, timp de 2-3 săptămîni, cîte i linguriță calciu granulat, se face apoi pauză timp de o lună, după care iar se repetă doza timp de 2-3 săptămîni ș.a.m.d.

O mare importanță pentru dezvoltarea sănătoasă a cîinelui o are igiena. Animalul trebuie să fie pieptănat și periat zilnic. Baie nu trebuie să i se facă prea des: cel mult o dată pe lună. Și aceasta numai în cazul în care există condiții bune și cîinele se poate usca bine fără riscul de a răci. Dacă există acest risc, e preferabil ca în cursul iernii cîinele să nu fie îmbăiat, ci numai periat și pieptănat zilnic.

În ce privește dresajul, aici problema este mult mai complicată. Ca și un copil, cîinele trebuie să-și aibă copilăria lui. Așa cum copilului nu este dat la școală în primii 7 ani ai vieții, ci i se dezvoltă numai anumite deprinderi, trăsături de caracter etc., nici puiul de cîine au trebuie supus dresajului pînă la vîrsta de 9-10 luni. Desigur că unii încep să dreseze cîinii de la 3-4 luni, obținînd rezultate. Aceasta pentru că acești cîini sînt foarte inteligenți și prind ușor ceea ce sînt învățați. Dar dresajul de la o asemenea vîrstă prematură îi obosește repede și mai tîrziu vom constata că le-a împiedicat buna dezvoltare. Deci: nici un fel de „slujă", „aport!" sau alte asemenea „giumbușlucuri" înainte de vîrsta de 9-10 luni. Aceasta nu înseamnă, însă, că animalul trebuie lăsat să crească sălbatic. Dimpotrivă. La fel cum pe un copil îl învățăm de mic cu curățenia, disciplina și alte deprinderi pe care va trebui să le posede toată viața — și cîinelui îi putem și trebuie să-i sădim din fragedă tinerețe unele deprinderi. Astfel, trebuie să-l învățăm să fie disciplinat, să mănînce la ore fixe, să vină la chemare (fie la un anumit fluierat, fie cînd îi strigăm pe nume), să păstreze curățenia în casă, cerîndu-se afară pentru necesități, să nu strice lucrurile din casă etc. De la vîrsta de 6-7 luni, dacă condițiile climatice permit acest lucru, trebuie să-i deprindem cu apa. Nu e nevoie să-i dăm lecții de înot: acest „sport" ei îl cunoaște foarte bine. Trebuie însă să-l învățăm să nu se teamă de apă și să intre în valuri cînd îi cerem acest lucru.

De la 9-10 luni încolo, putem începe dresajul propriu-zis. Aceasta ne va cere enorm de multă răbdare, perseverență, înțelegere pentru forța și inteligența animalului. Dacă vom îndeplini toate aceste cerințe, dresajul ne va reuși și vom scoate din puiul de cîine de azi un prieten devotat și un sprijinitor în multe împrejurări

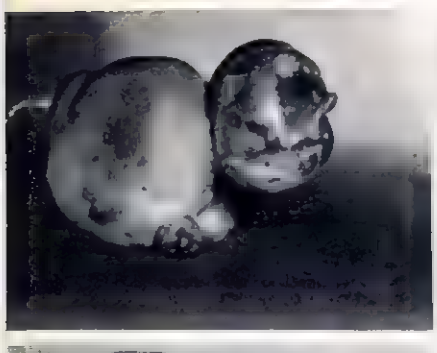

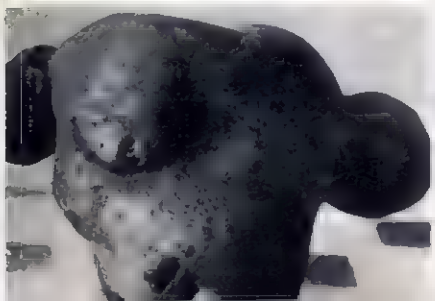

CUM DORIȚI CARTOFII?

Se știe că patria de origine a cartofului este America de Sud, de unde a fost adus în Europa prin anul 1534. Ceea ce nu știe însă oricine este că timp de peste două secole Spania a fost singura țară care a cultivat această plantă pe pămînt european. Abia la sfîrșitul secolului al XVIII-lea agronomul Antoine Parmentier a reușit s-o introducă în Franța, de unde au luat-o apoi și alte țări.

Introducerea cartofului pe scară largă în alimentația popoarelor europene datează, deci, de numai două sute de ani. În acest timp, însă, agronomii din diferite țări au reușit să obțină mai multe soiuri de cartofi, deosebite între ele prin formă, gust și culoare. În Olanda, spre exemplu, se cultivă azi foarte mult, cartofi care au o culoare violetă. Dar și mai interesant este rezultatul obținut de unii cultivatori în privința formei lor. Acești cultivatori meticuloși au constatat că, dacă dispun germenii cartofului într-un anumit contact atunci cînd îi însămînțează, ei pot obține, la recoltare, tuberculе de forme amuzante. Fotografiile pe care le publicăm alăturat sînt grăitoare în privința aceasta. Iată, spre exemplu, o siluetă de „buldog", obținută de un cultivator german; iată apoi un cap de vițel realizat de un olandez și iată de asemenea un „fox-terrier", cultivat de un francez.

Cultivatorii care au obținut aceste forme de cartofi dezmint că ar fi vorba de simple accidente sau curiozități ale naturii și sînt gata oricînd să producă altele la fel, prin știința lor de a dispune sămînța în pămînt.

CRABII OCUPĂ INSULA

de A. DNEPROV

(Urmare din numărul trecut)

Ne-am ridicat și am pornit încet după mașină. În felul acesta am făcut treptat înconjurul insulei, pînă ce, în sfîrșit, am ajuns în partea ei de apus.

Aici era așezată una dintre grămezile de barè de metal. Cînd crabul s-a găsit doar la zece pași distanță de ea, parcă uitînd de soare, s-a repezit fulgerător către grămadă și a încremenit lîngă una din bucățile de aramă.

Cookling m-a tras de mînă spunîndu-mi:

— Acum haide în cort. Mîine dimineață va fi mai interesant.

În cort am cinat în tăcere și apoi ne-am învelit cu niște veșminte ușoare de flanelă. Mi s-a părut că Cookling era mulțumit că nu-i mai puneam nici un fel de întrebări.

Înainte de a adormi, l-am auzit întorcîndu-se de pe o parte pe alta și chicotind la răstimpuri. Însemna că știa ceva ce nu știa nimeni.

2

În zorii zilei următoare am plecat să mă scald. Marea era caldă și am înotat timp îndelungat, admirînd cum la răsărit se aprindea zarea purpurie deasupra oglinzii apei neturburate de valuri. Cînd m-am întors în cort, inginerul militar nu mai era acolo.

„S-a dus să-și admire monstrul metalic" — gîndii eu, deschizînd o cutie de ananas.

N-am apucat să înghit nici trei bucăți, cînd deodată a răsunat glasul inginerului, la început surd, iar apoi din ce în ce mai deslușit:

— Locotenente, vino repede încoa'! Mai repede! A început! Aleargă cît mai repede!

— Încotro, inginere?

— Acolo unde aseară l-am lăsat pe făt-frumosul nostru.

Soarele era deja sus pe cer cînd am ajuns la grămada de bare metalice. Acestea străluceau viu, și la început n-am putut distinge nimic.

Cînd, în sfîrșit, pînă la grămada de metal nu mai rămăseseră decît doi pași, am zărit mai întîi două șuvițe subțiri de fum galben, ce se înălțau, iar apoi m-am oprit înlemnit. M-am frecat la ochi, însă vedenia nu dispăruse. Lîngă grămada de metal stăteau doi crabi, care semănau ca două picături de apă cu acela pe care aseară îl scosesem din ladă.

— Nu cumva unul se afla ascuns printre bucățile de metal? — am exclamat eu.

Cookling se lăsă de cîteva ori pe vine și chicoti, frecîndu-și mîinile.

— Încetează o dată s-o mai faci pe idiotul! De unde a apărut al doilea crab? — am întrebat.

— S-a născut! S-a născut în noaptea asta!

Mi-am mușcat buzele și, fără să spun un cuvînt, m-am apropiat de crabi. În aer, deasupra spinărilor lor, se ridicau șuvițe subțiri de fum. În primul moment mi s-a părut că am vedenii: amîndoi crabii lucrau cu îndărătnicie! Da, lucrau mișcîndu-și rapid brațele subțiri în formă de tentacule. Acestea atingeau barele de metal și, creînd la suprafața lor un arc voltaic ca la sudura electrică — le topeau. Crabii împingeau cu repeziciune metalul în gurile lor largi. Înăuntrul creaturilor mecanice, zbîrnîia ceva. Uneori, din gurile lor țîșnea cu zgomot un snop de scîntei, iar în momentul următor cea de a doua pereche de tentacule scotea afară piesele finite. Acestea se înlănțuiau după o anumită regulă pe o mică platformă netedă ce se ridica încetișor pe sub crab.

Pe platforma unuia dintre crabi se afla aproape complet montată copia fidelă a unui al treilea crab, în timp ce la al doilea, conturul viitorului mecanism abia se profila. Eram stupefiat de cele văzute.

— Dar aceste creaturi dau naștere altora asemănătoare lor — exclamai eu.

— Cît se poate de adevărat. Unica misiune a acestei mașini este de a crea mașini asemănătoare cu ea — spuse Cookling.

— Dar, oare, e posibil un asemenea lucru? — întrebai eu, neputînd să înțeleg nimic.

— Și de ce nu? Doar orice strung poate fabrica piese pentru un alt strung identic!... Și iată că mie mi-a venit o idee: să creez o mașină automată care de la început pînă la sfîrșit să se poată reproducă. Modelul acestei mașini este crabul meu.

Mă frămîntam, străduindu-mă să înțeleg cele spuse de inginer. În acest timp, gura primului crab se deschise și din ea își făcu apariția o panglică lungă de metal. Ea acoperi întregul mecanism de pe platformă, modelînd în felul acesta spatele celui de-al treilea automat. Cînd spinarea fu gata, în față și în spate i se adăugară niște pereți metalici prevăzuți cu ferestruici, picioruşele-tentacule intrară în funcțiune pentru a suda — și noul crab era complet. Ca și frații săi, avea pe spate, într-o scobitură, o oglindă metalică cu un cristal roșu în centru.

Crabul-„mamă" își trase platforma sub stomac și „copilul" se pomeni cu brațele pe nisip.

Am observat cum oglinda de pe spatele nou-născutului începu să se rotească încet în căutarea razelor soarelui. După ce se opri puțin, crabul se îndreptă spre mal și înghiți o cantitate apreciabilă de apă. Apoi se tîrî la soare și rămase încremenit în bătaia razelor toride.

Mi se părea că visez.

În timp ce examinam progenitura, Cookling spuse:

— Iată că e gata și cel de-al patrulea. Întorsei capul și văzui că într-adevăr se născuse și cel de-al patrulea crab.

În acest timp, primii doi, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat, continuară să stea lîngă grămada de metal, topind bare și înghițindu-le, într-un cuvînt, repetînd ceea ce făcuseră pînă atunci.

Cel de-al patrulea crab se duse, de asemenea, să bea apă din mare.

— De ce dracu' sorb ei apa? — întrebai eu.

— În felul acesta se asigură alimentarea acumulatoarelor electrice. Atîta timp cît este soare, energia acestuia, transformată în energie electrică cu ajutorul oglinzii de pe spate și a unei baterii de siliciu, este suficientă pentru îndeplinirea tuturor operațiunilor. Noaptea, însă, automatul se alimentează cu energia înmagazinată în timpul zilei de acumulator.

— După cum se vede, aceste creaturi muncesc zi și noapte? — întrebai eu.

— Da, zi și noapte, fără încetare.

Cel de-al treilea crab se puse, de asemenea, în mișcare și se tîrî către grămada de metal. Acum lucrau trei automate, în timp ce cel de-al patrulea se încărca cu energie solară.

— Dar de unde iau crabii tăi materialul pentru bateriile de siliciu? Doar în grămezile astea de metal nu există așa ceva... — arătai eu, străduindu-mă să pricep tehnica acestei monstruoase autoreproduceri a mecanismelor.

— Nici nu e necesar. Oricum, îl avem în cantități suficiente. Cookling lovi stîngaci nisipul cu piciorul.

— Nisipul este oxid de siliciu. În interiorul crabului, sub influența arcului voltaic, el se transformă în siliciul cel mai pur.

Ne-am întors în cort abia spre seară, cînd lîngă grămada de metal lucrau șase automate, iar două se încălzeau la soare.

— Pentru ce sînt necesare toate acestea? — l-am întrebat pe Cookling în timpul cinei.

— Pentru război. Crabii aceștia reprezintă o teribilă armă de diversiune — spuse el deschis.

— Nu înțeleg, inginere.

Cookling mesteca conservele de carne și dădea explicații fără să se grăbească:

— Închipuie-ți ce s-ar întîmpla în cazul cînd jucăriile astea ar fi introduse pe furiș pe teritoriul inamic...

— Ei, ce-ar fi? — l-am întrebat eu, încetînd să mănînc.

— Știi ce-i aceea progresie?

— Să presupunem.

— Am început ieri cu un singur crab. Astăzi avem opt. Mîine vor fi 64, poimîine 512 și așa mai departe. Peste zece zile ei vor depăși cifra de 10 milioane. Pentru aceasta vor fi necesare 30.000 tone de metal...

Auzind aceste cifre, am amuțit de uimire.

— Da, dar...

— Crabii ăștia pot înghiți în scurt timp tot metalul de care dispune inamicul, toate tunurile, tancurile, avioanele sale. Toate strungurile, mașinile și aparatele sale. Tot metalul ce se află pe teritoriul său. Într-o lună nu va mai rămîne nici o firimitură de metal pe întreg globul pămîntesc. El va fi utilizat în întregime pentru reproducerea acestor crabi... Și știi doar că în timpul războiului metalul este cel mai prețios material strategic.

— Iată, deci, de ce amiralitatea s-a interesat atît de jucăria dumitale... — șoptii eu.

— Chiar așa. Dar acesta e doar primul model. Mă pregătesc acum să-l simplific și să grăbesc simțitor procesul reproducerii automatelor, să spunem, de două-trei ori. Intenționez să realizez o construcție mai dură și mai stabilă. Să-i fac mai mobili. Să obțin ca sensibilitatea indicatoarelor care depistează zăcămintele de metal să fie cît mai înaltă. Atunci, în caz de război, automatele mele vor fi mai rele decît ciuma. Vreau ca inamicul să fie lipsit de potențialul său de metal în două-trei zile.

— Da, dar după ce automatele astea vor fi înghițit tot metalul de pe teritoriul inamic, ele vor năvăli și în teritoriul nostru! — exclamai eu.

— Aceasta e o altă problemă. Activitatea automatelor poate fi codificată, și — o dată codul cunoscut — oprită îndată ce ele își vor face apariția pe teritoriul nostru. În felul acesta putem muta la noi toate rezervele de metal ale dușmanului.

... În noaptea aceea am avut coșmaruri. Asupra mea se tîrau nori întregi de crabi, bălăbănindu-și tentaculele și emițînd din corpurile lor metalice șuvițe subțiri de fum.

3

Peste patru zile automatele inginerului Cookling împînzeau toată insula.

După calculele sale, numărul lor depășea patru mii.

Pretutindeni se puteau vedea corpurile lor sclipind în soare.

Cînd metalul dintr-o grămadă se termina, ele începeau să hoinărească pe insulă pînă găseau grămezi noi.

În cea de a cincea zi, înainte de apusul soarelui, am fost martorul unei scene teribile: doi crabi s-au luat la bătaie pentru o bucată de zinc.

Aceasta s-a petrecut în partea de sud a insuliței, unde noi îngropaserăm în nisip cîteva bare de zinc. Crabii care lucrau în diferite locuri veneau aici, la anumite intervale, pentru a confecționa piese din zinc. Întîmplarea făcu ca în jurul gropii cu zinc să se întîlnească deodată vreo 20 de crabi. Începu o adevărată încăierare. Mecanismele se împiedicau unul pe altul să scoată metalul. Se distingea în mod deosebit un crab mai agil decît ceilalți, și, după cum mi s-a părut, mai obraznic și mai puternic.

Înghiontindu-și confrații, se cățăra pe spinările lor, străduindu-se cu orice preț să tragă din fundul gropii o bucată de metal. Și iată că tocmai cînd era cît pe ce să-și atingă scopul, în aceeași bucată își înfipse colții încă un crab. Amîndouă mecanismele trăgeau de bară în direcții opuse. Cel care mi se păruse mai agil, reuși, în sfîrșit, să smulgă bara rivalului său. Acesta însă nu voia în nici un chip să renunțe la pradă și, atacîndu-l prin spate, sări deasupra lui și-și vîri tentaculele subțiri în gura adversarului.

Tentaculele ambelor automate se împletiră pentru o clipă și începură să se sfîșie reciproc cu o forță uriașă! Nici unul din mecanismele care le înconjurau nu le luară în seamă. Iar cei doi se luptară pe viață și pe moarte. Am văzut cum crabul de deasupra căzu deodată pe spate cu abdomenul în sus, iar platforma de metal zbură în lături, descoperindu-i mecanismele din interior. În acel moment inamicul său începu să-i împroaște cu repeziciune corpul cu scîntei electrice. Cînd corpul jertfei se frînse în bucăți, învingătorul începu să smulgă pîrghiile, roțile dințate, șirmele și să și le introducă cu repeziciune în gură.

Pe măsură ce piesele dobîndite pe această cale ajungeau în interiorul monstrului, platforma sa se mișca cu tot mai multă repeziciune: pe ea se desfășura montarea febrilă a unui nou mecanism.

Au mai trecut cîteva minute și un nou crab se rostogoli de pe platformă pe nisip.

Cînd i-am povestit lui Cookling cele văzute, el se mulțumi doar să chicotească.

— E tocmai ceea ce ne trebuie — exclamă el.

— Pentru ce?

— Ți-am spus doar că vreau să-mi perfecționez automatul.

— Ei, și ce? Ia planurile și gîndește-te la ceea ce ai avea de făcut. La ce mai e necesară lupta aceasta? Vor începe să se înghită unul pe altul!

— Chiar așa se va întîmpla! Vor supraviețui cei mai perfecți.

După un moment de gîndire, obiectai:

— Ce înseamnă cei mai perfecți? Doar sînt toți la fel. După cîte înțeleg, ei se autoreproduc.

— Dar ce crezi, poate fi realizată o copie absolut identică? Probabil știi că chiar și la producerea bilelor pentru rulmenți nu se pot fabrica două la fel. Și doar lucrul acesta e mult mai simplu. Aici automatul reproducător are un dispozitiv de control care compară copia nou-creată cu propria sa constituție. Închipuie-ți ce s-ar petrece dacă fiecare copie ar fi creată după cea anterioară și nu după original. Pînă la urmă s-ar obține un mecanism care nu va mai semăna cu originalul.

— Dacă nu va semăna cu originalul, înseamnă că nu va îndeplini funcția sa de bază: autoreproducerea — obiectai eu.

— Ei, și ce-i cu asta? Foarte bine! Copiile cele mai reușite vor realiza din trupul acestora un alt automat, un automat viu. Iar copiile reușite vor fi tocmai acelea în care se vor acumula, cu totul întîmplător, particularități de construcție capabile să le facă mai viabile. În felul acesta vor trebui să iasă la iveală mecanismele cele mai puternice, mai mobile și mai simple. Iată de ce nici nu mă gîndesc să mă apuc de planuri și scheme. Dacă vreau să obțin automatul cel mai perfect, nu-mi rămîne de făcut decît să aștept selecția naturală: să aștept pînă cînd automatele vor înghiți tot metalul de pe insulă și vor începe să se războiască nimicindu-se unul pe altul și reproducîndu-se. Astfel se vor naște automatele care-mi trebuie.

În noaptea aceea am stat tîmp îndelungat pe nisipul din fața cortului, privind marea și fumînd. Nu cumva Cookling a făcut o invenție care amenință omenirea cu primejdii nebănuite? Nu cumva pe insulița aceasta pierdută în ocean noi punem la punct o născocire îngrozitoare, în stare să înghită întregul metal de pe glob?

Pe cînd ședeam și gîndeam astfel, prin fața mea trecură cîteva creaturi metalice. În mers, mecanismele continuau să scîrțîie și să lucreze neobosit. Unul dintre crabi se împiedică de mine. Îl izbii dezgustat cu piciorul. El se răsturnă, neputincios, cu abdomenul în sus. Aproape simultan se aruncară asupra lui alți doi crabi, iar în întuneric străluciră orbitoarele scîntei electrice.

Nefericitul fu tăiat în bucăți.

Îmi era de ajuns. Intrai repede în cort și scosei din ladă un drug. Cookling sforăia. Apropiindu-mă încetișor de grămada de crabi, lovii cu toate puterile în unul dintre ei. Mi s-a părut, nu știu de ce, că aceasta îi va speria pe ceilalți. Dar lucrul acesta nu se întîmplă. Cîțiva crabi se aruncară asupra celui lovit de mine, iar scînteile străluciră din nou.

Le-am mai aplicat încă vreo cîteva lovituri. Însă aceasta a avut ca efect doar înmulțirea numărului de scîntei electrice.

Din adîncul insulei se mai năpustiră aici alte creaturi.

Distingeam prin întuneric doar contururile mecanismelor și, în cursul încăierării, mi se păru deodată că unul dintre ei e deosebit de mare.

(Din „Znanie-Sila")

(Continuare în numărul viitor)

Prima emisiune poștală a anului 1959

La 24 ianuarie, cu prilejul sfîntenarului Unirii, a fost pusă în circulație prima marcă poștală a anului 1959. Este vorba de o marcă poștală de 1,75 lei tipărită pe hîrtie cu filigran R.P.R. și în dimensiuni 27/37,8 mm.

Desenul are în medalion portretul lui Al. I. Cuza, în dreapta un atribut din stema Munteniei, un vultur, iar în stînga, din cea a Moldovei, capul de bour. Desenul a fost realizat de machetatorul I. Dumitrana.

- In lumea întreagă lucrările celui de-al XXI-lea Congres al P.C.U.S. au fost urmărite cu deosebit interes. Centrele de difuzare a presei din țara noastră au cunoscut în cursul săptămînii trecute o mare afluență de cumpărători, care doreau să afle ultimele știri de la dezbaterile Congresului (foto 1).

- Printr-o Hotărîre a Consiliului de Miniștri al R.P.R. s-a stabilit ca Oficiul Național de Turism să-și extindă activitatea preluînd întreaga bază materială a turismului și totodată sarcina organizării de acțiuni turistice interne. In noua formă, Oficiul Național de Turism "Carpați" va funcționa pe lîngă Uniunea de Cultură Fizică și Sport.

- Pentru realizarea de cît mai multe economii, opt întreprinderi din Capitală au lansat o chemare tuturor întreprinderilor din țară sub lozinca: "Fiecare muncitor, tehnician și inginer să dea economii cît mai multe în producție prin creșterea productivității muncii, reducerea consumurilor specifice de materii prime, materiale, energie și combustibil și îmbunătățirea calității produselor". Chemarea are un mare răsunet.

- La București, Ploești, Galați, Craiova, Bacău, Pitești și alte regiuni din țară au avut loc festivități în cadrul cărora a fost acordată medalia "A 25-a aniversare a eroicelor lupte ale ceferiștilor și petroliștilor" unor participanți la aceste lupte. In fotografie o imagine de la festivitatea înmînării medaliilor în regiunea Ploești (foto 2).

- Marți 27 ianuarie a avut loc la Casa scriitorilor "Mihail Sadoveanu" din Capitală o plenară a comitetului lărgit a Uniunii Scriitorilor din R.P.R., care a dezbătut unele probleme actuale ale creației literare.

- In regiunile Timișoara și Suceava s-au înregistrat noi succese în transformarea socialistă a agriculturii. In cursul săptămînii trecute în raioanele Pecica și Timișoara s-a terminat colectivizarea agriculturii. De asemenea, în raionul Trușești, din regiunea Suceava, s-a terminat cooperativizarea agriculturii.

- La Iași, în apropierea gării Socola, a început construirea unei fabrici de mobile. Noua fabrică va avea o capacitate de 10.000 garnituri de mobilă pe an.

- Răspunzînd chemării hunedorenilor, siderurgiștii reșițeni obțin noi succese în muncă, dînd patriei mai mult metal. Astfel, brigada prim-topitorului Sava Ion a dat în primele două decade ale lunii ianuarie, cu 14,4% mai multă fontă (foto 3).

- Cu începere de la 25 ianuarie, în regiunea Bacău a intrat în exploatare un emițător de televiziune, care retransmite programele Studioului de Televiziune din București.

- Prezidiul Marii Adunări Naționale a R.P.R. a emis un decret prin care se conferă Ordinul "Steaua Republicii Populare Romîne" cl.I. tovarășului Traian Săvulescu, președintele Academiei R.P.R., cu prilejul împlinirii a 70 de ani, pentru îndelungata sa activitate științifică și didactică.

1

2

3

EROII COREEI populare

La 8 februarie, Armata Populară a R.P.D. Coreene împlineşte 11 ani de existenţă. Demnă urmaşă a tradiţiei nobile a detaşamentelor de partizani care au luptat cu însufleţire împotriva ocupanţilor japonezi, Armata Populară a R.P.D. Coreene este scutul de nădejde al patriei sale, vajnică apărătoare a păcii în această parte a lumii. În timpul celor trei ani de luptă împotriva agresorilor americano-lisînmanişti, ostaşii Armatei Populare a R.P.D. Coreene, cot la cot cu voluntarii chinezi, au dat măreţe şi neuitate pilde de eroism. După bătăliile istorice împotriva agresorilor imperialişti, pentru eliberarea pămîntului cotropit, Armata Populară a R.P.D. Coreene, perfecţionîndu-şi neîncetat măiestria militară, continuă să stea de strajă muncii paşnice a poporului coreean care, împreună cu celelalte ţări ale lagărului socialist, păşeşte pe drumul împlinirii visului scump al omenirii — socialismul şi comunismul.

Armata populară păzeşte de nădejde a construcţiei socialiste în ← R.P.D. Coreeană.

CARAVELELE cu PÎNZE NEGRE...

...şi drapelul ţintuit de 49 de stele, se pregătesc iarăşi să-nrucişeze indiferentul Pacific.

★

Sînt numai şapte ani de-atunci. O notiţă apărută în parizianul „Ce Soir", în 1952, anunţa: „La sfîrşitul lunii august, vasul „Seven X" a încărcat 500 de prizonieri nordcoreeni, 300 de luptători şi patrioţi vietnamezi şi 200 de patrioţi yemeniţi, transportîndu-i în Statele Unite pentru a fi supuşi experienţelor făcute cu bomba atomică".

Şi iată că iarăşi o altă crimă monstruoasă e pe punctul de a se înfăptui.

La 8 ianuarie anul acesta, clica lui Li Sîn-man a aprobat un „program de strămutare a populaţiei peste hotare". Este vorba nici mai mult nici mai puţin decît de vinderea în masă a populaţiei sărace din Coreea de Sud, capitaliştilor şi plantatorilor sudamericani. Repet: vinderea. Cu kilogramul. Cu bucata. Cu ridicata şi tonajul; braţe în stare să sape, să culeagă, să ridice greutăţi sub arşiţă, sub ploi şi vînturi, ore, zile, săptămîni, ani, o viaţă.

Este vorba de vinderea de spinări bune pentru cărat poveri şi primii gîrbaci.

Este vorba — la fel precum făcea şi I. G. Farbenindustrie sub Hitler — de facturarea unei cantităţi de mame, de fraţi, de surori şi copii, importatorilor de peste Ocean.

Copii sudcoreeni, înfometaţi şi fără adăpost — „marfă" de export — gata pentru a fi porniţi pe drumul lung al sclaviei... ↓

Este vorba de încă un business, nu mai puţin ticălos ca oferta făcută cu ani în urmă guvernului polonez de către o societate americană producătoare de calciu şi fosfaţi pentru îngrăşăminte, societate „amatoare" de a cumpăra întreaga rezervă de „marfă" din osuarele de la Auschwitz şi Maidanek.

★

107 orfani sudcoreeni au şi fost livraţi pieţii americane. Articolul este deosebit de solicitat. O maşină de prăşit, de cîlcat sau de cărat sacci este infinit mai scumpă decît un orfan sudcoreean. Clica lisînmanistă, profitînd din plin de această uriaşă „rezervă naţională", a încheiat un nou contract de vînzare pentru alţi 1170 orfani destinaţi moşierilor din America de Sud.

Protestul energic al guvernului Republicii Populare Democrate Coreene, care a declarat că este gata să primească şi să încadreze în muncă pe fraţii lor din sud, orfani, şomeri, înşelaţi şi înfometaţi, a stîrnit un imens ecou în opinia publică mondială. Protestele întregii lumi civilizate susţin nobila atitudine a guvernului R.P.D. Coreene.

★

De la negustorii de sclavi din Boston şi Philadelphia şi pînă la I.G. Farbenindustrie din cel de-al treilea Reich şi „Seven X", omenirea a făcut nu numai progrese tehnice şi ştiinţifice. Ea a devenit mai sensibilă la dureri, mai emotivă la nedreptăţi şi mult mai unitară şi combativă în faţa fărădelegilor. Omenirea aceasta compusă din mamele care şi-au legănat copiii, din taţii care trudesc pentru hrana familiei, nu poate tolera cîtorva căpitani de caravele — aparent şi ei, la chip, oameni — ca la adăpostul drapelului cu 49 de stele şi cu concursul bandei trădătoare şi ucigaşe a lui Li Sîn-man să-şi întindă pe furiş negrele pînze pentru a încerca iarăşi încrucişarea indiferentului Pacific cu marfă vie, cu sclavi.

★

Domnilor de la Washington! Priviţi o clipă în sus. Spre Soare. Se roteşte ceva pe acolo, scrîind istoria unei lumi al cărei unic ţel este progresul şi fericirea umană.

Priviţi acum cu palma streaşină la ochi spre porturile din sudul Coreei. Vă jeneză cumva priveliştea ori comparaţia?

Poate vă aşteaptă acasă un copil, soţie, ori un prieten? Încercaţi să-i puteţi privi, fără clipiri, în ochi. Încercaţi! Încercaţi! Cu cît mai îngrabă cu atît mai bine!

Maria ARSENE

În zilele luptei împotriva cotropitorilor s-a făurit şi s-a cimentat, prin sîngele vărsat în comun, frăţia de arme coreeano-chineză. În fotografie: un voluntar chinez (în dreapta) îşi ia rămas bun de la fraţii săi coreeni.

Imagini de la o paradă militară din Phenian.

ÎN JURUL GLOBULUI

DE-ALE COPIILOR, PENTRU COPII. La Moscova s-a deschis cea de a XII-a expoziție unională a creației plastice a copiilor. Sînt expuse noi lucrări de broderie artistică, sculpturi, picturi, desene executate de copii din diferite orașe ale Uniunii Sovietice.

RECOLTĂ-RECORD DE PORTOCALE. În comuna populară din Fu-șu, provincia Futian (R.P. Chineză), s-a obținut o recoltă uriașă de portocale. Astfel, numai de pe un mu (a 15-a parte dintr-un hectar) s-au strîns circa 22.000 kg portocale.

HIPNOTISM LA MARGINEA ABISULUI este specialitatea magicianului și hipnotizatorului Rondi, din Toronto-Canada. Că asistenta sa, care face în timpul hipnozei echilibristică pe acoperișul unei case cu cîteva etaje este oricînd în un pas de moarte, aceasta nu interesează. Anumiți spectatori au nevoie de „senzații tari"

UN DAR PRIETENESC. Recent a fost predat autorităților din Cairo — pentru poporul Republicii Arabe Unite — un dar prietenesc din partea municipalității a 650 orașe din R.D. Germană, constînd dintr-o mare ambulanță sanitară utilată cu cele mai moderne aparate. În fotografie: ambulanța sanitară în curtea Institutului Aguse, din Cairo.

DECEDAT, DAR NUMAI „OFICIAL". Soldatul francez Pierre Bertrand, trimis să moară în Algeria pentru interesele colonialiștilor francezi, a fost luat prizonier de către armata de eliberare națională a Algeriei și, apoi, eliberat. Iată-l pe Bertrand primire al său, după reîntoarcerea sa în orașul natal, Villacoublay. Interesant e faptul că, atunci cînd căzuse prizonier, el fusese declarat „decedat" de către autoritățile franceze...

TREI TONE DE PIATRĂ a trezit „sculptorul" care a creat „opera de artă" din fotografie, reprezentînd — după propria-i viziune — două păsări cu aripile întinse. Instalată la intrarea unei școli din Berlinul occidental, sculptura a constituit, pentru trecători, prilej de aprinse discuții. Unii afirmau că „sculptura" reprezintă balene, alții — dinozauri... La păsări însă, nu s-a gîndit nimeni...

PATRU LUNI. Mai a durat greva muncitorilor de la uzina Tomakomai din insula Hokkaido (Japonia) — grevă sprijinită de populație. Muncitorii au cerut un contract de muncă mai avantajos. Iată-i pe greviști manifestîndu-și bucuria de a fi impus patronatului, prin lupta lor, satisfacerea revendicărilor. Pe pancarte se pot citi cuvintele: „Cetățeni, vă mulțumim pentru sprijinul acordat".

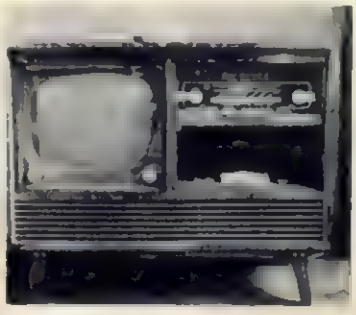

O ADEVĂRATĂ... „RADIOCOMBINĂ". Complexul „Kristall 104", care a început să fie produs în serie la uzina de televizoare din Moscova, este înzestrat cu televizor „Almaz", aparat de recepție radiofonică pe toate undele, magnetofon și picup cu două viteze. În plus, cu un dispozitiv pentru reglarea de la distanță a tăriei sunetului și clarității imaginii.

DE O ÎNALTĂ APRECIERE din partea publicului berlinez s-a bucurat comedia românească „Nota zero la purtare", de Virgil Stoenescu și Octavian Sava. Iată o scenă din piesă în interpretarea colectivului de la „Theater der Freundschaft" (Teatrul Prieteniei) din Berlinul democrat.

GONG!

PUBLICUL APLAUDĂ...

● deschiderea stagiunii Teatrului Rus din Taşkent (capitala R.S.S. Uzbece) cu piesa „Istoria unui suflet gol", o dramatizare a cunoscutului roman „Viața lui Klim Samghin", de Maxim Gorki. Același teatru a pregătit și piesa „Dragonul și coarele", de A. Ghinzburg, a cărei acțiune se desfășoară în Japonia și este consacrată luptei împotriva pregătirilor imperialiste ale unui război atomic.

● succesul obținut la Paris de piesa scriitorului și publicistului progresist francez Georges Soria, „Străina din insulă". Piesa, care se joacă la Studioul din Champs-Elysées, are un subiect de cea mai arzătoare actualitate: problema Ciprului (unde, de altfel, se și petrece acțiunea). Interpreții principali: Jeanine Crispin, Bruno Kremer, Yves Brainville.

● două dintre spectacolele prezentate în această stagiune pe scenele teatrelor din R.P. Bulgaria. Este vorba de dramatizarea „Sub jug", după romanul cu același nume de Ivan Vasov. Piesa a fost jucată la Teatrul Național din Sofia în regia lui K. Miraki. Cel de-al doilea spectacol este vechea farsă franceză „Avocatul Pathelin" reprezentată la filiala din Varna a Teatrului Național.

● punerea în scenă la Teatrul „Unity" din Londra a celebrei comedii a lui Gogol, „Căsătoria". Regia acestui spectacol aparține lui Charles Marovitz, iar decorurile sînt semnate de pictorul Nicolas Fergusson.

● inițiativa Teatrului Național din Berlinul democrat de a prezenta în premieră, sub conducerea regizorului Fritz Wisten, piesa lui Rehfisch-Herzog, „Afacerea Dreyfus", care readuce în fața publicul sfîșietorul caz Dreyfus, petrecut acum cîteva decenii.

PUBLICUL CRITICĂ...

● persecuțiile la care este supusă, din partea potentaților filmului, cunoscuta artistă progresistă din Mexic, Rosaura Revueltas — interpreta principală a filmului „Sarea pămîntului" și a mai multor roluri în piese de Bertolt Brecht. Ea a declarat: „Rolurile pe care le-am jucat mi-au creat o reputație de comunistă și directorii de teatru, ca și regizorii de cinema, mă boicotează". Fără comentarii...

● filmul vestgerman „Misiunea diavolească", în regia lui Paul May, o grosolană falsificare a istoriei celui de-al doilea război mondial. Filmul încearcă, în mod perfid, să absolve pe principalii conducători hitleriști de crimele lor, netezind astfel calea spre reînvierea militarismului german.

GONG!

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII Cășuța Poștală 3507 oi 33 Tel.: 17.60.10, int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei 6 luni: 52 lei un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Vlad MUȘATESCU — Tiparită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

– De cîte ori vin la hotelul dv. caloriferul nu-i cald!
– E vina dv. tovarăşe: mereu veniţi în anotimp friguros!

Desen de A. SACHIAN

RECLAMA

– Cunoaşte şi cîteva cronici literare...!!

Desen de PAVEN

UMOR

DILEMĂ

O situaţie neprevăzută pentru un superstiţios.

Desen de Rik AUERBACH

ÎNTRE CARICATURIŞTI

– Cam tardive, caricaturile tale cu racheta...
– Aşi! Le fac pentru următoarea rachetă cosmică.

Desen de Mircea ANANIA

– Nu cumva rochia doamnei a rămas în palton ??!!

Desen de Adrian ANDRONIC

Desen de Adrian LUCACI

INOVAŢIE

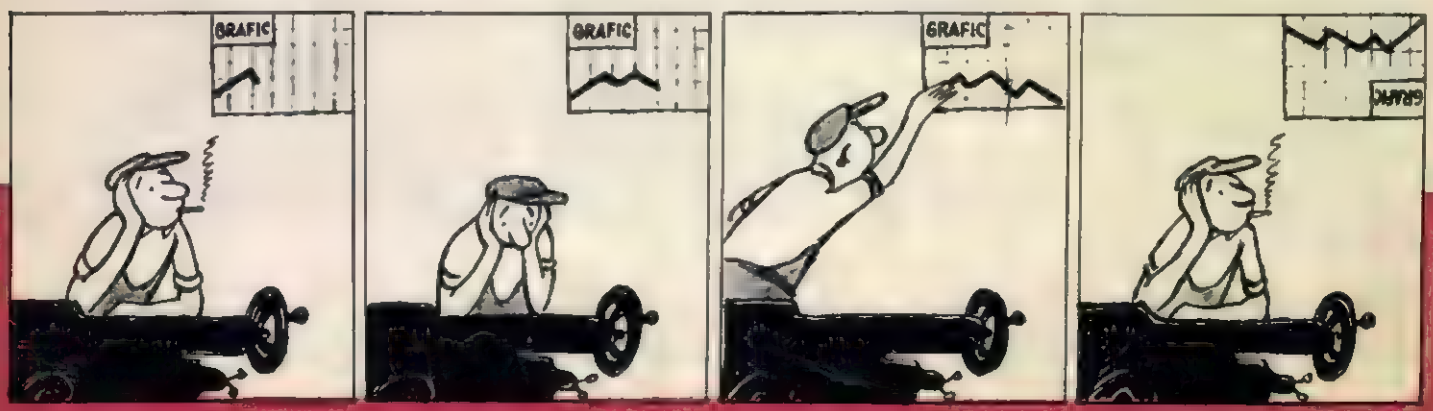

05
F

Nr. 7 (195)
Anul VIII
14 februarie 1959

DE ZIUA CEFERIŞTILOR

Fotografie de M. PAIUC

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

- La 8 februarie s-a înapoiat în Capitală, venind de la Moscova, delegaţia Partidului Muncitoresc Romîn care a participat la lucrările celui de al XXI-lea Congres extraordinar al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice (foto 1).

- In regiunea Craiova 35.000 de tineri organizaţi în 1000 de brigăzi vor participa la realizarea unor lucrări de interes obştesc. Prin munca patriotică a tineretului se vor face economii de 10.000.000 lei (foto 2).

- In zilele de 8, 9 şi 10 februarie s-au desfăşurat lucrările celei de a V-a Plenare a Uniunii Arhitecţilor din R.P.R., care a avut la ordinea de zi tema "Sarcinile ce revin arhitecţilor în vederea aplicării hotărîrilor Plenarei C.C. al P.M.R. din 26-28 noiembrie 1958".

- Săptămîna trecută a avut loc la Casa prieteniei romîno-sovietice din Capitală o festivitate consacrată aniversării a 11 ani de la semnarea Tratatului de prietenie, colaborare şi asistenţă mutuală între R.P.R. şi U.R.S.S.

- Consiliul de Miniştri a aprobat o hotărîre pentru amenajarea complexă a rîului Moldova. In planul general de amenajare a rîului Moldova sînt prevăzute, printre altele, construirea barajului de la Prisaca-Dornei pentru crearea unui lac de acumulare, a unei uzine hidroelectrice, recuperarea şi irigarea unor terenuri întinse etc.

- Uniunea Scriitorilor în colaborare cu Centrul de Librării şi Difuzare a Cărţii a organizat, duminică 8 februarie, la sediul Librăriei Noastre Nr.17, o întîlnire între poeţi şi cititori (foto 3).

- De la 21 noiembrie 1958 pînă la 7 februarie 1959 o serie de întreprinderi şi organizaţii economice au virat Sfatului Popular al Capitalei suma de 84.938.477 lei pentru construcţii de locuinţe.

- Săptămîna aceasta s-au desfăşurat lucrările Plenarei Comitetului Naţional al Păcii din R.P.R. In fotografia 4, la tribună, vorbeşte academicianul Geo Bogza.

- Teatrul Naţional "I.L.Caragiale" a început un ciclu de conferinţe experimentale avînd ca temă istoria teatrului romînesc.

- Două pianiste străine au sosit în Bucureşti: Anna Stella Shic, din Brazilia, şi Mirka Pokorna, din R.Cehoslovacă.

Noile cartiere de locuit ale Moscovei au dimensiunile unor orașe. Apartamentele, elegante și comode, fac viața omului mai plăcută. În planul septenal oamenii sovietici vor primi 15.000 000 de asemenea apartamente.

ARGUMENTELE SEPTENALULUI

Poți avea față de lucrările Congresului al XXI-lea al P.C.U.S. atitudini diferite. Poți anunța cu litere mari un titlu, ca „Times", că „Rușii făgăduiesc un stat fără impozite" sau poți trece sub tăcere faptele și, o dată cu ele, cifrele ce caracterizează planul septenal, așa cum face „Daily Mirror"... Nici onestitatea și nici măcar trîmbițata „obiectivitate a informației" nu sînt obligatorii pentru toți... Esențial este că, mărturisit sau nu, cu uimire sau cu amărăciune, înțelegînd totul sau refuzînd încă cu disperare să creadă, lumea burgheză s-a văzut pusă în fața a 7 ani care vor schimba lumea.

Veacul nostru este veacul inițiativei comuniste. Caricaturistul danez Herluf Bidstrup a publicat un desen care n-ar trebui să lipsească din nici un manual de istorie contemporană. Din globul pămîntesc pe care un capitalist înecat în grăsime îl ținea strîns, proletariatul rus a expropriat pentru sine o șesime. Era în anul 1917. Mai tîrziu, un muncitor chinez a mai expropriat o bucată serioasă. Apoi românii, polonezii, ungurii, cehii, bulgarii, coreenii, albanezii, vietnamezii, germanii din R.D.G. și-au luat și ei ce li se cuvenea. În 1959, din globul capitalistului lipsește mai mult de o treime. Așa ca să nu mai vorbim de țările care, chiar dacă nu sînt socialiste, au scuturat jugul colonialismului. Ce va urma? Nu e greu de ghicit. Probabil că acest „ce va urma" va actualiza o veche anecdotă:

— Ce copil drăguț aveți, mister! Ce va deveni cînd va fi mare?

— O! Biciclist! Va face înconjurul lumii capitaliste pe bicicletă.

— Serios? Asta dimineața. Dar după-amiaza ce va face?

Firește, nici unul din statele socialiste nu se gîndește la vreo intervenție în treburile interne ale indiferent cărui stat capitalist. Dar dacă în 1917 producția industrială a Uniunii Sovietice (singura țară pornită pe calea socialistă) reprezenta doar 3% din producția lumii, iar în 1965 producția lagărului socialist (Uniunea Sovietică plus șirul țărilor socialiste din Europa și Asia) va reprezenta peste 50% din producția industrială a lumii — faptul nu poate lăsa indiferent pe nimeni...

Reacțiile pot vehicula, cum am arătat, între invidie și nervozitate. Sau (ceea ce e, în orice caz, mai recomandabil) între uimire și luciditate. Căci vremea cînd cifrele publicate la Moscova puteau naște îndoială (fie chiar și simulată) au rămas cu mult în urmă. „Broasca țestoasă și iepurele" nu este titlul vreunei

Magnitogorskul, cîtadelă a industriei grele sovietice, își mărește capacitatea de producție pe zi ce trece. El își va da din plin contribuția la realizarea producției de 86-91 milioane tone oțel, prevăzută pentru 1965. →

Acesta este viitorul zăgaz al mașinilor de la hidrocentrala de la Stalingrad, una dintre cele mai mari hidrocentrale din lume, a cărei putere instalată va depăși 2,5 milioane kilowați: generatoarele ei vor furniza o parte din cele 500-520 miliarde de kW-ore energie electrică pe care le va produce Uniunea Sovietică la sfîrșitul septenalului.

fabule pentru uzul copiilor de școală, ci titlul unui articol din „New York Times" pentru uzul americanilor prea îngîmfați. Ziarul ilustrează cu cifre faptul că economia americană va bate în următorii ani pasul pe loc, în timp ce economia sovietică se va dezvolta cu rapiditate. „Oesterreichische Tageszeitung", la Viena, scrie că Uniunea Sovietică „a încălțat cizmele de 7 poște". Iar la Roma, ziarul „Il Popolo" scrie: „Dacă vor fi realizate fie chiar și numai jumătate din țelurile pe care le trasează planul septenal, dezvoltarea economică corespunzătoare a Uniunii Sovietice va fi pur și simplu uluitoare..."

În 1929, cînd guvernul sovietic a anunțat elaborarea primului plan cincinal, cei mai mulți observatori internaționali nu l-au luat în serios. Astăzi nu mai este îngăduit să se facă aceeași greșeală. La care, comentînd raportul lui N.S. Hrușciov, „Combat", din Paris, întărește: „Cînd primul secretar anunță că la sfîrșitul planului septenal venitul național va spori cu 62-65%, trebuie să-l luăm în serios".

Pe vremuri, iluzia că cifrele publicate la Moscova nu trebuie luate în serios i-a dus pe unii la concluzii nefaste. Ei s-au trezit (cîți s-au mai trezit!) de abia lîngă Stalingrad și sub ruinile Berlinului. Acum, din ce în ce mai mulți ajung la concluzia că „nu mai este îngăduit să se repete greșeala". Nu de alta, dar, așa cum scrie „New York Times", „actualul secol al rachetelor cosmice sovietice a lăsat în urmă vremea în care americanii nesocoteau cu ușurință planurile sovietice". După care, comentînd cifrele septenalului, ziarul adaugă amar: „rămîne, totuși, un fapt cert: că Uniunea Sovietică se dezvoltă mai repede decît Statele Unite". Faptele sînt fapte, n-ai ce-i face! Ele produc „o impresie puternică" („Financial Times"-Anglia), „pot însemna un punct crucial în istoria universală" („Financial Times"-Canada), „desfășoară în fața omenirii... perspectivele unui secol de aur" („Courrier de l'Ouest"-Franța).

Firește, nimeni nu poate fi atît de naiv încît să creadă că dacă ziarele burgheze sînt nevoite să recunoască aproape în unanimitate realitatea, ele sînt tot atît de dispuse în a o accepta. Se scrie mult acum în apus despre „provocarea sovietică", despre „planurile de hegemonie ale rușilor" și despre multe alte asemenea baliverne. Despre ce e vorba de fapt? Aflînd că în Uniunea Sovietică se va introduce cea mai redusă zi de muncă din lume, unii își aduc aminte de primii ani de existență a puterii sovietice. La scurtă vreme după revoluție a apărut decretul leninist cu privire la reglementarea zilei de muncă. Burghezia din majoritatea țărilor a fost nevoită atunci să reglementeze și la ea acasă ziua de muncă. Nu este, în 1959, anunțarea zilei de lucru de 7 și 6 ore o „provocare" mai mare decît cea din 1918? Cei care folosesc șomajul ca posibilitate de a căpăta mînă de muncă ieftină se simt „provocați" de faptul că venitul muncitorilor sovietici va crește cu 40%. Cei care sleiesc de timpuriu pe muncitor și îl aruncă pe drumuri la vîrsta de 40 de ani, se simt „provocați" de faptul că în Uniunea Sovietică pensiile se vor mări în următorii 7 ani cu aproape două treimi. Cei ce pun mereu noi impozite pe umerii oamenilor, se simt „provocați" de faptul că Uniunea Sovietică va fi în curînd primul stat din lume fără impozite percepute de la populație! Adevăratul înțeles al „provocării" septenalului îl recunoștea, încă acum cîteva luni, „New York Times" cînd scria: „Creșterea considerabilă a nivelului de trai în Uniunea Sovietică va mări atracția politică pe care o exercită sistemul comunist nu numai asupra țărilor slab dezvoltate, ci și asupra țărilor mai sărace din Europa occidentală".

„Provocarea" nu constă în altceva decît în argumente. Iar frica de argumente este caracteristică pentru cel ce simte că pierde în favoarea celui mai puternic! Căci în întrecerea pașnică cu capitalismul, planul septenal nu va însemna decît o repriză al cărei rezultat este cu desăvîrșire previzibil!

R. ȚIULESCU

Linie, confort, calități tehnice ireproșabile — iată caracteristicile noilor turisme „Volga", puse la dispoziția oamenilor sovietici de uzinele din orașul Gorki. Industria sovietică produce azi cîte un automobil la aproximativ fiecare minut.

TINERETUL DE IERI ȘI DE AZI

Inginerul Burada Corneliu, însemnîndu-și cîteva date.

Fostul uceanic din 1935 are acum răspundere de maistru.

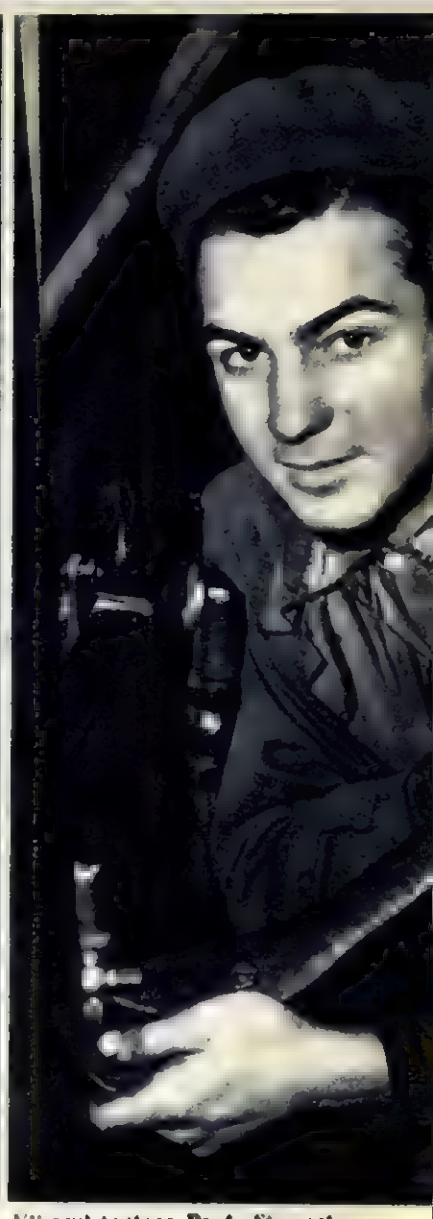

Viitorul inginer Preda Stan privește... viitorul.

Reportajul acesta l-am început de mult. De foarte mult timp. Să fie doisprezece sau poate paisprezece ani de atunci?

Eram într-un compartiment de clasa a doua al personalului care trebuia să mă ducă de la București la Craiova. Călători mulți, înghesuială mare. Trenul gonea tîrîș-tîrîș pe liniile încă în refacere după distrugerile războiului.

– Și voi unde mergeți, mă?

Unul dintre cei doi copii – amîndoi slabi, cu haine subțiri de doc cazon — răspunse:

– Acasă.

— Ați fost la plimbare?

— Nu. La examen. La școala tehnică.

– Și ce-ați făcut?

Nu răspunse nici unul. Întrebarea se repetă, insinuantă, zeflemitoare:

– Ați reușit mă, studenților?

Vorbi celălalt copil, cu ochii negri și cu cearcăne sub ei:

— Am căzut.

– Tat-tău n-a avut bani să-mpingă?

– Tata a murit pe front, în Cehoslovacia.

– Și mă-ta?

– N-are de unde. Muncește la presa de ulei a boierului.

— Și-ați vrut să vă faceți ingineri, ai?

Abia atunci privii spre însul înalt, uscat, cu dinții auriți. Avea ac cu perlă la cravată și un rînjet în streașina buzelor.

Spuse:

— Dacă s-ar face și din pleavă cozonac...

Copiii n-au înțeles pe dată. Apoi a fluierat prelung locomotiva. După care nimeni n-a mai vorbit în compartiment.

★

Tovarășul Pîrvu Ștefan are 46 de ani și este maistru tîmplar la Atelierele C.F.R. „Grivița roșie". În 1927 — avea doar 14 ani — l-a adus taică-său, plugar din Titu, la București. A intrat ucenic la atelierele căilor ferate de pe Grivița.

— Lucram în atelierul de reparat vagoane-marfă. I se spunea atelier, dar nu avea acoperiș. Ne băteau ploile și viscolul. Gerul ne usca degetele; nici mîna nu o mai puteam ridica. Ne-ncălzeam la un foc făcut într-un butoiaș de tinichea. Plata lucrătorilor calificați se făcea în „acord". Dar cît puteai munci în vreme grea de iarnă, cînd crivățul te umfla pe sus și erai degerat că îți era teamă că ai să aluneci și ai să te spargi ca o sticlă?

Maistrul Pîrvu Ștefan examinează cu atenție o piesă executată la strung.

Inginerul Iliescu Alexandru dînd explicații tehnice unui vechi tovarăș de muncă.

Maistrul Pîrvu tăcu o clipă, apoi privirea i se îndreptă prin fereastră către placa comemorativă din curte.

— O astfel de iarnă grea fusese și-atunci, în miezul lui februarie treizeci și trei. Acolo, în curtea ce-o vedeți, pe o movilă de nisip acoperită cu zăpadă, stăteam laolaltă lucrători și ucenici. Ascultam. Ne vorbea tovarășul Chivu Stoica despre revendicările pe care le formulasem Direcției generale a C.F.R.-ului. Pe stradă, jandarmii, și-apoi soldații dintr-un regiment de vînători... Au sunat trompetele... Au răpăit mitralierele... A gemut o dată adînc sirena... Au năvălit peste noi, cu baioneta la armă, călăii...

A tăcut iarăși maistrul Pîrvu. Amintirile l-au prins puternic, iar emoția i-a împurpurat obrajii.

Încerc, timid, să-l rechem:

— Copii ai, tovarășe Pîrvu?

A tresărit. Începu să zîmbească, parcă și cu ochii. Apoi cu întreg chipul.

— Trei. Trei copii am. Copii mari. Pe Victorița, de 22 de ani, asistentă la catedra de fizică atomică, pe Maria, de 20 de ani, studentă la Facultatea de farmacie, și pe Ion, în clasa a zecea a Liceului „Aurel Vlaicu".

Asta-i Pîrvu, cel care stătea în gazdă pentru un sac cu mălai pe lună și degera în groapa-atelier ca să „fure meseria".

Pîrvu Ștefan este pentru a patra oară deputat în sfatul popular raional, iar fratele său din Titu, Vasile, plugar în întovărășire și fruntaș pe țară al recoltei bogate, e deputat în Marea Adunare Națională.

★

Iliescu Alexandru, inginerul de astăzi, era, în 1939, un orfan în vîrstă de 13 ani, care avea doar șapte clase elementare.

— Visul meu era însă să devin inginer — ne spune el. Nu un inginer ca domnul Virgil Ionescu, directorul atelierelor și al școlii de ucenici de pe vremuri, care avea două ambiții: lucrătorul să nu-și ridice privirea de pe banc sau de pe strung, iar elevii să-și poarte capul după modelul denumit de dînsul „ridiche". Atît! Încolo era bun la suflet...

Notez în fugă amintirile inginerului Iliescu.

— ...În 1939, deși primul la examen, neavînd însă pile și cine să dea plocoane pentru mine, am fost admis la școală abia în coada listei. Ucenicia o făceam în atelier, unde lucrătorilor le era milă de mine și se purtau părinteșe, învățîndu-mă — atît cît se pricepeau — meseria de strungar. În schimb, la școală, pedagogii, dintre care doi erau legionari înfocați, ne educau cu bîta. Profesorii ni se adresau cu „bă", „mă", „tu", „ăla", „animalule" și alte asemănătoare expresii, ca să nu uităm prăpastia care ne despărțea pe noi, elevii, viitorii „ciocănari", de tagma nobilă a inginerilor și intelectualilor. Tagmă în care nici în vis nu ne era permis să intrăm. De aceea ni se repeta: „Școala asta e un fel de Vatra Luminoasă pentru gunoiul țării". Un coleg, astăzi inginer constructor în Ministerul Agriculturii, a făcut și un cîntec satiric din care voi reda o strofă:

„La spălat, la curs, la masă,
disciplina e acută
Asta-i Vatra Luminoasă
cu fasole și cu bită..."

Adresîndu-mă, după absolvirea școlii, ministerului de resort ca să-mi aprobe, în baza celor 7 clase plus 4 ani de elev meseriaș, să dau diferența pentru liceu, mi s-a răspuns: dacă am absolvit școala primară cu media peste 9, mi se va da dreptul să mă-nscriu, fiind orfan de ambii părinți, în clasa întîia de liceu. Adică, școala de elevi meseriași era total desconsiderată chiar de cei care o înființaseră, iar eu la 18 ani ar fi trebuit să stau în bancă alături de copii de 10 și 11 ani. Și aceasta numai cu condiția să fi fost un elev excepțional!

Am renunțat.

Notez... Notez...

— ...Douăzeci și trei August... S-a terminat războiul. Cînd am revenit din dispersare și am găsit atelierele distruse de aviația americană, am lucrat — pentru întîia oară în istoria C.F.R.-ului — laolaltă, ingineri, lucrători și ucenici, la refacere. Ce a însemnat pentru mine eliberarea țării dar mai cu seamă partidul, ar putea reieși și din cîteva date sumare extrase din fișa personală. Am făcut din nou o cerere către minister. Mi-s-a aprobat să dau diferența pentru trei clase de liceu. Am dat. Am reușit. Și, paralel cu munca de strungar, am început să urmez cursul seral la un liceu particular, unde mi se ducea pe taxe aproape întreaga leafă. Dar nu m-am lăsat. Luam examen după examen. După reforma învățămîntului a fost mult mai ușor. Îmi rămînea salariul care, în același timp, devenise mult mai mare. M-am îmbrăcat, mi-am făcut diverse lucruri în casă și o bibliotecă serioasă.

— Și-apoi?

— În 1950 am absolvit liceul, deși aveam o întrerupere de un an și jumătate, deoarece între timp făcusem serviciul militar. Dar armata noastră nouă m-a ajutat să-mi continui studiile: în timpul stagiului am luat clasa a V-a. Așadar, iată-mă student la Institutul de căi ferate, înființat întîia oară în țară, cu nivel politehnic și specific de cale ferată. Eram scos din producție pentru învățătură, avînd gratuit casă, masă. Nu plăteam nici un fel de taxe și primeam salariul de la atelier. Chiar atît de mult, n-am visat, mărturisesc cinstit! Am terminat facultatea în 1956 și...

— ?...

— Atît.

Nu eram mulțumit. Aș fi vrut un moment-două, emoționante din viața atît de aprig și dîrz disputată de fostul ucenic strungar. Am insistat.

— Știți... Am fost repartizat pentru stagiu chiar în atelierul unde mi-am făcut ucenicia. Atelierul 2 mecanic pentru repararea vagoanelor. Cînd am intrat înăuntru cu diploma de inginer și decizia de numire în buzunar — încă neuscate de cerneală — m-a cuprins emoția. Iată atelierul în care am trăit cu 17 ani în urmă... În locul vechiului utilaj, strunguri moderne. Uite-l pe tovarășul Mașală, care m-a învățat cum să mă feresc de curea; iată-l și pe nenea Constantin, care mi-a așezat mîna pe strung, explicîndu-mi felul în care cuțitul taie metalul... „Vă prezint pe noul șef al atelierului" — a spus tovarășul de la cadre, care mă adusese. Oamenii s-au uitat lung la mine. Al mai în vîrstă m-a îmbrățișat: „Îl cunoaștem, e de-al nostru..."

...Alte date din fișa inginerului Iliescu Alexandru?

Este profesor la școala de ucenici, la disciplina tehnologiei meseriilor, e lector în învățămîntul de partid și s-a căsătorit în ziua cînd primul sputnik s-a desprins victorios de pămînt.

★

Inginerul Burada Corneliu are 29 de ani. E, cum s-ar spune, la frontiera dintre ceea ce se cheamă tînăr și matur. Căsătorit. Părinții plugari.

— Sînt un om norocos.

— De ce, tovarășe?

— Pentru că m-am născut la timp.

— Adică?

— În timpul util ca să prind timpurile noastre. Am intrat ucenic la Atelierele C.F.R. nr. 1-Buzău. Am dat examen de diferență — am prins, v-am spus, vremurile cînd așa ceva începuse a fi posibil — și am intrat la Școala medie metalurgică C.F.R.-București. În 1950 am terminat-o și tot atunci m-am înscris la Institutul de căi ferate. În 1956 l-am absolvit și am luat examenul de stat. Sînt șeful atelierului 1 reparat-vagoane. Mă pregătesc pentru aspirantură. Bineînțeles că pentru asta se cer ani mulți de muncă, comunicări, profesorat, dar... Ce mă privești atît de mirat, tovarășe ziarist? Ah, da. Dumneata ai părul cărunt și ai prins și alte timpuri. Dar azi... Ca mine sînt sute, mii...

★

Și-acum, cîteva cuvinte despre un viitor inginer. Îl cheamă Preda Stan, are 19 ani și este din comuna Săndulești, raionul Costești regiunea Pitești. Un frate lucrează la uzina atelierelor, o soră la Bumbăcăria românească Jilava.

Preda Stan lucrează și el în Atelierele C.F.R. „Griviția roșie". Lucrează și învață.

— La noi, la ateliere, problema învățămîntului mediu și superior este o problemă care se rezolvă de la om la om... Aproape că-i e rușine unui tovarăș, cît de în vîrstă ar fi, să nu urmeze un curs teoretic... Sîntem aproape cu toții elevi și studenți.

Am început reportajul acesta cu doisprezece sau paisprezece ani în urmă, cînd, coborînd din compartimentul de clasa a doua al personalului, i-am spus domnului uscat, înalt și cu perlă la acul de la cravată:

— Dacă aveți puțintică răbdare, stimabile, o să vedeți și cum se transformă „pleava" în făină de cozonac... Există o rețetă. O unică rețetă: socialismul!

Domnul m-a privit ucigător, apoi a dispărut în vreme ce locomotiva pornea vagoanele de la Craiova mai departe...

Maria ARSENE

Fotografii de E. BRĂILEANU

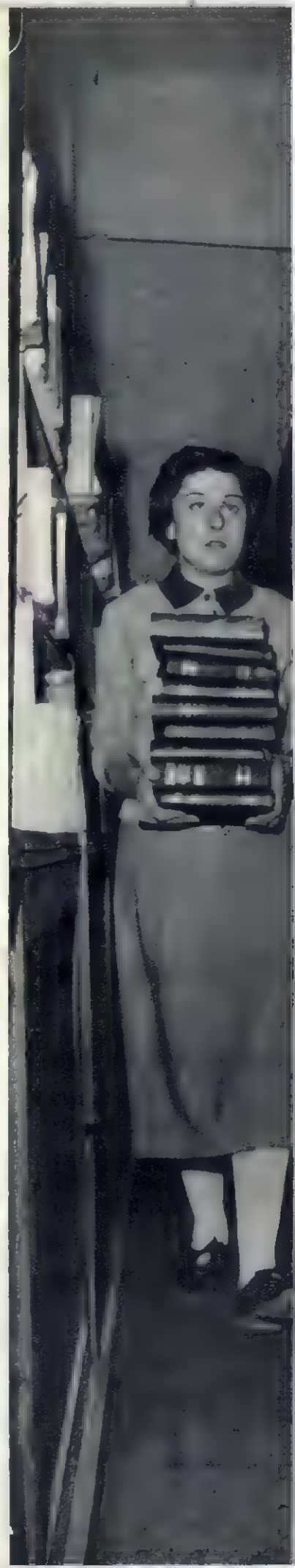

Biblioteca clubului conține 70.000 de volume. De aici se dirijează și activitatea celor 28 de biblioteci mobile din cadrul Complexului C. F. R. „Griviția roșie". Tot aici vin deseori fiii ceferiștilor să împrumute cărți.

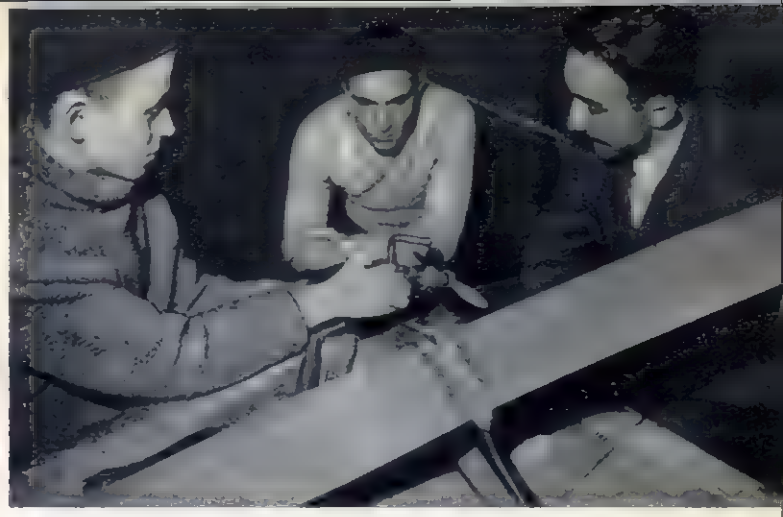

În cadrul Clubului C.F.R. „Griviția roșie" funcționează și un cerc de aeromodelism.

CALEA GRIVIȚEI 353

Imobilul aflat la această adresă se bucură zilnic de o mare afluență, în special după-amiaza. Aici vin muncitori, tehnicieni, ingineri, funcționari — tineri și vîrstnici — din Atelierele C.F.R. „Griviția roșie", cît și cetățenii din cartier care doresc să asiste la o conferință, să vadă un spectacol, să învețe muzică sau pictură, să joace o partidă de șah, în sfîrșit, aici vin toți acei care doresc să-și petreacă timpul în mod plăcut și instructiv. Vă dați seama că este vorba de o instituție de cultură. Numele ei: Clubul C.F.R. „Griviția roșie".

Atrag privirile, în primul rînd, seriozitatea activității și numărul formațiilor artistice: cor, dansuri, taraf, balalaici, teatru, brigada artistică de agitație, cît și cercurile de artă plastică, balet pentru copii, muzică, aeromodelism și croitorie. Tot în cadrul clubului s-a organizat desfășurarea Spartachiadei de iarnă la șah și tenis de masă.

Este demn de relevat faptul că, fără nici o excepție, în fiecare zi clubul oferă ceferiștilor un program.

Fotoreporterul nostru a surprins, în cursul unei după-amieze, cîteva imagini pe care vi le prezentăm.

Fotografii de E. IAROVICI

Recent, în cadrul clubului și-a început activitatea cercul de croitorie.

Șahul este unul din sporturile care se bucură de o mare popularitate. Dovadă nu numai larga participare la spartachiadă, ci și faptul că totdeauna cu greu se poate găsi un loc liber în sala de șah a clubului.

În februarie 1934 masele populare din Franța au dat o ripostă hotărîtă fascismului. În stînga: textul jurămîntului Frontului Popular, creat în focul luptei antifasciste

Scrisoare din Franța

„NU" „NU" FASCISMULUI

25 DE ANI DE LA EVENIMENTELE DIN FEBRUARIE 1934

de André WURMSER

Două căi duc sigur la eșec. Prima constă în nesocotirea lecțiilor istoriei; a doua, în a-și închipui că istoria se repetă în mod automat. Prima ne-ar putea face astăzi să considerăm poporul francez — care a bărat drumul fascismului în 1934, biruindu-l în 1936, și care a luptat cu atîta spirit de sacrificiu împotriva lui atunci cînd naziștii l-au adus la putere în iunie 1940 pe învinșii din 1934 — drept un popor reacționar, predispus deodată să admită puterea personală și sugrumarea libertăților. A doua cale ne-ar putea face să ne închipuim că evenimentele s-ar putea desfășura în anul 1959 în fel ca în 1934, și că s-ar putea ignora schimbările profunde ce s-au produs de atunci în situația politică a Franței.

În urmă cu 25 de ani, victoria naziștilor excitase spiritele și așa înfierbîntate. Pretextul l-a servit atunci un scandal financiar. În seara zilei de 6 februarie, în Place de la Concorde, în fața Camerei Deputaților, bande fasciste au incitat oameni cinstiți indignați și mulți gură-cască. Sîngele vărsat în luptele de stradă și slăbiciunea guvernului au dus la căderea acestuia. „Un om providențial", fostul președinte al republicii, Gaston Doumergue, a fost instalat în putere în fruntea unui guvern de așa-zisă uniune națională în care cei mai puțin de stînga dintre partidele de stînga — partidul radical — apărea ca prizonier al dreptei. Partidul socialist și partidul comunist — acesta din urmă fiind pe atunci cel mai puternic dintre cele două — constituiau, totuși, împreună cu alegătorii și militanții partidului radical, opoziția.

Satisfacția zgomotoasă a fasciștilor — cei care în 1940 aveau să ajungă la putere cu Pétain, iar în 1958 să sprijine referendumul generalului De Gaulle — a constituit un avertisment pentru democrați și mai ales pentru clasa muncitoare. Manifestația organizată de comuniști la 9 februarie în Place de la République și reprimată brutal de poliție — care a tras asupra muncitorilor omorînd mai mulți dintre ei — a fost un „nu" rostit cu hotărîre de proletariat. Greva generală din 12 februarie, declarată la chemarea celor două centrale sindicale și a partidelor socialist și comunist, s-a bucurat de un succes total. Acțiunea comună a precedat unitatea de acțiune, impunînd-o. Cei care s-au regăsit atunci cu sutele de mii, coț la coț, în Place de la Nation, au dat o contralovitură adversarilor coaliției. Cîteva luni mai tîrziu, cele două partide muncitorești au semnat un pact al unității de acțiune. Unitatea sindicală s-a realizat în anul următor. Apoi acordul electoral a făcut ca însăși burghezie radicală să se alăture proletariatului și, în cele din urmă, victoria Frontului Popular a permis să se facă cel mai mare pas înainte realizat vreodată într-o republică liberală, în această direcție.

Astăzi nu ne aflăm în ajun de alegeri, ci în urma unui scrutin care a reflectat o serioasă manifestare reacționară. Pretextul răsturnării politice nu l-a constituit de data aceasta un scandal financiar, ci un război colonial de care mai sînt legate încă multe iluzii. Chiar dacă partidul socialist se situează, de puține zile, pe o linie de opoziție, șefii săi poartă cea mai grea răspundere pentru evenimentele din 1958. În sfîrșit, ceea ce se desprinde în urma acestei trădări și în urma acestor evenimente este faptul că Partidul Comunist Francez se menține și astăzi ca primul partid politic al Franței, deși anticomunismul se manifestă cu virulență. Deși poate s-ar părea că această virulență este pe cale de a se atenua, ea rămîne totuși mai violentă ca acum 25 de ani. Deosebirea este destul de evidentă pentru a nu ne lăsa legănați de iluzii. Lupta va fi mai grea, mai strînsă, mai îndelungată poate decît altădată. Nu este mai puțin adevărat că astăzi, ca și în 1934, restaurarea libertăților democratice, schimbarea politicii nu pot fi impuse decît prin realizarea unității clasei muncitoare, preludiu necesar concentrării tuturor democrațiilor.

Capitalismul a dat el însuși victimelor sale dovada că sub dominația lui în stadiul imperialist nu poate fi asigurată niciodată vreo cucerire de ordin democratic sau social. De pe acum, dezilu-ziile amare provocate de măsurile antisociale și continuarea războiului din Algeria favorizează o schimbare a conștiinței oamenilor simpli, care au fost înșelați mai mult ca oricînd.

Mi se pare caracteristic pentru atitudinea de azi a francezilor lucizi și faptul că, la un recent miting al stîngii, ținut la Bordeaux — în cadrul căruia a luat cuvîntul semnatarul acestor rînduri — a luat parte un număr impresionant de oameni. Și trebuie precizat că nu comuniștii formau majoritatea participanților. Știți care era titlul acestei conferințe ce a reușit să atragă atît de mulți participanți? Iată-l: „COMUNISMUL ESTE TINEREȚEA LUMII".

TRENURI

Trec trenuri, orizontul de-l străpung
Dînd zilei ritm și forfotă-nserării —
Trec fără de hodină-n lat și-n lung,
Ca niște salbe vii pe trupul țării.

Coboară fluierînd ca pe la nunți.
Purtînd mireasma scîndurilor, tare
Se-ndeamnă voinicește către munți
Cu aurul cîmpiei în spinare.

Trec zornăind din zori pînă-n chindii,
În zbor pe drumuri lucii, fără
gloduri —
Și, gravi, le dau onorul prin tării
Soldații -vii statui la cap de poduri.

Stau santinele-ntre pămînt și cer
Pe drumuri ce vibrează ca vioara
Și văd în goana salbelor de fier
Prin fața lor cum defilează țara.

Lucian DUMITRESCU

Cezar DRĂGOI

ODĂ LA UN ORAȘ DE PROVINCIE

În jurul meu și deasupra mea,
se-nșirteau o mie de mii de stele
și vîrfurile albastre ale plopilor —
după ele...

Era pe la sfîrșit de noapte cînd — după ani și ani —
cutreieram din nou
— nerăbdător și oarecum îngrijorat —
și amintirile
și orașul pe care-l pedepsisem cu o nedreaptă uitare,
orașul meu uitat!..

Mă temeam că, din vitrina matusalemicului fotograf
(indispensabil la nunți ca și la înmormîntări!)
mă vor întîmpina,
surîzînd îngălbenite,
aceleași frumuseți care
— de o jumătate de veac încoace —
au rupt inima tîrgului...
Că vîntul — cu nepăsarea lui cotidiană — va înșuruba în boltă
aceleași trîmbe de praf...

Mă și vedeam pășind printre amintiri și băltoace
cu luarea-aminte a cocoșîrcului!

Dar la acea oră crepusculară și
— prin forța împrejurărilor —
trandafirie,
a fost altminteri
să fie!

Străbătînd Strada Mare,
în fața tribunalului județean,
n-am mai întîlnit țăranul, veșnicul țăran
și veșnicul pîrît
care
— după ce-și dejuga boii —
se trîntea pe-o rînă în fînul din coșciugul carului
și înjura amărît!..
Și-n drumul meu nici boii lui nu mi-au mai stat, cu noroiul
încă neuscat, pe șoldurile lor slabe, neuscat, pe șoldurile
lor cu osul ieșit...
Rumegînd paie de aur, pe care soarele în colb le-a risipit —
boii nu-l mai așteptau pe Sfîntu-Așteaptă
împreună cu stăpînul lor obijduit!..

Și, totuși, călcam cu destulă, prea destulă neîncredere,
pietrele pavajului, pietrele cubice ale pavajului,
tocite de eleși
— în ciuda pedagogilor —
și după ora șapte!

Nu te-am mai recunoscut
— bătrînule oraș —
deși, pe zi sau noapte,
ar fi trebuit să te recunosc dintre altele o mie!..

(Cu toată vechea și trista poezie a duminicilor seară,
cu oamenii tăi necăjiți care se furișează
pe ușile întredeschise ale crîșmelor —
arborînd un surîs de binevoitor!)

Într-o duminică seară,
bătrînule oraș, plin de o tînără și firească poezie —
m-ai întîmpinat cu o mie de cîini de lut și poezie!

Oare, la temperatura la care se coceau
și cristalul
și cărămizile refractare —
cum ar mai fi rezistat provinciala tristețe — cum, oare?!

Hornurile fabricilor mi-au părut fluierele de argint sonor
prin care o imensă orgă
înălța un imn plin de accente măreț —
un imn în care orașul meu uitat apărea
într-o nouă
și deplină
și transparentă frumusețe!..

Cu o deosebită demnitate și tărie
îți neai în mine toate amănuntele
ca o flacără vie.

Și
— la acea oră crepusculară —
mi-am zis, înălțîndu-mi fruntea:
iată și oamenii noi —
iată și fabricile noi!..

Au răsărit cu fața la răsărit —
la răsăritul soarelui pe care îl numim

Partid!

Avioane sovietice ultrarapide brăzdează azi cerul siberian.

FABULOSUL PĂMÎNT AL SIBERIEI

de Victor RUSU

Poeții au, desigur, perfectă dreptate considerînd racheta cosmică drept un simbol al nivelului înalt de dezvoltare la care a ajuns în prezent Uniunea Sovietică. Rotația majestoasă printre aștri a primei planete artificiale este, fără îndoială, cea mai tulburătoare alegorie, imaginea care exprimă cel mai bine forța noului Prometeu, a omului făuritor al unei noi civilizații, socialiste. Dar nu mai puțin încărcat de înțelesuri cu valoare de simbol mi se pare a fi și destinul Siberiei. Vastă temniță fără gratii pe vremea țarismului, pămîntul acesta înghețat și mut, al cărui nume făcea altădată să se cutremure conștiința Europei și a lumii întregi, a fost transformat în patru decenii de putere sovietică într-un ținut înfloritor, căruia planul septenal îi vestește o prosperitate fără seamăn. Nu este oare și acesta un minunat simbol al socialismului triumfător?

UN MOTTO CELEBRU PENTRU O ISTORIE MIRACULOASĂ

„Aici viața a început cu un suspin, dar va crește ca un strigăt de victorie". Aceste cuvinte ale marelui scriitor și iubitor de oameni care a fost Anton Cehov, pot servi ca motto pentru miraculoasa istorie a Siberiei.

Aici viața a început cu un suspin...

De la un capăt la altul al acestui pămînt atît de întins încît pe el ar putea încăpea 3 țări ca India sau 30 de țări ca Japonia sau sute de țări europene de mărimea Olandei, oamenii orbecăiau de veacuri în beznă, osîndiți să îndure vicisitudinile climei și arbitrariul administrației țariste.

A.I. Herzen, democratul revoluționar care, asemeni lui Radișcev, lui Cernîșevski, lui Korolenko și atîtor alte spirite libere, a fost surghiunit în Siberia, ne-a lăsat o descriere zguduitoare a acelor locuri: *„Tagma funcționărească taie și spînzură în guberniile din nord-estul Rusiei și în Siberia; aici ea se lăfăie în voie, fără nici o bătaie de cap. Distanțele sînt imense, din agoniseală se înfruptă cu toții, iar jaful devine o res publica. Însăși puterea țarului, care ochește ca un tir de mitralie, nu poate străpunge aceste tranșee înzăpezite, săpate în noroi și înecate în mocirlă"*.

Spre aceste locuri îndepărtate erau duși, în lovituri de cnut și sinistru zornăit de lanțuri, cei mai buni fii ai Rusiei, revoluționarii care-și închinaseră viața cauzei ridicării poporului. Pînă în zilele noastre s-au păstrat numele vechi ale unor așezări care amintesc de trecutul acestor meleaguri. Satul Gorenki (de la *gore*=amărăciune), situat pe străvechiul drum al Vladimirului, era ultima etapă pînă unde rudele și prietenii aveau dreptul să-i conducă pe deportați. Aici își luau rămas bun osîndiții, de multe ori pentru vecie, de la cei dragi.

În aceste locuri au trăit ani lungi de deportare Lenin și mulți dintre tovarășii săi apropiați de luptă — Stalin și Sverdlov, Kalinin și Dzerjinski, Kuibîșev și Ordjonikidze.

Dar tot aici viața — atîta vreme zăgăzuită și osîndită — a țîșnit ca un imens strigăt de victorie.

Da, e, fără îndoială, mai mult decît un miracol ceea ce a înfăptuit puterea sovietică într-un răstimp atît de scurt!

APRIGUL DUEL CU TAIGAUA SECULARĂ

Pentru prima dată liniștea înghețată a taigalei a fost sfîșiată de huruitul greu al tractoarelor care-și croiau drum prin pădure defrișînd teritorii imense. Cerul nordic, care nu a cunoscut înainte altă lumină decît a soarelui și a fulgerelor, a început să fie străluminat de vîlvătăile cuptoarelor Martin și ale furnalelor înalte. Așezări prizărite în stepă au devenit aproape peste noapte orașe de sute de mii de oameni, cu o clocotitoare viață economică, culturală și socială. Gigantul metalurgic Kuznețk a devenit baza siderurgiei sovietice; orașele Novosibirsk, Krasnoiarsk și Irkutsk — centre ale industriei grele sovietice; orașul Kemerovo — un bastion al industriei chimice, iar bazinul carbonifer din Kuznețk — unul dintre principalele baze ale industriei extractive.

Apele învolburate ale străvechilor fluvii siberiene au devenit izvoare nesecate de energie și lumină. Puternice hidrocentrale de pe Irtîș, Enisei și Angara furnizează milioane de kilowați de curent electric, prietenul și aliatul omului în lupta pentru industrializarea acestor locuri.

În apriga bătălie cu natura vitregă, omul s-a dovedit de o sută de ori mai tare. Înarmat cu tehnica cea mai perfecționată pe care marea industrie socialistă i-a pus-o la îndemînă în proporții tot mai mari, omul sovietic a pătruns adînc în taiga, aducînd pretutindeni binefacerile culturii și ale civilizației. Călăuzindu-se după principiul miciurinist că nu trebuie să aștepte darurile naturii ci să i le smulgă unul cîte unul, omul sovietic a făcut ca grîul, sfecla de zahăr, vița de vie — da, pînă și vița de vie, cea atît de gingașă și lacomă de soare! — să cucerească pămînturi altădată sterpe, înaintînd adînc spre nordul aspru și friguros.

„TIPURI OMENEȘTI SPLENDIDE, PUTERNICE, CURAJOASE"

Atrași de aceste plaiuri de legendă, sute de mii de tineri și tinere — mîndra generație sovietică de constructori ai comunismului — au venit în Siberia să participe la epopeea desțelenirii milioanelor de hectare de pămîn-

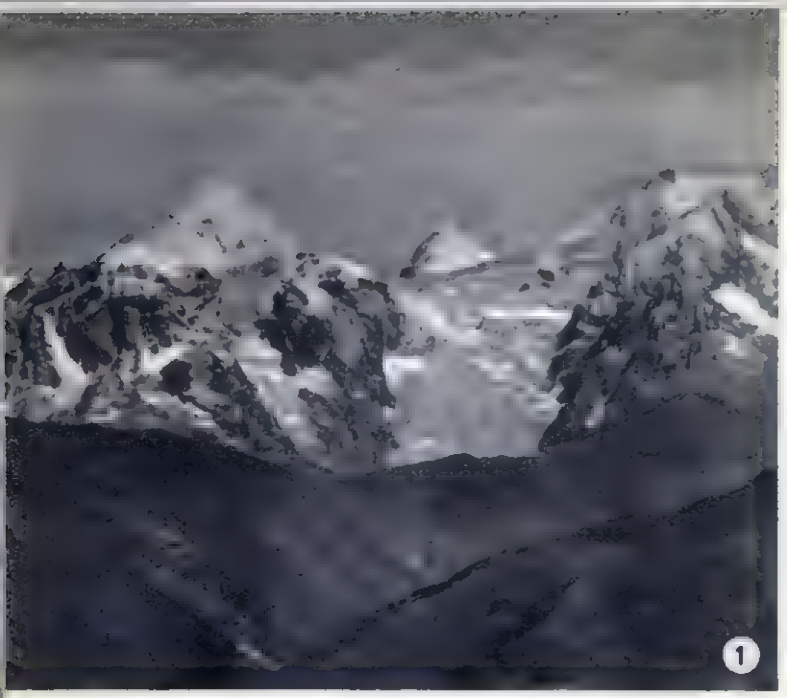

turi virgine. Acești argonauți ai veacului nostru — porniți la drum nu în căutarea unei himerice lîne de aur, ci pentru a da viață unui plan măreț, elaborat de Partidul Comunist — au înfăptuit în cîțiva ani o adevărată minune. Ni se pare interesantă în acest sens mărturia cunoscutului ziarist american Joseph Alsop, care poate fi bănuit de orice în afară de simpatii comuniste: *„Cel care călătorește prin Siberia occidentală* — a scris el într-un articol apărut în „New York Herald Tribune" — *trebuie să fie pregătit pentru surprize. Totalul pămînturilor odinioară virgine, care vor fi arate anul acesta, va ajunge la aproximativ 90 de milioane de acri, sau aproape o treime din întreaga suprafață cultivabilă din Statele Unite. Numai în regiunea Akmolinsk dezvoltarea colhozurilor și stabilirea unor noi gospodării de stat a făcut să intre plugul în mult mai mult de 9 milioane de acri de stepă imemorială. Programul este de fapt un enorm joc cu clima, dar trebuie să crezi că acești oameni vor învinge. Căci persoanele pe care le-am întîlnit în gospodăria de stat ce am vizitat-o precum și tractoriștii și alți lucrători din colhozurile de aici, din Akmolinsk, sînt tipuri omenești splendide, puternice, curajoase*".

Așa arată ziua de azi a Siberiei. Dar care va fi ziua de mîine a acestui ținut-continent? Planul septenal — acest vis inspirat pe care un mare popor însuflețit de o energie fără seamăn în istorie a pornit să-l traducă în fapt — ne ajută să o întrevedem în toată splendoarea.

REALITATEA ÎNTRECE CU MULT FANTEZIA CEA MAI PRODIGIOASĂ

Fabuloasele bogății ascunse de milenii în sipetul natural al Uralilor și Altaiului vor fi scoase la lumină și dăruite omului pentru

IMAGINI SIBERIENE

1. Zăpezi veșnice.

2. Ape învolburate.

3. Taigaua nesfîrșită.

4. Oamenii sovietici au transformat continentul Siberiei într-un uriaș șantier al comunismului.

5. Unul din giganții industriei siberiene — Kuznețk.

6. Fiorile gingașe ale pămîntului renăscut. Colectivul coregrafic al Casei pionierilor din orașul Oktiabrski, R.S.S.A. Bașkiră.

7. Și aci a fost învinsă tundra. Norilsk, oraș modern, dincolo de cercul polar.

a-și făuri din ele case și mașini, lumină și căldură, confort și civilizație. Pentru a ne face o idee de imensitatea acestor bogății — care întrec cu mult tot ce a putut imagina vreodată fie și fantezia cea mai prodigioasă — este destul să arătăm că în subsolul Siberiei se află 46 la sută din rezervele de cărbune ale Uniunii Sovietice, 48 la sută din minereul de aluminiu, 50 la sută din zăcămintele de aur și 50 la sută din rezervele de cositor, 30 la sută din rezervele de minereu de fier etc. În nordul Siberiei, în ținutul Iakuției, s-au descoperit cele mai bogate zăcăminte de diamante din lume, iar în ceea ce privește cealaltă mare bogăție a Siberiei — lemnul — s-a calculat că numai în regiunea Krasnoiarsk s-ar putea tăia atîtea lemne cîte ar încăpea într-un tren lung de 32 milioane de km și cu care s-ar putea înconjura de 800 de ori pămîntul pe la ecuator. În total, numai această regiune dispune de tot atîtea păduri cîte au Statele Unite ale Americii la un loc, de 7 ori mai mult decît Japonia, de 13 ori mai mult decît Franța.

Aceste fabuloase bogății vor fi valorificate în anii septenalului; pe baza lor Siberia va deveni o metropolă industrială de prim rang, unul din giganticele arsenale în care se va turna aliajul cel mai de preț — fericirea omului sovietic.

La sfîrșitul septenalului, în 1965, gigantica bază industrială din Urali, de pildă, va produce într-o singură lună mai mult decît producea în tot anul 1940. O singură regiune — Celeabinsk — va produce în 1965 mai multă fontă decît produce întreaga Franță astăzi. Extracția de cărbune va atinge 135-145 milioane tone, față de 95 milioane în 1957.

Pe malurile mult cîntate ale Baikalului — cel atît de drag inimii oricărui rus și nelipsit din vechile balade despre Siberia — vor răsări gigantice uzine, bazate pe ultimul cuvînt al tehnicii moderne. Mecanizarea, automatizarea și telecomanda celor mai multe operațiuni își vor găsi aici o largă aplicare, astfel încît cel care va intra pentru prima dată în oricare din aceste uzine va constata uimit că cele mai multe dintre operațiunile ce necesitau altădată un mare volum de muncă omenească sînt executate acum, cu precizie maximă, de mașinile automate.

Chimia — vrăjitorul epocii noastre—acest alchimist modern care prin distribuirea și redistribuirea moleculelor înfăptuiește cele mai miraculoase transformări ale materiei, va avea în Siberia baze dintre cele mai puternice. Ca dintr-un uriaș corn al abundenței se vor revărsa din uzinele chimice torente de mătase, mai fină și mai durabilă decît cea mai gingașă mătase naturală, blănuri cu părul moale și nuanțe mai delicate decît ale celor mai superbe exemplare de zibelină sau vulpe argintie.

Turbinele puternicelor hidrocentrale vor produce milioane de kilowați, iar un sistem energetic unic va lega bazele energetice de la Novosibirsk, Tomsk, Barnaul, Kuzbas, Krasnoiarsk și Irkutsk. Și cît de semnificativ este faptul că tocmai în Siberia — care era altădată un simbol al beznei și al spiritului ținut sub obroc — va funcționa cea mai mare hidrocentrală din lume, Bratsk, cu o putere de 3,6 milioane kilowați! Constelația milioanelor de becuri electrice ce vor sclipi pe cuprinsul Siberiei, ca și pe întreg întinsul Uniunii Sovietice, va vesti lumii întregi că timpul comunismului, pe care cele mai lucide spirite ale umanității l-au prevăzut, timpul care după lapidara și celebra definiție leninistă înseamnă puterea sovietică plus electrificarea totală, timpul de aur a venit în această parte a globului pămîntesc.

★

Dar oricît de sumară ar fi această schiță a dezvoltării Siberiei, din ea nu poate să lipsească trăsătura cea mai importantă — faptul că toată această operă titanică se înfăptuiește în numele progresului, al civilizației și al fericirii omului. De pe acum apare evident că orașele Siberiei vor fi construite și reconstruite după ultimul cuvînt al urbanisticii, că marile metropole ale lumii vor avea de ce să-i invidieze pe siberieni pentru confortul de care se vor bucura în viitorul apropiat. Cultura, știința și arta Siberiei — flori răsărite pe tulpina falnică a culturii socialiste sovietice — vor îmbogăți tezaurul culturii umane cu nenumărate descoperiri și opere remarcabile. În această civilizație înfloritoare, în care bogăția socială va țîșni prin toți porii societății, în care talentele și aptitudinile fiecărui individ se vor dezvolta în deplină libertate și în condiții optime — va trăi și va crea omul sovietic, cetățean fericit al societății comuniste.

IERI

Prin deșertul alb, sania trasă de cîini sau de reni.

AZI

Peste munți, zăpezi și ape își croiesc drum în taigaua secular, cu ajutorul tehnicii moderne, liniile ferate pe care vor goni curînd trenuri electrice, sfidînd distanțele și apropiind Siberia de restul lumii.

SCRIITORI și CĂRȚI

DIN PERSPECTIVA DIALECTICII ISTORIEI

Problema libertății omului i-a preocupat pe gînditori din cele mai vechi timpuri. Acordînd o atenție justificată modului de cercetare cronologică, Roger Garaudy analizează, în recenta sa lucrare „Libertatea", tradusă în românește, principalele teorii despre libertate elaborate de-a lungul epocilor, scoțînd în evidență substratul lor de clasă.

Autorul își întemeiază cercetările pe lucrările clasicilor marxism-leninismului, trece în revistă un bogat și divers material faptic oferit de realitatea contemporană, preocupat să dea relief ideii de bază a întregii sale lucrări: adevărata libertate omul o dobîndește numai prin revoluția socialistă. Pentru a face sensibil acest adevăr de netăgăduit, Garaudy întreprinde o amănunțită comparație între democrația burgheză și democrația sovietică, ceea ce are drept rezultat afirmarea clară a superiorității orînduirii socialiste.

De o deosebită actualitate este expunerea filozofului francez cu privire la politica cercurilor reacționare ale burgheziei din țara sa, îndreptată înspre fascizarea Franței. Această calitate a lucrării, de a nu rămîne niciodată în sfera noțiunilor abstracte ci de a lega necontenit fiecare observație teoretică de viață, de starea de lucruri capabilă să confirme judecățile autorului, este subliniată călduros de Maurice Thorez, secretarul general al Partidului Comunist Francez, în prefața volumului.

Caracterul accesibil al studiului lui Garaudy, obținut printr-o expunere sistematică și limpede, nu exclude ținuta științifică a volumului. Elaborată riguros în lumina ultimelor date ale materialismului istoric și dialectic, cartea este construită în patru mari capitole și anume: I. Istoria și protoistoria libertății; II. Rezolvarea marxist-leninistă a problemelor necesității și libertății; III. Libertatea și democrația burgheză; IV. Democrația sovietică.

Deosebit de interesante și documentate sînt capitolele despre comuna primitivă, societatea antică și feudalitate, dar cele mai bune rezultate în studiul societății bazate pe clase antagoniste îl obține Garaudy analizînd „Libertatea și democrația burgheză". De asemenea, Garaudy demonstrează convingător cum numai în cadrul societății comuniste se poate obține dezvoltarea cu adevărat liberă a individilor, cum legătura dintre oameni este izvorîtă din premisele economice și cum solidaritatea colectivă asigură continua prosperare a tuturor celor ce muncesc.

Lucrarea lui Roger Garaudy este menită să îmbogățească cunoștințele cititorilor referitoare la dezvoltarea istorică a societății și să contribuie la justa înțelegere a sensului adevăratei libertăți, indisolubil legată de triumful comunismului.

H. ZALIS

Roger Garaudy: „Libertatea". Editura Politică.

UN INTERESANT CICLU EPIC

Scriitorul Petru Vintilă oferă cititorilor o nouă carte: *Linia vieții*. În urmă cu trei ani, cînd apărea *Moștenirea*, ciclul Varlamilor se anunța ca o interesantă secțiune în viața unei familii bănățene de la începutul veacului pînă în zilele noastre. De atunci au apărut mai întîi *Eroul necunoscut*, apoi *Steaua magilor*, iar astăzi *Linia vieții*. Ciclul Varlamilor devine o realitate, și proporția lui impune.

Cu *Linia vieții* Petru Vintilă deschide o nouă perspectivă în istoria familiei Varlam. Evenimentele revoluționare ce au urmat zilei de 23 August au clarificat tendințele și acțiunile membrilor acestei numeroase familii. Procesul e social, dar și moral. Între destinul Păunei Varlam și cel al fratelui ei, comunistul Partenie Varlam, există o prăpastie de netrecut. Drumurile lor merg în sens invers. În această familie frămîntată de contradicții adînci, unii merg în întîmpinarea viitorului, luptă în numele lui, alții se agață disperați de tot ce este anacronic și condamnat la pieire de către însăși legea progresului. Sfîrșitul celor din urmă apare, în perspectiva istoriei, ca un lucru cît se poate de firesc. Cele două părți ale nuvelei, mărirea și decăderea Păunei Varlam, sînt o sugestivă ilustrare a acestui adevăr istoric. În rapida „mărire" a Păunei Varlam, dezvăluită cu acea savoare ironică particulară scrisului lui Petru Vintilă, autorul a descifrat un proces tipic pentru anii 1945-1947. Lipsită de scrupule, stăpînită de o poftă sălbatică de îmbogățire, Păuna Varlam asistă neputincioasă la dărîmarea iluziilor ei.

O altă nuvelă, care a dat și titlul volumului, istorisește regăsirea „liniei vieții" de către fiica Păunei Varlam, Sabina. După o căsătorie nefericită și o aventură sentimentală cu un afrișat asemănător, Sabina înțelege că rostul existenței nu poate fi conceput în afara muncii, a colectivității.

Alte două nuvele, *Pămîntul și Secera*, construite cu un meșteșug deosebit, urmăresc, pe un alt plan al ciclului Varlamilor, destinul familiei de țărani săraci Florea Gh. Iovan.

Volumul *Linia vieții* ne oferă certitudinea împlinirii cu succes a ciclului Varlamilor. Năzuind în permanență să descopere în destinele oamenilor semnificațiile sociale ale existenței lor, tratînd cu înțelegere temele contemporaneității, Petru Vintilă scrie cărți atractive și necesare. Așteptăm cea de-a patra parte din ciclul Varlamilor, anunțată sub titlul *Fiecare viață este un roman*.

Petru Vintilă: „Linia vieții". Ed. Tineretului.

Alexandru NICHITA

Ion BĂNUȚĂ

PE FOȘNETUL DULCIOS DE VÎNT

Pe foșnetul dulcios de vînt
să vii să-ți cînt!
S-alergi prin vreme-n ritm zburînd,
cu mine-n rînd!

Să nu te-mpiedici de vr-un nor
tulburător
din haos tute să-l deshami
și să-l destrami!

Din zborul gîndului, de fulg,
ușor, te smulg,
și peste grîne mi te duc
în dans năuc.

Apoi — cu soarele de-l string —
din vîrf de crîng
îți cern mărunt pe drum de vară
că-s făurar.

Și năpădiți de frumusețî —
ce vin șuvoi —
în ale vremii mari peceți,
să fim și noi

ACTUALITĂȚI LITERARE

● **CONTINUÎND** acțiunea piesei *Ecaterina Teodoroiu*, Nicolae Tăutu scrie în prezent o nouă lucrare dramatică, cu titlul *Logodna peste timp*. În același timp Nicolae Tăutu întocmește o biografie romanțată a Ecaterinei Teodoroiu, iar pentru întîmpinarea zilei de 23 August lucrează la volumul de versuri *Rapsodia română*.

● **SÎNT ANUNȚATE** două noi volume de schițe satirice ale tînărului scriitor Teodor Mazilu: *Surîsul și lacrima proștilor* (Ed. Tineretului) și *Războiul celor învinși* (E.S.P.L.A.). Inspirîndu-se din viața nouă a unui cartier muncitoresc, Teodor Mazilu scrie romanul *În căutarea luminii*.

● **ÎN COLECȚIA** „Patria noastră" (Ed. Tineretului) va apare lucrarea *Mîndră Timișoară*, cuprinzînd o suită de reportaje ale lui Mircea Șerbănescu. Într-un stadiu avansat se află și romanul *Familie unită*, al aceluiași scriitor.

● **TUDOR ȘOIMARU** a predat Editurii Tineretului manuscrisul unei biografii romanțate a celebrului actor Grigore Manolescu. În curînd, Tudor Șoimaru va termina o nouă piesă intitulată *Un loc sub soare*.

● **ÎN URMĂ CU 16 ANI**, scriitorul Kovács György termină de scris un roman care zugrăvea în culori realiste viața amară a țăranilor ardeleni. Romanul, care n-a putut fi tipărit atunci din pricina cenzurii fasciste, va vedea în curînd lumina tiparului. În ultimii ani, Kovács György a pregătit și volumul II al acestui roman, intitulat *Tezaurul Kristofilor*.

● **PROZATORUL EUGEN BARBU** a terminat un nou roman, *Calea Nordului*, inspirat din lupta comuniștilor în anii ilegalității. Acțiunea cărții începe în toamna anului 1943 și se termină la cîteva zile după zdrobirea dictaturii fascisto-antonesciene. După călătoria făcută prin U.R.S.S., Grecia și Turcia, Eugen Barbu își adună însemnările într-un volum care va fi tipărit de E.S.P.L.A.

● **APAR LA E.S.P.L.A.**, două noi volume de povestiri ale unor tineri scriitori: *Oameni... și oameni*, de Viniciu Gafița, și *Un gram de aur*, de Petre Sălcudeanu.

O PICĂTURĂ de CERNEALĂ

E bine!..

de Cornelia LEU

Știam că plec la țară, așa cum cerusem în urma chemării biroului Uniunii Scriitorilor, dar nu mi se comunicase decît regiunea: Ploești. La Ploești, mi s-a indicat raionul: Rîmnicu-Sărat. Un pas în plus, sfera se restrîngea, lucrurile se defineau. La Rîmnicu-Sărat aflasem, consideram eu, și ultimul amănunt al drumului meu: comuna Ciorăști.

În prima dimineață am pornit voios pe ulițele satului. Aveam motive să fiu plin de certitudini. Nu mai eram ca înainte cu o zi, un om care nu știe unde va ajunge. În jurul meu, doar, se aflau casele locuite de oamenii în mijlocul cărora aveam să trăiesc o lună de zile. Mă aflam în regiunea Ploești, raionul Rîmnicu-Sărat, comuna Ciorăști. Mai mult decît atît: știam și cum arată Ciorăștii, știam că gospodăria colectivă se cheamă „Iosif Rangheț". Liniile generale erau deci cunoscute. N-aveam decît să-mi încep munca.

Îmi spuneam asta în vreme ce priveam un panou imens pe care un grafic înfățișa destinele a doi oameni: Stan C. Sîrbu, țăran individual cu 3,5 ha, a obținut anul trecut 1.460 kg grîu, 1.500 kg porumb și un venit total anual de 5.600 lei; Neacșu Boldeanu, care a intrat cu o suprafață asemănătoare de pămînt în gospodăria colectivă, a avut 3.932 kg grîu, 8.600 kg porumb și un venit total de 26.000 lei. La un moment dat simt niște priviri iscodindu-mă. Mă întorc. Un om între două vîrste, cu ochii ageri, c-un zîmbet vioi.

— Ce zici, tovarășe, e bine la noi în gospodărie? — mă întrebă el.

— După cîte văd, e bine — am răspuns eu.

Atunci, privirile lui căpătară luciul unei hotărîri.

— E bine, tovarășe, da, e bine!..

De atunci, bineînțeles că în carnetul meu de note s-au așternut tot felul de fapte și impresii, în memoria mea s-au încrustat tot felul de amintiri. Toate acestea nu au făcut decît să-mi întărească gîndul că datele geografice: Ploești, Rîmnicu-Sărat, Ciorăști, Gospodăria colectivă „Iosif Rangheț" nu erau de-ajuns spre a sugera locul în care ajunsesem; mai trebuia adăugat un amănunt: acel „*E bine*" pe care l-am auzit din gura primului om cu care am stat de vorbă în sat și care mi-a fost confirmat de fiecare colectivist și de fiecare amănunt din viața oamenilor în mijlocul cărora am trăit.

LA REDESCHIDEREA MUZEULUI ORAŞULUI BUCUREŞTI

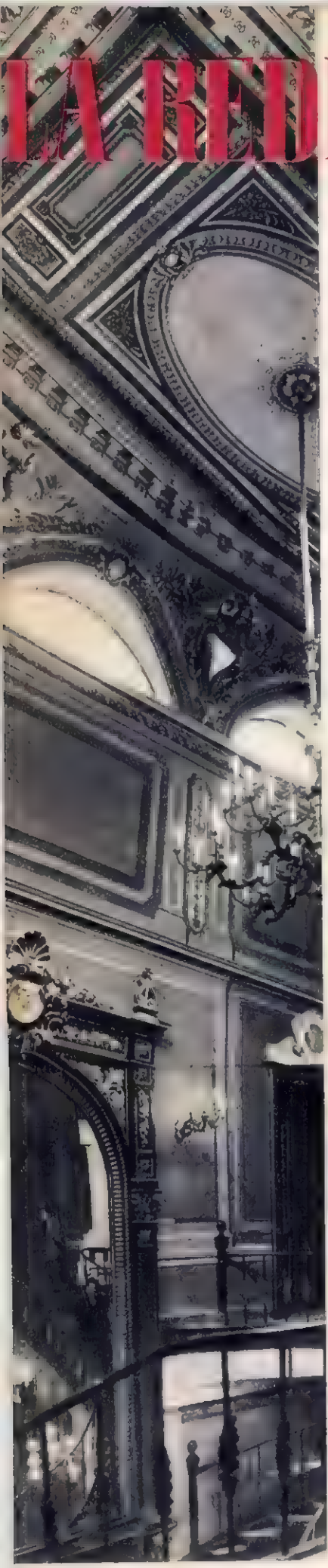

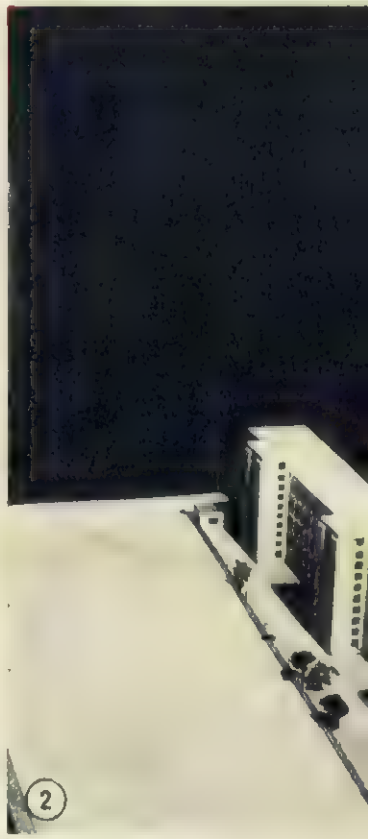

de Horia LIMAN

Bucureştiul are, în sfîrşit, un muzeu care-l reprezintă. Încercarea hibridă dinaintea celui de-al doilea război mondial nu merita acest nume. Aşezăminte bisericeşti, aşezăminte domneşti, palate boiereşti, o exaltare a opulenţei claselor stăpînitoare, doar atît aflai în muzeul defunct, cu foarte rare excepţii de valoare. Într-o instituţie în care activitatea maselor producătoare de bunuri materiale sau spirituale trebuia să ocupe locul de frunte, această problemă nu constituia nici măcar ultima preocupare. Iată de ce se poate spune că Bucureştiul îşi are muzeul său abia din ziua de 23 ianuarie 1959.

Minunatele ornamentaţii ale interioarelor, lucrate cu atîta trudă de către meşteşugarii din trecut, uimesc azi pe vizitatorii muzeului. ←

Acesta este celebrul hrisov dat de Vlad Ţepeş la 20 septembrie 1459, pe care se află înscrisă cea mai veche menţiune cunoscută despre oraşul Bucureşti. ↓

O mare hartă te întîmpină de cum ai intrat: şantierele arheologice de pe teritoriul Capitalei care, prin obiectele descoperite cu prilejul săpăturilor făcute, atestă existenţa unor aşezări vechi de zeci de mii de ani. Urme din paleolitic, urme din neolitic, din epoca bronzului şi a fierului, din epoca geto-dacică, din aceea a migraţiilor sau a culturii protoromîneşti. Este istoria nescrisă a Bucureştiului, marcată doar prin obiecte măiestrit făurite — de la vase arse în cuptor pînă la fibule şi monede.

Istoria scrisă începe abia cu hrisovul din 20 septembrie 1459 dat de Vlad Ţepeş în „Cetatea Bucureşti". De-aici, firele existenţei oraşului te poartă din sală în sală, exponatele reflectînd stări de lucruri din feudalism, din anii care au urmat revoluţiei din 1848, de la sfîrşitul veacului trecut — cînd proletariatul apare ca o realitate de netăgăduit, pentru a culmina în luptele istorice de la „Griviţa roşie" şi insurecţia armată din August 1944, momente cruciale care au marcat existenţa în ţara noastră a unui partid comunist puternic, capabil să pună în mişcare mase mari de oameni ai muncii. Ultima sală ne arată răsplata luptei de veacuri a poporului: construcţia socialistă.

Ca un leit-motiv al întregii dezvoltări a oraşului şi a ţării însăşi, apare ura de neîmpăcat a poporului împotriva claselor dominante. Boierii sînt „hicleani", se spunea în 1654, cînd împotriva lor s-au ridicat seimenii şi dorobanţii „de-i ucidea ca pre nişte dobitoace". În prima jumătate a secolului al XIX-lea, slugerul Tudor avea să-i vadă ca pe nişte „balauri care ne înghit de vii...", „tirani" cu averi „rău agonisite". Împotriva lor, a „boierilor fără patrie" — cum i-a numit Bălcescu — norodul a luptat fără încetare. Istoria Bucureştiului — inimă a ţării întregi — este o istorie din belşug stropită cu sînge.

Dacă lupta clasei muncitoare condusă de partidul ei îşi găseşte în muzeu reflectarea corespunzătoare, mişcările din trecut rămîn învăluite în vag, nu apar conturate prin documente elocvente. Se ştie că Bucureştiul a fost poate cel mai năpăstuit dintre oraşele ţării noastre. Pradă incendiilor fără număr, cutremurelor, invaziilor pustiitoare sau epidemiilor de ciumă, el a fost lovit de cel mai cumplit flagel — protipendada parazitară şi nesăţioasă. Fanarioţi, stăpînitori vremelnici sau tirani pămînteni, deopotrivă, nu au iubit ţara pe care au condus-o; ei erau preocupaţi doar de propria lor îmbogăţire, ei au maimuţărit modele străine, dispreţuind tot ceea ce era romînesc. Pînă şi un academician, pasă-mi-te om de cultură, a lansat — în iulie 1888 — următoarea invitaţie: „... dărîmaţi tot ceea ce este urît şi absurd... în locul lor faceţi alte turnuri, alte biserici cu forme şi elemente monumen-

tale, așa precum cere spiritul secolului". Ca urmare a acestui apel patetic, a căzut sub tîrnăcoapele edililor Turnul Colței, zidit în anul 1712, și nu numai el. Datorită dispreţului pentru tot ceea ce reprezenta tradiția, istoria orașului, au fost înlăturate monumente de artă, lăcașuri care vorbeau despre vremuri astăzi îndepărtate, despre viața și despre luptele norodului bucureștean. Documente de o valoare nepreţuită au fost distruse, aruncate pradă flăcărilor sau lăsate de izbeliște, cu neputință de reconstituit. Politica antipatriotică a claselor dominante romînești se ilustrează prin golurile dureroase din istoria noastră — ea a devastat mai cumplit decît cutremurele, decît incendiile, decît prădăciunile otomanilor.

Iată de ce munca depusă de colectivul Muzeului orașului Bucureşti merită toată recunoștința noastră. Iată de ce Muzeul orașului Bucureşti trebuie să fie un prilej de stimulare a spiritului patriotic, a conștiinței cetățenești, astfel încît în jurul noului lăcaș de cultură să se mobilizeze un număr cît mai mare de intelectuali, de colecționari de toate categoriile, de muncitori din toate ramurile care — ca adevărați corespondenți voluntari — să seziseze documentele ce ar mai putea îmbogăți muzeul, să doneze ei înșiși piese care pot să ilustreze o epocă, un moment istoric, un aspect al dezvoltării frămîntate dar eroice a Capitalei patriei iubite.

Fotografii de M. PAIUC

1) Nenumărate documente și fotografii grăitoare înfățișează vizitatorilor impetuoasa dezvoltare a mișcării muncitorești din Capitala patriei noastre. Eroicele lupte ale muncitorilor ceferiști din 1933, conduse de P.C.R., stîrnesc admirația generației noastre tinere, care nu a cunoscut jugul asupririi și exploatării.

2) Macheta reprezintă Fabrica de confecții „Gheorghe Gheorghiu-Dej", una din marile întreprinderi realizate în timpul regimului nostru.

3) De aci încolo — de la basorelieful care ilustrează primirea victorioaselor trupe sovietice eliberatoare, de către populația Bucureștiului — este oglindită o nouă eră în istoria dezvoltării Capitalei noastre: era construcției socialismului.

4) Aceasta-i cu adevărat o bicicletă de pe vremea lui.. tata mare...

5) Chipul marelui revoluționar-democrat Nicolae Bălcescu se află la loc de cinste în sala care cuprinde desfășurarea evenimentelor din tumultuosul an 1848.

Faimosul tramvai cu cai din Bucureștiul de ieri.

Steagul Țării Românești și arme din vremea Regulamentului Organic.

Tufuri turcești, atribute ale puterii de pe vremuri.

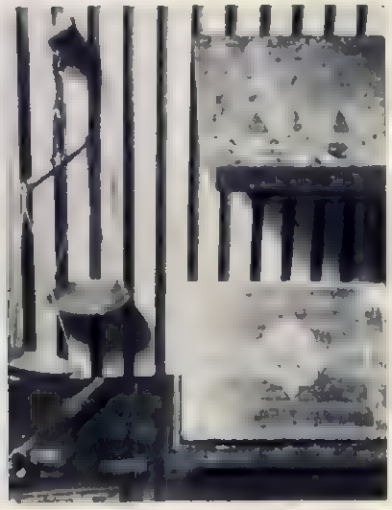

Cîntar, pupitru de scris și călimară de negustor.

Steag de breslă din secolul trecut.

Obiecte care au aparținut lui Alexandru Ioan Cuza.

Sabia care a aparținut domnitorului Constantin Brîncoveanu ↓

Familia Ennenbach are toate motivele să fie veselă: și-a lăsat... doar grijile și necazurile în vest...

Întocmai, domnule Oberländer; ca ministru federal pentru „problemele refugiaților" sînteți în măsură să știți bine că zecile și sutele de mii de germani care în anii aceștia au întors spatele „vestului de aur" trecînd în Republica Democrată Germană au ales de fapt libertatea și viața. Printre fugarii din vest se află mulți, foarte mulți oameni care s-au lăsat cîndva ispitiți de miraj înșelător al așa-zisului miracol economic vestgerman cu etichetă americană. Dar dincolo de firmele de neon, cei ce-au plecat în vest s-au întîlnit cu... bezna:

Așa a fost în „vest

au ales viața!

de D. BABOIAN

șomaj, mizerie, umilință. Așa încît toate încercările domnului Oberländer și ale celorlalți maeștri ai „războiului psihologic" de a-i cîștiga pentru „lumea liberă" nu i-au putut împiedica pe „refugiați" să facă — în masă — cale-ntoarsă. O dată cu ei au trecut și trec linia de demarcație, spre est, mii și mii de cetățeni ai R.F. Germane. Statistica este mai mult decît concludentă: din 1954 și pînă în prezent aproape 400.000 de germani au părăsit Germania occidentală stabilindu-se în Republica Democrată Germană.

DE CE?

Ani în șir propaganda occidentală a colportat, în o mie și una de variante, basmul despre „prosperitatea miraculoasă" a economiei vestgermane. Nu mai puțin s-a flecărit despre încadrarea revanșarzilor de la Bonn în uniunile și blocurile agresive ale așa-zisei „lumi libere", dar mai ales despre subita dragoste de pace a foștilor hitleriști — militari și civili — care, așa cum arăta recent ziarul vestgerman „Fränkische Tagesport", „ocupă din nou pozițiile-cheie în statul lui Adenauer".

Acum însă, cînd în pofida reclamei deșănțate tot mai mulți germani își îndreaptă privirile și nădejdile spre acea parte a țării lor în care omul muncitor, stăpîn pe soarta sa, durează o viață nouă, potentații vestgermani sînt cuprinși de neliniște.

De ce fug atîția germani din vest? — iată o întrebare ce stăruie în mintea fiecărui demnitar de la Bonn, începînd cu Adenauer și terminînd cu colaboratorul său apropiat, fostul Hauptsturmführer nazist Oberländer.

Un institut pentru sondarea opiniei publice din Germania occidentală, încercînd să vină în ajutorul Bonnului, a întreprins o anchetă publică cu rezultate de loc liniștitoare pentru Adenauer și protectorii săi americani. 74 la sută dintre cei chestionați au răspuns că VIAȚA LOR DE AZI LE INSPIRĂ PUR ȘI SIMPLU TEAMĂ. Teamă de prezent și teamă de viitor — iată drama unor oameni care au cunoscut „binefacerile" miracolului american al lui Adenauer. Și cum ar putea fi altfel acolo unde primează nu omul și interesele lui, ci spiritul de revanșă și pregătire a unor noi aventuri războinice!

Refacerea mașinii de război hitleriste și transformarea Germaniei occidentale într-un centru al politicii agresive în Europa, reîntronarea magnaților și a generalilor care l-au susținut pe Hitler, destrîul reacțiunii și gîtuirea libertăților democratice, precum și veșnica nesiguranță economică și morală ce afectează în principal masele populare — iată atîtea motive pentru care mulți germani, sătui de aventuri militariste și de „minuni" economice, se despart, fără regrete, de falsul paradis vestgerman. Unii, ajunși în culmea disperării, emigrează în Australia, Noua Zeelandă sau în Canada; alții, mai lucizi, aleg calea mai sigură: R.D. Germană.

ODISEEA LUI HEINZ DITTNER

În porturile de nord și la linia de demarcație ce desparte R.F. Germană de R.D. Germană se hotărăște soarta multor germani trădați de „miracolul" lui Adenauer. Vapoarele ce se desprind de țărm la Hamburg, la Bremerhaven, la Cuxhaven poartă spre lumea largă, spre marele necunoscut, mii de germani cu sufletul plin de amarul deziluziilor și al disperării. Încotro? Nimeni nu știe exact; fiecare speră să găsească dincolo de mare ceea ce a refuzat să-i dea patria. „Fiecare dintre ei — scrie „Zeit im Bild" — visează să se întoarcă oarecum căpătuit. Dar nimeni nu pomenește de cei cinci milioane de șomeri americani ale căror rînduri le vor îngroșa probabil și ei, mîine-poimîine. Criza călătorește laolaltă cu ei; ți însoțește oriunde, fie că se reîntorc vreodată, fie că mor acolo, asemeni multora ca ei".

Ajunși la destinație, emigranții constată cu deznădejde că lumea de peste ocean nu-i mai puțin strîmbă decît aceea pe care au lăsat-o acasă. Și atunci?... Iată întrebarea la care a trebuit să răspundă, ca mulți alți emigranți din Germania de vest, și tînărul Heinz Dittner. În vara anului 1956, lăsîndu-se amăgit de propaganda oficială pentru recrutarea în armata N.A.T.O., strungarul Dittner, care lucrase înainte vreme la o fabrică de mașini textile din regiunea Ruhr, s-a lăsat încorporat în armata N.A.T.O. I se promisese avansarea rapidă și un carnet de șofer. Curînd însă, cînd și-a dat seama că s-a înșelat, n-a mai stat pe gînduri și s-a îmbarcat ca emigrant pentru Canada. Dar și aci, îndată după sosire, i s-au spulberat toate visurile. O scrisoare primită din partea autorităților canadiene de emigrare l-a avertizat „să nu conteze de la început pe un loc de muncă" — ceea ce echivala cu o brutală invitație la șomaj. Muncitorul german a cutreierat orașele canadiene în căutare de lucru. Dar, ca și lagărele de emigranți, birourile de plasare erau înțesate cu oropsiți ai vieții; Heinz Dittner și-a dat seama că și de astă dată mizase greșit.

Căminul de primire de la Eisenach (R.D.G.) este cel mai solicitat. În șir neîntrerupt sosesc aci zilnic cetățeni din Germania occidentală.

Căuta cu disperare o cale de salvare. N-a găsit-o decît în ziua cînd avu șansa să se întîlnească cu Hillbruner, un fugar din R.D. Germană. Acesta, atras de mirajul „vestului de aur", trecuse în

ul de aur"

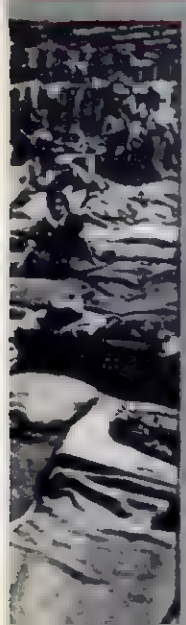

Pentru cei ce vor să guste din „plăcerile" „vestului de aur", imaginea aceasta este cea mai bună carte de vizită a paradisului oferit de Adenauer. În asemenea lagăre mizere sînt „găzduiți" în R. F. G fugarii, tot mai puțini la număr, din R. D. Germană. ←

„Grija" față de om în Germania occidentală. Rămas fără slujbă și fără locuință, șomerul vestgerman H Franz a trăit vreme îndelungată împreună cu soția sa într-un cort, la marginea cimitirului Altona din Hamburg →

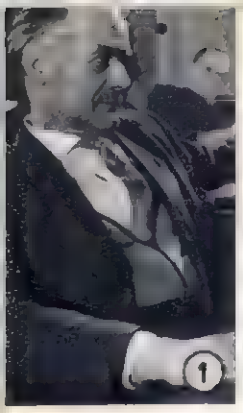

① ZIDARUL Karl Stepphe a vrut să lucreze pentru pace. *Aveam de lucru în vest, dar într-o zi patronul mi-a spus: nu știu ce vom lucra la unu. Să vedem, poate construim aerodroame sau cazărmi".*

Refuzînd să lucreze pentru război, a trecut în R. D. G. *„unde — a spus el — lucrez pentru construcția pașnică".*

② MILITARUL Dietrich Blizer a fost silit să îmbrace uniforma Bundeswehrului în vîrsta de 21 de ani. Punîndu-și viața în pericol, a trecut granița R. F. G. pentru că — așa cum a declarat el — încă de pe cînd era civil s-a pronunțat contra prezenței trupelor americane pe teritoriul R.F. Germane, precum și împotriva creării Bundeswehrului condus azi de foștii generali hitleriști.

③ GOSPODINA Frau Wilhelm nu și-a revenit încă de pe urma celor îndurate în vest. Nici ea și nici soțul ei n-au găsit acolo de lucru. *„Voiam pur și simplu să mă sinucid pentru că nu găseam de lucru".*

④ MEDICUL Prof. dr. Kirchmair a trecut încă în urmă cu doi ani în R.D.G., unde se bucură de toată atenția și are posibilitatea să-și exercite nobila profesiune în condiții onorabile.

⑤ MINERUL Horst Lieberwirth din Essen a trecut în Germania răsăriteană împreună cu alți 34 cetățeni din R.F.G. *„În Germania de vest am fost obligat să trăiesc împreună cu soția și cei patru copii ai mei într-o singură cameră".*

Cînd a-i prezentat primarului din Essen apre a-i arăta că a hotărît să se mute în R.D.G. pentru că în vest n-are nici locuință și nici de lucru, i s-a spus că nu i se permite să facă... propagandă pentru Germania democrată.

R.F. Germană. După ce încercase o amară deziluzie, își făcuse bagajele de emigrant. Și așa a ajuns în Canada. „Hillbruner mi-a vorbit despre viața din R. D. G. și despre serviciul bun pe care l-a avut acolo" — avea să spună mai tîrziu Dittner, căruia sincera confesiune a „fugarului din est" care visa să se reîntoarcă în patrie i-a produs o impresie de neuitat.

Strungarul Heinz Dittner știa că de astă dată nu va mai da greș; hotărîse să se reîntoarcă în Germania. Neavînd banii necesari, a trebuit să-și amîne călătoria cu mai bine de un an. Dar pînă la urmă iată-l din nou pe pămînt german, la Bremerhaven. Pe căi ocolite ajunse în Berlinul occidental, de unde reuși să treacă, plin de reînnoite nădejdi, în capitala R.D. Germane. Aci găsi de îndată și loc de muncă, și locuință, și oameni-tovarăși. Heinz Dittner n-a mai „mizat" greșit. Dar pentru a descoperi viața cea adevărată a trebuit să ajungă în R. D. Germană trecînd prin... Canada.

CALEA SALVĂRII

Cazul lui Dittner nu e unicul. Numai că majoritatea celor care vor să treacă azi în R.D. Germană caută drumuri mai scurte.

Și este caracteristic faptul că la acest exod al populației (în medie 70.000 de oameni pe an) din vest spre est participă, în proporție de 40 la sută, tineri între 15-25 de ani.

Heinz Dittner

Din toate colțurile Germaniei occidentale vin în R.D. Germană familii întregi (majoritatea cu mai mulți copii), muncitori, țărani și intelectuali. Datele oficiale arată că printre cei ce-au ales viața socialistă se află peste 500 de oameni de artă care au cunoscut toate privațiunile și îngrădirile activității lor în R.F.G. Ei nu pot uita, între altele, tragicul sfîrșit al cunoscutei artiste vestgermane Sybille Schmitz, căzută victimă mizeriei.

Printre cei care se prezintă la punctele de primire a fugarilor din vest se află și mulți dintre aceia care au plecat cîndva din R.D. Germană atrași de strălucirea înșelătoare a modului de viață occidental. În lagărele de refugiați din Berlinul occidental, sub șantajul cinic al recrutorilor de spioni și în mijlocul isteriei războinice dirijate, aceste victime ale „vestului de aur" au cunoscut adevărata față a regimului instaurat în apusul țării de către revanșarzii protejați de americani.

Reîntoarcerea în R.D.G. a fugarilor de ieri este ea însăși edificatoare: CALEA SALVĂRII LOR ARE ÎN GERMANIA DE AZI SENS UNIC: VEST-EST.

La punctul de frontieră Wartha a sosit trenul interzonal din direcția Frankfurt pe Main. Mulți dintre acești călători grăbiți păsesc din această clipă pragul unei noi vieți între hotarele R. D. Germane. Printre ei se află și grupul de tineri (în cercul alb și în fotografia din dreapta) care s-au lecuit în R. F. Germană de „mirajul occidentului"

CRABII OCUPĂ INSULA

de A. DNEPROV

(Urmare din numărul trecut)

Pe acesta l-am și țintit. Dar cînd drugul meu îi atinse spatele, scosei un strigăt și sării în lături: prin drug, curentul electric pătrunsese în mine! Corpul acestei lighioane se afla, după cît se vede, sub potențial electric. „Mijloace de protecție apărute ca rezultat al evoluției" — gîndii eu.

Pentru a-mi salva arma, mă apropiai, tremurînd din tot corpul, de turma mecanismelor care zbîrnîiau continuu. Văzui prin beznă, la lumina slabă a multor arcuri voltaice, cum drugul meu era tăiat în bucăți. Cel mai activ dintre toți era automatul cel mare, pe care dorisem să-l sfărîm.

Mă întorsei în cort și mă culcai.

Cîtva timp am reușit să uit totul, datorită unui somn greu. Dar aceasta a durat puțin. Deșteptarea a fost fulgerătoare: simții cum peste trupul meu se tîrăște ceva rece și greu. Sării în picioare. Un crab — nici nu mi-am dat seama imediat de aceasta — dispăru în fundul cortului. Peste cîteva secunde văzui scînteia electrică.

Crabul blestemat venise să caute metal chiar la noi. Electrodul său tăie vasul de tablă în care țineam apa potabilă!

L-am trezit pe Cookling și i-am explicat cam confuz cum stă situația.

— Toate cutiile în mare! Proviziile și apa, în mare! — ordonă el.

Am început să cărăm cutiile de tablă spre mare și să le îngropăm pe fundul nisipos, acolo unde apa ne ajungea pînă la brîu. Tot acolo adăpostirăm și întregul nostru instrumentar.

După treaba asta, uzi și obosiți, șezurăm pînă dimineața pe mal, fără a mai dormi. Cookling respira greu și în sufletul meu eram bucuros că-și are și el porția de suferință de pe urma isprăvii sale. Ba chiar, acum îl uram și-i doream o pedeapsă și mai grea.

4

Nu-mi mai amintesc cît timp se scursese de la sosirea noastră pe insulă, cînd, într-o bună zi, Cookling afirmă solemn:

— Ce e mai interesant începe de abia acum. Întregul metal a fost înghițit.

Într-adevăr. Parcurserăm toate punctele unde înainte se aflaseră grămezile de metal. Nu mai rămăsese nimic din ele. De-a lungul țărmului și printre tufișuri se vedeau gropile pustii.

Cuburile metalice, barele și pivoturile se transformaseră într-un număr uriaș de mecanisme care străbăteau insula forfotind peste tot. Mișcările lor deveniseră repezi și nervoase; acumulatoarele erau încărcate la maximum, dar energia nu mai putea fi epuizată prin muncă. Ele pribegeau fără sens pe mal, se tîrau prin tufișurile de pe platou, se loveau unele de altele și adesea și de noi.

Observîndu-le, m-am convins că Cookling avea dreptate. Crabii erau într-adevăr diferiți. Se deosebeau unul de altul prin mărimea lor, prin mobilitate, prin dimensiunile tentaculelor, prin dimensiunea gurii-atelier. După cît se părea, deosebiri și mai mari existau în conformația lor internă.

— Nu e rău de loc — spuse Cookling. E timpul să înceapă să lupte între ei.

— Vorbești serios? — îl întrebai eu.

— Se înțelege. Pentru aceasta e de ajuns să li se dea să guste cobalt. Mecanismul este astfel construit încît, în cazul cînd o cantitate foarte mică din acest metal îi pătrunde în interior, are loc anularea „respectului reciproc"... dacă se poate spune astfel.

În dimineața zilei următoare m-am dus cu Cookling la „depozitul nostru marin". De pe fundul mării am dezgropat porția obișnuită de conserve și de apă. Totodată am scos patru bare grele de cobalt ascunse acolo de inginer pentru stadiul hotărîtor al experienței.

De îndată ce făcu primii pași pe nisip, ridicînd în sus mîinile în care ținea barele de cobalt, Cookling fu înconjurat de cîțiva crabi. Ei nu depășeau limita umbrei lăsate de corpul său, dar se simțea că apariția noului metal îi neliniștea în mod deosebit. Stăteam la vreo cîțiva pași de inginer și priveam cu uimire cum cîțiva crabi căutau să se apropie prin sărituri stîngace.

— Vezi ce diversitate de mișcări? Ce diferențe între ei! Acum cred că-ți dai seama în ce măsură au evoluat unele exemplare. Și din lupta pe care noi îi vom sili să o poarte, abia va rezulta o nouă evoluție, deoarece vor supraviețui cei mai puternici, cei mai înzestrați. Ei vor avea apoi urmași și mai perfecți.

Spunînd aceste cuvinte, Cookling aruncă una după alta barele de cobalt în direcția tufișurilor.

Ceea ce a urmat e greu de descris.

Asupra barelor se aruncară în același timp mai multe mecanisme și, lovindu-se reciproc, începură să taie cobaltul cu ajutorul scînteii electrice. Altele se înghesuiau fără folos din spate, urmărind să înhațe și ele cîte o bucățică de metal. Cîțiva crabi se tîrîră pe spinările celorlalți, căznindu-se să se strecoare spre centru.

— Iată și prima bătălie! — strigă fericit inginerul militar.

Peste cîteva minute, locul unde Cookling aruncase barele de cobalt se transformase în arena unei lupte înspăimîntătoare, în care se angrenau tot mai multe automate.

Pe măsură ce bucățile din mecanismele sfărîmate și cele de cobalt erau înghițite de celelalte mașini, acestea se transformau în niște fiare sălbatice îngrozitoare și se aruncau imediat asupra altor automate.

În prima parte a acestei lupte, în ofensivă se aflau mecanismele ce înghițiseră cobalt. Ele erau acelea care rupeau în bucăți automatele ce se adunaseră aici din întreaga insulă, în speranța că vor pune gheara pe o bucățică de metal. Însă pe măsură ce tot mai mulți crabi „gustaseră" din cobalt, lupta devenea tot mai crudă. În acest moment, intrară în luptă automatele nou-născute.

Era o generație nu numai nouă, dar și uimitoare! Nou-născuții erau mai mici și dispuneau de o mobilitate extraordinară. Mă mira faptul că aceștia nu mai aveau nevoie de tradiționalul procedeu de alimentare a acumulatoarelor, caracteristic pentru strămoșii lor. Le era suficientă energia solară captată de către oglinzile de pe spinare, e drept, cu mult mai mari. Agresivitatea lor era izbitoare. Ei atacau simultan cîțiva crabi și tăiau dintr-o dată cîte doi-trei.

Cookling stătea în apă și fizionomia sa trăda o mulțumire nemărginită. Își freca mîinile și croncănea:

— Bine, bine. Îmi închipui ce va fi mai tîrziu!

Cît despre mine, priveam lupta aceasta a mecanismelor cu dezgust profund și cu frică, încercînd să-mi imaginez cum vor arăta bestiile mecanice ce aveau să mai apară și ce se va întîmpla în urma acestei încăierări!..

La amiază întreaga plajă de lîngă cortul nostru era transformată într-un imens cîmp de bătaie. Aici se strînseseră mecanismele din toată insula. Războiul se ducea în tăcere, fără țipete și gemete, fără bubuituri și zgomote. Doar trosnetele nenumăratelor scîntei electrice și pîrîiturile corpurilor metalice ale mașinilor însoțeau această fantastică bătălie, care se remarca auditiv numai printr-un freamăt și un scîrțîit straniu.

Deși o mare parte dintre mecanismele ce se născuseră acum erau mici de statură și abia se mișcau, începură să se ivească și noi tipuri de automate. Acestea depășeau ca mărime pe toate celelalte. Mișcările

nu le erau repezi. Dar în ele se simțea forța. Noile mecanisme răspundeau cu succes atacurilor automatelor pitice.

Cînd soarele se pregătea de asfințit, în mișcările mecanismelor mici se observă o schimbare bruscă: ele se îngrămădiră toate în partea de apus a insulei și începură să se miște tot mai încet.

— Fir-ar să fie, toată compania asta e condamnată! — rosti Cookling cu glas surd. Pe cît se pare, nu au acumulatoare și, cum va dispare soarele, se va sfîrși cu ei.

Într-adevăr, cînd umbra tufișurilor se întinse într-atît încît acoperi uriașa mulțime de mecanisme mici, ele încremeniră pe moment. Acum nu mai erau o armată de mici lighioane agresive, ci un uriaș cimitir de tinichele.

Către ele se tîrau, fără să se grăbească, crabii uriași, mari cît o jumătate de om. Începură să le înghită una după alta. Pe platformele părinților giganți apăreau acum contururile unor urmași și mai mari.

Fața lui Cookling se întunecă. Se vedea bine că o asemenea evoluție nu-i era pe placu. Crabii automați, giganți, începi în mișcări, nu prea pot constitui o armată bună pentru diversiune.

Cît timp crabii giganți erau ocupați cu lichidarea generației mici, pe plajă se instaură o perioadă de liniște. Am ieșit din apă, urmat în tăcere de inginer. Ne îndreptarăm spre partea de răsărit a insulei, pentru a ne odihni puțin.

Eram foarte obosit și adormii aproape imediat.

5

M-am trezit în puterea nopții, la auzul unui țipăt sălbatic. Cînd am sărit în picioare, nu am zărit decît fîșia cenușie de nisip a plăjii și marea ce se unea cu cerul negru, presărat de stele. Strigătul se auzi din nou dinspre tufișuri. De astă dată însă, ceva mai încet. Doar atunci am observat că Cookling nu mai era lîngă mine.

Mă îndreptai în fugă în direcția din care venise strigătul.

Ca de obicei, marea era foarte calmă, și doar rar de tot valuri mici se împlîntau în nisip cu un freamăt abia simțit. Mi s-a părut însă că în locul în care depozitasem pe fund rezervele noastre de alimente și recipientele cu apă potabilă, suprafața mării era neliniștită. Acolo plescăia și mișca ceva.

Credeam că era Cookling, care-și făcea de lucru.

— Inginere, ce faci aici? — strigai eu, apropiindu-mă de depozitul nostru submarin.

— Sînt aici! — auzii deodată un glas de undeva, din dreapta.

— Doamne, unde ești?

— Aici — auzii din nou glasul inginerului. Stau pînă la gît în apă, vino la mine.

Am intrat în apă și m-am împiedicat deodată de ceva tare. Era un crab imens, care stătea adînc în apă pe cleștii săi înalți.

— De ce te-ai băgat la adîncimea asta? Ce faci acolo?

— Ei m-au fugărit și m-au alungat pînă aici — spuse cu glas plîngăreț grăsunul.

— Te-au fugărit? Cine?

— Crabii.

— Nu se poate! Doar pe mine nu mă urmăresc.

M-am lovit din nou în apă de un automat, l-am ocolit și, în sfîrșit, m-am aflat alături de inginer. Apa îi ajungea pînă la gît.

— Spune despre ce e vorba?

— Singur nu înțeleg — șopti el cu glas tremurat. Pe cînd dormeam, unul dintre automate s-a aruncat asupra mea... Credeam că e o întîmplare... M-am dat în lături, dar el s-a apropiat din nou și mi-a atins fața cu tentaculele... Atunci m-am sculat și m-am tras într-o parte... El s-a luat după mine... Am alergat... Crabul după mine... I s-a alăturat încă unul... După aceea încă... O mulțime... M-au urmărit pînă aici...

— Curios. Așa ceva nu s-a mai întîmplat — zisei eu. În cazul în care ar fi căpătat un instinct antiuman, ca rezultat al evoluției, nu m-ar fi cruțat nici pe mine.

— Nu știu—spuse răgușit Cookling. Dar mă tem să ies pe mal...

— Prostii — rostii eu, luîndu-l de mînă. Să mergem de-a lungul malului spre răsărit. O să vă apăr.

— Cum?

— O să mergem acum să luăm un obiect mai greu din magazie. De exemplu, un ciocan...

— Numai să nu fie din metal — spuse suspinînd inginerul. Ia mai bine o scîndură de la o ladă sau, mă rog, ceva de lemn...

Merserăm încet de-a lungul țărmului. Cînd ajunserăm în dreptul magaziei, l-am lăsat pe inginer singur și m-am apropiat de mal.

Se auzea plescăitul apei și murmurul cunoscut al mecanismelor.

Creaturile mecanice distrugeau cutiile de conserve. După cum se vedea, ajunseseră pînă la depozitul nostru submarin.

— Cookling, sîntem pierduți! — strigai eu. Au mîncat toate cutiile de conserve.

— Da? — pronunță el plîngăreț. Ce ne facem acum?

— Gîndește-te singur. Toate acestea reprezintă creația dumitale idioată. Ai creat un nou tip de armă de diversiune, după gustul dumitale. Dormi acum după cum ți-ai așternut...

Am ocolit mulțimea de automate și am ieșit pe uscat. Aici, în întuneric, strecurîndu-mă printre crabi, am strîns pe dibuite bucăți de carne, conserve de ananas, mere și niște scrumbii — și le-am dus pe platoul nisipos. Judecînd după mulțimea de lucruri ce zăceau pe mal, era limpede că, în timp ce noi dormeam, creaturile nu-și pierduseră timpul de pomană. N-am mai găsit nici o cutie de conserve întreagă.

În timp ce eram ocupat cu strînsul rămășițelor proviziilor noastre, Cookling stătea în apă pînă la gît, la douăzeci de pași de mal.

Eram atît de preocupat de adunarea resturilor de hrană și atît de indispus de cele întîmplate, încît uitasem de existența sa. Curînd însă el își semnală prezența printr-un strigăt înfiorător.

— Dumnezeule, Batt, ajută-mi, crabii se îndreaptă spre mine!

Mă aruncai în apă și, împiedicîndu-mă de jivinele de metal, mă îndreptai în direcția lui Cookling. Și aici, la cinci pași de el, m-am lovit de unul dintre crabi.

Crabul nu-mi acordă nici o atenție.

— Dracu să-i ia, din ce cauză nu se au bine cu dumneata? Le ești doar, s-ar putea spune, tătic! — rostii eu.

— Nu știu — mormăi inginerul. Fă ceva, Batt, ca să-i alungi. Dacă se naște un crab mai înalt ca ăsta, sînt pierdut...

— Uite unde-a ajuns „evoluția" dumitale... Dar spune-mi care e punctul cel mai vulnerabil al crabilor? Cum pot fi stricați?

— Înainte era de ajuns să fie spartă oglinda parabolică... Sau să fie scos acumulatorul dinăuntru... Dar acum, nu știu... Ar trebui cercetări speciale...

— Fii blestemat cu cercetările tale cu tot! — mormăii eu printre dinți și apucai cu mîna brațul dinainte al crabului, care se întindea către fața inginerului.

Automatul se trase înapoi. Îi apucai și al doilea braț și i-l îndoii. Tentaculele se încovoiară ușor, ca sîrma de aramă.

După cît se pare, această operație nu fu pe placul creaturii metalice și ea începu să se retragă încet spre mal. Împreună cu inginerul, o luai de-a lungul țărmului.

Cînd apăru soarele, toate automatele se tîrîră din apă pe nisip și se încălziră un timp în bătaia razelor sale.

În acest răstimp, reușii să sparg cu piatra oglinzile parabolice de pe spinarea a cel puțin 50 de monștri. Toți rămaseră nemișcați.

Din păcate, aceasta nu ușură situația. Crabii loviți căzură imediat jertfa altor creaturi, oferind astfel materie primă pentru nașterea unor noi automate.

Îmi era peste putință să distrug bateriile de siliciu ale tuturor mașinilor. De cîteva ori am fost curentat și aceasta îmi zdruncină serios hotărîrea de a mai lupta cu ele.

Tot acest timp, Cookling îl petrecu în mare.

Curînd, lupta dintre monștri se încinse din nou și se părea că uitaseră complet de inginer.

Am părăsit locul încăierării și ne-am retras în partea opusă a insulei. Inginerul era atît de rebegit de frig din cauza băii de mare care se prelungise cîteva ore, încît, clănțănind din dinți, se întinse pe spate și mă rugă să-l acopăr cu nisip fierbinte. După aceea, m-am întors către primul nostru adăpost ca să iau hainele și ceea ce mai rămăsese din provizii. Doar acum descoperii că și cortul fusese distrus: dispăruseră țăruși de fier îngropați în pămînt, iar la capătul pînzei lipseau inelele de metal cu ajutorul cărora legaserăm frînghiile.

Sub pînza de cort am găsit hainele lui Cookling și ale mele. Și aici am zărit urmele activității crabilor căutători de metal. Dispăruseră butonii, copcile, fermoarele, nasturii și cataramele. În locul unde existaseră acestea, stofa era arsă.

În acest timp, lupta între automate se mutase de pe mal în adîncul insulei. Cînd mă ridicai pe platou, văzui că în centrul insulei, printre tufișuri, se înalță pe niște brațe înalte aproape cît statura

unui om, cîtiva monștri. Ei se îndepărtară încet unul de altul, iar apoi, cu o forță uriașă, se izbiră reciproc.

Ciocnetele metalului se uneau într-un vuiet uriaș. În mișcările acestor giganți se simțea o putere teribilă. Sub ochii mei au fost prăvălite la pămînt cîteva mecanisme și apoi imediat tăiate.

Eram de-acum sătul pînă-n gît de priveliștea luptei dintre aceste mașini ieșite din minți și, din această cauză, luînd tot ceea ce reușisem să strîng din fostul nostru adăpost, mă îndreptai încet spre Cookling.

Soarele ardea necruțător și, de aceea, înainte de a ajunge la locul unde-l lăsasem pe inginer acoperit cu nisip, am intrat de cîteva ori în apă. Avui timp destul să mă gîndesc la cele petrecute.

Un lucru era clar: socotelile amiralității asupra evoluției se dovediseră cu totul neîntemeiate. În locul unor aparate perfecționate, miniaturale, se născuseră niște giganți mecanici greoi, cu o forță imensă și mișcări încete.

Din punct de vedere militar, ei nu valorau nici doi bani.

Mă apropiasem deja de movila de nisip sub care dormea Cookling, istovit de puteri, după baia din noaptea trecută, cînd dinspre platou, din spatele tufișurilor, se ivi un crab gigant. Era mai înalt decît mine, iar brațele îi erau lungi și masive. Se mișca cu sărituri neregulate, clătinîndu-și în mod straniu corpul. Tentaculele din față îi erau neobișnuit de lungi și atîrnau pe nisip. Deosebit de hipertrofiată îi era gura-atelier. Ea reprezenta aproape jumătate din corpul său.

„Ihtiozaurul", cum l-am numit pentru mine, se tîrî greoi pe mal și începu să-și învîrtească corpul în toate direcțiile, ca și cum ar fi examinat terenul. Mașinal, am întins în direcția lui pînza de cort, așa cum se procedează cînd încerci să alungi o vacă atunci cînd îți se pune în drum. El însă nu-mi acordă nici o atenție și, descriind într-un mod straniu, într-o parte, un arc larg, începu să se apropie de movila de nisip sub care dormea Cookling.

Dacă aș fi ghicit că monstrul se îndreaptă spre inginer, aș fi fugit imediat să-i sar în ajutor. Dar direcția de mișcare a mecanismului era atît de nesigură, încît la început mi s-a părut că se duce către mare. Și doar atunci cînd, atingînd apa cu brațele, se întoarse brusc și se îndreptă spre inginer, am aruncat bagajele și am alergat înainte.

„Ihtiozaurul" se opri deasupra lui Cookling și se lăsă puțin în jos. Am observat cum capetele lungilor săi tentacule se tîrîră pe nisip chiar lîngă fața inginerului.

În momentul următor, acolo unde mai înainte existase movila se ridică deodată un nor de nisip. Cookling sări în picioare ca mușcat de șarpe și făcu un salt în lături. Dar era prea tîrziu.

Tentaculele subțiri se încolăciră puternic în jurul gîtului gros al inginerului și-l ridicară către gura mecanismului. Cookling se zbătea în zadar prin aer, aruncînd disperat cu mîinile și picioarele.

Deși îl uram pe inginer din tot sufletul, nu puteam permite ca el să piară în luptă cu descreierata jivină metalică.

Fără să mă gîndesc mult, m-am apucat de tentaculele înalte ale crabului și le-am tras cu toată forța. Dar era ca și cum aș fi încercat să dobor un stîlp de oțel înfipt adînc în pămînt. „Ihtiozaurul" nici nu se urni măcar.

Întinzîndu-mă, m-am lăsat pe spinarea lui. Pentru o clipă, fața mea fu la același nivel cu fața rătăcită a lui Cookling. „Dinții — îmi fulgeră prin minte. Cookling are dinți de metal!.."

Izbii din toate puterile cu pumnul oglinda parabolică.

Crabul se răsuci în loc. Fața vînătă a lui Cookling, cu ochii ieșiți din orbite, se găsi la nivelul gurii-atelier. Atunci se întîmplă ceva îngrozitor. Scînteia electrică străbătu fruntea inginerului. Apoi tentaculele crabului se descleștară pe neașteptate și trupul neînsuflețit și greoi al creatorului ciumei de fier se prăvăli pe nisip.

★

Cînd l-am înmormîntat pe Cookling, prin insulă se fugăreau unul pe altul cîțiva crabi imenși. Nici eu, nici cadavrul inginerului militar nu ne bucuram de atenția lor.

L-am învelit pe Cookling în pînza de cort și l-am îngropat în mijlocul insulei, într-o groapă nu prea adîncă, în nisip. Nu simțeam pentru el nici un regret. În gura uscată îmi scîrțîia nisipul, iar în gînd îl blestemam pe răposat pentru întreaga sa născocire scîrboasă. Și nu mă deranja de loc faptul că, din punct de vedere al moralei creștine, săvîrșeam, prin aceste blesteme, un mare păcat.

Am zăcut apoi nemișcat, la mal, cîteva zile la rînd, scrutînd orizontul în direcția din care trebuia să se ivească „Porumbița".

Pentru a scăpa de senzația de foame și de setea chinuitoare, mă străduiam să mă gîndesc la ceva abstract. Mă gîndeam că, în timpurile noastre, mulți oameni inteligenți își cheltuiesc forțele pentru a face rău semenilor lor. Să luăm de exemplu invenția lui Cookling. Sînt sigur că ea ar fi putut fi folosită în scopuri pașnice. De exemplu, pentru depistarea zăcămintelor de metal și pentru extragerea acestuia. Evoluția acestor creaturi putea fi astfel dirijată încît ele să fi îndeplinit această sarcină cu un randament maxim, fără ca oamenii să mai trebuiască să facă munca grea de mineri, topitori, oțelari. Am ajuns la concluzia că, prin perfecționarea corespunzătoare a mecanismului, n-ar fi luat naștere un gigant greoi...

Deodată deasupra mea căzu o umbră largă, circulară. Ridicai cu greu capul și privii la ceea ce se pusese între mine și soare. Se părea că zăceam între tentaculele unui crab, îngrozitor prin dimensiunile sale. El se apropiase de mal și făcea impresia că așteaptă ceva.

După aceea începui să am halucinații. În creierul meu aprins, giganticul crab se prefăcuse într-un vas cu apă de băut, aflat undeva sus, pe o înălțime pînă la care nu puteam să ajung.

M-am trezit abia pe bordul șalupei. Iar cînd căpitanul Hayll m-a întrebat dacă trebuie să încarce pe vas crabul uriaș ce zăcea pe mal, i-am răspuns că mecanismul nu mai prezintă nici o importanță...

(Această lucrare a apărut, împreună cu povestirea „În luptă cu timpul", de V. Juravliova, și în colecția „Povestiri științifico-fantastice" nr. 99, care se găsește de vînzare în librării și chioșcuri).

Tov. State Nicolae, care întîrzie la... plecare.

CE NI S-A DAT ÎN PĂSTRARE

O sută... două... cinci... sute de perechi de tocuri bătute la mașină cu precizie și îndemînare.

Era în iarna anilor 1953-1954. Viscolea cumplit. Stăteam zgribulit într-un camion descoperit pe care-l găsisem întîmplător și care trebuia să mă ducă la G.A.C. „Ștefan Țugui" din Crîmpoaia-Olt. Cabina era ocupată de șofer, nevastă-sa, două damigene și-un moșneguț cu sumănaș nou, căciulă țuguiată, de flăcău, și cizme de cauciuc cu carîmbi înalți.

Viscolul, care se ridica de departe, dinspre Bărăgan, trecea peste satele și comunele răsfirate pe cîmpia uriașă și tăia albia încremenită a Vedei, plesnindu-și harapnicele peste șoseaua Slatina-Crîmpoaia. Pe această șosea mă aflam lovit, turtit și congelat, cu șapca trasă peste urechi, într-un autocamion fără prelată. Și tot atunci a bătut moșneagul în ferestruica din spatele cabinei, de mi-a făcut semn.

Mai întîi n-am înțeles. Dar iar a ciocănit în geam, după care mașina a oprit și moșneagul a urcat sus, la mine, scoțîndu-și sumănașul. Eram de-a dreptul emoționat. Dar el îl așeză liniștit peste o uruitoare de porumb nouă-nouță, strînsă doar într-un stelaj sărăcăcios.

— Să nu se vatăme pînă o ajunge la gospodărie — îmi spuse, și intră în cabină.

Smucitura bruscă a mașinii mă trezi din uluială.

Într-adevăr, asta nu mai mi se-ntîmplase pînă atunci să văd. Pînă atunci. Dar din 1950 și pînă în zilele trecute sînt ani.

★

Mă aflam de curînd în secția de sculărie a Uzinelor „Timpuri noi" din București. Bineînțeles, nu întîmplător, ci pentru a încerca să mă documentez în vederea acestui reportaj. L-am găsit acolo pe tovarășul Vasilescu Marin la un strung de producție sovietică „Krasnîi proletar", aflat în funcțiune din 1950.

— Una dintre cele mai bine întreținute mașini-unelte — îmi spuse șeful secției.

Am cerut lămuriri tov. Vasilescu, care mi-a răspuns puțin jenat:

— Nu văd un merit deosebit în asta. Mașina e ca și un membru al familiei mele. Și tot așa cum mă interesează sănătatea alor mei, am grijă și de strungul acesta, care trebuie să fie permanent „sănătos" și bun de lucru.

Strungarul Gogonatu Mihai are numai 25 de ani. Face parte dintr-o familie de strungari. Tatăl său, astăzi pensionar, a lucrat în Atelierele Griviția și a luat parte la marile greve din februarie 1933, fiind și închis. Un frate și o soră a lui Mihai lucrează, de ani, în uzină. Mihai are în primire un strung „Iosif Rangheț", care strălucește de curățenie și bună întreținere. Grija lui față de mașină izvorăște nu numai din nevoia de a fi exemplu printre tineri (este secretarul organizației U.T.M.), ci și din educația primită acasă.

— Mi-a zis taica: „măi băiete, strungul care ți s-a dat în primire este ca un cuptor pentru pîine sau ca o fîntînă așezată la margine de șosea. Ți-ai copt pîinea, curăță cuptorul și lasă-l curat, pentru ca mîine, ție ori altuia, să nu vă fie silă cînd veți pune alt aluat. Și tot astfel, după ce ți-ai potolit setea din ciutură, las-o curată..."

Și ca să-mi dovedească cele de mai sus, Mihai așeză o piesă de oțel în strung și-l porni. Zumzetul mașinii era dulce și uniform.

— Auziți ? — mă întrebă el cu satisfacție. Ceas!

La secția de strunguri din atelierul D2 m-am oprit în fața unui strung mic, un Toss cehoslovac la care lucrează cei doi Vasile: Anghelescu și Gorj. În dimineața aceea era de serviciu Anghelescu.

— Nici o reparație capitală în șapte ani și nici un accident.

— Cum accident ? — întreb.

Răspunsul urmă prompt:

— O mașină se uzează mai repede dacă este prost întreținută, rău manipulată. Manipularea greșită înseamnă accident.

— Mașina le-a fost dată în primire nouă — intervine șeful secției — și au ieșit toți trei fruntași: Vasile numărul unu, Vasile numărul doi și Toss-ul.

Își „cunoaște" mașina stăpînul? Întrebarea aceasta mi-a venit în minte privind la două strunguri așezate față-n față. Amîndouă de același tip: „Iosif Rangheț"-Arad. Amîndouă același an de fabricație: 1953.

Doar oamenii care au lucrat la ele au fost foarte diferiți.

State Nicolae și Lovin Dumitru sînt amîndoi fruntași în muncă.

Amîndoi „întîrzie" la lucru. Dar la plecare, nu la sosire. De aceea nu e de mirare că strungul lor este în perfectă stare și că obțin maximum de randament cu el. Întîrzie și strungarul Stoenescu la lucru. Este însă o diferență. Cei doi întîrzie după terminarea lucrului, ca să-și curețe și să-și ungă mașina, al treilea întîrzie la intrarea în tură și e foarte punctual la ora plecării Deci...

La ieșirea din uzină trebuie să mă opresc. Un muncitor în vîrstă se întoarce din drum și cere portarului o șurubelniță.

— N-ați observat că a slăbit clanța ușii ?

Și din cîteva învîrtituri cu șurubelnița întărește în holțșuruburi mînerul de alamă.

Îl privesc atent. Nu-l întreb cum îl cheamă. Este un muncitor, ca mulți, ca toți ceilalți din uzină. Se ridică, înapoiază șurubelnița portarului și cu ochi de stăpîn scrutează ceasul de pontaj. Scoate batista și-i șterge geamul. Apoi pleacă.

★

La Fabrica de încălțăminte „Kirov" din Capitală se lucrează în cele mai multe secții pe bandă rulantă. Cu sistemul acesta randamentul crește, ca și cîștigul lucrătorului; dar, pe lîngă calificare, la lucrul în bandă îți trebuie o grijă deosebită față de mașini, care, neglijate, sînt oricînd gata să-ți fure din timp.

„N-o îndrăgești, mașina îți mușcă din pîine" — se spune pe acolo. Și pe drept cuvînt.

Iat-o pe Știrbu Maria de la mașina de bătut tocuri. În timpul lucrului, om și mașină parcă se contopesc. Cu o îndemînare deosebită, Maria așază cuiele în găurile tocului de metal al piesei. Potrivește bocancul. Un țăcănit scurt. Gata. Cuiele au fost bătute. Și totul cu mișcări sigure, la care mașina răspunde perfect.

După orele de lucru mașina este îngrijită, curățată și spălată ca un prunc.

Trec prin sălile lungi ale fabricii. Văd mașini cu forme ciudate, ca acel scrînciob cu perne moi care calcă electric tălpile pantofilor; altele au boturi cîrne

Felicitările inginerului șef Nițu Ioan sînt primite cu bucurie de Gogonatu Mihai. „Curînd va trebui să feliciți pe toți cei de la mașini, tovarășe inginer !"

de mops — sînt cele care dau forma căputelor; altele posedă cîte trei șiruri de dinți metalici care rînjesc în afara gingiei de cauciuc dar cos cu delicatețe rama elegantului pantof.

Moenus, Doppel, Veritas, aparate și mașini de cusut, de șnuruit, șeruit etc., toate poartă amprenta gospodărească a cetățeanului muncitor care are grijă de bunurile intrate în proprietatea lui prin grele și mari lupte duse de partidul nostru, partidul clasei muncitoare, care ne cere să păstrăm, să menținem și să-nmulțim avutul poporului.

Anton ALEXE

Fotografii de M. PAIUC

Tălpășanu Ion, unul dintre muncitorii ce au dovedit multă grijă pentru mașina la care lucrează.

În curînd LA LUMINA RAMPEI

Fory Eterle pregătește unul din marile roluri ale vieții sale : Hamlet

Activitatea teatrelor bucureștene se desfășoară în prezent într-un ritm impetuos. Mai toate teatrele repetă cu asiduitate piese variate, interesante. Misiunea reporterului devine astfel foarte dificilă. Despre care dintre ele să vorbești mai întîi?

IL VOM REVEDEA PE HAMLET

Teatrul Municipal pregătește spectatorilor, pentru luna februarie, trei premiere: „Vulpea și strugurii", de G. Figueiredo în regia lui Mircea Avram, „Moartea unui comis-voiajor", de Arthur Miller în regia lui Dinu Negreanu și capodopera shakespeariană „Hamlet".

Atenția gazetarului s-a îndreptat, în primul rînd, spre „Hamlet". Premiera Municipalului reprezintă un eveniment al vieții noastre artistice. După o îndelungată absență din repertoriul Capitalei, „ amlet" își face din nou apariția.

— Cine va fi interpretul titular?

— Fory Eterle—ne răspunde Ion Olteanu, directorul de scenă al spectacolului. Vrem să aducem în fața publicului un „Hamlet" cu adevărat shakespearian, un om al Renașterii, așa cum este văzut și perceput prin optica spectatorului de astăzi; înțeleg prin aceasta un om eliberat de misticismul și prejudecățile Evului Mediu, care soarbe cu sete toate bunurile spirituale și culturale pe care epoca începe să i le ofere.. Hamlet, așa cum reiese din text, s-a pregătit la cea mai progresistă universitate a timpului este un curtean desăvîrșit, un oștean desăvîrșit, un om care iubește cu pasiune viața.

— Îl vedeți pe Hamlet înclinat oarecum spre visare, spre melancolie?

— Prințul Danemarcii este un om sensibil, un gînditor profund, dar nicidecum melancolic sau pasiv. El caută să restabilească armonia ruptă în regat de către ucigașul tatălui său.

— Cum veți grada scenic evoluția personajului?

— Odată reîntors în patrie, Hamlet bănuiește că la curte s-a petrecut ceva îngrozitor, odios. Dar nu are certitudinea presupunerilor sale. În momentul cînd cunoaște adevărul, el se angajează în luptă hotărît, energic. Hamlet nu șovăie, așa cum apărea în multe din interpretările anterioare, ci doar caută febril mijloacele prin care să readucă liniștea și siguranța în mijlocul supușilor săi.

La Teatrul Național se repetă „Rețeaua subterană", sub conducerea regizorală a lui Sică Alexandrescu.

DEBUT ÎN DRAMATURGIE

Cunoscutul poet Mihai Beniuc își face debutul în dramaturgie cu piesa „Rețeaua subterană". Naționalul i-o pune în scenă.

Tema piesei? Inspirată din viața satului nostru contemporan, ea dezvăluie lupta dusă de țăranii muncitori, sub conducerea partidului, pentru înfăptuirea colectivizării.

Lucrat sub îndrumarea maestrului Sică Alexandrescu, spectacolul se anunță a fi o reușită comedie. Îi vom întîlni în distribuție pe Gr. Vasiliu-Birlic în rolul istețului și abilului moșneag Toma Căbulea, pe Elena Sereda în cel al fiicei moșneagului, ca și pe Al. Giugaru, Marcel Anghelescu, Radu Beligan, Toma Dimitriu, Silvia Dumitrescu-Timică, Natașa Alexandra.

„BRITANICUS" PE SCENA TINERETULUI

— Viitoarea premieră ?

— „Britanicus", de Racine — ne informează Sonia Filip, secretara literară a Teatrului Tineretului.

Amănunte asupra concepției spectacolului aflăm de la directorul de scenă Constantin Sincu:

— În primul rînd vrem ca spectacolul nostru să se caracterizeze printr-un joc simplu, convingător, care să pună în valoare adîncul conținut de idei și simfonia versului racinian.

— Cine semnează traducerea ?

— Radu Popescu și Dinu Bondi. Credem că este cea mai frumoasă și, în același timp, cea mai fidelă traducere a piesei din cele cîteva zeci de variante care există. Pentru desăvîrșirea ei, teatrul a lucrat mai bine de un an cu traducătorii. Ceea ce aducem nou față de anterioarele puneri în scenă este concepția asupra lui Neron. Personajul acesta, așa cum l-a văzut Racine, este un om tînăr, inteligent, care se află abia la începutul domniei sale; despotismul său tiranic abia începe să se profileze. Deocamdată el își caută drumul în viață, oscilînd între bine și rău.

Avem, desigur, o muncă foarte serioasă de dus pentru ca să reușim să aducem pe scenă întreaga complexitate a personajului și să putem reda întreaga greutate și valoare a piesei.

— Cine semnează decorurile ?

— I. Mitrici.

Așteptăm pe curînd spectacolul.

UN NOU „HAGI TUDOSE"

Amintirea lui „Hagi Tudose" creat de regretatul N. Bălțățeanu este în măsură să intimideze oarecum pe actualii interpreți ai eroului lui Delavrancea. Și, totuși, Neamțu Ottonel și Chiril Economu au atacat cu multă îndrăzneală acest rol.

Talentata regizoare a Teatrului „Nottara", Sorana Coroamă, mi-a împărtășit cîteva din intențiile sale:

— „Hagi Tudose" este, după părerea mea, o comedie satirică cu accente tragice și, în același timp, o frescă a mahalalei Bucureștiului din secolul trecut. Privind critic tagma micilor negustori, care aveau să devină capitaliștii de mai tîrziu, încerc să obțin un contrast izbitor între ascetismul ce și l-a impus Hagi Tudose și viața clocotitoare care pulsează în jurul său. Pe această linie au fost realizate și schițele de decor de către Toni Gheorghiu: pe fundalul sobru al draperiilor se perindă, de-a lungul actelor, diferite imagini ale Bucureștiului de altădată, creînd astfel spectatorului ambianța în care se desfășoară acțiunea.

Promisiunile creatorilor noului „Hagi Tudose" anunță un spectacol interesant. Urmează ca ele să se confirme.

Ada SIMIONESCU

PRIVIȚI CU NOI!

UN CONTROL AL CALITĂȚII PRODUSELOR efectuat de ing. Eugen Lupașcu și Eugen Suciu în magaziile Fabricii de mezeluri „Victoria" a Întreprinderii regionale de industrializarea cărnii din Orașul Stalin.

În anul 1958 Fabrica „Victoria" a dat peste plan 113 tone de mezeluri cu o varietate de 58 de sortimente.

MAȘINA DE CARTAT CORESPONDENȚA este o interesantă realizare obținută de ing. Lupu Cohn și tehnicianul Constantin Stîncă. Noua mașină, instalată în incinta Poștei Centrale din Capitală, a trecut cu succes probele la care a fost supusă.

Fotografie de G. AGAPIAN

PECETEA LUI ȘTEFAN CEL MARE pe un document datînd din anul 1493.

IARNA în Parcul de cultură și odihnă „I.V. Stalin" din Capitală.

LA MĂNĂSTIREA VĂRATEC, lîngă biserica veche, se află mormîntul poetei Veronica Micle.

Fotografie de M. DUMITRESCU

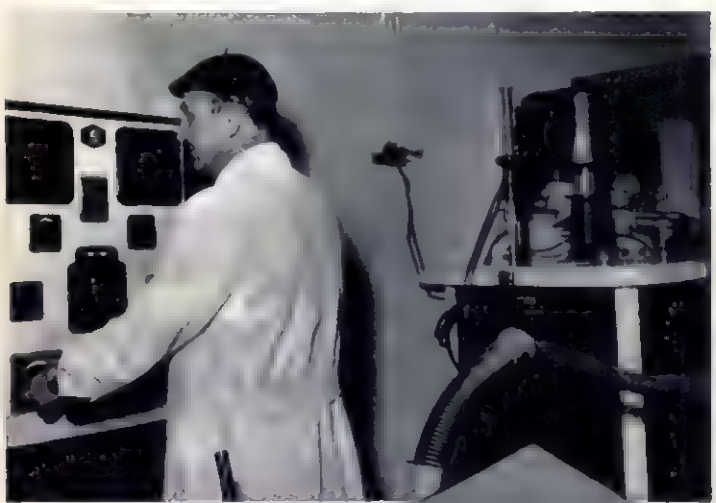

3.700.000 LEI BENEFICII a dat în anul 1958 — printr-o bună gospodărire — G.A.S. „Justin Georgescu" din raionul Călmățui.

Iată una din clădirile de vaci ale gospodăriei și grajdurile moderne prevăzute cu adăpători mecanice și linii de decovil pentru transportul gunoaielor. Grajdurile au turnuri de însilozare a nutreturilor, în care numai în 1958 au fost însilozate 2.100 tone de nutreț.

ÎN LABORATORUL DE RAZE X al Institutului de cercetări metalurgice al Ministerului Industriei Grele: ing. T. Dumitrescu determină, cu ajutorul aparatului de analiză structurală cu raze X, structura unui aliaj de aluminiu-siliciu necesar fabricării pistoanelor industriale și auto.

ÎNTRE 900 și 1.000 de perițe de dinți din nylon — a căror calitate nu diferă de aceea a periuțelor pe care le importam — produce în opt ore maistrul Constantin Trifan de la Fabrica de mase plastice „București".

POȘTA REDACȚIEI

IOANA BĂDULESCU-București. „Amintirile" trimise redacției noastre mărturisesc talent. Chipul lui moș Necutai e reușit. Din păcate povestirea nu e suficient de concisă. Mai trimiteți.

CONSTANTIN TABACU-Oltenița. Informațiile pe care le dețineți sînt exacte. Lacul Baikal din Asia centrală prezintă într-adevăr o mare curiozitate din punct de vedere al faunei și florei lui. Deși la o înălțime de 462 metri față de nivelul mării și foarte distanțat de apele oricărei mări, acest lac conține heringi și numeroase alte soiuri de pește care nu trăiesc decît în oceane. O altă curiozitate a acestui lac este că, deși înghețat timp de 5 luni pe an, pe fundul lui circulă curenți calzi care întrețin o faună tropicală. Adîncimea lui ajunge în unele locuri pînă la 1.060 de metri.

OLIVIA COSMA-Tg. Mureș. Nu ne putem face o părere dintr-o singură poezie. Trimiteți-ne cîteva. Atunci vom încerca să vă dăm un sfat sincer dacă puteți continua sau nu calea spinoasă a poeziei.

SIMION VOICU-Homorîci, regiunea Pitești. Pentru a prelungi durabilitatea unei sticle de lampă e recomandabil s-o fierbeți, înainte de a o folosi, într-un vas cu apă în care puneți un pumn de sare. O lăsați apoi să se răcească o dată cu apa. Ați procedeu ar fi să-i faceți pe toată lungimea o zgîrietură ușoară cu un diamant de geamgiu. Variațiile bruște de temperatură nu vor mai avea aceleași efecte. Nu vă faceți însă prea multe necazuri cu această problemă. Nu numai pentru că sticlele de lampă sînt foarte ieftine, dar mai ales pentru faptul că, în ritmul în care mergem cu electrificarea, în curînd acest articol va rămîne simplă piesă de muzeu.

I. IMRE, miner-Petroșani. Recepționarea la distanță a primelor imagini mișcătoare — deci începutul televiziunii — datează din anul 1926. Pînă atunci nu se puteau transmite la distanță decît imagini statice — și acestea destul de defectuoase. Prima prezentare publică a unei transmisiuni la distanță a avut loc la Coloseumul din Londra, în anul 1930.

SANDA BARBU-Codlea, regiunea Stalin. Are dreptate medicul de care ne vorbiți cînd recomandă cu atîta convingere lămîia. Datorită conținutului ei foarte bogat în vitamine și în elemente minerale, lămîia poate fi considerată ca un adevărat produs terapeutic natural. Consumul lămîilor este folositor organismului în orice împrejurare, dar mai ales atunci cînd omul e privat de alimente proaspete (cum ar fi cazul exploratorilor, al alpiniștilor, al mărinarilor etc.). Puteți folosi deci lămîia în alimente, în salate, în compoturi, în dulcețuri, dar nu exagerați consumul, făcînd cură numai cu avizul medicului.

VIORICA TOPALĂ-Odobești. Vreți să știți cum se poate prepara vin de portocale? E explicabil: din moment ce sînteți din regiunea minunatelor vinuri din struguri de Odobești, doriți vin... de portocale. În sfîrșit, dacă aceasta vă e dorința, vă vom da o rețetă (deși sîntem convinși că cei din țările în care se cultivă portocale tare și-ar dori un vin... de Odobești). Iată cum să procedați: tăiați în felii mici cojile a cinci portocale și introduceți-le într-o sticlă cu vin alb natural. Lăsați să se macereze timp de o lună, apoi adăugați un sirop rece făcut din 12 bucăți de zahăr la un pahar cu apă. Filtrați conținutul sticlei și veți un delicios vin licoros.

VETURIA POPA-Pitești. Biberonul — în forme diferite, desigur — nu e o invenție a civilizației moderne. Exista și în epoca galo-romană, cînd se numea „guttus" și era făcut din pămînt ars, avînd forma unei rațe. De-a lungul secolelor el a trecut apoi prin diferite modificări, fiind lucrat din metal și avînd, în loc de tetină, o pană de gîscă sau o bucată de cîrpă, ca un fitil, prin care copilul aspira, destul de chinuit, laptele. Perfecționarea a survenit după descoperirea cauciucului.

STUDENT-INSTITUTUL DE PETROL. Ceea ce ați citit în cartea la care vă referiți e complet antiștiințific. Practicarea sporturilor și a gimnasticii este extrem de folositoare. Ea dezvoltă au numai corpul, ci și facultățile cerebrale ale omului. Practicat rațional, metodic, științific, nici un sport nu poate produce efectul negativ de care vă temeți. Numai în cazurile profesionismului, atît de obișnuit în țările capitaliste, cînd sportivul exagerează efortul fie din îndemnul managerului, fie din necesitatea cîștigului, se pune problema tulburării funcțiunilor organice normale. În ceea ce privește alimentația, recomandăm în primul rînd mese regulate, evitarea abuzurilor de orice fel și, în special, de băuturi alcoolice.

C. NICOLA-Vaslui. „Iarnă rusească", așa cum se înfățișează în traducerea dv., nu e publicabilă. Lipsește prospețimea emoției, ritmul gîlgîită, unele rime sînt banale. Strofa a 4-a e transpusă cu totul în vers alb. V-ați grăbit destinînd-o publicării.

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE...

VORBE...

ORIZONTAL: 1) Vorbărie. 2) Generos, nu cu vorba ci cu fapta. 3) Vorba aprobării și a entuziasmului — Literă grecească — Riu în U.R.S.S. 4) Expusă prin vorbe—Riu! 5) Cutere! — Schimbă culorile. 6) A supăra, chiar cu vorbe — Literă slavonă. 7) Azia! — Fixează mușchii pe oase (sing.). 8) A trimite vorbă. 9) Din naștere — Animale alintate. 10) În mijlocul vorbirii — Din nou — Astfel. 11) Pricepere... și la vorbă — Tes!

VERTICAL: 1) În două vorbe! — A încurca vorba. 2) Pot fi exprimate și prin vorbe — Încăperea centrală a unui templu. 3) Prin vorbă — Vorbește aspru și tare. 4) Reuniț! — A evoca vorbe din trecut. 5) Înăcrit — Apărut. 6) Răniți — Posezi. 7) A schimba vorba — Colosal. 8) Ibis! — Ascultă vorbe (pl.). 9) Ca varul — Dintr-o vorbă. 10) Figurativ e un om retras, zgârcit la vorbă — Răsărit. 11) Vorbă convingătoare — Vorba vine!

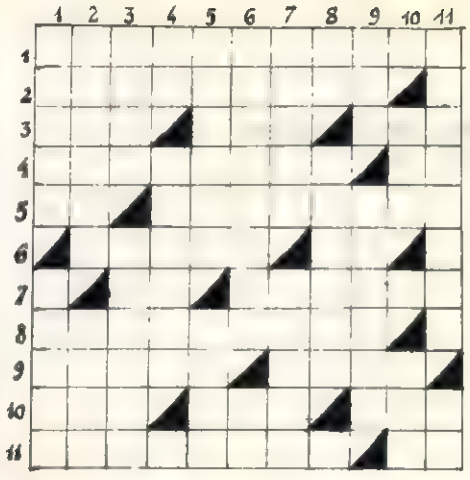

SCURTE SPICUIRI DIN REZULTATELE ANULUI GEOFIZIC INTERNAȚIONAL

FLUVII ȘI MUNȚI SUBMARINI

În cursul Anului Geofizic Internațional, oceanografii au putut stabili că pe fundul Pacificului există un lanț de munți lung de peste 1.600 kilometri. Ei au constatat, de asemenea, că pe fundul oceanelor circulă curenți submarini care sînt de sute de ori mai mari decît cel mai mare fluviu terestru și că direcția lor n-are nimic comun cu direcția curenților de la suprafața apei. Un asemenea fluviu submarin circulă chiar sub Golfstream, în sens exact contrar acestuia.

MUNȚI SUB GHEȚURILE POLARE

Ultimele explorări ale Antarcticii au descoperit sub ghețurile polare două șiruri de munți lungi de peste 160 kilometri și înalți de aproximativ 3.500 metri. Structura acestor munți, complet dispăruți sub ghețuri, se aseamănă mult cu aceea Anzilor Cordilieri.

ATMOSFERA SOARELUI

Observațiile savanților astronomi din timpul Anului Geofizic Internațional au confirmat cu dovezi noi că pămîntul este total dependent de soare. S-a constatat cu precizie că petele și protuberanțele soarelui provoacă întotdeauna perturbații în atmosfera planetei noastre, că există o corelație strînsă între ritmul de rotație a pămîntului și erupțiile solare. Astfel, mai mulți savanți au emis ideea că toate planetele sistemului solar, inclusiv pămîntul, ar constitui un ansamblu a ceea ce s-ar numi „atmosfera soarelui".

MUNȚII DE PE LUNĂ

Se știa de mult că pe suprafața Lunii există munți cu craterii de vulcani stinși. În cele din urmă, astronomii au calculat că unii din acești munți depășesc în înălțime Alpii noștri, atingînd 7.500 de metri.

GHEAȚA DE PE MARTE

Astronomul francez A. Dollfus a reușit să reconstituie în laborator gheața care există la polii planetei Marte. Această gheață, care se deosebește total de cea pe care o cunoaștem noi pe pămînt, are proprietatea de a trece direct de la starea solidă la starea gazoasă, prin sublimație. Același savant urmărește acum să dovedească vaporii de apă care există în jurul acestei planete, deoarece se presupune că apa nu există acolo sub forma lichidă, din cauza joasei presiuni atmosferice (a zecea parte din presiunea atmosferică a pămîntului).

Hormonul tinereții

Biologii au descoperit existența unui hormon — denumit hormonul tinereții — capabil să frîneze dezvoltarea insectelor, trecerea lor dintr-un stadiu într-altul.

Dacă, de exemplu, omizii „mature" i se transplantează glandele unui exemplar mai tînăr, atunci transformarea omizii în nimfă este frînată, omida începe din nou să crească, atingînd proporții surprinzătoare.

Nu de mult profesorul K. Williams de la Universitatea Harward din S.U.A. a descoperit că, un timp, o mare cantitate din acest hormon se află în viermii de mătase masculi. O picătură de hormon căzută asupra oricărei insecte oprește trecerea ei în stadiul următor de dezvoltare.

Hormonul acesta rezistă mulți ani chiar și după moartea insectei. Astfel, s-au extras asemenea hormoni din fluturi păstrați timp de 8 ani într-o vitrină a Muzeului zoologic al universității.

Williams a declarat că în curînd va putea fi cunoscută compoziția chimică și structura hormonului, iar apoi se va realiza sinteza sa.

După cum s-a constatat, acești hormoni au influență asupra dezvoltării insectelor.

Cercetările se îndreaptă acum în direcția aflării influenței pe care ar avea-o asupra animalelor. Se presupune că, frînînd maturizarea ființelor cărora le sînt aplicați, acești hormoni ar putea să stimuleze creșterea volumului individilor respectivi. Închipuiți-vă, în acest caz, vaci de mărimea elefanților, porci cît hipopotamii sau un ou din care s-ar putea hrăni o familie. Dar deocamdată acestea sînt doar visuri.

(Din „Știința pentru toți")

SFATURI practice

PENTRU ÎNLĂTURAREA IGRASIEI

Știm cu toții cît de periculos pentru sănătate este un perete cu igrasie. Și mai știm că, dacă la construcțiile care se ridică astăzi se iau toate măsurile de izolare împotriva infiltrării umezelii, în schimb casele vechi prezintă destul de des asemenea racile supărătoare. Cum refacerea totală a unui perete bolnav e o operație mai grea, care nu în toate cazurile e posibilă, nu ne rămîne decît să încercăm unele soluții de izolare care să ne prezerve sănătatea.

Cînd umezeala provine, spre exemplu, nu atît din pămînt cît de la exterior, din cauza proastei orientări a zidului, putem să acoperim partea exterioară a peretelui cu carton asfaltat, pe care-l fixăm cu smoală fierbinte și-l presărăm cu nisip, iar deasupra văruim de mai multe ori.

În locul cartonului asfaltat putem folosi următoarea compoziție: 100 grame de ceară galbenă, 4 kg esență de terebentină.

Această compoziție se aplică fierbinte pe toată suprafața peretelui, care trebuie să fie bine uscat în momentul operației.

În sfîrșit, putem face peretele impermeabil astupîndu-i porii de absorbție cu o soluție de silicat de sodiu sau de potasiu, amestecat cu var. Sau aplicînd o altă soluție preparată din: 1 litru apă, 500 grame gelatină și 50 gr bicromat de potasiu. Aceasta din urmă e recomandabilă pentru pereții expuși la lumină, fiindcă numai apa gelatina bicromatizată devine insolubilă în apă. Deci, nu se vor aplica, spre exemplu, pe pereții unei pivnițe, care nu sînt expuși la lumina zilei în momentul badijonării.

La interior peretele va fi badijonat alternativ cu o soluție de 300 grame de săpun la 1 litru de apă și altă soluție de 200 grame alaun la 4 litri de apă. Peretele trebuie să fie în prealabil spălat și apoi uscat. Prima soluție se aplică fierbinte, iar a doua la 18-20 grade temperatură, după ce s-a uscat prima. Se repetă operația pînă se obține o impermeabilizare completă.

Dacă totuși nu reușim să impermeabilizăm complet peretele igrasios, încercăm să-i atenuăm efectul îmbrăcîndu-l în interior cu o rogojină abundent badijonată pe ambele părți cu gelatina bicromatizată de care am vorbit mai sus. Peste rogojină aplicăm o hîrtie îmbibată pe ambele părți cu aceeași compoziție, iar deasupra plasăm un covor sau o mobilă care să mascheze peretele obiectului. Repetăm, însă, că operația îmbibării cu soluția aceasta trebuie făcută dintr-o dată și în plină lumină a zilei. Gelatina bicromatizată, răcindu-se la lumină, devine insolubilă chiar și în apă caldă.

IOSIANA

DE VORBĂ CU MEDICUL

DEGERĂTURILE

Acționînd asupra organismului nostru, frigul, împreună cu umezeala și vîntul, determină uneori o serie de tulburări locale și generale, denumite degerături. Oboseala fizică, efortul prelungit, imobilitatea în frig, îmbrăcămintea și încălțămintea udă, bolile nervoase, infecțioase și cele de nutriție, starea de prietenie etc. favorizează apariția degerăturilor.

Tulburările locale care duc la degerături apar în general în regiuni cu o rețea vasculară săracă, cum sînt mîinile, picioarele, urechile, nasul.

După aspectul și profunzimea țesuturilor atinse, degerăturile pot fi împărțite astfel:

Cele de gradul întîi — se caracterizează prin răcirea, albeața și paloarea pielii, urmate de înroșirea acesteia. Cel în cauză simte dureri și furnicături. Pielea, lucioasă și întinsă, poate avea pe alocuri ulcerații și piesnituri.

Cele de gradul doi — se caracterizează prin apariția la cîteva zile după degerătură a unor băsici (flictene) pline cu un lichid clelos, albicios sau chiar roșietic. Aceste băsici, rupîndu-se des, apar ulcerațiile, care au tendința de a nu se vindeca și de a se infecta. Bolnavul are dureri vii.

Cele de gradul trei — se caracterizează prin gangrenizarea regiunii respective după 4-8 zile de la degerătură. Regiunea degerată este dură, înconjurată de o zonă roșie-violacee. Gangrena, fie ea superficială sau profundă, se localizează de obicei la picioare sau la mîini. Dacă nu este tratată, se suprăadaugă adesea complicații infecțioase ca: limfangite, flegmoane etc.

La cei suferinzi de degerături se observă o stare de somnolență, scăderea tensiunii arteriale, rărirea pulsului, creșterea și apoi scăderea temperaturii, precum și sînge în urină, de unde concluzia că nu este vorba de o tulburare locală, ci de o suferință a întregului organism. De aceea tratamentului profilactic și curativ al degerăturilor trebuie să i se acorde atenția cuvenită.

Cei care sînt expuși, prin natura profesiunii lor, vîntului, frigului, umezelii, vor purta o îmbrăcăminte vătuită sau îmblănită, impermeabilă, cizme, pîslari sau bocanci largi, iar picioarul va fi protejat cu ciorapi groși de lînă. Pentru mîini, sînt recomandabile mănușile îmblănite. Alimentația va consta din grăsimi, dulciuri, vitamine—în general, o alimentație bogată în calorii. Va fi evitată imobilizarea prelungită, fumatul și abuzul de băuturi alcoolice. Luat însă în doze de 100-200 de grame zilnic, fracționat, alcoolul îmbunătățește în astfel de cazuri circulația sîngelui.

Bolnavii de degerături vor fi duși într-o cameră cu o temperatură de plus 6-8 grade și vor fi acoperiți cu o pătură. Încălzirea celui degerat se va face treptat. Încălzirea bruscă a acestuia constituie o mare greșeală. Se vor da bolnavului băuturi calde, și va fi chemat de urgență medicul din raza celei mai apropiate instituții sanitare. Acesta va indica tratamentul general și cel local.

În degerăturile de gradul I și II poate fi de folos un simplu pansament, precum și aplicarea unei pomezi cu foliculină. În orice degerătură mai gravă însă, infecția trebuie prevenită prin administrarea antibioticelor.

Tratamentul trebuie aplicat cît mai repede posibil. Numai astfel se pot obține rezultate cît mai bune și se poate opri evoluția spre leziuni ireversibile.

DIN ISTORIA CIOCOLATEI

Arborele de cacao își are originea în America centrală, mai precis, în Mexic, unde era cunoscut și apreciat pentru fructele sale încă de pe vremea indienilor Maya. Aztecii apreciau atît de mult aceste fructe, încît se serveau de ele ca de monedă. O monedă care, în cele din urmă, ajungea la regele lor, Montezuma. Și regele acesta — spun cronicile epocii — se delecta cu minunata băutură ce i se prepara din originala „monedă" și care i se servea cu mare ceremonial, în cupe de aur.

Însuși numele științific al acestui arbore, „theobroma cacao", care înseamnă „hrana zeilor", arată cît de prețioase sînt fructele lui.

În Europa, aceste fructe exotice au fost aduse de Fernando Cortez, la puțin timp după descoperirea noului continent de către Cristofor Columb. Băutura preparată din ele după rețeta aztecilor a stîrnit senzație la curtea regală spaniolă și a fost introdusă apoi în Franța de către Ana de Austria, fiica regelui Spaniei, devenită soția lui Ludovic al XIII-lea. Maria Tereza și doamna de Sevigné au înălțat adevărate imnuri de slavă acestei băuturi iar Diderot a scris o rețetă, izvorîtă din experiența personală, asupra primei creme de ciocolată pe care a obținut-o. Se pare, de altfel, că de la el a pornit și formula ciocolatei sub formă solidă, pe care o cunoaștem astăzi.

Exploatarea comercială a fructului arborelui de cacao a devenit posibilă după ce cuceritorii colonialiști, servindu-se de mîna de lucru ieftină a negrilor, au extins cultura acestui arbore în America de Sud, în Africa și în Asia, unde s-au creat plantații uriașe.

La începutul secolului nostru, producția totală mondială de ciocolată nu depășea 90.000 de tone, adică aproximativ 12% din producția actuală.

Deși obținut apoi pe plantații întinse și cu exploatarea nemilosă a muncii popoarelor subjugate, fructul de cacao a rămas întotdeauna la un preț ridicat, datorită înțelegerii intervenite între trusturile capitaliste de a nu-și leza interesele prin concurență. Acestea au preferat de multe ori să arunce cantități imense de cacao în mare decît să-i scadă prețul pe piața mondială.

Negrii, pe o plantație de cacao

SPORT

În frumoasa sală de popice „Recolta" din București a avut loc duminică dimineața un atractiv concurs feminin de popice în vederea selecționării pentru meciul cu reprezentativa R.D.G. Primul loc a fost ocupat de jucătoarea clubului „Recolta". Popescu Olimpia.

Arbitrii internaționali sovietici L. Iahonin și V. Sceicikov. →

Fotografii de Dan BÎRLĂDEANU

Săptămîna trecută pe Patinoarul artificial „23 August" din București s-a desfășurat un interesant turneu internațional de hochei pe gheață, dotat cu „Cupa Bucureștiului". Spectatorii bucureșteni au putut urmări în zilele turneului evoluția următoarelor echipe: Bratislava (cîștigătoarea cupei), Budapesta, Janow, Berlin, București-Tineret și București A. — clasată pe locul II — în urma meciului susținut duminică seara cu echipa din Bratislava (fotografia din dreapta). Meciurile au fost arbitrate și de arbitrii sovietici L. Iahonin și V. Sceicikov care au transmis sportivilor romîni, prin intermediul revistei noastre următoarele:

„Noi, arbitrii sovietici, sîntem recunoscători pentru invitația primită de a arbitra în Romînia meciurile de hochei și vă mulțumim din toată inima pentru caldă și tovărășească primire.

Balșoe spasibo!"

În facsimilul de mai jos dăm salutul arbitrilor sovietici.

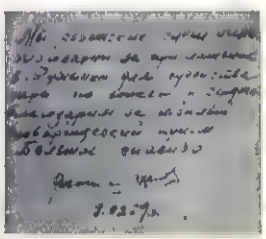

Un document din care se vede că duminica seară, temperatura scăzută nu a constituit un impediment în stare să rețină la gura sobei pe iubitorii hocheiului...

Și ziariștii fac sport. Înlocuind pentru cîteva ore stiloul cu arma, ziariștii din București s-au întîlnit duminică dimineața pe poligonul Tineretului pentru a participa la concursul „Cupa ziarelor 1959". ↓

DE PESTE HOTARE

Cortina d'Ampezzo — Italia — a găzduit nu de mult un interesant concurs de mașini pe gheață. În fotografie: un aspect din timpul concursului.

ÎN JURUL GLOBULUI

MAȘINA DE „FABRICAT"... CLĂI DE FÎN. La uzina de construcții de mașini agricole „Uhtomski" din Liuberți, regiunea Moscova, se produce în serie un dispozitiv hidraulic pentru clăi de fîn. Noua mașină poate ridica o căpiță în greutate de 500 kg și o poate depune deasupra clăii de fîn la o înălțime de 6 metri.

CEL MAI VECHI MUZEU DIN POLONIA se găsește în orășelul Polawy, voievodatul Lublin. El a împlinit anul acesta 150 de ani de existență. În fotografie: o parte a muzeului, denumită „pavilionul gotic".

PRIMUL BULDOZER COREEAN. Tînăra industrie constructoare de mașini a R.P.D. Coreene se dezvoltă necontenit. De curînd a fost construit primul tip de buldozer coreean care a primit numele de „Steaua-roșie-58".

EXPOZIȚIA AGRICOLĂ NAȚIONALĂ deschisă recent la Pekin reflectă în mod sugestiv înflorirea agriculturii socialiste a R. P. Chineze. În fotografie: macheta unei capsule de bumbac pe care se pot citi cifrele uriașei recolte din 1958. În acest domeniu China populară a întrecut S.U.A.

ÎMPOTRIVA GREVIȘTILOR de la Fabrica de aparate optice „Galileo" din Florența (Italia), care s-au baricadat în fabrică declarînd că n-o vor părăsi pînă la satisfacerea revendicărilor lor, patronatul a folosit mijloacele obișnuite: poliția. „Argumentele" polițiștilor au fost bastoanele de cauciuc și gazele lacrimogene.

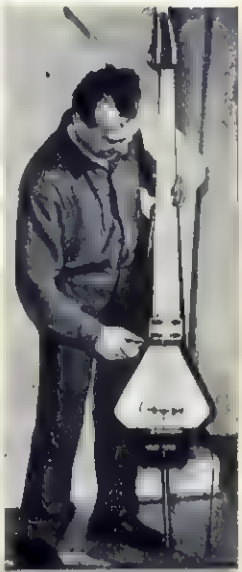

INSTRUMENTE MUZICALE MODERNE. Industria cehoslovacă produce în prezent felurite instrumente muzicale adaptate tehnicii celei mai avansate. Printre ultimele instrumente produse se numără chitare și havaiane electrice, precum și acest model de... contrabas electrofonic care — după cum se vede — nu prea seamănă cu clasicul și masivul contrabas. O mare parte a acestor instrumente sînt destinate exportului.

Evocarea unui trecut artistic glorios a fost realizată cu succes de cinematografia sovietică, prin turnarea unui film documentar închinat celei de-a 60-a aniversări a Teatrului Academic de Artă din Moscova (M.H.A.T.) înființat de Stanislavski și Nemirovici-Dancenko. Filmul, realizat de cineaștii I. Poselski (regizor), A. Anastasiev (scenarist) și O. Raizman (operator) prezintă cele mai semnificative pagini din istoria marelui teatru, de la primele lui începuturi pînă astăzi.

Cunoscutul cineast progresist olandez Joris Ivens a terminat recent, în colaborare cu cîțiva regizori chinezi, un monumental documentar colorat înfățișînd frumusețile Chinei populare. Filmul poartă titlul „Începutul primăverii".

Regizorul francez Denys de la Patellière a realizat de curînd filmul „Marile familii", după romanul cu același nume de Maurice Druon. Având în distribuție pe Jean Gabin, Pierre Brasseur, Bernard Blier și Annie Ducaux, filmul aduce în fața spectatorilor lumea înșelătă, avidă, egoistă a aristocrației franceze contemporane, pe care o prezintă în toată hidoșenia ei morală.

Anton Marinovici este numele scenaristului și regizorului bulgar care a realizat nu de mult filmul „Bucuria săracilor", după o culegere de povestiri ale cunoscutului scriitor clasic bulgar Elin Pelin. Rolurile principale sînt interpretate de Ivan Dimov, Gheorghi Stamatov, Ivan Bratanov, Emilia Radeva și alții.

Numeroase coproducții sovieto-germane sînt proiectate pentru anul 1959. Printre acestea se află filmele: „Șase zile", după un scenariu de Hans Lucke, în regia lui Lev Arnștam; „Întoarcerea", pe baza unui scenariu aparținînd scriitorului german Willi Bredel și având ca regizor pe Serghei Gherasimov, precum și alte cîteva filme de popularizare a științei.

Un film japonez, intitulat „Fete pentru soldați", ne poartă în lumea dezolantă a caselor de toleranță din Japonia. Având ca regizor pe Kiyoshi Komori și ca interpretă principală pe Kimoko Obata, noua realizare cinematografică japoneză pune cu multă acuitate problema unui flagel specific lumii capitaliste.

La Budapesta rulează cu succes o recentă realizare a cinematografiei maghiare. Intitulat „Casa de sub stînci", filmul are drept tematică probleme legate de viața de azi a țăranimii maghiare. Autorul scenariului este Sandor Tatay, iar regizor al filmului este Karoly Makk, cunoscut ca realizator al filmului de succes, „Liliomfi".

SPAIMA ENGLEZILOR. Avioanele militare americane de la bazele aflate pe teritoriul Angliei au devenit de mult un prilej de permanentă neliniște pentru locuitorii insulei britanice, din cauza numeroaselor accidente. De pildă, recent, un avion cu reacție „Sabre" s-a prăbușit în localitatea Suffolk provocînd trei victime omenești și numeroase distrugeri, așa cum se vede în fotografie.

VENEȚIA... INUNDATĂ... Vechea reședință a dogilor, Veneția, oraș cunoscut prin multele canale care îl brăzdează de-a lungul și de-a latul, este literalmente sub apă. Din cauza ploilor puternice, canalele s-au revărsat inundînd foarte multe străzi și piețe. Iată un aspect din vestita piață San-Marco, unde gondolele au ajuns acum să plutească pe locul trotuarelor.

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII Căsuța Poștală 3507 et 33 Tel.. 17.60.10, Int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU — Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin"

D-ALE COSMOSULUI

DIN PRESA DE PESTE HOTARE

VIZITIUL AMERICAN: — Dii! Mișcă-l..

(Desen de pictorul american Hella, apărut în ziarul „Los Angeles Mirror News" din S.U.A.)

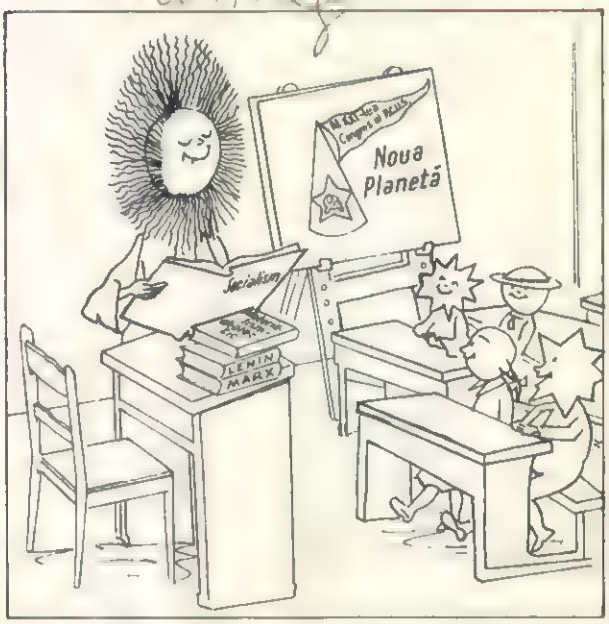

PROFESORUL SOARE: „Și acum am să vă povestesc despre forța care l-a făcut pe pământeni capabili de asemenea salturi"

(Desen de Bolor-Red, din ziarul „Neues Deutschland"-R.D.G.)

BALOANE DE SĂPUN

„Cu lansarea acestor baloane îi depășim pe ruși..."

(Desen de graficianul american Lewis, apărut în ziarul „Milwaukee Journal" din S.U.A.)

— Păzește-te de oameni, fiica mea... Într-o zi tu nu-i vei mai interesa.

(Desen de Vaillon, din „l'Humanité Dimanche"-Paris)

— Surpriză la Washington.

(Desen de E. Vedenskov, din „Literaturnaia Gazeta"-Moscova)

MILIȚIANUL CERULUI

— Lasă că te ajung eu și am să te amendez pentru depășire de viteză!

(Desen de Schwott Lajos, din revista „Ludas Matyi"-Budapesta)

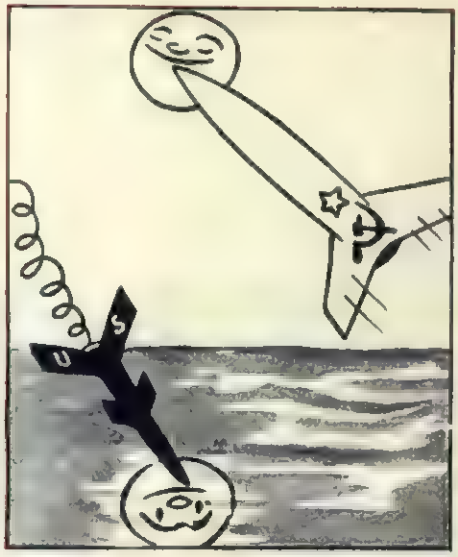

— Spre Lună...

(Desen de Hua Chun-wu, din revista „Peking Review"-Pekin)

Nr. 8 (196)
Anul VIII
21 februarie 1959

La Institutul de cercetări chimico-farmaceutice (pag. 5-6-7).
Fotografie de M. PAIUC

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Expoziția unor URIAȘE REALIZĂRI

Expoziția „U.R.S.S. în plin avînt al construirii comunismului" — deschisă în Sala Dalles — oferă vizitatorului imaginea unei perspective grandioase care se va materializa într-un timp extrem de scurt. Recentul Congres al P.C.U.S. este exprimat aici lapidar, în cifre și imagini, vestind apropiata zi a îndeplinirii poruncilor leniniste privitoare la fericirea oamenilor. Măreţele realizări prevăzute în septenal sînt exprimate în cadrul expoziției prin grafice și panouri, al căror tîlc au și făcut ocolul întregului pămînt.

De un deosebit interes, în cadrul expoziției, se bucură istoricele realizări ale științei și tehnicii sovietice în domeniul cosmonauticii. Reproducerile în mărime naturală ale celor trei sateliți artificiali ai pămîntului arată încă o dată vizitatorilor că primii oameni în istoria civilizației care au reușit să asalteze cosmosul au fost oamenii sovietici. Îndelung și cu inima încărcată de bucurie te oprești în fața machetei sistemului solar, iar luminile ce se aprind succesiv pentru a sugera evoluția planetelor pe orbitele lor te ajută să afli orbita pe care evoluează cea mai nouă planetă — planeta artificială creată de geniul omului sovietic. Cobori apoi cu gîndul din cosmos pe pămînt și te oprești în fața panourilor care înfățișează uriașele succese ale științei și tehnicii sovietice în domeniul folosirii pașnice a energiei atomice. Și toate acestea îți măresc încrederea în viitorul omenirii, care prin comunism își va asigura fericirea.

1. Vizitatorii admiră îndelung aparatajul celui de al treilea satelit artificial al pămîntului.

2. În acest container „a locuit" primul călător în cosmos: Laika.

3. Aici vizitatorii văd „concret„ evoluția sateliților.

4. Un martor al viitoarelor călătorii interplanetare — poate chiar el însuși călător în cosmos...

VIITORUL NE APARȚINE

de AL. ANDRITOIU

Astrologii cititori în stele, Pythia din Delfi, preoții auguri, chiromanții, țigăncile cu ghioc — toți și toate s-au încumetat să ghicească viitorul. Și dacă n-aș fi citit în ziare că o doamnă londoneză și un preot francez au astăzi îndeletniciri asemuitoare, nici n-aș fi făcut pitorescul pomelnic al zadarnicilor căutători de noroc. Să dai cu bobii, în plin secol XX, pentru a primeni astfel economia bîntuită de criză — e un amuzament bizar. A citi în cafea Mocca dacă țările arabe se vor ridica și pe mai departe împotriva dominației colonialiste este, ca să ne folosim de biblie (după placul d-lui Dulles), un fel de „vanitas vanitatum" („deșertăciune a deșertăciunilor").

În acest răstimp, dincoace de Elba, lagărul nostru își citește după cu totul alte legi viitorul, cu mijloace mai puțin pitorești dar mai realiste. Mai mult chiar, am putea spune că noi, ceilalți, ne bizuim pe cifre. Calculăm, cumpănim, cugetăm și... visăm. Între cifre și vis s-a stabilit o armonie desăvîrșită. La fel: între cifre și poezie. Și, mai ales, între cifre și om.

Congresul al XXI-lea a sprijinit pe cifre (pe niște cifre foarte mari) economia și siderurgia, cultura și etica. Se calculează numărul viitoarelor centrale electrice și al kilowaților lor, se calculează cerealele viitorului, metalele și diamantele, cărțile, mătasea naturală și sinteticele. Toate aceste calcule se vor îndeplini cu prisosință și vor gravita în jurul omului sovietic precum planeții în jurul soarelui. Adunate la un loc, cifrele alcătuiesc o nouă genză al cărei demiurg e poporul sovietic condus de încercatul partid al lui Lenin.

Printre altele, partidul a revoluționat și visele, mărindu-le traiectoria în spațiu și timp.

Cu această revoluție spirituală comuniștii sovietici nu au venit numai în ajutorul poeților, ci și al inginerilor de tot felul, al metalurgiștilor și colhoznicilor. Fiecare om sovietic va defalca cifrele centrale pe sectorul său de activitate și, credincios patriei și sieși, le va îndeplini și le va depăși. Asta în șapte ani. Și apoi se vor ivi alte vise, pentru o altă perioadă. Și altele și altele încă. Cei mai fericiți oameni de pe pămînt vor trece dialectic de la vis la faptă și de la faptă la vis.

O dată cu marile înfăptuiri ale comunismului, ei își vor înnobila conștiința. O etică din ce în ce mai înaltă le va aurii sufletele.

Cu ei o dată vom înainta și noi, în timp. Noi, țările democrației populare. Întărind necontenit unitatea și solidaritatea lagărului socialist, ne vom trezi o dată intrînd mînă în mînă în comunism.

Să lăsăm inimilor bucuria acestei prevestiri strălucitoare. Credincioși partidului nostru, să ne arătăm demni de menirea ce-o avem.

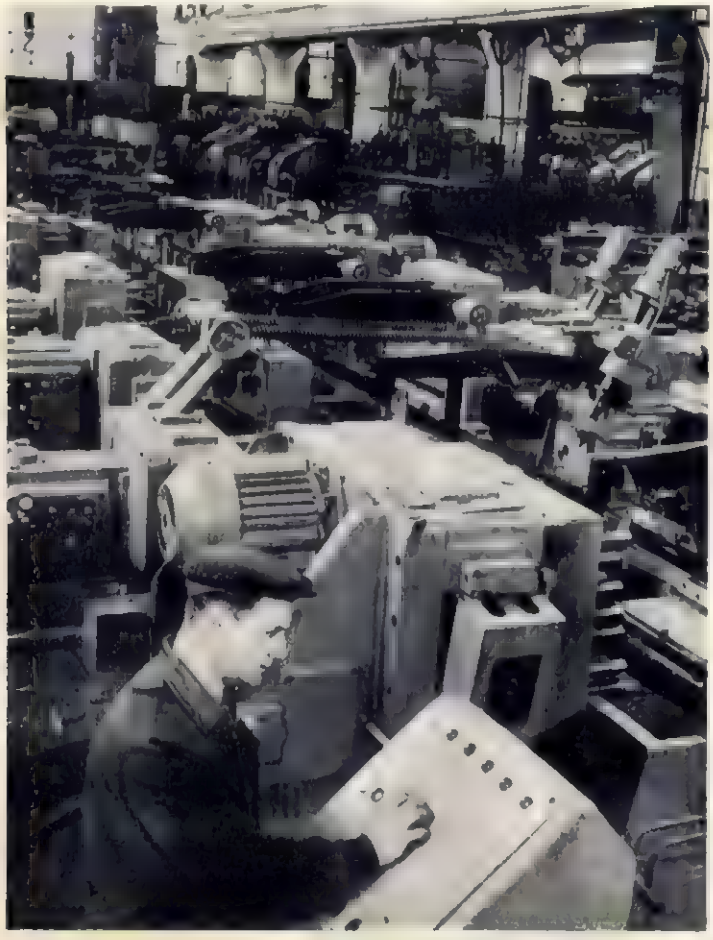

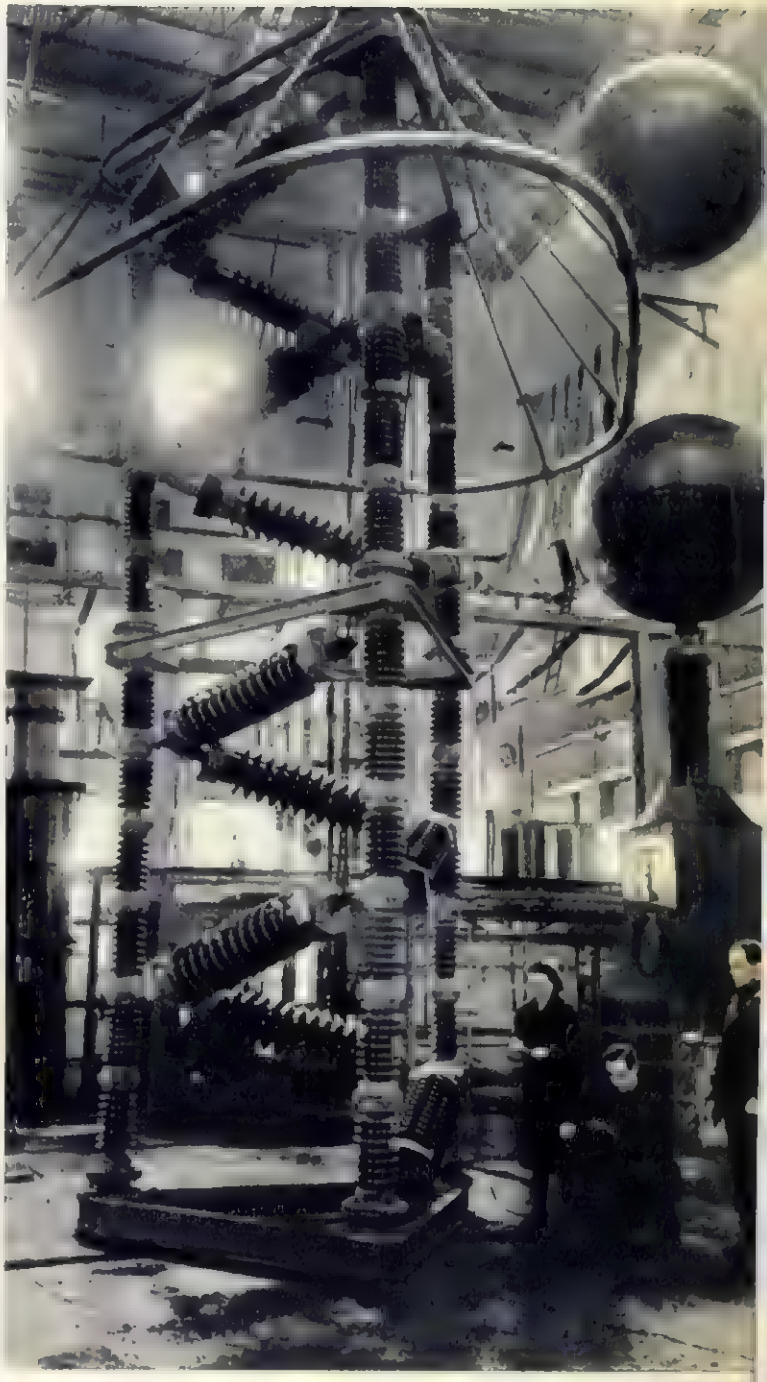

Următoarea perioadă de 7 ani va fi o etapă hotărîtoare în înfăptuirea ideii lui Lenin cu privire la electrificarea completă a Uniunii Sovietice. În vederea trecerii în viață a acestei sarcini, la Uzina „Proletarii" din Leningrad a fost creat un uriaș parafulger cu suflaj magnetic, înalt de 10 m, calculat pentru o tensiune de 500.000 volți, destinat transportului în Ural al energiei electrice produse de marile hidrocentrale de pe Volga.

← **Procesul de automatizare a industriei este în plină dezvoltare în U.R.S.S. În fotografie, un aspect al automatizării la Uzina „Sergo Ordjonikidze", din Moscova. Noua linie automată este deservită doar de doi oameni și produce 40 de blocuri de cilindri pentru motoare de tractoare, pe oră.**

În Mina de cărbuni „Iunîi Kommunar" din R. S. S. Ucraineană a fost instalată recent prima staţiune ştiinţifică seismoacustică din lume. Cu ajutorul unui dispozitiv ultrasensibil instalat la mare adîncime, denumit de mineri „urechea electrică", orice zgomot produs de un fenomen seismic este captat şi transmis spre staţiunea aflată la suprafaţă, unde este înregistrat pe bandă de magnetofon. În acest fel se asigură minerilor securitatea muncii în abataj în condiţii geologice complicate. ←

Septenalul prevede lărgirea sistemului de învăţămînt special, mediu şi superior, seral şi fără frecvenţă. Numărul total al specialiştilor cu studii superioare va fi în 1965 de peste 4.500.000, adică va spori de 1,5 ori în comparaţie cu 1958.

„Dorim ca întrecerea să se desfăşoare nu în domeniul cursei înarmărilor, nu în domeniul producţiei bombelor atomice, cu hidrogen şi a rachetelor, ci în domeniul producţiei industriale, al producţiei de carne, unt, lapte, îmbrăcăminte, încălţăminte şi alte obiecte de consum".

(Din Raportul tovarăşului N. S. Hruşciov prezentat la cel de-al XXI-lea Congres al P.C.U.S.)

U.R.S.S. — Hai să ne întrecem, dar, zău, ar fi mai bine să-ţi schimbi schiurile!..

Desen de Gr. OGANOV

CORESPONDENŢĂ DIN LONDRA

COMENTARIU LA O ANCHETĂ

de Gordon SCHAFFER

Fel de fel de anchete şi sondaje ale opiniei publice au fost organizate pînă acum în Anglia. Dar nici una dintre acestea nu şi-a propus să afle ce gîndeşte poporul britanic despre progresele substanţiale realizate de Uniunea Sovietică. De ce ? Pentru că sînt unii care nu doresc să afle acest lucru. Aceasta nu înseamnă însă că englezii de rînd ignorează succesele U.R.S.S. Dovadă e şi faptul că raportul prezentat de N. S. Hruşciov la cel de al XXI-lea Congres extraordinar al P.C.U.S. a ocupat un loc de frunte în majoritatea ziarelor londoneze de seară şi de dimineaţă, ca şi în cadrul buletinelor de ştiri difuzate la posturile de radio şi televiziune.

Raportul a stîrnit un mare interes. Şi pentru că oficial nu s-a organizat nici o anchetă pe această temă, într-o seară am pornit personal să fac cîteva sondaje în rîndurile opiniei publice. Am făcut mai întîi o incursiune prin locurile de întîlnire ale celor mai reprezentativi cetăţeni ai societăţii britanice.

Un deosebit interes l-a stîrnit în rîndurile sindicaliştilor campania dusă de Uniunea Sovietică pentru reducerea săptămînii de lucru. În cursul raitei pe care am făcut-o am constatat că toţi interlocutorii mei au fost impresionaţi de faptul că planul sovietic prevede reducerea orelor de muncă fără ca aceasta să ducă la scăderea salariului real ci dimpotrivă. În Anglia oamenii se tem că dacă li s-ar reduce orele de lucru aceasta ar însemna în primul rînd extinderea şomajului parţial şi, implicit, reducerea standardului de viaţă. În nici un caz la noi n-ar putea fi vorba de o reducere a orelor cu menţinerea actualului salariu. Cu atît mai puţin de vreo creştere a salariului real!

Vestea că poporul sovietic va primi mai multe produse alimentare şi bunuri de larg consum, perspectiva extinderii uriaşe a construcţiilor de locuinţe, cifrele care vorbesc despre creşterea considerabilă a producţiei în U.R.S.S. au fost primite ca un lucru firesc şi care va fi cu siguranţă realizat. Conştienţi de valoarea acestor cifre, englezii simpli îşi dau limpede seama că o naţiune care-şi concentrează toate eforturile asupra acestor realizări măreţe nu poate decît să respingă cursa înarmărilor şi, deci, o asemenea ţară, în mod firesc, e sincer însufleţită de dorinţa de pace.

Pe mulţi oameni ai muncii englezi i-a uimit faptul că în U.R.S.S. există perspectiva desfiinţării impozitelor. Aceasta deoarece în Anglia impozitul pe salariu apasă greu asupra nivelului de trai al muncitorului. Astfel, dacă un muncitor englez lucrează ore suplimentare sau obţine prin acţiuni sindicale un spor de salariu, din aceste sporuri i se reţin impozite foarte mari, mergînd pînă la 40%. Or, iată că în Uniunea Sovietică se vorbeşte de desfiinţarea totală a impozitelor!

Printre deputaţi şi în cercurile guvernamentale britanice am constatat un interes considerabil faţă de referirile făcute în raportul lui N. S. Hruşciov cu privire la Germania şi faţă de sugestia de a se crea o zonă denuclearizată în Pacific. Lumea este în general de părere că trebuie organizată o conferinţă cu privire la Germania şi că încercările guvernului Adenauer de a respinge orice propuneri constructive trebuie zădărnicite. Majoritatea englezilor aprobă poziţia Uniunii Sovietice şi în ceea ce priveşte China.

Războiul rece mai există încă, dar dezgheţul a început. Pe măsură ce vor fi studiate documentele celui de al XXI-lea Congres al P.C.U.S., lumea va considera din ce în ce mai mult coexistenţa paşnică drept calea progresului nu numai pentru Uniunea Sovietică dar, mai ales, pentru Anglia şi celelalte ţări occidentale.

S-a pornit de la zero!

de Constanța COPORAN-BRATU

Capsella Bursa Pastoris e o erbacee anodină care în românește se cheamă Traista ciobanului. Crește prin livezi și pe lîngă drumuri, spontan, prin forța pămîntului și a ploii. În ciuda faptului că diferite tratate de specialitate o revelează ca pe un excelent hemostatic[1], ea a rămas, de la Pliniu și Galenus încoace, aceeași buruiană modestă, folosită popular în sîngerări, dureri de pîntece și gălbinare.

Și, totuși, așa modestă, poate chiar meschină fizicește, Traista ciobanului a fost forțată să aducă și ea bani în... traista burgheziei românești și străine. „Exportată" înainte de război cu 12-15 lei kilogramul, ea era din nou „importată", pentru ca să fie dată pe piață la un preț de 130-140 lei kg. Justificarea diferenței de preț? Ambalajul occidental.

Există o serie de medicamente așa-numite opoterapice — substanțe extrase din glande și organe animale, ca insulina, extractul de ficat... Pentru a ne blagoslovi cu asemenea medicamente, în 1942, la o discuție purtată la Viena cu industriași români, reprezentanți ai trusturilor chimice germane se arătau dispuși să organizeze ei „colectarea" vitelor noastre și să facă extracțiile la domiciliul lor. Simplu, fără bătaie de cap și fără nici un deranj pentru noi. Ba poate, făcînd și haz: „Voi dați o vită, noi vă dăm o fiolă".

Aspirina este medicament de sinteză. Și clorura de calciu. Și multe altele. Medicamentele de sinteză se prepară prin prelucrarea petrolului, a sării, a varului etc. Dar petrolul, sarea, varul etc. nu sînt apariții spontanee. S-au născut geologic și au existat din totdeauna. În țara noastră, în cantități apreciabile. Atunci de ce n-am produs în timpul regimului burghez medicamente de sinteză?

Pentru că noi aveam totul și n-aveam nimic. Aveam resurse minerale, animale, vegetale pentru nu știu cîte industrii de medicamente; dar n-aveam o banală aspirină, pentru că n-aveam industrie de medicamente. Și n-o aveam, pentru că n-o doreau Bayer, Schering, Knoll, Sandoz, Ciba și capitaliștii români. Medicamentele se importau la prețuri exorbitante, iar cele cîteva așa-zise „laboratoare farmaceutice" particulare sau „fabrici" se reduceau la prelucrarea substanțelor importate sau chiar numai la ambalarea lor. Prin politica aceasta în domeniul medicamentelor, burghezia și-a bătut joc de sănătatea publică timp de decenii. A asasinat în masă.

Pentru ca de la tabloul revoltător, și în același timp dramatic, al situației sub capitalism să se ajungă astăzi la o industrie de medicamente care acoperă necesarul intern pe sute de sortimente și exportă în 14 țări a fost nevoie de o muncă titanică. Ca să iei startul, practic, de la zero, și să ajungi într-un domeniu atît de pretențios și de subtil la peste 600 de produse într-un timp atît de scurt, trebuie să fii un popor liber, în plin avînt de construcție socialistă.

Cu ce s-a început acum 10 ani, după naționalizare? S-au comasat micile laboratoare, s-au amenajat localuri, unitățile au fost profilate pe specialități, au fost înzestrate cu utilaj modern, cu cadre calificate.

Prezentat astfel, procesul pare schematic. Interpretat însă la scara amplă la care s-a desfășurat, tradus în lei-investiții, în zile-concepție, în ani-muncă, el apare ca un formidabil efort de creație națională. Treptat s-au organizat fabrici de produse de sinteză organică, de produse de sinteză anorganică, de produse opoterapice, de extracte vegetale și tincturi, precum și fabrici de condiționare, specializate în tablete, soluții, fiole etc.

În materie de produse de sinteză anorganică s-au realizat săruri de bismut, săruri și oxizi de mercur, săruri de calciu. Urmează un etcetera lung, ca o bandă rulantă nesfîrșită ce poartă zeci și zeci de alte produse. În sinteza organică — cea mai importantă ramură a industriei de medicamente s-au realizat sulfamidele, P.A.S.-ul, hidrazida acidului izonicotinic, cloramina

[1]) Medicament utilizat în oprirea sîngerărilor

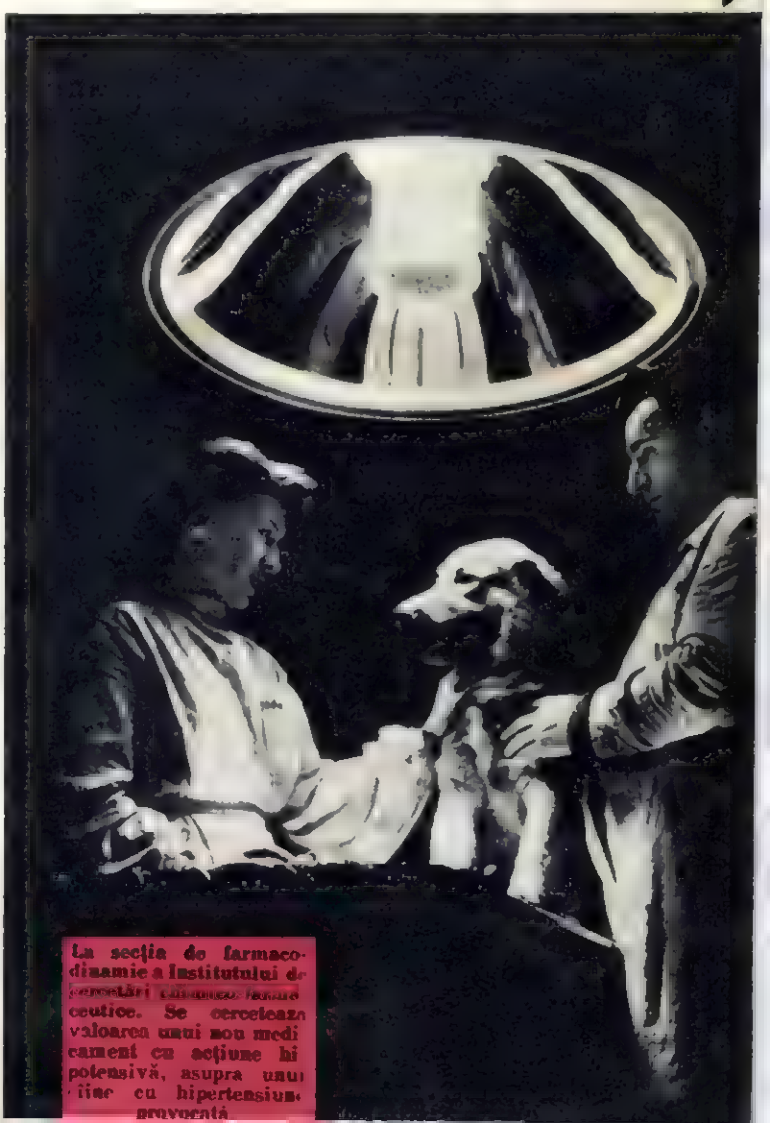

La secția de farmacodinamie a Institutului de cercetări chimico-farmaceutice. Se cercetează valoarea unui nou medicament cu acțiune hipotensivă, asupra unui iepure cu hipertensiune provocată.

COPERTA NOASTRĂ

Un moment din timpul cercetării la stația universală pilot de sticlă a Institutului de cercetări chimico-farmaceutice din București.

Nenumărate experimentări pe animale suportă un medicament de-a lungul producției industriale (Laboratorul de biologie al întreprinderii Industria chimico-farmaceutică nr. 2).

Un personaj extrem de important. Cu ajutorul lui se stabilește acum indicele de toxicitate al unor noi medicamente anticancerigase.

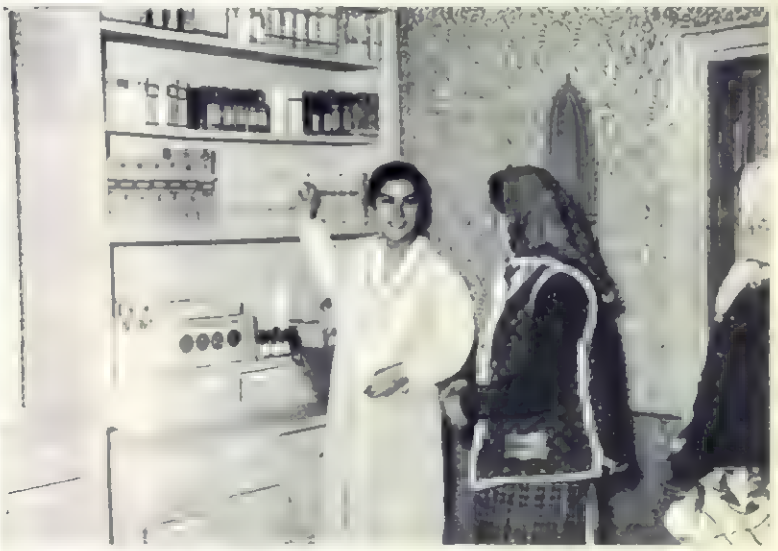

Dacă în timpul burgheziei exista în mediul rural o singură farmacie la mii și mii de locuitori, în anii regimului nostru s-au înființat nenumărate farmacii și puncte farmaceutice la țară. În fotografie aspect de la farmacia din comuna Păcureți, regiunea Constanța.

La centrul antidiabetic de la Spitalul „Dr. Cantacuzino" se distribuie zilnic în mod gratuit insulină, celor suferinzi de diabet.

B și T, substanțe analgezice. S-au realizat, cu ajutorul sovietic, antibioticele românești. Penicilina, dicilina, aureociclina; se realizează streptomicina, retacilina... Opoterapicele sînt reprezentate la rîndul lor, astăzi, printr-o gamă largă. Insulina extrasă din pancreas; adrenalina din suprarenale; Cortigenul, Hipofizanul, ACTH, Hepavit 12 etc. din alte glande și organe. O ofensivă largă s-a desfășurat și pentru valorificarea resurselor vegetale. Atropină din rădăcină de Belladonna. Vitamină P din hrișcă, substanțe glucoxidice cu acțiune cardiacă din specii de degetărel, Hipoveral din știrigoaie (Veratrum album), morfină, Codeină și Dionină din capsulele picturalului mac roșu campestru...

Enumerarea este ultrasumară evident. Dar raportată la acel mare zero din trecut edificatoare.

Directorul întreprinderii Industria chimico-farmaceutică nr. 2 mi-a arătat o fotografie. Reprezenta fabrica acum zece ani. O construcție degradată, sumbră. Un interior deprimant, cu cîteva mașini demodate, pe care le mînuiau cîțiva muncitori. Se lucra în general cu materie primă sau semifabricată de import, care se înfiola sau se tableta acolo.

Am notat monografia orală făcută de director. În 1949-1950 s-a ridicat un nou corp de clădire. Parter și etaj. S-au instalat o stație de frig, distilatoare, pompe de vid și alte utilaje. În 1954 s-a prelungit noua construcție și s-au făcut noi înzestrări: un uscător în vid cu valțuri, un uscător în vid cu tăvi... În 1956-1957 s-a construit un nou pavilion cu trei etaje, care a fost înzestrat cu laboratoare în care lucrează specialiști, cu utilaj modern, minuit de sute de muncitori.

Fabrica a dat pînă acum pieții 36 sortimente de medicamente într-o cantitate impresionantă.

Este greu să fabrici sticlă. Este greu să faci și macaroane atunci cînd n-ai experiență. Dar este foarte greu să fabrici medicamente.

Pentru a fi realizate, unele produse de sinteză comportă cîte 20-30 de reacții chimice. Asta se traduce cel puțin prin energie consumată. Așadar, un sector dificil și complicat. Dar în primul rînd plin de răspundere. Nu ți se admite nici o toleranță. Pentru că adresezi produsul organismului omenesc și organismul are, ca să spun așa, „STAS"-uri inexorabile. Responsabilitatea se materializează prin control. Experimentări și controale pînă la stabilirea și definitivarea procesului tehnologic. Experimentări și controale chimice, biologice, bacteriologice în timpul producției, după fiecare fază de producție și după finisarea medicamentului. Apoi, instanța decisivă: experimentarea clinică, urmată de buletinul de rigoare. Actul de naștere a fost emis. O naștere grea, migăloasă, dar care conferă absolute condiții de securitate.

Statisticile spun că pe piața mondială apar anual aproximativ 500 de noi substanțe medicamentoase. E suficient însă să treacă 4-5 ani, pentru ca dintre ele să rămînă valabile numai aproximativ cinci. Explicația e simplă: fiziopatologia evoluează; face revelații; remaniază puncte de vedere; impune practic introducerea de noi substanțe în terapeutică. Dar nu există încă nicăieri pe lume mașini electronice de calculat care, pe baza necesității clinice, să servească instantaneu formula substanței medicamentoase. Atunci? Rămîne cercetarea. Ea deține în materie de medicamente rolul primordial.

Cum nu se știe exact dacă ou! ar fi existat fără o anterioară existență a găinii (sau viceversa) așa nu se poate ști dacă la noi, pe vremea burgheziei, n-a existat cercetare pentru că nu exista... industrie sau nu se crea industrie pentru că... lipsea baza de cercetări. Cu numele, exista un institut farmaceutic. Dar se îndeletnicea cu controlul medicamentelor importate și al celor „produse" de laboratoarele-ciuperci indigene. Prin grija regimului nostru, a-

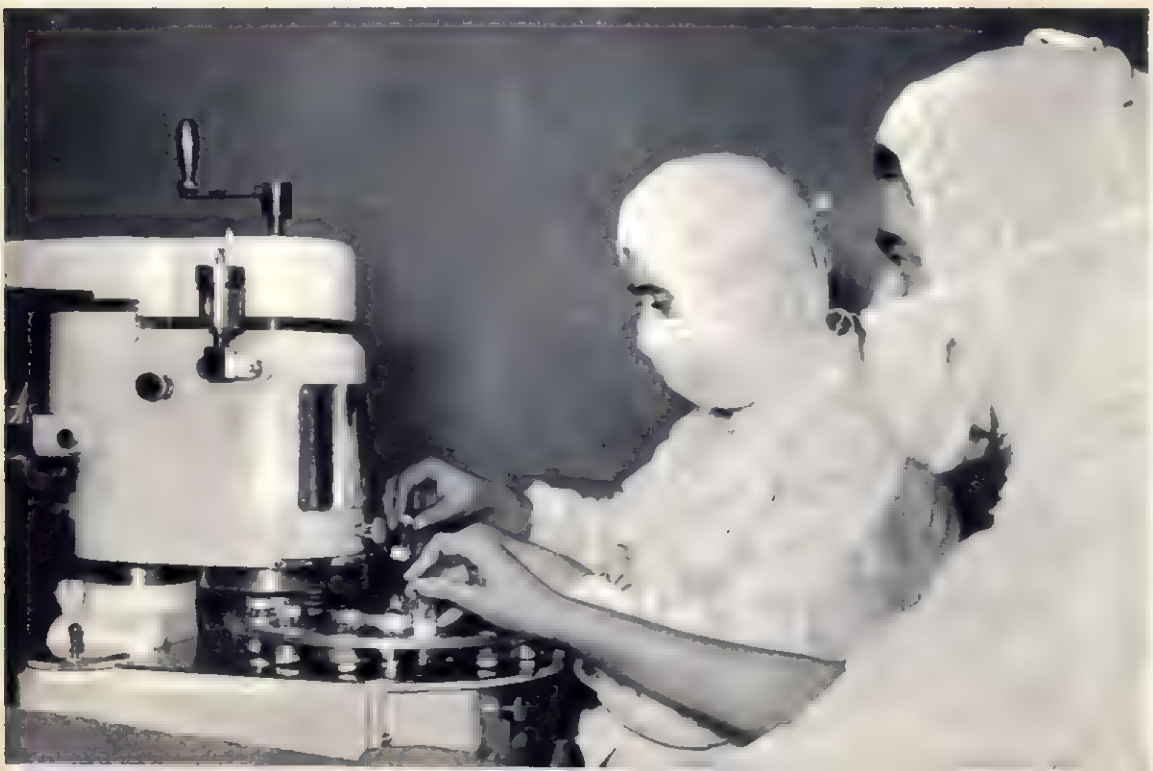

cum zece ani el a fost transformat, reprofilat și reorganizat ca institut de cercetări. Ca să pornești într-o asemenea întreprindere dificilă atunci cînd și un simplu dop reprezintă o problemă, înseamnă să făptuiești un act de mare curaj. Actul a fost făptuit. Un debut ofensiv sub toate raporturile: cadre specializate, înzestrare tehnică, introducere în probleme.

Rezultatele? Ele nu s-au lăsat văzute a doua zi. Chimia medicamentului e capricioasă. E uneori subtilă pînă la exasperare. O simplă reacție sau experimentare poate anula sute de reacții anterioare. Și atunci? Totul dacapo. Tăcut, uneori anost, foarte departe de la pînda surprizei. O lună, două, un an... Și deodată visul științific al colectivului (cine ne împiedică să-i spunem așa?) s-a realizat. Atunci, în funcție de temperament — chimiști, farmaciști, medici, biologi, ce ar fi — se înveselesc, se fotografiază în grup, fredonează discret pe coridoare... Indiferent de reacția personală, iradiază în toți același simbure de soare: succesul. Au realizat un nou medicament. Au contribuit la punerea la punct a procesului lui tehnologic. La P.A.S. la Salicilamidă, la Sulfatiazol...

An de an, paralel cu dotarea tehnică și formarea cadrelor, institutul a realizat noi medicamente și a dat industriei noi procese tehnologice. Dar mărturia maturizării în cercetare și creație o reprezintă ultimii ani. Au fost atacate probleme de bază — cercetarea s-a ridicat la nivelul cercetării internaționale — și s-a născut o pleiadă de prețioase medicamente moderne. Aș dori să citez cîteva dintre ele, dar ar fi nejust. Mi se pare că toate medicamentele au aceleași drepturi conferite de munca ce stă la baza existenței lor și de rezultatul pe care ele îl operează asupra bolnavului. Dacă aș vorbi despre Insulină sau despre Neoheparpoate că Maria B. ar fi nemulțumită. Pe dînsa au salvat-o alte medicamente. Cînd a fost adusă la maternitate, la „Olga Bancic" era într-o stare foarte gravă. Febră 40°, hemoragie, infecție. A fost salvată printr-o intervenție chirurgicală și cu ajutorul antibioticelor, a Hepavitului 12, al altor tonice.

Așadar, nu pot fi citate unele medicamente în dauna altora. Fiecare își face datoria în maladia contra căreia a fost creat. O atestă clinica. Instanța supremă.

...Mă gîndesc cît de simplu se ia o aspirină. Un act mecanic în timpul căruia mintea ți-e angajată în cu totul alte direcții. Aspirina, antibioticele, insulina. Existențe azi banale, la îndemîna oricui. Și, totuși, fiecare asemenea existență măruntă și toate existențele acestea la un loc constituie, în felul lor, o demonstrație. Demonstrația faptului că noi am reușit să facem în numai zece ani și sub raportul medicamentului ceea ce burghezia n-a făcut în decenii.

Institutul de cercetări chimico-farmaceutice a fost recent înzestrat cu o modernă stație universală pilot (sus).

Aspect din timpul lucrului la mașina de capsat flacoane de la marea Fabrică de antibiotice din Iași

Fotografii de M. PAIUC

„Moșul apelor"

de Boris VADEȚKI

Cea mai grea lovitură din viața lui Nikolaev a fost, fără îndoială, moartea șefului de echipaj. Era în cea de a șasea lună a războiului și în primul său an de serviciu în cadrul flotei. Din pricina slujbei, care cerea multă încordare, lui Nikolaev i-a fost peste putință să-și dea seama de ce șeful de echipaj îi devenise mai drag decît oricare altul...

Pitit într-un ungher al unui compartiment strîmt, își ștergea lacrimile cu marginea cămășii albe de marinar.

După ce se mai liniști puțin, începu să-l frămînte un gînd: ce efect va produce oare moartea șefului de echipaj asupra vieții escadrei? Își aminti apoi de articolul scris de cel ce-i fusese pînă nu de mult șef: „Noroc, dragii mei frați-marinari minunați, statornicii mei cititori! Eu sînt „Moșul apelor". Flota-i căminul meu! Pot să vă spun că sînt un om cărunt, cu barbă mare, nici prea gras, nici prea slab și trăiesc sub apă. Mă pricep la treburile marinărești, sînt un prieten devotat al mateloților și dușman neîmpăcat al lui Hitler și al blestematei sale clici".

Își mai aminti cum o dată îl surprinsese în toiul unei îndeletniciri ciudate: așezat pe supapa conductei principale, lîngă becurile albastre, scria ceva pe o foaie de hîrtie. Fiind convins că nu-l vede nimeni, repeta, asemenea unui copil, fiecare cuvînt.

Pe atunci Nikolaev era departe de a bănui ceva despre îndeletnicirea șefului de echipaj. Acum însă, cînd dispăruse, Nikolaev se gîndea cu o dureroasă strîngere de inimă că o dată cu șeful a amuțit și „Moșul apelor", a cărui identitate marinarii nu o cunoșteau. A amuțit ca și cum n-ar fi trăit vreodată pe lume, n-ar fi urmat o „linie" a sa, proprie. Mai mult ca oricînd, Nikolaev își dădea seama de această „linie": șeful de echipaj fusese întotdeauna un om drept, modest și dușman neîmpăcat al lăudăroșeniei. Cu cîtă maliție ascunsă asculta uneori pe cei din jurul său vorbind despre „Moșul apelor", despre articolele sale! De fiecare dată, marinarii găseau în rîndurile ziarului gînduri de-ale lor exprimate fără voie, fără să știe nici ei cînd. Tocmai pentru acest fapt îl îndrăgiseră într-atît pe „Moșul apelor".

Un gînd îl frămînta pe Nikolaev: să destăinuie sau nu tovarășilor săi taina șefului de echipaj Kaliujnîi?

Curînd, hotărîrea se concretiză și, ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic, Nikolaev aduse redactorului un articol semnat „Moșul apelor". Îl scrisese cu multă grijă, împreună cu scafandrul Pronin. În acest articol se vorbea despre marinarii care părăseau submarinele pentru a trece la infanteria marină. Nikolaev și Pronin, care și ei părăsiseră pentru cîtva timp submarinul, se hotărîseră să scrie gazetei lor de pe front, ca din partea „Moșului apelor", care ar fi ajuns, chipurile, pe uscat.

Redacția era instalată pe un vechi vas de transport, care servea și drept bază a submarinelor. Nikolaev coborî scara lată și ajunse în cală, unde se afla cabina redactorului. La masă ședea un locotenent scund, firav, cu o privire obosită și puțin răvășită. Luă articolul din mîna lui Nikolaev, căută semnătura și, după ce o găsi, rosti uimit:

— Dar bine, șeful de echipaj a murit!...

— Exact!

— Atunci cine-i autorul articolului?

— „Moșul apelor", tovarășe locotenent.

— Ăsta o fi în împărăția mărilor, dar pe pămînt, la unitatea lui, sub ce nume figurează?

— În cazul de față, matrozul-torpilor Evgheni Nikolaev.

— Dumneata deci!

— Vă rog să considerați că „Moșul apelor" trăiește.

— Dar de ce „în cazul de față"? Parcă așa ai spus, nu?

— Pentru că, tovarășe locotenent, astăzi „moșii" nu prea au multe zile de trăit — răspunse cu glas sugrumat Nikolaev. S-ar putea să fiu și eu ucis. Ei bine, într-o asemenea eventualitate se va găsi cineva să mă înlocuiască. Așa ne-am înțeles...

— Și... de ce-i neapărată nevoie să fii ucis? — ripostă stînjenit locotenentul.

Luă articolul și, după ce-l citi, exclamă:

— Minunat! Într-adevăr „Moșul apelor" n-a murit!

Nikolaev își dădu seama că entuziasmul locotenentului nu se referea atît la textul articolului cît la apariția unui nou „Moș al apelor".

La cîtăva vreme după această întîmplare, Nikolaev lupta pe uscat, lîngă Tallin. Era tot împreună cu scafandrul Pronin, în grupul de recunoaștere comandat de plutonierul Nikita Dumskoi.

Într-o bună zi fură trimiși în recunoaștere. Porniră în zori, cînd roua dimineții continua să mai scînteieze în iarbă, iar acoperișurile de șindrilă ale caselor din sat luceau de parcă ar fi fost de argint. Era o liniște apăsătoare.

Misiunea grupului de recunoaștere părea simplă. Pădurea, împărțită în sectoare cu un front de douăzeci de kilometri fiecare, trebuia „pieptănată". Dumskoi atrase atenția oamenilor să fie cu ochii-n patru asupra celor ce se petrec în fața lor, dar să vadă și ce este sub ei, întrucît nu erau excluse capcanele minate.

Așadar, o misiune doar în aparență simplă, fiindcă sectorul era întins și pădurea devenea tot mai deasă.

Trecuseră vreo patru ore de cînd grupul înainta. În față se ivi deodată o porțiune de teren despădurit. Plutonierul făcu semn grupului să se culce la pămînt și continuă să înainteze tîrîș. Prea părea ciudat ca localnicii să fi tăiat pădurea în acest loc, departe de drum. Dumskoi se apropie cu băgare de seamă de cioturile de copaci și cercetă unul din ele. Tăietura era proaspătă. Urme de pași duceau undeva spre dreapta. Plutonierul continuă să se tîrască. Îi apăru deodată în față o colibă de pădurar. Se vedea că fusese ridicată în grabă și camuflată cu crengi. Se hotărî ca, împreună cu grupul, s-o încercuiască. În clipa cînd se ridică să facă semn tovarășilor săi, o rafală de mitralieră îl lovi în spate. Scoase un strigăt și căzu cu fața în sus. Încercă să se ridice, dar se prăbuși din nou; închise ochii pentru totdeauna...

Aproape în aceeași clipă fu rănit și Nikolaev. Încercă să facă cîțiva pași, dar simți o durere ascuțită în picior. Se culcă, instală mitraliera și începu să tragă în direcția inamicului care nu se vedea încă. Ceilalți marinari se aflau undeva în spatele lui. „Trebuie să-i înștiințăm imediat pe ai noștri" — îi străfulgeră prin minte lui Nikolaev. Îi strigă lui Pronin:

— Retrageți-vă repede și-n pas alergător la unitate!

Își scoase apoi bocancul și începu să-și bandajeze piciorul rănit cu o bucată de foaie de cort. Era alb la față dar atît de hotărît și de calm încît Pronin abia cuteză să-l întrebe:

— Tu ce faci?

— De ce pui întrebări fără rost? Vă acopăr retragerea și voi continua să trag. Nu înțelegi?

În aceeași clipă, se simți parcă rușinat de tonul aspru al vocii sale. Nimeni nu-i dăduse însărcinarea să-i comande pe acești oameni. Cu glas blajin, continuă:

— Kolea, auzi, plecați și... vezi, cînd ajungi, nu-l uita pe „Moșul apelor".

Vreme îndelungată Nikolaev nu fu în stare să-și arunce privirea în urmă, să vadă dacă ordinul său a fost executat. Cînd, însă, întoarse capul, văzu lîngă el o armă automată. Marinarii i-o lăsaseră pentru eventualitatea cînd mitraliera n-ar mai funcționa...

Gloanțele șuierau, sfîșiind scoarța copacilor. Nikolaev încercă să se retragă tîrîș, dar, în aceeași clipă, dintr-un copac, doi fasciști se năpustiră asupra lui. Simți o lovitură surdă în cap și-și pierdu cunoștința.

...Cînd își reveni, se află întins pe o saltea, în colțul unei camere pustii în care stăruia o liniște ciudată. Piciorul îi era bandajat. Văzu, lîngă saltea, o cîrjă... Îi era sete...

În minte prinse să i se perinde tot felul de imagini care reconstituiau tot ce se petrecuse lîngă căsuța din pădure. Știa că procedase bine; probabil că acum tovarășii săi au și ajuns la unitate și au raportat asupra rezultatelor recunoașterii. Gîndul datoriei împlinite îl învăluia cald, ca un șal. Își aduse aminte de casă, de Kaliujnîi, și se simți copleșit.

Înspre amurg, un soldat hitlerist scund și mustăcios, îmbrăcat cu un halat alb, îi aduse cina. Nikolaev mîncă puțin. Îl frămînta gîndul cu privire la intențiile fasciștilor. N-avu însă prea mult timp să se gîndească. Apăru un alt soldat, care-l conduse pînă la o limuzină. Locotenentul hitlerist, care stătea în fața casei, nu-l învrednici nici măcar cu o privire. Era agitat și discuta cu un oarecare domn grăsun, foarte elegant, îmbrăcat civil. Întîlnind privirea lui Nikolaev, grăsunul îl întrebă ceva pe locotenent. Acesta izbucni în rîs:

— Am prins o „limbă".

Abia acum își dădu Nikolaev seama de ceea ce-l așteaptă.

În mașină, în afară de șofer și de Nikolaev, mai era soldatul mustăcios, înarmat cu o pușcă automată. Călătoria nu dură decît cîteva minute. În fața unei case de piatră mașina stopă. Prin ferestrele deschise se auzeau glasuri vesele și lătrături de cîini. Nikolaev fu introdus în antreu.

— Să vină — răsună puternic un glas.

Era glasul unuia care cunoștea bine limba rusă.

Soldatul îl înghionti ușor pe Nikolaev și amîndoi pătrunseră într-o sală rotundă. La fereastra camuflată de o perdea ședea un maior înalt, cu însemnele trupelor S.S. pe mîneca tunicii. Chipul lui reflecta îngîmfarea. Bărbia ieșită în afară, vădea cruzimea unei bestii fasciste. Maiorul însă nu avea de loc intenția să pară crud. Făcînd semn soldatului să plece, îl măsură cu luare-aminte pe prizonier și-i întrebă:

— Ei, ce faci, marinarule? Văd că nu prea merg treburile, nu-i așa? Ești rănit? Nu-i nimic, se putea întîmpla și mai rău. De unde ești?

— De pe Volga — șuieră printre dinți Nikolaev, furios pe sine că începuse pe un astfel de ton convorbirea cu un fascist.

— De unde de pe Volga, că doar Volga-i mare?

— De lîngă Kuibîșev.

— Vasăzică, de lîngă Samara — îl corectă ofițerul, la spune-mi: unde ai lucrat?

— La Gorki.

— La Nijni! — precizâ din nou ofițerul. Pe care vas?

— Pe „Efrosia prepodobnaia" [1] — răspunse în bătaie de joc Nikolaev.

S.S.-istul rămase impasibil la ironie, dar nici nu repetă întrebarea. Se mulțumi să-l privească țintă pe marinar.

[1] Sfînta Efrosia (N.T.)

— Ce-i o canonieră?

— O canonieră.

— Ia spune, marinarule—îl întrebă din nou, după o scurtă pauză, maiorul — ce crezi că vom face cu tine?

— Nu cer să mă cruțați! — răspunse cu glas răgușit Nikolaev.

— Să te cruțăm? Păi, ce păcate ai făcut? Deocamdată n-ai comis nici o crimă... Ai luptat, ți-ai apărat patria!... Abia de acum înainte, dacă te vei face vinovat de ceva față de noi, ne vom gîndi la pedeapsă sau la cruțare! Știu că v-au împuiat capul comisarii că sîntem bestii... Nu-i așa?

Nikolaev nu răspunse.

— De ce taci? Nu vrei să răspunzi? Atunci îți voi spune eu: în fiecare război, inamicii caută să se prezinte unii pe alții în lumina cea mai urîtă. Ura te ajută să lupți. În situația noastră însă, cred că ne putem lipsi de propagandă și să discutăm omenește.

Nikolaev își aminti cuvintele locotenentului: „Am prins o limbă", și zîmbi ironic. Maiorul îi observă zîmbetul și, pentru prima oară, ridică tonul:

— Va trebui să răspunzi la cîteva întrebări înainte de a fi trimis în spatele frontului. Depinde de tine dacă te vei întoarce la ai tăi sau vei rămîne la noi pînă la sfîrșitul războiului.

— Nu veți obține nimic de la mine! — strigă Nikolaev, pe neașteptate.

— Chiar dacă vom lua anumite măsuri?... Chiar dacă vom proceda fără cruțare?

— Puteți să mă aruncați și în foc, tot nu voi spune nimic.

— Destul, ajunge! — spumegă maiorul.

De furie, fața îi deveni verde-cenușie. Rosti de astă dată cu vădită cruzime:

— Ți-ai dat singur sentința: „Puteți să mă aruncați în foc!" Ei bine, să știi că te vom arunca!

Abia stăpînindu-și pornirea de a-l lovi, maiorul strigă:

— Peter! Ia-l de-aci!

Intră același soldat mustăcios și-l conduse la mașină. În pridvor se opri și trase cu urechea la ceea ce se discuta înăuntru. Maiorul dădea ordine cu privire la prizonier. Auzind ceva care-l înspăimîntă pînă și pe el, soldatul se clătină descumpănit. Reuși să se stăpînească și răcni:

— Mișcă, porcule!

Tot drumul pînă la casa țărănească nu mai scoase o vorbă. Nikolaev era din nou întins în camera mare și goală. Încerca să-și stăpînească tremurul nervos care-l cuprinsese de parcă ar fi avut friguri. Puterile îl părăseau. I se părea că pămîntul se clatină sub el. Piciorul îl durea cumplit și simțea dureri în tot corpul. Nu-i era însă frică, deși cuvintele maiorului nu-i ieșeau din minte: „Să știi că te vom arunca în foc!" Gîndul că-și făcuse datoria se împletea cu aducerile-aminte despre Kaliujnîi, despre „Moșul apelor", despre Volga... Uneori i se părea că plutește undeva pe un val.

La miezul nopții fu trezit de un ghiont și silit să iasă în stradă. Era întuneric beznă. Doar lîngă un copac cu vîrful retezat de un obuz ardea un foc. Niște soldați în mantale negre se repeziră la Nikolaev și-l tîrîră spre copac. Unul dintre ei ținea în mîini niște hățuri de piele.

— Mai ai timp să te răzgîndești — șopti cineva în spatele lui Nikolaev.

Dar marinarul nu-l învrednici nici cu o privire. Păși hotărît. Piciorul rănit îl făcu să cadă. Leșină... Nu-și recăpătă cunoștința decît în clipa cînd simți flăcările cuprinzîndu-i picioarele legate de trunchiul copacului. Ultimul lucru pe care-l mai văzu fu fața uimită a soldatului mustăcios. Apoi mii de stele strălucitoare prinseră să se învîrtească în jurul lui într-o horă îndrăcită...

După două zile, detașamentul infanteriei marine reuși să-i scoată pe fasciști din pădure și să ocupe satul. Marinarii găsiră trupul carbonizat și boneta lui Nikolaev. În numărul următor al ziarului apăru un articol semnat „Moșul apelor". Cel care preluase pseudonimul povestea despre bărbăția unui marinar sovietic care preferase să moară ars de viu decît să trădeze un secret militar.

Nicolae TĂUTU

Colonelului sovietic Volodea Mirtov

Sînt ani de cînd luptarăm împreună
Prin colb gălbui, prin bălării fierbinți,
Sau prin zăpezi plîndind la muc de lună
Spre „Tigrii" grei în neguri tolăniți.

Obrazele zbicite și bărboase,
Pline de glod, de fumul nesfîrșit,
Se cunoșteau prin pîcle-ntunecoase
Doar după ochi, la fel ardeau cumplit.

Și uneori — ni se părea că-i soare
Cînd rezemați de tancuri sub un dîmb,
Cădeau pe noi piezișe proiectoare
Și coase lungi cu zimții tari de plumb.

Mușcam tăcuți sub vitrega lumină
Din pita grea, ca zgrunțurul pietros,
Și mirosea ca plînea, a benzină
Și mugurii ce răsăreau sfios.

Cu huruit, smuciți, sus, pe turele,
De oboseala marșului răzbit,
Lung pîrîia ieri tancul din oțele
Și giflia metalul ostenit.

Apoi tîrziu, cînd se ciocneau blindaje,
Ne cunoșteam, pe patul de spital,
Ascunși, sub iod, sub vată și bandaje,
Doar după ochi: sclipeau ca un pumnal.

Trecură ani... Uitate sînt în parte
Sub șuba timpului alinător
Poveri de zbucium și de moarte,
Și rănile de glonț ucigător.

Într-un metrou, la Moscova, în vară
Pe-o bancă stam și ne-am privit mirați.
Ne-am mai văzut? A fost la noi în țară?
Și stîlpi zburau de becuri luminați.

Am coborît... O ultimă privire...
Noi ce-am trecut prin foc și ger flăminzi
Ne-am cunoscut abia la despărțire
Doar după ochi, la fel de buni și blînzi!

Dar ochii buni păstrau adînc, nestinsă,
Veghea de-atunci, din luptele de ieri,
Să apere azi pacea neatinsă,
Stau ochii blînzi pe culme grăniceri.

Radu Boureanu: Poezii

LAUDĂ PATRIEI

Ce oameni ciudați întîlnesc pretutindeni!
Și ce peisaj pe pămîntul natal!
În linguri de văi
Apar de departe roșii armindeni.
Lungi coșuri de fabrici
Și răsucind vîrtejuri
Uriașul furnal.

Să-ți mîngîi pămîntul cu moale pastel?
Ca ștearsă-n milenii să-ți dăinuie fresca,
Nu, ochiul nu vede și mîna nu scrie astfel
Măreția,
Ci printr-un salt în înalt,
Printr-un drum în adînc,
În negrele mine și în nadir,
Ca să-ți măsor de sub nor
Măreția;
Dar nu-i cel de pe urmă salt,
Nu-i ultima-nclinare pe-al roibului obîrșe
Ca să-ți privesc din adînc
Și din zbor poezia!

O, cîntec fără moarte! Bătrînule Pegas!
Fără ecou și aripi ați rămas.
O, cîntec rupt din rădăcini
Cu pîlpîire în lumini!

Ce veche e unealta ce-o potrivești și-o porți
În strofe ticluite să preamărească țara;
Ar trebui un cîntec străbătător prin morți
Sub nori-n unduire de dune ca Sahara!
Ar trebui o pînză și un penel vrăjit
Să zugrăvească fresca
Acestor noi înfăptuiri
Peste dantesca
Imagine-a trecutului zdrobit.

Ce oameni ciudați întîlnesc pretutindeni!
Aceiași la chip, dar schimbați în ce chip!
Avîntați, fericiți, laolaltă,
Cu inima floare învoaltă;
Îi ascult și cînt,
Îi privesc, un poem înfiripat;
Ce oameni ciudați întîlnesc pretutindeni!
Oameni ciudați?
Sînt încă doar cu-o palmă peste pămînt săltați

O palmă doar de glie îi desparte
Însă voința, gîndul lor
Este pornit
Peste zenit,
Spre Lună, spre Marte!

Acest plugar, acest țăran
E cît un punct pe Bărăgan,
Dar inima lui întinde antene
Și sputnicul îi săgetează printre gene
Acest geolog scurmînd pămîntul tace
Urmărește prin straturi viziuni
Care apar din adîncuri, minuni
De aur din pocale dace.

Acest sondor
Și-a-nșurubat voința
Ținînd în dinții încleștați credința
Că va țîșni prin orga sondei
Țîțeiul negru, ca un val
Sonor.

Ce peisaj pămîntul natal!
Trepte la rîuri, munți de beton.
Cu orga tăcută-n închise ecluze
Pămîntul stă cu cîntecul pe buze.
Cînd ritmul muncii crește poemul polifon.

În faldurile țării, podoabe, mănăstiri.
În cer candelabre-n adîncuri odoare.
Dar iată clădiri
De sticlă, strălucitoare,
Palate de lună-neălzite de soare.
De piatră, var, nestemate,
De pîrghia minții echilibrate,
Zidite de armii de meșteri Manole
Ce nu-și mai îngroapă iubirile-n zid
Ci drumul iubirii de viață
Sub largă arcadă deschid
Sub zile cu nemăsurate cupole.

O nouă născocire poetică aș vrea
Să izbucnească-n strofe să preamărească țara'
Ar trebui un viscol de-nflăcărată nea,
Un viscol de mărgeanuri cuvintele să dea
Să explodeze-n crengile țării primăvara!

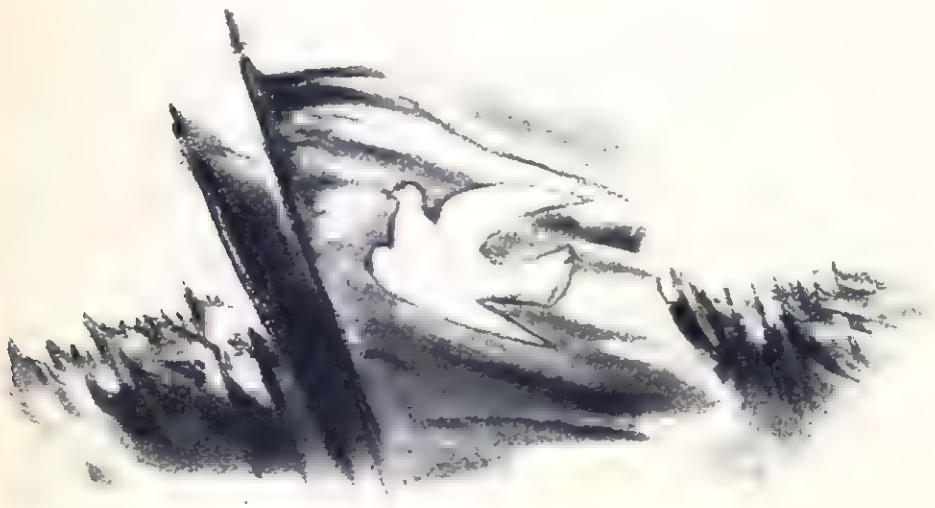

DIALOG CU TĂCEREA

Ascultă-mă, tăcere!..
Cine-a șoptit: „Ascult"?
Un sunet din tăcere nu s-a născut de mult.
Vorbesc de-atîta vreme cu mine și-mi răspund.
Cad cercurile apei fără de zvon, la fund
Nici largile balansuri a plopilor pe zare
Nu îmi aduc răspunsul din somn și nepăsare
Cine sînt eu și care-mi este rostul și menirea'
Sînt un cuvînt pe care-l șoptește omenirea:
Atunci să-mi fie vorba ca dăltuită-n piatră
Călit în focul vieții ca-n focul viu din vatră

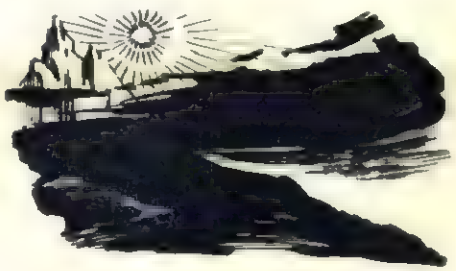

CÎNTEC

Cîntați cu mine gravi stejari.
În vînt, ca niște harfe mari.
Clocotitorul cînt năvalnic
Să risipească umbra apusului prădalnic
Cotropitor, pustiitor, nesătul;
Ia-l vînt în apa ta și du-l!
Stejarii crengi au zbuciumat
Și vîntul freamătul le-a luat

Cîntați cu mine rîuri reci
Despre acei pieriți pe veci!
Sînt rîuri ce gonesc prin lume
Cu sîngele-nchegat în spume:
E roșu-al rîurilor vad,
Din codri inimi roșii cad.
Apele reci au clocotit
Și roșul vad l-au părăsit

Cîntați cu mine mări adînci
Tunînd pe trepte mari de stînci'
Voi, milioane, milioane,
Popoare cu puteri de-oceane!
În vadul lumii vă mișcați
Și coasa morții sfărîmați,
Să sune-n goarne vii de vînt
Mînia voastră pe pămînt.

Serghei Eisenstein examinînd schițele filmului „Ivan cel Groaznic".

EISENSTEIN
și marea sa creație

— interviu cu prilejul prezentării filmului „Ivan cel Groaznic", seria a II-a —

Regizorul Victor Ilie a rămas puțin pe gînduri atunci cînd colaboratorul nostru, Ana Roman, l-a rugat să povestească cititorilor „Flăcării" cîte ceva despre marele cineast sovietic Serghei Eisenstein și despre filmul său „Ivan cel Groaznic".

Îmi răscoliți amintiri pe care le păstram cu avariție numai pentru mine. O avariție condamnabilă poate, dar așa e cînd ai o imagine prețioasă în memorie. Ți-e teamă s-o deranjezi, să n-o spulberi... Ultima dată cînd am vorbit cu Eisenstein, în 1947, la Moscova, unde audiam cursurile sale la Institutul de cinematografie, regizorul era foarte agitat și fericit: pornise din nou lucrul la seria a II-a a filmului „Ivan cel Groaznic". Nu bănuia nimeni că această capodoperă avea să rămînă neterminată. Cîteva luni mai tîrziu, în februarie 1948, Eisenstein s-a stins din viață... Pe atunci, însă, nu avea astîmpăr. La fiecare două-trei zile pleca la Leningrad — unde se întîlnea cu decoratorul Șpinel și cu operatorul Moskvin — ca să lucreze la acele admirabile schițe de compoziție cu care-și pregătea întotdeauna filmările. Ardea de nerăbdare să-și vadă încheiată grandioasa epopee închinată lui Ivan al IV-lea, unificatorul statului rus.

— Ce semnificație atribuia Eisenstein acestui film al său?

- Serghei Mihailovici vedea în țarul Ivan un om de stat cu un caracter sfîșiat de contradicții, dar intens preocupat de marea sa misiune istorică: lichidarea dezbinării feudale și construirea statului național, consolidarea granițelor și deschiderea drumului comercial spre occident, spre Marea Baltică. Început în anii războiului, în studiourile evacuate la Alma-Ata, filmul „Ivan cel Groaznic", întocmai ca și prima epopee istorică a lui Eisenstein, „Aleksandr Nevski", venea să amplifice sentimentul patriotic al oamenilor sovietici în lupta împotriva ocupanților hitleriști. Pasiunea lui Eisenstein pentru acest film fusese parcă alimentată de imensele dificultăți pe care a trebuit să le învingă în acele vremuri de restriște. Se filma noaptea, pe un platou improvizat în clădirea unei case de cultură, pentru a nu se consuma din energia electrică necesară în cursul zilei uzinelor ce lucrau pentru front. Și, totuși, filmul a atins o forță propagandistică și o expresivitate artistică excepționale. „Ivan cel Groaznic" este un veritabil testament artistic, materializarea principiilor expuse de Eisenstein în lucrările sale teoretice.

— Filmul lasă într-adevăr o impresie copleșitoare. Dar spectatorul ar vrea de multe ori să-și explice mecanismul prin care asemenea opere de artă pun stăpînire pe el. N-ați putea să ne împărtășiți, prin cîteva amănunte concrete, unele din tainele limbajului de care s-a slujit autorul lui „Ivan cel Groaznic"?

— Căutările lui Eisenstein, care au adus limbajului cinematografic descoperiri epocale, nu erau niciodată pentru el un scop în sine. Creatorul neuitatului „Crucișător Potemkin" nu pierdea niciodată din vedere sarcina propagandistică a filmului. *„Dorim un singur lucru* — spunea el. *Maximum de expresivitate, de eficiență agitatorică"*. Dacă din filmul „Ivan cel Groaznic" figura țarului se desprinde cu atîta măreție, aceasta se datorește unității compoziționale a întregului film, clarității cu care e urmărită ideea lui de bază: misiunea istorică a primului țar al Rusiei. Tot ce apare în cadrul cinematografic e gîndit, premeditat, dirijat în lumina acestei idei. Totul e grandios, stilizat. Bolțile apasă cu greutatea secolelor de împilare feudală; la lumina faclelor sclipesc iscoditori ochii sfinților din icoane, încercînd să semene în sufletul țarului o teamă mistică; țarul însuși, cu profilul său de pasăre și cu gesturile amplificate de aripile mantiei sale negre, străbate ca un vultur sălile Kremlinului. Stilizat e și jocul actorilor, stilizată e și limba în care se exprimă. Muzica lui Prokofiev, insinuantă, obsedantă, vine și ea să se alăture efectului, hipnotic aproape, al imaginii. Și atunci cînd aceste elemente de compoziție nu-i mai ajung pentru a da expresie pătimașei obsesii a țarului, Eisenstein face apel și la culoare.

Seria a doua a filmului „Ivan cel Groaznic" e în culori?

Numai ultimele trei acte, care culminează cu atentatul neizbutit împotriva țarului. Boierii, în frunte cu mătușa țarului, Evfrosinia Staricikaia, au pus la cale asasinarea lui Ivan și întronarea nevolnicului Vladimir. Acesta însă se îmbată și dezvăluie complotul. Îmbrăcat în straiele împărătești, el va fi acela care primește în cele din urmă lovitura de cuțit ucigașă. Tensiunea dramatică, aproape insuportabilă, a acestui episod n-ar fi putut fi exprimată în alt mod decît prin acea simfonie de roșu și negru pe care a compus-o Eisenstein. Mi-aduc aminte cum urmăream, alături de el, în mica sală de vizionare a institutului, drumul lui Vladimir spre locul de osîndă. Și Serghei Mihailovici îmi atrăgea atenția: *„Vezi? A pornit din sala de petrecere pășind pe un covor roșu. E primul accent de culoare. De aci înainte, cu fiecare pas, cu fiece imagine, roșul va crește pînă cînd va ajunge să domine totul. Și, în clipa atentatului, imaginea va fi inundată de o lumină roșie..."* Efectul era, într-adevăr, de o expresivitate halucinantă pe care n-o putea atinge decît un om cu o erudiție nemărginită, cu o cultură plastică excepțională și... cu un temperament de geniu. Pe scurt, numai un Eisenstein.

Dumneavoastră, care ați avut prilejul de a-l cunoaște de aproape și de a fi pătruns în laboratorul său de creație, ați putea, fără îndoială, să ne vorbiți și despre omul Eisenstein.

L-am cunoscut și l-am admirat de fapt cu mult înainte de a-l întîlni. În timpul războiului îmi căzuseră în mînă cîteva cărți ale cineaștilor sovietici, printre care și „Montaj 1938" de Eisenstein. Le-am tradus în românește și apoi — sub eticheta inofensivă de traduceri din publicațiile italiene — au circulat chiar pe sub nasul conducătorilor fasciști ai fostului Oficiu Național Cinematografic. Cînd i-am povestit toate astea, într-o pauză dintre orele de curs, Eisenstein a fost profund impresionat: într-o țară oprimată, scrierile sale, studiate pe ascuns, vorbiseră oamenilor despre filmul sovietic... Lucrînd cu Eisenstein, am simțit că mă aflam într-adevăr în fața unei personalități artistice neobișnuite, cu adevărat copleșitoare. Mă surprind că folosesc în legătură cu el niște termeni excesivi. Dar și la dînsul totul era excesiv. De la entuziasmul în fața reușitelor, a manifestărilor de talent, pînă la indignarea în fața mediocrității și prostiei. De altfel, și veneratia studenților săi atingea uneori limite extreme. Dintre ei, cei mai aprinși admiratori erau Ciuhrai (regizorul de mai tîrziu al filmului „Al 41-lea") și regizorul ceh Jiri Sequens. Mi-l amintesc pe Eisenstein cum se avînta cu înflăcărare și cu o modestie încîntătoare în discuții cu studenții săi. Cursurile și convorbirile sale erau o strălucitoare trecere în revistă a întregului tezaur al culturii omenești. Neuimea dezinvoltura, familiaritatea cu care ajungea de la arta bisericească a veacului al XI-lea la pictura lui Picasso, trecînd prin manifestările străvechii culturi japoneze sau invocînd scrierile lui Goethe și Rimbaud. Fiecare gest, fiecare expresie a sa ne aminteau că în dosul acelei frunți boltite, înconjurate de o coamă leonină, ardea flacăra geniului. Parcă văd și acum gazeta de perete a institutului pe care unul dintre învățăcei desenase fruntea maestrului ca un soare împrăștiindu-și razele... Lucrînd cu Eisenstein nu se putea să nu dai tot ce ai mai bun. O mărturisește Cerkasov în „Însemnările" sale. O dovedesc performanțele realizate de fiecare dintre colaboratorii săi la filmul „Ivan cel Groaznic". Ascultați muzica lui Prokofiev, priviți imaginea lui A. Moskvin, urmăriți creațiile inegalabile ale lui Cerkasov, Serafima Birman, P. Kadocinikov, Jarov, admirați costumele și accesoriile făurite cu migală de aurar de soții Lomov, sau măștile zguduitoare compuse de grimerul Goriunov. Dar, mai întîi de toate, să ne lăsăm în puterea magicianului care a știut să-i însufletească pe toți, acela despre care se spune că a inventat filmul ca artă, autorul „Crucișătorului Potemkin", decretat ca *„cel mai bun film al tuturor timpurilor"*, primul între primii — Eisenstein.

La acest banchet este dezvăluit complotul boieresc...
(Scenă din seria a II-a a filmului „Ivan cel Groaznic")

Uriaşul miting de la 21 februarie din Piaţa Staromestska. În medalion: vorbeşte Klement Gottwald

PATRU ZILE DECISIVE

de Vojtech HAVRATIL

secretar al Ambasadei Republicii Cehoslovace

Momente de un asemenea dramatism cum au fost glorioasele zile din februarie 1948 nu sînt multe în istoria unui popor. Zilele şi nopţile acelea friguroase, pline de fapte eroice, zilele acelea de o covîrşitoare însemnătate istorică nu pot fi uitate. Conţinutul şi sensul lor oamenii muncii din Cehoslovacia le simt mereu ca un component viu al prezentului nostru, ca fundament trainic al construcţiei vieţii noi.

După cum se ştie, la 20 februarie 1948 doisprezece miniştri, reprezentanţi ai partidelor socialist-naţional, catolic şi democrat, au demisionat din guvernul cehoslovac. A fost un act provocator, premeditat, al reacţiunii, urmărind răsturnarea cabinetului Gottwald şi înlocuirea lui cu un guvern de aşa-zişi tehnicieni sau reintrarea triumfală în guvern a miniştrilor reacţionari demisionaţi. Aşadar, o încercare de întoarcere a mersului istoriei.

Dar la această provocare reacţiunea a primit răspunsul cuvenit. Chiar a doua zi, la 21 februarie, străvechea Piaţă Staromestka din Praga a fost martora unei uriaşe demonstraţii populare. Sutele de mii de oameni adunaţi aici au declarat cu hotărîre că nu vor îngădui reintoarcerea în guvern a miniştrilor reacţionari. La 22 februarie s-a întrunit la Praga memorabilul Congres al comitetelor de întreprindere, în cadrul căruia cei 7890 de delegaţi sosiţi de pe întreg cuprinsul ţării au adoptat propunerea extinderii actului naţionalizării şi au hotărît declararea unei greve generale, demonstrative, de o oră. La 23 februarie a fost constituit Comitetul Central de acţiune al Frontului Naţional şi îndată după aceasta au luat fiinţă în toate întreprinderile şi instituţiile din ţară comitete locale ale Frontului Naţional, care au înlăturat elementele reacţionare din funcţiile de răspundere. La 24 februarie a avut loc în întreaga ţară grevă generală demonstrativă de o oră. Iar la 25 februarie, sub presiunea crescîndă a maselor muncitoare, a fost format noul guvern al Frontului Naţional din care au fost excluşi miniştrii demisionaţi.

Patru zile a durat această uriaşă înfruntare a poporului cu reacţiunea, înfruntare în care, de la un ceas la altul, creşteau tot mai mult forţele populare demonstrînd astfel zădărnicia acţiunilor burgheziei. Puterea adevărului şi încrederea în forţele proprii au deschis muncitorilor porţile Hradului, reşedinţa guvernamentală. În aceste zile de confruntare a forţelor a luat fiinţă puternica miliţie muncitorească, apărătoare credincioasă a cuceririlor democratice ale poporului. Şi, cu toate acestea, în desfăşurarea dramaticelor evenimente, la Praga nu s-a auzit decît o singură detunătură, şi aceasta provocată de o simplă neglijenţă. N-a fost nevoie de arme. Mai puternică şi mai convingătoare decît armele s-a dovedit forţa poporului, care a ştiut să-şi impună voinţa.

Astfel, în februarie 1948 a fost rezolvată în ţara noastră o dată pentru totdeauna problema: cine pe cine. Însemnătatea evenimentelor din februarie constă în aceea că, în cursul desfăşurării lor, a fost desăvîrşit procesul de transformare a revoluţiei naţionale şi democratice în revoluţie socialistă. A început o nouă etapă în istoria poporului cehoslovac: etapa construirii socialismului.

Dar evenimentele din februarie au avut o mare însemnătate şi pe plan internaţional. Pentru că atunci, în februarie 1948, nu a fost vorba numai de un putch al miniştrilor reacţionari, ci de o acţiune dinainte pregătită a imperialismului internaţional, de o încercare de a smulge Cehoslovacia din lagărul păcii, de a slăbi frontul puternic al statelor democratice, strîns unite în jurul Uniunii Sovietice. Încercarea nu a izbutit. Cehoslovacia, ţară cu vechi tradiţii democratice, s-a rupt pentru totdeauna de sistemul capitalist.

Poporul cehoslovac datorează victoria din februarie conducerii înţelepte şi clarvăzătoare a Partidului Comunist Cehoslovac. În cei 28 de ani de existenţă, P.C.C., puternic şi călit în lupte, conducîndu-se în practica politică după teoria marxist-leninistă care generalizează experienţa luptelor muncitoreşti dintr-un secol întreg a învăţat să-şi cunoască foarte bine adversarul. De aceea, în zilele decisive ale lui februarie 1948, clasa muncitoare a fost bine pregătită, avînd de partea ei majoritatea covîrşitoare a poporului. De atunci poporul cehoslovac păşeşte mereu înainte spre ţinta sa socialistă într-o puternică coloană condusă de Partidul Comunist Cehoslovac, sprijinindu-se pe alianţa şi prietenia Uniunii Sovietice şi a celorlalte ţări ale lagărului socialist şi urmînd vechea lozincă, completată de noul conţinut al lui februarie: „Înainte! Nici un pas înapoi!".

În acele zile furtunoase ale lui februarie 1948 s-au născut primele detaşamente ale miliţiei muncitoreşti.

IARNA

„Pentru sporirea producţiei agricole are o mare însemnătate extinderea lucrărilor de hidroamelioraţii... Lucrările de îndiguiri şi desecări vor cuprinde în 1959 o suprafaţă de 230.000 ha, iar cele de irigaţii o suprafaţă de 24.000 ha.

(Din Expunerea făcută de tovarăşul Gh. Gheorghiu-Dej la şedinţa plenară a C.C. al P.M.R. din 26-28 noiembrie 1958).

Peisaj monoton de ianuarie cu zăpadă puţină. Ceaţa dimineţii se risipeşte alene, dezvăluind, de-o parte şi de alta a drumului, case şi ogrăzi încă adormite.

Molipsiţi de inerţia decorului, stăm zgribuliţi în GAZ-ul ce goneşte duduind. Tăcere deplină.

Firească, sînt dezamăgită. După cum mi se spusese, aici, în marginea Vişinei Noi, se sapă o vale nouă pîrîului Obîrşia. Mă aşteptasem să găsesc satul în picioare, să întîlnesc oameni îndreptîndu-se spre şantier. Suprafaţa ce urma a să fie irigată intră şi în perimetrul altor comune: Vişina Veche, Vădastra. Participarea la muncă ar trebui să fie cu atît mai mare. Cînd colo... De, socoteala de acasă nu se potriveşte cu cea din tîrg!... Dar atunci... cum o să mai fie săpată albia cea nouă pînă la însămînţările din urgenţa întîi? Ba mi se mai pomenise şi de nu ştiu cîte canale de irigaţii...

O hurducătură zdravănă curmă aceste speculaţii. Maşina iese din şosea şi goneşte brusc într-un islaz. Treptat, prin perdeaua de ceaţă ce mai stăruie de-a lungul văii începe să se contureze malul opus al Obîrşiei, uşor ridicat.

Înaintăm şi... minune! Capătul de pădure pare că prinde viaţă, s-a prefăcut într-o pădure mişcătoare — o masă de oameni ce se înşiruie sus pe mal, în plină activitate: ici săpînd, colo încărcînd pămîntul, dincolo mînînd carele cu boi — prinşi cu toţii într-o adevărată forfotă de facere a lumii. Aşa, deci! Vişina Nouă nu doarme. S-a mutat pe şantier!

★

Au făcut treabă, nu glumă, oamenii aceştia, în scurtul răstimp de cînd lucrează! Un dig de vreo douăzeci de metri taie acum valea de-a curmezişul, înghesuind Obîrşia sub coasta cea înaltă. Iar cînd albia cea nouă, la care se lucrează acum, va fi terminată, digul va fi împlinit cu totul, şi un impunător bazin de acumulare va începe să se umple chiar aici, pe locul acesta, la hotarul Vişinei Noi cu Vădastra. Ape care, prea adesea, primăvara, se revărsau — prefăcînd zeci de hectare de semănături în mlaştini rău mirositoare — se vor aduna aici, cuminţi şi liniştite, la vrerea şi comanda oamenilor. Iar vara, cînd Obîrşia are năravul să scadă — în unii ani valea rămîne seacă — bazinul îi va ţine loc, alimentînd o întreagă reţea de canale.

Oamenii sapă... Vara trecută, cu seceta ei de pomină, a prilejuit celor din Vădastra o experienţă pilduitoare. Cînd au văzut cum se crapă pămîntul de uscăciune, au intrat cu rariţa printre rîndurile de sfeclă. Prin şanţurile astfel închipuite s-au prelins şuviţe din apa Obîrşiei. Pe o palmă de loc. Că nu mai avea nici pîrîul putere. Ei, dar de pe palma aceea de loc au scos oamenii sfecle de cinci kile una, pe cînd alături, la nici un metru distanţă, rădăcina a rămas cît degetul şi s-a uscat în pămînt. Aşa încît, a rămas

NEOBIŞNUITA

lucru hotărît: întreg terenul irigat îl vor cultiva cu sfeclă de zahăr.

S-a angajat fiecare cap de familie să sape cîte 13 mc. şi să transporte cu atelajele cîte 100 mc. E mult! Dar comunistul Victor Gurică şi utemistul Riza Florea şi-au şi îndeplinit angajamentul. Iar acum vin în continuare la lucru, pentru că vor să mai facă „o porţie". Şi Lache Tol, şi Ciu Constantin, şi Orleanu Marin, şi mulţi alţii lucrează cu străşnicie. Aşa cum se ţin ei acum, pe malul cel înalt, prinşi în cojoace lungi frumos croite şi cu căciuli semeţe, nu mai e nevoie să ştii pe ce meleaguri te afli, ca să recunoşti în ei pe strănepoţii pandurilor lui Tudor.

Altfel de socoteli

În comuna Brastavăţ, unde din 1500 de familii 1300 au şi intrat în cele două întovărăşiri existente — „Agricultura Nouă" şi „Ilie Pintilie" — a apărut în cîteva zile un adevărat lac: unul dintre cele două bazine de reţenţie, în care au şi fost captate — rezervă pentru sporirea şi mai mare a producţiei — apele pîrăului ce vine dinspre Grădini. Ca să-l formeze, cei de aici, numai în ultima săptămînă a anului trecut au ridicat un dig lung de 96 m. Celălalt bazin, avînd nu mai puţin de 84.000 mc. capacitate, a fost săpat cale de un kilometru mai la vale, la vechea moară din Cruşov. Datorită apei din aceste două bazine, îndreptată cu motopompa în canalele sistematice schiţate de specialişti, devin irigabile, încă din vara aceasta, 400 hectare, iar în vara lui 1960, alte 800 de hectare aparţinînd întovărăşirii „Agricultura Nouă". În primăvară, pe 50 de hectare din cele irigabile va fi pusă sfeclă de zahăr, iar pe alte 200, porumb.

Întovărăşiţii ştiu că pot conta pe cel puţin 5000 kg porumb şi peste 30.000 kg sfeclă de zahăr la hectar. Asta înseamnă un spor — faţă de producţia în teren neirigat — de vreo 600.000 kg la porumb şi aproape un milion kg la sfeclă de zahăr.

Toate acestea le aflu de la doi bătrîni: Vasile Preoteasa şi Nicola Ion. S-au oprit din săpat ca să mai tragă cîte o ţigară.

— Numai sporul de la sfeclă le măreşte venitul cu sute de mii de lei — încheie moş Nicola.

— Cum, *le* măreşte? Dumneata nu eşti în întovărăşire?

— Sînt, cum să nu fiu? Dar în cealaltă, în „Ilie Pintilie".

— Şi-ai venit, la anii dumitale, să lucrezi aci, în frig, pentru cei de la „Agricultura Nouă"?

— Veniiii, veniiii bucuros! Şi fecioru-meu şi nepotu', uite-i colea, vin şi ei mereu. Că lacurile astea vor fi bogăţie pentru toţi din comună. Vara trecută nici vitele n-am avut unde le scălda. Acum o să fie apă berechet. O să avem şi peşte, că facem crescătorie. La Cruşov facem moară nouă...

Sistemul Stoeneşti - Scărişoara

De-a lungul Oltului, pe o întindere de vreo 12 km, se construieşte cel mai mare sistem de irigaţii din regiunea Craiova — al doilea ca întindere pe întreaga ţară. Lucrarea e grea pentru că Oltul este una dintre cele mai capricioase ape din ţară. Tocmai de aceea aici, la Stoeneşti, a fost detaşat, pentru toată durata lucrărilor, un întreg colectiv de tehnicieni.

La „sediul" tehnicienilor — o cameră ticsită cu planuri şi schiţe dintr-o clădire a G.A.S.-Stoeneşti — facem cunoştinţă cu profilul întregii lucrări. Canalul de aducţiune porneşte chiar de aici, din faţa clădirii. Nu departe va fi instalată şi puternica staţie de pompare cu un debit uriaş (va pompa cîteva mii de metri cubi pe oră). Canalul de aducţiune merge pînă la Slăveni, de unde începe unul din principalele canale de evacuare. Un al doilea canal de evacuare urmăreşte baza terasei Hotărani. Acest canal va colecta apa din precipitaţii şi din izvoarele de coastă, pentru a proteja canalul principal. Din acest canal pornesc zeci de canale de distribuţie, însumînd, în lungime, 60 km (Da! 60 km canale, aţi citit bine!). Deosebit de cele 2000 de hectare ce vor fi irigate prin aceste canale, alte 500 de hectare, pe care mai tot anul bălteşte apa făcîndu-le de nefolosit, vor fi desecate prin canalele de evacuare.

Toate aceste lucrări însumează 600.000 mc. terasamente ce se realizează prin hărnicia muncitorilor voluntari — colectiviştii, întovărăşiţii şi ţăranii cu gospodărie individuală din comunele Stoeneşti, Gostavăţ şi Băbiciu.

Zile pline

Niciînd, la vreme de iarnă, n-au cunoscut satele regiunii Craiova o astfel de viaţă. Parcă am fi în plin seceriş: oamenii pleacă din zori de acasă, la amiază întîlneşti femei cu merinde îndreptîndu-se spre şantiere, şi pînă tîrziu, noaptea, uliţele nu se mai liniştesc. O singură preocupare: irigaţiile. Despre asta se vorbeşte în toată regiunea: de-a lungul Dunării, unde se lucrează la Indiguirea Ghidici-Rast-Bistra şi la îndiguirea Bechet-Dăbuleni ce va apăra de inundaţii, încă din vara aceasta, 5.300 hectare; pe Jiu, de la pădurea Rojiştea şi pînă în jos de Tîmbureşti, unde 2000 de hectare, în mare parte mlaştini, vor fi desecate şi redate agriculturii; tot pe Jiu, la şantierele de îndiguire şi desecare Tatomireşti-Almaj şi Podari-Tuguí; pe Olt, pe Jieţ, la Simnia pe Amaradia şi pe atîtea pîraie. Sînt lucrări ce depăşesc, ca volum, pe întreaga ţară, tot ce s-a realizat în acest domeniu în decurs de 7 ani (1951-1957).

Inginerii şi tehnicienii de specialitate au lucrat zile şi nopţi la studierea terenurilor şi întocmirea planurilor; alte forţe au fost mobilizate pentru studierea temeinică a posibilităţilor de valorificare a resurselor locale. Cu planuri, cu propuneri concrete, aşa s-au prezentat activiştii de partid şi deputaţii în faţa ţărănimii muncitoare. Şi, prin rîvna unor activişti de nădejde ca instructorul de partid Haralambie Boştină din Caracal, care îşi petrece printre oameni — pe şantiere, pe la sfaturile populare, pe la colective ori pe la căminele culturale — toate cele şapte zile ale săptămînii, sau a unor ţărani muncitori cum este comunistul Grigore Voinea din Brezuica — cuvîntul partidului a pătruns adînc în mase şi a rodit.

Fac planuri oamenii — îndrăznesc proiecte care au în vedere veniturile considerabil sporite pe care le va aduce munca lor din această iarnă neobişnuită.

„Pînă la viiturile mari ale Dunării", „pînă la însămînţările din urgenţa întîi", acestea sînt termenele pe care oamenii şi le-au fixat mai pretutindeni pentru terminarea lucrărilor.

Respectarea lor va însemna nu mai puţin de 13.000 ha irigate pentru porumb, sfeclă de zahăr şi floarea-soarelui; va însemna extinderea grădinilor de legume la 10.000 ha şi a orezăriilor la 2.600... Va însemna ameliorarea (şi în unele cazuri luarea pentru prima dată în cultură) a unor suprafeţe de peste 45.000 ha.

Ce vor aduce aceste lucrări?

Pentru a vorbi numai de cele 13.000 ha irigabile destinate culturii porumbului, sfeclei de zahăr şi florii-soarelui — şi admiţînd că terenul va fi repartizat în proporţii egale între aceste trei culturi — evaluarea sporurilor de produse, faţă de recoltele medii ce s-ar obţine de pe aceleaşi suprafeţe neirigate, duce la cifre astronomice: de exemplu, la porumb sporul ar fi de circa 11.000.000 kg, iar la sfeclă, de aproape 100.000.000 kg (10.000 de vagoane!). Numai *spor* şi numai de pe o *mică* parte din terenurile ce vor fi ameliorate!

Oamenii cunosc aceste cifre, aceste perspective. Iată secretul participării lor masive, entuziaste, la munca voluntară.

C. DOBRIŢA

Fotografii de E. DASCĂLU

1) A cărut prima zăpadă din din acest an. Nimeni, la Gostavăţ, n-a fost însă de părere că aceasta ar fi un motiv pentru întreruperea lucrului la canalele de irigaţie.

2) Mămico, dă-mi şi mie lopata, că-s mare... am cinci ani şi jumătate!

3) Vîrsta adevărată e cea din sufletul omului şi nu cea din acte. Dovadă, acest însufleţitor al muncii de pe şantier: moş Gheorghe Cioboru, în vîrstă de 78 de ani.

Baronii zahărului în suferință

de Horia LIMAN

Nefericitul meu coleg de breaslă Frederic Remington nu știa mare lucru. Cînd primea o dispoziție de la patronul său, o executa fără să crîcnească. Aceasta l-a și ajutat, fără îndoială, să se plimbe — mai acum 61 de ani — pe meleagurile înzorzite ale insulei Cuba. În cele din urmă însă, plictisit de altfel de viețuitură, a transmis impacientat următoarea telegramă:

„Hearst New York-Journal — stop — pretutindeni domnește liniște — stop — nu sînt tulburări pe aci — stop — aș vrea să mă întorc deoarece nu va fi război — stop — Remington".

Numai că, spre deosebire de funcționarul său, W.R. Hearst nu era doar un rechin al presei americane, ci și posesorul unor voluminoase pachete de acțiuni ale societăților care stăpîneau bogățiile solului și subsolului Americii centrale. Iată de ce el a răspuns, tot prin intermediul telegrafului, dar mai laconic:

„Remington Havana — stop — te rog să rămîi — stop — dumneata furnizezi fotografiile iar eu furnizez războiul — stop — Hearst".

. . . . . .

Era în anul de grație 1898. Cu trei ani în urmă, Jose Marti și cinci partizani ai săi au debarcat pe coasta provinciei Oriente, de unde au pornit un război menit să elibereze Cuba de sub dominația spaniolă. Dacă Marti și tovarășii săi ar fi fost numai șase la număr, este neîndoios că nimeni nu s-ar fi sinchisit de ei. „Apostolului Cubei" i s-au alăturat însă mase largi de robi ai plantațiilor — albi și negri, mulatri și chinezi. Și acțiunea celor șase s-a transformat curînd într-un război al mulțimilor.

Exact în momentul acela, în Cuba și-au făcut apariția două personaje a căror importanță Frederic Remington — care nu știa prea multe — nu o putea aprecia: colonelul american Theodore Roosevelt — viitor președinte al Statelor Unite — și un tînăr aventurier britanic, Winston Churchill, voluntar în armata generalului spaniol Campos. Englezii dețineau pe atunci monopolul comerțului cu zahărul fabricat din trestia cubaneză, iar americanii investiseră în insula din Marea Caraibelor nu mai puțin de cincizeci de milioane dolari. Așa se întîmplă că „băieții" celor două personaje necunoscute fotoreporterului lui Hearst au masacrat deopotrivă pe insurgenții „de culoare" ca și pe cei cu pielea albă, în numele „eliberării coloniilor spaniole de sub tirania covîrșitoare".

Și Cuba — laolaltă cu Porto Rico, Guam și insulele Filipine — a devenit o colonie americană.

Vezi bine, Frederic Remington mai neglijase un amănunt care era încă mai cel esențial: fîșia aceasta de pămînt, lungulață ca o șfanțelă — cea mai mare din arhipelagul Antilelor — era un adevărat imperiu al trestiei de zahăr. Iar plantațiile cele mai întinse aparțineau magnaților americani.

Zahărul stropit cu sînge

În toate limbile lumii, trestia de zahăr și-a cîștigat de veacuri un loc de multe plante invidiat. Zahărului, francezii îi spun „sucre" și — mari iubitori de cafea — nu pot concepe viața fără el. „Zucker"-ul german este pus pe același plan cu berea, ceea ce e lucru mare. De mii de ani, cu mult înaintea europenilor, popoare ale Asiei — în China și în India sau în insulele din Oceanul Pacific — se îndeletnicesc cu rafinarea zahărului din trestia cea mlădioasă. „Sakura" din limba sanscrită a ajuns la arabi sub numele de „sukhar". Numai americanii îl cunosc prin intermediul unor nume mai lungi: „American Sugar Refining Co", sau „American Sugar", sau „National Sugar Refining Co", sau „Cuban Atlantic Sugar Co". ...Dar indiferent cum i se spunea, din 1891 pînă-n zilele noastre el s-a confundat cu însăși existența Cubei.

La 23 august 1791, în San Domingo a izbucnit o mare răscoală. Flacăra revoltei a mistuit opt sute de plantații de trestie, aproape opt sute de plantații de bumbac, peste trei mii de plantații de indigo și peste trei mii de plantații de cafea. Rebeliunea populației dominicane a prilejuit un masacru cum puține se cunosc în istorie și un dezastru care a întrecut pînă și faimoasa erupție a Vezuviului. Cum însă răscoala a pornit de la rafinăria de zahăr Noah, omenirea a luat cunoștință despre faptul că viața muncitorilor de pe plantațiile de trestie nu este nici pe departe atît de dulce ca zahărul. Ziua, muncă ucigătoare la cel puțin 24 grade Celsius, cu un șorț de pînză atîrnat în jurul șoldurilor și o biată pălărie pe cap; noaptea, la lumina făcliilor, efortul fizic nu este de loc mai mic: trestia este mlădioasă și tare, ea se taie cu „machetele" — un fel de cuțite lungi — și operația aceasta cere o forță pe care n-o poți cîștiga mîncînd o mămăligă groasă și, numai o dată pe săptămînă, o bucată de carne uscată, americană. Iată de ce Benjamin Franklin a blestemat „zahărul stropit cu sînge", iată de ce în Europa s-a vorbit multă vreme cu groază despre „zahărul însîngerat".

Numai milionarii americani au rămas imperturbabili. Locul plantațiilor din San Domingo l-au ocupat acelea din insula Cuba și... prețul zahărului s-a ridicat. Afacerea era nespus de rentabilă.

În anul 1957, „baronii zahărului" au încasat beneficii de 600 milioane de dolari, la un capital de 810 milioane. Dar Cuba este totodată patria tutunului (cîștiguri de 45 milioane dolari), a fierului, a cobaltului, aramei și nichelului, — care au dat în 1957 beneficii de 165 milioane dolari. În același timp, Cuba importă tot ce-i trebuie din Statele Unite: făină și mărfuri conservate, orez și carne congelată, fructe uscate și grăsimi. S.U.A. cîștigă de două ori, de douăzeci de ori, de două sute de ori.

La Havana dictează trusturile zahărului — de la „Vest Indies Sugar Comp." la „Cuban Atlantic Sugar Comp" — „Trustul Internațional al Telefoanelor" (casa Morgan), „Pan American Airways" (zeul american al comunicațiilor aeriene), „Freeport Sulphur" (tiranul regiunii miniere Moa Bay), „United States Fruit Company" (caracatița nordamericană care înghite producția de fructe a întregii Americi latine).

Cum să nu-i fi spus yankeii, Cubei — „Insula bucuriei"!? Mai mare bucurie nici că se putea.

Doi sergenți devin tiranii unei țări

În anul 1880, patronii unui mare trust american de armament au furnizat Spaniei arme pentru înăbușirea răscoalei care izbucnise în Cuba. Aceleași arme au alungat, cu 18 ani mai tîrziu, pe spanioli din această parte a lumii.

În anul 1898, sergentul Frank Steinhart din regimentul 10 infanterie american, a debarcat în Cuba ca furier al generalului-comandant Brook. Dovedindu-se un ocupant „destoinic", el a ajuns să lucreze curînd în ministerul de război al S.U.A., ca „specialist pentru chestiunile cubane". Sfîrșitul războiului hispano-american îl găsește în Havana, în calitate de consul general al Statelor Unite. Cum însă poporul cubanez nu voia să schimbe jugul spaniol cu unul american, răscoalele se țineau lanț. Un corp expediționar american, trimis la cererea lui Steinhart, le potolește vremelnic, dar află năravurile consulului: fostul furier al generalului Brook preia concesiunea rețelei electrice a insulei și creează companii de asigurări, întreprinderi de transporturi, șantiere navale, rafinării de zahăr de pe urma cărora, firește, încasează partea leului. Cazinoul de la Havana este proprietate personală, după cum — ca reprezentant al băncii newyorkeze „Speyer Co" — îi ruinează pe fermierii cubani acordîndu-le împrumuturi cămătărești. În numai cîțiva ani, ser-

La Cazinoul din Havana, dansul milioanelor aflată servii protipendadei americane

În timpul sîngeroasei dictaturi a lui Bat Mii și mii de oameni au fost aruncați în torturi. O dată cu fuga lui Batista s-au de pe adversarii regim

gentul-consul a agonisit cîteva zeci de milioane de dolari.

Fulgencio Batista a fost şi el un simplu sergent. Incult şi brutal, s-a distins printr-o singură acţiune, în martie 1935: represiunea sîngeroasă a muncitorilor de pe plantaţii, aflaţi în grevă. Era tocmai ceea ce le trebuia „baronilor zahărului". În 1933, dictatorul Machado — procuristul lor — fugise cu avionul la New York, înspăimîntat de amploarea grevei generale. Sergentul Fulgencio se dovedise mai energic decît generalul Gerardo. Drept care avea să lepede curînd galoanele de subofiţer pentru a-şi pune el însuşi trese de general. Trecuse cu bine examenul cel mare: în ochii lui, întocmai ca şi în ochii acelora care puseseră ochii pe el, omul nu avea o valoare prea certă. Şi solda a fost majorată cu prima de zel, în raport direct proporţional cu simpatia de care se bucura în S.U.A. şi invers proporţional cu „simpatia" pe care i-o purta poporul Cubei.

Fapt este că Batista, întocmai ca imensa majoritate a faimoşilor „caudillos" din America de Sud, s-a menţinut la putere datorită regimului de teroare instaurat de el însuşi. La început n-a avut drept partizani decît dolarii şi baionetele americane. Restul a fost desăvîrşit prin intermediul unui sistem de corupţie unic în lume şi prin teroare.

Dansul milioanelor

Era o vreme cînd marii latifundiari cubani mai concurau cu milionarii americani şi îi sfidau în cluburile strălucitoare din Havana. În anii legilor prohibitive asupra băuturilor spirtoase din S.U.A., în cluburile şi cabaretele havaneze alcoolul curgea în valuri. Sute de avioane şi de vapoare transportau zilnic mii de americani dornici de „senzaţii tari". Aceştia împînzeau plajele cu nisip asemănătoare prafului de zahăr, terenurile de golf, cluburile, cazinourile, arenele sportive, hotelurile construite în marmură, pădurile umbrite de palmieri. În întreaga ţară, „bancherii zahărului" pîrjoleau păduri seculare de cedru şi abanos, de ulm şi de mahon, pentru a face loc trestiei atît de mult rîvnite. Ei au nimicit bogăţii de milioane, pentru a cîştiga de pe urma distrugerilor averi de miliarde. Ei au interzis populaţiei flămînde orice altă cultură decît aceea a trestiei, pentru a ridica cursurile acţiunilor la bursa din New York, pentru a înrobi popoarele. Ei au mistuit în fiecări mii de hectare de orhidee, podoabă şi bogăţie nepreţuită a insulei. Stăpînilor de cecuri nu le plac florile.

În Cuba — transformată de ei într-o „insulă a plăcerilor" — americanii însetaţi de cîştiguri fabuloase nu discutau decît despre afaceri. Şi în timp ce şomajul înregistra cifre uriaşe, în timp ce muncitorii de pe plantaţii mureau ca muştele de foame şi de insolaţie în bordeie acoperite cu paie, Havana se dezlănţuia în orgii care înspăimîntau pînă şi New York-ul, iar preşedintele Machado înghiţea torente de aur. Pentru a se putea menţine, guverna cu legi marţiale, închidea universităţile, aresta profesori şi studenţi, organiza bande teroriste din foşti criminali perverşi şi din prostituate sadice, presăra străzile capitalei cu cadavrele răzvrătiţilor, cărora li se aplicau pedepse corporale sălbatice şi li se tăiau venele, îşi arunca adversarii politici în apele pline de rechini ale portului Havana.

Fulgencio Batista a ridicat metodele înaintaşului său la rangul de rafinament. De la 10 martie 1952 (data loviturii sale de stat) pînă la fuga lui — fireşte, cu avionul, ca şi Machado — Cuba s-a aflat pe un vulcan. Corupţia, etalată fără scrupule la lumina zilei, i-a făcut atîţia duşmani cîţi n-au avut toţi dictatorii anteriori ai ţării, luaţi laolaltă. Fratele său, Antonio, fost ministru de finanţe, era traficant de stupefiante. Soţia lui, Martha Fernandez de Miranda, patrona loteria naţională. Barurile-expres şi aparatele „automate" de aperitive din cazinourile publice erau „specialitatea" cumnatului, Roberto Fernandez y Miranda. Cît despre cazinouri — unde rulau sumele cele mai considerabile — acestea constituiau monopolul dictatorului însuşi. O lege emisă de el în 1955 autoriza deschiderea unui „club de noapte" în fiecare hotel, în schimbul unei taxe de 25.000 dolari şi a plăţii unei sume reprezentînd 20% din beneficiile realizate. „Cluburile" acestea erau organizate de doi oameni de încredere ai lui, pe care şi-i făcuse prieteni în cursul exilului petrecut din 1944 în Florida: Meyer Lansky şi Louis Santos, supranumit „Santo Trafficante", regii jocurilor de noroc şi gangsteri cu „reputaţie" în Statele Unite. Cine se aseamănă se adună...

Coincidenţe se mai pot găsi în legătură cu Batista. Ca şi Gerardo Machado, el circula într-un automobil blindat. Întocmai ca pe vremea lui Machado, universităţile au fost închise, porţile închisorilor se deschideau de zeci de ori pe zi pentru a înghiţi noi deţinuţi, poliţia şi armata s-au înstăpînit, atotputernice, la adăpostul mitralierelor avioanelor şi tancurilor furnizate din belşug de S.U.A. Pe adversarii săi, Machado îi transforma în hrană pentru rechini sau îi suprima în plină stradă. În mai puţin de doi ani, Batista a „cu-

Pe străzile oraşelor şi satelor cubane mulţimea exultă: Batista nu mai este!

ista, Cuba devenise o aprigă închisoare. dosul gratiilor şi supuşi celor mai feroce chis şi porţile închisorilor, redînd libertăţii alui fostului dictator.

Numai trei luni pe an fumegă coşurile fabricilor de zahăr americane din Cuba. Apoi „regii zahărului" îi aruncă pe drumuri pe muncitori — sclavi moderni ai trusturilor. Sînt, printre ei, multe femei, mulţi copii. Armata permanentă de şomeri se ridică la peste o jumătate de milion la o populaţie de şase milioane.

rățat" — după propria-i expresie — 4000 de „indezirabili". Alte mii de oameni au fost pur și simplu castrați în beciurile poliției sau făcuți „dispăruți". În orașul Bayamo, într-o singură zi au fost spînzurați 26 de tineri. La Trinidad, la Cabayhian, spînzurătorile se integrau în peisajul orașului. Brutalii „rurales" — jandarmii satelor — trăgeau fără nici o somație asupra „suspecților".

Machado a fost un măcelar care s-a sprijinit pe bande de teroriști și pe armamentul american. El a fost nevoit, pînă la urmă, să fugă, înspăimîntat de furia mulțimilor dezlănțuite. În avionul pus la dispoziția sa de ambasada americană, apucase să introducă un singur bagaj: o ladă plină de bancnote.

Batista a fost și el un măcelar. Și el și-a sprijinit guvernarea pe mijloace teroriste și pe prietenii americani. Dar pe vremea lui — întocmai ca și pe vremea tiraniei medievale a lui Machado — poporul a luptat. Măcelarul a fugit cu un avion ce i se pusese la dispoziție de aceeași ambasadă americană și cu suma de 300 milioane de dolari.

Coincidențele, în istorie, au o semnificație de netăgăduit.

„Tornado"

Insula Cuba, asemeni altor insule din Antile, este adeseori bîntuită de un teribil taifun căruia i se spune „tornado". Un asemenea tornado s-a făcut simțit din nou în vremea din urmă. Este taifunul revoltei populare care a măturat din cale dictatura lui Batista. Lupta pornită de o mînă de oameni, devenită o mișcare a întregului popor, a culminat cu intrarea triumfală în Havana a forțelor populare înarmate. În această luptă multe jertfe au căzut și din rîndurile comuniștilor.

Maiorul Ernesto Guevara, unul dintre colaboratorii cei mai apropiați ai lui Fidel Castro, a făcut recent, într-un interviu acordat corespondentului lui „New York World Telegram and Sun", următoarea remarcă: „Cred că cetățenii Cubei vor ține minte că în timp ce guvernul american furniza lui Batista arme, numeroși membri ai partidului comunist și-au jertfit viața luptînd împotriva lui Batista".

Ernesto Guevara nu-i comunist. El știe însă că trupele lui Castro au intrat în Havana și pentru că luptătorii comuniști, prin greva generală organizată de ei, au determinat, la sfîrșitul anului trecut, prăbușirea dictaturii lui Batista în jumătatea țării, la acea oră încă neocupată de insurgenți. El știe că printre patrioții care au pornit lupta, comuniștii au numărat mii și mii. Guevara își amintește de cuvintele rostite acum șase decenii de Jose Marti, „apostolul Cubei": „Sîngele celor ce au dreptate, nu curge niciodată în zadar".

Mult sînge de comuniști a curs pe pămîntul Cubei, pentru dreptatea celor mulți. Din el s-a născut urlașul „tornado" al voinței populare care a spulberat zgura dictaturii fesciste.

„Baronii zahărului" sînt înnecați. În luna ianuarie — în Cuba, lună a secerișului — nu Batista a fost acela care a cules recolta de trestie. Necazul e mare, în „insula bucuriilor"! Pentru „Azucarera Vertientes Camguey de Cuba", pentru „United States Fruit", pentru „baroni"...

Roman la modă!

de Sergiu FĂRCĂȘAN

Cu salvele mai tuturor bateriilor criticii publicitare americane este salutat acum un nou roman, care figurează primul pe lista bestsellerilor — cărțile ce se vînd cel mai bine. 80.000 noi exemplare se află sub tipar.

„Unul dintre cele mai vesele și mai triste romane ale anului!" — exclamă, în culmea entuziasmului, Elisabeth Janeway în revista „New York Times Book Review". „Doamna Janeway — ne explică revista — este în același timp și critic de beletristică și autor de cărți ca „Fetele Walsh" sau „Părăsindu-și căminul".

Romanul care a stîrnit entuziasmul doamnei critic și pentru a cărui prezentare revista oferă un spațiu generos se numește „Lolita". Autorul lui, deși american, pare, după nume, a face parte dintr-o bună familie albgardistă, căci îl cheamă Vladimir Nabokov. Într-adevăr, avînd ca bunic un ministru care-l ajuta pe țarul Rusiei întru facerea dreptății (e vorba de ministrul de justiție țarist Nabokov) și ca tată pe un alt „om de stat" de aceeași teapă, sluga țarului, fugită de revoluție, a ajuns acum, nici mai mult, nici mai puțin, profesor de literatură la Comell (S.U.A.) în care calitate, la 59 de ani, scrie romane pornografice și decadente de soiul celui amintit aci.

Revista „Newsweek" îi salută cartea cu întrebarea „Cea mai țocantă a anului?". Și conchide cu cuvintele: „scandaloasă, dar..." (punețe, puncte). Un critic cunoscut, Lionel Trilling, afirmă că monstrul înfățișat în această carte va apărea cititorului tot mai puțin „oribil" și tot mai mult „uman". „Lolita" este o operă literară majoră" — declară sentențios revista „Time", adăugînd: „totodată ea este o carte de scandal". În sfîrșit, entuziasta recenzentă din „New York Times", într-o mare eronică intitulată pompos „Tragedia omului mînat de dorință", ne spune că această carte a lui Nabokov „e una dintre acelea care circulă cu o trenă foarte lungă de păreri, cu o mare reputație. Prima oară cînd am citit „Lolita" — scrie recenzenta — am socotit că-i una dintre cele mai nostime cărți pe care le-am citit vreodată (aceasta era versiunea ei scurtată). A doua oară cînd am citit-o, neprescurtată, am socotit-o una dintre cele mai triste cu putință".

Eroul acestei cărți, Humbert Humbert, e un om vîrstnic, poet ratat, critic diletant și, din fericire pentru roman, posesor al unui venit care-i asigură o existență sigură. Spun „din fericire pentru roman", deoarece dacă ar trebui să muncească pentru a trăi, astfel de eroi n-ar mai avea timp și posibilități să se țină de isprăvi ca acelea care urmează. Humbert Humbert — ne spune recenzenta — „are o enormă problemă personală": nu-l atrag, din punct de vedere erotic, decît fetițele de 9-10, maximum 14 ani. Așadar, celebrul și mult slăvitul roman e, cum s-ar spune în termeni juridici, povestea unui bătrîn corupător de minore. Într-adevăr, ar fi fost păcat să nu i se facă reclamă unui astfel de erou. Numai el mai lipsea din galeria literaturii decadente.

În existența eroului se ivește — cum se spune — „femeia vieții sale" sau, mai bine zis, fetița vieții sale, un copil numit Lolita, care trăiește într-un mic orășel american.

Eroul se căsătorește cu mama Lolitei, o văduvă pe care o ia de nevastă în vederea cuceririi copilului ei. Această murdărie e, probabil, elementul care a făcut-o pe amabila cronicară să exclame că „Lolita" e sea mai amuzantă carte pe care a citit-o vreodată. Dar și mai „distrastic" devine romanul cînd corupătorul de minore se pregătește să-și asasineze soția pentru a putea vedea singur și nestînjenit de bună creștere a copilului la care rîvnește! Amuzant, nu? Doamna critic exclamă, mulțumită: „Visele se adeverese... (soția) e ucisă într-un accident".

Pînă acum însă, tot ce-a fost nu-i decît floare la ureche. Lingîndu-și busele de delectare în fața subtilităților create de arta bătrînului albgardist, eronicara descrie ceea ce numește „odiseea viciului" și „zborurile și fugile schizofreniei" sau, mai simplu, felul cum vreme de doi ani bruta bătrînă își bate joc de copilul nenorocit care i-a rămas pe mînă.

Nu putem să vorbim, ca doamna Janeway, de „odisee", „fugi", „spirale" etc., pentru a înnobila isprăvile eroului corupător de minore. Monstrul schizofrenic, batjocorind orfana, nu poate totuși face o minte de copil să înțeleagă ce e „iubirea" — și încă ce iubire! Pînă la urmă, „educația" primită izbutește să mutilieze sufletul fetiței, care fuge, desigur, nu cu un om normal, ci cu un alt monstru. Eroul se internează unde-i era de la început locul, adică într-un ospiciu. Toate aceste momente sînt numite cînd nostime, cînd tragice, de către generoasa doamnă cronicară.

După un timp, eroina, Lolita, se întoarce la tatăl și amantul ei, care pornește în urmărirea monstrului, năclăindu-i în sînge. Totul e scris la persoana întîi: citim, chipurile, memoriile scrise de Humbert Humbert la închisoare, în așteptarea unei condamnări pentru omucidere. Astfel, cartea se încheie în chipul cel mai fericit, cu următorul bilanț: un corupător de minore schizofrenic, o căsătorie mincinoasă, un accident mortal, un copil batjocorit și pervertit, încă un monstru, o răpire, o internare în ospiciu, o răzbunare sîngeroasă, un asasinat și arestarea — totul în 319 pagini. Iar la urmă, în epilog, sosește însuși autorul, domnul Vladimir Nabokov în persoană, să ne încredințeze — într-un interviu din „Newsweek" — că romanul nu cuprinde nici o morală. Zău, maestre, vă subapre iaști!...

Dar doamna cronicară, în extazul ei religios pentru această strălucită operă a decadentismului, se teme ca nu cumva noi, muritorii de rînd, care nu ne ocupăm cu coruperea minorelor, să nu înțelegem mesajul profund al acestei prea simpatice și prea artistice cărți. De aceea, ne explică pasionat: scopul cărții e să ne arate cît de dureroasă e o pasiune, o dorință ce se cere neapărat satisfăcută egoist, fără a ține seama de efecte. Ingenios sistem. Tot astfel s-ar putea scrie un roman despre un om care sugrumă pe altul în tramvai, spintecă încă doi și se spînzură; se va găsi cu siguranță o doamnă amatoare de senzații tari care să exclame: această profundă carte ne arată că nu e bine să mergi cu tramvaiul în orele de aglomerație maximă.

Și asta se cheamă subtilitate! Acesta e modelul pe care vor să ni-l dea cei ce denigrează arta realismului socialist, cei ce se declară amatori de „noutate", „modernism", inclusiv revizioniștii literari din unele țări pentru care romanele americane în genul Lolitei sînt o adevărată evanghelie! Nu mai începe vorbă că doamna cronicar împodobește și trăsăturile tehnico-formale ale cărții cu cele mai grozave calificative „tehnică strălucitoare", „umor major" (într-adevăr cît umor trebuie să fie în scena coruperii unui copil căruia îi oferi bomboane!), „peneulă colorată", mă rog, tot ce vreți, inclusiv pornografie: „Cît despre conținutul pornografic — spune doamna — știm cîteva cărți și mai și...". Ca orice critic decadent bine informat!

Există însă un punct unde cronicara lui „New York Times Book Review" a cam exagerat. Vorbind despre tema cărții, despre nebunul asasin și corupător de minore, dumneaei exclamă încîntată: „Humbert e fiecare dintre noi".

— Zău, doamnă, stăpîniți-vă... Dacă stăruiți cu tot dinadinsul, fiți dv. Humbert. Să mai fie Humbert poate și domnul Nabokov și încă vreo cîțiva prieteni... Fiți rezonabilă, credeți-ne, e destul și atît! Nu-i nevoie să afirmați că întregul popor american e compus numai din Humberți. Zău, nu-i frumos! Dacă vreți neapărat să știți cine e Humbert cu adevărat, o să vă spunem noi: Humbert este romanul burghez reacționar de astăzi, Humbert e sistemul de artă decadentă. Toate semnalmentele corespund perfect: corupe minorele, e ratat ca scriitor și diletant în calitate de critic, e schizofrenic, bun de ospiciu și năclăit de sîngele monștrilor, huliganilor, asasinilor pe care-i formează; în plus, ca și Humbert, autorul său are un venit sigur, primește bani de undeva; se știe de unde...

DACĂ N-AR FI, NU S-AR POVESTI

de Viorica FILIPOIU
Fotografii de S. STEINER

Trecînd pragul Institutului de folclor, îmi aduc aminte uneori de palatul cel din poveste cu porţile deschise şi masă întinsă tuturor. Folclor înseamnă creaţia poporului, şi cel care a pregătit bucatele e oricînd poftit la banchet. Oricînd vii la Institutul de folclor, eşti bine primit. Oricînd vii, preţioasele tipărituri, colecţiile de fotografii, înregistrările păstrate aci îţi sînt puse cu dărnicie la dispoziţie.

Vizitatorii Institutului sînt numeroşi şi de toate felurile. Pe urmele bucumaşului maramureşan sau ale lăutarului din cîmpia dunăreană, chemaţi aci să-şi înregistreze cîntările, vin compozitori de muzică simfonică, poeţi, scriitori, păpuşari — toţi acei ce vor să se adape la sursa inspiraţiei folclorice. Vin totodată să caute îndrumare aci specialiştii culturii de masă, ai Radiodifuziunii, ai Cinematografiei, ai caselor de discuri „Electrecord".

Într-adevăr, cercetarea teoretică nu epuizează misiunea Institutului de folclor... Lui îi revine sarcina de a asigura trăsătura de unire dintre fenomenul folcloric tradiţional şi contemporaneitate, de a înlesni osmoza între creaţia cultă şi cea populară.

Se împlineşte anul acesta un deceniu de la înfiinţarea Institutului de folclor. El a luat naştere în 1949 cu cîteva fonografe cu cilindri de ceară şi a devenit, în 1959, prin sprijinul activ şi grija susţinută a partidului şi guvernului nostru, unul din cele mai mari din toate instituţiile similare din Europa, care se ocupă cu folclorul unui singur popor.

Folcloriştii din Uniunea Sovietică, din ţările de democraţie populară, din China, Coreea, India, R.A.U., din S.U.A., Japonia, Iran, din ţările Americii latine, din Anglia, Franţa, Italia, Norvegia etc., vizitează Institutul nostru de folclor. În luna august a acestui an, ţara noastră va găzdui a 12-a conferinţă anuală a Consiliului internaţional de folclor.

Prin munca asiduă a cercetătorilor noştri ştiinţifici, creaţia populară românească, atît de puţin cunoscută înainte, a intrat în circuitul folcloristic universal.

Una din permanentele preocupări ale Institutului de folclor este depistarea şi studierea fenomenului folcloric contemporan. Actualmente, cercetătorii Institutului pregătesc o culegere de mari proporţii, „Folclorul în R.P.R." în 50 de volume cuprinzînd monografii regionale şi tematice ale folclorului de pe întreg cuprinsul ţării noastre. Una din temele acestor monografii este folclorul din centrele muncitoreşti. Altă temă se referă la acele creaţii populare ce oglindesc transformările sociale de astăzi: folclorul nou.

Cu prilejul vizitei noastre la Institutul de folclor, am spicuit cîteva frînturi din basmele şi cîntecele ce vor fi tipărite în aceste culegeri.

CUM AU VENIT GUŞAŢII PE LUME

În trenul cel mic ce mergea de la Hunedoara la Govojdie, Petre Spăriosu, mecanic de motocompresoare, în vîrstă de 30 de ani, a povestit cercetătorului Octavian Bîrlea o legendă-parodie a guşaţilor din ţinutul Pădurenilor, care suna cam aşa: Dumnezeu şi sfîntu' Petru au deschis pe pămînt o fabrică de oameni. Dumnezeu e director — sfîntu' Petru director-adjunct. Pe cînd producţia e în toi, dumnezeu e chemat să plece în delegaţie „*la minister*". Cine altul să-i ţină locul decît directorul-adjunct? Sfîntu' Petru se apucă pe dată şi face şapte oameni. Procesul de „fabricare" a omului persiflat cu subtilitate: „*Face şapte oameni şi le tot duce furtunu să baje suflet în ei, apoi trebuie să apese pe un buton, pe o supapă, să meargă aceeaşi cantitate de aer în ei*". Cînd însă să apese pe buton, iată-l pe dumnezeu că intră pe poarta fabricii. Directorul-adjunct se fîstîceşte; uită să ridice degetul de pe buton; cei şapte oameni ies guşaţi. Dumnezeu atunci îl ceartă, zicînd: „*Apăi bine, Petre, mi-ai stricat o grămadă de material!*". Sfîntu' Petru se oferă să-şi repare radical greşala. Însă dumnezeul-director e mai generos: „*Las'că le găsim şi lor loc să trăiască. Du doi în Topliţa, doi în Vălări, doi în Hăjdău şi unu' în Floresa*". Şi uite-aşa s-au răspîndit guşaţii în ţinutul Pădurenilor-Hunedoara.

Desigur, în povestirea lui Petre Spăriosu s-a imprimat pecetea mediului muncitoresc. Petre Spăriosu a preluat o legendă tradiţională şi a răsturnat-o, a făcut o parodie a legendei. A închipuit o snoavă satirică la adresa mecanismului tradiţional al explicaţiilor supranaturale, superstiţioase. Povestirile lui Petre Spăriosu vor fi tipărite în primul volum din monografia folclorică a ţinutului Pădurenilor.

CU O CAPRĂ ŞI UN COSTRUŞ

Acum cîţiva ani, acelaşi folclorist l-a cunoscut la Fundul Moldovei, lîngă Pojorîta, pe Gheorghe Zlotar. A fost o adevărată descoperire. Gheorghe Zlotar e unul dintre rarii creatori de basme. La Fundul Moldovei, Gheorghe Zlotar era cunoscut ca zidar. Uneori, seara, cînd vecinii se strîngeau la răspîntie, Gheorghe Zlotar povestea Se aprindea atunci la faţă, gesticula, istorisea... În vîrtejul tradiţionalelor peripeţii basmice, eroii lui Gheorghe Zlotar se profilează în chip revoluţionar, potrivit unei foarte limpezi conştiinţe de clasă a povestitorului.

În basmul „*Cu o capră şi un costruş*", împăratul biruit de voinic consimte să-i dea acestuia tronul şi fata de soţie, însă eroul

Comuna Fundul Moldovei din regiunea Suceava este vestită în toată ţara pentru comorile de artă populară date la iveală. Cercetătorii Institutului de folclor vin adesea prin aceste locuri pe care niciodată nu le părăsesc fără o recoltă artistică.

In ultimele numere ale revistei noastre au apărut cîteva reportaje în care s-au dezbătut diverse aspecte ale apărării avutului obștesc. În continuarea acestor reportaje publicăm convorbirea pe care un redactor al nostru a avut-o cu tov. Gheorghe Aanei, procurorul-șef al orașului București, despre rolul legilor în apărarea avutului obștesc

ÎN APĂRAREA PROPRIETĂȚII SOCIALISTE

— convorbire cu procurorul-șef al orașului București, tov. Gheorghe Aanei —

— Problema pe care vrem s-o punem în discuție este apărarea avutului obștesc. Subiectul îl constituie oamenii care nu respectă acest avut al tuturor. Avînd în vedere actualitatea ei, v-am ruga să ne spuneți: indivizii care comit infracțiuni cunosc legile țării care apără acest avut?

— În activitatea mea am constatat, și pot să afirm fără nici o rezervă, că cei care săvîrșesc infracțiuni împotriva avutului obștesc cunosc foarte bine legile țării care apără acest avut.

În apărarea lor, infractorii, pentru a scăpa de răspundere, invocă fel de fel de motive. Niciodată nu am auzit ca vreun infractor să afirme că nu a știut că legea îl pedepsește dacă delapidează sau fură din avutul obștesc. Dimpotrivă, ei știu dinainte că, în cazul cînd vor fi descoperiți, legea îi va pedepsi și, din acest motiv, își și iau măsuri de prevedere din cele mai variate. Mai mult chiar, am constatat că unii infractori cunosc foarte bine legislația, pe care de multe ori caută cu abilitate să o interpreteze în așa fel încît să scape de răspundere sau să-și diminueze vina

— S-au făcut acțiuni de popularizare a acestei legi?

— Fără îndoială că da. Atît de către Procuratură, cît și de către tribunale, organele de miliție, Societatea pentru răspîndirea științei și culturii, Asociația Juriștilor etc. S-a urmărit să se popularizeze nu numai acele dispoziții legale care sancționează infracțiunile împotriva avutului obștesc, ci și acele prevederi a căror respectare previne săvîrșirea unor atari infracțiuni. De pildă s-au făcut acțiuni de popularizare a dispozițiunilor legale care reglementează evidența și păstrarea bunurilor și valorilor ce formează avutul obștesc, care reglementează circulația acestor bunuri, care reglementează situația cadrelor de gestionari și de mînuitori de valori și altele.

— Care este eficiența practică a acestor acțiuni?

— Acțiunile despre care am vorbit mai înainte au avut și au rezultate pozitive. Ele se încadrează în ansamblul măsurilor complexe luate de Plenara C.C. al P.M.R. din 9-13 iunie 1958 cu privire la prevenirea și scăderea coeficientului infracțiunilor împotriva avutului obștesc.

Rezultatele acestor măsuri — implicit ale acelora la care m-am referit — au început să se simtă numaidecît celor care atentează la bunurile poporului este în scădere față de trecut.

— Care sînt cele mai frecvente infracțiuni împotriva avutului obștesc?

— Delapidarea și furtul din avutul obștesc. Articolul 236 din Codul penal prevede că „Însușirea, folosirea sau traficarea de către un funcționar, în interesul său ori pentru altul, de bani, valori sau vreun alt bun din avutul obștesc pe care le gestionează ori administrează, constituie infracțiunea de delapidare și se pedepsește în raport cu valoarea pagubei produse...“

Atunci cînd însușirea de bani, valori sau vreun alt bun din avutul obștesc se face nu de către cel care le gestionează ori administrează ci de alte persoane, se săvîrșește infracțiunea de furt din avutul obștesc, pe care o prevede și o pedepsește articolul 5361 din Codul penal.

Codul penal prevede că, atît pentru delapidare cît și pentru furt din avutul obștesc, pedeapsa este în raport cu valoarea pagubei produse. Astfel, gestionarul Mercare Florea, care a delapidat suma de 6.472 lei, a fost pedepsit cu 5 ani închisoare corecțională, iar gestionarul Trandafirescu Miron, care a delapidat 50.810 lei, a fost pedepsit cu 23 ani muncă silnică.

Avutul obștesc mai poate fi păgubit și prin alte infracțiuni ca, de pildă, abuzul în serviciu, neglijența în serviciu, infracțiuni economice și altele, care, de asemenea, se pedepsesc în raport cu valoarea prejudiciului produs.

— Care sectoare sînt cele mai afectate prin infracțiunile îndreptate împotriva avutului obștesc și de ce?

— În Capitală, sectorul cel mai frecvent este comerțul de stat, înțelegînd prin aceasta că valoarea prejudiciilor aduse avutului obștesc, prin infracțiuni, este mai mare în acest sector. Cauzele sînt multiple, din care motiv mă voi referi la cele mai importante: o primă cauză, după părerea mea, o constituie lipsa unei evidențe exacte a mărfurilor care intră și ies din depozite. O altă cauză o constituie lipsa unui control temeinic și continuu asupra gestiunilor materiale și bănești.

Revizorii de inventariere care funcționează pe lîngă organizațiile comerciale efectuează operațiile de inventariere la termene mult prea lungi, iar uneori fără a avea o calificare ridicată, din care cauză nu întotdeauna descoperă toate lipsurile în gestiune. De asemenea, revizorii contabili ai secției de control financiar luiera de pe lîngă Comitetul executiv al Sfatului Popular al Capitalei nu reușesc să controleze fiecare gestiune cel puțin o dată pe an, din care motiv, atunci cînd efectuează revizii, prejudiciile ce le descoperă sînt mari.

Așa s-a întîmplat cu gestionara Ștefan Pană Elena, în gestiunea căreia s-a constatat o lipsă importantă. Evident că dacă acestei gestionare i se fiocau revizii mai dese, paguba ce s-a adus avutului obștesc ar fi fost mai mică.

O altă cauză o constituie îngăduința inadmisibilă pe care o manifestă unii conducători ai organizațiilor comerciale față de jefuitorii avutului obștesc prin aceea că, deși au cunoștință de infracțiunile săvîrșite de gestionari, nu totdeauna îi deferă Procuraturii, sau îi deferă cu mari întîrzieri. Așa, de exemplu, a fost cazul de la O.C.L. „Aprozar“ din raionul I.V. Stalin, unde un gestionar care în 1955 a delapidat suma de 11.915 lei a fost deferit Procuraturii abia după 3 ani.

— Nu sînteți de părere că și persoanele cu antecedente penale au un anumit rol în păgubirea avutului obștesc?

— Consider că la această întrebare nu se poate răspunde nici categoric da, nici categoric nu. Citeodată se aplică proverbul bine cunoscut „Lupul își schimbă părul, dar năravul ba“, iar altădată se aplică un alt proverb tot așa de bine cunoscut „Cine se frige cu supa, suflă și în iaurt“. Mulți infractori, după ce au săvîrșit o anumită infracțiune și după ce au executat pedeapsa la care au fost condamnați, devin oameni cinstiți și se integrează în efortul colectiv de construire a socialismului. Alții însă, sînt infractori înrăiți care, după ce execută pedepsele la care au fost condamnați chiar pentru infracțiuni împotriva avutului obștesc, caută din nou să se angajeze — și din păcate uneori reușesc — tot în posturi de gestionari sau mînuitori de valori, pentru ca astfel să continue să sustragă bunuri din avutul obștesc.

Următorul exemplu este semnificativ: Cristea Dumitru a fost condamnat în 1951 la 3 ani închisoare pentru tîlhărie. În anul 1957, fiind gestionar, a delapidat bunuri din avutul obștesc, pentru care fapt a fost condamnat la 6 luni închisoare. După ce a executat și această pedeapsă, în 1 martie 1958 a reușit să se angajeze la o unitate aparținînd de T.A.P.L. „Grivița roșie“. De la 1 martie 1958 pînă la 31 iulie 1958 el a delapidat 28.568,49 lei. Pentru această ultimă faptă a fost condamnat la 12 ani muncă silnică. Spre a evita situații de felul celei arătate, este clar că în angajarea de gestionari și mînuitori de valori trebuie o deosebită vigilență și respectare strictă a dispozițiunilor legale care reglementează această problemă.

— Cine sînt cei care jefuiesc avutul obștesc?

— Elementele care jefuiesc avutul obștesc le putem împărți în două mari categorii: o primă categorie o constituie rămășițele foștelor clase exploatatoare, elemente înrăite, dușmănoase regimului democrat-popular, care atentează la avutul obștesc cu un singur scop: să se îmbogățească fără muncă și, în același timp, să lovească în proprietatea socialistă, baza sfîntă și de neclintit a regimului nostru (Nu trebuie să uităm că și propaganda imperialistă îndeamnă, mai ales prin unele emisiuni radiofonice, la delapidări).

A doua categorie o constituie elementele cu o conștiință înapoiată, aflate sub influența moravurilor burgheze și care urmăresc să-și asigure existența fără a munci în mod cinstit.

— Ce credeți că ar trebui făcut în viitor pentru a se preveni în mai mare măsură infracțiunile împotriva avutului obștesc?

— Cred că ar trebui făcute trei lucruri principale în primul rînd să se creeze un și mai puternic curent de opinie de masă împotriva hoților și delapidatorilor, astfel încît cei ce săvîrșesc asemenea fapte să fie supuși oprobiului public. În al doilea rînd, consider că este necesar să se asigure o strictă respectare a acelor dispoziții legale care au rolul să prevină prejudicierea avutului obștesc și anume: dispozițiunile legale care reglementează evidența și păstrarea mărfurilor și materialelor, dispozițiunile legale care reglementează inventarierea bunurilor ce formează avutul obștesc, dispozițiunile legale care reglementează controlul asupra gestiunilor materiale și bănești, cît și dispozițiunile legale care reglementează problema cadrelor de gestionari și mînuitori de valori. În al treilea rînd, și ca un corolar al măsurilor pe care le-am arătat mai înainte, este munca neobosită, perseverentă, de mare răspundere a organelor de justiție, procuraturii și miliție. Printr-o atitudine fermă și intransigentă, pătrunsă de înalta vigilență revoluționară, ele trebuie să descopere la timp, să tragă la răspundere și să lovească fără cruțare în acei care prejudiciază proprietatea socialistă.

---

lui Gheorghe Zlotar răspunde așa: *„De, înălțate împărate, fata dumitale îi fată de-mpărat. Eu is om sărac: nu se lovește petic de sac! Eu ag gîndi așa: ca să-mi dai coroana mie, să stăpînesc eu țara și eu să-mi ieu pe cine-oi vra eu“*. Împăratul se învoiește. Voinicul își ia de nevastă *„o fată care-o fost cea mai necăjită dintre tăte fetile. Și apoi i-a ajutat pi oamenii necăjiți, pi tăț oamenii necăjiți e-o ajutat“*. De bunăseamă, politica voinicului nu-i pe placul împăratului. Da' voinicul de colo, scurt: *„Eu știu ce fac! Io-s la putere amu, nu dumneata!“* Atunci fiica împăratului întinde o cursă voinicului ca să-l prăpădească. Dar pînă la urmă, tot voinicul iese învingător. De-acu nu-i mai arde de joacă! *„Famelia regală, cît o fost, tătă o făcut-o praf și cenușă“*... Voinicul devine împărat și primește sfatul următor: *„De astăzi înainte, dumneata vei pune la guvern tăt oameni ca și dumneata“*. Și așa face voinicul. *„Și-o pus la guvern miniștri și aceia o trăbuit izgaci cum o fost el, din pătura lui“*.

Basmele lui Gheorghe Zlotar vor apare într-un volum personal, în cadrul unei monografii a folclorului din nordul Moldovei.

DRAG MI-E LA GOSPODĂRIE

Cine răsfoiește colecțiile de folclor nou, păstrate în institut, își dă seama că marele poet anonim a întocmit un adevărat hronic al evenimentelor revoluționare din țara noastră petrecute în cei aproape 15 ani ce au trecut de la eliberare (*„Foaie verde lemn ingust,/pe la Două'trei August,/ cîndu-i mărul bun la gust.../ răsărit-a soarele..“*) și în cei 11 ani ce s-au scurs de la proclamarea republicii (*„Noi trăim azi într-o lege,/fără-un șmecher hoț de rege“*).

Evenimentele de seamă din viața poporului nostru au avut toate ecou în cîntul popular. Și, printre acestea, un loc de seamă îl ocupă succesele în lupta pentru transformarea socialistă a agriculturii: *„Bucuria intră-n casă,/casa casă,/ masa masă./Colectiva noastră-n sat/pe țărani i-a adunat;/ Duduie batoza-n plin,/ traiul nostru e mai bun“*.

Înșirarea unor asemenea cîntece poate fi făcută pe mii și mii de pagini. Ceea ce, desigur, nu ne putem permite s-o facem. De aceea încheiem, dînd cuvîntul unor poete populare care își exprimă dragostea pentru viața cea nouă.

Prima aparține mediului muncitoresc. Ea cîntă așa:

Foaie verde tămîioară,
Drag mi-e să fiu lucrătoare
Lucrătoare țesătoare
Pentru lumea muncitoare!
Și eu mă simt fericită
Că-i pentru țara iubită.
Noi cu toții să muncim
Socialismul să-l clădim!

Iar fata de la țară zice așa

Nu gîndi, mîndruț, că-mi pasă.
Și de-ai zis că nu-s frumoasă
Nu-s frumoasă, nici m-oi fa.
Om hireș n-oi înșela
Ca altele cu zestrea;
Și întîia-n sat n-am fost,
Da' amu-s prima-n colhoz!

. . . . . .

Amu nu îi cum a fost
Cel din frunte șază jos
Cum ne așezau pe noi
Chiaburii și cei ciocoi!
Amu timpul s-o schimbat
Pă săraci o ridicat
Și nouă cinste ne-o dat

SCRIITORI și CĂRȚI

PASIUNEA NOULUI

Debutul în literatură autorul *Cuscrilor* și l-a făcut ca reporter. *Drumuri, drumuri*, recomanda o sensibilitate lirică vibrantă și sinceră (uneori supărătoare: atunci cînd se exprima printr-un abuz de metafore). Dar, s-o recunoaștem, scriitorul a depășit lirismul juvenil al începuturilor sale, lăsînd cale liberă dezvoltării nestingherite unor certe calități de prozator. *Cuscrii* reprezintă o reală maturizare a mijloacelor de construcție, caracterizare și expresie epică. În *Cuscrii* a biruit în primul rînd simțul nou, precum și înțelegerea că prefacerile socialiste din viața oamenilor se integrează într-un proces complex, care refuză viziunea superficială a realității. Conștiința acestui adevăr l-a ferit pe prozator de șabloane, de monotonia siropoasă, ca și de frumusețea convențională a descripțiilor patriarhalizante din perspectiva cărora colectivizarea agriculturii apărea nu o dată o stereotipă sărbătoare agresată. Ghilia ne-a înfățișat locul în care se desfășoară acțiunea romanului, satul Hîrtoapele, în vara anului 1952, cu realism și originalitate. Momentul evocat este unul al încordării și luptei, deoarece în sat urmează să ia ființă o gospodărie colectivă. Împrejurare care provoacă fierbere, naște frămîntări, spulberă prejudecăți.

Alecu Ivan Ghilia: „Cuscrii", E.S.P.L.A. 1959.

pune în cumpănă vechile deprinderi cu datele inedite și perspectivele unor noi situații.

Perspectiva din care sînt urmărite evenimentele este cea a scriitorului comunist interesat de primenirea intervenită în viața satului ca efect al înfrunțării dintre purtătorii idealului înaintat și cei care se opun traiului prosper, luminos. Bineînțeles că nici chiaburul Bursuc și nici aferistul Gavrilă Marchidan, seminaristul Nelu sau lacomul Maftei Zvorișteanu nu privesc cu ochi buni ideea înființării gospodăriei colective. Totuși aceștia înțeleg că tendința socială obiectivă este mai puternică decît ei și că între dorințele lor și necesitatea istorică, aceasta din urmă are cuvîntul decisiv. De aceea recurg la un „compromis", cu concursul carieristului Costin Marchidan, fiul lui Gavrilă, ei încearcă să îndepărteze din colectivă pe toți acei care i-ar putea stingheri în planul lor de a înființa o așa-zisă colectivă pe care s-o administreze ei după cum le va plăcea. Aruncă oprobiul asupra mijlocașului Petre Istrate, iubit de întreaga obște, îl declară chiabur, provoacă retragerea prietenilor săi și încearcă să lovească și să paralizeze organizația de bază. Dar acest plan omite să ia în considerație forța comuniștilor, cinstea și energia țăranilor muncitori care știu ce drum au de ales. Ion Airinei, secretarul organizației de bază, și ceilalți oameni sinceri și hotărîți, ca Andrei Obadă, Lungu Pintilie etc., le vin de hac intriganților perfizi și, în spiritul luptei de clasă, restabilesc adevărul. Bătălia cu vechiul este astfel cîștigată definitiv.

Romanul are o compoziție strînsă, o acțiune captivantă care antrenează într-un conflict real, autentic, numeroase personaje, dintre care numai cîteva sînt văduvite de complexitate sufletească. Altminteri bun analist, Al. Ivan Ghilia ne-a dăruit o carte care se situează, prin problematica abordată, în cea mai strictă actualitate și ale cărei pagini promovează cu pasiune nou din realitatea noastră socială.

H. ZALIS

O PICĂTURĂ de CERNEALĂ

JOS PĂLĂRIA!

de Dragoș VICOL

Am cutreierat în toamna trecută Maramureșul, pentru întîia oară în viață. Știam despre ținutul acesta, încă din copilărie, că e mai sărac decît sărăcia și mai flămînd decît foamea. Dar călătorind acum pe drumurile țării dintre munți, vechea imagine s-a tocit, s-a șifonat, făcînd loc altei, mai vii, imagini a unui Maramureș tînăr, generos, tulburător.

Într-o duminică dimineața am ajuns la Ocna-Șugatag să văd primăriile rurale, înființate într-o regiune bîntuită cîndva de bolile sociale. Două clădiri cochete, splendid întreținute, de o parte și de alta a șoselei.

Pe șosea doi țărani — păcurari după îmbrăcăminte — se întrebau:

— No, care-o fi?.. Ăst' din stînga, ori ăst' din dreapta?

— Păi nu-nțelegi-or fi, mai Vișovan!.. Nu vezi că scrie pe firmă?

— Văd!... și zic: faie *spitanț*!

— Faie?... Numa' atîta?! Ia te uită bine!... E și faie, și mare, și de folos!

— Dreț! Măcar că nici ce-ai spus tu nu-i de-ajuns! Pe la noi n-o fo'nicicînd așa ceva!...

— N-o fo'! Du' amu este'

— No vezi bine că este!... Și dacă este, jos pălăria, mai Cluc, măi, că nici Gutinul nu-i mai faie ca el!... Înțeleși-mă-ș?..

Și-au scos amîndoi căciulile și-au intrat apoi, mîndri din cale-afară, în spital — să-și vadă nevestele internate acolo cu pruncii.

Eu m-am călătorit mai departe să văd oamenii Maramureșului. I-am ospeții pe colectiviștii din Sărința și Cîmpulung la Tisa și m-am bucurat de rodul ogoarelor lor; am gustat cas dulce la ciobanii întoarși din Călinești, am intrat la Școala populară de artă din Sighet să văd țărance cîntînd la pian și la acordeon, și pretutindeni am auzit cele două cuvinte rostite cu mîndrie și admirație:

— Jos pălăria!..

Și-am înțeles atunci tîlcul lor. „Jos pălăria!" e un superlativ al superlativelor! Două cuvinte în care încap atîtea simțăminte: bucurie, mîndrie, admirație, emoție, încredere, recunoștință...

Și înțelegîndu-le tîlcul, au m-am putut stăpîni să nu rostesc: „Jos pălăria!" în fața munților de mere din Gospodăria colectivă din Remeți, în fața Complexului turistic din Borșa, în fața covoarelor pe care le țese Maria Herbei din Vad, în fața melodiilor pe care le cîntă cu atîta căldură și înțelepciune Ileana Mihai, tînără țărancă din satul Iapa, elevă a Școlii populare de artă din Sighet; în fața băeșilor și a forestierilor; în fața satului pe care numele acestia l-au făcut în era socialistă...

ACTUALITĂȚI LITERARE

DIN ȚARĂ

● EDITURA ACADEMIEI R.P.R. a publicat *Dicționarul limbii române moderne* care sintetizează într-un singur volum materialul lexical din cele patru volume anterioare ale *Dicționarului limbii române literare contemporane*. Lucrarea cuprinde peste 50.000 de cuvinte, 3.000 de ilustrații și numeroase planșe ajutătoare.

● E.S.P.L.A. a editat *Cartea de poeme* a lui Federico Garcia Lorca, poetul spaniol asasinat mișelește de franchiști cu 23 de ani în urmă și despre care Pablo Neruda spunea că „era înțelept ca poporul său însuși, vesel și iubit de popor ca o chitară". Traducătorul, Teodor Balș, receptiv la frumusețile versului lui Garcia Lorca, a ales poezii reprezentative din *Cartea de poeme*, *Poemul cînticului bătînesc*, *Înțelile cinilice*, *Chilice*, *Romancero tigan*, *Poetul la New York*, *Bocet pentru Ignacio Sanchez Mejias*, *Poeme răzlețe*, *Cîntări populare și imagenele din trei lucrări dramatice*.

● EDITURILE NOASTRE au tipărit în ultima vreme în ediții festive, bibliofile sau în colecția *Biblioteca pentru toți* cîteva din marile opere ale literaturii clasice române. Amintim printre altele ediția bibliofilă *Eminescu* (îngrijită de acad. Perpessicius), ediția festivă *Povestea vorbei* de Anton Pann, *Țiganiada* de I. Budai-Deleanu, *Scrieri alese* de Barbu Delavrancea, *Letopisețul Țării Moldovei* de Grigore Ureche, *Scrieri alese* de Nicolae Filimon etc.

● EDITURA ȘTIINȚIFICĂ a publicat cîteva interesante lucrări despre mari călătorii în regiunile puțin cunoscute ale lumii. Amintim, printre altele, cărțile: *Milionul* (cuprinzînd minunatele călătorii ale lui Marco Polo), *Sahara de neuitat* de N.B. Richter

● ÎN LIBRĂRII se găsesc noi lucrări despre grafică, pictură, sculptură și artă populară: *Nicolae Grigorescu* (mapa III), *A. Ciucurencu* de criticul de artă I. Jianu, *Valentin Serov* de G.E. Lebedev, *Ion Irimescu* de M. Mihalache, *Portul popular din zona Pesenilor — Țara Oltului* de C. Irimie, *Școalele ecvestre* de I. Szentimrei, *Ceramica feudală românească și originile ei* de B. Slătineanu

● DUPĂ APARIȚIA VOLUMULUI *Basmele omului* scriitorul Vladimir Colin va publica la Editura Tineretului romanul *Tineri în furtună*, inspirat din acțiunile unui grup de patrioți în lunile premergătoare zilei de 23 August. Tot pentru Editura Tineretului, Vladimir Colin pregătește volumul *Legendele țării Vam* și un ciclu de legende ale Orientului antic (Egipt, Mesopotamia, Fenicia, Persia etc.)

● SCRIITORUL TIBERIU VORNIC lucrează la două piese în cîte trei acte. *Inimă de piatră* și *Inviere lui Vlad Țepeș*. Într-o fază destul de avansată se află și romanul său, *Dincolo de poarta lacrimilor*

● CU PARTEA A TREIA A ROMANULUI *Nedeia din Poiana mierei* scriitorul Nicolae Deleanu a terminat primul ciclu din *Mineții de la Jiu*. Cartea va fi însă continuată pe un alt plan. În prezent, Nicolae Deleanu scrie o nuvelă inspirată din viața nouă a metalurgiștilor de la Uzinele Călan.

● TÎNĂRUL PROZATOR Eugen Mandric anunță romanul *Asaltul prefecturii*, inspirat din dramaticele lupte date de forțele patriotice în anii 1944-1945 pentru cucerirea puterii într-un oraș de provincie după eliberarea țării de sub jugul fascist.

DE PESTE HOTARE

● PLICUL ALBASTRU se numește povestirea lui G. Brianțev în care cititorul este transportat într-un orășel ocupat de fasciști în timpul ultimului război și unde patrioții ilegaliști reușesc să sustragă comandamentului german o serie de documente importante și să le transmită Armatei Roșii. Povestirea, apărută la Editura pentru tineret (Detghiz), este bine apreciată de critica sovietică.

● A APĂRUT LA MOSCOVA o nouă ediție în două volume a lucrării lui Plehanov, *Literatura și estetica*. Spre deosebire de ediția din 1948, cea actuală este completată cu numeroase lucrări oglindind atitudinea lui Plehanov față de unele probleme ale literaturii ruse din secolele XVIII și XIX. Volumul II cuprinde între altele și un număr de articole despre scriitori străini.

● PRINTRE CĂRȚILE DE CĂLĂTORII apărute anul trecut, considerate drept cele mai interesante, se numără lucrarea cehoslovacului J. Marek, *Țara de la ecuator*, un reportaj viu, scris cu multă pasiune despre Indonezia; *Coșturi în Africa* a exploratorului german (R.D.G.) H. Schönburg, care descrie condițiile de viață actuale ale populației băștinașe din centrul Africii; *Țărmul zăpezilor* de scriitorul sovietic D. Ulman, în care se povestește viața indianului T. Norgel, primul om care a ajuns pînă în vîrful Everestului.

● EROICA LUPTĂ pentru apărarea Port-Saidului, atacat în 1956 de către imperialiștii francezi și englezi, constituie tema povestirii scriitorului egiptean M. As. Saada, *Iadul*. Critica literară sovietică apreciază în mod deosebit această povestire, prima care descrie în mod realist eroismul popular în lupta pentru apărarea orașului.

● CELE CÎTEVA TITLURI de cărți pe care le enunțăm mai jos arată în ce măsură crește literatura antiimperialistă și anticolonialistă în țările care odinioară constituiau sau constituie încă regiuni de cruntă exploatare pentru imperialiști. În Kenya a apărut romanul *În fața soarelui* de M. Djikara din tribul Kikuo; în Nigeria, scriitorul negru C. Acebe a scris o carte despre tribul Ibo, intitulată *Viața se împrăștie*; în Sudan, scriitorii Abu-Baka Halid și Ad-Taib Zarruk au reunit într-un volum o serie de povestiri care oglindesc aspecte ale vieții sudaneze, cu tradițiile, legendele și problemele ei actuale. La Cairo, volumul *Tradițiile părinților* al lui T. Husein în care se descrie viața poporului egiptean în perioada monarhică, s-a epuizat în scurtă vreme și a fost reeditat.

NAPOCA. SECOLUL XX.

de Camil BACIU

Sute de ani așezarea a rămas pironită pe malul drept al Someșului: un castru dreptunghiular, priveghind încrucișarea celor trei drumuri — unul spre nord-vest, urcînd spre Tisa, altul către sud-est, spre Sibiu, al treilea trecînd munții spre Moldova. Napoca primea aurul, lemnul și vitele Munților Apuseni, fructele și vitele podișului someșan, grînele și sarea cîmpiei transilvane. De-abia în secolul XV orașul feudal păși peste zidurile crenelate și peste Someș, iar patriciatul local, îmbogățindu-se, se oploși pentru totdeauna la poalele dealurilor unde verile erau moderate, toamnele lungi, iernile lipsite de viscole.

Se poate ca numele să-i fi venit de la onomasticul slav Nicolaus, care face și Miklus și Klous. Sigur e că au avut o rădăcină comună și Clujul și Kolozs(var)-ul și Klaus(enburg)-ul.

Aparținînd ba regilor, ba episcopului de Alba-Iulia, orașul crescu poticnindu-se, făcîndu-și loc prin războaie civile, ridicînd biserici catolicilor și ortodocșilor, calvinilor, luteranilor etc. Orașul acesta adăposti lupta maselor sărăcimii conduse de Iacob și lupta țăranilor conduși de magistrul Ioan, fiul lui Iacob. El își deschise porțile lui Bem, dar patricianul era încă suficient de tare pentru a îneca totul în sînge.

Apoi burgheziile naționale începură să se bată între ele — cea dominată reușind să antreneze masele populare cînd revendicările ei aveau un caracter mai larg democratic — dar burgheziile se uneau întotdeauna pentru a stăvili grevele, trecînd peste șovinismul cel de toate zilele.

Între timp, orașul creștea mereu, își dezvolta industriile, ridica universități devenind cel mai mare centru cultural al Ardealului.

Astfel îl găsiră trupele sovietice și române în marșul lor eliberator. Încărcat de turnulețe și fațade baroce, cu periferii nepavate și lipsite de lumină electrică, dominat de o burghezie severă și șovină. Trăiau în orașul acelor ani cîțiva intelectuali progresiști de prestigiu și mulți participanți la mișcările muncitorești.

Centru de artizanat, de pictură și arhitectură, de studenți și oameni de litere — Clujul capătă, în anii noștri, cel mai viu ritm de dezvoltare industrială și culturală din istoria sa.

Preumblare de la baroc la epoca noastră

Clădiri prelungi, în linii drepte și frînte acoperite de olane-solzi, încheiate în muchii groase — astfel se ridică străzile centrale deasupra orașului. Multe dintre curți sînt dreptunghiuri în care una din laturile mici e poarta, iar celelalte întorc spre lume spinări drepte de tencuială, impersonale și severe. Intrînd, dai peste un bolovăniș curat, frecat parcă cu peria, iar de jur-împrejur, lipit de pereții interiori, simetric, coșcovit, scund, te privește un cerdac, de la înălțimea primului etaj. Deasupra acestor mase de zidărie, cu fațade baroce, burghezia ardelenească a aruncat turle împodobite cu ghirlande și balconașe care își irosesc ultimul avînt într-o săgeată. Sub streșinile grele, ferestrele sînt adăpostite de cornișe înconjurate cu brîie, steme și basoreliefuri.

Dar dacă centrul adunat împrejurul marii catedrale al cărei turn împunge cerul e sever — un conglomerat de cvartale greoaie și solide — pe măsură ce te depărtezi de biserica sfîntului Mihai întîlnești străzi largi, din ce în ce mai înecate în verdeață și care nu-și mai ascund florile în spatele zidurilor. Și mereu, mai departe de centru, apar noile cartiere de blocuri și noile fabrici, scuaruri și creșe.

Iar dacă cineva ar voi să observe ce s-a mai schimbat în orașul ăsta preumblîndu-se doar, n-are decît să citească denumirile străzilor. Va întîlni strada Bem și str. Șincai, str. Fadrusz și str. Creangă, str. János Thorma și str. Ciprian Porumbescu, va întîlni Jokai-utca și Eminescu-utca, îl va vedea pe Ady Endre lîngă Bolintineanu și, rînd pe rînd, pe Barbusse, Bela Breiner, Garibaldi, Pavlov, Bălcescu, Beethoven și Luther. Preumblarea va îmbina mari figuri de artiști și luptători democrați, a căror simplă înșiruire ar părea un poem, un cîntec despre internaționalism.

Mașini și sandale

N-aș putea să afirm că toată țara poartă pantofi de la Ianoș Herbak — dar toată lumea îi caută. Și, fără îndoială, că nici o nouă unitate alimentară a republicii nu-și bate untul, nu-și toacă salamurile, nu-și pune la rece piftia, chiftelele, micii în alte mașini decît cele ale Tehnofrigului. Dacă dintr-o vitrină vă face cu ochiul un frigider Pinguin, răspundeți-i prin „Noroc, Tehnofrig". Fără îndoială că n-o să greșiți.

Dar ce-ar face șoferii fără bujiile fabricii de bujii și strungarii fără piatra de polizor a Carbochimului? Șoferii din țări îndepărtate poate că n-ar resimți lipsa Clujului, dar strungarii ar afla-o imediat, căci din cele două mii de sortimente de abrazive și refractare produse aci, multe pătrund pe piețele Europei și Asiei.

Și apoi, mobila. Camera-studio fabricată în inima Ardealului exprimă ceva din simțul gospodăresc și meticulozitatea oamenilor de aci. Și nici șoseaua umplută de trandafiri, în mai, nu apare mai poetică bucureștenilor proaspăt căsătoriți decît viziunea acestor studiouri și garderoburi, aflate în magazinul de pe Calea Victoriei, provenite din Cluj. Cît despre bucătăria tinerei perechi — ea va avea farfurii produse la fabrica de porțelanuri, iar sufrageria — bibelouri, tot de acolo.

În afara mașinilor și agregatelor de la „Unirea" și „Tehnofrig", Clujul se îngrijește de laptele, escarpenii, scaunele, sandalele, parizerul, castroanele și vazele de flori ale consumatorilor din întreaga țară. Ceea ce îi atrage — pe lîngă stima gospodarilor — și dragostea fierbinte a gospodinelor.

Gaudeamus

Orașul acesta are vechi tradiții culturale — începînd de la pictorii și gravorii Evului Mediu și pînă la tipografia lui Gaspar Heltai. Dar pentru prima oară cultura e difuzată aci, oficial, în două limbi. Orașul are o veche tradiție școlară, dar pentru prima oară există, alături de Universitatea Babeș, și Universitatea Bolyai.

Orașul acesta, prin cele șapte institute ale sale, trimite medici profesori, ingineri întregii țări, și el însuși, pentru zecile de mii de elevi și studenți ai săi, are mii de profesori.

Aci a trăit poetul luptător

DECENIUL VI

boruri enorme și potrivesc pantofi maro de antilopă la pantaloni bleumarin. Ceea ce ar indispune și pe un daltonist. Dar marea majoritate e îmbrăcată cu multă decență și aici, mai mult chiar decît în București, după îmbrăcăminte nu poți deosebi un muncitor de un intelectual. La fabrică se vine cu cravată și chiar cu vestă, pantalonii sînt călcați ca pentru bal, cămașa e apretată, părul e tuns cu îngrijire și cu un început de favoriți. Portul acesta citadin cu aromă specifică are găietanele lui naționale: „Hohstadele" și fetele din Sic. Primele cu coc în creștet, adăpostit sub un batic dantelat, țeapăn de scrobeală, par vestigii ale modei medievale, celelalte reprezintă satul ce pătrunde în oraș. Ele vin din „mahalaua" Sic în piața Mihai Viteazu și dansează numai fete — băieții doar privesc — ore de-a rîndul. Nici iarna jocul nu se oprește și, îmbrăcate în fuste largi, roșii, cu jachete lungi, cu cizme ale căror turetci cilindrice cad peste gleznă, cu cozile prinse în panglici roșii, ele par a se roti la nesfîrșit.

Și apoi pe „Corso" se încrucișează pantofii-opincă, baticurile „hohstadelor", beretele albe, cozile fetelor din Sic și bulevardul

Emil Isac și casa lui e astăzi muzeu. Și nu departe puteți întîlni un panou cu publicațiile clujene: „Făclia", „Igazság", „Utunk", „Tribuna", „Korunk", „Steaua", buletinele medicilor și cercurilor științifice studențești. Panoul e, într-un fel, continuarea muzeului.

Cele mai frumoase tradiții s-au menținut și în cele două teatre și în cele două opere.

Dacă vreți să surprindeți tradiția vie, opriți-vă la Cluj în luna iunie, cînd se închid cursurile. Către zori veți auzi cîntîndu-se „Gaudeamus". O să deschideți fereastra. Și peste drum veți vedea un grup de studenți sau de elevi care, întorcîndu-se de la serbarea de fine de an, s-au oprit să mulțumească profesorului. Astfel, generația tînără o salută pe cea mai vîrstnică, pregătindu-se să-și transmită cunoștințele celor care vor veni. Veți vedea oprindu-se voioși funcționari, muncitori de la Tehnofrig care și-au recunoscut copiii printre coriștii improvizați. Și vor zîmbi și ei: juvenes dum sumus.

Moda pe Corso

Clujencele sînt mai drăguțe pe stradă decît la spectacole: părul lăsat pe spate, pantaloni, pantofi-opincă. Alura e grațioasă în ciuda unei sportivități prea marcate, și feminină în ciuda nădragilor. La spectacole însă apar perle, perlișoare, diademe, brățări, voalete, pandantive — ca și cum spectatoarele ar purta în loc de malacovuri mici candelabre. De altfel, există o înclinare către pretenții: se poartă din zori escarpeni negri de antilopă, iar unii „domni", îmbrăcați după ultimul răcnet al modei, se ascund sub larg pare a adăposti un festival al naționalităților și al profesiunilor.

Probitatea

În vitrina Cărții Ruse un bilețel: „Cine a pierdut o pălărie în sala cinematografului de alături să se adreseze casieriței librăriei".

Mărturisesc că probitatea aceasta mă impresionează. Traversez cufundat în gînduri și, peste drum, alături de Biroul de voiaj, ascult o conversație între vînzătoarea de covrigi și o clientă.

Clienta: Ne, ne, ne! Am luat de la dumneavoastră cinci cornuri azi-dimineață cînd am dus pe cineva la gară și v-am dat un leu mai puțin. Poftiți, și iertați-mă.

Vînzătoarea (mărinimoasă): Ei, se mai întîmplă.

Microbul sportiv

În salonul unuia din restaurante — nu-mi amintesc numele — doi gazetari ai „Tribunei" discută cu un ospătar. Unul dintre ziariști are fața plină, roșie, celălalt, rotește deasupra lumii o privire de nespusă candoare. Ospătarul e foarte elegant — aci ospătarii restaurantelor de lux par veșnic pregătiți pentru revelion și deosebit de stilați.

Ziariștii: Și dacă e crivăț?

Ospătarul: Jucăm, vă rog.

Ziariștii: Dacă plouă? Dacă ninge?

Ospătarul (profesional): Cum spuneți dumneavoastră.

Ziariștii: Jucăm în orice condiții. Mîine, la ora zece. Apoi trebuie să-i luăm pe măcelari. Ce-au făcut măcelarii?

Ospătarul: I-au bătut pe cei de la Babeș.

Ziaristul mai gras (înveselit): I-au bătut? Foarte bine. Au mai rămas brutarii, Alimentara...

Restul conversației se pierde. Părțile își string mîna reverențios, cum se obișnuiește la Cluj. Îl mai aud pe

Ziaristul înalt: Dar mîine e ședință la Uniune.

Ziaristul gras: Ședință la Uniune?! Cînd avem meci de fotbal?!...

Într-adevăr, aci sportul face parte din viața de toate zilele. Păcat însă că presa locală a rămas cu atît în urma Alimentarei la golaveraj.

Trădare, dar să știm și noi...

Vizitînd universitatea ajung la catedra sportivă a Babeșului. Personalul catedrei stă de vorbă pe coridor. „Nu putem intra puțin?" — întreb. „Nu — mi se răspunde — acum se îmbracă fetele". Localul catedrei servește drept vestiar (în localul de resort, aflat în incinta universității, locuiește un salariat al Facultății de științe juridice).

Îmbrăcatul se termină și intrăm. Catedra e supărată de un articolaș apărut în Sportul, într-adevăr de o superficialitate îngrijorătoare. Se spune acolo că la Politehnică totul merge strălucit, iar la Babeș nu se face nimic. Critica e absurdă. Studenții Babeșului au luat parte pînă în decembrie 1958 la 8 concursuri de tir, 5 de schi, 5 de natație, 6 de gimnastică, 11 de atletism, 12 meciuri de handbal, 46 de baschet, 68 de volei, 93 de fotbal! Aci sare la prăjină Bock Gerhard (3,70 m), fuge Zahaichievici (11,1 pe 100 m plat), Sorin Boldea (4,43 pe 1.500 m.), Mihai Moisa (10,52 pe 3000 m.) etc. Cît despre crosul „Să întîmpinăm 7 Noiembrie", el a fost în cea mai mare parte alimentat de studenții de la Babeș.

Promit să combat pseudoarticolașul care a demobilizat pe membrii catedrei, vechi atleți și gimnaști cu experiență didactică.

Vizitez apoi cabana sportivilor din Parcul de cultură „V. Babeș". Plafonul se desprinde, paturile îți fac milă. Fotografiez. Se pare că vizita ajunge nebănuit de repede la urechile conducerii universității și a Asociației studențești, care împreună „administrează" cabana. Se hotărăște repararea ei, inadmisibil tărăgănată, și se cercetează prezumțios, „cine l-a dus acolo pe ziarist?!" Vorba aceea: trădare, trădare, dar să știm și noi...

Sfărașul văzut din Cluj

La cercul de folclor al Facultății de filologie de la Babeș se citește un referat despre Sfăraș. Urmează discuții. Aflu că membrii cercului — cei mai mulți de douăzeci-douăzeci și unu de ani — au colindat satul respectiv vreme îndelungată culegînd cîntece, strigături, bocete, zicale. Unele sînt foarte pipărate, altele au origini obscure ce trebuie a fi descurcate. Între culegătorii de folclor și săteni s-au legat amiciții. Domnica Livescu își așteaptă bursa pentru a cumpăra niște cărți lui Vasile Cozma sau altor țărani din Sfăraș; Lidia Croitoru o să tragă la aceeași familie.

S-a cules literatură orală în două limbi — populația comunei e bilingvă — s-au consemnat părerile localnicilor despre marile transformări din jur. „Nu mai fac sarmale cu păsat de mălai — zice o femeie — acum îs cu orez. Și carnea o s-o toc cu mașina".

„N-ajunge nimica descîntecu'la unele boli — spune alta. La om, folosește leacuri din potică (farmacie)".

„Înainte erau numai pancove sau mai știu eu ce — spune o a treia. Acum sînt mai multe feluri de prăjituri".

După ținerea referatului, membrii cercului se critică cu mare violență, cu o violență juvenilă, neiertătoare. Sînt fii de țărani foarte mulți dintre ei, și folclorul îi pasionează. Ei umblă pe căi puțin cercetate — încă nu există curs tipărit și profesorul îl creează de la o predare la alta. Iar materialul e vast, e enorm.

După ședință se discută viitoarea ieșire: e nevoie de un autobus cu o orchestră. Să vadă Sfărașul că „folcloriștii" nu vin cu mîna goală.

Și, duminică, reporterul, „urmărind problema", află că s-a deplasat la fața locului orchestra Casei de cultură a studenților într-un autobus care n-o să strice contrabasul săltîndu-l prea tare.

Cerințele cresc

Ultima întîlnire mult dezbătută are loc în biroul tovarășului László Bela, la I. Herbak. Pe masă sînt etalate noile modele de pantofi, „tip '59". Sînt pantofi cu fețe „cont ractate" — un soi de calcio-vecchio de piele, cu talpă din crep. Ei vor costa sub 200. Pentru seară se face încălțăminte bărbătească elegantă cu 210 lei.

Conversația se învîrte în jurul gustului. Dau exemplu pe creatorii de la fostul „Iris", cei care pictează articolele de porțelan de uz casnic și unde se fac încă bibelouri atît de mari încît, depășind grația, ajung să fie obiecte pentru mici muzee școlare. În schimb, tinerii creatori, absolvenți în Uniune, cum ar fi Vasile Ciolpan, se străduie să stilizeze desenul, să sugereze.

— Cum se aplică acest gust la pantofi?

— Asta e mai complicat — spune László Bela. Noi facem ceva, comerțul comandă și el ceva, iar clientul vrea uneori altceva. Pantofi moi ca mănușile, nu putem face. Ar însemna să punem parchet peste tot, sau să se poarte galoși și vara. Pavajul nostru încă nu permite talpă foarte subțire. Dar avem calapoade noi, lansăm moda. Oamenii sînt acum mult mai pretențioși. Vor pantofi de zi, de lucru și de seară. Iată Clujul nostru. Aici nu merge fără cravată, fără vestă, fără încălțăminte asortată. Oriunde o să vă duceți, la cea mai depărtată margine de oraș...

Și conversația trece la sfere foarte largi, iar tovarășul László se dovedește a avea nu numai gust la încălțăminte, ci și mult bun simț în general.

Plecînd, revăd centrul cu marea catedrală, micile cofetării-cafenele atît de intime, vînzătorii de castane, fetele cu plete și pantaloni, ascult conversațiile bilingve, îmi amintesc de meciul dintre jurnaliști și ospătari, de frumoasele străzi tăcute, și imaginea acestui oraș se compune atît de feluriță în stiluri și obiceiuri încît capătă o culoare unică. Și la aceasta contribuie nu numai Tehnofrigul refăcut din ruine și vechile turnuri baroce, dar mai ales tineretul universitar ce inundă străzile, aferat și optimist, îndreptîndu-se spre cantine, spre concerte, spre stadioane.

Așteptăm MAI MULT

Nu sînt nici doi ani de cînd opereta bucureșteană repurta în Uniunea Sovietică un succes binemeritat; era succesul celor mai buni creatori și interpreți ai noștri din acest gen, succesul principiilor care au călăuzit dezvoltarea operetei românești în anii democrației populare. Strălucita confirmare de atunci constituia un imbold și o premisă pentru progresul continuu al primei noastre scene de operetă.

Progrese, fără îndoială, au existat, dar ar fi greu să afirmi că în sînul acestei instituții au dispărut unele racile care îngreunează atît munca artistică cît și atmosfera în care ea se desfășoară. Ba poate chiar dimpotrivă: neglijate, judecate cu indulgență, multe din aspectele care păreau cîndva „neesențiale" au avut timp să se dezvolte în voie, punînd astăzi stavile serioase în calea dezvoltării operetei bucureștene.

Multă vreme s-a discutat, de pildă, ideea verificării artistice a întregului colectiv. Astăzi, după terminarea acțiunii, utilitatea ei se dovedește cu prisosință: în rîndurile corului, orchestrei, baletului și chiar ale soliștilor au fost descoperite elemente pur și simplu neavenite, care în umbra colegilor lor valoroși au reușit ani întregi să-și „justifice" prezența pe scenă.

Menținerea neprincipială a elementelor necorespunzătoare s-a împletit multă vreme cu lipsa unei preocupări elementare pentru ridicarea nivelului profesional și ideologic al membrilor colectivului.

Credem că există puține instituții în țara noastră care să nu dispună de o bibliotecă profesională și ideologică, dar fapt cert este că între acestea se află și Teatrul de Operetă din București, menit să fie un focar de cultură și educație a maselor. Și dacă nimeni nu s-a îngrijit ca elementele tinere (și între ele se află destule talente promițătoare) să-și poată desăvîrși pregătirea pe calea studiului și documentării, cu atît mai regretabile sînt deficiențele în ceea ce privește schimbul direct de experiență între artiștii diferitelor generații.

Vedetismul constituia una dintre cele mai vechi și mai dureroase racile ale teatrului bucureștean de operetă. Un artist de valoare, cum este artistul emerit Ion Dacian, s-a lăsat nu o dată pradă tentației de a se pune în evidență în dauna colaboratorilor săi apropiați și în dauna atmosferei din întreaga instituție.

De altfel, este evident pentru oricare iubitor de artă că valoarea unui colectiv nu poate să se rezume la existența unui număr restrîns de artiști fruntași. Contribuția în spectacole a lui Ion Dacian va fi cu mult mai prețuită cînd toți ceilalți soliști și compartimentele de ansamblu vor atinge nivelul dorit, cînd repertoriul și spectacolele vor satisface pe deplin exigențele publicului. Dar iată că și în această privință persistă la Teatrul de Operetă o situație curioasă: de luni întregi nu se pregătește nici o premieră. De ce? Pentru că un spectacol proiectat a fost găsit, pe bună dreptate dar cu o inexplicabilă întîrziere, necorespunzător sub raportul muzicii și al libretului. În asemenea cazuri se obișnuiește să se treacă imediat la pregătirea premierei următoare; însă în planul de activitate al Operetei nu mai figura pînă de curînd nici un titlu de spectacol! Abia acum s-a pornit la desemnarea viitoarelor premiere, care vor permite desfășurarea normală a activității instituției. Dar cu cîtă întîrziere!..

De altfel, chiar spectacolele aflate în curs, ale căror calități au fost adeseori sublimate, prezintă unele „cîudățenii" cu totul nepermise. De pildă, în „Vînzătorul de păsări" rolul celui de al doilea tenor și-a pierdut orice caracter muzical (de altfel este interpretat de către un actor de proză); în aceeași operetă, aria sopranei din actul al III-lea a fost înlocuită cu o arie a... tenorului! Cu ce scop se fac asemenea operații neîngăduite? Oare explicația nu constă în același vedetism regretabil? Cît privește „Văduva veselă", introducerea unui balet în actul al II-lea (cu muzica din „Frasquita") pe lîngă că dăunează unității și chiar bunului gust, îngreunează înțelegerea intrigii, dat fiind că duetul „Vino în micutul pavilion", premergător deznodămîntului actului, se pierde în umbra masivului divertisment coregrafic care-l precede.

N-am făcut în aceste rînduri decît să pomenim cîteva din manifestările negative în activitatea Teatrului de Operetă. Publicul așteaptă ca lucrurile să se îndrepte. El vrea să vadă pe scena Operetei noastre mai variate și mai bune spectacole, cu predominant caracter contemporan. Unele succese remarcabile ale creației originale de operetă, obținute în anii trecuți, ne dau dreptul să pretindem teatrului noi spectacole cu operete românești inspirate din viața poporului nostru.

Există toate motivele să credem că se vor găsi soluțiile necesare remedierii cît mai rapide a acestei situații.

A. IONESCU

Cu trenul PRIETENIEI

DE 1 MAI LA MOSCOVA!

Participați la concursul popular de jocuri distractive organizat de revista „Veac nou"
Premiile concursului:

100 locuri în Trenul prieteniei ce va pleca din București pe ruta Kiev-Moscova, la sfîrșitul lunii aprilie, astfel încît de 1 Mai să fie la Moscova.

Procurați-vă culegerea de jocuri distractive de la Consiliul A.R.L.U.S. din localitatea dv. sau de la chioșcurile de difuzare a presei.

Opinii pe scurt: „LÎNGĂ POARTA BRANDENBURG"

Punînd în scenă „Lîngă poarta Brandenburg", Teatrul Armatei ne face cunoștință cu Erich Maria Remarque — dramaturgul.

Îl recunoaștem însă pe Remarque romancierul: tematica piesei reia leitmotivul operei sale — ura și blestemul împotriva războiului imperialist. Sufletele oamenilor din piesă sînt privite prin microscop și perforate pînă în străfunduri de nestăpînita curiozitate nobilă a scriitorului de a descifra psihologia omenească. Și, totuși, cunoaștem de astă dată un alt Remarque: războiul nu mai e văzut ca o fatalitate cumplită, prăbușită din senin asupra unui om neputincios, ci un fenomen social-istoric cu cauze precise. Eroii lui încep să-și arunce obosita pasivitate de pe umeri și să lupte pentru demnitatea umană, pentru viață.

Scenă din spectacolul „Lîngă poarta Brandenburg", realizat de Teatrul Armatei

E o piesă a situațiilor-limită: începe în ultimele ore înainte ca Berlinul fascist să fie cucerit de trupele sovietice. Eroii săi — cei spre care este chemată adeziunea publicului — sînt în fiecare clipă pe punctul de a fi uciși de o grupă S.S., și, chiar pînă în ultimul moment, cînd ostașii sovietici eliberatori pătrund, în sfîrșit, în casa Annei Walter, soarta deținutului evadat, Ross, și a salvatoarei sale este tot în primejdie.

Direcția Teatrului Armatei a încredințat spectacolul unei tinere regizoare, Sanda Manu. Act curajos, ce și-a vădit eficiența: mesajul de idei al piesei a fost transmis mergîndu-se pe coordonatele ei esențiale. Regizoarea a lucrat cu actorii pe cele mai fine nuanțe, le-a îndrumat jocul spre o interiorizare intensă dar extrem de laconic exprimată. Tot ce se petrece pe scenă — apariția neașteptată a deportatului evadat, Ross, în camera Annei, refuzul, apoi acceptarea ei de a-l adăposti, năvălirea S.S.-iștilor ce caută pe cei cîțiva evrei evadați și disperata scenă de teatru pe care Anna și Ross o joacă în fața hitleriștilor pentru a se salva; sinuciderea celuilalt evadat, care își jertfește viața pentru a nu-și trăda tovarășul, apoi travestirea fostului S.S. în deportat pentru a se strecura în condițiile Berlinului cucerit de sovietici și, în sfîrșit, prinderea lui — toate acestea se desfășoară surd, înăbușit, fără exteriorizări teatrale. Asupra scenelor tari regizoarea s-a oprit cu atenție, le-a dat răgazul de a se desfășura în voie, fără însă a le scădea ritmul interior, care se transmite astfel intact sălii.

Distribuția a contrazis toate șabloanele încetățenite în teatru și actorii consacrați pentru un anume gen de roluri s-au pomenit transpuși la antipod. Și de astă dată rezultatele au fost pozitive; și cred că prima satisfacție au avut-o înșiși actorii implicați, care au dovedit — publicului și lor înșile — că pe paleta lor interpretativă sînt mai multe culori decît acea unică nuanță ce le fusese în mod repetat atribuită. Constantin Brezeanu, prin excelență interpret de „negativi", ne dezvăluie o calitate nouă: Ross al său e cald, uman, tare, iubind cu frenezie viața și apărînd-o disperat. El iubește viața pentru că în numele ei va trebui stîrpit fascismul și toți cei ce au semănat pretutindeni moartea. Ross cunoaște simțămîntul copleșitor al fricii, dar și cel al demnității umane ce se apără și acuză.

Nu ne-a uimit remarcabila creație a Lilianei Tomescu în rolul Annei Walter. Nici personajul acesta — apatic, secătuit, blazat în primele acte, revenit apoi la viață atunci cînd găsește puterea de a se împotrivi fascismului și a salva un om — nu face parte din galeria rolurilor interpretate de obicei de această actriță. Dar Liliana Tomescu a dovedit — și dovedește cu fiecare nouă apariție pe scenă — ce capacitate excepțională are în interpretarea celor mai variate roluri. Scenele cele mai tari ale piesei sînt susținute în primul rînd de ea.

O apariție interesantă și perfect acordată cu rolul o are Coca Enescu în Grete, o slujnicuță flecară, gălnoasă, interesată. Val Săndulescu susține bine un episod scurt dar intens dramatic (rolul evadatului Koch). Ne-a dezamăgit însă Florin Stroe: n-a reușit să treacă dincolo de tiparele negativului gălăgios, isteric. E singurul caz în care experiența regizorală a Sandei Manu nu a izbutit: interpretul rolurilor „pozitive" n-a reușit atunci cînd i s-a schimbat genul.

Aceasta nu umbrește însă nici calitățile spectacolului în ansamblul său și nici nu dezminte adevărul după care îndrăzneala creatoare — atunci cînd servește unei idei — este mai întotdeauna generatoare de succes.

Sanda FAUR-DIMA

„FAVORIT"

E. MIHĂILESCU

Ilustrații de Simona DUMITRIU

Un prieten m-a anunțat febril la telefon:

— Știi, au ieșit niște țigări faine: „Carpați" cu filtru. Adică, „Favorit". 3 lei pachetul, ambalaj de celofan...

— Îți mulțumesc din suflet că m-ai anunțat—am strigat eu bucuros, și m-am repezit la tutungiul meu din colț.

E o tutungerie mare, centrală. Are un local luminos, spațios și rafturile pline de toate sortimentele, pentru fumători.

— Dă-mi te rog un pachet de „Favorit", adică nu, cinci!— am cerut eu.

Tutungiul m-a privit compătimitor:

— Chiar adineauri am dat ultimul... Veniți mîine după-amiază. O să am cîte doriți.

Zadarnic am căutat apoi „favorite" în tot orașul. Parcă intraseră în pămînt. Pînă a doua zi după-amiază am fost nevoit să înghit în sec fum de „Carpați" netrecut prin filtru.

A doua zi după-amiază m-am prezentat în localul tutungeriei, cu același gînd obsedant. Dar tutungiul meu lipsea și — lucru curios — personalul, în halate albe ca zăpada, devenise foarte numeros.

— „Favorit" — am înghinat eu.

Unul, mai voinic, tot în halat alb, m-a așezat pe un scaun ciudat. Aș fi putut să jur că e scaun de frizerie, dar ce să caute un astfel de scaun într-o tutungerie?

— Așadar, o tunsoare „Favorit"? — mi-a zîmbit amabil halatul alb, strangulîndu-mă cu un cearșaf.

— Ce tunsoare, domnule!—am sărit ca ars. Vă bateți joc de mine? N-ați primit țigări „Favorit"?

Oamenii în alb izbucniră în rîs.

— De ce rîdeți? — m-am înfuriat eu.

— Pentru că la frizerie nu se vînd țigări!

Am ieșit cu urechile arzînde. Greșisem. Dar nu! Totuși, aici, în acest colț — exact în acest colț — era tutungeria mea. Am intrat din nou în magazin, ca să mă lămuresc.

— Tutungeria s-a mutat — îmi spuse zîmbind zdrahonul care voise să mă tundă. Nu vedeți firma cea nouă, amenajările care s-au făcut aici — chiuvete, lămpi, calcio-vecchio?.. Uitați-vă: „H", adică „Higiena".

— Cum așa? Peste noapte?

— Peste noapte—rise frizerul. Ritm rapid!

Am plecat uluit. Era bine totuși că aveam atît de aproape o frizerie, chiar dacă nu voiam să mă tund „Favorit". Sau, poate, la urma urmei, o să mă tund și „Favorit", să văd cum arată...

Țigări „Favorit" am găsit în cele din urmă la debitul din Piața Republicii. Cum o fi însă tunsoarea „Favorit"? După cîteva zile am intrat la noua „Higiena" să mă tund. De ce naiba și-or fi pus însă tejghele și or fi săpat firide în perete, cu luminație discretă?

— Aș vrea și eu „Favorit" — am zîmbit unei tovarășe foarte tinere, în halat albastru (toți își schimbaseră, ca la comandă, halatele albe cu altele albastre).

— Lipsește pentru moment — îmi răspunse fata, distrată.

Aha, ăștia se gîndesc la țigări—îmi spusei.

— Nu țigări, tovarășă.

— Cred și eu că nu țigări—făcu ea înțepată.

— Înțeleg—reparai eu. Lipsește meșterul...

— Lipsește *articolul!* — se supără fata de-a binelea. Vă pot oferi însă altele: „Rusalca", „Lăcrămioare"...

— Astea trebuie să fie pentru femei. Eu doream o tunsoare bărbătească.

Fata mă privi amuzată:

— Confundați „Cosmetica" cu „Higiena"...

Cum, adicătelea ,confund? Nu-mi propusese aici, cu cîteva zile în urmă, zdrahonul acela în alb să mă tundă „Favorit"?

Dar fata îmi întrerupse brusc depănarea amintirilor.

— Unitatea „Higiena" s-a mutat. Noi sîntem „Cosmetica".

— Dar cînd s-a mutat?—rămăsei eu uluit. Așa, peste noapte?

— Nu chiar peste noapte — zîmbi fata. A durat două zile. Pînă s-au făcut amenajări, pînă s-au montat rafturile, pînă s-au demontat chiuvetele, oglinzile...

— ...Și ziceți că „Favorit" e un parfum bun?

— Bun! Un parfum bărbătesc bun. Treceți zilele acestea, trebuie să ne sosească.

În cele cîteva zile care s-au scurs m-am sfătuit cu nevastă-mea, cu toată familia mea, cu toată familia ei, cu toți colegii, prietenii și cunoscuții și n-am auzit nimic rău despre apa de colonie „Favorit". Deci, e bună după bărbierit. „În orice caz, e un bun dezinfectant" — m-au asigurat unii.

Am trecut pe la „Cosmetica" din colț și am intrat. De cum am pășit înăuntru, m-a izbit un parfum puternic, năucitor. Precis că au adus „Favorit"—mi-am spus bucuros. Dar de ce și-or fi umplut magazinul cu flori, ca la înmormîntare? Și-apoi, da, da! — firidele și tejghelele dispăruseră, personalul se împuținase din nou.

— „Favorit"—am șoptit eu ca în vis, îmbătat de parfum.

O femeie între două vîrste mă privi o clipă cu gura căscată. Apoi, revenindu-și, se adresă răstit unui bărbat musculos care trebăluia pe lîngă niște ghivece:

— Ți-am spus eu, Mitică, să aduci de la seară și niște trandafiri d-ăia olandezi — „Favorit". Acu' ce facem? Cere clientul și n-avem... Treceți peste cîteva zile, trebuie să ne sosească și d-ăștia — mă invită, amabilă.

Ieșit în stradă, deslușii o nouă firmă deasupra tutungeriei mele: „Florărie".

Pe drum, îmi amintii că se apropie ziua nevestii-mi. Grozavă surpriză, nu? Trandafiri olandezi „Favorit". O să trec neapărat peste cîteva zile...

Și am trecut. Intrînd, tare mi-a mai bătut inima. Personalul era iar în halate albe. S-a întors „Higiena"! — m-a fulgerat un gînd! O să mă tund „Favorit"! De jur-împrejurul localului, faianță albă, strălucitoare, sticlă.

— Favorit! — am strigat eu vesel.

Dar abia atunci am observat că nu eram singur. Lume multă se înșirase spre un cîntar pe care un grăsun arunca bucăți de carne, oase.

Am luat-o la fugă. Peste noapte, pasă-mi-te, se mutase în locul „Cosmeticii" un centru de carne. Mai tîrziu am aflat amănunte: tutungeria se mutase în locul „Higienei", „Higiena" în locul florăriei, florăria în locul cosmeticii, cosmetica în locul centrului de carne. Apoi s-au mutat toate, pe rînd, în locul tutungeriei. Bineînțeles, cu toate amenajările și cheltuielile necesare.

De fapt, însă, cui le erau necesare? Nimănui.

Pentru că azi-dimineață în colț a apărut din nou tutungeria mea.

Are și „Favorit".

CUVINTE ÎNCRUCIŞATE...

PE SCENĂ ŞI PE ECRAN

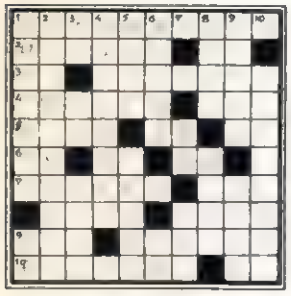

ORIZONTAL: 1) Dramaturgii cinematografiei şi ai teatrului la microfon. 2) O aşteşti cu nerăbdare cînd ai văzut prima parte a unui film în două serii — Conjunctie. 3) Bis fără sfîrşit — A nega. 4) A reproşa — Subdiviziune pe scenă. 5) Oaia la Berlin — Finaluri de acte — Exclamaţia monovocalică de surpriză a spectatorilor în faţa unui decor frumos. 6) Două din scenă... — Nelipsitul cal dobrogeano-rebusist — Într-un colţ de cinema... 7) Parte a unei piese sau a unui act — Dăruieşti. 8) Rege dintr-o tragedie shakespeariană — În piesa lui Cehov sînt trei, în filmul realizat după trilogia lui Alexei Tolstoi sînt două, iar în careul nostru, una singură. 9) Proteza unor bacterii — „Locul acţiunii....", film de succes al cinematografiei din R.D.G. 10) Se fac în permanenţă pe platourile studiourilor din Buftea — Nepoliticoasa invitaţie la linguriţa cu dulceaţă.

VERTICAL: 1) Despre ce e vorba într-un film sau într-o piesă — În cele două extreme ale cinematografului... 2) „... printre noi", alt film de succes al cinematografiei din R.D.G. 3) Două locuri reţinute din cinema... — Prepoziţie suspusă — Inventator american (Graham). 4) Cum trebuie să fie atitudinea oricărui artist pe scenă sau în faţa obiectivului aparatului de filmat. 5) Pămînt lucrat cu plugul — Din recuzita lui Ivan Turbincă. 6) L-a oferit un rege al lui Shakespeare pentru un cal — Ere! 7) Într-o latură a ecranului... — Securi! 8) Sifon — obiect de adoraţie. 9) Verbul scamatorilor moderne din cinematografie — Te încîntă la operă, la operetă şi la orice spectacol muzical. 10) Cinematografie ce a cunoscut mari succese în ultimii ani, datorită filmelor sale neorealiste.

DEZLEGAREA JOCULUI APĂRUT ÎN Nr. TRECUT

ORIZONTAL: 1) Sporovăială. 2) Caritabil. 3) Ura — Eta — Bug. 4) Relatată — Ru. 5) Tr — Mimetism. 6) Irita — En. 7) An — Tendon. 8) Înştiinţa. 9) Nativ — Oiţe. 10) Toi — Iar — Aşa. 11) Isteţime — Ts.

„L. Mc. L."

Ştiaţi că una dintre cele mai celebre mărci n-a fost emisă de către o administraţie poştală? Desenul ei, simplu şi puţin atrăgător în comparaţie cu mărcile de astăzi, ascunde o interesantă întîmplare!

În 1847, comunicaţia pe apă între Port of Spain şi San Fernando, două importante localităţi de pe insula Trinidad din apropierea coastei nord-estice a Americii de Sud, era deservită de vasul cu pînze „Lady Mc Leod". Pentru a franca scrisorile ce le transporta, David Bryce, căpitanul corăbiei, a avut ingenioasa idee de a imita sistemul poştal din metropolă. În acest scop, el a pus în circulaţie o marcă în valoare de 5 cenţi, sumă pe care o percepea la primirea scrisorilor. Marca a fost tipărită în culoare albastră; desenul ei reprezintă corabia în cursă, iar iniţialele „L. Mc. L.", numele navei.

Aceste prime mărci din Trinidad (putem spune chiar primele din imperiul colonial britanic) se bucură astăzi de o mare apreciere în rîndurile celor peste o sută de milioane de filatelişti din lume. Ele se găsesc destul de rar, iar cele „ştampilate" sînt într-o stare de plîns. David Bryce le „ştampila" zmîngălindu-le cu un creion, sau rupîndu-le un colţ. Pare curios, nu? Şi, cu toate acestea, mărcile L.Mc.L. sînt mai celebre decît primele mărci din lume, emise în 1840 în Anglia

V. T.

Lacul misterios

Călătorul străin care se abate în regiunea Novgorod are ocazia să vadă un fenomen al naturii rar întîlnit sau poate chiar unic pe pămînt. În această regiune există un lac numit „Divenet", care se întinde pe o sută şaizeci de hectare dar care se poate şi restrînge pe o suprafaţă de zece metri în diametru, fără să seace. Vă veţi întreba cu uimire: cum se poate acest lucru? Tocmai de aceea se şi numeşte „Divenet" (cuvîntul „divo" însemnează minune), fiindcă provoacă uimirea nu numai a străinilor ci şi a locuitorilor din împrejurimi. Sînt zile în care acest lac îşi retrage apele în mijlocul terenului pe care îl ocupă, unde rămîne cîteva timp ca un puţ uriaş. Cum lacul e plin de peşti, aceştia se retrag o dată cu apele şi dispar, la rîndul lor, în adîncimea misterioasă a puţului, de unde nu mai ies decît atunci cînd apa revine la matca obişnuită. Interesant este că, în urma acestui fenomen, nu se diminuează cu nimic cantitatea de peşte a lacului, care e destul de importantă, şi că, după revenire, carnea peştelui capătă un gust şi mai bun.

Bătrînii locuitori ai regiunii îşi aminteşc că, de-a lungul vieţii lor, au apucat peste zece asemenea „dispariţii" şi reapariţii ale lacului, iar de fiecare dată după acest fenomen au mîncat un peşte extraordinar de gustos.

DESPRE ORIGINEA BUCUREŞTIULUI

Satul lui Bucur sau cetatea lui Perun?

Într o seamă de însemnări asupra trecutului, publicate cu ani în urmă, academicianul Victor Eftimiu arăta că, din notele unui călător turc de pe la jumătatea veacului al XVII-lea reiese că Bucureştiul ar fi fost fondat de un oarecare Abu-Kurieş, fiul lui Gebal-el-Himme, care s-a revoltat împotriva califului Omar şi a fondat şi Gebelul din Siria. Pentru această afirmaţie pledează doar faptul că numele de Bucureşti are asemănare cu numele lui Abu-Kurieş. Ea nu este susţinută de fapte sau date şi o reamintim mai mult ca pe o curiozitate.

Dar tot academicianul Victor Eftimiu mărturiseşte mai departe că, într-o hartă care înfăţişează Împărăţia de acum o mie de ani a ţarului Simeon, a văzut, cam pe locul unde se află Bucureştiul, un inel care însemna un oraş: Perun. La vechii slavi, Perun era zeul focului. (Perun la slavii sudici, Perkun la cehi şi la polonezi, Perkunaz la lituanieni)

Cu toate acestea, nici un istoric român nu vorbeşte de existenţa unei cetăţi acum o mie de ani pe locul actualei capitale. Nici urme de cetate veche nu s-au găsit nicăieri pînă aici. Nici lespede cioplită, nici fărîmătură de templu, nici zid de necropolă.

„S-ar putea — presupune autorul acestor revelaţii — ca inelul acela să nu fi fost exact pe locul Bucureştiului, ci alături, unde e acum Perişul. Căci Peris, ca şi Perun, înseamnă pară, de la grecescul *piros* (foc)".

Cei care au scris în trecut despre istoria Bucureştiului au atribuit numele oraşului fie legendarului Bucur Ciobanul, fie poreclei de oraş al bucuriei, pe care au dat-o unii: — în ironie, desigur — cetăţii de pe malurile Dîmboviţei. Despre Abu-Kurieş sau despre Perun nu pomeneşte nimeni

SFATURI practice

ALIMENTAREA RAŢIONALĂ A COPILULUI

„Cînd trebuie să începi să-i dai copilului şi alte alimente în afară de lapte?", „Care e cantitatea de albumine, de grăsimi şi de hidraţi de carbon necesari copiilor între 6 luni şi 2 ani?", „Care e necesarul în calorii raportat la vîrstă?", „Cum să procedăm cu copiii care-şi pierd pofta de mîncare?"... Iată pe scurt cîteva din întrebările pe care ni le-au pus diferite cititoare şi cărora încercăm să le răspundem prin rîndurile de mai jos.

De la început trebuie să menţionăm că baza documentării noastre în legătură cu aceste probleme o constituie cartea intitulată „Bucătăria plăcută şi sănătoasă", editată la Moscova în colaborare cu Institutul de alimentaţie al Academiei de Ştiinţe Medicale din URSS. Aşa că indicaţiile pe care le dăm sînt riguros controlate ştiinţific de cercetătorii institutului mai sus citat.

În mod practic, pînă la vîrsta de 6 luni copilul nu are nevoie de altă hrană decît de lapte. Totuşi, cînd copilul prezintă un organism sănătos, e bine să începem a-l obişnui mai din vreme şi cu alte alimente. Vîrsta la care e indicat să începem cu foarte mici cantităţi de alimente noi este între a treia şi a patra lună, cînd vom începe să-i dăm alimente nefiudulcite, ca: zeamă de legume fierte, legume pasate şi chiar puţin sărate. Nu trebuie să-i impunem copilului aceste gustări din alte alimente, ci să i le oferim ca o satisfacţie a curiozităţii pe care el începe să şi-o manifeste la vîrsta aceasta. Să-i dăm să guste de cîteva ori pe săptămînă din tot ceea ce va constitui viitorul lui meniu, de la şase luni. Veţi vedea că, obişnuindu-l astfel, va începe mai tîrziu să ceară el însuşi alimentele acestea.

De la 6 luni în sus însă va trebui să ţinem seama şi de valoarea nutritivă a alimentelor pe care i le dăm, pentru că laptele nu-i mai e suficient. În primul rînd trebuie să ştim că un copil are nevoie de mai multe calorii decît un adult (raportat, bineînţeles, la greutatea sa). Pînă la 10 luni el are nevoie de 110-125 calorii pe zi de fiecare kilogram pe care-l cîntăreşte în greutate. De la 10 la 12 luni, are nevoie de 100-110 calorii, iar de la 12 la 18 luni, de 90-100 calorii.

Dar valoarea nutritivă a unui meniu nu constă numai în conţinutul de calorii ci şi în alimentele necesare formării organismului — alimente bogate în albumine ca: peşte, ouă, carne, lapte, brînzeturi, legume etc. Şi pentru ca aceste albumine, care hrănesc celulele şi ţesuturile organismului, să fie bine asimilate, ele se cer însoţite de hidraţi de carbon şi de grăsimi. Observaţiile şi analizele făcute asupra copiilor au dus la concluzia că proporţia cea mai indicată între aceste elemente ar fi: 1 gram de grăsime şi 4 grame de hidraţi de carbon la 1 gram de albumină. În plus, hrana copilului, pentru o dezvoltare normală, are nevoie de vitamine, lucru de care, de asemenea, trebuie să ţinem seama la alcătuirea meniurilor lor. În sfîrşit laptele, care e foarte bogat în calciu, trebuie să figureze alături de celelalte alimente în cantitatea de o jumătate litru pe zi, pînă la vîrsta de doi ani.

Cît despre dispoziţia poftei de mîncare observată la unii copii, specialiştii în pediatrie recomandă să nu se încerce în nici un caz alimentaţia forţată. Un copil sănătos, spun medicii, nu se va lăsa niciodată să flămînzească. Nu-i rugaţi şi mai ales nu-i terorizaţi. Serviţi-i porţii mici de mîncare, ca să nu se sperie, şi căutaţi în momentele acelea să-i oferiţi ceea ce-i place lui mai mult. În mod normal, procedînd astfel, aceste faze ale lipsei poftei de mîncare dispar. Dacă ele se mentin, înseamnă că trebuie să-i faceţi copilului un control medical spre a constata dacă nu cumva e bolnav sau dacă glandele lui au prezintă o deficienţă în funcţiune.

JOSIANA

POŞTA REDACŢIEI

GH. GAMAN — I.F.E.T. — ROZNOV-NEAMŢ. Începe bine pentru început. Poezia inspirată de naşterea celei de a zecea planete, anticipează. Cîlăm două strofe

Profil de rîndunică cu surîsînfăţişare
Zăgăruind în trupu-i puteri de negîndit,
În plină exuberanţă azi vrea să înţăsoare
Străluciorul cosmos zburînd în infinit.
Cu ochii treji-năuntru urmaşul lui Icar
Cu chip făiat în piatră măiestrii de jocul sorţii
Răstoarnă legi în spaţii şi fără de habar
A depăşit în zboru-i împărăţia morţii.

ARISTIDE DINUŢĂ — PETRILA. Poezie nu înseamnă a rima cuvintele în coadă. Dacă vă e dragă literatura, aşa cum ne scrieţi, citiţi cu atenţie operele poeţilor noştri contemporani. Veţi putea afla atunci ce înseamnă poezia mai bine decît toate sfaturile ce vi le-am putea oferi.

FLORIN MANEA — COMUNA VASILAŢI-BRĂNEŞTI. Ne cereţi sfaturi pentru viitor? Din cele trei poezii pe care ni le-aţi trimis nu ne putem face o părere definitivă. Sînt cîteva versuri care promit (mai cu seamă în poezia „Germenul vieţii"). Dar există şi multă, multă neglijenţă. Poezia reclamă migală şi răbdare. Nu vă grăbiţi să trimiteţi tot ce scrieţi. Meditaţi mai mult asupra valorii imaginii artistice în artă poetică.

MITICĂ LĂCĂTUŞU — SĂBĂOANI. Rămîne valabil ceea ce v-am scris de atîtea ori, şi ultima dată: aveţi nevoie de multă lectură.

G. DRĂGĂNESCU — COMUNA CHISELET. Din cele trei poezii primite reţin mai ales atenţia „Maturitate" şi „Ci oameni..." Prima, surprinde prin atmosfera ei poetică inedită. Imaginea copilăriei este deocebit de plastică. Ideea cuprinsă în titlu însă, nu e urmărită suficient. Mai meditaţi asupra acestei poezii şi trimiteţi-o încă o dată refăcută. „Ci oameni..." porneşte de la un fapt interesant. Transfigurarea poetică nu e însă la nivelul publicării. Cea de a treia poezie, „Toamna la colectivă", merge pe linia unei anecdotici uşoare. Mai trimiteţi.

MIMOZA MACREA — CONSTANŢA. Ne pare rău să constatăm în producţia dv. poetică un regres. Vă sfătuim să stăruiţi pe linia poeziei „Anul Nou", dar atacînd cu mai multă curaj tematica actualităţii. Cealaltă lucrare e retorică şi convenţională. Conţine multe idei juste, dar puţină, prea puţină poezie. Mai aşteptăm altceva.

NIŢĂ BOMBI — LOCO. Citiţi răspunsul de mai sus.

GRIGORE NEDELCU — CARANSEBEŞ. „Rondelul iubirii" e scris cu meşteşug. În schimb sonetul „Poet" e superficial. Trimiteţi-ne mai multe lucrări inspirate din actualitate, să putem alege şi destina ceva publicării.

METEOROLOGIA şi... NERVII

Un post de radio occidental anunţa recent, ca o noutate senzaţională, constatarea influenţei pe care o au factorii meteorologici asupra afecţiunilor sistemului nervos. Noutatea ni se pare caducă, dacă ţinem seama de faptul că încă din anul 1928 un grup de clinicieni sovietici, sub conducerea doctorului Lukaşev, a făcut această observaţie şi încă bazată pe studii serioase. Observaţiile s-au făcut între anii 1928-1937 în clinica de neuropsihiatrie din oraşul Briansk şi au fost continuate între 1942-1945 în clinicile din alte oraşe sovietice. S-au studiat încă de pe atunci toţi factorii meteorologici ca: temperatura aerului, presiunea barometrică, umiditatea, insolaţia şi precipitaţiile. Şi iată observaţiile şi concluziile principale care s-au tras:

Temperatura ridicată are o influenţă nefastă asupra stărilor de histerie şi epilepsie, care manifestă astfel, în lunile de vară, o agravare a simptomelor clinice.

Presiunea barometrică scăzută agravează starea celor ce suferă de arterioscleroză. Agravarea se constată mai pronunţat în arterioscleroza cerebrală.

Creşterea presiunii barometrice, pe de altă parte, are o influenţă proastă asupra hipertiroidienilor.

Timpul ploios şi umed s-a constatat a fi cu totul defavorabil diabeticilor, iar timpul prea uscat agravează simptomele obiective şi durerile celor ce suferă de boala lui Parkinson.

După aceste studii statistice, medicii sovietici au putut stabili de mult indicaţii precise în ce priveşte cura climatică cea mai favorabilă şi regiunea de locuit cea mai bună pentru astfel de bolnavi

SPORT

Pentru Clubul sportiv „Rapid" a devenit o tradiție organizarea manifestărilor sportive dotate cu „Cupa 16 Februarie" și închinate memoriei ceferiștilor care, la 16 februarie 1933, și-au vărsat sîngele pentru libertate și pîine. În cadrul acestor manifestări, desfășurate săptămîna trecută pe teren acoperit (sala Floreasca), amatorii de volei au fost martorii unor partide palpitante, iar cei ce îndrăgesc baschetul au avut prilejul să asiste la întîlniri de baschet viu disputate, în sala Giuleşti.

Stamatescu din nou în frunte

Cei care au urmărit în actualul sezon concursurile atletice pe teren acoperit îl știu nelipsit din rîndul concurenților la 50m plat pe elevul A. Stamatescu, de la Clubul sportiv școlar. El a cîștigat primul loc al acestei probe la concursul pe țară al elevilor — și tot el s-a situat pe locul I la concursul pe țară al juniorilor, cu timpul de 6,5 secunde. La ambele competiții a alergat alături de concurenți apropiați ca vîrstă și ca vechime în „specialitate". Ținînd seama de acest fapt, unii socoteau poate că Stamatescu n-a realizat totuși o performanță demnă de subliniat. Iată însă că de sîmbăta trecută Stamatescu nu mai poate fi ignorat. L-am văzut la start.

S-a dat plecarea. Trec secundele... Primul concurent rupe firul la sosire: Stamatescu — din nou în frunte. A realizat 6,0 secunde pe 50m plat!

De la 6,5 la 6,0, oricum, este un drum cu care Stamatescu se poate mîndri. Și nu mai puțin mîndru poate fi antrenorul său, Constantin Spiridon, care l-a urmărit îndeaproape, l-a învățat și l-a încurajat.

Un meci dramatic și un învingător la limită

Cel mai așteptat dintre meciurile de volei a fost cel care a pus față-n față echipele masculine Rapid și Dinamo. Și pe bună dreptate, căci așteptările n-au fost dezmințite. Jocul prestat de cele două echipe, dîrzenia cu care atît ceferiștii cît și cei de la Dinamo și-au disputat fiecare punct au smuls ropote de aplauze.

Dinamo porni**se** „tare". Se părea că are un adversar comod, peste care nu-i va fi greu să treacă. Dinamoviștii erau aproape sfîrșitul primului set cînd cei de la Rapid ajunseseră de-abia la 8 puncte. Primul set a fost cîștigat de Dinamo. În chip surprinzător, ceferiștii au luat setul al doilea. Au cîștigat însă și pe al treilea — și încă la 5! Părea că altă surpriză este exclusă. Dar aceasta a venit o dată cu cel de al patrulea set, care a revenit echipei Dinamo. Al cincilea a fost însă iar „în mîna" Rapidului pînă la un moment dat, cînd, punct după punct, Dinamo s-a apropiat de Rapid ajungînd în scorul de 14 - 14. Emoție în tribune, emoție printre jucători. Dar stăpînirea de sine a ceferiștilor le-a adus, pînă la urmă, victoria.

„Bombele" cu care și unii și alții au atacat blocajele de pe urma cărora s-au realizat numeroase puncte și de o parte și de alta au oferit un spectacol de calitate mult apreciat de cei prezenți. De altfel, și evoluția scorului de 3-2 (11-15, 15-9, 15-5, 13-15, 16-14) în favoarea celor de la Rapid arată cît de aprigă a fost lupta dintre cele două formații, cît de greu a fost pentru ceferiști să-și învingă adversarii și cît de aproape de victorie nu a fost aceștia din urmă.

Și dacă echipierii Rapidului nu au avut satisfacția primului loc în clasamentul final, ocupat de Celatea București, pot avea mulțumirea că în compania unui adversar de aceeași talie au oferit cel mai frumos joc al acestei competiții.

Romulus SCURTU

Fotografii de S. STEINER și Dan BÎRLĂDEANU

1

2

În fotografiile alăturate dăm cîteva aspecte de la concursurile desfășurate sîmbătă și duminică în sala Floreasca

1. N. Ivanov, cîștigătorul probei de greutate (11,87)

2. Fază încordată în meciul feminin de volei dintre echipele Combinatului poligrafic București și Lokomotiv-R. Celcalcovod

3. Finișul probei 10m garduri femei cîștigată de A. Prodan

4. Aspect de la meciul de volei masculin disputat între echipele Dinamo-Celatea București

5. Cîștigătoarea probei de înălțime femei C. Alexandrescu.

„CUPA ORAȘELOR" la scrimă s-a desfășurat săptămîna trecută în București. În fotografia nr. 6 redăm o imagine de la finala pe echipe floretă fete, disputată între Cluj și București. Proba a fost cîștigată de componentele echipei din Cluj.

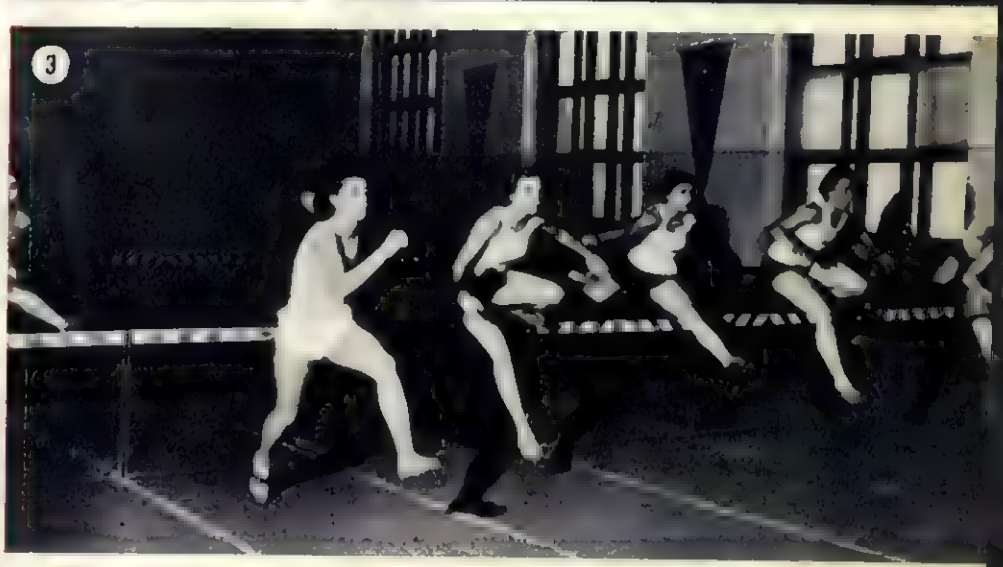

3

4

5

6

– La București a fost semnat săptămîna trecută acordul comercial pe anul 1959 între R.P.Română și R.P.Bulgaria. În fotografia 1, momentul semnării acestui acord.

– În cinstea celei de a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre de sub jugul fascist, în cinstea celui de al VII-lea Festival Mondial al Tineretului și al celui de al II-lea Festival regional, Comitetul regional U.T.M. București a lansat o chemare către tinerii și utemiștii din regiune pentru a difuza, între 15 februarie și 23 august 1959, cărți în valoare de 1.000.000 lei.

– Zilele acestea specialiștii de la Institutul de cercetări chimico-farmaceutice din Iași au efectuat primele probe de fabricație pe cale industrială a tetraciclinei amfoterice. În fotografia 2, un aspect de la Fabrica de antibiotice din Iași, unde va intra în producție și noul medicament.

– Două mari șantiere au deschis lucrări în șase puncte pentru racordarea orașului Baia Mare la sistemul energetic național. Terminarea lucrărilor este prevăzută pînă la data de 1 mai.

– În cursul săptămînii trecute în numeroase întreprinderi și instituții din țară au avut loc adunări consacrate aniversării a 26 de ani de la eroicele lupte din februarie 1933 ale ceferiștilor și petroliștilor, desfășurate sub conducerea Partidului Comunist Român.

– În Sala Dalles s-a deschis expoziția de fotografii artistice organizată de Asociația artiștilor fotografi din R.P.R. Expoziția cuprinde 150 de lucrări semnate de 51 artiști fotografi.

– Răspunzînd chemării a opt întreprinderi din Capitală, colectivul Uzinelor "Vasile Roaită" s-a angajat să realizeze 2.226.876 lei economii peste sarcina reducerii prețului de cost. În fotografia 3, o parte din brigada lui Bîndea Gheorghe, care s-a angajat să facă economii de metal neferos în valoare de 70.000 lei.

– La 19 ianuarie s-au deschis la București lucrările celei de a II-a Conferințe a Uniunii Asociațiilor Studențești din R.P.R.

– Săptămîna aceasta, la Combinatul metalurgic Hunedoara a avut loc o adunare a activului U.T.M. Cu acest prilej, tineretul de la această mare întreprindere metalurgică a adresat o chemare către tinerii metalurgiști și întreg tineretul muncitor al patriei, pentru realizarea a cît mai multe economii.

– Prin intermediul emițătorului de televiziune de la Bacău, emisiunile Studioului de televiziune din București au început să fie recepționate și în orașul Iași.

1

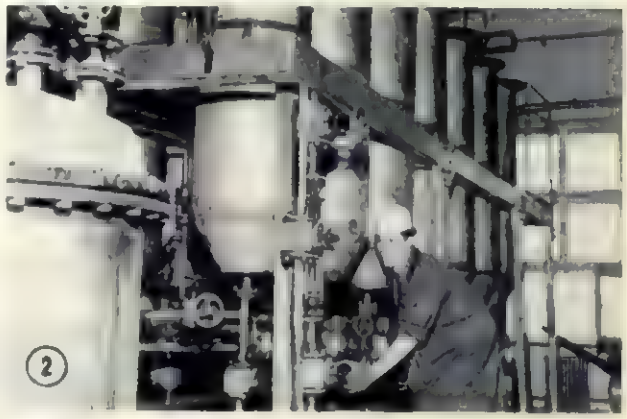

2

3

FOTOCRONICA FLACĂRII • FOTOCRONICA

DE VORBĂ CU MEDICUL: *O noutate în tratamentul gripei*

Arsenalul terapeutic în tratamentul gripei este deosebit de complex, cu o gamă variată de medicamente. Multe cazuri s-au rezolvat ușor cu antigripalele obișnuite (piramidon, antigermin etc.), iar altele au necesitat aplicarea unor măsuri mai energice (antibiotice, vaccinări etc). De asemenea, s-au observat persoane rezistente la boală sau care fac forme ușoare, altături de altele care reacționează violent de la început.

Acolo unde microbul întîlnește un organism cu reacții biologice echilibrate, sub influența favorabilă a mediului, de cele mai multe ori boala nu se produce sau se manifestă într-o formă mai atenuată (CONECTARE normală).

Dacă însă reacțiile biologice ale organismului încetează de a mai fi echilibrate, iar mediul exterior exercită o acțiune negativă, boala se manifestă în forme mai grave și chiar cu numeroase complicații (HIPERCONECTARE).

Rezultă deci necesitatea de a influența reacțiile biologice de apărare pentru a restabili echilibrul normal dintre organism și mediu, *adică să realizăm* o DECONECTARE.

În practica medicală se cunosc mai multe *substanțe cu acțiune deconectantă*, cum ar fi Serpasilul, Phenerganul și, în special, Clorpromazina (sinonim: Largactil).

Sintetizată de Charpentier, Clorpromazina*) s-a impus datorită cercetărilor făcute de G. K. Tarasov în Uniunea Sovietică, H. Laborit în Franța, și mulți alții. În esență, acțiunea deconectantă a Clorpromazinei provoacă o „armonizare a personalității", după cum se exprimă Flügel.

În lumina celor de mai sus, am întrebuințat acest medicament într-o serie de afecțiuni. Tratamentele au fost extinse și asupra cazurilor de gripă în care reacția de *hiperconectare* era evidentă.

Rezultatele sînt semnificative:

1) Mulți dintre bolnavii în curs de tratament pentru alte afecțiuni nu au făcut nici o formă de gripă și numai cîțiva au prezentat forme ușoare, adeseori ambulatorii.

2) La bolnavii de gripă supuși acestui tratament s-a remarcat scăderea intensității manifestărilor morbide și scurtarea duratei de evoluție pînă la 2-3 zile.

3) La nici unul dintre bolnavii tratați nu au apărut complicații grave pulmonare sau de alt ordin.

Aplicarea medicației s-a făcut apreciind reactivitatea bolnavilor de la caz la caz, în funcție de tipurile de activitate nervoasă superioară stabilite de școala pavlovistă. În general, s-a administrat 1/2 tabletă la 6 ore interval, fără a depăși 3 tablete pe zi.

De precizat că, pentru a obține rezultate bune, Clorpromazina trebuie administrată în doze fracționate, în raport cu tipul de reacție nervoasă a bolnavului, pe care numai un medic cu experiență poate să-l prezinze.

Cînd a fost cazul, s-a asociat o medicație simptomatică, obișnuită în orice răceală, cum ar fi venturze, fricțiuni cu alcool, calciu granulat etc.

Față de rezultatele obținute, am considerat necesar să le aduc la cunoștința celor interesați, în dorința de a fi util celor bolnavi și de a cunoaște opinia celor competenți.

Dr. Ion SAN-MARINA

*) Această este denumirea produsului românesc care va apare în curînd; în momentul de față în farmacii se găsește preparatul similar unguresc, Phlegomasine.

ÎN JURUL GLOBULUI

REPUBLICA ARABĂ UNITĂ
în imagini

Prin referendumul din 21 februarie 1958 marea majoritate a populației din Egipt și Siria s-a pronunțat pentru unirea celor două țări într-un singur stat — Republica Arabă Unită. Cu prilejul aniversării unui an de existență a R.A.U. publicăm cîteva imagini din această țară.

1) Pe Canalul de Suez.
2) Celebrul Sfinx, străvechi monument al civilizației egiptene.
3) Vedere din Damasc, centrul regiunii siriene a R.A.U.
4) Bulevardul Monski, arteră principală a cartierelor arabe din Cairo.
5) În piața din Zagazig (delta Nilului).
6) Cairo. Moscheia Mohamed Ali.
7) Palmyra — vedere luată de pe ruinele templului lui Jupiter
8) Prima sondă petroliferă din R.A.U., pusă în exploatare de specialiști și o societate petroliferă din R.A.U. la Ras Aba Bakru, la 220 km de Suez
9) La un centru de culturalizare din El Khairia (regiunea egipteană).

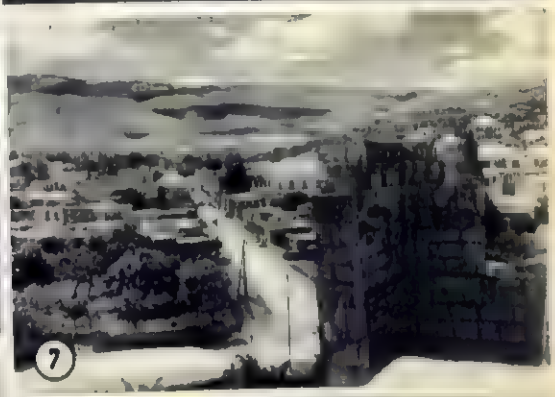
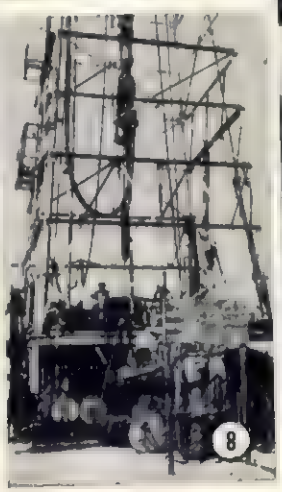

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII Căsuța Poștală 3507 oi 33 Tel.: 17.60.10, int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 24 lei 6 luni: 83 lei un an: 164 lei

Prezentarea grafică: Vlad MUȘATESCU — Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

Pe spuse, pe văzute și pe auzite

Am auzit c-ai zis c-am zis

— Zici că n-ai nimic de ascuns? Atunci de ce ai astupat gaura cheii? Ai ?

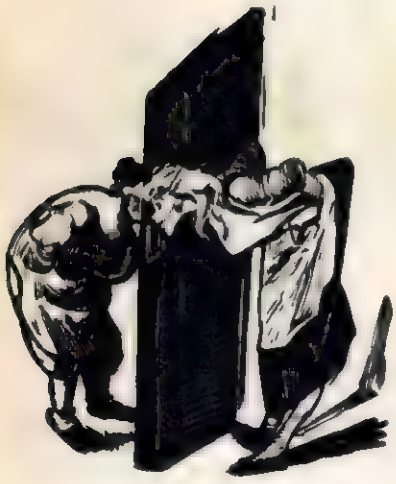

Prea mare potrivire de caracter

Apartament modern cu cocină sau o gazdă cumsecade..

Desene de
Tia PELTZ

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Nr. 9 (197)

Anul VIII

28 februarie 1959

La cămin (vezi reportajul din pag. 13-14-15).

Fotografii de E. IAROVICI

TOT ENTUZIASMUL TINEREȚII-CAUZEI SOCIALISMULUI!

Tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, la tribuna celei de-a doua Conferințe Naționale a Uniunii Asociațiilor Studenților din R.P.R.

Duminică, 22 februarie a.c., a avut loc ședința de închidere a celei de-a doua Conferințe Naționale a Uniunii Asociațiilor Studenților. La ședință au participat membri ai C.C. al P.M.R. și ai guvernului, în frunte cu tovarășii Gh. Gheorghiu-Dej și Chivu Stoica.

Plenara Consiliului U.A.S.R. a ales ca președinte pe tov. Ion Iliescu și ca vicepreședinți pe tovarășii Stana Enache și Ion Geczi.

Cu prilejul ședinței de închidere, s-a dat citire declarației cu privire la colaborarea internațională a studenților în lupta pentru pace. În entuziasmul general, s-a adoptat o scrisoare către Comitetul Central al P.M.R. și Consiliul de Miniștri al R.P. Romîne.

„Asigurăm partidul și guvernul — se spune în scrisoare — Comitetul Central al partidului, în frunte cu tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, că vom dărui tot entuziasmul tinereții, puterea noastră de muncă, toată priceperea, talentul și cunoștințele noastre cauzei mărețe a construirii socialismului în țara noastră, cauzei victoriei păcii".

Cea de-a doua Conferință Națională a Uniunii Asociațiilor Studenților a exprimat încă o dată dragostea și atașamentul studențimii din țara noastră față de partid și guvern, precum și voința ei fermă de a merge pe drumul arătat de partid, spre triumful cauzei socialismului.

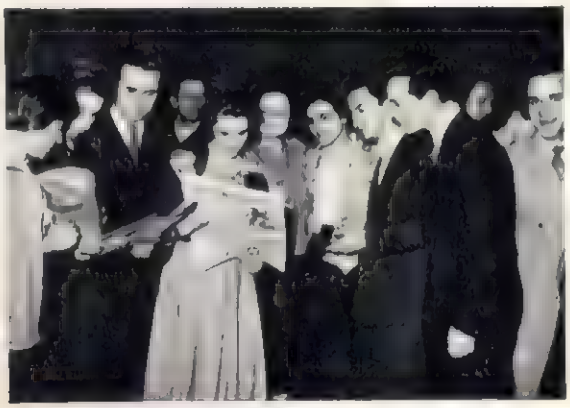

În pauză, participanții la Conferință citesc ultimele știri apărute în presă.

Tovarășii Gheorghe Gheorghiu-Dej, Chivu Stoica și alți conducători ai partidului și guvernului, în mijlocul participanților la Conferință.

Pentru pace și socialism, pentru partidul iubit, pentru încercații conducători ai clasei noastre muncitoare!

Prezidiul (fotografia de sus), ca și delegații la Conferință (fotografia de jos) au manifestat îndelung, salutînd prezența în mijlocul lor a reprezentanților C.C. al P.M.R. și ai guvernului R.P.R., în frunte cu tovarășii Gheorghe Gheorghiu-Dej și Chivu Stoica.

[illegible] panoului: instantanee din timpul Conferinței.

SE POATE MAI MULT

Reportaj-anchetă în două mari țesătorii

de F. URSEANU

Fotografii de Eugen IAROVICI și F. URSEANU.

Însemnările de mai jos, referitoare la lupta pentru reducerea prețului de cost, ar fi putut purta și un alt titlu. Unul potrivit ar fi fost, desigur, „Oameni cu inițiativă". Aceasta, cu toate că vă prezint prea puțini dintre inimoșii inițiatori pe care i-am în fiint și vă prezint mult mai puține inițiative decît sînt în realitate. Și totuși am lăsat titlul pe care l-ați văzut. L-am lăsat, pentru că el reprezintă, de fapt, o concluzie. În materie de reducere a prețului de cost, întotdeauna se poate realiza mai mult, atunci cînd există entuziasm, eforturi și idei. La „Flamura Roșie" și „Țesătura"-ași condițiile acestea sînt îndeplinite. O arată din plin rezultatele dobîndite pînă în prezent.

ANUL TRECUT LA „FLAMURA ROȘIE"

Acum, în '59, la țesătoriile „Flamura Roșie" s-au încheiat și calculele contabile pentru anul care a trecut. Ce spun cifrele? Prețul de cost planificat, care trebuia să fie, conform angajamentelor, redus cu 2,92 la sută față de cel din 1957, a fost redus cu 3,22 la sută. În bani? Reducerea reprezintă o economie de 1.264.000 lei.

Am spus mai sus 2,92% și 3,22%. O diferență de 0,30%. Pare puțin și totuși e foarte mult. În materie de reducere a prețului de cost, contează și cea mai mică fracțiune. Acești trei și douăzeci și doi la sută reflectă cu precizie de seismograf aspecte generale ale muncii entuziaste din fabrică.

— Prețul de cost va fi redus din nou, în '59! — mi-a împărtășit directorul. Cu cît? Nu-i nici un secret: cu 2,10%. Cifra este afișată pe un uriaș panou. Sîntem în februarie, dar sînt sigur că, la sfîrșitul anului, cifra va fi depășită. Garanția? Noile măsuri tehnico-organizatorice, angajamentele muncitorilor de a ridica productivitatea cu 8,8%, de a reduce orele staționare cu încă 10%, de a face noi și noi economii...

Toate acestea sînt, însă problemele anului 1959. Întîlnirea noastră cu țesătorii de la „Flamura Roșie" are, în primul rînd, în momentul de față, alt scop: să analizăm metodele folosite de ei pentru reducerea prețului de cost în anul ce s-a scurs. A acestui indice de mare importanță, „adevărat barometru ce înregistrează succesele și lipsurile activității diferitelor ramuri ale economiei naționale și ale întreprinderilor" — cum subliniază tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej în expunerea sa din noiembrie 1958.

Să dăm deci o raită printre sutele de războaie de țesut ale fabricii. O raită cu creionul în mînă și cu aparatul fotografic...

Acestea-s sarcinile Fabricii „Flamura Roșie" pe anul 1959.

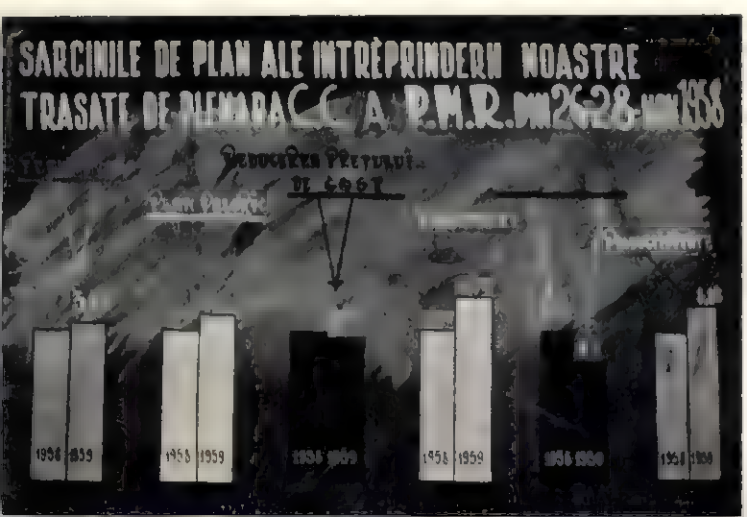

Această ramă a mașinii de urzit dă astăzi, grație inovației meșterului Petre Petrescu, o productivitate triplă.

SUVEICA ALEARGĂ MAI IUTE...

Așa este, precum citiți în subtitlul de mai sus. Suveica, micuța rachetă din lemn, aleargă de la un capăt la altul al războiului de țesut de parcă s-ar lua la întrecere cu bolizii. Fuge mult mai repede ca în urmă cu un an. Nu-i vorba însă de o singură suveică și nici de ghergheful unui singur război. Ci de zeci de suveici, de la zeci de războaie de țesut. Bănuiți, desigur, ce înseamnă cînd suveica aleargă mai iute printre sutele de fire de urzeală: că lucrul merge mai bine, că randamentul mașinilor este în creștere. Să ne oprim deci aici, în timp ce micul proiectil încărcat cu un șpul de mătase se duce și vine într-o cursă nebună.

— Suveica aleargă de 160 de ori pe minut! — îmi spune inginerul Munteanu. Pînă la începutul anului trecut, alerga numai de 130 ori!!

— Dar cum asta? — am întrebat eu.

— Am mărit turațiile la 80 de războaie!! Cu peste 7 la sută. Cu asta, am ridicat productivitatea și, implicit, am redus din prețul de cost! — continuă inginerul.

Peste o oră, într-o altă încăpere, pe un panou artistic lucrat, pentru nu știu ce expoziție, am văzut scris: „În 1958 randamentul a crescut în așa măsură, încît, în comparație cu cel din 1957, fabrica a putut produce în plus 376.000 metri liniari de țesături. Ceea ce este echivalent cu material pentru 100.000 rochii de mătase".

Și țesătoarele au partea lor de contribuție la accelerarea ritmului de producție. Multe dintre ele au trecut de la deservirea unui singur război, la trei războaie. Aceasta a contribuit în foarte mare măsură la ridicarea productivității pe întreaga fabrică.

IDEI BUNE — REZULTATE BUNE

În sala în care se face controlul calității produselor a apărut o nouă instalație: o mașină modernă, cu ajutorul căreia controlul se face mecanic. Pînă la începutul anului trecut, operația aceasta se făcea manual. Azi, la mașina aceasta nu mai lucrează

trei femei, ci una singură. Iar materialul controlat se reîmbalotează automat. Productivitatea: dublă. Credeți că această mașină a fost importată? Nicidecum! Ea reprezintă materializarea ideii meșterului Aurel Șerban de la serviciul mecanic-șef. El a proiectat-o, el a construit-o. Aceasta a fost principala sa contribuție la reducerea prețului de cost pe 1958.

Altă idee: anul trecut, cînd la „Flamura Roșie" a început fabricarea țesăturilor din fire de nylon, a apărut și o instalație nouă: autoclava. Seamănă cu un cazan de locomotivă sau cu o etuvă și în ea primesc o baie de aburi produsele din nylon. Cu ajutorul autoclavei, se realizează un fel de tratament de fixare a firelor. Acum, după ce v-am prezentat-o, să vă spun la ce s-au gîndit meșterii din fabrică: să facă autoclava mai... productivă. Așa cum era ea proiectată și fabricată, primea pentru „fixare" doar două suluri de nylon într-o șarjă. N-au lăsat-o așa. Au făcut meșterii ce-au făcut și, după cîteva luni, i-au mărit randamentul. Au amenajat-o în așa fel, încît în autoclavă intră, dintr-o dată, la „baia de aburi", opt suluri de nylon.

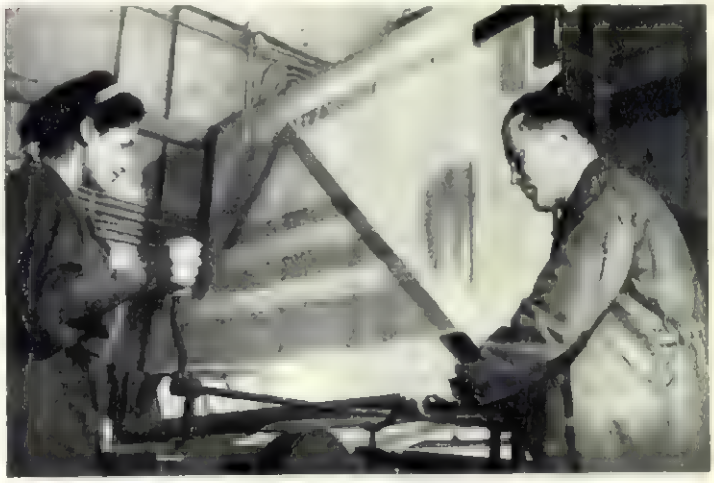

Maistrul principal Aurel Șerban, la mașina de control a calității, concepută de el. Această mașină are un randament dublu față de cea veche.

VISUL ȚESĂTOARELOR

Acesta-i: să aibă la război un sul de urzeală care să nu se mai termine, adică pe care să nu trebuiască să-l mai schimbe. Un sul de urzeală pe care suveica să alerge la infinit. Visul acesta, oricît ar fi de frumos, nu va deveni niciodată realitate. Totuși aici, la „Flamura Roșie", s-a găsit o soluție prin care sulul cu urzeală să țină mai mult. Cu alte cuvinte, i s-a mărit capacitatea. În mod obișnuit, pe fiecare sul se înfășoară între 600-800 metri urzeală. O idee bună, plecată de la serviciul mecanic-șef și care constă în aplicarea unor șaibe late la marginea sulului, a făcut ca realitatea să se apropie de... visul țesătoarelor. Acum, pe zeci de suluri se înfășoară, în loc de 600-800 metri de urzeală, 1.400 metri. Avantaje practice? Multe. Principalele sînt însă două: se elimină o serie de timpi morți care se datoresc schimbării prea dese a sulurilor și se reduc deșeurile care rezultă din prea multele operații de înlocuire a unor suluri terminate, cu altele noi.

★

Maistrul Petre Petrescu este un pasionat inovator. Inovații interesante, din care unele au contribuit în bună măsură la „săltarea" acelui „2,92%". V-o prezint numai pe una referitoare la o „ramă de urzit". E vorba de o instalație care, la prima vedere, pare mai mult o centrală telefonică, străbătută de sute de fire — nu de sîrmă, ci de nylon sau viscoză. Ei bine, prin intervenția meșterului Petrescu, instalația aceasta și-a triplat randamentul.

...ȘI ANUL ACESTA LA „ȚESĂTURA"-IAȘI

Așadar, din nou, prețul de cost. Ce reprezintă aceste trei cuvinte, care au azi o circulație atît de mare în fiecare întreprindere economică, știe toată lumea. Ce intenții are colectivul de la „Țesătura"-Iași în direcția prețului de cost nu știam, dar aflăm acum.

Discuția o port cu secretarul comitetului de partid, tov. Alex. Cozur. Pe biroul său sînt concentrate zeci de hîrtii: planuri, propuneri, măsuri. Toate au un singur scop: reducerea prețului de cost — efect firesc al măririi productivității, al economiilor realizate.

— Cu cît ați planificat să reduceți prețul de cost în 1959?

— Cu 1,13%!

— Dar acest „mic" 1,13% n-ar putea crește? Adică nu există posibilități să reduceți și mai mult prețul de cost?

Secretarul de partid se gîndește. Apoi îmi spune simplu:

— Vedeți ce spun muncitorii...

I-am ascultat sfatul.

O SECUNDĂ + O SECUNDĂ + O SECUNDĂ

Cît reprezintă, de fapt, o secundă? Mai nimic. Cît ridici un deget, cît clipești din ochi. Și.

Opt noi sortimente de zefiruri și olandină superioară prezintă fabrica pe luna în curs.

totuși... O secundă, o singură secundă economisită la o operație foarte obișnuită la războiul de țesut poate aduce un important aport la ridicarea productivității muncii în fabrică.

E vorba de scurtarea timpului de oprire a mașinii, a acelui timp care se folosește pentru încărcarea suveicii cu o nouă canetă. Acest lucru se întîmplă de aproximativ 64 de ori pe zi, numai la un singur război. Gîndiți-vă că sînt sute și sute de războaie...

Cele de mai sus le-am aflat de la un vechi meșter țesător: prim-maistrul Ciobanu. Omul are trei decenii de experiență și, în ciuda vîrstei, multă putere de muncă. În plus, cunoaște fiecare om și știe „cît trage" fiecare mașină.

— Să vă arăt cum pot fi economisite secundele! — spune meșterul.

Demonstrația are loc „pe viu", cu ceasul în mînă, față în față cu una dintre cele mai „rapide" țesătoare. În cinci secunde — numai în cinci secunde — Antoaneta Ocheană a oprit mașina, a înlocuit caneta din suveică, a prins firul, a pornit din nou războiul și a trecut la altul. Nici o mișcare inutilă; nici o mișcare în plus.

— Și-a bătut propriul ei record! — spune bucuros prim-maistrul. Media acestei operații este de 6-7 secunde! Uitați-vă la ceas. Antoaneta a realizat operația în numai cinci secunde!

— Are, într-adevăr, o rapiditate extraordinară. Dar, oare, toate țesătoarele pot realiza operația respectivă în numai cinci secunde?

— Momentan, nu toate. Dar toate pot reduce cîte o secundă din timpul pe care-l folosesc astăzi...

Pe urmă mi-a explicat. Practic: sînt zeci de mii de opriri pe zi, la toate războaiele împreună. La toate aceste zeci de mii de opriri, cîte o singură secundă cîștigată ar da o economie de ore întregi. Astfel s-ar putea ajunge zilnic la aproape 30 de ore economisite. Ce s-ar putea realiza în 30 de ore? Exact 100 metri de țesături, spun inginerii. Deci, o sută de metri numai într-o zi. Dar într-un an? 36.000 metri pînzeturi de bumbac.

Cele de mai sus vor deveni în scurt timp o realitate. În fabrică va începe un curs de instructaj al țesătoarelor, pentru reducerea la minimum a mișcărilor de mînuire a suveicii. Un curs de însușire a artei cuceririi... secundelor.

ATAC DIRECT

Cum lovești în prețul de cost? Cum îl faci mai mic? Simplu: lupți cu armele cele mai ofensive: economia, productivitatea. Ai reușit într-o etapă? Nu te lăsi: lupți în continuare, săptămînă de săptămînă, lună de lună!

Acestea-s teoria și tactica inginerului Predoiu — un om comunicativ și isteț — șeful unui sector important, „Finisajul", adică al sectorului de „înnobilare" a tuturor țesăturilor care se nasc în fabrică. Conform teoriei, se desfășoară practica. Să vedem cum...

— Să pornim de la economia de chimicale: întîi cu hipocloritul, pe care-l folosim la albirea pînzeturilor — începe inginerul.

Față de consumul de hipoclorit planificat, oamenii din sector au propus o reducere de 0,3%. Au ajuns la concluzia că economia aceasta poate fi făcută fără a prejudicia calității. Procentul pare mic, însă într-un an se economisesc 6.000 kg. În bani? 4.200 lei. Bun — continuă inginerul — această economie a fost planificată la începutul anului și ea este inclusă în acel 1,13% care reprezintă procentul prețului de cost pe 1959. Noi însă am „atacat" din nou procentul. Ne-a reușit de curînd o experiență, care, pusă în practică, va aduce o scădere și mai mare a consumului de hipoclorit. E vorba de un tratament preliminar, adus țesăturilor, cu o soluție de sodă caustică.

— Mulțumesc pentru exemplu!

— Stați! — mă oprește inginerul — mai am și alte exemple. Pe scurt, o reducere a amidonului pentru apret cu 0,05%. În kilograme pe an?... O tonă. În bani?... 8.000 lei. E o sumă frumușică — și va mai crește... Apoi am planificat o reducere de 0,2% la o serie de coloranți indigozoli, necesari vopsirii țesăturilor. Economie în bani: 18.900 lei. Asta deocamdată. Grație unor rețete de coloranți cu combinații mai bune, sperăm ca economia să crească, pînă la sfîrșitul anului, pînă la 24.000 lei.

CU „OCHII-N PATRU" LA... ECONOMII

Popas la filatură. O hală imensă, în care parcă bîzîie dintr-o dată un milion de bondari. Un zgomot plăcut auzului pe care-l fac ritmic cele mai moderne ringuri, flaiere și carde. Despărțite între ele de niște nesfîrșite „bulevarde", pe care circulă cîte o filatoare, două, toate aceste mașini automate reprezintă de fapt un imens laminor. Un laminor în care bumbacul, moale ca vata și alb ca zăpada, se subțiază din ce în ce, pînă ce devine fir de ață.

S-ar părea că, în fața acestor moderne utilaje, singura preocupare a filatoarelor ar fi să supravegheze cu „ochii-n patru" mișcările ritmice, să înnoade la repezeală vreun fir rupt sau să pornească vreun fus adormit. Nu-i însă așa. Oamenii de-aici, urmărind mersul mașinilor, fac și un alt lucru: caută să le smulgă maximum de randament. Cum? În primul rînd, majorînd turațiile. Căci maximum de turații înseamnă o producție mai mare de fire — în ultimă instanță o contribuție serioasă la reducerea prețului de cost pe fabrică. Exemplu: acum o lună ringurile pentru fire de tricou „mergeau" cu 6.500 de turații pe minut. Azi merg cu 7.000. Cele pentru alte fire, așa-zisele „34 bătături", care au mers cu 8.000 turații, merg acum cu 9.000.

Mașinile merg într-un ritm perfect sincronizat cu dorințele oamenilor de a da mai mult!

*

De curînd, la o ședință de producție, o filatoare s-a ridicat și a făcut o nouă propunere de economii: „Să stringem și să folosim puful de bumbac!"

Puf! Un fel de rezid al bumbacului care se așază pe mașini și care, de cînd există filatura, se arunca. Propunerea a fost studiată de către organizația de bază din sector. Scama de bumbac va fi valorificată. Din fiecare sută de kilograme de puf se vor scoate de acum înainte 90 kg de fire. Iar din aceste 90 de kg fire — 400 metri liniari pînză de cearșaf...

Numai în cinci secunde, Antoaneta Ocheană a executat cinci operații: a oprit mașina, a schimbat suveica, a legat firul și a pornit din nou războiul de țesut...

Inginer Anghel Predoiu, cel cu „atacul" împotriva prețului de cost!

V-am prezentat numai cîteva exemple. Țesătorii cu care m-am întîlnit la „Flamura Roșie"-București și la „Țesătura"-Iași au dovedit și dovedesc că dispun de considerabile posibilități de a ridica și mai mult productivitatea muncii, de a descoperi noi resurse de economii care să ducă la reducerea prețului de cost peste sarcina planificată. Inițiativele lor mărturisesc entuziasmul și maturitatea în lupta în care s-au angajat.

Iulia DRUNINA

ZINCA

Iulia Drunina s-a născut în anul 1925 la Moscova, într-o familie de funcționari. În 1941, la terminarea liceului, a plecat pe front ca voluntară și a rămas până la sfîrșitul lui 1944, ca instructor sanitar al batalionului. Din anul 1945 până în 1952, a urmat secția de literatură a Institutului „Maksim Gorki". A început să publice din anul 1945. Primul volum de poezii, „În mantaua soldățească", a apărut la Moscova în anul 1948.

1.

Ne-am culcat lîngă un brad strivit.
Așteptam ca zorii să răsară.
Sub manta încet ne-am încălzit
pe pămîntul înghețat de-afară.

— Iulca, știi, tristețile nu-mi plac.
dar acuma, nu se ține seama.
Într-un sat cu meri, într-un cerdac,
mai trăiește-n casa veche, mama.

Tu ai și prieteni, și-un iubit,
ea o am pe ea, bătrîna bună.
Fum în casă ades-am mirosit,
primăvara-presimțeam furtună.

Semne-azi tufișurile-i fac.
Toate mă așteaptă — crede mama —
Iulca, știi, tristețile nu-mi plac,
dar acuma, nu se ține seama.

Și ne-am încălzit-cum se putea.
Ordin: „Înainte, în văpaie!"
Și-a pornit în jilavă manta
un ostaș cu două cozi bălaie.

2.

Zinca ne conduse; cu pașii grei
răzbăteam prin orzul ars, departe.
...Pîlnii de obuze și tranșei
le treceam ca să intrăm în moarte.

Nu rîvneam la glorie postumă.
Viața vream să fie o văpaie.
...De ce zace, lac de sînge-n humă,
un ostaș cu două cozi bălaie?

Am acoperit-o c-o manta.
Am scrîșnit din dinți, printre obuze.
Despre Riazanul ei cînta
vîntul pe cîmpii bieloruse.

3.

Zinca, știi, tristețile nu-mi plac,
dar acuma, nu se ține seama.
Undeva, în sat, într-un cerdac,
știu că te așteaptă încă mama.

Eu am și prieteni, și-un iubit,
ea te-avea pe tine, doar pe tine.
Fumul vetrii-n casă l-a simțit
și afară, primăvara vine.

Poate la icoane-aprinde, vii
lumînări de ceară simple, drepte.
Cum să-i spun că tu n-ai să mai vii
cum să-i scriu să nu te mai aștepte?

În românește de **Veronica PORUMBACU**

Gh. CEAUȘU

DOUĂ INIMI

Într-o poiană le-am săpat mormînt
Și frunte lîngă frunte i-am culcat,
Peste-amîndoi am prăvălit pămînt
Pentru-amîndoi, tăcuți am lăcrimat.

Nu fremătau mesteceni ca la Tver
Cum îi știa-n Rusia lui, Serghei,
Și nici nu murmurau sub-naltul cer
Cireșii înfloriți ca la Merei.

Dar spre-amîndoi pădurea jăluind
Privirea-nglndurată-și apleca
Și printre crengi, ca un bănuț de-argint,
O lacrimă din soare picura.
.....

De-atunci trecură veri și toamne reci,
Peste tranșei plugarii au arat,
S-a șters și urma vechilor poteci
Pe unde-am lăcrimat și-am șlngerat

Ei odihnesc acolo amîndoi
Cu trupurile-n veci alăturate,
Precum atunci, în zile de război,
Mureau să nu mai fie-n lume moarte

Din lutu-n care dorm îmbrățișați
Doi maci răsar cu-nnourări pe geană
De parcă-s cele două inimi de soldați
Care veghează-acolo, în poiană.

Mihail COSMA

ARMONICA

Ostașilor sovietici

O cataractă neagră de corbi spre soare-apune
Părea ariergarda fasciștilor în goană!
Pe-un deal mușcat de bombe, pe Crișul de cărbune,
O clipă doar poetul se rupse de coloană...

Sub un mesteacăn tînăr cu coama retezată
Mai fumega automatul cu țeava înroșită —
Parcă dormea ostașul și-alături sfîrtecată
Precum o floare frîntă — armonica-i rănită.

Tăcea de moarte dealul! Mesteacănul tăcuse!
Dar ca un vultur parcă plutea în înserare,
Peste mașini și tunuri sub prăfuite huse,
Un cîntec grav din stepe cu vînturi și dogoare

Armonica rănită cînta pe Criș într-una!
Și pînă-n zări coloane, cu cîntecu-i în frunte,
Ca Muromeț viteazul, de pe-nălțimi de munte,
Peste fasciștii-n goană mînau cumplit-furtuna!

PRIM

Oamenii sovietici vor rămîne pentru totdeauna în istoria lumii ca cei dintîi viteji care au defrișat drumul neumblat al socialismului și comunismului. Iată-l pe unul dintre ei: vestitul miner din Donbas, Nikolai Mamai, Erou al Muncii Socialiste. După întoarcerea de la cel de-al XXI-lea Congres extraordinar al P.C.U.S., N.I. Mamai a participat la o adunare a grupei sindicale a brigăzii pe care o conduce. În adunare, minerii s-au angajat să îndeplinească septenalul — acest plan gigantic al construirii desfășurate a comunismului — în 5 ani!

Acum un secol, Taras Șevcenko și-a dorit ca generațiile viitoare ale Ucrainei, care vor trăi „*într-o familie măreață, nouă*", să nu uite să-l pomenească cu o vorbă caldă, bună. Dorința lui, scrisă cu litere de aur pe monumentul său din centrul Kievului, are semnificații profunde. Ea cuprinde convingerea declarată a marelui poet și revoluționar că poporul ucrainean, alături de poporul rus frate, își vor făuri un meritat viitor luminos, măreț.

Au trecut ani, iar azi, chipul său neobișnuit de cald, cioplit în piatra însuflețită de mîini meștere, scapă o undă de duioșie cînd

ĂVARA LA NIPRU

pionierul așază pe soclu, alături de floare, și un bilețel:

„Privește-ne, tătucule, și bucură-te!"

. . . . . .

Ia, călătorule, oraș cu oraș și sat cu sat și încearcă să-ți explici cum e posibil ca mîna de om să schimbe într-atît, în așa scurtă vreme și în condițiile neînchipuit de grele ale urmărilor războiului civil și ale prăpădului provocat de cotropitorii hitleriști, pămîntul străvechi al Ucrainei.

Minunate bulevarde, edificii și capodopere arhitectonice, peste 1.000 de întreprinderi ale Kievului au fost în cea mai mare parte aruncate în aer de către hitleriști; la Harkov n-a rămas în picioare aproape nici o casă, nici o stradă; la Poltava, distrugeri de un miliard și jumătate ruble; Zaporojie și vestitul Dneproghes au căzut de asemenea victime barbariei fasciste.

de Valeriu POP

De aceea, în foarte multe locuri din Ucraina, înainte de a primi alte explicații, vizitatorul află că aici totul a fost distrus — „vsio bîlo razrușeno". Pentru ca, apoi, să constate cu admirație că tot ce a fost distrus a renăscut uimitor de repede, uimitor de frumos.

Refacerea și dezvoltarea rapidă a industriei, ca și a Kreșciatikului Kievului [1]), gara și pietele din Harkov, barajul bătrînului Dneproghes, noul Zaporojie, gloriosul Stalino — centrul împărăției cărbunelui — și cîte altele încă sînt tot atîtea mărturii despre vitalitatea, forța și capacitatea creatoare a orînduirii sovietice, despre tăria și unitatea moral-politică, înalta conștiință comunistă și minunatele însușiri ale celui dintîi erou al muncii socialiste — *poporul sovietic*.

— Hei, de-ar avea glas vestitul nostru „dub" [2]) — ne spunea într-una din zile Anton Petrovici, șoferul „Volgăi" cu care am vizitat împrejurimile străvechiului Zaporojie — dacă ar avea glas, v-ar povesti pagină cu pagină istoria zbuciumată și totodată măreață a acestor locuri, încă din zilele îndepărtate cînd, sub coroana lui uriașă, vitejii cazaci zaporojeni, mustăcioși și chilugi, compuneau, în tunete de rîs, prea puțin diplomatica scrisoare adresată sultanului turcilor și și-ar continua povestirea pînă ar ajunge la zilele pe care le trăim azi în înfloritoarea noastră patrie, Uniunea Sovietică...

[1]) Bulevardul principal al orașului.
[2]) Bătrînul stejar de pe insula Hovtița, unde s-a strîns neamul cazacilor zaporojeni.

Cînd, aș adăuga eu, milioanele de oameni sovietici, într-o atmosferă de nemaiîntîlnit avînt și entuziasm, compun istorica chemare la întrecere economică pașnică adresată sultanului imperialismului contemporan.

Tovarășii sovietici au un fel foarte practic de a prezenta oaspeților realizările lor. „Haraso slișati, a lucișe videti" — e bine să auzi, dar și mai bine să vezi — spun ei. Încît, zilele petrecute în Ucraina ne-au dat posibilitatea să verificăm la fața locului acele fapte care situează Ucraina în rîndul celor mai industriale state din Europa și al țărilor cu agricultura cea mai modernă și mecanizată.

Date? Pentru ilustrare, ajung doar cîteva. Krivoirogul, cu cele mai mari mine de fier din Europa și cu uriașa uzină metalurgică Krivorojstal, împreună numai cu alte 3 uzine din Ucraina, dau o producție de oțel și fontă mai mare decît a Franței; vestitele hidro și termocentrale dau o producție de energie electrică ce situează Ucraina printre primele țări ale continentului nostru; cărbunele nesfîrșit al Donbasului o situează pe primul loc în U.R.S.S.; întinsele culturi de sfeclă de zahăr și de grîu dau o producție de două ori, respectiv de două ori și jumătate mai mare decît a S.U.A. Lvovul, cu marile fabrici de autobuse, televizoare, mașini, becuri, țesături, Kirovograd, cu renumita fabrică de mașini agricole „Krasnaia Zvezda", Dnepropetrovskul, cu marile uzine și laminoare etc. sînt cunoscute tot mai mult peste hotare, datorită produselor lor care satisfac orice exigențe.

Dar peste tot aici, în Ucraina, ne-am putut convinge nu numai de măreața operă socia-

O parte însemnată a puternicei industrii a Uniunii Sovietice se află în Ucraina. În 1965 producția globală industrială va fi cu 77% mai mare față de 1958. După înfăptuirea planului septenal aprobat de Congresul al XXI-lea al P.C.U.S., R.S.S. Ucraineană va lăsa în urmă țările capitaliste cele mai înaintate din Europa la unele din principalele produse industriale, cum sînt: fonta, oțelul, laminatele, minereuri de fier, cărbune etc. În fotografie: uzina din Zaporojie, unul din giganții industriei grele din Ucraina Sovietică. →

Odesa... Și de aici pornesc mii de fire care leagă Uniunea Sovietică cu întreaga lume. ↓

La Kiev s-a deschis, cu doi ani în urmă, o mare expoziție industrială și agricolă, o adevărată școală a experienței înaintate în muncă. Expoziția are 11 pavilioane mari și ocupă o suprafață de 366 hectare. Ea a constituit unul din momentele cele mai plăcute din programul de vizite ale delegației oamenilor de cultură din R. P. Română la „Zilele culturii românești în R.S.S. Ucraineană".

Minunate sînt cîntecele și jocurile poporului ucrainean. Puterea sovietică a creat condiții materiale excelente pentru dezvoltarea culturii și artei. Unul din cei mai reprezentativi purtători ai folclorului — Capela de bandurişti a Ucrainei Sovietice.

Hidrocentrala de pe Nipru — Dneproghes — este unul din pionierii electrificării Uniunii Sovietice. Rod al primului cincinal sovietic, și-a mărit continuu capacitatea și azi are o putere instalată de peste 600.000 kW. Dar suratele ei de la Kahovka și Kremenciug, ca și marile termocentrale ce vor fi construite în anii septenalului o vor depăși cu mult. În 1965 nivelul producției pe cap de locuitor va fi, în R.S.S. Ucraineană, mai mare decît al Germaniei occidentale și al Franței în 1957.

Anna, Evdokia, Maria, Irina și Oksana, într-un cuvînt surorile Gudimovi, au adus faimă colhozului lor din Rovno în producția inului. Iată-le răsfoind sutele de scrisori primite de la admiratorii... culturilor de in, din toate colțurile țării și de peste hotare.

listă înfăptuită de oamenii sovietici, ci încă mai mult, de ceea ce pot înfăptui ei în viitorul apropiat.

Despre acest viitor apropiat a vorbit tovarășul N. V. Podgornîi, prim-secretar al C.C. al P.C. din Ucraina, în cadrul dezbaterilor pe marginea raportului tovarășului N. S. Hrușciov la cel de-al XXI-lea Congres al P.C.U.S.

— În unele ramuri ale economiei naționale a republicii — a spus tov. Podgornîi — sarcinile trasate pe 7 ani pot fi îndeplinite înainte de termen, în 5-6 ani.

Aici, în 7 ani, tot ce produce industria trebuie să sporească cu peste 3 sferturi față de 1958. Astfel, Ucraina va lăsa mult în urmă cele mai dezvoltate țări capitaliste din Europa la unele din cele mai importante produse. În 1965 R.S.S. Ucraineană va da mai multă fontă decît Anglia, Franța și Belgia la un loc și va depăși aproximativ de 1,7 ori nivelul producției pe cap de locuitor, realizat în S.U.A. în 1957. Iar la oțel va depăși nivelul S.U.A. de 1,2 ori, al Angliei de 1,6 ori, al Franței de 2,2 ori.

Numai la Krivoirog vor fi date în exploatare 14 mine noi, a căror producție va depăși cu mult întreaga capacitate de producție a tuturor minelor existente în R.F. Germană.

În 7 ani, 100 milioane m p de locuințe.

Va începe marea și semnificativa acțiune pentru transformarea satelor colhoznice în localități bine amenajate, de tip orășenesc.

...Și toate acestea vor fi realizate nu în 7, ci în 5-6 ani.

Nici nu poate exista îndoială că așa va fi. Să-mi permită îndrăzneala prietenul meu, muncitorul Oleg Viktorovici Pozumentșcikov de la Uzinele metalurgice „K. Liebknecht", prietenul meu Nejivoi Vladimir Petrovici, președintele Colhozului „Stalin", prietenul meu Semion Denileiko, poetul și muncitorul cu normă întreagă din Dnepropetrovsk, și toți tovarășii ucraineni pe care i-am cunoscut, cărora le-am aflat gîndurile, puterile și tinerețea, să mă alătur lor și să spun o dată cu ei: „Vom îndeplini septenalul în 5-6 ani".

În familia puternică și unită a popoarelor Uniunii Sovietice, R.S.S. Ucraineană își aduce eroica sa contribuție la construirea comunismului în U.R.S.S., la creșterea faimei și tăriei țării sovietice. Ucrainenii, ca și toți oamenii sovietici, vor învinge cu siguranță în lupta hotărîtoare pentru comunism, în primul rînd pentru că au o uimitoare putere de mobilizare a tuturor resurselor și energiilor fizice și intelectuale, mai ales în momentele cele mai grele și mai hotărîtoare ale luptei.

Cu secole în urmă, din Ucraina cotropită de dușmani a răsunat mult peste Nipru glasul lui Taras Bulba de pe rugul aprins: „Voi, diavolilor, ce-ați prins? Credeți că se află pe lume ceva de care să se teamă un cazac?"

Mult mai tîrziu, în anii Marelui Război pentru Apărarea Patriei, la Krasnodon, orășel minier din Donbas, a răsunat puternicul avertisment dat de „Tînăra gardă" barbarilor cotropitori hitleriști: „Nu atingeți steagul sovietic, fiarelor, e minat!". A răsunat, cutezător, în fața plutonului de execuție, „Internaționala": „Hai la lupta cea mare!"

Azi, același patriotism, același steag sovietic și aceeași „Internațională" unesc poporul ucrainean cu toate popoarele frățești ale patriei sovietice în *Lupta cea mare pentru comunism — primăvara omenirii.*

NOTE DE DRUM DIN BAIA MARE

ORAȘUL și SUBTERANELE

de Camil BACIU

Fotografii de S. STEINER și C. BACIU

Poate că nicăieri dealurile nu par mai răcoroase și mai dulci, smălțuite cu flori pe fond verde închis. Dealul Florilor e și dealul îndrăgostiților, iar în preajma micii bisericuțe de lemn, în spatele boschetelor, luminișurile sînt înecate de viorele și margarete. Aerul e transparent și fluid, plutind printre crengile copacilor, și lumina pare a izvorî de pretutindeni. Se spune că transparența aceasta l-a ademenit pe Hollosi, în urmă cu mai bine de jumătate de veac, oprindu-l pe meleagurile Băii Mari, unde a pus bazele unei școli de pictură; și de trei generații plasticienii caută să prindă pe pînză zările acestea sidefii.

Dar o dată cu pictorii care-și instalau șevaletele în „plein air", muncitorii Băii Mari urcau în lungi șiraguri pe coama dealurilor, afundîndu-se în marea de aer pur. Ei urcau din coridoarele afunde ale minelor, unde aerul era atît de fierbinte încît trebuia să lucrezi gol pușcă. La 500 de picioare sub cerul pur, prăfoasă și zgrunțuroasă, pîndea silicoza, asemeni unei caracatițe minerale, cu ventuze cenușii ce se lipeau de plămînii oamenilor. Și dincolo de filoanele aurii, în exploatările de plumb, aștepta saturnismul.

ISTORIA

Peșterile acestea ființează de sute de ani — mult înainte ca așezării să i se fi spus Nagybánya, mult înainte ca Evlia Cebri, cronicarul turc, să o fi numit fantezist Nik-ban-ezder. Aci a fost un Eldorado ale cărui legende, pare-se, au înfiorat și pe coloniștii romani. Dar abia secolul al XIV-lea aduce mărturii scrise și, prin negura istoriei, se ridică figura „urburariului" — a marelui supraveghetor al minelor, pe care diploma lui Ludovic d'Anjou (1347) îl oprește a se amesteca în treburile orașului.

Minele sînt date ca zestre odraslelor princiare și, o dată cu ele, și un cot al Săsarului prins între dealuri — și el devenind astfel, o dată cu întreaga așezare, „Rivulum dominarum", Riul doamnelor. Tenebrele subteranelor nasc legende — unele pline de voioșie, reluînd vechi povești germane cu gnomi făurari — altele macabre, amintind că stăpîna acestor mine e visteria, neîndurătoarea Kamara regală. Astfel, după ce mina, prăbușindu-se, strivise trei sute de mineri, un trimis al regelui, Gheorghe Rakozy, le-a chemat soțiile la o petrecere, ascunzîndu-le nenorocirea. Și abia după ospăț, în vreme ce ele dansau, a spus: „Oh, minunăție, să vezi trei sute de văduve jucînd o dată!" Dar legenda aceasta izvorînd din secolul al XVII-lea și-a primit replica pe loc, sub forma altei legende — ca și cum povestitorul popular ar fi vrut să arate nu numai cruzimea Kamarei, dar și pedepsirea ei. Căci cealaltă variantă a prăbușirii istorisește cum patru sute de bogătași încărcați de bijuterii s-au dus să petreacă în mină. Pe mînile lor grase și moi se lăfăia aurul scos de mineri și ei hohoteau și ciocneau la lumina opaițelor, pînă cînd stînca s-a surpat, îngropîndu-i, iar sîngele lor a țîșnit afară împreună cu apa ocnelor.

Și în preajma acestor mine, legate de ele, dar ducîndu-și o viață proprie, crește orașul — așezare săsească — destul de puternic pentru a căpăta mereu noi privilegii. El obține de la d'Anjou dreptul de a se înconjura de palisade și de la Corvin privilegiul de a se fortifica cu piatră. Iar pe turnul său ușor înclinat, o stemă înfățișînd un ostaș cu scut, alături de o spadă enormă, arată că Baia Mare se bucură de „jus gladii" — dreptul de paloș — dreptul de a-și judeca și executa singură delicvenții.

Centrul se ridică greoi, cu acoperișuri suprapuse, masive, cu porți mari, cu ușile pivnițelor dînd în drum pentru a primi butoaiele pîntecoase de vin. Breslele se întăresc și se ceartă cu magistrații, magistrații se ceartă cu urburariul și urburariul cu breslele. Și, din ce în ce mai mulți, vin țărani din satele vecine să sape în mină. Ei împing la "honturi" — vagonete rudimentare din lemn — mînuiesc un sistem grotesc de uluce și tuburi pentru evacuarea apei și se zbat pe aceste galerii la lumina unui opaiț ce sfîrîie într-o tigăiță de fier. Nimeni nu-i apără pe mineri, la începutul celui de-al XIX-lea veac, de stînca mută ce apasă asupra lor, în afară de un gnom numit „păstorul de mină" — un pitic cu barbă cărunță, încălțat cu cizme roșii peste nădragii albi. El bate ușurel în piatra ce se va desprinde și minerul îl aude și se poate feri de prăbușire.

Mina i-a supt, i-a încovoiat pe oameni, dar ei sînt din neamul celora din Tăuții de Jos, care în 1635 și-au proclamat comuna „Republică liberă și independentă" și au chemat la ei pe toți prigoniții legii.

Rivulum dominarum, Nik-ban-ezder, Nagybánya, Baia Mare — oamenii cîntă sub pămînt și mor la treizeci de ani, la douăzeci și opt, istoviți de saturnism și de silicoză. Pe Dealul Crucii, printre flori, se ridică micile lor case turtite, bolnave, cu ferestruici prin care aerul abia pătrunde — ferestre mici, să nu intre frigul.

Așezare medievală, abia lățită pe coastele colinelor, așa găsesc Baia Mare, în 1944, ostașii Armatei Roșii, eliberatoare.

ORAȘUL ȘI OAMENII

La poalele dealurilor, nu departe de munții vulcanici, se ridică orașul vechi — pe malul sting al Săsarului — și Valea Roșie, pe cel drept. Așezarea medievală, neschimbată, s-a înecat în noile case care s-au repezit, galopînd, dincolo de Turnul Mă-

celarilor sau al prafului de puşcă, dincolo de Dealul Crucii, spre Lăpuş şi către Someş.

Oamenii de aici vorbesc maghiara şi romîna aproape la fel de bine şi trec de la o limbă la alta într-un fel de esperanto cu rădăcină bilingvă — spre a căuta cuvîntul cel mai plastic. Exploatarea i-a apăsat atît, în trecut, încît a sfîrşit prin a-i face să meargă umăr lîngă umăr. Şi dacă aceasta s-ar putea traduce printr-un simbol, atunci închipuiţi-vă şiragul de figuri ce ies din adîncuri, cînd spunîndu-şi „noroc bun" sau „jó szerencsét" — minerii iau lumină unul de la altul. Bocănindu-şi ghetele grele, ducîndu-şi lămpaşele, ei taie puţuri verticale, de jos în sus, înaintînd pe filoane, aproape goi, noduroşi şi încordaţi. Şi apoi ies la lumină, îmbrăcaţi cu mare sobrietate — o pereche de pantaloni de catifea fără manşetă ar suna aci ca o trompetă. Unii se duc la noul restaurant. Dacă sînt însă cu toată familia, se preumblă pe „Corzo" — în jurul centrului patrulater, într-o promenadă fără sfîrşit. Se plimbă agale, salutînd mereu — căci mai toţi se cunosc şi, trecînd dincolo de centru, cumpără castane coapte, ale căror coji le string cu grijă în buzunar pentru a nu murdări strada.

Duminica restaurantul e plin şi noua dizeuză abia mai acoperă larma. Orchestra se numeşte „Minerul", colectivul sportiv e şi el „Minerul", gazeta de perete „Minerul" iar la teatru se joacă... „Minerii". Dar minerilor le plac culorile, vioiciunea. Şi poate că nimeni nu bea mai cu sete, nu joacă mai îndesat, nu cîntă mai cu poftă, nu iubeşte mai cu patimă decît oamenii aceştia care-şi duc a treia parte din viaţă sub pămînt. De aceea ei sînt împotriva lipsei de imaginaţie a celor ce nu găsesc şi alte titulaturi. Pasiunile dezlănţuite de un meci de fotbal la Baia Mare aproape ar dărîma Giuleştiul şi numai disciplina de oameni obişnuiţi cu munca periculoasă a adîncurilor îi frînează pe spectatori. Ei sînt însoţiţi de toată familia — bărbaţii de soţii, copiii de părinţi — şi, în fruntea tuturor, cel care se supără cel mai tare de şuturile proaste e însuşi bunicul.

Oamenii aceştia care trec prin piaţră în căutarea sulfurilor auro-argentifere, oprind înundaţiile subterane în atmosfera bioxidului de sulf, sînt plini de un umor copilăresc, spumos. În scurtele pauze, atunci cînd pîlhamerul tace şi, prăfuiţi, asudaţi, urcaţi pe mormanele vineţii de pietriş, îşi beau laptele, grotele vibrează de rîsul lor molipsitor.

Fiindcă mulţi sînt din satele dimprejur, sate mici în care familiile sînt aproape nişte ginţi, oamenii au nume identice. Şi ca să se deosebească între ei, se porecleşc şi se numerotează. Există un Petre Gheorghe Nouă, un Muchi (e puţin mops la nas) şi un An-Ţvai — fost frînar, obişnuit să numere „unu-doi". Şi mai sînt zeci, sute de porecle, fanteziste şi colorate. Cu vremea porecla ia locul numelui şi, după o generaţie sau două, e trecută în actul de identitate.

Turnul Ştefan, unul din cele mai frumoase monumente istorice ale oraşului.

RITMUL

Oraşul acesta primeşte ritmul din propriile sale adîncuri — şi el e la fel de răscolit pe deasupra ca şi în măruntaie. Se desfac străzi, se bagă conducte, se taie pinteni de deal, se scobesc puţuri — casele sar peste poieni şi peste apa Săsarului. Cînd Oscar Fucks s-a întors din armată, în 195[illegible], a trecut de gară şi s-a oprit. Nu mai recunoştea nimic. O clipă s-a gîndit că, adormind în tren, s-a dat jos în altă staţie. Abia văzînd Turnul Ştefan, s-a dumirit de-a binelea. Dar de unde blocurile acelea cu balconaşe? Şi apoi case, case, mereu case! Case cu ferestre mari, cu odăi înalte, case la roşu, case tencuite, case pe care se aşază astereala! Oscar Fucks s-a oprit îndelung în faţa locuinţei bunicului — toată viaţa lui mecanic de locomotivă al minei şi care abia şi-a putut încropi o cameră „de sărbătoare" şi o bucătărie. Şi abia întors, se apucă de lucru împreună cu tatăl său: cu ajutorul împrumutului de stat îşi clădi o căsuţă cu cameră, bucătărie, baie, antreu.

Oraşul s-a desfundat şi apoi s-a acoperit de străzi; oraşul ăsta noroios a căpătat drumuri de asfalt şi de piatră — pe care edilii le mai desfac din cînd în cînd, ca să bage noi conducte de apă şi canal. Au apărut restaurante (din păcate cel mai elegant, din vina proiectanţilor, nu respectă vechiul stil al centrului, iar centrul acesta are un stil ce trebuie păstrat). La Baia Mare vin actori spre a se stabili definitiv dar, pornind cu entuziasm, Teatrul de Stat oboseşte prin 1958 şi nimeni nu intervine spre a-l repune pe picioare. Se înfiinţează apoi Filarmonica şi, alături de actori, lumea artistică a oraşului se îmbogăţeşte cu muzicieni. Vin şi noi pictori, proaspeţi absolvenţi care-şi încearcă aci primele compoziţii. Dintotdeauna culorile pure ale cerului, culorile puternice ale oraşului i-au atras aici pe plasticieni şi, acum, în atelierele de pe malul Săsarului răsar pe pînze casele „la roşu", minerii şi metalurgiştii. Viaţa respiră cu movul violent al bătrînului Ziffer, în compoziţiile calme ale Lidiei Agricola, în culorile gingaşe ale lui Imola Varhely, în oamenii robuşti ai lui Balla. Şi acolo, mai sus, în spatele cimitirului, într-o casă veche — cea nouă e în construcţie — lucrează Vida Géza, dezgropînd din lemn oamenii ce au crescut o dată cu trunchiurile şi care, eliberaţi, trăiesc o viaţă plină de clocot. Iar Paul Erdös, graficianul, îi zugrăveşte pe oşeni, rubedeniile acestor mineri căutători de aur.

Ritmul construcţiilor s-a imprimat parcă şi muzeului — a cărei directoare, Elena Kovacs, reconstituie istoria Băii Mari cu pasiunea plasticianului şi riguroziatea omului de ştiinţă.

Oraşul clocoteşte, construind, pictînd, jucînd fotbal, dar în adîncuri mai pîndeşte silicoza. I s-a pus un căluş — perforajul umed — normele de securitate a muncii au îngrădit-o iar medicii o urmăresc pas cu pas. Şi printre cei mai perseverenţi inamici ai ei se numără şi soţiile de mineri — şi are loc un fenomen nemaiauzit: nevestele încep să-şi certe soţii că nu ţin seama totdeauna de normele de securitate a muncii.

Încetul cu încetul, oamenii înţeleg că nu efortul fizic hotărăşte, ci tehnica, măiestria, grija pe care o are fiecare de a lucra chibzuit. Şi se cîştigă bani buni. Într-o singură lună cei cinci fraţi Sandor au încasat peste zece mii de lei, cu toate că unul dintre dînşii nu e decît ajutor de miner, iar altul montor. Iar dacă socotim numai cîştigul lui Sandor Sandor pe 1958 trecem bine peste treizeci de mii

Oamenii se întorc acasă domoli, se spală (numai de praful din haină, căci de celălalt s-au curăţat în marea spălătorie a minei), dau jos bocanii şi îşi iau pantofii ascuţiţi, uşori la plimbare şi la dans, îşi pun cămaşa curată şi îşi înnoadă cravata. Şi pornesc spre centru, către restaurantul cel elegant sau către stadion, la meci

Sînt însă zile cînd preumblările lor nu se termină nici la un pahar de vin şi nici la stadion. Atunci ei urcă în şiraguri lungi coastele împădurite, ducîndu-se să-şi scalde plămînii şi mîinile în aerul fluid, sub unul din cele mai frumoase ceruri din lume. Şi urcă, urcă mereu spre lacul albastru de la Baia Sprie, spre Lacul Bodi, deasupra acestor văi unde sînt îngropaţi strămoşii lor, unde se înalţă casele lor cu ferestre mari, deasupra lui Nagybánya, Baia Mare, oraşul minerilor.

Cartierele de case noi care au schimbat cu totul înfăţişarea Băii Mari.

Un tip pe care-l poţi întîlni adesea pe străzile băimărene.

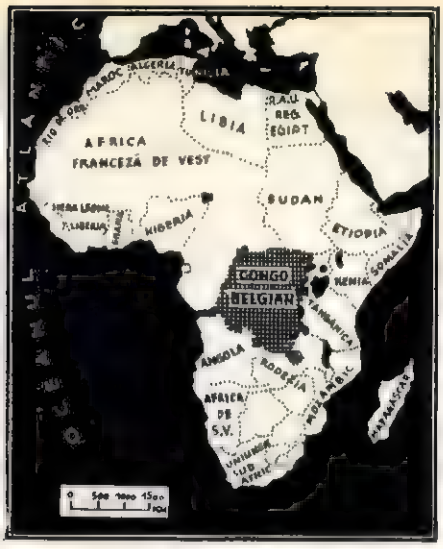

„Continentul negru", supus de veacuri exploatării coloniale, este cuprins de freamătul luptei popoarelor pentru libertate și independență. S-au smuls de sub călcîiul de fier al colonialismului mai multe țări. Nimai în vremea din urmă și-au proclamat independența Ghana, Guineea. „Conferința popoarelor Africii", desfășurată la Acra (Ghana) între 5-12 decembrie, a constituit un nou imbold la lupta pentru dezrobirea popoarelor africane care nu și-au cucerit încă libertatea. Printre acestea se află și populația coloniei belgiene Congo, despre care vorbește și reportajul din paginile de față.

CONGO

IAD PENTRU CONGOLEZI

CONVOIUL STRANIU

Pe drumeagul ce străbate savana, se zărește un convoi de negri. De o parte și de alta, soldați belgieni cu puștile gata pregătite. Negrii înaintează tăcuți, abia tîrîndu-și picioarele însîngerate... În jurul grumajilor poartă inele grele de fier. Sînt cătușele prin care trece lanțul ce-i leagă unul de altul. Toți au obrajii supți, ochii înfundați în orbite, privirile ațintite în pămînt sau pierdute undeva departe...

Iată o imagine zguduitoare a vieții cumplite pe care o trăiesc băștinașii din Congo, descrisă de tînăra scriitoare congoleză Kalanga Abdalla.

Cu ce au păcătuit oare negrii aceștia, înjugați și mînați ca niște vite pe drumeagul din savana nesfîrșită? Oare ce nelegiuiri au săvîrșit?

Sînt fugari din minele exploatate de stăpînii albi. Au fugit pentru că n-au mai putut suporta calvarul celor 16 ore de muncă silnică pe zi. Și n-au mai putut îndura zgarda de metal sau frînghia din jurul gîtului. Sînt țărani congolezi care au ajuns la capătul răbdării și au cutezat să se răzvrătească împotriva colonialiștilor care-i jefuiesc și de ultimele boabe din recolta strînsă cu atîta trudă, lăsîndu-i muritori de foame. Sînt muncitori din porturi, care și-au revendicat dreptul de a se organiza în sindicate, reprezentanți ai tinerei clase muncitoare care cheamă poporul la luptă pentru cîștigarea libertăților politice, pentru alegeri libere.

ÎNTR-O COLONIE „MODEL"

Albi și negri. Stăpîni și sclavi. Huzur și mizerie. Contraste izbitoare. Două lumi într-o singură țară — iată ce caracterizează Congo-ul belgian.

În această colonie „model"—cum le place colonialiștilor s-o numească — „civilizatorii" albi nu se sfiesc totuși să-și manifeste fățiș disprețul față de populația băștinașă. De altfel, nu demult ziarul „Stanleyvilloise", din orașul Stanleyville din Congo, încerca să-și „teoretizeze" acest dispreț, afirmînd cu cinism că *„din punct de vedere moral, negrii stau mai prejos decît cîinii. Omul cu pielea neagră este complet lipsit de conștiință. Iar în ceea ce privește aptitudinile sale, un negru poate fi comparat doar cu puștii noștri din grădinița de copii"*.

Iată deci pretextul! Iată pentru ce, în propria lor țară, negrii nu au dreptul să trăiască în cartierele europene ale unui oraș, fără autorizație specială, nu au dreptul să călătorească cu trenul în aceleași vagoane cu albii, nu sînt serviți în restaurantele rezervate albilor; iată pentru ce în magazine, în oficii poștale, în orice fel de instituții publice băștinașii sînt obligați să dea întîietate albilor.

VIAȚĂ DE CÎINE

Ca și în alte colonii, negrilor li se acordă „întîietatea" doar la...mizerie. Bolile — malaria, tuberculoza, bolile venerice și lepra — fac victime cu nemiluita în rîndurile băștinașilor; mai mult de jumătate dintre copii pier în primii ani de viață; aproximativ 90 la sută dintre locuitori sînt analfabeți; muncitorii cîștigă cam a 20-a parte din salariul mediu al unui muncitor european, iar la cele mai mici greșeli sînt supuși unor crunte pedepse corporale. Toate acestea au dus, în cei 70 de ani de dominație colonială, la scăderea populației Congo-ului belgian de la 20.000.000, la aproximativ 11.300.000 oameni. În schimb a crescut ceva: au crescut profiturile colonialiștilor de pe urma

Iată, pe coneret, roadele „operei civilizatoare" a colonialiștilor în Congo

Leopoldville — centrul administrativ al Congoului belgian. Colonialiștii se lăfăie în clădiri somptuoase, în vreme ce băștinașii — cei ce au construit aceste blocuri cu sîngele și sudoarea lor — își tîrăsc zilele în bordeie mizere.

1. Marea demonstrație din 4 ianuarie, de la Leopoldville.

2. În timp ce pentru „stăpînii albi" s-au construit hoteluri ultraelegante, populației indigene le sînt rezervate astfel de „case", numite pompos... hotel.

3. După reprimarea sîngeroasă a demonstranților, poliția a rămas în stradă, cu armele pregătite — gata să tragă... În rest, „ordinea a fost restabilită"...

4. Paharul s-a umplut. Ura populației congoleze împotriva colonialiștilor n-a mai putut fi stăpînită. În fotografie: demonstranți, exprimîndu-și bucuria, după ce au răsturnat și au dat foc unei mașini a autorităților coloniale.

5. Poliția colonialistă a reprimat cu bestialitate demonstrația celor ce și-au revendicat dreptul la libertate.

6-7. Turiștilor li se arată numai frumusețile naturale ale Congoului (fotografia nr. 6), dar nu și nemaipomenita mizerie și înapoiere în care sînt ținuți băștinașii de decenii în șir (fotografia nr. 7).

jefuirii bogățiilor țării. După cum relata săptămînalul francez „Perspectives économiques", profiturile monopoliștilor belgieni și americani care jefuiesc bogățiile Congo-ului se ridică la 80 milioane lire sterline anual. Uraniul, cobaltul, aurul, cuprul, cositorul, plumbul, plantațiile de palmieri, de arbori de cauciuc, cafea, cacao și bumbac aduc anual miliarde și miliarde marilor acționari colonialiști ai societății „Union Minière du Haut Katanga", „Huilever", „Minière de Luana", „Simetan", societății textile „Tissaco" etc.

CONGO LUPTĂ

Cîndva, jaful colonialist se desfășura în voie. Congolezii îndurau totul cu resemnare. Au trecut însă ani după ani și cupa suferințelor s-a umplut. Și Congo s-a trezit. Ce a urmat se știe: insurecția armată din 1945, mișcarea minerilor din 1949-1950, greva muncitorilor și funcționarilor din Leopoldville, repetatele răzvrătiri ale soldaților negri și multe alte acțiuni ale populației muncitoare de la orașe și sate.

Atît de sigure pînă nu demult pe aceste colonii „model", autoritățile colonialiste au început să fie în vremea din urmă cuprinse de panică. *„În fața acțiunilor hotărîte ale populației de culoare, la Leopoldville începe să-și facă loc un sentiment nou — frica... Și neliniștea autorităților belgiene este explicabilă și justificată"* — remarca, cu cîtăva vreme în urmă, un corespondent al ziarului „Tribune des Nations". Că această neliniște a colonialiștilor s-a dovedit pe deplin justificată au demonstrat-o recentele evenimente de la Leopoldville și din alte orașe ale Congo-ului. După cum se știe, tulburările au izbucnit în urma atacării de către poliție a populației care demonstra în semn de protest împotriva interzicerii de către autorități a unei întruniri politice organizate de partidul Abako (partid care cere acordarea independenței țării). În cursul ciocnirii dintre polițiști și demonstranți cărora li s-au adăugat și cei 10.000 șomeri din Leopoldville — manifestanții au strigat lozinci, cerînd colonialiștilor să plece înapoi în Europa.

Pentru reprimarea manifestărilor anticolonialiste, autoritățile au folosit mari forțe polițienești și militare înzestrate cu tancuri, au ridicat adevărate bariere din sîrmă ghimpată între cartierele negrilor și ale colonialiștilor, au aruncat în dosul gratiilor nenumărați indigeni. După date oficiale numărul victimelor din rîndul demonstranților se cifrează la 42 de morți și 257 răniți. Dar corespondentul ziarului „The Star" (care apare în Uniunea Sud-africană) relata că numărul morților se ridică la aproximativ 500. Totodată au fost efectuate mii de arestări.

...În comunicatele oficiale ale autorităților belgiene se afirmă cu emfază că în Congo „ordinea a fost restabilită". Realitatea e însă cu totul contrarie. Patrulele care sînt nevoite să cutreiere străzile zi și noapte cu baioneta la armă, ca și o serie de incidente iscate ici-colo dovedesc — ca să folosim expresia ziarului „Paris Presse L'Intransigeant" — că *„sub cenușă mocnește focul"*.

AL. DINESCU

Locuințele salariaților de la Fabrica de confecții „Gh. Gheorghiu-Dej".

Păi vezi cum ești?

COPERTA NOASTRĂ

...Și acum, la joacă, copii! (Căminul de zi al Fabricii de confecții „Gh. Gheorghiu-Dej")

Fotoreportaj de Silviu GEORGESCU (text) și E. IAROVICI (foto).

— Să nu-l mai văd pe Popescu, auzi? Să nu-l mai văd!

Cu aceste cuvinte, Vasiliu, bunul meu prieten Victor Vasiliu de la Trustul IV-construcții, dădu buzna la mine în birou.

— Liniștește-te, frate! — îl iau cu binișorul. Spune-mi, ce s-a întîmplat? Ce este?...

— Ce este?... Un lăudăros și-un mincinos. Asta este!

— Cine?

— Popescu!

Întocmeam tocmai una din acele situații anuale dificile, cu nenumărate rubrici și coloane, căreia întreruperile și, mai ales, vizitele nu-i priesc de fel.

Vă închipuiți, deci, nerăbdarea cu care abia așteptam să-l văd o dată plecat.

Vasiliu, nimic. Îi dă înainte:

— Auzi! Pe cine și-a găsit el să mintă! Pe mine, mă, care îi sînt ca și un frate, nu?... Și cu ce crezi că-mi vine? Vine să-mi spună... Adică, stai, să nu mint... nevastă-mea l-a întrebat.

— Pe cine? — zic.

Și însemn un punctuleț în dreptul capitolului „echipament de protecție".

Celălalt mă privește fix.

— Cum pe cine? Pe ăsta, pe Popescu. Nu-ți spusei? Am copilărit amîndoi. Gard în gard... Că de aia și nevastă-mea... altfel ce? Îndrăznea?! Zice: „Ia spune, Popescule, cît ai matale pe lună?" „Păi... să vedem!" — face. Și-l văd că se socotește după un carnețel. „O mie șase sute, o mie șapte sute. Cam așa ceva". Și nici nu clipește — al naibii!... Îți închipui c-atîta i-a trebuit nevesti-mi. Nici n-a ieșit bine Popescu pe ușă și gata scandalul: „Eh, ai văzut?" zice. „Ăsta om! O mie șase sute — o mie șapte sute pe lună. Și tu, care te pretinzi că... în sfîrșit". Pe scurt: vreau să-mi spui precis ce salariu are dumnealui.

— Cine?

— Popescu, frate!

— Păi, de unde să știu? Ce, lucrează la noi?

— La voi, aici, la F.C. Gheorghiu-Dej. E vopsitor duco.

Du-te și spune-i unuia ca el că un contabil n-are voie să comunice asemenea date cuiva din afara întreprinderii!... Nu vrea să-nțeleagă și pace! Pînă la urmă, ca să scap de pacoste, i-am spus că-l voi servi...

De fapt, nici n-aveam de gînd. Dar insistențele lui Vasiliu mă făcuseră și pe mine curios...

„Ei, să fie!" — mi-am zis. „Asta mi-e grija acum? Ia să-mi văd de lucrul meu!..."

Așaaa! Vasăzică...

Total cheltuieli cont „protecția muncii" lei 242.726

Investiții pentru cheltuieli locuințe muncitorești din strada Carol Davilla lei 1 407 584

Acțiuni culturale (bibliotecă, club, pom de iarnă, echipă jocuri) lei 571.000.

Cînd ajung la capitolul „burse studenți" — idem — „burse elevi", „Școala tehnică de maiștri" — scriu total lei 145.989 și mă opresc.

Mi-e foame. S-a făcut ora prînzului. De obicei, mănînc acasă. Cînd se întîmplă însă, uneori, să am de lucru și după-amiază... nimic mai simplu. Îmi iau paltonul pe umeri și... fuga la cantină. Nici n-aveți idee cîtă plăcere îmi face să străbat drumul acesta prin forfota necontenită de tineri și tinere care, la ora aceasta, intră sau ies din schimb. Repet: n-aveți idee cît de bine mă simt în zvonul acesta nedeslușit și voios de exclamații și risete. Și creierul, îmbîcsit de cifre și calcule, care poate, în sfîrșit, să-și... Astăzi, însă, parcă-i un făcut. Nu pot despărți creierul de cifre, și pace. Nu pot. Aud ca de obicei frînturi de discuții despre ultimele rezultate sportive ale echipei noastre de volei, despre excursii la munte, spectacole... și numaidecît urechea mi le traduce în cifre, conturi și cheltuieli.

— Știi ce? — aud un glas subțirel, aproape copilăresc, de fată. O să dau o fugă la *staționar*, să văd cum îi mai e Miuței.

Eu (numaidecît și în gînd): Staționar... staționar... Întreținerea și înzestrarea staționarului cu mobilier: total lei 74.000.

În fața cantinei, doi tineri stau de vorbă. Umerii largi, statura circa 1,80 m, capul descoperit, sportivi amîndoi.

Eu (același): Material sportiv și echipament — lei 58.000.

— Ne-au sosit bocanci noi de schi — spune unul dintre ei. I-ai văzut?

Celălalt rîde. Se apleacă și culege un pumn de zăpadă de jos.

— Să fii sănătos! — spune. I-am și încercat duminică.

„58.000... 58.000", repet bombănind. Nu de alta, dar nu vreau să înregistrez aceeași sumă de două ori...

O dată intrat în cantină, aburii calzi și îmbietori de supă îmi copleșesc cu stăruință nările.

Cantina fabricii noastre de confecții „Gh. Gheorghiu-Dej" e o sală uriașă, de proporțiile și eleganța unui mare restaurant.

— Felul I, te rog! — mă adresez călduros unei ospătărițe, în vreme ce iau loc la una din mese.

Drept în fața mea, pe deasupra carafei cu apă, îmi apare chipul simpatic și jovial al unui omuleț chel, care, cu un carnețel deschis dinainte, nu știu ce tot dictează vecinului.

— Pricepi? — deslușesc prin clinchetul de farfurii și pahare. Aduni toate veniturile astea la un loc și le adaugi la salariul pe un an de zile... Buun! Acum împarte la 12.

Încremenesc cu lingura la jumătatea drumului. Iar cifre?

— Ia vezi cît ți-a ieșit? — stăruie omulețul.

— O mie șase sute cincizeci și trei de lei lunar.

— Ei, ăsta este salariul meu real. Cu costul echipamentului de protecție, cu alocația pentru copii, cu cît ar fi trebuit să mă coste alea douăzeci și una de zile care le-am stat la Herculane, cu...

— Da' copiii? — se amestecă vecinul din capătul mesei. Copiii nu i-ai avut astă-vară la colonie?

Celălalt îl privi descumpănit.

— Uite că p-asta nici n-am mai pus-o la socoteală.

— Păi?! Anul ăsta s-au trimis gratuit în colonie 246 copii. Afară de tabăra noastră, a întreprinderii, de la Valea Mare, unde au trimis iarăși vreo trei sute.

Discuția devine generală și, pentru mine — mărturisesc — din ce în ce mai interesantă. E vorba doar de lucrarea mea. Omulețul din fața mea n-a făcut de fapt altceva decît să-și calculeze venitul lunar, defalcînd sumele ce-i revin din diferitele compartimente cuprinse în situația la care tocmai lucrez. Cu alte cuvinte, salariul lui social adăugat la salariul nominal.

N-aveți idee cîtă satisfacție simte un contabil, atunci cînd cifrele lui din situații și coloane le vede oglindite pe chipurile mulțumite ale tovarășilor săi de muncă.

Tovarășul Alexandru Seu, din dreapta mea, are trei copii. Primește lunar 300 de lei (2.615.000 lei, atît e totalul alocației de stat pentru copiii minori). O tovarășă de la secția tricotaje a născut acum patru luni o fetiță (să-i trăiască!). A avut trei luni concediu plătit.

(Totalul ajutoarelor de naștere și al concediilor de boală s-a ridicat în 1958 la peste trei milioane lei).

Mai departe!

Cheltuielile cu întreținerea creșei și a căminului de zi sau un total de circa 800.000 lei anual, din care contribuția părinților revine doar la 170.000 lei.

Cifre, totaluri, realizări și un contabil emoționat care bîfează de zor.

— Felul II! — mă face atent ospătărița.

Omulețul chel din fața mea tocmai istorisește ceva. Toți îl ascultă cu luare-aminte.

Îmi propun să las pentru cîteva minute *bîfatul* și tocmai mă pregătesc să-mi înfig furculița în felul doi. Cînd, deodată... Ei, dar asta ce a mai fost?... Mi s-a părut că aud limpede: „Ca frații, înțelegeți?! Am copilărit împreună. Gard în gard"...

Unde?... Unde am mai auzit eu cuvintele astea? Aș, de bunăseamă că mi s-a părut. Afurisită deformare!

— Cine ? Cine, *tovarişe Popescu* ? — stăruie în aceeaşi clipă vocea tovarăşului Alexandru.

Mă răsucesc cu iuţeala fulgerului.

„Popescu a zis ? Popescu şi mai cum ?"

Omuleţul continuă:

— Cum cine, frate ? Nu vă spusei ? Nevasta lu' Vasiliu. Zice: „Ia spune, Popescule, cît ai matale pe lună ?" Eu de colo: „Un moment — zic — să-l consultăm pe dumnealui". Mă uit în carneţel, socotesc şi...

Adunam tocmai ultimele coloane, cînd a sunat telefonul. Vocea lui Vasiliu:

— Ei!

— M-am interesat.

— Şi... şi?—îi simt nerăbdarea.

— Şi are dreptate. O mie şase sute, o mie şapte sute. Atîta are.

— Nu se poate! (pauză). L-a făcut şef cumva ?

— Aş!

— Atunci...

— Atunci nu mă mai bate la cap şi răspunde scurt la ce te întreb: tu ce salariu ai ?

— Parcă n-ai ştii! Opt sute douăzeci.

— Numai atît ?

— Atîta, mă! Nici o leţcaie mai mult. Ce, eu sînt Popescu, să mă laud ?

— Da' alocaţia pentru copii?...

— Mă rog, încă trei sute.

— Vezi cum eşti ? Dar de trei ani de zile nu te trimite sindicatul în fiecare vară la Tekirghiol ?...

— Mă trimite, da' nu plătesc ?.

— Cît ?

— 50%.

— Şi jumătatea cealaltă? Cine-o plăteşte ?

— Sindicatul.

— Păi, vezi cum eşti ? Dar masa la cantină cît o plăteşti ?

— 1 leu.

— Şi restul pînă la preţul integral al mesei ? Cine îl dă ?

— Habar n-am!

— Atunci pune mîna pe creion şi scrie: 820 plus (ai scris ?), plus...

— Stai, că m-am lămurit. Nu puteai să-mi spui asta de azidimineaţă ? Mă faci să mă cert cu Popescu, care Popescu, ca să zic aşa... frate, mă!... Păi, vezi cum eşti ?

1. Scena, ce ni se pare că se petrece într-unul din laboratoarele Facultăţii de chimie, este de fapt o lecţie cu viitorii maiştri de la Fabrica de confecţii „Gh. Gheorghiu-Dej".

2. — Mămica şi tăticu' pot să lucreze fără grijă. Noi ne simţim bine aici. (Contabilul — adică eu: cheltuielile cu întreţinerea creşei şi a căminului de zi se ridică anual la circa 800.000 lei).

3. 3.000 de salariaţi iau zilnic masa la cantină.

4. ...acţiuni culturale (bibliotecă, club etc.). Total, lei 571.000.

5. La staţionar. Tovarăşa Anica Negreanu se simte mai bine...

6. Ne-au sosit schiuri noi...

Cu aparatul fotografic

Sîntem în plină repetiție. Corul se pregătește pentru un festival.

Aeromodelele cercului Casei de cultură sînt... la înălțime.

Instructorul cercului de arte plastice dă o mînă de ajutor...

Atențiune! Se recepționează (cercul de radioamatori).

LA O CASĂ DE CULTURĂ

Cercul de balet. Viitoarele balerine.

Casa de cultură a sindicatelor din Tg. Mureș și-a început activitatea la 1 ianuarie 1957. În cei doi ani ce au trecut de la înființare, Casa de cultură a devenit locul de întîlnire preferat al oamenilor muncii din acest oraș.

Sînt unii care nu iubesc cifrele, considerîndu-le prea monotone. În cazul de față vom da totuși cîteva date care oglindesc activitatea acestei instituții de cultură. De pildă, într-o perioadă de 22 de luni, adică pînă la 1 noiembrie 1958, s-au ținut la Casa de cultură din Tg. Mureș peste 500 de conferințe, la care au participat mai mult de 70.000 de oameni. La balet, gimnastică ritmică sau muzică, precum și la grădinița de muzică sînt înscriși și frecventează lunar peste 500 de copii. Sînt, de asemenea, numeroase cercuri pentru maturi. Unul pentru radioamatori, altul de arte plastice, pentru fotoamatori, fără să mai vorbim despre aeromodeliști, despre secția română și maghiară a echipelor de teatru și despre cenaclurile literare. Edificatoare sînt cifrele privind activitatea bibliotecii Casei de cultură. Dacă în prima lună de la deschidere biblioteca avea numai 14 cititori permanenți, numărul acestora se ridică astăzi la aproape 1.200.

Se pot da multe date și cifre care să oglindească activitatea pozitivă a acestei instituții de cultură și interesul cu care participă oamenii muncii din oraș la diversele activități și acțiuni organizate aici. Dar mai bine să lăsăm obiectivul aparatului fotografic să prezinte cîteva imagini, care s-ar putea să fie mai grăitoare decît cifrele.

Text de BENCZEL Béla
Fotografii de MARX Iosif

Fotografii amatori au și ei cu ce să se laude.

Go home!

Jafuri, violuri, crime și tot felul de alte fărădelegi comise de militarii americani și chiar de personalul diplomatic al S.U.A., pe teritoriile „aliaților" lor europeni sau asiatici; încercările monopolurilor americane de a-și subordona tot mai mult economia altor țări; politica războinică a departamentului de stat al S.U.A., care împinge la un pas de dezastru popoarele țărilor tîrîte în diferitele blocuri militare agresive conduse de S.U.A. — fiecare dintre acestea și toate laolaltă au dus la creșterea spiritului antiamerican în țările Europei și Asiei, Africii și Americii latine.

„După cum reiese din declarațiile călătorilor care se înapoiază din toate colțurile lumii — scria nu demult ziarul „New York Mirror" — este limpede că nu sîntem de loc iubiți și nici măcar apreciați".

Nu se poate să nu fii de acord cu cele de mai sus. Cu o singură precizare: nu poporul american este urît, ci trustmenii americani, doritori să se îmbogățească de pe urma unor noi măceluri mondiale.

JAPONIA

Grevă a muncitorilor japonezi de la depozitul de muniții de artilerie al S.U.A. din Tokorozawa. Greviștii au refuzat să ajute la transportul armamentului destinat provocărilor americano-ciankaișiste împotriva R.P. Chineze.

CUBA

Întregul popor cuban s-a ridicat cu indignare împotriva amestecului american în treburile interne ale țării. În fotografie: un grup de studenți din Havana protestînd împotriva intervenției S.U.A. în apărarea agenților lui Batista.

ITALIA

Afișe prin care populația orașului Milano este chemată să nu accepte instalarea rampelor de lansare a rachetelor.

ANGLIA

În timpul vizitei vicepreședintelui S.U.A. Nixon — în Anglia, pe străzile londoneze numeroși cetățeni au demonstrat cu pancarte pe care sta scris: „NU, rachetelor americane". „Nixon, go home".

IRAK

„Go home Rountree, dirty plotter" („Cară-te acasă, Rountree, conspirator jos nic"). Iată cum a primit populația Bagdadului vizita în Irak a emisarului departamentului de stat al S.U.A.

100 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI ȘALOM ALEHEM

de **Demostene BOTEZ**

La 2 martie se împlinesc o sută de ani de cînd, în ghetoul tîrgușorului Pereiaslav din gubernia Poltava, s-a născut Șalom Nahumovici Rabinovici, acel care mai tîrziu, sub pseudonimul Șalom Alehem, a scris remarcabile schițe, povestiri, nuvele, romane și piese de teatru, afirmîndu-se ca unul dintre cei mai mari umoriști din literatura universală.

Condițiile vieții lui familiare, ca și condițiile în care trăia populația modestă evreiască împrejurul său au fost din cele mai tragice: unsprezece frați drepți din prima căsătorie a tatălui său, cinci frați vitregi din cea de-a doua căsătorie și alți vreo cinci fii, cu care mama vitregă a intrat în familie — toți lăsați de tatăl lor în seama și protecția lui Șalom; iar ca mediu, un nenorocit tîrgușor evreiesc, în care negrul noroi ucrainean se întindea ca păcura, și mulțime de evrei săraci, goniți din toate părțile, fără nici un drept decît acela de a se frămînta și visa, în mizerie.

Nici o mirare că tema lui favorită, aceea care-i era mai apropiată, a fost tema „omului mărunt". Modelele, eroii, mișunau pe toate ulițele tîrgușorului natal și erau nu prea deosebiți de acei pe care-i găsește mai tîrziu în ghetourile din New York.

Coborînd în adîncurile cele mai profunde ale mizeriei sociale omenești, ale unor suflete înăbușite, Șalom Alehem apare înrudit cu A. P. Cehov și cu Maksim Gorki. El nu are revolta tumultuoasă care clocotește în opera lui Gorki și nici admirabila lui poezie. Găsim în Șalom Alehem mai degrabă ceva din ironia tăioasă și tragică a lui Cehov, ca și un lirism profund care, totuși, aduce aminte, prin adînca lui umanitate, de paginile lui Gorki.

Aceste influențe — aș zice, mai bine, aceste afinități — nu înseamnă că Șalom Alehem ar fi un fel de elev mai mărunt al celor doi mari clasici ruși; ele nu scad întru nimic originalitatea operei acestuia și tonul ei, unic în literatura universală.

Viziunea de viață a lui Șalom Alehem își are un corespondent destul de apropiat în viziunea de viață a lui Charlie Chaplin — care și el a cunoscut mediul pe care l-a cunoscut Șalom Alehem.

Și despre unul, și despre celălalt se poate spune cum a spus Gorki despre Șalom Alehem: „umorul propriu al lui Șalom Alehem este trist și cordial, împletit cu un profund lirism".

În fața marii tragedii a mizeriei care-i apărea în jur, Șalom Alehem nu a luat calea lamentărilor și a bocetului. El a trecut dincolo, mai presus, la umorul trist, la rîsul după care îți rămîne o adîncă amărăciune.

Soarta omului mărunt, așa cum apare ea în opera lui Șalom Alehem, nu este tragică numai prin realitatea ei prezentă, dar și prin zădărnicia năzuințelor iluzorii de a scăpa de ea. Eroul Menahem Mendel este figura tipică a omului care apare caraghios prin visurile pe care și le face, care este, în același timp, și comic, și jalnic în năzuința lui febrilă de a se îmbogăți. Căci lumea aceasta a lui Șalom Alehem se zbate, luptă, visează, este în plină agitație pentru a scăpa de soarta ei.

Născut și trăind chiar în inima poporului, Șalom Alehem a întruchipat, în unii dintre eroii săi, puterea poporului, un umanism profund și o mare încredere în viitor, folosind de multe ori stilul inepuizabilului umor popular.

Scrisă în perioada de timp dintre anul 80 al secolului al XIX-lea și primul război mondial, opera lui variată a atacat ascuțite probleme sociale ale vremii — aspecte din viața poporului; forțele creatoare ce nasc în masele populare; exploatarea capitalistă

Șalom Alehem la masa de lucru. Petersburg 1907.

O schiță de ȘALOM ALEHEM:

Un venetic

America, zici dumneata, este țara afaceriștor! Mă rog! Așa și trebuie să fie! Dar să te însori, să-ți vinzi sufletul, numai și numai ca să faci o afacere, asta e, să mă ierți, măgărie curată. Nu vreau să dau nimănui lecții, dar e lucru dovedit că nouăzeci și nouă la sută dintre cei prinși pe la noi, cum vin aici, în America, nu se căsătoresc decît pentru zestre. Și mie îmi vine să mor de necaz. Așa că, ori de cîte ori îmi pică în mînă cîte unul din ăștia, fac ce pot să nu-mi scape cu ciolanele întregi. Ascultă aici o istorie

Într-o zi, cum stau eu, așa, cu nasu-n hîrtii, îmi intră în birou unul, un tînăr însoțit de nevastă-sa, o femeie... ce să-ți spun!... frumoasă, de nu-ți mai puteai lua ochii de la ea. Proaspătă și rumenă, ca un măr abia rupt din pom. Îmi zice el:

— Bună ziua! Dumneata ești mister Baraban, misitul?

— Șezi! — zic. Ce vînt mi te aduce pe aici?

Și-și descarcă omul sufletul și îmi toarnă o poveste, uite așa și-așa, că el nu-i decît de zece ani în țară, că-i de meserie croitor, și că fata asta, lucrătoare și ea pînă mai deunăzi, are o mie de dolari bani gheață și s-a îndrăgostit de ei pînă peste urechi, și că el s-a însurat cu ea și că acuma caută o afacere, să aibă din ce să-și scoată o bucată de pîine ca să nu mai fie silit să meargă la fabrică, fiindcă suferă de reumatism, fie la el acolo, și așa mai departe.

Tot cu ochii la nevestica lui, îl întreb:

— Și cam ce fel de afacere ți-ar place mai mult

Îmi răspunde el·

— O papetărie, de pildă.

Și-mi dă a înțelege că la o papetărie ar putea să-i fie și „ea" de ajutor. Pricepi dumneata cu ce gînduri îmi umbla veneticul? Nu-i ajunge că a dat peste o minune de fată ca asta, nu-i ajunge că ea îi mai aduce zestre o mie de dolari bani gheață, acum ar mai avea chef ca ea să-l mai și slujească pentru ca dumnealui să poată juca în cărți cît e ziua de mare, cu banda lui de golani... las' că-i cunosc eu cine-mi sînt ei! Și-mi zic: papetărie să-ți dau? O să vezi tu papetărie, cînd o să-ți vezi ceafa fără oglindă! Și adică să-mi stai ca un cîine, într-o spălătorie, n-o să-ți dea mîna?... Spălător mi te fac, dobitocule!

De ce mi-a venit în minte tocmai o spălătorie? Uite de ce: fiindcă se nimerea să am o spălătorie de vînzare, la îndemînă.

Și-i zic veneticului

— Ce-ți trebuie — zic — să-ți bați capul optsprezece ore pe zi, cu o papetărie, doar-doar ți-o intra în dugheană vreun băiețaș să-ți cumpere o scadea de un penny și așa mai departe! Las' pe mine, că-ți dau eu ceva mai bun... O spălătorie în Bronx. N-o să fii silit să muncești peste ore și-o s-o duci împărățește!

Și pun mîna pe toc și-i fac o socoteală, că dacă scade toate cheltuielile — chirie, lucrători, băiat de serviciu și așa mai departe — îi rămîn vreo treizeci de dolari bani curați pe săptămînă. Ceva mai bun decît atîta, se poate?

— Cît trebuie să coste? — întreabă el.

Zic:

— O mie de dolari e-un adevărat chilipir! Dar las' pe mine! Eu ți-o scot cu opt sute!... Să dai banii ăștia — zic eu — cu ochii închiși și să pui mîna pe cheie... că ești om făcut! Dar pînă atunci — zic — du-te sănătos și vino la mine peste trei zile, pentru că acuma am treabă. Bună-ziua... bună-ziua!

N-a ieșit bine omul pe ușă, că m-am și dus gioni la cela cu spălătoria să-i duc vestea cea bună· dumnezeu mi-a trimis un ageamiu, un țîmpit de imigrant, așa că are acuma prilejul să scape de atelier fără pagubă, numai să fie destul de șmecher și să știe ce trebuie să facă.

Hoțomanul a priceput numaidecît cam despre ce este vorba și-mi zise·

— Adu-mi-l numai pe fraier aici... și o să fie bine!

Peste trei zile, papă-lapte îmi sosește cu arvuna, mi se așază cu nevestica lui pe o săptămînă, de probă. În spălătorie, să vadă cum merge — și fiindcă omul meu, bineînțeles, are grijă ca în săptămîna asta spălătoria să meargă bine... și încă ce bine!... un bine cu moț... mai bine decît bine... au bătut labe! Fraierul și-a pus pe masă sărăcia aceea de gologani, omul meu i-a dat în primire cheile și condicile, eu mi-am încasat ce mi se cuvine, și de la unul și de la celălalt... mister Baraban, misitul, știe doar ce are de făcut... și, vorba dumitale: „finita la comedia!"

Nu-i așa? Asta o spui dumneata. Dar pentru mine, comedia nu-i decît la început. Fiindcă, după ce s-au isprăvit toate, de-abia m-a cuprins necazul împotriva păcătosului ăsta de venetic· cu ce drept i se cuvine unui asemenea bandit să-i pice pară mălăiață o femeie ca asta, s-o ungi pe pîine, nu alta... și o mie de dolari bani gheață... și o afacere de-a gata, fără nici o durere de cap? Nu! Trebuie neapărat să-l smulg spălătoria cu jumătate din preț și să i-o dau înapoi fostului proprietar.

Cum?

Pentru asta sînt doar mister Baraban, om de afaceri, ca să nu fie lucru pe lume să nu-i pot duce cu bine la capăt. Și m-am repezit pînă-n Bronx, am închiriat la agenție, tocmai peste drum de spălătorie. în colțul străzii a doua, o odăiță, am dat arvună zece dolari și am atîrnat în vitrină un bilet.

AICI SE DESCHIDE O SPĂLĂTORIE

Nu trec nici două zile și fraierul îmi dă năvală-n birou, cu o faică în cer și una în pămînt. Nenorocire! I s-a tăiat capu'! E mort!

— Dar ce s-a întîmplat? — zic.

Și-mi povestește că s-a apucat unul, dracu' știe cine, să închirieze chiar peste drum de el o dugheană ca să-și deschidă o spălătorie.

1906: în Romînia

„Am primit cartea. Am citit-o, am rîs și am plîns. E o carte minunată... plină de autentică dragoste adîncă și înțeleaptă pentru popor, sentiment atît de rar în zilele noastre".

Maksim GORKI

(Dintr-o scrisoare trimisă lui Șalom Alehem după citirea romanului satiric „Băiatul Motl")

În aprilie 1906 marele scriitor Șalom Alehem a vizitat cîteva orașe din țara noastră. Presa din acea vreme menționează vizita sa la Iași, Piatra Neamț, Galați și Brăila, unde, așa cum spun corespondenții din aceste localități, a ținut în săli de teatru sau de conferințe *„lecturi din operile sale literare, a celit din delicioasele sale bucăți alit de bogate în humor și satiră"*. O corespondență din Iași precizează că „una din lecturi a avut loc la clubul muncitorilor", iar cîțiva participanți la aceste lecturi își amintesc că membrii clubului muncitorilor au organizat în cinstea scriitorului o agapă, într-o circiumă sărăcăcioasă din Tg. Cucului, la care au participat militanți ai mișcării muncitorești din țara noastră.

Din documentele vremii rezultă că Șalom Alehem a petrecut în Romînia aproape întreaga lună aprilie 1906. În scrisoarea trimisă din Iași, la 22 aprilie 1906, unuia dintre ginerii săi, el descrie, în modul cel mai laconic posibil, stările reale din țara noastră, din *„minunat de frumoasa, bogat-săraca, liber-constrînsa... Romînie"*. El a sezisat contradicția dintre sărăcia maselor, constrînse la o viață grea și lipsită de libertate, și bogăția minorității stăpînitoare, care huzurea. Aceeași idee o găsim și în scrisoarea pe care o trimite din Piatra Neamț doctorului Sottek din Brăila, și în care demască egoismul și lăcomia burgheziei, preocupate numai de a se îmbuiba. Scrisoarea e scrisă în limba idiș, cu caractere latine. Vorbind despre omul de cultură a cărui viață intelectuală diferă cu totul de meschinăria burgheziei ce-l înconjoară, marele scriitor exclamă: *„...În sfîrșit, o-a desprins ta nșbun din mulțimea asta de înțelepți calme și sătule vite, care știu să mănînce bine — știul — adică să se îndoape, să joare poker etc."*

Șalom Alehem a fost, desigur, indignat de purtarea bogătașilor, dar a găsit satisfacție în entuziasmul cu care l-au primit masele, care pretutindeni s-au îmbulzit să-l asculte și care i-au oferit daruri. Mult timp după plecarea sa *„masele au continuat a discuta cu aprindere miezul scrierilor marelui scriitor"*.

Scrierile lui Șalom Alehem au devenit repede cunoscute, pentru că exprimau sentimentele și năzuințele maselor pentru dreptate socială și libertate. În 1901 a apărut în „Revista Ideii" lucrarea „Tramvaiul din Casrilivca", în 1906 a apărut o lucrare sub titlul romînesc „Ispăștitoarele" sau „Greva păsărilor", în 1912, o broșură cu cîteva povestiri și apoi, în 1920, primul volum de povestiri.

Deosebit de interesant este volumul intitulat „Cartoforii", apărut în 1923 în traducerea lui C. Săteanu, *„cu portretul autorului și cu opt reproduceri după tablourile pictorului Octav Băncilă"*.

Acest volum ne arată prețuirea de care se bucura opera lui Șalom Alehem în rîndurile oamenilor de cultură și artă din țara noastră. Pe pagina a treia a cărții, ca o dovadă a unei astfel de prețuiri, este scris: *„Admiratorului lui Șalom Alehem și inițiatorului acestei traduceri, d-lui Mihail Sadoveanu, închină traducătorul"*. Urmează apoi „cuvînt despre autor", în care traducătorul spune, pe drept cuvînt, că multe din operele lui Șalom Alehem fac *„dovadă indiscutabilă"* a fi scrise de pe pozițiile unui socialist și că marele scriitor *„a fost influențat de literatura rusă"*.

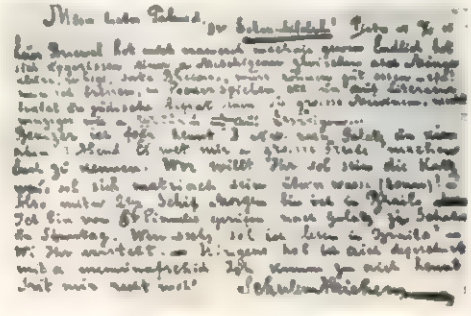

Facsimilul cărții poștale trimise de Șalom Alehem din Piatra Neamț, dr-ului Sottek, din Brăila.

Șalom Alehem și fiul său mai mare, Mișa. Kiev 1893.

În anii regimului de democrație populară editurile noastre au publicat culegeri antologice din lucrările lui, în peste 75.000 exemplare. Unele din ele au apărut în limba idiș, majoritatea însă în limba romînă, în savuroasele tălmăciri ale lui I. Ludo.

Șalom Alehem a pătruns adînc în masele de cititori din Romînia. El se află prezent în sufletul „oamenilor simpli, muncitori". De scrierile lui se bucură „poporul adevărat" care „a luminat viața scriitorului", așa cum și-a dorit el însuși în testamentul său, în care scrie: *„Oriunde aș muri, doresc să fiu înmormîntat, nu printre aristocrați și bogătași, ci printre oameni simpli, muncitori, cu poporul adevărat, așa încît țăranii care se va pune pe morminul m-u să împodobească mormintele simple dimprejur, iar mormintele simple să împodobească morminul meu, precum ponorul a luminat viața scriitorului său"*.

„Aristocrații și bogătașii" l-au repudiat și continuă s-o facă și azi. „Poporul adevărat" i-a îmbrățișat și continuă să-i prețuiască opera, ca pe una din cele mai frumoase și scumpe podoabe ale literaturii mondiale.

L. STREISFELD

— Și-acu ce vrei? —îl întreb.

Vrea, zice el, să-l scap de spălătorie. Dacă-i găsesc mușteriu, o să-mi plătească pentru osteneală atîta cît trebuie ca să fiu pe deplin mulțumit și toată viața o să se roage lui dumnezeu pentru mine, și așa mai departe.

Caut să-l liniștesc și-l spun că mușteriu nu se găsește pe toate gunoaiele. Dar să albă încredere în mine, că o să fac tot ce-mi stă în putință. Pînă atunci, să se ducă acasă și să vină la mine peste trei zile, fiindcă nu mai știu unde mi-e capul de atîtea afaceri... Bună-ziua... bună-ziua!

★

Cum a plecat fraierul meu, am trimis după fostul proprietar și i-am povestit toate, vițe-așa și-așa...

— Acuma — zic — ai prilejul să-ți iei spălătoria înapoi cu jumătate din bani.

Zice el:

— Cum?

Zic:

— Ce-i treaba dumitale? Las' pe mine! Doar nu degeaba sînt eu mister Baraban, om de afaceri!

Zice el:

— Oiralt!

Zic eu:

— Mie trebuie să-mi lase din afacerea asta un sutar!

Zice el:

— Oiralt!

Și așa mai departe. Trec cele trei zile, ageamiul cu nevastă-sa, la mine-n birou. Ea pare ceva mai palidă, dar la fel de frumoasă.

— Ce se aude?

— Ce vrei să se audă? Trebuie —zic—să-i mulțumești lui dumnezeu că am găsit, cu chiu cu vai, pe unul care ar vrea să-ți ia spălătoria. Numai că știi!... ceva parale tot o să trebuiască să pierzi.

— Și cît anume trebuie să pierd?

— Nu întreba —zic —cîte parale pierzi... mai bine întreabă cîte parale cîștigi. Oricît de puțini bani ai lua, sînt ca găliți. Te joci —zic —cu concurenții americani? Ei pot —zic —să te bage la niște cheltuieli așa de grozave, încît să te facă să te scoli în mijlocul nopții și s-o iei la goană —zic —numai cu cămașa de pe tine.

Scurt, i-am speriat așa de rău, încît au luat pe afacere jumătate din cît i-a costat și mi-au dat și un comision gras, fiindcă mister Baraban nu este dator să-și piardă vremea de pomană cu ei... și s-a isprăvit cu spălătoria!

Dar nu te grăbi, că încă n-am isprăvit! Ce mă fac cu cei zece dolari pe care i-am dat arvună agentiei pentru odăița, ca să pun în fereastră un anunț cum că acolo s-ar deschide o spălătorie! Te-ntreb: de ce să zvîrl zece dolari în vînt, fără rost, nici mie, nici ție? Cum adică: mister Baraban, om de afaceri, are bani de furat, sau ce? Asta-i una! Și, după aceea, începe să fiarbă în mine necazul, ori de cîte ori îmi aduc aminte că papă-lapte ăsta al meu mai are încă vreo cîteva sute de dolari în buzunar și o nevestică... m nevestică! O bombonă! De ce i se cuvine, mă rog? Mister Baraban, cel mai mare mișit din East-Side, să nină o nevastă, să mă ierți, știută ca dracu' și mai rea decît moartea—și unul doblțoc ca ăsta să-l trimită dumnezeu o asemenea bijuterie... arză-l-ar focul!

Așa că i-am trimis îndată banditului ăsta de imigrant o carte poștală să vină să stea de vorbă cu mine la ora cutare și cutare, fiindcă am pentru el o afacere. Și mult nu trebuie să-l rog, și-mi vine la întîlnire — ba o mai aduce cu el și pe ea, pe nevastă-sa. Îi pofticse pe acumpăt mei musafiri să ședă și le povestesc o istorie, vițe-așa și-așa...

— Voi nu-l cunoașteți pe mîncinogii și șoriatonii ăștia de americani. Dacă ați ști ce-a făcut hoțul ăsta cu spălătoria ca să vă tragă pe sfoară, vi s-ar face părul măciucă!

— Ce?

— Vițe ce! —zic. El e acela —zic —care a închiriat odăița de peste drum și a atîrnat în fereastră hîrtia ceea cum că deschide o spălătorie... dinadins ca să vă sperie —zic —și să-i dați înapoi dugheana, cu jumătate din preț.

Cînd au auzit treaba asta, s-au făcut foc amîndoi — dar eu mai cu seamă. Ochii îi ardeau ca niște tăciuni aprinși.

— În locul vostru —zic —m-aș răfui cu el să mă țină minte cît o trăi.

— Cum? — mă-ntreabă el.

— Las' pe mine! —zic. O să-i fac eu una țiliharului ăsta—zic—că n-o să se mai poată scula nici în ziua de apoi... și voi o să trageți numai foloase. O să aveți — zic —o afacere și mai bună ca înainte.

Se uită ei la mine ca și cum mi-ar spune: „Să dea dumnezeu să fie așa cum apui dumneata... să trăiești..." și așa mai departe.

Și le arăt cam ce ar fi de făcut. În loc să mă apuc să răscumpăr un vad străin și să-i plătesc aceluia nu știu cît filodormă, mai bine dau fuga și închiriez de-a dreptul la proprietar prăvălioara de peste drum, pe care șarlatanul a vrut s-o ia pentru el, și-i pun pe picioare, cu vreo trei-patru sute de dolari, o altă spălătorie și m-apuc să-i fac concurență: cît la ei, eu iau mai puțin. Și dacă în trei săptămîni nu ți-i silesc să-și la lumea-n cap, să nu-mi spui pe nume!

Ce vrei mai mult! I-am înșurubat așa de bine, că ageamiul numai că nu mi-a sărit de gît să mă sărute, iar nevastă-sa, îmbujorată cum era ea, de bucurie, părea și mai frumoasă ca de obicei.

Chiar în aceeași zi, am închiriat pentru ei prăvălioara și, cît ai bate din palme, a răsărit ca din pămînt o nouă spălătorie, cu firmă, cu mese, cu tot bocus-pocusul de care este nevoie... și perechea s-a pus îndată pe treabă și s-a încins între ei și cel cu spălătoria din față o concurență pe viață și pe moarte. Se băteau cu prețurile, ca chiorîi. Dacă cel de peste drum cerea douăzeci și patru de cenți pentru o duzină de rufe murdare, ăștia nu cereau decît optsprece și mai spălau și un cearșaf gratuit. Dacă cela a scăzut cu opt cenți cămașa ăștia au lăsat la șase, așa că celălalt era silit să nu mai ceară decît patru și așa mai departe. Și s-au bătut atîta între ei, pînă ce papă-lapte al meu s-a scuturat și de rămășița lui de dolari și a rămas tinichea, că n-a mai avut nici cu ce să-și plătească chiria. Cîteva săptămîni i-au ajuns ca să fie silit să-și închidă dugheana și să se trezească în stradă, mofluz.

Acu', dumnealui se odihnește în pușcăria din Lidlow Street, pentru că eu i-am găsit nevestii-sa un avocat care cere în numele ei, de la fraierul meu, trei lucruri: 1. banii de zestre, adică mia ceea de dolari; 2. divorțul, și 3. pînă o să capete de la el, odată și odată divorțul, s-o întrețină, după cum prevăd legile țării... dar-ar toți dracii-n el de bandit!

În romînește **de I. LUDO**

Cine știe dacă printre acești trăpași care aleargă acum sprinteni prin curtea institutului, nu se află alți viitori campioni internaționali de hipism!...

CAMPIONII DE LA SLOBOZIA

de Stela NEAGU

Fotografii de S. STEINER

Atențiune, cititori! Ne aflăm la concursul internațional de hipism de la Berlin. Foc! S-a dat startul. Ecoul împușcăturii se pierde în ropotul copitelor. Din tribună mii de spectatori urmăresc cu înfrigurare cursa palpitantă. Un pas, doi, trei... caii aleargă înnebuniți. Patru, cinci, șase... Doi dintre ei, unul vînăt, celălalt murg, cu o stea mare, albă, în frunte, se desprind din pluton. Încă un pas, doi, trei... caii sînt amîndoi la același nivel. Deodată murgul cu stea în frunte își ridică maiestos grumazul. Coama neagră îi flutură larg în vînt. Un pas, doi, trei... murgul se opintește înainte.

— Uraaa! Hai, Epigon, hai, Epigon! — izbucnesc strigăte din tribună.

Urările și îndemnurile compatrioților îi dau imbold. Ca și cînd le-ar înțelege, Epigon întețește pasul. Așa! Mai repede, mai repede! Încă un pas, doi, trei... Peste cîteva minute Epigon trece victorios prin fața tribunei, în aplauzele furtunoase ale mulțimii. A cîștigat premiul cel mare al Concursului internațional de hipism de la Berlin.

...Nu l-am văzut atunci, la concurs. Am văzut însă, în iarna aceasta, pe biroul doctorului Iuliu Maior, directorul Institutului de cercetări zootehnice din Slobozia, o sculptură miniaturală reprezentînd alți campioni: Musaca și Cring, cîștigătorii premiului păcii de la Budapesta; Mac al II-lea, deținătorul derbyului R.P.R. pe 1954; Pușa, deținătoarea aceluiași derby pe 1957... Toți acești faimoși alergători au fost crescuți aici, la Institutul de cercetări zootehnice din Slobozia. Cine ar fi crezut că din mînjii jucăuși de pe această parte a Bărăganului se vor naște viitorii campioni?

Un cal putere

Cînd directorul institutului mi-a spus că are cai care pot trage mai bine de 14.000 de kilograme, am zîmbit cu neîncredere.

— Că n-o trage un cal cît un tractor!

— Neculae, ia scoate-l din grajd pe Amnar — a strigat directorul, către unul dintre îngrijitorii ce se aflau în fața grajdului.

Mă așteptam să văd cine știe ce namilă de cal, cu pieptul ca de taur și cu picioarele cel puțin de grosimea unui stîlp de telegraf. Cînd colo, Neculae a scos de căpăstru un cal destul de obișnuit, zvelt, cu trupul plin și grumazul puternic. Calul a alergat cu ușurință cîțiva pași prin fața noastră, apoi Neculae l-a oprit, a luat o poziție cît mai demnă și mi l-a prezentat:

— Amnar, generația 1956, metis, între „ardenez", cal greu de povară, și iapa trăpașă.

Amnar a cărat în fața noastră, pe o distanță de circa 200 de metri, trei remorci de tractor încărcate cu piatră (14.200 kilograme), stabilind astfel recordul național la categoria cai semigrei.

Minuni în Bărăgan

Dar Amnar nu este singurul record actual al institutului. Ați văzut vreodată vreo vacă stearpă care, totuși, să dea lapte? N-ați văzut! Ei, la I.C.Z.-Slobozia se află nu una, ci opt asemenea vaci. Fără să fi avut vițel și fără să fi trecut nici măcar prin perioada de gestație, ele dau deocamdată cam opt litri de lapte pe zi fiecare. Cum s-a ajuns la un asemenea rezultat? Cercetătorii au pornit de la un raționament foarte simplu: „dacă vaca rămîne stearpă, de ce să se piardă în același timp și laptele, și vițelul? Ar putea fi salvat cel puțin laptele!" Și acest lucru s-a izbutit: prin masaje la uger și cu ajutorul hormonilor sintetici. Și cînd te gîndești că experiențele au pornit numai cu cîțiva ani în urmă!

Prin '49, '50, cercetătorii abia începuseră aici cîteva încercări timide. Și iată acum rezultatul unei munci asidue, pline de pasiune: metisul obținut prin încrucișarea surei de stepă locală, foarte rezistentă la iernile aspre și soarele fierbinte al Bărăganului, cu rasa Swiz sau roșie, de la care se moștenește o producție mare de lapte. La oi cercetătorii mi-au arătat așa-numitul metis „Spancă", obținut din țigaia bucălaie, rezistentă la condițiile stepei, și berbecul merinos, cunoscut pentru lîna-i bogată și fină.

Cine a trecut cîndva prin părțile Bărăganului a văzut, desigur, prin curțile oamenilor, un porc slab, cu coama mare, cu picioarele lungi și subțiri, cu botul ascuțit. Sperietoare, nu alta! Porcul acesta, așa-numitul „porc de baltă", a dispărut astăzi cu totul. Și asta datorită institutului, care a creat, prin încrucișarea „băltă-

rețului" cu rasa „Marele alb", un nou metis, mult mai productiv.

Toate acestea nu sînt decît o parte din minunile dobîndite de cercetătorii de la I.C.Z.-Slobozia.

În loc de... apă, paie și bătaie

Urmăresc, într-un grup de vizitatori, o femeie mărunțică, slăbuță, cu niște ochi albaștri, jucăuși. Parcă aș cunoaște-o! Da! E Smaranda Vasile, zootehnistă la gospodăria colectivă din Poiana. În urmă cu un an, la Consfătuirea lucrătorilor zootehniști din întreaga țară, am auzit de la ea o zicală:

— La noi în Bărăgan vitele se creșteau cu apă, paie și bătaie...

E destul s-o vezi acum pe Smaranda Vasile cît de atentă ascultă explicațiile directorului Maior, cît de minuțios își notează totul în carnet, ca să-ți dai seama că zicala asta nu-și mai găsește astăzi locul în Bărăganul nostru. Institutul de cercetări zootehnice din Slobozia a trecut la desființarea ei.

Am înțeles cît de important e rolul I.C.Z.-ului pe întinsul Bărăganului, privind o hartă din biroul directorului Maior. Din centrul hărții, din punctul reprezentînd Slobozia, zeci de raze, întocmai ca ale pînzelor de păianjen, împînzeau nu numai regiunea București, dar se întindeau pînă departe, la Galați și chiar în stepa dobrogeană. Peste tot, prin aceste locuri, I.C.Z.-ul și-a trimis roadele cercetărilor sale. La gospodăria colectivă din Gheorghe Lazăr, sub îndrumarea directă a doctorului Aurel Marișan, s-a format una din cele mai frumoase turme de oi „Spanca" din țară. Producția de lînă semifină s-a ridicat astfel cu aproape 1 kg pe cap de oaie.

Cu sprijinul dat de către cercetătorii institutului, s-a format la gospodăria agricolă colectivă din comuna Gheorghe Lazăr una din cele mai frumoase turme de oi „Spanca" (cu lînă semifină), din Bărăgan.

Colectiviștii din Bucu au cumpărat de la institut rațe Kaky-Kempelle, pe care le-au adăpostit într-o hală construită după modelul luat de la institut. La G.A.S.-Jegălia, Andrășești, Mărculești, la G.A.S.-Poiana, Grivița și altele, s-au trimis vaci, cai, porci, din noul metis de Slobozia. În tot cuprinsul regiunii, institutul și-a format o mulțime de colaboratori — doctori veterinari, ingineri zootehniști, tehnicieni și chiar ciobani sau mulgători de rînd care învață abia acum tainele zootehniei. Trebuie amintit unul dintre cei mai prețioși: Stan Rugină, baciul colectivei din Gheorghe Lazăr.

Dar toate astea n-ar fi fost posibile, fără munca pasionată a cercetătorilor, oamenii aceștia modești, a căror față a căpătat ceva din asprimea și sănătatea Bărăganului. Iată-i pe soții Ileana și Aurel Harșian, medici veterinari. Amîndoi sînt aici de zece ani, veniți direct de pe băncile facultății. Au schimbat viața comodă de oraș, pe clisa și crivățul Bărăganului. Și nu le pare rău. Dacă în primii ani a fost mai greu, acum, cînd munca a început să-și arate roadele, cînd institutul s-a modernizat (șosele pietruite, canalizare, lumină electrică) și cînd pe parcurs au mai apărut și două fetițe dolofane și frumoase, altceva nu le mai trebuie...

...Da! Se schimbă fața Bărăganului. I.C.Z.-ul și-a înfipt adînc rădăcinile în cîmpia dunăreană. În bătrîna și înapoiata stepă, în locul metodei cu „apă, paie și bătaie" învinge știința.

„Prințesele" așa le spune Ileana Harșian, doctor veterinar, găinilor „Leghorn", aduse din R.D. Germană și Canada și care au ajutat, prin încrucișarea lor cu rasa țărănească locală, la crearea metisului de Slobozia.

Nici albinele n-au fost uitate de cercetători. Ei au ajuns la concluzia că Bărăganul este una din cele mai prielnice regiuni ale țării în materie de apicultură.

SCRIITORI și CĂRȚI

N. DELEANU: NEDEEA DIN POIANA MIRESEI

Romanul de dată recentă al lui Nicolae Deleanu, Nedeea din Poiana Miresei, *este un roman istoric. Lăsînd deocamdată la o parte dezbaterea calității lui artistice, ni se pare potrivit să afirmăm că, din punct de vedere al conținutului, romanul acesta prezintă o importanță deosebită. Avem și aici, ca în orice roman istoric, evocarea unei epoci (romanul începe în anul 1840 și, spre sfîrșitul volumului al II-lea, ne aflăm în plin an revoluționar 1848): avem și creionarea fugitivă sau numai pomenirea unor importante figuri istorice (Caterina Varga, Petőfi, Kossuth, Bolliac, Bărnuțiu, Barit, Ciparîu, Golescu-Arăpilă etc.); avem, în sfîrșit, tabloul pregnant al exploatării la începuturile dezvoltării clasei capitaliste în Transilvania habsburgică, și anume în Valea Jiului. Cu toate acestea, romanul lui Nicolae Deleanu, atît în nucleul lui ideologic, cît și în toată desfășurarea acțiunii, are cu totul altă țintă decît să ne redea o frescă a societății respective. El urmărește să scoată în relief faza de formare a proletariatului minier din Valea Jiului, ivirea — deocamdată timidă — și dezvoltarea, încă șovăielnică, a conștiinței de clasă, tendința spre organizare unită, răbufnirile spontane de răzvrătire împotriva exploatării. De aceea, putem spune că avem de-a face nu atît cu ceea ce se numește îndeobște „roman istoric", ci cu o cronică de clasă. O cronică a clasei muncitoare. Asta, de bună seamă, numai într-o anume epocă și într-un loc anume.*

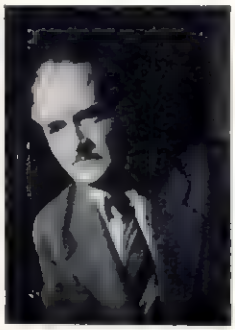

Tocmai în alegerea obiectivului său, în sensul celor arătate, ni se pare că stă, în primul rînd, valoarea, actualitatea și contemporaneitatea acestui roman. Căci cititorul zilelor noastre este interesat să cunoască nu numai strălucite chipuri ale trecutului ori perioade semnificative din istoria poporului nostru, ori modul crunt în care omul muncii a fost exploatat odinioară; ci totodată, și mai ales, el vrea să cunoască istoria mișcărilor muncitorești. S-o cunoască nu doar dintr-o carte de istorie, ci și într-o lucrare artistică. Indeosebi tînărului cititor cată să-i povestim la ce crîncenă mizerie a fost supusă muncitorimea, de ce condiții netrebnice de muncă și de trai „s-a bucurat" ea sub regimurile de exploatare, dar mai ales să reînviem pentru dînsul lupta înverșunată și eroică, de-a lungul vremurilor, a clasei muncitoare.

Nicolae Deleanu izbutește să facă acest lucru. Evocarea e făcută de pe poziție partinică și cu mijloace artistice bune. Curiozitatea cititorului e ținută trează necurmat. Personajele, cum se zice, „au carne". Peisajul social e amplu. Romanul este scris într-o frumoasă limbă literară. Reîntîlnim aici, și-i urmărim soarta cu nespus interes, luminoasa figură a muncitorului Radu Zăican, fostul „păcurar" ajuns miner și acum căpetenie de haiduci în codri și munți. Dar cu deosebire reîntîlnim masa compactă a muncitorilor mineri cu frămîntările, revendicările, mizeria, lupta și înfrîngerile lor.

Păcat că autorul n-a izbutit să înfrîngă în acest al doilea volum o slăbiciune pe care a arătat-o în cel dîntîi, și anume: atribuirea anacronică, uneori și unora dintre eroii săi, a o serie de cugetări, juste ce-i drept, dar care aparțin mai degrabă vremii noastre decît epocii zugrăvite în roman. Slăbiciunea aceasta, însă, noi o socotim lesne remediabilă.

Nicolae Deleanu se înscrie față de cititor cu o datorie importantă: după ce ne-a evocat mișcarea socială a minerilor din Valea Jiului, dovedind și bogată documentare, și poziție justă, și stil literar, el trebuie să ajungă la zi, să ne reliefeze viața nouă a noii generații de mineri. Asta, ca să intre într-adevăr în plină contemporaneitate.

Lascăr SEBASTIAN

O PICĂTURĂ DE CERNEALĂ CÎNTĂ O LĂUTĂ...

de Al. ANDRIȚOIU

Să-mi fie îngăduit ca picătura de cerneală să se schimbe — pentru o clipă — în bobul unei lacrimi; mici cum sînt, amîndouă sînt în stare să tălmăcească mult și multe: într-o picătură de cerneală încape un vers sau o filă de roman — iar într-o lacrimă încape un fragment de durere sau, dimpotrivă, un fascicul de bucurie.

Eram în orășelul Salonta, pe meleagurile poetului Arany, în toamna anului 1944. Frontul se apropia, armatele hitleriste și horthyste se retrăgeau „elastic", pedepsind trădări imaginare, incendiind sate, decimînd copiii și mamele.

Periferiile orășelului Salonta erau alcătuite din străzi cu denumiri pitorești de flori, de arbori, de bresle, de păsări. Lîngă „Strada Crinului", „Strada Viorii" și din „Strada Viorii", „Strada Lăutarilor". Lăutari români, maghiari și romi ieșeau din casele mărunte și albe (strălucitor de albe), cu lăutele subsuoară, în căutarea nunților, balurilor, logodnelor.

Frontul se apropia tot mai mult, dar ecourile tunurilor nu i-au împiedicat pe doi tineri îndrăgostiți să-și prăznuiască nunta. Mirele și mireasa erau fii de lăutari. Nuntașii erau lăutari cu toții. Așadar, nu era nevoie de nici o orchestră specială.

În plină petrecere a intrat un om. Avea haine de pușcăriaș, vărgate, obrazul palid, doar ochii, ochii îi erau de vizionar, de profet. A cerut haine de schimb și socrii, muți și oarecum înspăimîntați, i-au dat. S-a așezat la masă și i s-a turnat vin. Atunci necunoscutul s-a ridicat cu paharul în mînă și a rostit:

— Dumneavoastră să nu credeți că sînt hoț sau ticălos. Afară de lumină, nimic n-am furat. Eu, dragi prieteni, sînt solul unei lumi care va veni.

Și necunoscutul a vorbit despre lanțuri și libertate, despre închisori și școli, despre sînge și lumină. Cei de la masă și-au amintit de revoluția proletară din 1919, la care unii dintre ei participaseră. Și-au amintit de Béla Kun tribunul, de pedepsele date bancherilor și grofilor.

Peste Salonta zburau ghiulelele Katiușelor, fasciștii se retrăseseră și armatele roșii, ajutate de divizia „Tudor Vladimirescu", intrau în orășel. Iată însă că, în piață, peste cincizeci de lăutari întîmpinau eliberatorii cîntînd „Internaționala" din lăutele roșii.

Aici picătura de cerneală se schimbă în lacrimi de bucurie.

Flori, cîntece, dansuri, praznic.

Din păcate, fasciștii au contraatacat peste noapte, au reușit să se strecoare în periferia orașului și să reocupe „Strada Lăutarilor". Cu binecunoscuta lor sălbăticie, ei au poruncit lăutarilor să-și sape groapa în fața caselor mărunte și albe (strălucitor de albe). Apoi au sunat automatele și lăutarii s-au prăbușit în morminte. Numai unul, lipsind de acasă, a scăpat cu viață.

În zorii zilei, puternicele armate eliberatoare au ocupat din nou orașul. În piața pustie, un singur lăutar, aplecat peste lăuta-i roșie, cînta „Internaționala".

...Au trecut aproape cincisprezece ani de atunci. E timpul să scriu un scenariu de film despre această zguduitoare întîmplare. E timpul ca „picăturile" stiloului să reflecte durerea lacrimilor, dar și bucuria eliberării, conținute în întîmplarea povestită.

ACTUALITĂȚI LITERARE

DE PESTE HOTARE

● ÎN REPUBLICA DEMOCRATĂ GERMANĂ se fac mari pregătiri în vederea sărbătoririi, în primăvara anului acesta, a celei de-a 200-a aniversări a nașterii lui Schiller. Manifestările vor avea loc în special la Weimar, unde se va ține, între altele, o conferință națională a istoricilor literari din R.D.G. și R.F.G. Se vor organiza, de asemenea, expoziții de ediții princeps, de scrisori și documente din cunoscuta arhivă „Schiller-Goethe", de facsimile puțin cunoscute. Editurile din Weimar pregătesc noi ediții și o bibliografie integrală a operelor lui Schiller apărute în limba germană precum și în toate celelalte limbi din lume.

● EDITURA ÎN LIMBI STRĂINE DIN MOSCOVA va publica anul acesta un număr de opere literare din 46 de țări diferite. Printre cărțile editate vor fi *Dr. Faustus* de Thomas Mann și *Maria Stuart* de Stefan Zweig.

● OSTROVUL LUPILOR și BALTAGUL, cunoscutele opere ale marelui nostru prozator Mihail Sadoveanu, au apărut de curînd traduse în limba germană, prima sub titlul *Die Wolfinsel*, cea de-a doua *Nechifor Lipans Weib*. Ambele lucrări sînt traduse de Renate Molitoris și Harald Krasser și tipărite de editura „Volk und Welt" din Berlin.

● LENKA REINER este o scriitoare cehă care, în ciuda celor patruzeci de ani pe care-i are, a trăit din plin ceea ce în sensul bun al cuvîntului se numește o „viață aventuroasă". Surprinsă de război la Paris, ea activează în cadrul unui grup de luptă cehoslovac împotriva naziștilor care ocupaseră Franța. Această situație îi oferă prilejul de a urmări îndeaproape suferințele Franței din timpul capitulardului Pétain. Arestată pentru activitate ilegală, Lenka Reiner este închisă în lagărul de concentrare de la Rieucros, de unde nu scapă decît după multe peripeții. Cartea evenimentelor trăite de Lenka Reiner se numește *Granițe închise* și constituie un documentar care se citește cu mult interes.

● INSPIRAT DE CUNOSCUTELE GRAVURI ALE KÄTHEI KOLLWITZ, scriitorul german Bodo Uhse a scris povestirea *Die Aufgabe* (Misiunea). Este vorba de ultimii ani ai lui Karl Liebknecht și Roza Luxemburg, eroii clasei muncitoare germane, de la a căror asasinare s-au împlinit în țarna aceasta 40 de ani. Bodo Uhse relevă atașamentul artiștilor și scriitorilor progresiști germani la cauza revoluției.

● O MONUMENTALĂ REALIZARE a înscris în activul ei *Editura pentru literatură* din Moscova, prin apariția celui de-al 90-lea volum al operelor complete ale lui Lev Nikolaevici Tolstoi. Munca pentru strîngerea și publicarea acestor volume a durat 30 de ani. După cum se știe, primul volum a apărut în 1928, cu prilejul aniversării a 100 de ani de la nașterea marelui scriitor. Responsabilul acestei ediții, Nikolai Rodionov, vorbind despre munca de redactare a celor 90 de volume, a spus, între altele, că ediția de față este cea mai completă, cuprinzînd materiale inedite, eseuri, fragmente, diferite versiuni ale romanelor. Un deosebit interes prezintă publicarea corespondenței lui Tolstoi și a jurnalului său personal, care este „o adevărată cronică a evenimentelor politice și literare din Rusia începînd de la mijlocul secolului al XIX-lea pînă în preajma anului 1910". Numai jurnalul și corespondența însumează în total 32 de volume.

TEATRU

„LA TELEFON TAIMIRUL"

„La telefon Taimirul" e o veche cunoștință a noastră: Teatrul Municipal a jucat comedia lui Isaev și Galici cu ani în urmă și cu... mult succes de public. Într-un fel, deci, calea pe care a pornit colectivul Teatrului „C. Nottara" era bătătorită, iar spectatorul pregătit să primească cu bunăvoință piesa aceasta mustind de un umor generos, cald, sănătos. Era de așteptat însă — și lucrul îl subliniem ca deosebit de pozitiv—ca un regizor tînăr, aflat la primul spectacol independent (Rodica Gheorghiu), și o formație actoricească la fel de tînără și gata de „fapte mari" să ocolească cărările umblate și să-și spună un cuvînt personal asupra piesei. Și, într-adevăr, directoarea de scenă și-a afirmat răspicat propria-i concepție regizorală, iar actorii au căutat fiecare să-și interpreteze partitura cît mai în „stil personal". Dar rezultatele nu au fost, din păcate, pe măsura acestor bune intenții. Și o să vedem îndată de ce.

„La telefon Taimirul" e o piesă a cărei structură umoristică se sprijină mai mult pe comicul de situație, decît pe cel de caracter: încurcăturile, qui-pro-quo-urile, ritmul precipitat al desfășurării acțiunii o situează, ca gen dramatic, în vecinătatea proximă a farsei. Fără pretenția de a fi un model al genului, comedia aceasta demonstrează totuși concret și practic cum se poate face umor așa-numit pozitiv, cum se poate scrie o șarjă prietenească: în piesă nu există nici un personaj negativ iar umorul, fără a fi însoțit de satiră, nu este niciodecum „alb", gratuit. Subiectul relatează — prin nenumăratele și ingenioasele meandre ale qui-pro-quo-urilor — cum patru cetățeni sovietici, întîlniți întîmplător într-o cameră de hotel din Moscova, ajută pe unul dintre ei, venit tocmai din peninsula polară Taimir, să-și rezolve problemele de muncă, ființa fiind silit să aștepte o zi întreagă la telefon legătura cu Taimirul. Există în piesă și o poveste de dragoste mai veche și nemărturisită, și o altă nouă, bruse apărută și la fel de bruse rezolvată matrimonial, care alătură umorului sentimente gingașe. Firește, la un moment dat iubitele sînt confundate între ele, constructorul de la pol luat drept un director ucrainean de filarmonică, ba chiar și dus la miliție pentru niște încurcături bănești ale unui al treilea; există și o nevastă aprigă, pornită tocmai din Crimeea veche pînă la Moscova, pe urmele unui soț prea „activ". Din toate aceste situații comice, ce abundă în text, reiese timpede și pregnant ideea majoră a piesei: pentru omul sovietic, interesul obștesc este propriul său interes, pentru care se luptă cu pasiune, cu dăruire totală. Pentru colhoznicul din Tambov, ca și pentru directorul ucrainean al unei filarmonici sau pentru geologul din Gudermes, problemele constructorilor noului oraș polar de la Taimir sînt propriile probleme vitale. Iată resorturile lăuntrice ale personajelor, iată lumina interioară care se răsfrînge pe chipurile acestor oameni angrenați în situații nespus de hazlii și ni-i face apropiați și dragi nouă.

Spectacolul Teatrului „C. Nottara" mărturisește că ideea esențială a piesei a fost înțeleasă, dar înțeleasă pe jumătate. Regizoarea s-a simțit atrasă, parc-se, în mod excesiv de comicul exterior al situațiilor și a rămas în acest loc, îngroșînd pînă la exces umorul; conținutul profund uman, cald, al piesei, i-a scăpat însă nu o dată din mîini și din spectacol. Ea a văzut piesa ca o farsă ce atinge grotescul și de aceea comicul foarte bogat al acțiunilor nu a mulțumit-o. A îngroșat atunci conturul comic al personajelor, invitînd actorii să-și ducă eroii pînă la caricatură. E de la sine înțeles că o astfel de caricaturizare poate înăbuși, sub excesele ei, omul pe care trebuia să-l reprezinte. Și lucrul acesta s-a întîmplat în spectacol. Femeia de serviciu, amicul porcelită „entuziasta de la etajul XIII", care este un personaj aproape romantic, plin de căldură, a fost transformată de Neofita Pătrașcu într-un tip vulgar și grosolan, ce calcă greoi, vorbește așijderea, are o mutră puțin cretină și îmbrăcăminte de un prost gust înfiorător. Personajul este astfel definitiv compromis. Am dat drept exemplu acest rol, pentru că, deși episodic, este concludent ca formulă de comic pentru altele din piesă și, în mod special, pentru cele episodice: cîntăreața (Puica Stănescu), omul cu paltonul cadrilat (R. Bărbulescu), bărbatul soției sale (M. Badiu) au niște apariții extrem de stridente: ei vor să stîrnească rîsul prin sărituri de saltimbanc (R. Bărbulescu), prin cîrîiturile mult prea uzate folosite de P. Stănescu ori prin defectul de dicție adoptat de M. Badiu. Uneori spectatorii rid: grotescul și șarja exacerbate mai fac pe unii să rîdă. Dar ar fi de dorit ca acest rîs să nu fie luat de actori drept chezășia unei izbutiri artistice. Pentru că, în realitate, nici nu e.

Personajele principale au o conduită mai omenească, mai decentă: Diujnikov (C. Codrescu), Baburin (G. Gîmă), Kirpicinikov (A. Donos), Andrei Nikolaevici (G. Crișmaru), dar mai ales Dunea (Elena Pop) și Liuba (Victoria Gheorghiu) sînt realizate pe o linie mai apropiată de intențiile textului: umorul pe care-l degajă este duios, simplu, omenesc. S-a întîmplat însă — și nu întîmplător — ca fiecare dintre actori să-și rezolve rolul într-un limbaj altfel de diferit, încît se integrează greu în ansamblu, lipsind spectacolului de o omogenitate a stilului comic.

Scriem aceste rînduri cu credința că același colectiv și aceeași regizoare pot da, cu alt prilej, cînd se vor lăsa mai puțin ispitiți de o originalitate cu orice preț și de un succes ieftin, un lucru de mai bună calitate.

Sanda FAUR-DIMA

MUZICĂ

ÎN ÎNTÎMPINAREA ASCULTĂTORULUI...

Bologani, Focșani, Satu Mare, Bacău, Ploești... Nume pe care în trecut nu le-ai fi citit niciodată într-o cronică a vieții muzicale. Doar cîțiva muzicieni neobosiți, între care se află și marele George Enescu, se încumetau să dea cînd și cînd concerte în sălile prăfuite ale cinematografelor din aceste localități. Astăzi, însă, în toate aceste orașe ale țării (și în încă zece) există orchestre simfonice cu activitate permanentă; mai există și noua teatre muzicale, se dau concerte de cameră și recitaluri... Mai poate fi vorbită, oare, în aceste condiții, muzica simfonică și de operă drept „grea" și „inaccesibilă"? Noua poziție și marea semnificație a vieții muzicale în anii democrației populare se afirmă de la sine.

Și, totuși, procesul lărgirii și împroprietăririi publicului nu se poate desfășura cu totul spontan; prea au fost înrădăcinate prejudecățile, prea a fost adîncă nepăsarea din trecut față de educarea muzicală a maselor larg, pentru a nu mai întîlni și astăzi reticențe sau chiar opoziții în fața unei arte ale cărei frumuseți nu se dezvăluie întru totul fără anumite inițieri prealabile. Dorința de a contribui activ la înlăturarea acestor stavile (mai mari și mai persistente decît în cazul altor arte) i-a animat, încă cu mulți ani în urmă, pe promotorii vieții noastre muzicale. Pe atunci, însă, forțele lor erau cu mult prea mici și fărîmițate, pentru ca rezultatele lor să devină vizibile...

...Dar astăzi? Pe lîngă zecile de instituții muzicale, de radio și televiziune, Editura muzicală, școlile de artă și cele de muzică din învățămîntul general, cadrele de muzicologi cu pregătire temeinică, cercurile artistice pionierești și ale U.T.M.-ului constituie adevărate armate capabile să dea marea bătălie a apropierii muzicii de public. Au dat-o însă ele pînă acum?

Deși realizările nu lipsesc, deși au existat inițiative interesante și lăudabile, cît de puțin s-a înfăptuit în raport cu nenumăratele posibilități de apropiere a muzicii de marele public!

„Concertele populare", noua formă preconizată recent de Direcția muzicii din Ministerul Învățămîntului și Culturii, pătrund încă încet și șovăielnic în activitatea obișnuită a orchestrelor simfonice; iar principalul obiectiv, acela de a se desfășura în colectivități muncitorești — cluburi, cămine culturale etc. — se lovește de nenumărate stavile birocratice. Filarmonicii „George Enescu", de pildă, colectivul simfonic cel mai bine înzestrat din țara noastră, i-au trebuit nenumărate eforturi pentru a ajunge să trimită formații și soliști în afara sălii proprii — deși aceasta ar fi trebuit să fie una din formele de bază ale activității sale. Concertele-lecții, alcătuite riguros de lectoratul filarmonicii, se țin de cele mai multe ori exclusiv în incinta sălii „Dalles", fără ca cineva să se îngrijească de numărul și componența publicului care le frecventează; mai e nevoie să spunem cît de eficacitate ar avea aceste concerte-lecții, dacă s-ar desfășura cu o anumită regularitate (fireși, ele fiind și de o mai mare accesibilitate). În colectivurile muncitorești, funcționărești sau studențești? De altfel, aceste metode educative de primă importanță se bucură de tratamente cu totul deosebite din partea diferitelor instituții din țară: în vreme ce la Arad, de pildă, concertele-lecții sînt pline de interes, la Ploești ele se organizează în grabă, la întîmplare sau chiar... pe hîrtie. În vreme ce Filarmonica din Timișoara a reușit să-și formeze un public permanent de elevi la concertele de dimineață (în cadrul orelor de muzică), alte instituții se plîng de lipsa tineretului la concertele lor. Pentru operele din Cluj sau din Timișoara, activitatea de propagare a muzicii se reduce la spectacolele obișnuite și la vizite deplasări în afara sediului. Dar iată că o instituție de același gen, și încă mult mai tînără (Opera din Iași), găsește mereu soluții inedite de atragere și lărgire a publicului: concursuri pe teme legate de operă între clase de elevi sau cluburi U.T.M., ore de consultații muzicale în care sînt discutate aspecte ale istoriei muzicii etc.

Ce dovedesc aceste ciudate deosebiri între instituții analoage? Că interesul și inițiativa conducerii acestora față de acțiunile atît de importante de „întîmpinare a ascultătorilor" nu se află peste tot la aceeași înălțime. Dar mai dovedesc ceva: că pînă acum nu a existat o coordonare, o conjugare a tuturor eforturilor în vederea realizării scopului comun. Lipsa unei colaborări serioase între rețeaua învățămîntului muzical în școli și aceea a instituțiilor de concert și spectacol a întîrziat apropierea de muzică a mii și mii de tineri, după cum pasivitatea organizatorică, superficialitatea în pregătirea materialelor de propagare a muzicii au transformat adeseori acțiunile educative în simple acte formale și neeficace.

Ar fi trebuit de multă vreme strînse rîndurile tuturor participanților la viața noastră muzicală, a căror menire principală nu poate fi decît aceea de lărgire și adîncire a legăturii lor cu publicul. Rîndurile se strîng abia acum, sub conducerea direcției de specialitate din Ministerul Învățămîntului și Culturii, care pregătește o consfătuire pe întreaga țară în problemele educației muzicale. Dar întîrzierea poate fi compensată de maturizarea și cîștigul de experiență dobîndit în acești ani. Dacă este așa, sîntem convinși că roadele nu vor înceta să se rădească.

H. IONESCU

FILM

ANNA

Gazetele timpului urlă. Titluri de felul „Slujnica asasină!" ocupă toate paginile întîi. E toamna lui 1919. Republica Roșie fusese lichidată și burghezia Budapestei răsuflase ușurată: „Ce bine că s-a isprăvit cu răsculeții! Acum o să le arătăm noi cine-i stăpîn! Să simtă că sînt slugi!"

Și iată că o slugă a îndrăznit să-și ucidă stăpînii...

— Cine ar fi crezut—comentează vecinii—că o făptură atît de blîndă și supusă ascunde asemenea porniri sîngeroase! Nu te mai poți încrede în slugile astea! Și doar avea de toate: casă, masă... De bătut, n-o băteau. Ce-i lipsea? De ce a ucis Anna Édes?

Răspunsul ni-l dă Zoltán Fábri în filmul realizat de el după romanul poetului și prozatorului maghiar Dezső Kosztolányi.

Cînd a intrat în slujbă, bocceluța Annei ascundea, alături de cîteva zdrențe, o oglinjoară, un pieptene rupt și o amintire prețioasă; o trompetă de copil. I-o dăruise singura ființă de care se simțise legată în orașul acesta străin, copilul foștilor ei stăpîni. Dar cînd, peste cîteva săptămîni, se duce să-l vadă, micul ei prieten a uitat-o. A fost de ajuns o jucărie nouă, o pisicuță...

Cucoana cea nouă nu e tocmai rea. Dar te îngheață privirea ei disprețuitoare. Nici consoțul nu e rău. Dar trece pe lîngă tine fără să te vadă. Anna nu există pentru ei ca om. E un simplu obiect. În fața mușafirilor, la ceai, cucoana se laudă grozav cu „perla" ei de fată în casă, atît de blîndă și de modestă, de supusă! Mare noroc să poezi așa o slugă bună! Că fata aceasta e o ființă omenească și nu un obiect, asta nu le trece prin minte. Și dacă într-o zi își face apariția un frecheș și tînăr nepot al stăpînilor, pentru Anna nu-i nici o bucurie. E adevărat că stăpînul cel tînăr nu trece pe lîngă ea ca pe lîngă o mobilă. Bea ore timp să bage de seamă că fata are picioare sprintene, grațioase. Prețul puținelor clipe în care s-a crezut iubită e o doctorie amară, care o scapă de rușine dar îi sfîrtecă mărunțaiele, îi răvășește sufletul. La plecare, consoțul cel tînăr îi dăruiește o punguță cu cofeturi și un zîmbet nepăsător...

N-a bătut-o nimeni pe Anna Édes. Ocări, cuvinte grele, n-a auzit. Dar sufletul i-a fost otrăvit, zi după zi, de indiferență, de disprețul stăpînilor. Clipă de clipă i-au picurat în suflet veninul umilinței și al deznădejdii. Și cînd i-a fost stîrvită ultima fărîmă de demnitate, blînda Anna se dezlănțuie. Stăpînii aceia care îi uciseseră în fiecare zi viața, stăpînii trebuiau pedepsiți... Și Anna, în pragul nebuniei, ucide.

Necruțător act de acuzare al relațiilor din lumea burgheză, filmul lui Zoltán Fábri explorează cu o pătrunzătoare luciditate în sufletul omului străvit de cea mai veninoasă societate, societatea capitalistă.

Neutilată interpretă a filmului *Căluseți*, Mari Törőcsik, întrupează de data aceasta o ființă total diferită. Jocul ei nuanțat, de o tulburătoare spontaneitate, izbutește să dea viață unui personaj profund uman. Datorită ei, chipul Annei Édes, slujnica împinsă la desperare, ne va urmări multă vreme.

Ana ROMAN

Blîndă, modestă, supusă. Anna Édes e o slugă model. Pînă cînd, însă? (Mari Törőcsik, în rolul Annei din filmul maghiar cu același nume).

Amar e traiul de slugă!... (Mari Törőcsik, în filmul maghiar „Anna" al regizorului Zoltán Fábri).

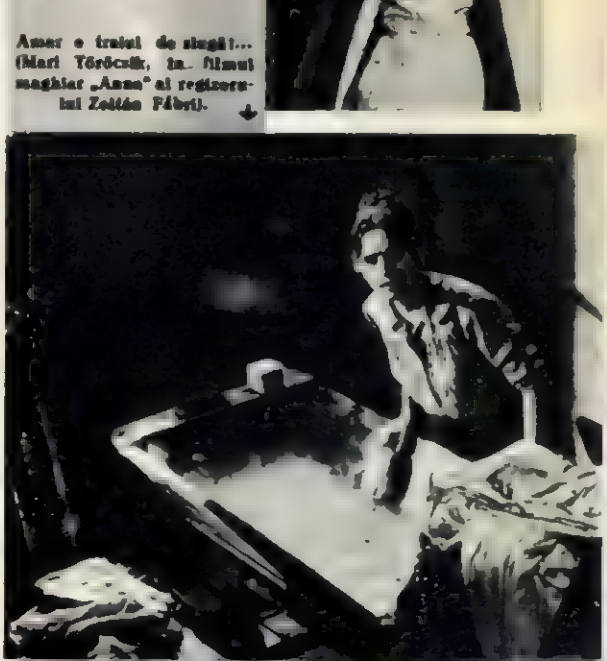

Cuvinte încrucișate

MĂRȚIȘOARE

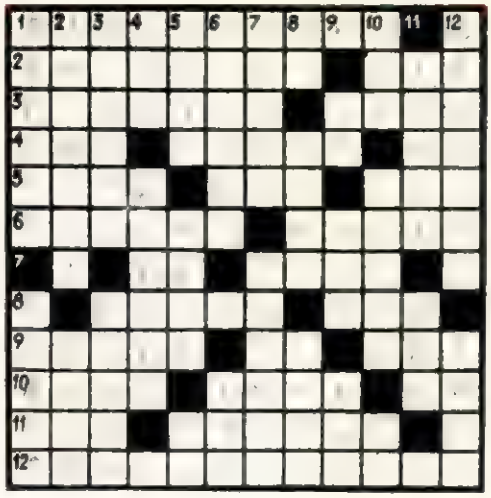

ORIZONTAL: 1) Tradiționalele cadouri ale lunii martie. 2) Le poți evoca mărțișoarele păstrate din anii trecuți — Poezie lirică. 3) Magazin cu sucursală specială pentru cadouri — Însoțește totdeauna mărțișorul. 4) Silabă din refren — Covorul verde al naturii ce se așterne în Mărțișor — La margine de București! 5) Iacă — Haină — Riu în Asia centrală. 6) Studii literare restrînse — Bani cu carul! 7) Soarele piramidelor — E simbolizată adesea și în mărțișor, printr-un mic porumbel. 8) Plin de funingine, de obicei se spune că în mărțișor aduce noroc — Elena sau Eliza, alintate. 9) În exterior — Elena Sandu — Ev. 10) În port — Îl alungi atunci cînd primești un mărțișor (fig.) — Cere! 11) Metal prețios din care se fac și mărțișoare — În mărțișor îl găsiți numai cu patru foi. 12) Ce ține de iradiție, ca oferirea mărțișoarelor (fem.).

VERTICAL: 1) Mărțișor — Indică cît aur pur are mărțișorul. 2) Diminutivul zburdalnicului săgetător de inimi (pl.) — Precede mărțișorul (pop.). 3) Cuvinte care au aceleași sunete în silabele finale — Ramă. 4) Riu în U.R.S.S. — În fiecare zi a lui Mărțișor se înveșe tot mai devreme. 5) Oraș în Italia — Bărbierită — Pronume. 6) Păsări călătoare care se întorc primăvara — Articulat (abr.). 7) Activitate stabilită pe ore (pl.) — Mărțișoare oferite de „Pronosport" sau de „Loto". 8) Poezii — Denumire dată de popor zilelor schimbătoare de la începutul lunii mărțișorului (sing.) — Poetă greacă. 9) Pronume posesiv — Mărțișor pentru cravată (pl.) — Riu în Franța. 10) Arborele din care a fost construită corabia argonauților — Mărțișor... purtat pe deget (pl.) — Primește. 11) Aliaj din care se fac mărțișoare — Arma lui Cupidon. 12) Mărțișoare oferite — Măiestria cu care bijutierul execută mărțișoarele.

PRIMA „GRĂDINĂ ZOOLOGICĂ" DIN BUCUREȘTI

Hrisoavele de acum o sută și ceva de ani povestesc despre prima grădină a Bucureștiului în care se puteau vedea felurite păsări sălbatice, pești exotici și unele animale rare, aduse din alte țări. Ea a fost organizată pe la începutul secolului trecut, în timpul ultimei domnii a lui Vodă-Șuțu, pe locul unde astăzi se află Piața Universității.

Nu era o grădină zoologică publică, pentru că nimeni nu se gîndea atunci să înzestreze orașul cu așa ceva. Era, pur și simplu, un element ornamental care satisfăcea pasiunea personală a ultimului domnitor fanariot.

Construindu-și palatul a cărui principală clădire există și astăzi — clădirea în care s-a redeschis recent Muzeul orașului București — Vodă-Șuțu a pus să i se amenajeze o grădină mare, ce se întindea pe tot locul din spatele statuii lui Mihai Viteazu pînă în strada Academiei (pe atunci numită ulița Poloneză). În această grădină, domnitorul și-a construit o seră de flori uriașă, cu pereți și acoperiș de sticlă, pe care a populat-o cu diferite păsări rare. Unele erau ținute numai în interiorul serei, iar altele, ca: păuni, fazani, pelicani, cocori, berze, lebede, lișițe, cocostîrci etc., erau lăsate să circule libere prin grădină. Printre ele, în locuri îngrădite, se aflau capre sălbatice, maimuțe, antilope, viezuri și alte animale, iar într-un bazin situat în fața palatului se puteau vedea pești de diferite specii, despărțiți între ei prin pereți de sticlă.

Domnitorul fanariot era foarte mîndru de grădina lui, pe care o arăta cu emfază oaspeților distinși — dar de ale cărei garduri nu lăsa să se apropie prea mult prostimea. Arnăuți în fustanele, cu iatagane și pistoale la cingătoare, făceau de gardă în jurul grădinii și, ori de cîte ori un trecător încerca să zăbovească sau să se apropie mai mult, era gonit cu brutalitate.

Palatul Șuțu de pe Bulevardul 1848, restaurat recent așa cum a fost el clădit din ordinul domnitorului de pe vremuri și care, în prezent, adăpostește Muzeul orașului București.

SFATURI PRACTICE

PENTRU OBȚINEREA RECOLTELOR DE CARTOFI TIMPURII

Două cititoare din cartierul Colentina, Elena Micu și Tereza Cazacu, voind să-și cultive terenurile pe care le au împrejurul casei, ne roagă să le sfătuim ce să facă pentru a obține recolte de cartofi timpurii.

Cum credem că problema aceasta interesează și pe alți cetățeni care se pregătesc să-și lucreze grădinile de legume și zarzavat, publicăm mai jos procedeul cu amănuntele necesare:

În primul rînd, trebuie să ținem seama că o astfel de plantare trebuie să fie făcută către sfîrșitul lunii martie. Pentru că numai atunci avem siguranța că nu va mai veni un nou îngheț al pămîntului.

În al doilea rînd, trebuie să alegem numai cartofii de soi timpuriu și să-i punem în pămînt gata încolțiți. Experiențele au dovedit că plantarea cartofilor încolțiți dau recolte cu trei săptămîni și chiar cu o lună înaintea celorlalți.

Pentru aceasta, însă, trebuie să pregătim sămînță, adică să punem din vreme cartofii la încolțit (este vorba de cea asemănător operație pe care agrotehnica o numește „larovizare"). Din vreme, înseamnă cam cu trei săptămîni înainte de însămînțare.

Pentru încolțit, se așază cartofii în cutii de lemn cu fundul din șipci bătute rar (acolo unde există, se pot folosi nuiele, răchită, trestie etc.). Punem cartofii în aceste cutii, unul lîngă altul dar fără să se atingă, așezîndu-i în sus cu partea care prezintă cei mai mulți ochi, și-i plasăm într-o cameră încălzită. Cîtă vreme nu le-au dat mugurii, putem să-i ținem și sub un pat, dar după ce au încolțit trebuie să-i scoatem la lumină. Cu cîteva zile înainte de a-i îngropa, îi scoatem afară ca să se deprindă cu aerul și să se fortifice.

Îi punem în pămînt atunci cînd mugurii au crescut cam de un centimetru — nu mai mult — și avem grijă să-i alegem numai pe cei cu mugurii mai groși. Aceasta, deoarece s-a constatat că cei cu mugurii subțiri se prind mai greu și chiar dacă se prind nu dau rod hogat.

Plantarea se face în cuiburi mai late, plasînd în fiecare cîte trei tubercule încolțite, la distanță de 15 cm una de alta. Dacă pămîntul e argilos, după ce acoperim cuiburile punem deasupra cîte o lopată de gunoi putred. În orice caz, cartofii nu trebuie plantați în pămînturi prea umede sau umbrite, oricît ar fi ele de îngrășate, pentru că putrezesc. Cele mai fertile terenuri pentru cartofii timpurii sînt acelea orientate spre miază-zi și, mai ales, cele de pe virfurile bătute de soare ale dealurilor.

Recoltarea se face după ce s-au scuturat florile, adică pe la începutul lui iunie. Dacă nu vrem să-i scoatem pe toți o dată ca să folosim terenul pentru alte culturi, dergropăm de pe margine numai tuberculele mai mari, fără să rupem vrejurile. Acoperim apoi cu pămînt la loc și-i lăsăm pe ceilalți să crească mai departe. În modul acesta putem obține 1 kg cartofi de la fiecare cuib.

IOSIANA

DEZLEGAREA JOCULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

ORIZONTAL: 1) SCENARIȘTI. 2) URMARE — OR. 3) BI — TĂGĂDUI. 4) IMPUTA — ACT. 5) EIER — TE — AA. 6) CN — AT — CI — L. 7) TABLOU — DAI. 8) LEAR — SORA. 9) CIL — BERLIN. 10) FILMĂRI — IA.

CHIBRITURILE ÎMPLINESC 126 DE ANI

Anul „nașterii" chibriturilor e considerat anul 1833. Din păcate, „locul nașterii" nu e cunoscut.

E drept că atunci cînd au apărut, chibriturile nu prea semănau cu cele pe care le folosim astăzi. Erau doar niște bețișoare lungi, subțiri, cu o măciulie la capăt, asemănătoare andrelelor folosite la tricotat.

Dacă o asemenea andrea era introdusă într-un borcan cu lichid special, măciulia se umfla, apoi se aprindea împrăștiind un miros puternic, neplăcut. „Minunea" se explică simplu în borcan se afla acid sulfuric, iar capetele bețișoarelor erau unse cu o soluție de clorat de potasiu. Prin contactul dintre cele două substanțe se producea o reacție chimică și izbucnea flacăra.

De la acești strămoși primitivi pînă la micul bețișor atît de răspîndit în zilele noastre, chibritul a suferit o evoluție care i-a simplificat mult fabricarea și întrebuințarea, transformîndu-l în unul din cele mai răspîndite produse de consum popular.

(Din „Znanie Sila")

Poșta redacției

ELENA CEAUȘ — *Tîrgoviște.* Machiajul își are originea în cele mai vechi timpuri, numai că pe atunci nu se numea așa. De altfel, nici măcar filologii nu știu exact de unde se trage acest nume, fiindcă în secolul al XVII-lea verbul „maquiller" însemna „a lucra", ceea ce n-are nici o legătură cu semnificația lui de azi. Cert este că pe vremea Cleopatrei folosirea uleiurilor și a fardurilor ieșise din uzajul ceremoniilor de înmormîntare practicat de popoarele primitive și trecuse în budoarul femeilor și în arene. În vremea noastră machiajul a devenit desuet în viața de toate zilele a femeilor dar a rămas folositor în teatru, în cinematograf și în televiziune.

GR. HORCEAG — *Rm. Sărat.* Principalele drumuri ale Bucureștiului se numeau odinioară „poduri", nu pentru că treceau peste vreo apă, ci pentru motivul că erau așternute cu grinzi de stejar, ca să înlăture gropile și noroaiele. Nu erau multe asemenea poduri, ci numai cîteva — și anume acelea pe care se aflau proprietățile boierilor sau ale marilor negustori. Restul populației era nevoită să circule pe ulițe desfundate sau pe maidane. În mahalalele unde își duceau cocioabele lor sărăcăcioase. Primul drum așternut cu grinzi a fost Podul Tîrgului de Afară (actuala Calea a Moșilor), iar cel mai îngrijit, Podul Mogoșoaiei (actuala Calea a Victoriei).

C. RADULIAN — *raionul 1 Mai, București.* Cel mai inofensiv tratament al formelor ușoare de insomnie constă în sorbirea unui pahar cu lapte îndulcit așa, pur și simplu, să luăm 2-3 bucăți de zahăr, înainte de culcare. Efectul se explică prin faptul că echilibrul nervos al corpului depinde în mare măsură de cantitatea de zahăr aflată în sînge. O mică plimbare în aer liber înainte de culcare este de asemenea recomandabilă, ca și abținerea de la o masă prea încărcată seara.

ANA SASU — *Ghimbav, regiunea Stalin.* Vasele dumneavoastră de cristal și-au pierdut din transparență și strălucire fiindcă, probabil, le-ați spălat cu apă caldă. Cristalul, oricît ar fi el de fin, nu trebuie băgat în apă caldă. Se curăță foarte bine numai cu praf de amidon amestecat cu puțină scrobeală albastră. Frecați vasul cu acest praf și apoi ștergeți-l cu o cîrpă de in. De asemenea, feriți vasele de contactul cu ace, cleme sau alte obiecte de metal, deoarece acestea lasă urme de rugină care se curăță foarte greu.

SORIN BĂLĂCEANU — *Tr. Severin.* Cinematografia sovietică s-a impus de mult în fața lumii întregi atît prin artă și tehnică ei neîntrecute, cît și prin conținutul ei tematic. Medaliile de aur și premiile obținute în ultimii ani la marile concursuri internaționale nu sînt primele recunoașteri ale acestor calități. Încă din anul 1926 „Academia cinematografică americană" și, apoi, „Expoziția artelor" de la Paris au apreciat filmul lui Serghei Eisenstein, „Crucișătorul Potemkin", ca cea mai reușită producție cinematografică realizată pînă atunci în toată lumea. Cu toată obstrucția la care se dedau, înșiși capitaliștii sînt nevoiți să se încline în fața calității superioare a filmului sovietic.

SERENA WEINTRAUB — *Bacau.* Nu e nici o nenorocire că fiul dumneavoastră suferă de daltonism. Nu e primul și nici ultimul care se naște cu această deficiență vizuală, care într-adevăr n-are remediu dar nu e atît de gravă cum vă închipuiți. Omul poate trăi destul de bine și făcînd confuzie între unele culori. Un singur lucru, însă, trebuie să-l aveți în vedere: să nu-l îndreptați spre o meserie care cere să distingi perfect culorile, cum ar fi pictura, textilele, automobilismul, mecanic de locomotivă etc.

VLADIMIR CORBU — *Orăștie.* De unde i se trage numele Americii? De la Americo Vespucci, cel care a venit pe urmele lui Columb. Pentru că, de fapt, Columb n-a știut niciodată c-a descoperit un nou continent. El a murit încredințat că ajunsese undeva pe coasta de est a Indiilor. Nici un fel de recompensă n-a avut în viață pentru descoperirea făcută. Cei care au profitat au fost exploratorii de mai tîrziu, Cortez și Pizzaro.

VIORICA MACANI — *Imașitone com. Bătnești, raionul Panciu;* **ȘTEFAN IONESCU** — *funcționar C.F.R., Constanța,* **MINCU CRISTACHE** — *pensionar, Buzău.* Vă mulțumim pentru aprecieri și pentru urările pe care ni le faceți. În ce privește ceea ce ne cereți să publicăm, vom face tot ce ne stă în putință pentru a vă satisface cererile.

I. BĂRBOIU — *com. Cazuci.* Ideea poeziei „Turnul Chindia" este interesantă. Antiteza este nouă. Trebuie însă să duceți o luptă hotărîtă împotriva cuvintelor de prisos. Mai așteptăm.

DORU ZLĂTARU — *Rădăuți.* Cele trei lucrări din „Suita terținelor" nu sînt concludente. „Izvorul ideilor roșii" e mai reușită. Mai trimiteți din acest ciclu, pentru a ne face o părere mai exactă.

M. LĂCĂTUȘU — *Sabaoani.* Toți nepublicabili.

PROFESOR ŞI ELEVI

La gala de box organizată de clubul C.C.A. în cinstea aniversării Armatei Sovietice, au evoluat duminică dimineaţa, alături de o serie de boxeri cu vechi state de serviciu şi doi tineri muncitori de la Uzinele „Energia"-Cîmpina: P. Zăinescu şi Mihai Nicolau. Ambii boxeri au avut de susţinut meciuri grele, în compania rutinaţilor pugilişti Emil Cişmaş (C.C.A.) şi I. Monea (Dinamo). Dacă primul meci nu s-a ridicat la un nivel prea înalt, în schimb cel de-al doilea, disputat între Mihai Nicolau şi Ion Monea, a electrizat pur şi simplu publicul spectator. Motivul entuziasmului: comportarea tînărului pugilist cîmpinean Mihai Nicolau.

Cum era şi firesc, după meci am căutat să stau de vorbă cu Traian Marinescu, antrenorul celor doi cîmpineni. Acesta, în ciuda calmului manifestat în timp ce pe ring evoluau elevii săi, este un om energic, de un deosebit dinamism.

— Cum aţi ajuns la aceste rezultate cu elevii dv.?

— Folosind în activitatea de antrenor sportiv experienţa obţinută ani îndelungaţi ca profesor. Această experienţă m-a învăţat că, dacă vrei să ai satisfacţii pedagogice, trebuie să ştii să-ţi apropii şi să-ţi înţelegi elevul

Mihai Nicolau, pe care antrenorul său, prof. Tr. Marinescu, îl supraveghează şi-l îndrumă, atît în timpul luptei cît şi în pauză, nu pare de loc obosit după terminarea celei de-a doua reprize.

— Sînteţi, probabil, profesor de educaţie fizică?

— Nu, de... latină!

— ???

— Da, nu vă miraţi, aţi auzit bine. Sînt profesor de latină la Liceul nr. 1 din Cîmpina.

— Bine, dar...?

— Boxul este o veche pasiune de-a mea, pe care, din păcate, nu am prea putut să mi-o satisfac în tinereţe. De, erau alte timpuri!

— V-aş ruga să-mi spuneţi părerea asupra evoluţiei celor doi tineri antrenaţi de dv., precum şi cîte ceva despre viaţa lor extrasportivă.

— Voi începe cu partea a doua a întrebării — e mai pedagogic. Ambii sînt muncitori la Uzinele „Energia"-Cîmpina şi elevi la liceul seral. În muncă şi la şcoală sînt serioşi, conştiincioşi şi disciplinaţi. Nu neglijează nici sportul. Vin regulat la antrenamente şi respectă cu rigurozitate îndrumările mele în ceea ce priveşte îmbinarea activităţii şcolare cu cea sportivă. Rezultatele sportive s-au arătat. Zăinescu a fost de două ori campion republican la juniori, iar Mihai Nicolau a fost campion al concursului de calificare pe 1958. Zăinescu s-a prezentat astăzi mult, chiar foarte mult sub posibilităţile sale. Cred că dacă ar fi avut o „zi bună", publicul ar fi asistat la o demonstraţie tot atît de frumoasă ca cea a lui Mihai Nicolau. De altfel, despre acest elev al meu cred că nu mai e cazul să-mi spun părerea. Aprecierile publicului le socot suficiente.

— Cum explicaţi faptul că, deşi elevii dv. au un program destul de încărcat, reuşesc să se achite cu succes în producţie, la şcoală şi pe ring?

— Pentru că au înţeles sensul dictonului latin „mens sana in corpore sano" (nu uitaţi că sînt profesor de latină!), pe care, în condiţiile create de regimul de democraţie populară, au putut să-l aplice cît mai bine.

Text şi fotografii de Dan BÎRLĂDEANU

→ S-a deschis sezonul de fotbal! Faza din meciul internaţional dintre Rapid şi echipa Poloniei Bydgoszcz terminat cu scorul de 4-0 (2-0) în favoarea echipei noastre. Iată-l pe portarul polonez încercînd, fără succes, să oprească cel de-al doilea gol.

Fotografie de R. SCURTU

Faza din meciul de box dintre Ion Maria — Dănilă Enuţ.

SPORT

La prăjină, Zoltán Szábo a reuşit o performanţă foarte bună în concursul atletic republican pe teren acoperit: 4,25 m (la 10 cm de recordul său republican în aer liber).

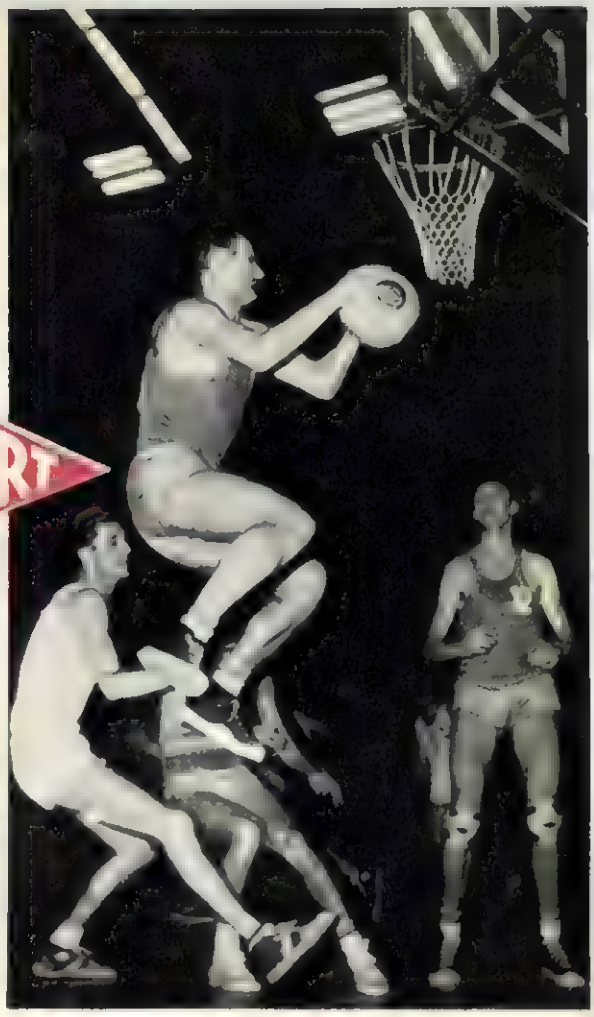

Datorită ritmului rapid, imprimat jocului, condiţiilor fizice şi puterii lor de luptă, jucătorii reprezentativei de baschet a ţării noastre au reuşit să înfrîngă la scor puternica echipă de baschet a Cehoslovaciei. În fotografie: jucătorul nostru Nagy, în momentul cînd se pregăteşte să înscrie

Stămătescu din nou în frunte! El a reuşit să egaleze recordul sălii pe 50 m plat, plasîndu-se pe primul loc, cu timpul de 5,9.

SPECTATORI... SPECTATORI... SPECTATORI...

Sîmbătă şi duminică sălile Floreasca I şi II au găzduit numeroase întîlniri sportive. Cum fiecare iubitor de sport are un fel al său de a participa la evoluţia celor pe care-i simpatizează, am prins pe peliculă:

1) Un iubitor al boxului care, din fotoliul spectatorului, nu se poate reţine să nu boxeze şi el... Fie chiar şi cu un adversar imaginar.

2) Arbitrii de la concursul de atletism, care într-un moment de răgaz au părăsit sala Floreasca II pentru a asista la gala de box. Ce să-i faci, nu prima pasiune este şi ultima!

3) Sare la prăjină Szábo. Emoţii şi pentru el dar şi pentru spectatori. Iar suporterii săi pasionaţi, ridicînd mîinile în sus, au impresia că-l ajută...

4) De pe tuşă, ceilalţi membri ai lotului cehoslovac de baschet sînt destul de îngrijoraţi de evoluţia coechipierilor lor.

5) Nu mai sînt bilete! Totuşi, au fost destui iubitori ai baschetului care au stat în faţa intrării şi după începerea jocurilor, sperînd să obţină un loc. Pasiunea rămîne pasiune!

Leipzig, martie '59

Ca în fiecare an, și în această primăvară bătrînul Leipzig va cunoaște animația din zilele renumitului și tradiționalului Tîrg. Între 1-10 martie vor sosi aci oaspeți din toate colțurile globului și vor admira produsele celor peste 40 de țări exponante — și în primul rînd pe cele ce reflectă uriașa dezvoltare industrială a U.R.S.S., a R.D. Germane și a celorlalte țări socialiste. Se vor face comenzi, se vor încheia tranzacții comerciale. În acest an Tîrgul se va întinde pe o suprafață de aproape 300.000 m p, cuprinzînd 22 hale, 17 pavilioane, 16 clădiri din centrul orașului și o suprafață descoperită de 70.000 m p.

Contribuind la dezvoltarea comerțului internațional, Tîrgul de la Leipzig din primăvara acestui an va constitui, totodată, un aport prețios adus de Republica Democrată Germană — organizatoarea Tîrgului — la cauza colaborării între popoare, pe baza principiilor coexistenței pașnice.

1. Aspect din sectorul tehnic al precedentului Tîrg de primăvară de la Leipzig.
2. Într-unul din pavilioanele R.D.G. va putea fi admirat și noul tip de televizor — „Record". Printre caracteristicile deosebite ale noului televizor este și reglarea automată a tonului și imaginii.
3. Modelele noi de țesături au atras întotdeauna atenția vizitatorilor. Dar mai ales a vizitatoarelor...

INSCRIPȚIE LA O FOTOGRAFIE

CLOPOTELE DIN PFORZHEIM

Bat clopotele la Pforzheim.

Nu sînt clopote ca toate clopotele. N-au înfățișarea unor enorme pere retezate la vîrf. Nu-nchid în ele, în mii de zile și nopți, trudă și artă unor vestiți meșteri ai bronzului.

Clopotele din fotografia de alături au fost turnate în fabricile de armament, în anii de măcel și pentru măcel. Au fost, în metafora unui tînăr poet, „idolii obezi și răufăcători ai nopților de război". Mii și răsmii ca ele s-au spulberat în aschii de foc; și, spulberîndu-se (s-o mai spunem?), au spulberat milioane de vieți, case și flori, leagăne de prunci și păpuși, minunate monumente de artă. Tînărul poet de care vorbeam a fost printre primele victime. Se numea, mi se pare, Hans Roth, era german și avea o mamă bătrînă. Bat clopotele la Pforzheim...

Memento tragic al unei istorii nefaste.

Căutați Pforzheimul — Germania occidentală. Figura sub numele de Baden, într-un Larousse dinaintea războiului, avînd peste 70.000 de suflete. Căutați-i într-un Larousse din ultimii ani; doar vreo 50.000 și ceva.

Culegînd, în 1945, cîteva bombe rămase neexplodate și golindu-le de sufletul care nu ucisese dar care *ar fi putut să ucidă*, urcîndu-le apoi în turla bisericii, locuitorii cetății trimit dangătul noilor clopote apre toate inimile:

Dangătul lor răsună în inima mamei lui Roth. Răsună în sute de mii de inimi de mame germane, ai căror fii au sîrbit cu oasele lor cîmpiile rîvnite de führerul paranoic, în numele unei doctrine aș jderea.

Răsună — dangătul acesta care cutremură — în Varșovia atîtor ziduri carbonizate, unde și azi, primăvara, mulți trandafiri agățători caută cu deznădejde urmele gardurilor și spalierelor de altădată; pe străzile din Coventry și din Stalingrad, sub care scrîșnește cenușa; în mahalalele Ploeștilor; pe oriunde a trecut, cu pasul lui de uriaș nebun, războiul. Și răsună cu sporită putere acum, cînd noii pretendenți la stăpînirea lumii se împotrivesc unificării Germaniei pe baze pașnice, democratice, și vor să pună în mîinile foștilor cavaleri ai morții flăcări mai distrugătoare ca odinioară.

Va răsuna în sala conferinței pentru încheierea tratatului de pace cu Germania. Și dangătul acesta va trebui ascultat.

... Căci lucrurile s-au schimbat. Lumea e alta. Anii de după război sînt ai unei noi înțelepciuni. La glasul unor asemenea clopote Mitrea Cocor nu-și mai face o cruce mare, pierită, încredințîndu-și soarta unei providențe care nu-l aude, ci strînge pumnul și spune:

— Nu!

I. PURCARU

„SOLDATUL SVEJK" LA CRAIOVA

Teatrul Național craiovean îi prezintă spectatorilor pe „Soldatul Svejk", în dramatizarea lui Jean Grosu și în versiunea scenică a talentatului regizor Dinu Cernescu. Reproducem alături cîteva imagini din spectacolul care s-a bucurat de o călduroasă primire din partea publicului.

Fotografia nr. 1 ne prezintă o scenă din primul act, petrecută în circiuma lui Peliveț. Fotografia nr. 2 aduce o imagine din actul II, surprinsă în timpul uneia din vestitele predici ale lui Otto Katz, preotul închisorii

Iată, în fotografia nr. 3, pe cîțiva dintre realizatorii spectacolului: dramatizatorul romanului, Jean Grosu (al doilea din stînga), alături de Matei Alexandru (Svejk), și tînărul regizor Dinu Cernescu (al patrulea din stînga).

Fotografii de M. SĂGEATĂ

ÎN JURUL GLOBULUI

ARTA PLASTICĂ SOVIETICĂ se bucură de multă prețuire peste hotare. Astfel, în capitala Angliei, la „Royal Academy of Arts", s-a deschis o expoziție de pictură și sculptură sovietică, conținînd numeroase exponate. În fotografia din dreapta: unul din tablourile expuse: „Pescari ieșeni" de Ianis Osis. În fotografia din stînga: fațada lui „Royal Academy" — focul expoziției — pe care fluturã, înmănunchiate, drapelele de stat ale Angliei și Uniunii Sovietice.

CU TOATĂ TEROAREA, Partidul Comunist din Germania occidentală trăiește și conduce lupta maselor muncitoare pentru o viață mai bună și împotriva politicii agresive a guvernanților de la Bonn. Recenta aniversare a 40 de ani de la înființarea partidului a prilejuit noi manifestări ale activității sale.
Iată, de exemplu, în fotografie, o mare inscripție în orașul Essen: „40 de ani de existența a partidului".

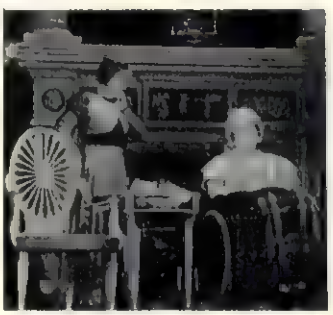

„BÎLCIUL DEȘERTĂCIUNILOR", dramatizarea după cunoscutul roman al lui W. Thackeray, se bucură de un frumos succes la Teatrul Mic din Moscova. Interpreta lui Miss Crawley este cea mai bătrînă actriță din U.R.S.S., A. Iablocikina, în vîrstă de 92 de ani.

ISTORICA FÎNTÎNĂ DIN PIAȚA MARIACKI din Krakowia (R.P. Polonă), distrusă în timpul ultimului război mondial, a fost restaurată de către meșterii artizanatului krakowian.

MOBILĂ DIN... PAIE DE OREZ, GRÎU ȘI DIN TRESTIE ȘI BAMBUS, sub formă de plăci aglomerate, se produce în prezent la Fabrica de mobilă nr. 1 din Șanhai, R.P. Chineză.

LA TATRANSKA KOTLINA (R. Cehoslovacă) există una din cele mai frumoase peșteri aflate în țară prietenă, numită Belanská Jaskyná, prezentînd splendide exemplare de stalactite și stalagmite.
Fotografii de M. DUMITRESCU

BĂRCILE au „înundat" străzile londoneze, o dată cu revărsarea apelor Tamisei, așa cum se vede și din această fotografie din cartierul Maidenhead.

START

● În ultimii 10 ani numărul sportivilor activi din Uniunea Sovietică a crescut de două ori și jumătate, ajungînd în prezent la 20 milioane. În aceeași perioadă un număr de 24.000 de studenți au absolvit institutele de cultură fizică și 53.000 de elevi, școlile medii de cultură fizică.

Pentru viitorii ani se prevede o creștere nemaiîntîlnită a mișcării de cultură fizică și sport în U.R.S.S. O atenție deosebită va fi acordată dezvoltării sportului în școli, fabrici și uzine. Scopul acestei acțiuni de masă este ca numărul sportivilor sovietici activi să ajungă, într-o perioadă scurtă, la 50 milioane.

● Cînd suporterii echipei reprezentative de rugbi a Țării Galilor își iubesc prea mult echipa, atunci... 18 polițiști londonezi ajung să fie internați în spital. „Evenimentul" s-a produs la Londra, cu prilejul meciului dintre reprezentativele Angliei și Țării Galilor. Și, totuși, pe stadion nu au avut loc incidente, iar tribunele au păstrat o liniște deplină. În schimb, după ce meciul s-a încheiat cu un rezultat de egalitate, cei 10.000 de suporteri galezi sosiți în capitala Marii Britanii au „sărbătorit" acest succes de o asemenea manieră, încît au spart geamurile la numeroase magazine și case de pe principalele străzi londoneze, neuitînd să răstoarne, bineînțeles ca o expresie a aceleiași bucurii, mai multe automobile. În încăierarea care a urmat cu polițiștii londonezi, 18 reprezentanți ai forței publice au fost răniți și internați în spital.

● În luna mai, în orașele și satele din R.P. Albania au început întrecerile primei spartachiade naționale. La finalele care au fost programate pentru vara anului viitor la Tirana, se așteaptă participarea a 12.000 dintre cei mai buni sportivi albanezi. Deocamdată întrecerile primei etape s-au încheiat într-un număr de 491 colective, din care 423 sătești și 68 orășenești.

● Neavînd altceva mai bun de făcut, un grup de așa-ziși „specialiști" din Europa occidentală au calculat că interpreta rolului Tosca din opera cu același titlu depune un efort fizic comparativ cu acel al unui sprinter pe o distanță de 250 m plat. Tenorul care interpretează rolul principal din aceeași operă risipește o energie egală cu a unui alergător în cursa de 3.000 m obstacole.
Imediat s-au găsit unii cîntăreți de operă din Occident care să se autorecomande drept „campioni și recordmeni la atletism".
Pe cînd și campioni de motocros pe scenele operelor?...

● Plictisul de care suferă oazisa „înaltă societate" americană l-a determinat pe cîțiva afaceriști întreprinzători să organizeze o competiție cu totul originală: concursuri de sărituri în lungime ale broaștelor. Anul acesta „campionatul" s-a desfășurat în orașul Angels Camp (California), în prezența a aproximativ 2.000 de... suporteri. Numărul broaștelor „concurente" s-a ridicat la 500, dintre care și 20 „campioane" invitate din alte țări. Singurul incident care a făcut publicul să se „amuze" a fost al antrenorului unei broaște australiene, care a înnebunit deoarece eleva sa a refuzat să se prezinte la start.
O dată concursul terminat, afaceriștii americani au pornit în căutarea unor „sporturi" noi!

FINIȘ

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII Căsuța Poștală 3507 oi 33 Tel.: 17.60.10. Int. 1744 ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei 6 luni: 52 lei un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU — Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

Umor

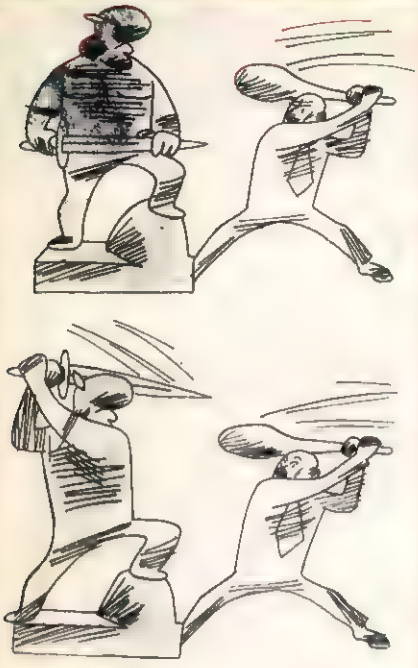

Criticescu la expoziție

Desen de PAVEN

Unele cămine culturale sînt închise în tot cursul săptămînii și chiar duminica, fără motive serioase

Bună o fi piesa asta, maică, că de mult o văd pe afiș?!

Desen de ARNO

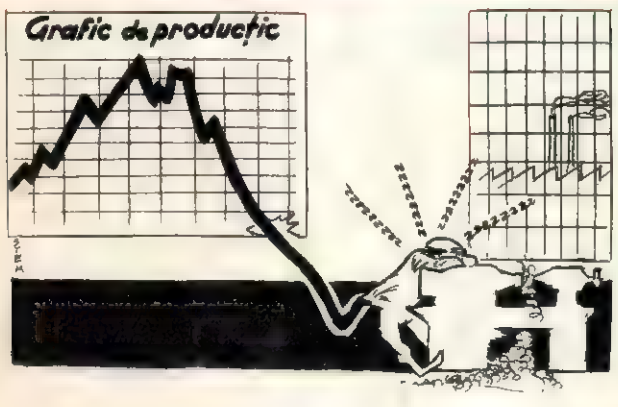

Obișnuia să spună: „Am meserie în buzunar".

Desen de St. MUNTEANU

S-A NIMERIT

— Unde te duci cu cățelul, păpușo? Nu mă iei și pe mine?

— Cu plăcere! Mă duc să-l dau la tuns...

Desen de Fred GHENĂDESCU

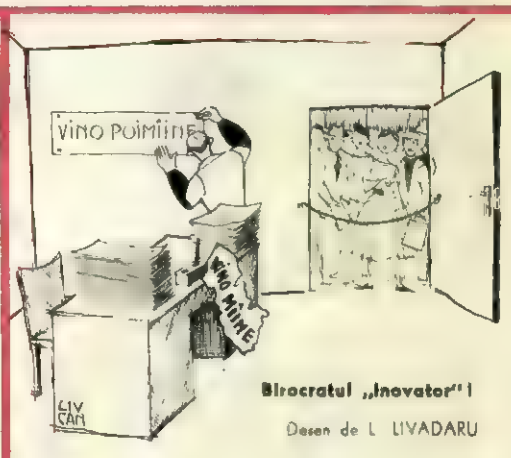

Birocratul „inovator"!

Desen de L. LIVADARU

Ce-ați făcut!!!

— Ne am jucat de-a telefonul fără fir..

Desen de A. SACHIAN

— Cu altceva n-ai găsit să bați la ora asta?!

— Pare-rău, vecine, dar nevasta mea are un somn tare adînc!

Desen de BOT

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ
ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Nr. 11 (199)
Anul VIII
14 martie 1959

La biblioteca din sat (vezi fotoreportajul din pag. 3-4-5)

Fotografie de E. IAROVICI

SUB STEAGUL MARXISM-LENINISMULUI

ADUNAREA ACTIVULUI C.C. AL P.M.R. ŞI AL COMITETELOR DE PARTID ORĂŞENESC ŞI REGIONAL BUCUREŞTI

Tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej la tribuna adunării activului de partid din sala Floreasca.

Vineri, 6 martie a.c., în sala Floreasca a avut loc adunarea activului C.C. al P.M.R. şi al Comitetelor de partid orăşenesc şi regional Bucureşti.

La adunare au luat parte tovarăşii: Gheorghe Gheorghiu-Dej, Chivu Stoica, Emil Bodnăraş, Nicolae Ceauşescu, Alexandru Moghioroş, Constantin Pîrvulescu, Dumitru Coliu, Leonte Răutu, Ştefan Voitec, Ion Gheorghe Maurer, Vladimir Gheorghiu, Florian Dănălache, prim-secretar al Comitetului orăşenesc Bucureşti al P.M.R., Gheorghe Necula, prim-secretar al Comitetului regional Bucureşti al P.M.R., şi alţi membri şi membri supleanţi ai C.C. al P.M.R.

Adunarea a fost deschisă de tov. Florian Dănălache.

Primit cu îndelungi aplauze, tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej, prim-secretar al C.C. al P.M.R., conducătorul delegaţiei Partidului Muncitoresc Romîn la cel de-al XXI-lea Congres al P.C.U.S., a făcut o amplă expunere cu privire la lucrările Congresului.

Participanţii la adunare au ovaţionat îndelung în cinstea Partidului Comunist al Uniunii Sovietice şi a Partidului Muncitoresc Romîn, pentru prietenia poporului nostru cu poporul sovietic şi cu popoarele celorlalte ţări socialiste, pentru continua întărire a unităţii lagărului socialist şi a mişcării comuniste internaţionale.

Aspect al sălii Floreasca în timpul adunării activului C.C. al P.M.R. şi al Comitetelor de partid orăşenesc şi regional Bucureşti.

O primire entuziastă a făcut populaţia Leipzigului tovarăşului N. S. Hruşciov. În piaţa „Wilhelm Leuschner" a avut loc un mare miting, la care au luat cuvîntul tovarăşii N. S. Hruşciov şi Walter Ulbricht, consacrînd problemei germane o mare parte din cuvîntările lor. Deasupra tribunei, pe o mare pancartă, se putea citi: „TRATATUL DE PACE DESCHIDE CALEA SPRE UN VIITOR PAŞNIC AL GERMANIEI".

Problema nr. 1 A EUROPEI

„Noi vrem un singur lucru: să îndepărtăm periculosul focar de încordare din centrul Europei, să creăm condiţii pentru o viaţă liniştită şi normală în Berlinul occidental".

(Din cuvîntarea tovarăşului N. S. Hruşciov la mitingul de la Berlin)

Într-adevăr, eforturile Uniunii Sovietice, ale R.D.G. şi ale celorlalte state socialiste se îndreaptă acum spre încheierea Tratatului de pace cu Germania şi soluţionarea paşnică a problemei Berlinului. Acestui ţel i-au fost consacrate o bună parte din convorbirile anglo-sovietice de la Moscova, precum şi notele guvernului sovietic adresate guvernelor S.U.A., Marii Britanii, Franţei şi celorlalte ţări care au luat parte la războiul împotriva Germaniei hitleriste — printre care şi ţara noastră.

De o deosebită însemnătate sînt importantele declaraţii ale preşedintelui Consiliului de Miniştri al U.R.S.S., tovarăşul N.S. Hruşciov, cu prilejul recentelor sale vizite la Tîrgul de la Leipzig şi la Berlin. Insistînd pentru încheierea Tratatului de pace cu Germania şi reglementarea problemei Berlinului — cesa ce ar duce nu numai la limpezirea atmosferei internaţionale în Europa şi în întreaga lume, ci ar deschide totodată perspective pentru restabilirea unităţii Germaniei — Uniunea Sovietică preconizează organizarea unei conferinţe la nivel înalt. La aceasta ar urma să fie reprezentate, în afară de U.R.S.S., S.U.A., Marea Britanie şi Franţa, şi cele două state germane, precum şi Polonia şi Cehoslovacia — două state vecine cu Germania şi care au fost primele victime ale agresiunii hitleriste. Mai mult chiar, pentru a înlesni tratativele, guvernul sovietic este de acord ca în cazul cînd guvernele occidentale nu sînt încă gata să participe la o conferinţă la nivel înalt, să fie organizată o conferinţă a miniştrilor Afacerilor Externe ai aceloraşi state.

Dacă în rîndul omenirii însetate de pace propunerile sovietice au fost primite cu satisfacţie şi speranţă, cercurile occidentale şi, mai ales, diplomaţia americană sabotează sistematic orice propunere menită să ducă la rezolvarea problemei germane.

Atitudinea poporului romîn faţă de propunerile sovietice a fost încă o dată clar exprimată în recenta expunere a tovarăşului Gh. Gheorghiu-Dej care a subliniat că: *„Guvernul romîn este în întregime de acord cu punctele cuprinse în această notă* (nota guvernului sovietic adresată ţării noastre — n.r.) *şi sprijină cu căldură măsurile pe care le preconizează guvernul sovietic"*.

Tovarăşul N. S. Hruşciov, însoţit de tovarăşii Walter Ulbricht şi Otto Grotewohl, vizitează pavilionul sovietic al Tîrgului de la Leipzig.

INIȚIATIVA DASCĂLILOR...

COPERTA NOASTRĂ

Căminul cultural din Peret are o bibliotecă bine organizată. În anul 1960 ea a avut 1460 de cititori. Printre aceștia se numără și eleva Olteanu Cornelia din fotografia de pe copertă

La Universitatea populară din Peret, profesorul Saim Natan predă o lecție despre imperialism.

Aparat electronic pentru calculare automată a hemoliților și leucocitelor din sînge. În medalion: imaginea mărită a hematiilor, pe ecranul fotomultiplicatorului.

ÎN TAINELE CELULEI

Stabilirea unui diagnostic precoce sau, mai mult, prevenirea îmbolnăvirii, sînt vise de veacuri ale medicilor. Dar împlinirea acestor deziderate nu este posibilă decît în condițiile unei înalte dezvoltări a tehnicii. În special a celei bazate pe fizica modernă. Atomii marcați, electronica, ultrasunetul, semiconductorii constituie azi ajutoare de neprețuit ale medicilor sovietici. Procese intime ale organismului, pe care simțurile nu le pot descoperi, sînt date în vileag cu ajutorul diferitelor aparate, permițînd să se ia din timp măsurile cuvenite de prevenire sau tratament.

Un asemenea aparat (momentan în experimentare) este destinat descoperirii, în stadiul cel mai timpuriu posibil, a unor tumori canceroase. Aparatul emite un fascicul de ultrasunete care este trimis în profunzimea organismului. Fasciculul lucrează pe principiul radarului. El este reflectat diferit de țesuturi cu densități diferite. Or, se știe că în cazul tumorilor canceroase, începînd încă de la nașterea acestora, țesutul respectiv suferă modificări de densitate. Ca atare, locul de formare a tumorii va reflecta diferit față de restul țesutului acestui organ fasciculul de ultrasunete. Iar această diferență va fi trecută printr-un zigzag pe ecranul aparatului...

Un alt aparat, recent construit, menit să anunțe îmbolnăvirea stomacului înainte ca aceasta să poată fi declarată prin mijloacele obișnuite de diagnostic, este electrogastrograful. Cu ajutorul unor electrozi aplicați direct pe suprafața pielii, sînt înregistrați biocurenții ce apar în stomac în timpul contracției acestuia. Biocurenții fiind modificați diferit în stările premergătoare diferitelor boli, graficele respective obținute permit diagnosticul precis și din timp al diferitelor afecțiuni.

Și acum, și un aparat de investigare a inimii. Adaptorul fonocardiografic. Un microfon aplicat pe piept; în cameră răsună... bătăile inimii. Deosebirea de ritm și de ton se distinge clar. După ascultarea inimii urmează... vederea ei. Se cuplează microfonul la un aparat electronic și, pe un ecran, apare brusc un punct luminos care pulsează o dată cu inima. Medicul are în față însăși imaginea inimii în funcțiune. Nu-i rămîne de făcut decît să descifreze observațiile aparatului, înregistrate pe o bandă magnetică, și să pună diagnosticul.

←Electrogastrograful înregistrează pe bandă de hîrtie biocurenții stomacului.

★

Iată numai trei din nenumăratele aparate de cercetare medicală pe care ingeniozitatea și înaltul nivel tehnico-științific al medicilor și inginerilor sovietici le-au creat pentru viața și sănătatea omului.

B. C.

LA O PARTE

Vasul atomic stă cuminte la chei. Dar în curînd va porni să învingă ghețurile.

O nouă minune a științei și tehnicii sovietice a fost înfăptuită. O nouă materializare a folosirii pașnice a energiei atomice a apărut în lume. Vasul atomic „V.I. Lenin", spărgător de ghețuri, așteaptă să primească botezul primei curse. Curînd, el își va desprinde uriașa siluetă de lîngă cheiul-mamă și, în uralele asurzitoare, în bătaia florilor și a șepcilor frenetic aruncate în aer, își va începe viața.

Ca să spui despre un vapor — despre un obiect, în ultimă instanță — că își începe viața, înseamnă să faci o figură de stil. O navă, oricît de mare ar fi, oricît de complexă ca instalații și construcție, rămîne un corp nefrămîntat, construit din metal, din lemn și din alte materiale. Și, totuși... Mi se pare că, față de toate navele istoriei, aceasta trăiește. În cel mai autentic sens al vieții. În sensul existenței unei inimi care pulsează veșnic: atomul.

Ce avantaje conferă, unei nave sfărîmătoare de ghețuri, folosirea combustibilului atomic? Avantaje imense, pe care le apreciază și de care se bucură nespus cutreierătorii mărilor polare.

Navigația a început de la trunchiul de copac purtat de ape sau de la așa-zisa luntre

Una din turbinele cu aburi ale spărgătorului de gheață atomic.

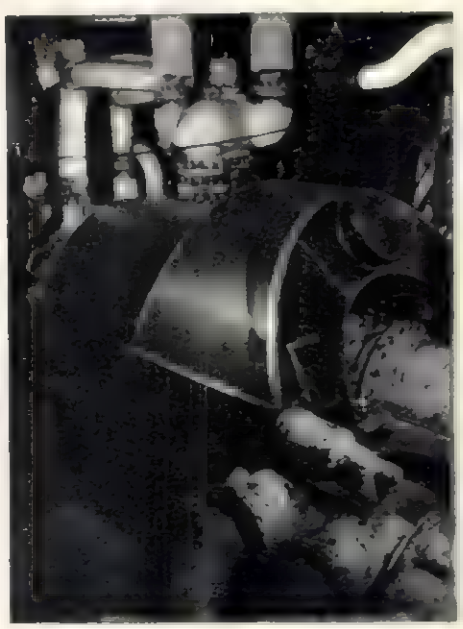

În cabinele de pe vas, echipajul are asigurate cele mai confortabile condiții de viață.

GHEȚURI!

monoxilă — făurită din arbore scobit — și și-a trecut evoluția prin cele mai diferite și ciudate profile, stabilizîndu-se la un moment dat la corăbiile cu pînze și, în timpurile moderne, la vapoarele cu combustibili. După o luptă destul de aprigă, romantica ambarcație cu pînze a fost detronată de vapor. Moș Eol, tatăl tuturor vînturilor, și-a văzut atunci prerogativele abrogate. Noua creație maritimă se născuse independentă față de stihii. Dar, printr-un blestem al lui Eolus, se pare, ea a căzut, în schimb, prizoniera altui imponderabil: legătura cu bazele de aprovizionare cu combustibili. Cărbunele,

de Constanța COPORAN-BRATU

încărcat la plecarea în cursă, nu este inepuizabil. Și nici un hocus-pocus de ordin tehnic n-a reușit pînă azi să umple din senin buncărul golit. Atunci? Vaporul (orice tip de navă cu combustibil) a fost și a rămas sclavul bazelor de aprovizionare. A tînjit și tînjește după autonomie.

În ciuda tuturor acestor greutăți de ordin tehnic, marinarii sovietici au cucerit, în uimirea și admirația întregii omeniri, mările polare. „Ermak" și celelalte uriașe spărgătoare de gheață au deschis într-o eroică epopee Calea maritimă de nord. Și, totuși, oamenii sovietici nu se puteau opri aici. Actualele spărgătoare de gheață și nave de transport de același tip nu pot cuprinde toată lărgimea bazinului arctic. Le ține în loc problema reaprovizionării cu combustibil. Sînt obligate să se mențină în zona litoralului, să consume cu grijă rezervele, să funcționeze cu capacitate redusă și cu eficacitate scăzută, ca atare.

Așadar, tracasările aprovizionării cu combustibil. Cum pot fi ele înlăturate? Uniunea Sovietică are nevoie de o flotă desăvîrșită de spărgătoare de ghețuri, capabilă să realizeze conducerea operativă și perfectă a caravanelor de nave pe traseul Căii maritime de nord; are nevoie de extinderea traseului pe latitudini mai mari, în vederea măririi volumului transporturilor arctice și a circulației mărfurilor.

Drum printre ghețurile polare, drum greu de străbătut cu tehnica de pînă acum...

Dar cine poate asigura realizarea tuturor acestor necesități? Numai forța inepuizabilă a atomului. Numai cu ajutorul lui putea fi conceput spărgătorul de gheață ideal, cu o navigație autonomă nelimitată, capabil să străbată fără cea mai mică grijă orice zonă a Arcticii.

Construcția spărgătorului de gheață atomic a fost prevăzută în hotărîrile Congresului al XX-lea al P.C.U.S. La chemarea partidului, specialiștii, tehnicienii, constructorii sovietici au pornit cu elan să-și îndeplinească sarcina. Construcția primului spărgător de gheață atomic din lume a început la 25 august 1956; la 5 decembrie 1957 el a fost lansat pe apă; în ziua deschiderii Congresului al XXI-lea al P.C.U.S., constructorii au putut raporta cu mîndrie că minunata navă, pe care au făurit-o, trăiește. Iat-o la cheiul pentru finisare al șantierului naval din Leningrad. Pînă mai ieri, pe corpul ei uriaș se mai puteau vedea încă schele și zburau cometele violete ale aparatelor de sudură electrică. Locul lucrărilor de construcție a fost luat de lucrările de finisaj și de recepționare. Membrii echipajului se familiarizează cu sectoarele respective de lucru. Iată-i pe mecanici studiind particularitățile turbinelor, generatoarelor... Pe electricieni, recepționînd o instalație enormă, capabilă să aprovizioneze cu energie

un mic oraș... Pe electromecanici, punînd la punct complicatul sistem de deservire energetică...

Întreg echipajul trăiește un sentiment de neobișnuită mîndrie, așa cum nava a început să-și trăiască neobișnuita viață inepuizabilă, conferită de atom. Indicatoarele dinamometrelor oscilează, măsurînd încordarea uriașă a parîmelor; cele trei elice de la pupă, cu o capacitate totală de 44.000 CP, sfredelesc vijelios apa. Totul aici este acționat de forța atomului, în ciuda faptului că nici o aparență n-o arată. Nici o aparență, deoarece elicele și toate mecanismele navei sînt puse în mișcare de electromotoare obișnuite; dar acestea sînt acționate de o centrală atomică. Mai bine zis, de trei reactoare atomice, fiecare aproape de trei ori mai puternic decît reactorul primei centrale atomice a Academiei de Științe a U.R.S.S.

Acesta este faptul extraordinar în progresul energeticii nucleare: reactorul atomic — o construcție masivă și voluminoasă care a debutat pe sol sigur, cum s-ar spune, cu „picioarele pe pămînt", ferecat într-o impresionantă clădire — a fost urcat acum pe bordul unei nave umblătoare...

Iată ce a realizat știința și tehnica sovietică. Îmbinarea cea mai minunată a tradiției construcției de vase cu rezultatele celor mai avansate cercetări teoretice în direcția energeticii nucleare. Această îmbinare fericită conferă noului vas calități cu totul deosebite. Dac-ar fi să luăm numai cifra indicînd deplasamentul, 16.000 tone, am vedea că ea lasă cu mult în urmă indicii celor mai puternice vase de același tip din lume, inclusiv ai americanului „Glacier". Spărgătorul de gheață atomic „Lenin" are o lungime de 134 metri, o lățime de aproape 30 de metri și se poate deplasa continuu, printr-o gheață groasă cît un om și jumătate, cu viteza de invidiat de două noduri. Rezerva combustibilului nuclear este fantastică. Ea va ajunge timp de un an de zile pentru toate mașinile care funcționează continuu, cu putere maximă. În condiții normale, spărgătorul de gheață va putea rămîne în cursă cîțiva ani în șir, fără a fi nevoit să-și completeze rezervele de combustibil.

Momentan, masiva dar eleganta siluetă stă cuminte la chei... Peste puțin timp însă, ghețuri eterne vor scrîșni sub greutatea spărgătorului, în tăcerea albei lumi polare. Așa cum o pană despică un butuc, așa va sparge el, la proporțiile lui gigantice, ariile nesfîrșite de gheață, peste care va trece impetuos. Vor exista și blocuri îndărătnice. În fața lor vor intra în funcțiune diferite sisteme de atac, unele mai ingenioase decît altele. Și-n urma vasului-amiral al flotei de spărgătoare de gheață va rămîne calea liberă.

Totul pe navă va fi pus în funcțiune cu ajutorul energiei atomice. Dar este știut că punerea la treabă a nucleului atomic implică și luarea măsurilor de apărare împotriva radiațiilor nocive. Problemele acestea de protecție, de securitate, sînt dintre cele mai grele. Dar ele au fost rezolvate cu succes pe spărgătorul de gheață. Telemecanica a fost utilizată din plin. Instalațiile atomice sînt comandate automat, de la distanță, cu cea mai perfectă precizie. Pereți despărțitori, groși de aproape doi metri, constituiți din straturi de oțel inoxidabil, straturi de apă și alte materiale speciale, izolează toate instalațiile și piesele care prezintă o cît de mică primejdie radioactivă. Pe lîngă aceasta, pe navă există diferite sisteme speciale care elimină apa și aerul cu urme radioactive, precum și doximetre sensibile, menite să păzească cu rigurozitate puritatea aerului din încăperile locuite.

...Membrii echipajului, încercați marinari, în frunte cu căpitanul Ponomariov, recepționează instalațiile, se familiarizează cu sectoarele de lucru, răspund urărilor de drum bun cuprinse în miile de scrisori pe care le primesc. La chei, nava lor stă cuminte. Ca o mireasă a ghețurilor polare, ea este înfrumusețată înainte de drum. Curînd, ea își va porni prima cursă, ca un nou simbol al folosirii energiei atomice în slujba vieții omului. Și, în lunga noapte polară, ferestrele ei inundate de neon vor străluci ca rîurile de beteală, iar acordul violelor din sala de concerte va răzbate ca un mesaj pașnic de cale liberă.

Maria BANUȘ

HUMORESCĂ

CENUȘĂREASA

În Parnas, la noi, de-o vreme,
Mare agitație.
Delicata muză geme,
Lung, cu ostentație.

Au ieșit la bal, în lume,
Stele noi, cu grație,
Și ea n-a primit anume,
Nici o invitație.

Sateliți și cu rachete
Învîrtesc cadrilele.
Cozi aprinse, de comete,
Fîlfîie copilele.

Și-a rămas la vatră muza,
Cu cenușăresele.
Înciudată-și mușcă buza,
C-o umbresc erăiesele.

Strais noi, diamantine,
Vrajă dau științelor;
Poezia, biata, ține
Moda, pe-a părinților.

N-a-noățat încă să-și țeasă
Aură sintetică.
Simte-n urmă că-i rămasă
Chiar și în estetică.

O cuprinde-o-nfiorare
Că rămîne singură
Și la cosmos rimă n-are
Ca la blid și lingură.

— Cum să intru-n lumea mare
Sus, în constelație,
Dacă n-am — o, disperare!
Altă educație?

Și c-un gest rapid dosește
Vechea liră mistică.
— Ia, domniță, și tocește
Buche atomistică!

POETUL ȘI MUZA

Ah, ce-am să te joc în praf,
Ce-am să te mai tîrîi,
Hoaște, muză cu nărav,
Drîmbă ce tot fîrîi.

Slută, surdă, grea de cap...
Îți cunosc eu nurii,
Ochii somnoroși de crap,
Mumă a pădurii.

Stai în poartă și gogești
Și mătănii luneci;
Prin văzduh trec mii de vești,
„Doi ori doi" tu rumegi.

Mă mai ții tu azi în lanț,
Babă rea, lălîie.
Mîine-ți sfarăm eu, în danț,
Vraja, sub călcîie.

Ilustrații de Ang. PETRESCU-TIPĂRESCU

Ai să joci cum chiui eu,
Ca o tinerică.
Eu îți-e drac și dumnezeu
Și-ai să-mi știi de frică.

La ureche, palma ghioc,
Prinzi tu, prinzi oreo veste,
Că te-nvîrt, te-nvîrt în joc,
Tocmai sus, pe creste.

POST-MORTEM

Că nu sîntem egocentriști,
E clar. Se știe.
Dar gîndul: „N-ai să mai exiști!"
Ici-colo-adie.

I-atît de bine-aici, acum,
În vînt, în soare,
Și-așa de ănost să fii scrum
În columbare.

Mai vesel nu-i nici — cum să spun?
Cu viermișorii...
Dar ce-o, Baudelaire, să-mi îndispun,
Eu, cetitorii?

Robuști, vitali, nu ne lăsăm
Nici morți, în glie,
După final, de-abia intrăm
În feerie.

Cutare-amic, aprins poet,
Se vrea bujorul.
Un altul, diafan, discret,
— O brîză, norul...

Vor fi poeții de găsit
În cer, în iarbă,
În fîn, trifoi, în mărgărit,
În țapi cu barbă.

Evoc viitorul peisaj,
Și, cînd s-aprind —
Văd doar amici în anturaj.
Ca-ntr-o plenară.

Izvoare, lună, păsări, flori...
Sub semnătură,
Vă recunosc nemuritori,
Prinși în textură.

— Dar tu, tu hîtrule, ce-i iei
În bășcălie,
Tu, care arzi decor de clei
Și de hîrtie,

Și lași pe scenă numai gol
Și prăfărie;
Zi, nu rîvnești un mic, mic rol
În feerie?

Chiar invizibil, chiar statist,
Numai o voce,
Să fii, să strigi: „Mă-nalț, exist,
Din glod, din roce!"

Așa-i, băiete, c-ai visat
Și tu vecia?
Măcar un pic, și cu rabat
Să-ți treci solia?

Tu, pai, tu fir plăpînd de stuh,
Tu, praf, tu, petic —
Vei fi cîndva, prin slova-duh,
Un cîmp magnetic?

În rasa ta — cînd vor intra -
De stihuire,
Vor bate inimile-așa,
În amorțire?

Ori dat îți e, magnet să fii
Prin generații,
Generator de dulci și vii
Accelerații?

În inima copiilor din Mexic

Acești elevi — sub îndrumarea profesoarei lor (în mijloc) — au realizat tabloul închinat prieteniei dintre copiii mexicani și copiii din țara noastră (foto 1).

Din îndepărtatul Mexic a sosit, la Institutul romîn pentru relațiile culturale cu străinătatea, un plic. Cîteva fotografii — imagini de la o expoziție. O expoziție închinată țării noastre, în cadrul căreia au expus și copii mexicani o serie de picturi redînd prietenia dintre copiii mexicani și cei din țara noastră, precum și feluritele aspecte ale portului și vieții poporului nostru — așa cum le văd micii gauchos.

Expoziția, ca și picturile — dintre care publicăm cîteva în pagina de față — constituie o mărturie grăitoare a sentimentelor de prietenie pe care le nutrește poporul mexican pentru țara și poporul nostru.

Expoziția s-a bucurat de un deosebit interes.

Copii de o seamă cu acești mici gaucho sînt autorii unor picturi și desene — multe de o certă valoare artistică — despre țara noastră (foto 2).

Cîteva din lucrările tinerilor pictori (foto 3-4-5-6-7).

SE POATE MAI MULT!...

Reportaj-anchetă într-o fabrică metalurgică

de Bazil SURU
Fotografiile autorului

N-aș putea să spun exact cîte mii de strunguri funcționează azi în țară. Desigur, foarte multe. Și e cert că aceste mașini n-ar fi de folos dacă le-ar lipsi un singur accesoriu: scula aşchietoare. Unealta care „mușcă" metalul, îl găurește, îl rotunjește, îl frezează, îl filetează...

Pe vremuri, scule de felul acesta se importau pe bani grei, așa cum se importau și strungurile. Astăzi însă, milioanele de scule aşchietoare se fabrică în țară, iar uzina care le produce e în stare să aprovizioneze toate întreprinderile noastre metalurgice. E vorba de Fabrica de scule Rîșnov. Metalurgiștii o numesc simplu: F.S.R.

Prezentarea fiind făcută, să trecem la subiect. Subiectul? Prețul de cost!

La începutul lui ianuarie, colectivul de la F.S.R., după ce a dezbătut problema în cîteva consfătuiri de producție, și-a luat angajamentul: în '59 prețul de cost să fie redus cu 1.200.000 lei. Asta, după ce și anul trecut la capitolul preț de cost s-a obținut tot o reducere de vreun milion și ceva de lei.

De atunci, adică de la hotărîrea luată la începutul anului, sînt, acum cînd mă aflu aici, două luni.

— Sînt „semne" care prevestesc azi o depășire a sumei de 1.200.000? Cu alte cuvinte, prețul de cost poate fi redus și mai mult?

Întrebarea de mai sus i-am pus-o directorului.

Răspunsul a venit pe loc:

— Categoric, da! Cu cît? Și asta aș putea să vă spun: cu cel puțin încă 300.000 lei!

Răspunsul prompt al tovarășului Gurgui are, desigur, o explicație: colectivul a luat bine „startul". În ianuarie și februarie, planul de producție, deși mărit cu 18 la sută, a fost depășit la toți indicii. Deci a fost productivitate mare, s-au realizat economii peste plan, s-au redus timpii morți etc. Resoartele care duc la scăderea prețului de cost au funcționat bine.

Iar oamenii de-aici vor să continue astfel pînă la sfîrșitul anului. Adică să reducă prețul de cost cît mai mult. Au mijloace noi? Veți vedea îndată...

Negru pe alb...

Nici un kilogram de oțel risipit! Această deviză, deși nu-i nouă, aici, în fabrică, e foarte actuală. Ea a fost lansată de brigada de economii. Doisprezece oameni și-un șef. Șeful? Un om inimos și bun organizator: maistrul Alexandru Popa. Deci: 13 oameni — toți aleși pe sprînceană. Toți știu exact ce au de făcut. Toți au același obiectiv: să oprească risipa acestui scump metal, care e oțelul rapid. Și dacă prețul de cost al produselor fabricii scade progresiv, brigada respectivă își are o apreciabilă contribuție la aceasta. Cum procedează? Exemplul e valabil și pentru alte fabrici. Cei 13 oameni cercetează în fiecare zi toate bucățile de oțel „căzute" (ca deșeuri) după croirea materialului necesar fabricării sculelor. Le cercetează și le sortează. Tot ce-i bun, e retrimis în producție și devine sculă de strung. Cei „13" nu fac însă niciodată treaba aceasta în orele de producție. „Dacă e vorba de economie, atunci să dăm noi înșine exemplu!" — zic ei.

— Cu ce contribuiți dv. în luna asta la reducerea prețului de cost? — l-am întrebat pe maistrul din fruntea brigăzii de economii.

Tovarășul Popa și-a scos carnețelul, și-a pus ochelarii, a răsfoit niște hîrtiuțe (de, ca omul luat pe nepregătite), apoi i-a dat drumul...

— Negru pe alb! — a spus el. Luna asta am valorificat 650 kg oțel rapid.

Discuția continuă. E interesantă.

— Aveți, desigur, și plan anual de economii?

Meșterul mai întoarce vreo două file din carnețel și iarăși o pornește cu cifrele:

— Avem... Avem în planul de economii 260.000 lei... Dar planu-i plan... E făcut doar la începutul anului. Pînă în decembrie scoatem noi și 300.000. Așa a fost și anul trecut...

— Bine, bine, dar aveți de unde? Aveți atîtea deșeuri?

Cu noua întrebare l-am pus la ambiție pe maistrul Popa.

— Sînt fel și fel de deșeuri! Unele nefolosibile, pe care, oricît le-am sorta tot nu putem alege nimic pentru scule noi. Ei bine, și pe astea le valorificăm. Fiind vorba de deșeuri din oțel rapid, le vindem Uzinelor „23 August" pentru retopire, cu 6 lei kg. Fabrica a încheiat contract cu uzina din București, iar eu și cei 12 „ortaci" avem grijă să-l respectăm...

În carnețel zăresc cuvîntul „șpan".

— Ce-i cu șpanul? Nu mi-ați spus nimic.

— Bine că-mi amintiți — se scuză maistrul Popa. Din fiecare kilogram de șpan din oțel, fabrica recuperează 5 lei. Știți cum? Nesortat, adică amestecat cu șpan din alte metale, se vinde cu 0,10 lei kilogramul. Sortat, cu 5 lei. Deci: îl sortăm...

Așa se călește oțelul...

De ani și ani de zile, meșterii din Rîșnov execută procesul termic de călire a oțelului după metode clasice. Adică cu cleștele, în cuptoare deschise, încet, la temperaturi variabile și uneori cu... rebuturi. Iată însă că numai peste cîteva zile o bună parte din totalul pieselor fabricate

Reproiectări de piese. Zeci de schimbări. Scopul, același: reducerea consumurilor specifice, economie de oțel.

Inginerul Zerelles (dreapta) și tehnicianul Alex. Ștefan, autorii „robotului". →

Meșterul Alex. Popa: „economii... economii... economii...".

Maistrul Ion Cimpoia ne-a vorbit despre strungurile „monooperație".

aici, în uzină, vor fi călite fără a fi atinse de mîna omului. Vor călători în coșulețe metalice din cuptor în cuptor, la temperaturi precise, exact cît au nevoie. Întregul proces termic decurge de-a lungul unui agregat automat dirijat de un „creier electric". Agregatul acesta a fost construit chiar aici în uzină și este rodul unui schimb de experiență cu metalurgiștii sovietici.

— „Robotul" va influența, desigur, favorabil asupra prețului de cost, nu-i așa? — l-am întrebat pe ingînerul Zerelles, proiectantul agregatului.

— Evident! Productivitatea mărită cu sută la sută, iar, în plus, va lucra fără rebuturi. În ce privește calitatea, ea va fi excelentă.

Anul 1959 va fi primul an cînd sectorul termic va avea prilejul să contribuie substanțial la reducerea prețului de cost.

Să facem schimb de... strunguri

Consfătuire de producție. Unul din cei mai buni meșteri, maistrul principal Cimpoia, și alți tehnicieni ridică o problemă strîns legată de randamentul mașinilor. Fac o propunere. „Ar trebui să mărim productivitatea în secția strungărie! — au spus ei. Ar trebui să reducem și mai mult prețul de cost! De aceea, ne-am gîndit la o soluție: să schimbăm strungurile; să înlocuim strungurile mari cu altele mici!"

La început propunerea părea cam îndrăzneață. Totuși, a fost luată în discuție, iar colectivul a dezbătut-o.

Înainte de a trece mai departe, să vedem însă despre ce-i vorba. Să ne lămurim. La construirea ei, fabrica fusese utilată cu strunguri universale „Iosif Rangheț" — strunguri foarte bune, productive, însă prea mari pentru fabricarea sculelor. „Piesele mici — spun meșterii — sînt greu de manevrat la strunguri mari, timpul de lucru devine deci prea mare, și acest fapt îngreunează lupta pentru reducerea prețului de cost". Ce-au gîndit ei: să folosească strunguri mai mici, mai simple — strunguri pentru „monooperație" (cum li se zice), cu turație mai ridicată, cu productivitate mai mare. Iar strungurile mari să fie folosite mai bine acolo unde-i nevoie de ele.

Propunerea tehnicienilor a fost însușită și de către conducerea uzinei. Ea figurează în planul de măsuri tehnico-organizatorice pentru 1959-1960. Mai mult chiar: se știe de pe acum că productivitatea unui strung „monooperație" este mai mare cu 40-50 la sută decît cea a unui strung mare, că un burghiu de o anumită dimensiune va fi executat în 8-9 minute în loc de 16 minute. Deci e cert că prețul de cost al pieselor fabricate la strunguri mici va scădea în proporție egală cu viitoarea creștere a randamentului mașinilor.

— Bun! Dar cînd vin strungurile mici? — îl întreb pe director.

— Vin?? Nu! Le construim noi, aici. Deocamdată două. Le-au proiectat inginerii noștri — noi le construim. În luna mai vor intra și ele în bătălie. În bătălia pentru produse mai multe și mai ieftine...

P. S. În fabrică s-a ținut un miting. Răspuns la chemarea muncitorilor celor 8 întreprinderi din Capitală pentru realizarea de cît mai multe economii. Știți care a fost angajamentul colectivului de la F.S.R.? Să economisească 26.000 kg oțel.

Tovarășul Matei, secretarul sindicatului, mi-a făcut pe loc un mic calcul. Din oțelul care se va economisi anul acesta se pot face: 300.000 burghiuri de o anumită dimensiune, 2400 scule tăietoare (alezoare), 6000 scule de filetat (tarozi) și 5920 freze diferite. Exact sculele de care are nevoie o mare uzină metalurgică în timp de un an. Mai e nevoie și de alte comentarii?

DE LA ELBA LA PACIFIC

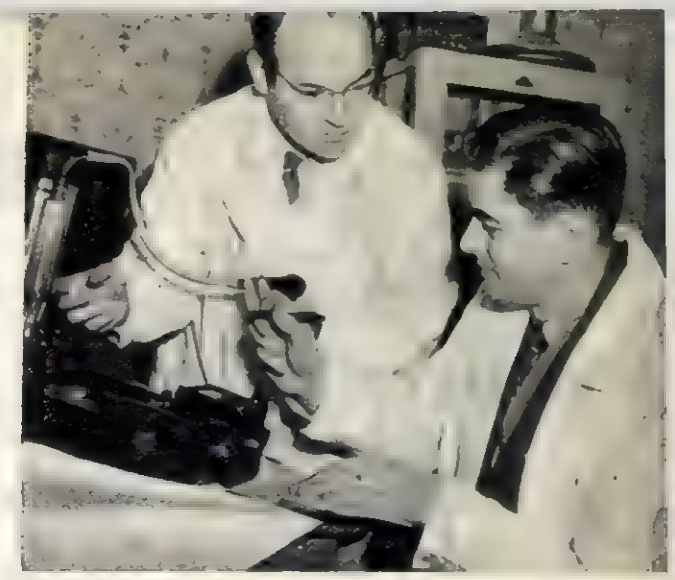

U.R.S.S. Colaborarea științifică dintre U.R.S.S. și R. P. Română și-a găsit expresie și în cercetările întreprinse la Riga (capitala R.S.S. Letone) pentru studierea influenței aerosolilor ionizați asupra unor boli, atît la oameni cît și la animale. În fotografie: F. Portnov, șef de laborator la Institutul de medicină experimentală al R.S.S. Letone, și inginerul M. Eighelis din Ministerul Agriculturii și Silviculturii al R.P.R. (dreapta), în laborator.

R. P. UNGARĂ În locul bordeielor mizere, năpădite odinioară din peisajul regiunilor miniere ale Ungariei, s-au ridicat în anii puterii populare noi și confortabile locuințe pentru mineri. În fotografie: orășelul minerilor din Hidas.

R. D. VIETNAM

Un mare spital a fost recent dat în folosință la Haifon. Noul spital este construit și utilat în întregime de către R. Cehoslovacă. În fotografie de jos: pavilionul de obstetrică; în dreapta, sus: spitalul este înzestrat cu cea mai modernă aparatură.

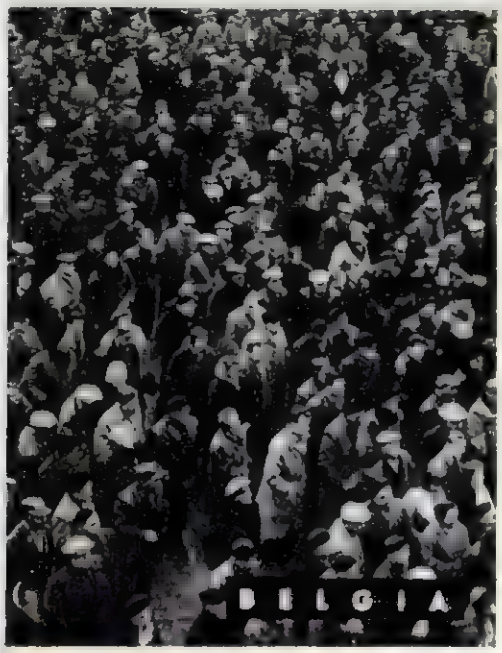

Primăvară de

de D. BABOIAN

Cînd, la capătul iernii, avalanşele de omăt se prăvălesc din înălţimi şi pun parcă în mişcare coloşii de piatră, e semn că primăvara nu-i departe. Torentele de primăvară vestesc, în vuietul lor copleşitor, reîntoarcerea cerului albastru; biruinţa soarelui asupra norilor plumburii. Minunea se întîmplă de milenii, ca o tradiţie cu străşnicie menţinută. În acest început de an s-a întîmplat la fel — în natură, ca şi în viaţa oamenilor.

Din răsărit, din ţara în care niciodată nu apune soarele, asemenea unui torent de primăvară s-a răspîndit în lume vestea cea mare: în primele zile ale noului an, omul sovietic a trimis în slăvi epocala rachetă cosmică — prima planetă artificială a soarelui. Primăvara a răzbătut de timpuriu şi în grandioasele cifre ale septenalului sovietic — hotărîrile celui de-al XXI-lea Congres al P.C.U.S.

De la Elba pînă la Marea Chinei, pe tot cuprinsul lumii socialiste, aproape un miliard de oameni liberi muncesc şi construiesc cu avînt, scrutînd viitorul cu reînnoite nădejdi. Aci, în răsărit, oamenii au schimbat nu numai felul de a trăi, ritmul de muncă, dar şi orariul primăverii — cum s-ar zice: *i-au dat ceasul înainte...*

Sînt însă — în apusul lumii — oameni care n-au nici un interes să grăbească venirea primăverii; se simt în largul lor la întuneric. În beznă, mulţimile n-au cum să desluşească drumul spre lumină, şi asta le convine domnilor stăpîni de uzine, de mine şi de bănci. Dar în societate, ca şi în natură, sînt legi implacabile. Nu poţi opri timpul în loc, aşa cum nu poţi acoperi soarele cu palma. Cînd le-a venit sorocul, avalanşele se pornesc năvalnic şi apoi nimic nu rezistă torentelor de primăvară. Priviţi ce se petrece în lumea întunecată din occident, priviţi cum arată „paradisul capitalist" la această cumpănă de anotimp. Criză — şomaj — mizerie. Boom-ul s-a transformat în declin. *Prosperity* este înlocuit cu *Austerity*. Se închid fabrici, se închid mine, muncitorii sînt concediaţi în masă. Mînia mulţimilor jecmănite, asuprite şi înfometate sfărîmă zăgazurile legiuirilor reacţionare şi ale baionetelor poliţieneşti. Foamea, şomajul, teama de ziua de mîine îi scot pe muncitori în stradă, nu numai într-o ţară capitalistă, nu în două-trei; în zeci de ţări ale asupririi omului de către om.

Asemeni unor torente vijelioase, acţiunile mulţimilor răzvrătite răzbat dincolo de cadrul obişnuit al nemulţumirii populare, transformîndu-se într-o puternică explozie de furie ce stigmatizează fără drept de apel odiosul sistem capitalist, incapabil de a asigura omului muncitor măcar pîinea cea de toate zilele. Furia mulţimilor în mişcare polarizează în jurul ei simpatia tuturor oamenilor iubitori de libertate şi pace, transformînd primăvara 1959 într-o primăvară de luptă.

De săptămîni şi luni în şir teleimprimatoarele de presă înregistrează şi transmit ziarelor „comunicatele" bătăliilor îndîrjite pe care proletariatul din ţările capitaliste le poartă în apărarea drepturilor sale legitime.

Paginile de faţă prezintă în imagini fotografice cîteva crîmpeie ale răzvrătirii eroice a maselor truditoare dintr-o serie de ţări capitaliste cuprinse de clocotul acestei primăveri de luptă.

• CE SPUN FOTOGRAFIILE • CE SPUN FOTOGRAFIILE •

BELGIA. Peste 150.000 mineri belgieni au declarat grevă în urma hotărîrii autorităţilor de a închide o serie de mine considerate „nerentabile". Bazinul carbonifer Borinage, Charlerol, zonele de frontieră cu Franţa s-au transformat într-un adevărat front de luptă între greviştii şi jandarmi. Au avut loc ciocniri sîngeroase. Greviştii, cărora li s-au alăturat numeroşi meseriaşi şi mici comercianţi, au organizat un marş spre Bruxelles. Ascuţitul protestului popular a fost îndreptat din capul locului împotriva aderării Belgiei la aşa-zisa „Comunitate europeană a cărbunelui şi oţelului" şi la falimentara „Piaţă comună", datorită cărora economia belgiană a căzut victimă concurenţei vestgermane.

În fotografie: un miting de luptă la care au luat parte 10.000 de muncitori belgieni.

S. U. A. Şomajul bate recorduri în S.U.A. Oficial, se recunoaşte că în primele două luni ale acestui an numărul şomerilor totali — înregistraţi sau nu — s-a ridicat la 8.500.000, în timp ce numărul şomerilor parţiali cuprinde alte milioane de cetăţeni americani. La o recentă conferinţă de presă, preşedintele Eisenhower a ascultat în această privinţă şi părerea autorizată a lui William Reuther, vicepreşedintele Uniunii sindicatelor americane F.A.M. — C.S.I.: *„În faţa milioanelor de muncitori americani care n-au de lucru stau probleme grave şi urgente. Mulţi dintre ei au epuizat ajutoarele de şomaj* (despre care Eisenhower a declarat că nu mai este oportun să li se acorde — n.r.), *iar situaţia lor grea devine tot mai disperată".*

Preşedintele aceleiaşi uniuni sindicale, Meany, a atras atenţia preşedintelui Eisenhower că în situaţia dată *„trebuie să facem următoarea alegere: fie să mărim puterea de cumpărare a tuturor oamenilor din S.U.A., fie să împuşcăm 10 la sută din populaţie".*

În fotografie: muncitori de la Uzinele Ford, din Detroit (S.U.A.), părăsesc lucrul în masă pentru a participa la o acţiune de solidaritate cu cei aproape 400.000 şomeri din statul Michigan unde, după cum scrie ziarul „New York Times", *„se manifestă şomajul cel mai acut".*

ANGLIA. *„În prezent, cea mai mare problemă politică şi umană a Angliei este şomajul"* — scrie „Daily Mirror". Şi telegramele anunţă că, într-adevăr, în ianuarie şi februarie 1959 un milion de oameni au rămas fără lucru. Hotărîrea guvernului londonez de a închide 36 mine „nerentabile" a stîrnit un val de indignare în rîndurile muncitorilor din adîncuri. În apărarea celor 13.000 de mineri *„ameninţaţi cu moartea prin înfometare"* s-au ridicat tovarăşii lor de muncă şi de luptă. Marşul de protest organizat de delegaţiile de mineri trimişi la Londra să demonstreze în faţa Camerei Comunelor a fost un moment impresionant al luptei clasei muncitoare engleze. Pe pancartele manifestanţilor stă scris: *„Stop închiderii minelor!"; „Noi vrem de lucru!"*

FRANŢA. În faţa ofensivei patronale susţinute de autorităţi, muncitorimea franceză îşi strînge rîndurile. Multe din acţiunile de luptă organizate în ultima vreme au fost dirijate în comun de Confederaţia Generală a Muncii, Confederaţia Franceză a Muncitorilor Creştini şi Forţe Ouvrière.

Împotriva concedierilor în masă a muncitorilor de la Uzinele „Fives-Lille"

Lupta

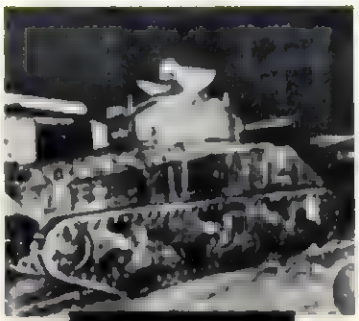

• CE SPUN FOTOGRAFIILE • CE SPUN FOTOGRAFIILE •

s-au ridicat 25.000 muncitori din diferite întreprinderi, care au declanșat greve și manifestații sub lozinciile: *„Să se renunțe la concedieri!"*; *„Vrem să ni se dea de lucru!"*

În fotografie: unul din mitingurile de protest contra licențierii muncitorilor de la „Fives-Lille".

JAPONIA.

În plină iarnă s-a dezlănțuit torentul de primăvară și în Japonia. La chemarea Consiliului general al sindicatelor japoneze care reunește aproape 4.000.000 de muncitori și funcționari, a început în toată țara tradiționala „Luptă de primăvară" împotriva ofensivei capitalului și pentru apărarea drepturilor celor ce muncesc.

În fotografie: un aspect al „Marșului spre Tokio", organizat în cadrul „Luptei de primăvară".

ARGENTINA.

Greva generală din Argentina a cuprins nu mai puțin de 62 uniuni sindicale, sprijinite și de alte organizații din afara lor. Zile în șir, întreaga activitate economică a țării a fost paralizată. Tancurile și dubele polițienești cutreierau străzile unde nu o dată au avut loc ciocniri sîngeroase. Corespondentul revistei germane „Zeit im Bild" a transmis de la Buenos Aires: *„Muncitorii sînt cuprinși de mînie pentru că, în cîteva săptămîni, prețurile mijloacelor de trai au crescut cu sută la sută. Ceea ce se petrece în aceste zile este de nedescris"*.

În fotografii: tancuri și dube polițienești patrulînd în cartierele muncitorești din Buenos Aires, în zilele grevei.

ITALIA.

Roma, Bologna, Florența, Milano, Napoli, regiunile nordice, Calabria și Sicilia cunoac forța și amploarea crescîndă a acțiunilor proletariatului italian militant. Minunata pildă de solidaritate de care a dat dovadă Florența luptătoare în apărarea celor concediați de la Uzinele „Galileo", ocuparea de către muncitori a Filaturii de bumbac din Nocera (lîngă Napoli), demonstrațiile de stradă din Milano, zădărnicirea demontării de către autorități a șantierelor navale din Ancona, puternica grevă a celor 3 milioane de muncitori agricoli și dijmași — iată doar cîteva dovezi ale forței proletariatului italian care, prin lupta sa neînduplecată, adîncește criza acută în care se află în prezent marele capital italian și exponenții lui politici. În fotografie: miting popular la Bologna, cu prilejul zilei de luptă generală pentru muncă, salarii mai bune și ajutoare.

R.F. GERMANĂ.

Economia vestgermană este cuprinsă de criză. Neliniștea domnește în rîndurile muncitorilor, care suportă din greu pacostea așa-zișelor „schimburi nelucrătoare", în cursul cărora muncitorii nu lucrează și nu primesc salariu. 15 milioane tone de cărbune stau nevîndute în Ruhr din pricina cărbunelui importat din străinătate, în special din S.U.A., pe baza înlăturării barierelor vamale între țările cuprinse în diferite „uniuni" occidentale. 60.000 de muncitori și tehnicieni au luat parte recent la marele miting din Bochum, în cadrul căruia s-a cerut ca Bonnul să renunțe la politica sa de pînă acum și să pună capăt importului de „cărbune străin". Minerii de la „Bochumer Verein" au manifestat sub lozinca: *„O săptămînă de 5 zile în locul concedierilor!"*

ORAȘUL FLORILOR și al

Cînd am intrat în Codlea, mirosea a pîine caldă; semn de belșug și prosperitate. Aroma pîinii proaspete, mai îmbietoare decît o invitație la banchet, se ridică parcă o dată cu ceața dimineții. Se dezvăluia orașul. Un oraș curat, cu case masive, rezemate pe contraforturi, cu acoperișuri țuguiate, cu porți uriașe de cetate — case care se împing una într-alta încă din Evul Mediu, case cu ziduri vopsite unele în culoarea cerului, altele în culoarea grîului copt. Clădiri mai mici în stil gotic, altele, mai mari, în baroc. Dincolo de ele — stilul modern al uzinelor, al blocurilor. Printre ele — asfalt și macadam.

Codlea, comună medievală, satul de la poalele Măgurei cunoscut pe vremuri doar pentru „aerul bun" și pentru crescătoriile de vulpi argintii, nu mai este ce a fost. S-a reprofilat. Nu i-a trebuit mult. Un singur deceniu, și fosta comună a devenit un oraș care respiră prin nu știu cîte coșuri de fabrică. Care expediază zilnic, cu trenul, cu avionul și cu mașinile, spre toate colțurile țării, zecile de produse ale fabricilor sale. Un oraș care și-a triplat populația, care are opt școli în loc de două cîte erau în '37, șaptezeci de învățători și profesori în loc de opt sau zece cîți erau înainte de puterea populară; care are un teatru într-o frumoasă casă de cultură raională și exact atîtea cluburi muncitorești cîte fabrici.

Dacă îndrăgiți într-adevăr florile, poftiți la Codlea! Aici e patria garoafelor. Nu o sută, nu o mie de flori pe o pajiște verde, ci milioane vei afla la Codlea. Milioane de garoafe care cresc nu numai primăvara, nu numai vara, ci și iarna. Iarna, cînd la doi pași de-aici, pe Omul sau pe Caraiman, zăpada e de cinci metri, cînd afară e viscol și mercurul termometrului coboară la minus 30°. Cresc și înfloresc în imense castele transparente.

Cei din Codlea descoperiseră mai de mult taina florilor. Dar garoafele, ortensiile și cyclamenele, care înfloreau pe-atunci în mici și rudimentare sere, nu aduceau nici un folos oamenilor care le semănau, răsădeau și îngrijeau. Redevența o trăgeau stăpînii de sere: furnizorii de flori ai pe veci răposatei curți regale.

Urmașii vechilor florari din Codlea au descoperit azi o altă taină a florilor: taina de a valorifica această bogăție a ținutului. Sfatul popular i-a ajutat, creînd aici o adevărată „industrie" a garoafelor. Florarii s-au specializat în școli, au devenit tehnicieni horticultori și unii chiar ingineri. Iar acum, în fiecare zi, de-aici, din Codlea, zboară spre florăriile din Capitală și din alte orașe din țară, ca și spre străinătate, zeci de lăzi cu garoafe, azalee, liliac și ortensii. Iarna și vara. Cei de-aici s-au luat la întrecere în fel de fel de exporții din străinătate, aducînd venituri importante statului.

„Fructexportul" nu este singurul furnizor pe țară de garoafe din Codlea. Sere mari și frumoase are și sfatul popular. Întreprinderea comunală agrozootehnică nu crește numai oi, purcei sau pui de găină, ci și garoafe. Un milion de garoafe aduc anual un venit în plus orașului. Iar țăranii colectiviști din Codlea să se fi lăsat mai prejos? Da' de unde! „Ce, noi nu putem crește garoafe? Mărim venitul colectivei; va crește venitul zilei-muncă!" — a spus într-o ședință colectivistul Gheorghe Ciolan. Propunerea făcută acum doi ani a prins viață. Azi, G.A.C. „7 Noiembrie" are sere moderne, țărani care s-au specializat. La sfîrșitul anului trecut, fiecărui colectivist i-a revenit cîte 32,80 lei pentru fiecare zi-muncă. O parte din acest venit l-au adus garoafele...

Dincolo de sere, de ținutul feeric al florilor, e cel al culorilor: „Colorom"-ul, cea mai mare fabrică de coloranți din țară. Oamenii scot aici nu flori colorate, ca vecinii lor din stînga și din dreapta, ci pulbere colorată. Smulg naturii, cu mașinile cele mai noi, cu știința cea mai avansată, peste o sută de nuanțe de culori — de la galbenul cel mai deschis la negrul cel mai profund. Coloranți pentru toate fabricile de țesături: pentru mătasea românească, pentru lîna românească, pentru bumbacul românesc. Și mai produce ceva foarte nou și foarte căutat: „romadermuri" — 27 de nuanțe de coloranți românești pentru fabricile de pielărie și marochinărie.

Pînă să vă explic cum și din ce se nasc coloranții — de la pliculețul „Galus" cu care gospodina își vopsește singură o rochie și pînă la culorile de pe cravata dv. — îngăduiți un scurt intermezzo. Aici, la Codlea, e mormîntul celui mai sinistru trust hitlerist: „I. G. Farbenindustrie". Pînă la schimbarea rînduielilor politice în țara noastră, întreaga industrie românească de textile și pielărie era tributară acestui trust. El stăpînea piața coloranților. O stăpînea prin exclusivitate și fraudă. Într-o clădire veche — o fostă moară care se mai vede și azi la Codlea — agenții lui I. G. Farben transformau mii de butoaie cu coloranți concentrați, aduși din Germania, în coloranți diluați. Le reambalau și le vindeau ca produs finit. Aceasta era singura operație care se făcea aici. De ce nu făceau lucrul acesta în Germania? Simplu: la mijloc era o fraudă. O enormă fraudă vamală care le aducea venituri uriașe. Taxele de import în Rominia pentru produse fabricate erau mult mai mari decît pentru materia primă concentrată. Un bătrîn meșter din fabrică își amintește de proporția fraudelor: la fiecare trei vagoane de coloranți, vîndute, două nu-i costau nimic pe hitleriști.

„Colorom"-ul a tras însă o palmă puternică trusturilor imperialiste care au exploatat și exploatează încă piața capitalistă. Cum? În cîțiva ani fabrica a-

1. „Colorom"-ul și-a inaugurat o nouă uzină termică.

2. Țesătoarea Vilma Pera vă prezintă produsul „Negura", realizat de Fabrica „Suveica" din Codlea.

3. Din butucii aceștia se vor naște mulți metri cubi de parchet pentru noile locuințe.

4. Duminică dimineața, la Casa de cultură raională.

5. La prăștii, sub cupola unui uriaș „castel de cristal".

CULORILOR

ceasta a dovedit că poate produce coloranți tot atît de buni ca și cei importați, și că poate acoperi 75% din necesarul intern de coloranți. Ba unele dintre sortimentele produse aci sînt și o marfă foarte căutată la export.

Pentru a se ajunge la aceasta a fost nevoie de o instalație perfecționată, de laboratoare moderne, de clădiri speciale, de multă inițiativă din partea chimiștilor, muncitorilor și inginerilor din Codlea. Materie primă? Naftalină și benzen. Ele dau o serie de semifabricate care, cuplîndu-se, duc la diferite culori. Unul din semifabricate e și anilina. Ei bine, știți care-i compoziția chimică a anilinei? Nitrobenzen + acid clorhidric + ... șpan de fontă. Da, n-am greșit. Șpan de la strung. (Se cunoaște cumva pe cravata dv? Nicidecum). De aceea, „Colorom"-ul

Reportaj de P. URSEANU

Fotografiile autorului

este unul din cei mai buni clienți de șpan. Într-un an consumă pînă la un milion și jumătate de kilograme.

Ce mai produce Codlea în afară de flori și culori? Multe! Doriți mobilă? O modernă fabrică confecționează aici dormitoare elegante. Fotoliul-pat „Măgura" este azi cea mai practică și căutată piesă din toate expozițiile de mobilă din țară. Maiștrii de la Fabrica „Măgura Codlei" sînt totdeauna gata să pornească o întrecere cu cei de la „Simo Géza" și pentru calitate, și pentru cantitate. În zece ani ei au transformat o făbricuță de scaune curbate și lăzi într-o întreprindere cu șapte sectoare. Unul din aceste sectoare e în sincron perfect cu Fabrica de autocamioane „Steagul Roșu". Fiecare mașină fabricată în Orașul Stalin primește aici, la Codlea, ultimul dichis: caroseria și cabina. Socotiți cîte mașini noi „Steagul Roșu" sînt fabricate în fiecare an și veți înțelege cît au de lucru meșterii lemnari.

... Pînzeturi? Dv., femeile, cunoașteți, desigur, calitatea produselor „Diana", „Negura" și pînza de bumbac țesută în fir dublu. Țesăturile acestea colorate și prețioase se nasc și ele aici, în Codlea, într-o țesătorie modernă. Le produc cîteva sute de fete venite nu de mult direct de la țară. De la sapă sau de la culesul viilor, ele au trecut de-a dreptul la războaie de țesut. S-au calificat, și acum fac artă din profesiunea lor.

... La F.A.T. (Fabrica de produse din tablă), în schimb, nu prea lucrează femei. E singura întreprindere din Codlea unde bărbații au aproape exclusivitate. Aici vagoane întregi de tablă sînt îndoite și sucite pînă ce fierul e transformat în zeci de produse. De la micile cîrlige pentru prins în pereți tuburile Bergman și pînă la consolele de care se agață firele de înaltă tensiune, sau de la bidoane la butoaie pentru combustibil — totul se produce cu forța ciocanului greu și a presei. Într-o duminică, am mai constatat ceva: orchestra fabricii a fost frenetic aplaudată de o sală plină a Casei de cultură.

... N-am uitat ceva? Ba da: o fabrică cu mai multe gatere. Ce produc ele? Să nu vă închipuiți că taie zi de zi scînduri obișnuite. Nu. Mii de metri de lemn de esență tare devin aici parchet. Pardoseală proaspătă pentru miile de apartamente noi care se construiesc acum în toate colțurile țării. Parchetul pe care veți călca poate și dv...

... Codlea mai are, totuși, încă o întreprindere: un centru mecanic. E drept, aici nu cresc garoafe, nu se construiesc fotolii-pat și nu se țes pînzeturi fine. Totuși, centrul mecanic își are meritele sale. A cîștigat recent o mare bătălie. Mecanicii au reparat și au pus la punct toate tractoarele și mașinile agricole încă înainte ca primăvara să se strecoare în Țara Bîrsei. Puteam deci să-i uit? Ar fi fost nedrept. Ar fi însemnat o subestimare a contribuției lor la lupta pentru rod bogat. Pentru grîu bun, mult și cu bobul mare. Grîu din cîmpia Bîrsei, din care se coc pîini mari cît roata carului, rumene ca arama și pline de aroma și parfumul acestui bogat ținut — țara unde grîul crește alături de garoafe.

SE CAUTĂ UN REPORTER

Schiță de Cornel BOZBICI

Ilustrații de Val MUNTEANU

Intr-o dimineață de iunie, la redacția ziarului „Lupta" veni un bărbat între două vîrste. Era ora șapte, oră foarte matinală pentru redactori, așa că, fără voia mea, fiind singur în birou, a trebuit să-i fac primirea de rigoare.

— Ne-ați adus o corespondență? — îl întrebai, amabil.

— Nu...

— Aveți de făcut vreo reclamație? — am insistat.

— Nu...

— Ați fost poate criticat pe nedrept? — am încercat să-l trag de limbă.

— Nu...

În fond, de ce îmi bat capul cu ursuzul ăsta, m-am gîndit, și l-am lăsat în pace, punîndu-i în brațe un teanc de ziare.

Răsfoind și eu presa de dimineață, îmi aruncam din cînd în cînd privirile spre dînsul, curios. Tocmai citisem viața lui Stanislavski și încercam, influențat de lectura cărții, să ghicesc, după înfățișare, gesturi și îmbrăcăminte, ce profesiune are. Dar capul lui mai mult mă încurcă în ipoteze: avea o față aspră, cu două riduri pronunțate care coborau de lîngă nas spre bărbie, ochii nemaipomenit de blînzi, umbriți de niște sprîncene mari și late, și chelie pînă la ceafă.

L-am lăsat totuși în plata domnului, cu gîndurile sale neexprimate și mi-am văzut de lectură. Simțeam însă cum ochii lui mă fixează neîncetat, mă disecă, mă cîntăresc, de parcă acum ar fi văzut pentru prima oară un gazetar. Mă amuzam la gîndul că, în curînd, o să vină secretarul de redacție și o să-l ia în primire. Și, într-adevăr, spre bucuria mea, ușa se deschise și intră secretarul.

— Bună-dimineața, prietene, hai noroc. Ai și venit ca o găină ouătoare la cuib, de dimineață! Gazetăria însă-i muncă de noapte. Vorba cîntecului: noaptea vesel, ziua trist!

Omul ascultă tirada puțin încurcat. Așteptam cu nerăbdare să văd ce urmează, dar secretarul, ridicînd sprîncenele, îmi zise:

— Băiete, azi avem galop! Pînă la douăsprezece îmi aduci o știre din sectorul cooperației, trei informații din uzine și un cartuș despre curățenia orașului. La revedere și s-auzim de bine!

Am plecat val-vîrtej fără să știu cine e omul și ce vrea. Cînd m-am întors, pe la ora două, nădușit și plin de praf cu blocnotesul doldora de informații, l-am găsit pe omul meu stînd la masă și fumînd.

— Gata? — se interesă el, amabil.

— Azi m-a alergat urît de tot, fir-ar al naibii! — îmi revărsai eu necazul,

— Și-n fiecare zi-i tot așa?...

— Cam... Dar ce vă ține atît de mult?

— Sînt angajat de azi la ziar... Îmi întinse mîna și se prezentă: Vasile Silvășan..

Ne-am împrietenit. Ne petreceam o mare parte din vreme colindînd împreună orașul și întreprinderile după știrile pe care ziarul le înghițea ca un moloh. În felul lui, era un om ciudat, cu capricii neașteptate și uluitoare. Pînă la venirea în redacție fusese mecanic de locomotivă, dar pasiunea pentru scris îl adusese în mijlocul nostru. Avea articolașe publicate mai în toate ziarele din Capitală, participase la congresul corespondenților voluntari și, uneori, mai scria și cîte o poezie. Se pare însă că ceea ce îl silise să renunțe la vechea lui meserie era o boală de stomac.

Silvășan se dovedi curînd mult mai îndemînatic decît aș fi sperat. Devenise un pivot al secției de informații și se descurca cu promptitudine în complicatele probleme ale terenului, de parcă ar fi fost reporter de cînd lumea și n-ar fi trăit cincisprezece ani pe locomotivă. În sfîrșit, un ziarist model...

După cîteva luni de la venirea lui, într-o dimineață de septembrie, cînd stam amîndoi și sorbeam obișnuita cafea neagră punînd la cale planul pentru ziua respectivă, îl chemă secretarul de redacție. Reveni agitat.

— O bombă! O adevărată bombă, frățioare! Se pregătește o mare acțiune.

Dar, apoi, se dezumflă dintr-o dată: numai să fie timp! — făcu el cuprins de gînduri. Se spune că va porni de la București un tren cu supratonaj — îmi explică. E prima încercare de acest fel și mi-a cerut un reportaj de șase file pentru pagina întîia a ziarului de mîine. Dar dacă n-a pornit? Cînd o să sosească? Și mi-l cere pînă la ora opt cel tîrziu. Fă-te luntre și punte, Silvășane...

Mie îmi venea să rîd; îngrijorarea îl făcuse tare caraghios. Mai tîrziu, abia după ce plecase, l-am înțeles: era la primul lui reportaj mai mare. Iar faptul că trebuia să-l facă tocmai în meseria lui de bază — munca ceferiștilor — îi amplifica emoția.

Pînă la ora nouă seara însă, Silvășan nu-și făcuse apariția. Tipografia bombarda redacția cu telefoane, secretarul de redacție se plimba nervos prin încăpere, o dactilografă chema necontenit gara, iar nevasta noului reporter, care îngrijorată de faptul că soțul ei nu mai dăduse pe acasă și venise la redacție să afle de soarta lui, sta într-un colț, mută.

— Nu e nici la morgă, nici la miliție — am anunțat eu după o jumătate de oră de cercetări telefonice.

— Nu e nici la gară — comunică dactilografa — iar trenul sosește în cîteva minute.

Secretarul sta, galben, în mijlocul biroului. Așteptam să izbucnească blestemele.

— Pleci la gară, băiete, și într-o oră vii cu reportajul — îl aud spunîndu-mi subit. Cu tipografia aranjez eu...

Liniile gării mă întîmpinară pustii. M-am repezit la șeful stației și aflai, cu ciudă, că trenul cu supratonaj plecase de mult. Stam trist și-l măsuram prostește pe șef și nu îndrăzneam să telefonez redacției să anunț că acțiunea noastră dăduse faliment. Ce zarvă o să fie mîine dimineață! Ei, am dat-o dracului de data asta!

A mai fost un tovarăș de la dv. pe la mine azi — mă trezi din amorțeală glasul șefului de gară.

— Cînd? La ce oră? — am strigat eu, spre uimirea șefului, care nu înțelegea de loc de ce sar așa dintr-o dată.

— Pe la unu... S-a interesat de sosirea trenului și a plecat. I-am spus să încerce pe seară, dar n-a mai venit.

Nu mai era nimic de făcut. Vrînd-nevrînd, va trebui să mă consolez. În fond, nici nu eram vinovat. Mă gîndeam însă cu amărăciune la bietul Silvășan. Unde s-o fi topit?

— Uite ce zic eu — începu șeful să mă sfătuiască, văzîndu-mă așa necăjit — mergi mata la depou și caută-l pe mecanicul Andrei. El a fost în schimb de experiență pe locomotiva care a remorcat trenul de la Teiuș pînă aici. Dacă te grăbești, mai ai timp să stai de vorbă cu dînsul...

Fie, o să-i iau un interviu.

Săream peste șinele depoului, gîfîind. Alergasem aproape trei kilometri și mă simțeam sfîrșit. Aș fi vrut să mă întind numai o clipă pe una din grămezile de cărbuni, să răsuflu și să potolesc bătăile nebunești ale inimii. Nu era însă chip. Am dat buzna în biroul dispecerului, sufocat de goană.

— Andrei e în remiza a opta, s-a defectat o mașină — mă informează dispecerul.

În hala mare a remizei un grup de muncitori încerca să monteze o bielă uriașă. Alți cîțiva, viriți sub locomotivă, lucrau de zor. L-am chemat deoparte pe tovarășul Andrei și l-am rugat să-mi spună părerile sale despre noua încercare de remorcare a

trenurilor cu supratonaj. Creionul îmi fugea pe hîrtie ca niciodată. Foile se umpleau una cîte una. Mă gîndeam că numai dacă o să-l transmit telefonic va putea să apară mîine, și am zbughit-o spre cabina dispecerului. Muncitorii terminaseră lucrul și plecau în grupuri. Și, deodată, aud un glas cunoscut. Asta-i bună! Strig:

— Silvășan!

Unul dintre oameni se apropie de mine. Era chiar el...

— Ce cauți noaptea pe-aici, frățioare?—mă întrebă bonom, nedumerit de prezența mea.

— Dar tu? Tu?...

— Păi, venii după-amiază să le fac cetățenilor o vizită, să mai aflu noutăți. Cînd colo, dau de dandanaua asta. N-am putut să-i las singuri. Acum cinci ani am avut și eu aceeași poveste cu biela. Dragă, locomotivele...

— Dar reportajul, omule? — țip cuprins de disperare, auzindu-l cum îmi povestește liniștit parcă am fi stat la taclale.

— Care reportaj, frate?

Îl privesc uimit. „Asta își bate joc de mine" — îmi zic. Abia pot să îngîn:

— ...Cu trenul de supratonaj...

— L-am telefonat acum o jumătate de oră direct la tipografie, lui Dobrescu. El e de serviciu... M-am gîndit că la redacție n-am să mai găsesc pe nimeni. Cum să-i fi lăsat pe oamenii ăștia singuri tocmai cînd zorul era mai mare?! Ei, dar văd, măi, băiete, că ești tare obosit. Cin-te pune să umbli noaptea pe-aici? Așteaptă două secunde pînă mă spăl și-om merge să bem o bere. În seara asta fac eu cinste...

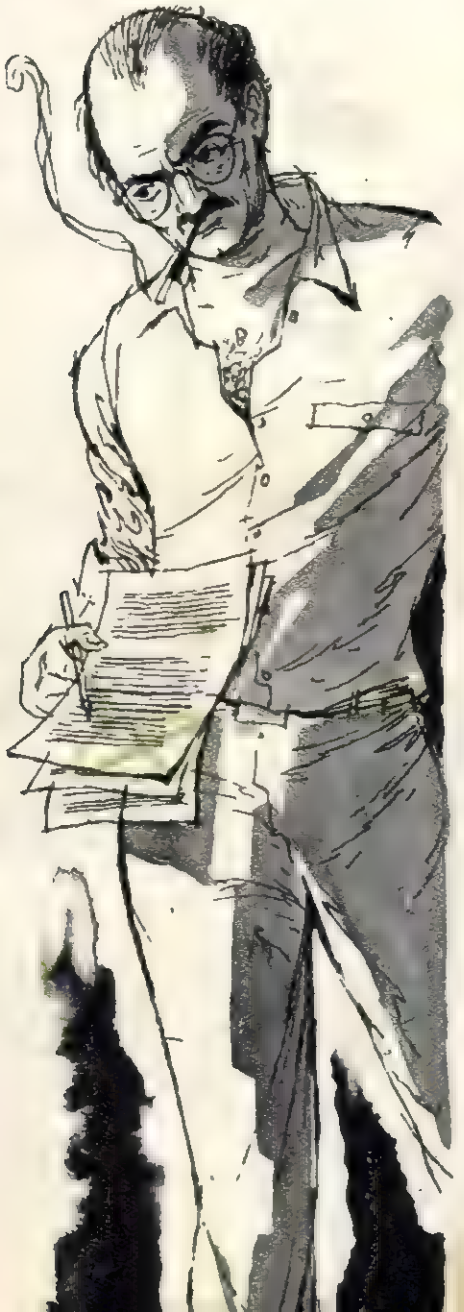

EXPOZIȚIA PERSONALĂ
a pictoriței Titina Călugăru

Titina Călugăru, lucrînd la una din ultimele sale picturi.

Roadele a trei luni de activitate estivală, expoziția pictoriței Titina Călugăru (sala din bulevardul Magheru) ne aduce totodată mărturia unui demers către spontaneitatea creației picturale. Într-adevăr, nici una din lucrările înfățișate în expoziție nu e rezultatul unei activități compoziționale de atelier, pe temeiul unor notații de teren. La stadiul în care o aflăm în expoziție, această pictură de șevalet a fost realizată la fața locului, sub imperiul emoției imediate, cu „sufletul în gură", în desfășurarea unei întreceri pe arie sau a unei serbări cîmpenești de 23 August. Părăsind speculațiile, prea cerebrale uneori, de atelier, pictorița Titina Călugăru a pornit la drum, în vara ce a trecut, către nordul Moldovei, dornică să-și împrospăteze penelul la sugestia cerului de cobalt și a veșmintelor moldovenești, de culori îndrăznețe contrastante, dornică, mai ales, să regăsească, la contactul cu noile forme de viață din satele colectivizate, facultatea de a crea spontan o pictură vitală.

Se află în expoziție și un alt ciclu, pe care i-am putea intitula ciclul „Copilăriei unui netrebnic". Într-adevăr, încursiunea pictoriței în noua lume a satului s-a făcut cu escală la Dorohoi, în căutarea vestigiilor adolescenței lui Ion Călugăru. Toți acei direct sau mai puțin direct legați de amintirea marelui prozator român — Eleonora Istrati, popa Furtună și ultimele vlăstare ale familiei Călugăru — s-au perindat pe dinaintea șevaletului pictoriței. Ea a făcut operă de portretist, operă de istoriograf, dar și operă de pietate conjugală. Reținînd de aici cele două portrete ale „Pinei", nepoata lui Ion Călugăru, și seria compozițiilor de culoare „Adolescența", noi ne vom îndrepta atenția îndeosebi către ciclul de la Brăești. Acesta e cel mai important, nu numai din punct de vedere numeric, ci pentru că pictorița a găsit aici acea notă majoră, acea „jubilație a penelului" în căutarea căreia a pornit la drum.

De la Brăești, pictorița a adus o seamă de portrete de colectiviști, compoziții tematice, studii de copii și cîteva flori! Așternînd pe pînză culoarea simplă scoasă din tub, juxtapunînd cu o deosebită vervă și îndrăzneală coloristică tonuri vii și tranșante, utilizînd linia francă și simplificatoare, Titina Călugăru ne-a dăruit o imagine a lumii satului nostru de astăzi, a unei lumi mustind de seva încrederii în viață și a bucuriei de a trăi.

Ne oprim, cu asupra poticnirilor întregului ciclu, asupra unei compoziții de mici proporții: „Copii la serbarea de 23 August". E o adevărată probă de spontaneitate. Pictorița a realizat-o — după cum ne mărturisește — în douăsprezece minute, sub soarele arzător al unei exuberante manifestații cîmpenești de 23 August, pe cînd fanfara cînta, iar copiii veneau din cînd în cînd să-i smulgă din sac cîte o culoare. Ceva din prospețimea acestei sărbători populare a trecut direct pe pînză, și orice încercare de a-i pătrunde farmecul printr-o analiză a tehnicii se dovedește zadarnică și neputincioasă. Cîteva șiruri de copii, văzute în diagonală... O mare revărsare coloristică: de la stegulețele roșii la tichiuța verde-clorofilă a băiețelului din prim plan, de la pestelcea violet-diafană a unei fetițe la bluzița albastră a celei ce ține în brațe un porumbel. Copiii au flori, și florile răspîndite peste tot dau senzația căldurii și a verii.

„Nu mi-am pus nici o problemă de tehnică — spune tovarășa Titina Călugăru. Am spus ce-am văzut". Artista a reușit, într-adevăr, să transmită bucuria sărbătorii socialiste, exuberanța poporului eliberat. E operă lirică. E fapt de poezie.

Fructuoasă într-o întreagă serie de portrete și studii de copii și de flori, soluția creației spontane s-a dovedit, totuși, după părerea noastră, mai puțin eficace în marile compoziții tematice. „La arie", compoziție frumos concepută în mari planuri de culoare desfășurate în spirală, beneficiază în mai mică măsură de ritmul și convingătoarea avîntare a vieții pe care artista le-a obținut în alte lucrări. În „Ședința de primire a unei candidate de partid de la țară", pictorița a mers pe linia unei stilizări luminoase, de vitrou. Din păcate, figura centrală, candidata de partid, și poate întreg planul stîng al lucrării au rămas nerezolvate din punct de vedere plastic și, prin aceasta, schematice, reci.

Reținem, din bogata serie de portrete de la Brăești, mai cu seamă portretele familiei Otrocol și, în special, portretul colectivistei Lucreția Otrocol, deputată în Marea Adunare Națională. Prin noblețea ținutei, prin delicatețea coloristică, portretul Lucreției Otrocol pare că vine din lumea lui Toniza — o lume căreia i s-ar fi infuzat însă ceva unui puternic conținut social.

Aproape toate portretele Titinei Călugăru sînt interesante din punct de vedere pictural, deși nu toate ajung la aceeași profunzime de viziune. Uneori, ca în portretele „Gazdelor de la Brăești" sau în cel al „Candidatei de partid", artista, furată de propriul ei entuziasm la descoperirea tipului țăranului colectivist, a pictat violiniștii, optimismul, robustețea acestei lumi fără să ajungă însă la o individualizare psihologică. E greu de prevăzut dacă soluția spontaneității va rămîne ca o permanență în preocuparea Titinei Călugăru sau va avea doar rostul unei etape de reînnoire emoțională. E cert însă că experiența a fost rodnică. Titina Călugăru, punînd palma pe pămînt, a făcut o pictură vibrantă, vitală, sucuientă, pe măsura realităților sociale și umane care au inspirat-o.

Viorica FILIPOIU

Fotografii de S. STEINER

Titina Călugăru: „Copii la serbarea de 23 August"

OAMENII TRĂIESC MULTILATERAL

— REPORTAJ-ANCHETĂ —

Vreau să-l intervievez pe un muncitor. Îl aleg cu ochii. Nu-mi convine: își face manichiura în timpul producției. Îmi zic: iată o un dandy. Trec în altă secție. O fată îmbrăcată în halat alb îmi răspunde la salut, zîmbitoare și revorențioasă în același timp. Vreau s-o intervievez. Nici ea nu-mi convine. Și dumneaei își face manichiura în timpul producției. Ajung la clubul fabricii și-i rog pe bibliotecar să-mi dea o mînă de ajutor.

— Bine, omule, la fabrica dv. oamenii merg la manichiuristă în timpul producției?

Răspunsul lui e sec și neverosimil:

— Da.

Gîndesc: o fi și ăsta un dandy. Totuși, îl rog să-mi dea o mînă de ajutor în documentare. Mă conduce prin toate secțiile. La un moment dat, îmi șoptește:

— Vorbiți cu tovarășul ăsta. E fruntaș în producție.

Stau cîteva clipe pe gînduri. Apoi mă explic:

— Nu, frate! Nu aveau de vorbă cu ăsta. Acum un ceas, cînd am venit în fabrică, am vrut să-i iau un interviu și m-am răzgîndit: își făcea manichiura în timpul producției. Și dumneata m-aduci tocmai la el?

Bibliotecarul izbucnește în rîs.

— Aici își fac manichiura o mie de oameni în fiecare zi.

— De ce?

— Pîndică altmintri nu dăm producție de calitate. Aici e fabrică de ciorapi. Se lucrează cu fire ultrasubțiri. Acestea reclamă o mînă fină. Vă interesează ciorapii?

— Da, mă interesează ciorapii dar și activitatea culturală.

Aici vine toată lumea

Nu e vorba de un salon de dame, ci de o casă unde oamenii de toate vîrstele se apleacă peste paginile cărții tehnice și beletristice, în fiecare zi; e o casă unde tînărul care m-a condus prin secții — bibliotecarul — e înalt la rost dacă n-are în raft ultima noutate literară; e o casă unde oamenii discută ultimele evenimente internaționale, unde sînt invitați profesori universitari să țină conferințe, unde se adună fetele din fabrică — foarte multe — să învețe, să vadă un film și să facă repetiții la brigada artistică. Ați ghicit care-i casa asta? E clubul de la „Adesgo".

După documentarea la club am notat: „aici e o bună activitate cultural-educativă". După un sondaj printre muncitori mi s-a spus că, într-adevăr, e bună, dar...

... Nu-i destul

Aceasta e, de altfel, și părerea Comitetului de întreprindere, care conduce nemijlocit activitatea clubului. Tovarășul Pavel Nicu, secretarul acestui comitet, sugerează:

— Trebuie orientată mai bine activitatea clubului. Anul trecut și acum chiar s-a mers într-o oarecare măsură prea mult pe latura artistică, neglijîndu-se activitatea educativă. Avem mulți fruntași. Prea puțin ne-am îngrijit de extinderea experienței lor. Sugerez conducerii clubului organizarea zilei fruntașului și inovatorului. Propun ca prima temă, în cadrul acestei zile: „Inovația care a adus cel mai mare randament întreprinderii".

Femeile — specificul fabricii

Elisabeta Neagoe revendică legitimitatea unui specific.

— Păi, trei sferturi din salariații de la „Adesgo" sînt femei.

— Și de ce ești supărată cînd sînt femei?

— Nu pe femei sînt supărată. Pe club. De ce nu se gîndesc tovarășii care răspund de activitatea clubului că *ar* obține rezultate și mai frumoase dacă s-ar ocupa și de femei.

— În ce sens?

— Bunăoară, pe noi ne interesează îndeosebi viața muncitoarelor din alte țări. Să ni se țină conferințe despre asta. Sînt multe muncitoare textiliste din țara noastră care au vizitat țări capitaliste și au văzut tragicul de mizerie al surorilor noastre. Eu, una, vreau o conferință de acest fel la clubul nostru.

Iar o tînără, Ioana Olaru, vrea

Dizertație despre căsnicie

— De ce?

— Pîndică așa se cuvine. Multe fete din fabrica noastră s-au măritat cu băieți de aci. Din fericire mai toate căsniciile astea s-au dovedit trainice. Cîteva, am auzit, din motive cu totul neînțelegînde, „scîrțîie" niței.

— E interesantă propunerea dumitale.

— Și educativă... Știți, eu sînt secretara U. T. M. din secția lenjerie. Ieri am fost confirmată candidată de partid. Și

Nu sînt împotriva filmelor...

răspunderea mea față de tovarășele de lucru a sporit...

Oamenii trebuie să crească drepți de la început

Tovarășul Traian Stătineanu e secretarul organizației U.T.M. pe fabrică.

— Am avut în fabrică doi tineri de care a trebuit să ne despărțim. Au fost sancționați și pe linie de organizație. Erau indisciplinați și făceau pe mahalagiii. Ce vreau să spun? Că pînă acum clubul nostru a-n reușit — deși are unele realizări frumoase — să se ocupe mai intens și mai eficient de educația comunistă a tineretului. Acest lucru trebuie remediat de îndată, pentru că oamenii trebuie să crească drepți de la început.

50% cinematograf

Gheorghe Tămăriuc e unul dintre „abonații" permanenți ai clubului.

— Nu sînt împotriva filmelor. Dar aici nu sînt de acord ca 50% din activitatea clubului să se reducă la vizionarea de filme. Mai vreau și conferințe despre situația internațională. Vreau să fim sprijiniți în străduințile noastre de a realiza cît mai multe economii. Aș avea și o propunere, care aș cere să i-ar ajuta pe tovarășii din conducerea clubului nostru.

— Vă rog.

— Să organizeze un schimb de experiență cu conducerea altor cluburi.

Și dumneavoastră ce vreți?

— Cicluri de conferințe pentru ridicarea nivelului profesional al muncitorilor și maiștrilor, urmate de un scurt film documentar, legat de problema expusă.

— Ce ce vă ocupați dv.?

— Sînt inginerul șef al uzinei.

— Tovarășa Maria Lang?

— Exact.

În problemele cheie

Are cuvîntul tovarășul Petre Cucu, secretarul organizației de bază P. M. R.

— Recent am discutat în cadrul biroului și cu tovarășii din Comitetul de întreprindere despre activitatea clubului nostru. S-a ajuns la concluzia că e necesar ca activitatea lui să slujească mai bine producția, că trebuie să intervină, prin diversele sale forme de activitate, în problemele cheie ale fabricii noastre. Să dau un exemplu. La noi lupta pentru economii și pentru reducerea consumului specific sînt pe prim-plan. Ce ce ne-a ajutat clubul în acest sens?

Avem o echipă de teatru formată în exclusivitate din muncitori. Multe din piesele pe care le-a prezentat s-au bucurat de un deosebit succes. De ce nu prezintă însă echipa de teatru a clubului piese mai mici, într-un act?

— Sînt cam puține.

— I-am rugă pe tovarășii scriitori să-și facă autocritica prin fapte, în acest sens.

La sfîrșitul documentării l-am căutat pe directorul clubului, tovarășul Dumitru Bruno, pentru a-i comunica părerile muncitorilor privitoare la activitatea cultural-educativă. Nu l-am găsit. Nu-i nimic. Tot ce voiam să-i comunic am lăsat-o în reportajul de față.

G. CIUDAN

Fotografii de G. AGAPIAN

La biblioteca clubului.

Muncitorii întreprinderii „Adesgo" au un club cu care se pot mîndri.

SCRIITORI ȘI CĂRȚI

„UTOPIA" LUI THOMAS MORUS

„...Oricum, scumpe Morus, ca să-ți spun adevărul adevărat, așa cum mă înfățișează cugetul meu, acolo unde domnește dreptul de proprietate și unde totul se măsoară cu bani, statul nu va fi niciodată cârmuit nici pe calea dreptății și nici pe aceea a fericirii; afară numai dacă tu crezi că domnește dreptatea acolo unde lucrurile cele mai de seamă încap pe mâna celor mai ticăloși, sau că trăiul e fericit acolo unde toate bunurile sînt împărțite între cîțiva oameni, foarte puțini la număr..., pe cînd ceilalți trăiesc de-a dreptul în cea mai cruntă mizerie..."

Rîndurile acestea, exprimînd o idee clară și categorică despre caracterul proprietății private și necesitatea desființării ei, sînt desprinse dintr-o carte care a văzut lumina tiparului întîia dată în Belgia, acum aproape patru sute cincisezeci de ani, în 1516, și care apare acum în românește la Editura Științifică. Cartea aparține englezului Thomas Morus (1478-1535), a fost scrisă în latinește și se intitulează *Utopia*.

Thomas Morus este cel mai de seamă umanist al Angliei din secolul al XVI-lea, inițiind precursor în vremurile moderne al socialismului științific și, în sfîrșit, acela de la care se trage denumirea de „socialism utopic" dată concepțiilor premarxiste înaintate privitoare la viitoarea organizare socială. Preocupările sale umanistice, întinsa lui cultură clasică, „intelectualitatea" lui multilaterală nu l-au determinat să stea departe de frămîntările sociale. El ajunge, datorită faimei lui de cărturar înțelept, să fie solicitat în slujbe oficiale și mînge, după rege, cea mai înaltă treaptă a conducerii în stat: lord-cancelar. Dar, om de neclintime intransigență, intră în conflict cu regele, demisionează tocmai cînd acesta ar fi avut mai multă nevoie de dînsul și astfel își atrage ura monarhului care, învinuindu-l un proces, îl condamnă la decapitare. Morus este executat, după o aspră detențiune în ventiul Turn al Londrei.

Opera lui Thomas Morus este bogată și variată. Dar cele mai însemnate și cele mai populare scrieri ale sale sînt: *Istoria regelui Richard al III-lea* — care zugrăvește uneltirile sîngeroase puse la cale de acest monarh pentru dobîndirea puterii și care l-au inspirat pe Shakespeare să scrie puternica sa dramă istorică — și această *Utopie*.

Ce anume a făcut populară această carte pe care și azi o citești cu deosebit interes? Fără îndoială că *Utopia* are și calități literare: povestirea e curivă, vioaie, pasionantă; dialogul dintre autor și călătorul Rafael Hythlodeus este condus cu măiestrie, dialectic. De asemenea, fără îndoială că descrierea fantezistă a unei țări ideale a constituit totdeauna pentru cititorul ce visa o lume mai bună un puternic punct de atracție. Totuși, nu acestea, sau nu numai acestea fac interesantă lucrarea lui Morus; conținutul de idei, nou și îndrăznel, referitor la stările sociale, e acela care dă vigoare *Utopiei*.

Întîia parte a cărții este închinată criticii deschise a regimului existent atunci în Anglia. Morus critică îndeosebi pe „principii" feudali care sînt preocupați de răsboaiele lor de jaf, aristocrația feudală parazitară și exploatatoare, armatele de cucerire, socotite și ele, pe drept cuvînt, parazitare; justiția pusă în slujba clasei exploatatoare, care este inumană, extrem de aspră cu sărăcimea. În același timp, este glorificată pacea. Cu partea a doua a cărții intrăm în descrierea insulei necunoscute, unde sînt în floare: dreptatea socială, libertățile publice, munca echitabil distribuită, bunurile materiale comune societății întregi, viața colectivă etc. și unde mai ales exploatarea și parazitismul sînt nimicite de noua și buna orînduire.

Desigur, Thomas Morus n-a avut posibilitatea să întrevadă realizarea practică a „viselor" sale sociale și politice printr-o răsturnare revoluționară pe care avea s-o aducă dezvoltarea proletariatului, călăuzit, în lupta lui de clasă, de către învățătura genială a marxism-leninismului. „Dar — așa cum arată academicianul V.P. Volghin în introducerea la ediția sovietică a *Utopiei*, pe care o reproducе și ediția noastră — printre primii vestitori ai principiului comunității de avere, T. Morus ocupă un loc excepțional". Și tocmai conținutul de idei înaintate face din cartea lui o lectură interesantă și pentru cititorii zilelor noastre.

S. LASCU

UN PREȚIOS DOCUMENT LITERAR

Victor Vințu se dovedește prin noua lui carte, **La masa de lucru** *(Dialoguri despre literatură), același talentat și inteligent reporter pe care l-am văzut afirmîndu-se în ultimii ani.*

Un amplu reportaj despre Moscova, la începutul cărții, și un altul despre Leningrad, la sfîrșitul ei, bogate în însemnări istorice, urbanistice, sociale, culturale constituie un izbutit cadru pentru a înfățișa „Dialogurile despre literatură" pe care autorul le-a avut cu unii reprezentanți de seamă ai literaturii și artei sovietice, precum: Ilya Ehrenburg, M. Isahovski, N. Pogodin, V. Kataev, B. Polevoi, K. Fedin, L. Leonov, M. Auezov, N. Ohlopkov. În convorbirile cu aceștia, reporterul caută să le afle părerea despre acest realismului socialist, despre caracterul popular și partinic al acestei arte noi, despre problemele care preocupă pe artiștii sovietici, despre stilurile și formele artei lor etc. Sub acest unghi, interviurile luate de Victor Vințu constituie un aport substanțial la limpezirea unor probleme esențiale ale propriei noastre literaturi noi. Iată, bunăoară, această replică a lui Pogodin: „... în cadrul realismului socialist precumpănește spiritul revoluționar, perspectiva transformatoare asupra vieții. Și esențial pentru scriitorul realist-socialist este de a evidenția, de a surprinde, de a prevedea ceea ce învinge în viață. În asta constă, socotesc, rezolvarea justă a problemei perspectivei și a adevărului".

Unitatea de vederi asupra chestiunilor fundamentale și, îndeosebi, asupra caracterului partinic al artiștilor realismului socialist (explicabilă, firește, prin poziția ideologică unitară, partinică a artiștilor respectivi) apare cu atît mai impresionantă cu cît este realizată de oameni cu temperamente total diferite, cu biografii total deosebite între ele și uneori chiar cu opinii contradictorii asupra actului creației artistice. E un merit al reporterului acela că, încercînd să înfățișeze cît mai pregnant această impresionantă unitate în varietate, fixează opiniile respective prin conturarea fizionomiei spirituale a scriitorilor cu care dialoghează, dînd interviurilor sale o remarcabilă nuanță caracterologică — indiciu de maturizare artistică a reporterului.

Victor Vințu nu a oferit cititorilor săi un sec și abstract inventar de idei, ci imaginea unor creatori care luptă pentru triumful ideilor și care le aplică în activitatea lor, validînd în practică linia principiilor vii ale realismului socialist.

Vorbind despre maturizarea artistică a tînărului reporter, trebuie încă să-i atragem atenția că nu e-a debarasat de tolosirea, pe alocuri, a unei trăsături contorsionate, de notație care se vrea concisă dar devine uneori obscură.

La masa de lucru e un prețios document și prin ideile estetice consemnate, și prin valorile lui artistice ca reportaj literar.

Pompiliu CARAIOAN

ACTUALITĂȚI LITERARE

● COLECȚIA DE POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE editată de revista *Știință și Tehnică* a trecut de numărul 100. Este concludent pentru dezvoltarea genului științifico-fantastic în literatura noastră nouă, faptul că numai această colecție (fără să mai amintim de povestirile publicate de *Editura Tineretului* sau de alte publicații) a tipărit de 11 ori mai multe lucrări decît în toată literatura dinainte de 23 August. Au colaborat la această colecție acad. M. Sadoveanu, acad. V. Eftimiu și nu debutat un număr foarte mare de tineri cercetători științifici sau scriitori ca Crișan Făgeraș cu sucuienta povestire *O iubire în anul 41.042*, Ion Minsatu, autor al interesantei nuvele *Paradoxala aventură*, I. M. Ștefan, Radu Nor, M. Solomon, Mircea Bratcș și mulți alții.

● VOLUMUL II DE CRITICE AL LUI PAUL GEORGESCU, format din trei capitole *(Conversația cu Occidentul, În contemporaneitate* și *Cărți)* supune unei analise competente fenomenul literar contemporan din occident și din țara noastră. Numeroase studii și articole înmănunchiate în volum aduc o pledoarie convingătoare pentru triumful realismului socialist.

● SERGHEI MIHAILOVICI EISENSTEIN, regizor, publicist, pedagog, om de știință, desenator și scenarist, a muncit neobosit pentru gloria artei sovietice. Iată de ce întîmpinăm cu mult interes apariția volumului de *Articole alese* (Cartea Rusă) care înmănunchează o serie de însemnări deosebit de valoroase cu privire la dezvoltarea cinematografiei în genere și a celei sovietice în special. Studii ca *Tracul-Prezent-Viitor, Unica, Douăzeci, Caracterul organic și patosul în compoziția filmului „Cruciătorul Potemkin", Prin revoluție la artă, Prin artă la revoluție, Adevăratele căi ale invenției* ș.a. sînt mărturii concludente despre gîndirea îndrăzneață și talentul unui artist profund legat de destinul marelui popor sovietic.

O PICĂTURĂ DE CERNEALĂ

IONUȚ, SPUTNICUL ȘI... BUNICUL

de Otilia CAZIMIR

Cum ar putea să-și cheltuiască mai plăcut o scriitoare pentru copii „picătura de cerneală" decît scriind despre micii ei cititori și prieteni? (Deși pot să afirm, după atîția ani de strînsă și neîntreruptă legătură, că e mult mai ușor să ai de-a face cu oamenii mai mari decît cu copiii: aceștia din urmă îți dau mai mult de gîndit și nu poți să-i „duci" cu una, cu două).

Copiii de astăzi, copiii din era zborurilor în cosmos, nu mai seamănă de loc cu cei de altădată. De la „Domnul Goe" și pînă la prietenul meu Ionuț, de pildă, distanța în timp nu se mai poate măsura în decenii, ci de-a dreptul în secole.

Prietenul meu, Ionuț, nu e încă pionier: e prea mititel pentru această onoare. Totuși, a fost primit să lucreze în atelierul de mecanică al școlii, atît pentru că e foarte îndemînatec dar, mai ales, pentru că, deștept foc, știe grozav de multe „chestii" — cum zice el. De multe ori, Ionuț îmi servește drept piatră de încercare: ceea ce îi place lui, o să le placă, negreșit, și celor mai mici, și celor mai mari decît el. Fantezia lui, mînă în mînă cu spiritul lui practic, cumpănit, se mișcă pe o scară surprinzător de întinsă.

Zilele trecute am încercat să scriu ceva pentru copii, relativ la sputnici și la planeta artificială sovietică. Ceva pe măsura lor, care să-i și amuze, dar, în același timp, să-i și pregătească pentru înțelegerea științifică a acestor „zmei" cosmici.

Tocmai cînd terminasem povestea, s-a nimerit să treacă pe la noi Ionuț cu „Bubu". Bubu e bunicul și cel mai bun prieten al lui Ionuț: mititel, cam adus de spate și cu o șuviță albă care ar trebui să-i acopere chelia dar care îi cade veșnic peste gulerul surtucului de lustrină.

Am început să-i citesc lui Ionuț povestea cu cei trei lei-paralei și cu zmeul care-a plecat să ajungă „luna cu mîna și soarele cu picioarele". Ionuț asculta fericit, ba, la un moment dat, m-am pomenit că sare în sus și bate din palme.

— Ce-i cu tine, Ionuț? — l-am întrebat, nedumerită.

— Îmi pare bine... Că dacă a ajuns zmeul matale pînă-n lună, se cheamă că i-a făcut explozie și cea de-a doua rachetă!

Mi-am reluat lectura, dar fără chef. Mă simțeam depășită: povestea mea cu zmei zburători prin cosmos nu avea pentru Ionuț decît un interes pur literar...

La urmă, Ionuț m-a rugat, așa cum știe el să te roage ca să nu-i poți răspunde „nu", să-i împrumut povestea.

— Numa' pînă mîine... că-mi trebuie mie la ceva.

— Vrei să i-o arăți Nunuței? — l-am întrebat.

— Nu, că Nunuța știe... le-a spus la școala lor. Vreau să i-o explic și lui Bubu, că el nu știe!

Dar, în aceeași clipă, Ionuț și-a dat seama că, fără să vrea, și-a pus prietenul în stare de inferioritate. Și s-a grăbit să adauge, bîlbîindu-se puțin:

— Nu știe fiindcă... fiindcă... fiindcă-i mic, săracu'!

Colocviu muzical

De la apariţia primei suite romîneşti cu program, compusă de Mihail Jora în 1924, şi de la prima operă a lui Sabin Drăgoi (1926), componistica modernă romînească a crescut repede şi viguros pe tulpina cîntecului şi dansului autohton. Fructuoasa sinteză, cuprinzînd melosul naţional şi experienţa artei muzicale universale — realizată atît de măiestrit de neuitatul George Enescu — a aşezat şcoala naţională de muzică romînească la loc de cinste în viaţa muzicală contemporană.

Fără îndoială, sîntem încă, din acest punct de vedere, îndeajuns de tineri. Tocmai de aceea discuţiile, căutările şi soluţiile variate, privind forma şi conţinutul diferitelor genuri de muzică modernă, ocupă un loc important în preocupările compozitorilor noştri. Şi, evident, din aceste dezbateri creaţia muzicală nu are decît de cîştigat. Într-o vreme în care în occident respiraţia artistică se înăbuşe tot mai mult în mlaştinile formalismului muzicii decadente, străduinţa compozitorilor noştri pentru găsirea celor mai desăvîrşite forme de expresie nu poate decît să grăbească dezvoltarea creaţiei naţionale muzicale pe o linie realist-socialistă.

Anul 1959, ne-a împărtăşit maestrul Ion Dumitrescu, secretarul Uniunii Compozitorilor din R.P.R., se anunţă a fi extrem de fructuos pe tărîm componistic. Marea majoritate a membrilor Uniunii s-au anunţat cu lucrări inedite. În următoarele cîteva luni vom putea asculta în primă audiţie cantate, oratorii, concerte, simfonii, suite, producţii de muzică de cameră, opere, operete etc. O bună parte din ele sînt închinate celei de a cincisprezecea eliberări a patriei noastre, actului istoric de la 23 August.

Vom putea găsi mai jos unele din gîndurile ce animă în prezent pe creatorii noştri de muzică cultă.

TIBERIU BREDICEANU: „Melosul popular trebuie să stea la baza producţiilor noastre culte".

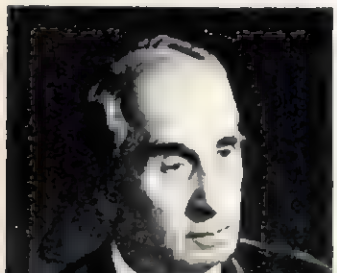

Cînd ai ajuns la o asemenea vîrstă şi ai în spate o activitate artistică rodnică dusă în folosul unei colectivităţi largi, bătrîneţea întîrzie să vină şi viaţa este la fel de frumoasă ca în cei mai tineri ani ai ei. Se pare că adevărul: o constituţie robustă şi sănătoasă prilejuieşte o muncă activă şi neîntreruptă, se poate aplica şi invers. La 82 de ani, artistul poporului Tiberiu Brediceanu se bucură de o vigoare trupească şi sufletească demnă de invidiat.

Monumentala activitate artistică a maestrului Brediceanu a împlinit şi ea frumoasa vîrstă de 65 de ani. Şase decenii şi jumătate, timp în care compozitorul nostru a sorbit cu dragoste din tezaurul folclorului naţional, valorificîndu-i întru totul formele de expresie.

— Mă întrebi la ce lucrez. În afară de prelucrări folcloristice, pregătesc în cinstea zilei de 23 August un studiu privind circa 850 de melodii populare inedite din Banat, păstrate în arhivele Institutului nostru de folclor şi care vor fi date publicităţii în curînd.

— Ce părere aveţi despre dezvoltarea muzicii moderne romîneşti?

— Foarte pe scurt: sînt mîndru că muzica noastră cultă s-a împlinit în atîtea compoziţii de valoare, scrise în spiritul muzicii populare naţionale. Tot ce s-a abătut de la această cale şi s-a lăsat influenţat de decadentismul muzicii atonale a fost supus, fatal, dispariţiei. Iată ce se petrece în apus, unde tinerii compozitori neagă literalmente tradiţia sănătoasă a înaintaşilor lor. Există acolo aberaţii componistice cu totul de neînţeles.

Compozitorii noştri au şi azi la dispoziţie un folclor naţional de o deosebită frumuseţe (În apus, folclorul ţărănesc a dispărut aproape cu totul). Tendinţa de urbanizare a satului nu l-a ştirbit, nu l-a alterat aproape de loc. El este şi azi la fel de valoros prin vechimea şi varietatea lui, ca acum 65 de ani, cînd îmi începeam eu activitatea de compozitor.

— Ce cuvînt adresaţi, prin revista „Flacăra", celor mai tineri reprezentanţi ai muzicii noastre moderne?

— Acelaşi pe care l-am repetat în întreaga mea viaţă: numai traducerea în formele muzicii culte a mesajului de viaţă şi gîndire al poporului nostru va asigura vitalitatea şi succesul public al producţiilor noastre muzicale.

ALFRED MENDELSOHN: „Munca asiduă poate face adevărate minuni".

Oamenii activi şi muncitori găsesc întotdeauna vreme şi pentru distracţii, discuţii, destindere. Dimpotrivă, cei inactivi şi dezordonaţi se plîng permanent de lipsă de timp, trăind sub teroarea orelor ce trec.

Maestrul Alfred Mendelsohn, cunoscut în lumea noastră muzicală ca un compozitor fecund, avînd multe sarcini profesionale şi obşteşti, îmi spune, la telefon:

— Îţi stau la dispoziţie două-trei ore, cît doreşti. Numai să fixăm cu precizie momentul începerii şi terminării discuţiilor noastre:

Am căzut de acord.

Şi iată-mă punîndu-i prima întrebare:

— Ce lucraţi în clipa de faţă?

— În primul rînd o simfonie cu cor pe versuri de Maria Banuş, închinată zilei de 23 August. În al doilea rînd, o operă avînd de asemenea ca subiect momentul istoric al eliberării. M-am înţeles cu libretistul meu, poetul Alexandru Andriţoiu, să dăm actului I o oarecare autonomie, în aşa fel ca să poată fi montat şi singur într-o eventuală reprezentaţie la 23 August.

— E vorba, aşadar, de o operă cu oameni din zilele noastre. Cu personaje care gîndesc, se mişcă, vorbesc, se îmbracă la fel ca toţi concetăţenii noştri contemporani?

— Exact. Nu va fi tocmai uşoară realizarea unui asemenea proiect. Spectatorul a fost întotdeauna obişnuit să vadă pe scenă

opere cu subiect luat din trecut. Pînă nu de mult, lucrul acesta constituia chiar o condiţie a genului. Gluck se inspiră din antichitate. Romanticii oglindesc Evul Mediu. Compozitorii veacului nostru înfăţişează perioada post şi preromantică. Muzicienii au creat o obişnuinţă publicului, publicul compozitorilor. E adevărat, există şi excepţii; ca să ne gîndim doar la „Traviata" lui Verdi, sau la operele compuse de Puccini şi Mascagni, care aduc pe scenă tipuri de eroi contemporani lor. Predomină, totuşi, inspiraţia din trecut.

— Şi în ce direcţie credeţi că

JOCUL DE ŞAH, SISSA BEN DAHIR ŞI UN CALCUL NOU

Regele Indiei, Shirham, se plictisea — spune legenda — iar preaplecatul său servitor, marele vizir Sissa ben Dahir, ca să-l scoată din gîndurile cele negre, a născocit jocul de şah şi l-a învăţat cum să-l joace.

Povestea, veche şi cunoscută, spune mai departe că Shirham, ca să-şi răsplătească vizirul, i-a făgăduit cîte-n lună şi-n stele. Mucalit, Sissa ben Dahir a cerut numai atît: pentru fiecare căsuţă a tablei de şah atîtea boabe de grîu, încît numărul acestora să fie mereu dublat cu fiecare pătrăţică. Iar pentru prima căsuţă, Sissa ben Dahir s-a mulţumit numai cu un bob. Un singur bob!

A rîs regele, a chemat sclavii şi a poruncit să i se aducă un sac de grîu. A început socoteala, dar nu i-a ajuns un sac. Nu au ajuns nici nouă, nici nouăzeci şi nouă.

Şi-au adunat învăţaţii frunţile şi au început să socotească. S-a dovedit că Sissa ben Dahir a cerut, nici mai mult nici mai puţin decît

18.446.744.073.709.551.615

boabe de grîu.

Atîta grîu, regele Shirham nu avea. Nici nu putea să aibă.

Mai mulţi iubitori de exactitate s-au apucat, la rîndul lor, după trecere lungă de vreme, să înfăţişeze cam ce înseamnă acest număr de boabe. Unul a fost de părere — spre pildă — că el reprezintă producţia mondială de grîu pe vreo două mii de ani. Altul afirma că pentru a fi putut transporta o asemenea cantitate cu mijloacele timpului, regelui Shirham i-ar fi trebuit două bilioane de cămile, înşirate într-o caravană lungă de cîteva miliarde de kilometri. Un al treilea a socotit că o asemenea recoltă s-ar putea culege de pe o suprafaţă egală cu 344.000.000.000 hectare.

344 miliarde de hectare! E ceva, cînd te gîndeşti că întreaga suprafaţă uscată a globului e de numai 13 miliarde!

Bietul Sissa ben Dahir nu şi-a primit niciodată răsplata. Regele Shirham s-a făcut de rîs. Generaţii după generaţii de matematicieni şi de statisticieni l-au dat în tărbacă de cîte ori au vrut să arate cît de circumspecţi trebuie să fim faţă de numere şi dezvoltarea lor.

Secole de-a rîndul aceste calcule au fost variabile. Cifrele au impresionat şi au speriat. Dar lumea merge înainte. Fenomene noi au apărut în istorie, în agricultură, în statistică. Au apărut în lume forţele socialismului, şi calculele vor trebui revizuite. Au apărut adevăruri noi.

E adevărat că fost două bilioane de cămile ar fi necesare pentru a căra grîul cerut de Sissa ben Dahir; e adevărat că numărul boabelor de grîu cerute de el a rămas format tot din 20 de cifre, dar calculul suprafeţei de pămînt după care s-ar putea obţine o asemenea recoltă s-a schimbat. Cînd forţele socialismului vor fi învins în întreaga lume, cînd experienţa agrotehnică a Uniunii Sovietice şi a Chinei socialiste se vor fi răspîndit pe întreg globul, suprafaţa necesară pentru obţinerea cantităţii de grîu cerute de Sissa ben Dahir va fi de numai 11 miliarde de hectare. 11 miliarde, în loc de 344! În loc să fie nevoie de o suprafaţă egală cu de 28 ori întreaga suprafaţă a continentelor, va fi de ajuns o suprafaţă mai mică cu 2 miliarde de hectare decît a aceloraşi continente. Se poate aşa ceva? Se poate. De mai mulţi ani, pe loturi experimentale, în China, folosindu-se experienţa agrotehnicii înaintate sovietice, s-au recoltat 84.000 kg de grîu la hectar, faţă de 1.700-1.800 cît au intrat în calculele anterioare.

84.000 faţă de 1.800! Sissa ben Dahir trebuia să se nască mai tîrziu cu multe secole. Ar fi dăruit jocul de şah popoarelor eliberate. Ar fi zîmbit în mustaţă, ar fi cerut răsplata. Şi popoarele globului, aşezate pe puterea lor, i-ar fi vorbit cam aşa:

— Sissa ben Dahir, tu ai glumit. Nu vei avea ce face cu atîta grîu. Dar de produs, noi îl vom produce. Vino, dacă îţi neapărat, cu vreo 80.000.000.000 autocamioane de zece tone — şi noi le vom umple ochi!

★

Notă

Pentru amatorii de matematici, care pînă acum nu au cunoscut „problema şahului", putem să arătăm că numărul de boabe de grîu pe care Sissa ben Dahir l-a cerut regelui Shirham se află din formula $2^{64}-1$, care, la rîndul ei, se deduce din $\frac{2^{64}\times 2-1}{2-1}$

E vorba de o progresie geometrică cu raţia 2, la care se cere suma tuturor termenilor.

va trebui să se îndrepte efortul dv. creator, ţinînd seama de particularitatea operei la care lucraţi?

— Va trebui, înainte de orice, să existe o cît mai strînsă legătură între libret şi muzică. Un subiect luat din zilele noastre trebuie să-şi afle un anumit limbaj muzical, în stare să exprime gînduri şi fapte contemporane zilelor ce le trăim. Dacă autorul ar găsi muzica doar aşa, plimbîndu-şi mîinile pe claviatura pianului şi, la sfîrşit, ar lipi-o de textul literar, s-ar naşte un travesti penibil, supus dezaprobării unanime.

— În altă ordine de idei, ce părere aveţi despre marele număr de lucrări anunţate în planul de creaţie al Uniunii?

— Cea mai bună! Numai printr-o muncă asiduă, înverşunată, aş zice, tînăra şcoală românească de muzică va izbuti să se cristalizeze în mod strălucit şi pe plan internaţional. Munca poate aduce şi în artă adevărate minuni. Să ne gîndim doar la R.P. Chineză. Compozitorii chinezi au ajuns, într-un timp-record, nu numai să înţeleagă şi să adîncească maniera componistică europeană, dar chiar să realizeze producţii merituoase în acest gen. L-am avut astă vară între noi pe pianistul Li Mincean. Băiatul acesta a izbutit, în cîţiva ani, să descifreze nu numai sensul şi configuraţia muzicii de tip european, dar chiar să strălucească interpretînd Rahmaninov, Liszt, Enescu. Da, o muncă asiduă, spre un ţel bine definit, poate face adevărate minuni.

TIBERIU OLAH:

„Soluţiile armonice oferite de melosul popular sînt inepuizabile".

Speranţele în tînăra noastră generaţie de compozitori sînt întemeiate. Formele de inovaţie muzicală, patosul şi căutările curajoase, elemente specifice creatorilor tineri, se dezvoltă azi în conformitate cu cerinţele unei arte realiste şi în strînsă legătură cu întreaga moştenire artistică, cultă şi populară.

— Între noi, cei tineri, şi generaţiile de compozitori mai vîrstnici a existat totă vremea o colaborare strînsă. Mesajul artistic a fost, ca să zic aşa, luat din mers — ne spune compozitorul Tiberiu Olah.

— Există, totuşi, şi la noi forme de expresie care au fost abordate în primul rînd de pleiada tinerilor compozitori.

— Vă referiţi, desigur, la programatism.

— Exact.

— Sînt între totul de partea muzicii cu program. În prezent, compun şi eu un oratoriu în cinstea zilei de 23 August. Patosul revoluţionar, specific versurilor scrise de Maiakovski (de la care am pornit) vo reuşi, sper, să transmită şi partiturii mele elanul necesar unei cantate care oglindeşte realitatea zilelor ce le trăim. Oratoriul se va termina cu o prefigurare a marilor cuceriri ale viitorului. Muzica programatică prilejuieşte o mai serioasă oglindire a realităţilor noi pe care le trăim. Şi e mai accesibilă maselor de ascultători. Dar nu e necesar ca muzica să urmeze pas cu pas, literă cu literă, textul libretistului.

— V-am ruga să fiţi puţin mai explicit.

— Există, ca să zic aşa, un soi de naturalism muzical. În acest caz autorul caută corespondente melodice şi armonice pentru fiecare amănunt al textului literar. Or, muzica are posibilităţile ei de expresie pe care nu le au, poate, nici literatura, nici pictura. Ea trebuie să interpreteze textul literar, nu să-i copieze amănuntele, traducîndu-le în limbajul muzical.

— Se poate stabili în această privinţă o asemănare între decupajul pe care-l face regizorul de film şi munca compozitorului de muzică cu program.

— Întocmai. Regizorul care transplantează pe ecran bucăţi întregi dintr-o nuvelă, să zicem — fără să aleagă ceea ce este cu adevărat filmic — va realiza o operă hibridă. Compozitorul care nu ştie să aleagă, dintr-un poem, de pildă, părţile susceptibile cu adevărat unei interpretări muzicale — se va sufoca în corsetul naturalismului şi pedantismului.

— Ce consideraţi, în altă ordine de idei, că trebuie să preocupe în mai mare măsură munca tinerilor noştri creatori?

— Există în Bucureşti un admirabil Institut de folclor. Ar trebui să fie mai serios luate în studiu comorile de aci. Personal, nu cunosc de loc studii asupra ritmicii populare. Folclorul nostru mai ascunde încă numeroase posibilităţi de expresie pentru muzica cultă.

Tiberiu Olah se aşază în clipa aceasta la pian.

— Iată un mod compus din cinci note, straniu pentru urechea obişnuită cu muzica simfonică a altor ţări. El se află la baza unui cîntec popular din regiunea Oradea.

Şi, în continuare, îmi demonstrează cîteva din soluţiile armonice obţinute prin combinarea celor cinci tonuri. Apoi, a încheiat:

— Crede-mă, acesta e doar un singur exemplu.

Liviu MAIOR

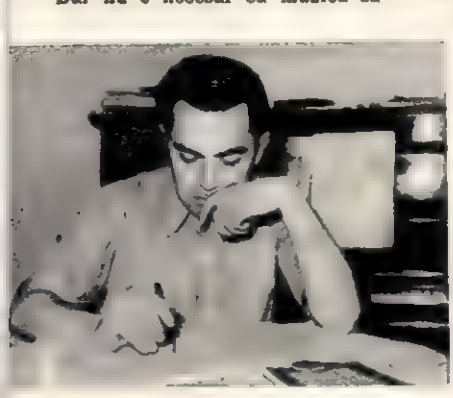

FĂCĂTOAREA DE MINUNI

Nici n-am apucat a mă aşeza bine în scaun, că soră-mea, pe care n-o văzusem de vreo doi ani, mi-a şi pus în faţă nişte caiete albastre, poruncindu-mi:

— Citeşte!

— Stai, frate, că eu...

— Citeşte! — mi-a poruncit şi cumnatul meu, din fotoliul în care era cufundat, cu o voce care nu mai admitea replică.

— Noi cum citim?! — a adăugat, dojenitoare, soră-mea. Citeşte, că poate s-o mai îndura cerul şi de tine!

Am început a citi: „Noi luvam întru tot şi ducem pre tine, să nu capul doară, să fie la tine patruzeci lumînări şi să cumpere tu luvind laudă pentru inima lui sfîntului care nouă, femeia lui a dat... Tu face nimica nu poţi fără cadoul pe care noi luvam de la tine pentru sfîntu: grîu, făină, faţă de masă şi lei 300!"

În fotoliul lui, cumnatul meu citea tare: „Noi luvam pe tine şi gheneral director facem cînd sfîntul porunceşte la noi, luni două ai tu să aştepţi şi doi domnului iarăşi cadou 12 tacîmuri pentru sfînta masă, cumpăraţi voi la ele şi aduceţi la noi".

Iar soră-mea lîngă sobă: „Tu păcat gîndind că femeia sfîntă, nu sfîntă este. Păcat făcut tu că şi vorbit în oraş despre dînsa. Nu-i voie vorbit de dînsa (probabil să nu afle miliţia! — observaţia mea, R. N.), că femeile limba lungă are, dar femeia sfîntă taie pe limba loc cu bicetem şi cu pedeapsă. Amin! Amin! Amin!"...

— Auzi, Ştefănel?! — s-a înspăimîntat soră-mea.

— Du-l ouăle, făcătoarei de minuni, nevastă, şi fă ce-ţi porunceşte!

— Staţi, oameni buni! — am intervenit eu. Voi v-aţi pierdut minţile!

— Vai, Ştefănel, spune-i să piece să nu ne ducă în ispită! — s-a rugat soră-mea.

— Lasă-l să se convingă şi el. Citeşte la pagina 25!

Am deschis la pagina 25 şi-am început a citi şi eu în gura mare ca cei aliţi doi: „Ascultă, tu care nu crezi în femeia sfîntă, vino la femeia sfîntă, roagă-te la ea şi dumnezeu bucuriu ţie va da. Nu vorbi nimic că nu-i voie de vorbit. Femeia sfîntă cheamă fulgere şi dă la tine! Sfîntul spune la bolnavi: duceţi-vă voi la femeia mea şi daţi cadou ei şi ea vindecă pre voi, dar ea tot trebuie trăiască pentru că munceşte pentru voi şi mare dragoste poartă vouă. Amin!"

...Şi era o babilonie în casă de... doamne miluieşte!... Ei, ce spun şi eu! Ere, cum să spun?... Amin, amin, amin şi aleluia!... Ei, dar ce-i comedia asta? Am şi început să vorbesc în argoul femeii sfinte?

— Cumnate — am izbucnit, la capătul puterilor — te ştiam om serios!

— Taci! — a sărit soră-mea. Nu ştii, că te pedepseşte!

— Cine?

— Femeia sfîntă!

— Dar mai daţi-o naibii pe femeia asta...

— Cruce de aur, Isuse Cristoase, iartă-l, că-i profan! — a prins a se văieta cumnatul meu.

— De mult o cunoşteţi? — am urmat eu.

— De un an!

— Şi de un an vă amestecaţi limbile în fiecare zi cu caietele astea?

— O, dac-ai vedea-o! A vindecat leproşi, ciumaţi, tuberculoşi, reumatici, vite, capre...

Am tuşit discret:

— Veni că leproşi, şi mai ales ciumaţi...

— Ştiu, ştiu, dar ea are vîrsta de 300 de ani.

— Extraordinar!

— Face minuni cum nu s-au mai văzut!

— Preţul?

— Depinde. Pentru Ştefănel am dat destul de mult. Dar face! Îl avansează de la contabil şef la director general.

★

„Femeia sfîntă" m-a primit în „cabinetul ei de lucru".

Fără prea multă vorbă mi-a umplut braţele cu un teanc de caiete albastre şi m-a trecut în altă încăpere unde se mai aflau nişte ţărance şi două orăşence.

— Citeşte şi dumneata! Caietele astea cuprind convorbirile mele cu sfîntul.

— Vorbiţi într-o limbă atît de stilizată amîndoi? — am întrebat eu.

— Vorbim sub stăpînirea „momentului divin"! — mi-a spus ea, şi a ieşit.

Prin urmare — mi-am zis eu — prima etapă: „îndoctrinarea" cu trăsnăile scrise de doamna sfîntă cînd n-are ce face.

A doua etapă aveam s-o trăim imediat:

— Ce eşti? Unde lucrezi? Ce venituri ai? Crezi în dumnezeu?

Etapa III: fixaren preţului şi stabilirea minunii.

M-am uitat la cele trei ţărance: aveau fiecare cîte-o desagă doldora la picioare... Orăşencele însă, tot schimbau şi iar schimbau între ele nişte bani.

Ţărancele aveau necazuri gospodăreşti: o vită bolnavă... Orăşencele, amîndouă, voiau cu orice preţ să-i divorţieze pe unul care... „vai, dragă, e adorabil!".

N-am avut curajul să deschid caietele albastre. Am ieşit, în schimb, într-un hol să fumez o ţigară. Şi-atunci am auzit nişte voci din bucătărie:

— Doamnă, m-au dat afară din serviciu.

— Nu-i nimic, sfîntul vede.

— Bine, dar ce-o să mănînc eu? Cu ce-o să mă îmbrac?

— Sfîntul are să te sfătuiască.

— Dumneavoastră m-aţi împiedicat să-mi văd de slujbă...

— Sfîntul a poruncit!

— M-aţi făcut serviciosa dv., pur şi simplu!

— Sfîntul îi pune la încercare pe oameni!

N-am mai putut răbda! Am intrat în bucătărie val-vîrtej:

— Ajunge, cucoană! Prea multe vrea sfîntul dumitale, după cum văd!

— Taci! — a ţipat faţa care vorbise pînă atunci. Te nenorocesc!

— Poftim, să mă nenorocească! — am replicat eu.

„Femeia sfîntă" s-a făcut albă ca varul.

— Sînteţi de la miliţie?... Iertare!...

★

Totuşi, nu pot încheia istoria aceasta fără să înşir „minunile" femeii sfinte. Iată-le: cumnatul meu a fost retrogradat din cauză că în loc să-şi vadă de treabă s-a apucat de „lecturi" ciudate şi s-a înfundat din cale-afară, iar soră-mea e în proces cu Cuînca, soţia unui fost pivoiner major, pe care a luat-o de cap urmînd directivele „femeii sfinte"... În plus, rugăciunile şi minunile femeii sfinte i-au costat: 600 lei bani gheaţă, 15 m pînză, 12 tacîmuri noi, lichior, prăjituri, fructe, piuu... zile-muncă... Rentabilă meserie, nu?!...

Fata care şi-a pierdut slujba s-a „trezit", bineînţeles, însă tot mai trage pomoasele „credinţei" ei; uneia dintre cele trei ţărance toţi i-a pierit vaca, măcar că femeia sfîntă s-a rugat fierbinte; iar cele două orăşence au venit să-şi ceară banii înapoi pentru că „adorabilul" n-a divorţat şi nici nu are poftă s-o facă.

Curat făcătoare de minuni! Nu-i aşa?.. Amin!

Radu NEGREA

P.S. Faptele relatate mai sus, chiar dacă nu s-au desfăşurat în întregime astfel, sînt perfect adevărate. Făcătoarea de minuni, care escrochează pe naivi, se numeşte Zibacinschi şi îşi are „cabinetul" pe strada Vorošilov, în oraşul Oradea. Facem această precizare nu pentru a-i face reclamă, ci pentru ca forurile în drept să-i acorde... consultaţia cuvenită

BEN-HUR CINECITTA ȘI 3000 DE ȘOMERI

UN GIACOMINO OARECARE ÎNTRE RECLAMA AMERICANĂ ȘI REALITATEA ITALIANĂ – ALȚI 3.000 DE GIACOMINO – MINISTRUL ȚINE O CUVÎNTARE – INTERVINE CELERE – CORNURILE CU LAPTE?

de Leonid SEBASTIAN

Să zicem că-i chemă Luigi. Sau preferați Giovani, ori Paolo? Mie mi-e indiferent. Să-i botezăm Giacomino, și așa să rămîie! Important de reținut este că Giacomino al nostru, fost lucrător la „Montecatini", este acum șomer. Și e șomer — să zicem — de un an și patru luni. E unul din cele poate două milioane de șomeri ai Italiei.

Locuiește cu familia sa într-o colibă săpată în pămînt. Poate cu greu vă vine a crede că-i cu putință așa ceva într-o țară civilizată. Citiți articolul statistic pe care l-a publicat nu de mult ziarul „Avanti!" și în care se arată că 300.000 de italieni trăiesc în asemenea colibe. Dar, mă rog, poate Giacomino al nostru nu face parte din cei 300.000. Poate face parte din cei 920.000 de italieni care locuiesc în pivnițe, poduri, magazii etc. Sau, în sfîrșit, o fi „privilegiat": e din rîndul celor 4.738.000 care dispun de o singură odaie în care trăiesc înșiruiți 4-5 oameni. Cifrele sînt luate nu numai din ziare italiene: sînt reproduse după statistici oficiale. Oricum o fi, e limpede că fostul lucrător de la „Montecatini" nu se poate bucura de o locuință mai omenească, deoarece un apartament acceptabil se închiriază cu 30.000 pînă la 50.000 lire pe lună, iar un lucrător — cînd nu-i șomer — cîștigă lunar cel mult cam de două ori suma asta. Dureroase cifre, șomer!

Nu e greu să ne închipuim viața pe care o duce șomerul Giacomino de un an și patru luni, de cînd bate la uși în căutare de lucru...

Dar să fim drepți. Șomajul, cît o fi el de cruzi, are și momente de... inițiă bucurie. Atunci cînd deschizi ziarul și la anunțuri, vezi că se caută un portar, sau un curier, sau poate chiar un lucrător de specialitatea ta. Se întîmplă rar în țara șomajului înfiptă cu pecinginea, dar se întîmplă. O, atunci începi să-ți faci planuri de viață și visele rozei și frumoase! O să fie angajat. În sfîrșit. Din primul salariu o să te cumpere Giannina și lui Filippetto, pe lîngă plînsu mare pentru toată familia, cîte un corn cu lapte și, poate că și el, Giacomino, o să bea un păhărel de „Cinzano". Se duce gîlgîi la adresa arătată în ziar. Acolo s-au și adunat cîteva sute de „amatori", adică tot șomeri. Unul e angajat. Care-o fi fericitul? Giacomino se întoarce acasă deznădăjduit, mai deznădăjduit decît înainte de a fi citit anunțul și de a fi început să autoreacă visurile atît de trandafirii...

Într-un an și patru luni de șomaj, povestea s-a repetat de cîteva ori.

Dar, iată, de data asta — gata! Nu mai încape îndoială că totul se va rezolva. E clar ca lumina zilei. Acum nu mai e vorba de un singur post de portar sau de curier. Acum se caută cîteva sute de oameni. Și se face o reclamă intensă, serioasă. Întreprinderea e americană. Și americanii își știu dați banii. E o întreprindere cinematografică. Pregătește, în Italia, un film grozav. Adică, mai precis, o nouă versiune a unui film mai vechi, care a-a bucurat cîndva de succes: Ben-Hur. Se caută, acum, figuranți. Filmul cere mulți figuranți. Cîteva sute. Poate chiar poate mie. Așa cel puțin se dă de înțeles în reclama americană și în anunțul care invită pe amatori să se prezinte la Cinecittà (Cetatea cinematografică de la Roma).

Printre „amatori" e și Giacomino. Firește, el este un muncitor calificat și a lucrat ani de zile la Uniunea de produse chimice „Montecatini". Ce legătură are el cu figurația în filme? Nici una — dar a-ce a face! Se zice că mulți, mulți pur și simplu de pe stradă, au ajuns chiar vedete de cinema. Nădejdile lui Giacomino au mers, desigur, pînă-acolo. Însă, în ce privește figurația, o să se descurce el. Nu-i mai prost decît alții. Trebuie să se descurce! Cînd, după cîte a auzit, figurația de filme se plătește bine. Așta, în genere. Dar cînd e vorba de americani, știu stat dați naibii: plătesc și mai bine. Cîștigul n-o să fie permanent — asta o știe. Dar o bucată de timp va cîștiga atît încît să-i ajungă, cu economie, pentru încă vreo cinci-șase luni.

E vesel și s-a înveselit. Își adună odraslele, pe Giannina și pe Filippetto:

— În curînd tata o să vă cumpere cîte un corn cu lapte.

Copiii ar vrea să creadă cu la spune tata, dar nu mai pot crede, fiindcă tata le-a mai făgăduit așa ceva de cîteva ori și nu s-a ținut de cuvînt. Dar, mai știi! Poate că de data asta... Pres e vesel tata cu să nu...

În sfîrșit, în ziua de cutare, la ora cutare, Giacomino s-a prezentat la Cinecittà ca să fie angajat ca figurant la scenele de masă ale filmului american Ben-Hur.

În fața porților cetății cinematografice, Giacomino al nostru se întîlnește cu peste trei mii de alți Giacomino. Bărbați, femei, tineri, fete. Adică șomeri. Adică flămînzi. Toți visează să se angajeze, toți cred cu tărie că vor fi angajați. Toți sînt optimiști.

Tot azi, la Cinecittà a fost invitat și ministrul bugetului de stat italian. Domnul ministru a ținut o cuvîntare în care a lăudat faptul măreț că o întreprindere americană de cinematograf turnează un film în Italia. De bună-seamă că toată această manifestare — îmbulzeala populcă a miilor de șomeri și ministrul care cuvîntează — a fost trasă în poză din diferite poziții. Pentru ca, a doua zi, să se poată vedea în ziare cum știe să lucreze o firmă americană în Italia. Altfel cum? Oare presa italiană nu trebuie să aibă și ea avantaje de pe urma turnării filmului american?...

Dar — zice un proverb italian: „după prînzaic, sfîntul rămîne păcălit". În împrejurarea pe care o povestesc aici, prînzaicul a fost cel organizat de negustorii de film sub președinția domnului ministru, iar sfîntul... sfîntul păcălit au fost cei peste 3.000 de șomeri care trăgeau nădejdile să devină figuranți. Pentru că domnul ministru a plecat, și prînzaicul s-a terminat. Șomerilor li s-au trîntit în nas porțile Cinecittei. Nici gînd de angajare. Pur și simplu, nici gînd!

Cînd, după plecarea domnului ministru, flămînzii plini de vise și de optimism au fost înștiințați că acum — gata! — pot și ei să se ducă pe la casele lor, mai întîi și-atît s-a făcut o tăcere de mormînt, fiindcă oamenii au rămas stupefiați. Apoi a început un freamăt ușor, care a crescut treptat. În sfîrșit, s-au auzit strigăte de protest și vociferări:

— Asta-i curată escrocherie!

— Nu figuranți în film, ci au făcut din noi figuranții domnului ministru!

— Și figuranți pentru reclama filmului dumnezeilor!

Așa vorbeau cei peste 3.000 de Giacomino, și indignarea și revolta lor creștea pe măsură ce, spuindu-și aceste, își dădeau seama că au fost trași pe sfoară, că au fost făcuți uneltele lansării publicitare a unui film american. Se vor întoarce acasă din nou cu mîna goală? O, asta încă nu-i nimic! Se vor întoarce cu sufletele terfelite, înjurîte! Bătaia de joc a fost crudă. De un cinism sfidător, animalic.

Șomerii nu se mai urnesc din fața porților. Și vociferează. Și ridică pumnii. Ce-i de făcut?

Simplu. E chemată, în grabă, poliția. Și poliția vine. În mașini. La aparatele mașinilor scrie clar: „Polizia" și, mai ales, „Celere", adică „rapidă". Poliția rapidă italiană este o admirabilă apărătoare a oamenilor de afaceri care își fac afacerile cinice în Italia.

Claxoane. Sirene. Hurult de mașini trecînd în goană.

Mulțimea are o mișcare de val mare. Freamătul crește. Crește și indignarea.

Pe scurt: treaba s-a soldat cu 9 răniți și 20 de arestați. Cetățeni, scriitori, revoltați, s-au împrăștiat.

Dincolo de ușile cetății cinematografice, businessmenii își freacă mîinile a satisfacție: au făcut o treabă bună.

★

Din colibă au ieșit către seară „în grup" Filippetto și Giannina. Se țin de mînă. Și-l așteaptă pe tata. Și, așteptîndu-l pe tata, ei așteaptă cornul cu lapte.

Dar Giacomino nu vine. E printre cei arestați și nici nu se știe cînd o să vină. În orice caz, acum, și cîtă vreme va fi reținut, tata are ce să mănînce. Măcar de-ar putea să le trimită și lor cîte ceva din „mîncarea" de la pușcărie...

"Prînzaicul" s-a terminat. Celelalte sfinte figurații sînt loviți și arestați. Pentru șomerii cocoșați acasă a fost sfîrșitul filmului.

ÎN CURÎND PE ECRANE

ESCADRILA „LILIACUL"

Povestind activitatea unei întreprinderi americane „particulare" de transport în jungla vietnameză, filmul german *Escadrila „Liliacul"* dezvăluie dedesubturile așa-zisei politici de neintervenție a Statelor Unite în războiul colonialist al Franței împotriva patrioților vietnamezi.

E adevărat că pentru generalul american Lee, escadrila „Liliacul", formată din piloți militari care se evidențiaseră bombardînd Hamburgul, Dresda și Berlinul, este, în primul rînd, o afacere, și încă una deosebit de bănoasă. Guvernul francez, prin reprezentantul său, spilcuitul colonel d'Allard, plătește foarte bine fiecare transport de răniți sau de medicamente pentru trupele sale coloniale, încercuite în jungla. Iar cînd e vorba de trupe și muniții, răsplata e considerabilă, ispititoare, chiar dacă aceasta contravine stipulațiilor contractului și pune în pericol viața piloților. Pe generalul îl interesează poate și zăcămintele de aramă, de zinc, de plumb și de wolfram, de grafit și safir, pe care speră să le poată exploata într-o zi. „Și, la urma urmei — gîndește el — oricum s-ar termina războiul, e bine să se afle pe aci americani!"

Printre oamenii săi, însă, a început să se strecoare îndoiala. Mercenari ai unei cauze străine, piloții văd zi după zi cum li se răresc rîndurile. Însăși Ruth Fiessy, frumoasa secretară și amanta a generalului, își dă seama de nesiguranța în care trăiește, și tînjește după o viață mai liniștită. Pilotul șef, Mitch Bryk, șatul și el de falsul eroism în care se complac colegii săi, de rolul abject pe care-l joacă, refuză să mai zboare pentru profiturile generalului Lee.

De altfel, zilele ocupației colonialiste sînt numărate. Forțele de eliberare dau lovituri mereu mai puternice trupelor mercenare străine. Chiar și în întreprinderea „particulară" a generalului Lee au pătruns patrioții vietnamezi: Dong, barmanul escadrilei, e de fapt un chimist evadat dintr-un lagăr de prizonieri, iar tînăra interpretă Thao, licențiată a Sorbonei, e și ea în legătură cu mișcarea de eliberare. În cele din urmă, ea îl cîștigă și pe pilotul Bryk pentru cauza dreaptă a poporului vietnamez...

Regizorul Erich Engel nu s-a lăsat ademenit de posibilitățile pe care le oferea decorul junglei indochineze pentru un film de aventuri. Palpitantă, într-adevăr, acțiunea captivează atenția, dar principalul interes al filmului *Escadrila „Liliacul"* constă în actualitatea sa politică, în lumina pe care o aruncă asupra culiselor războiului din Vietnam, asupra rolului jucat de businessmenii americani pretutindeni unde apar focare de război.

Pentru pilotul șef Mitch Bryk, întîlnirea cu interpreta vietnameză Thao este hotărîtoare (Kurt Pieritz și Nguyen Ti Hoa într-o scenă din filmul *Escadrila „Liliacul"*).

Scenă din filmul german *Escadrila „Liliacul"*.

UN CÎNTEC DIN CAVAL

Ce știți despre poporul Lahu? Puțin, nu-i așa? Cel mult că e una din nenumăratele naționalități care populează imensul continent chinez, undeva în sud, în muntoasa provincie Iunan.

Iată însă că acum ni se oferă o imagine vie a caracteristicilor acestui popor prin povestea filmată a deșteptării sale la viață. Ne-o istorisește filmul „Un cîntec din cavat", produs în studiouri cinematografice din Cian-ciun, în regia lui Iu Ien-fu.

Neam nefricat de vînători, poporul Lahu avusese mult de îndurat de pe urma regimului de teroare al Gomindanului. Cruda persecuție și discriminare națională nu putuseră înfrînge însă mîndria și spiritul de luptă ai fiilor săi. Ei își păstrau obiceiurile străvechi și se adunau la sărbători să cînte și să joace în sunetele instrumentelor populare.

Doi ani luptători a trăit Ha Tuo, singur, în adîncul junglei.

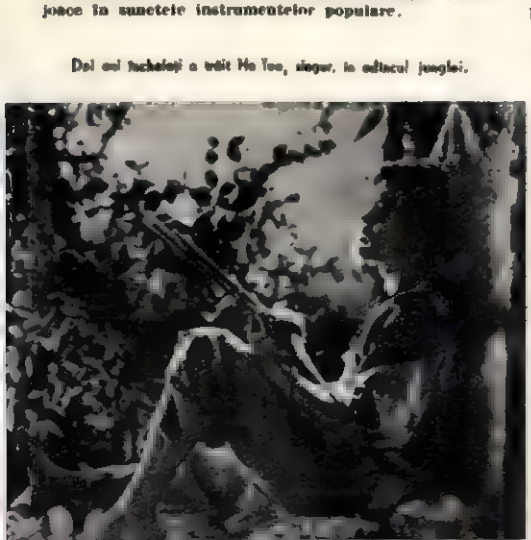

Una din aceste sărbători tradiționale îi oferă tînărului vînător Ha Tuo prilejul de a-și cînta iubirea pentru frumoasa Nava. Melodia ce se înalță din cavalul său o vrăjește pe tînăra fată. Dar fericirea îndrăgostiților și pașnica sărbătoare a poporului Lahu sînt brutal întrerupte de năvălirea oamenilor Gomindanului, o ceată de bandiți puși pe jaf și fărădelegi. Localnicii încearcă să se apere, dar lăncile și săgețile lor sînt neputincioase în fața carabinelor. Călăuziți de șeful de trib Ahi, bătrînii, femeile și copiii se adăpostesc în munți, în timp ce tinerii mai rezistă, retrăgîndu-se înspre junglă. Ei sînt însă încercuiți și nimiciți. Singur Ha Tuo izbutește să scape. Doi ani trăiește el ascuns în adîncurile junglei, pe jumătate sălbăticit. Numai dorul de răzbunare și amintirea frumoasei Nava îi mai dau puteri.

Anul 1949 a adus eliberarea Chinei. Poporul Lahu se bucură acum de drepturi egale cu toți cetățenii Republicii Populare Chineze. Satul renaște. Un grup de geologi a venit să prospecteze zăcăminte minerale. Bătrînul Ahi îi e călăuză prin desișurile junglei. Aci ei dau de urmele unui „om primitiv" și ajung pînă la adăpostul lui Ha Tuo, unde găsesc un cavat și cîteva bucăți din minereul pe care-l căutau. Dar cei doi ani de singurătate i-au întunecat mintea lui Ha Tuo. El nu are habar de ce s-a petrecut pe lume, de eliberarea care a adus poporului său fericirea. Fuge de oameni, se apără cu săgeți. Cînd se părea că nu mai e nimic de făcut, Nava îa cavalul din mîna lui Ahi și cîntă melodia care îi povestise cîndva despre dragostea lui Ha Tuo. Trezit la viață de chemarea dragostei, tînărul își revine în fire.

...Și iată că, după ani lungi de suferințe, îndrăgostiții sînt din nou împreună. Laolaltă cu întreg neamul Lahu, ei se bucură de libertate, de viața nouă care se construiește în Republica Populară Chineză.

TEATRU

SĂLBATICII

În felul lor, „Sălbaticii" din comedia lui Serghei Mihalkov s-au prins într-un joc de „Joc de-a vacanța": trei tineri bărbați sovietici — un diplomat, un medic veterinar și un fizician — au hotărît să-și consume vacanța în postură de Robinsoni Crusoe, lipsindu-se de orice companie umană și de orice binefacere a civilizației (în afară de... legumele concentrate în pilule și de serviciile „Moskvicitului"). Diferența între „jocul" tragic profesat la munte de eroii lui Mihail Sebastian și cel amuzant d-sfășurat pe țărmul mării de către „sălbaticii" lui Mihalkov constă nu în altitudinea geografică, ci în cea social-etică. Ștefan Valeriu și Corina s-au rupt cu voluptate, măcar pentru o lună, de aerul viciat al lumii burgheze și sorb cu satisfacția — desigur, limitată — a individualismului, oazonul visurilor lor de protestatari singuratici. Stepan, Vladien și Roman și-au propus o formulă năzdrăvană de concediu, în care să poată gusta cît mai din plin — după un an de rodnică activitate profesională — razele ultravioletе, briza sărată a mării, mîngîierea puternică a valurilor. Trezirea la realitate a eroilor lui Sebastian e tragică: jocul lor de-a vacanța s-a dovedit o fragilă iluzie. Cei trei tineri sovietici înțeleg că originala lor vacanță, de izolați nebărbieriți cu săptămînile, nu e numai imposibilă și inutilă dar, mai ales, total incomodă: apariția celor două fete le relevă frumusețea unei vacanțe petrecute în mijlocul oamenilor și, îndoseibi, în tovărășia unor tinere ce se dovedesc a corespunde întru totul idealurilor lor matrimoniale.

Și iată această spumoasă comedie-glumă pe scena Naționalului. Montînd-o, un comedian consacrat și-a încercat bagheta regizorală: Radu Beligan. Și dacă am admirat ceva, a fost, în primul rînd, faptul că actorul Beligan s-a obiectivizat și nu a căutat să impună interpreților piesei modalitățile sale comice. Ar fi existat primejdia ca actorii — și mă refer mai ales la interpreții rolurilor masculine — să urmeze prea fidel stilul de joc al regisorului-actor. Cu atît mai mult cu cît în tînăra generație de actori ai Naționalului nu avem încă o echipă de comici de valoarea celor maturi și poate că tentația de a-l imita pe Beligan ar fi putut încerca pe actorii distribuiți în „Sălbaticii". Fiecare interpret — Matei Gheorghiu, Victor Moldovan, Mihai Fotino — și-a realizat însă rolurile pe dimensiunile și specificul propriei personalități artistice, și poate tocmai de acesa reușita actoricească cea mai sigură îi aparține lui Mihai Fotino, a cărui vină de comedian se face puternic simțită în acest rol. Deși, din păcate, pînă în prezent a fost prea puțin folosit (și pe alocuri se resimte încă experiența sa redusă), tînărul actor intră în scenă dezinvolt, își păstrează tot timpul ținuta degajată și jocul natural, are un umor delicat, lipsit de ostentație și pe care știe să-l împletească firesc cu nuanțele lirice ale personajului (medicul veterinar Roman Liubeșkin). Matei Gheorghiu nu se simte însă la îndemînă în rolul lui Stepan Sundukov (e adevărat, cel mai sărac rol din piesă) și își construiește personajul monocord, fără a se strădui să scoată din el mai multă expresie. Cel de-al treilea „sălbatic", Vladien Rubakin, capătă în interpretarea lui Victor Moldovan un contur corect, o vivacitate pusă în surdină și un umor apijderea.

O surpriză plăcută în spectacol: apariția Evei Pătrășcanu-Anghelescu într-un personaj care îi cere să treacă de la rolurile de adolescentă sentimentală la cel al femeii „îndărătnice", voluntare, sigure de ea. Și trecerea aceasta a făcut-o cu o siguranță care dovedește că paleta ei interpretativă e mult mai bogată decît ne-au lăsat să vedem rolurile ei de pînă acum.

Și o surpriză mai puțin plăcută: Valeria Gagialov, una dintre actrițele tinere cel mai des distribuite în ultima vreme, mărturisește că nu are nimic comun cu comedia. Păcat!

Sanda FAUR-DIMA

Cuvinte încrucișate

DIN TIMP ÎN TIMP

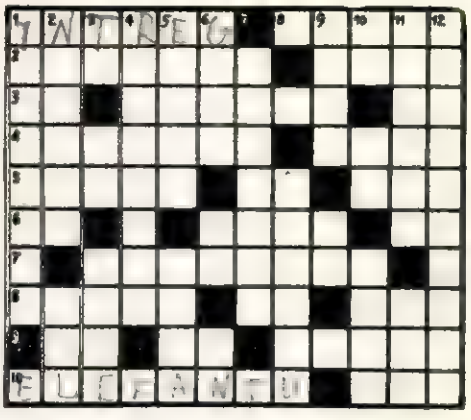

ORIZONTAL: 1) Timp de... un an, în fanfară — Tot timpul pe pământ. 2) În timp scurt — Se realizează în timp de un an și chiar mai din timp. 3) Obicei de pe timpuri — De la țară — Teodor Onescu. 4) Lumina pe timpuri străzile orașelor — Sortiment. 5) Capitala de pe timpuri a Argolidei — Pană — Timpul roșcov. 6) Pronume — Fabulist din timpuri străvechi — Rîmel! 7) Favorita din alte timpuri a sultanului. 8) Numele de pe timpuri al Zagrebului — Mihai Manolescu — Apă, care curge tot timpul. 9) Diftong — Vocala „a" dintr-un alfabet folosit în țara noastră pe timpuri — Aprinzătoare din timpuri trecute. 10) Angajat pe timp limitat — Conjuncție.

VERTICAL: 1) Fruct sau legumă timpurie. 2) Lăcuri de munte — Școlar neastîmpărat, din timpul lui Caragiale. 3) Jumătate de timp — Leg! — Cerealâ. 4) O bucată de timp. 5) Sosit la timp — Interjecție de pe timpuri a celor ajunși la strîmtoare. 6) Dramă de Ibsen — Pronume — Unitate de timp. 7) Ceva care se găsește doar în intervale lungi de timp. 8) Apare uneori în timpul somnului. 9) Presex (pop.) — Petre Constantinescu. 10) Bile! — Cel mai inteligent animal al tuturor timpurilor — Fluviu italian. 11) Un sfert de timp — Încă o dată. 12) Sferturi din timpul anului.

DEZLEGAREA JOCULUI „DE ZIUA FEMEII"

ORIZONTAL: 1) MARTIE — DA — ARTA. 2) UNI — MAME — ORE — L. 3) NU — TUȘ — MEDALII. 4) CĂMIN — ZERO — ERA. 5) IRAN — NOTORIU — T. 6) T — SCRIERI — E — AE. 7) OP — AIK — ISANOS. 8) AIA — PORUMBACU. 9) RC — BALAȘ — I — I — E. 10) ETC — NAN — ELI — SL. 11) URA — EGALITATE. 12) PRIMĂVARA — AMAN. 13) PACE — A — EMERITĂ.

SFATURI practice

ÎNGRIJIREA ÎMBRĂCĂMINȚII

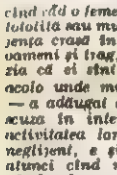

Ind văd un bărbat cu pantofii nelustruiți, cu urme de noroi pe manșetele pantalonilor, cu gulerul paltonului garnisit cu pele de găsime mă revolt — îmi spunea deunăzi o cunoștință — așa cum mă revolt și cînd văd o femeie cu îmbrăcămintea mototolită sau murdară. Mă revoltă neglijența crasă în care se complac acești oameni și trag, fără să vreau, concluzia că ei sînt la fel de neglijenți și acolo unde muncesc. Să nu-mi spui — a adăugat el — că unii își-ar găsi scuza în intemperiile iernii sau în activitatea lor excesivă. Nu. Cine e neglijent, e și vara, ca și iarna; și atunci cînd munceșle, ca și atunci cînd e în concediu.

Cînd m-am căsătorit — a continuat el — bărbatu-meu încerca uneori să se scuze cu aceleași argumente. Dar l-am făcut repede să înțeleagă că nu-i trebuie mai mult de cîteva minute, atunci cînd se dezbracă, să-și pună hainele pe umerar și pantofii pe șaiuri. L-am făcut să înțeleagă că nimic nu poate fi mai urît decît să îasă în oraș cu noroiul uscat pe haine sau pe pantofi, cînd e atît de ușor să prinzi mîna pe perie și să-și revizuiască aspectul îmbrăcămintii, înainte de a pleca. Cu ajutorul persistenței mele, în scurt timp a ajuns să execute aproape mecanic toate aceste operații de întreținere a îmbrăcămintii. După cum vezi, e chestie de obișnuință; lacune de educație din copilărie, pe care le poți corija oricînd.

— Știi, totuși, și unele defecțiuni care survin accidental — am observat eu — și care nu pot fi înlăturate atît de ușor.

— Vrei să spui că se poate întîmpla ca cineva să-și păteze costumul sau să piardă un nasture sau, în sfîrșit, să i se lustruiască stofa pe care o poartă. Ei bine, în cazurile acestea trebuie să intervină soția cu pricepereа ei. Orice s-ar spune, noi, femeile, știm mai bine cum să scoatem o pată sau cum se coase un nasture. După cum știm să scoatem luciul unei stofe, să curățăm mănușile sau să cîrpim un ciorap găurit. Totul e să nu neglijăm aceste mici defecțiuni atunci cînd le observăm. Căci, dacă le neglijăm, înseamnă că sîntem dintre aceleа care, la rîndul lor, ajung pe stradă cu hainele mototolite și pătate.

— Dar cărora hainelor cui revine? — am întrebat.

— Cred că cei mai indicați e să-și caute fiecare hainele sale. Excesul de căutat trebuie însă evitat pentru că, în cele din urmă, frecată prea mult cu fierul, orice stofă capătă lustru. Experiența mi-a dovedit, de altfel, că dacă punem regulat hainele pe umerar și pantalonii pe suport, stofa își revine peste noapte, dunga pantalonilor de asemenea, așa că nu va fi nevoie de călcat decît foarte rar.

IOSIANA

Știați că?...

...Datorită radio-foto-cardiogramei, una din ultimele descoperiri ale tehnicii medicale, un bolnav de inimă care se află la Roma sau la Paris poate fi ascultat de un specialist din Moscova sau chiar din New York fără să facă vreo deplasare?

...Blana cea mai rară, cea mai rezistentă și cea mai apreciată în toată lumea este a castorului de Kamciatka? Animalul acesta face parte din familia lutrului de mare, cu deosebirea că prezintă o blană mult mai frumoasă și mai călduroasă decît a lutrului obișnuit.

...Nu există piatră prețioasă în toată lumea care să nu se găsească în regiunea munților Ural? În plus, există aici unele pietre ca orietul, jaspul multicolor, crisolita galben-verzuie etc. care nu se găsesc în nici o altă parte a globului.

...Dintr-un metru cub de lemne se poate obține o cantitate de 160 kg de fire sintetice, adică atît cît ar trebui pentru fabricarea a 1500 metri de stofă sau a 4000 perechi de ciorapi?

...Una din cele mai vechi invenții ale omului este jucăria? Arheologii au descoperit, printre obiectele făcute de mîna omului în epoca de piatră, păpuși și figurine articulate, ale căror mișcări complexe l-ar putea amuza și pe un copil al vremurilor noastre.

...Observatorul astronomic de la Pulkovo posedă azi un aparat numit coronograf, cu care se poate studia spectrul solar cu toate razele lui, de la orice altitudine? Noul aparat este invenția Irinei Prokofieva, candidată în științele fizico-matematice, și oferă astronomilor posibilitatea studierii razelor spectrale verzi și roșii chiar de la nivelul mării — lucru care pînă acum nu era posibil decît la mari înălțimi.

...Ceapa, usturoiul și mușțarul prezintă aceleași proprietăți de combatere a microbilor ca și pinul alpin? Această, datorită unei substanțe particulare pe care o conțin — fitoncida — care e inofensivă pentru organismul omenesc dar nocivă pentru microbi. Descoperirea a fost făcută de savantul sovietic B. Tohin.

...Femeile obișnuiau să-și gătească coafura încă din epoca preistorică? După reconstituiri s-a putut vedea că „cochetele" epocii de piatră purtau pe cap ornamente făcute din frunze de palmier, din pene de păsări și din scoici. Iar unele din aceste ornamente sînt așa de meticulos lucrate, încît cercetătorii de azi se minunează ei înșiși cînd le descoperă.

...Un grup de arheologi submarini sovietici a descoperit, pe fundul strîmtorii Kerci, ruinele a două vechi orașe? Ce orașe au fost acestea și de cine au fost construite? — iată ceea ce caută să afle acum cercetătorii sovietici.

VÎNĂTOAREA SUBMARINĂ ȘI SURPRIZELE EI

Vînătoarea sub apă, pe care o practică și la noi numeroși amatori, este considerată în Uniunea Sovietică drept un nou sport și are acolo o campioană, pe Elena Voronkova. Sînt numeroși adepții acestui nou sport, care s-au organizat într-o secție specială a Clubului central al marinei sovietice. Ei se antrenează iarna în piscinele din Moscova și din alte orașe, iar vara pornesc să exploreze profunzimile necunoscute ale mărilor, pasionați atît după vînatul submarin cît și după descoperiri interesante din punct de vedere științific.

Înotînd cu ușurință datorită „labelor de gîscă" pe care și le fixează la picioare și putînd să rămînă timp îndelungat sub apă cu ajutorul măștilor și al tuburilor de oxigen, vînătorii submarini au prilejul să surprindă manifestări ale vieții acvatice care cu greu ar putea fi văzute altfel. Povestirile acestor sportivi despre cele văzute în adîncuri sînt extrem de interesante, cu atît mai mult cu cît explorările lor nu sînt lipsite de unele pericole neprevăzute.

Însăși campioana Voronkova povestește cum, la prima scufundare în Marea Neagră, undeva pe coasta Crimeei, s-a trezit în față cu un pește cu înfățișare ciudată. Avea aripioarele înotătoare cu totul altfel decît ale peștilor obișnuiți: înșirate de-o parte și de alta de-a lungul întregului corp. Cînd Voronkova a vrut să-l studieze mai de aproape, acesta a țîșnit pe lîngă ea cu o viteză de săgeată. A aflat mai tîrziu că a fost spre norocul ei că n-a atins-o, deoarece peștele respectiv nu era altul decît faimosul „drac de mare", care are tot corpul plin cu spini otrăvitori ce-i țin loc și de înotătoare. Rănile produse de acești spini sînt foarte dureroase și greu de vindecat.

O altă sportivă sovietică, Inga Sukenko, a dat o dată peste un fel de curcubeu submarin, care se mișca întocmai ca o reptilă uriașă, fără însă să se deplaseze din loc. Atrasă de frumusețea fermecătoare a culorilor, s-a apropiat prea mult și a leșit la suprafață cu arsuri serioase. Dăduse peste o meduză veninoasă, a cărei atingere provoacă exact efectul unei arsuri.

Asemenea accidente sînt însă extrem de rare pentru că, în cursurile teoretice de inițiere pe care le urmează, sportivii submarini sînt preveniți asupra unor atari primejdii.

POȘTA REDACȚIEI

DUMITRU MÎNDRU — Petroșani. Savanții și tehnicienii care se preocupă de progresul automatizării proceselor de muncă nu neglijează cîtuși de puțin sectorul minelor. În afara numeroaselor mecanizări parțiale pe care le cunoașteți, în Uniunea Sovietică s-a pus în construcție, în Kazahstan, o instalație minieră ultramodernă, prin care vor fi automatizate toate operațiile subterane. Întregul mecanism al instalației va fi dirijat de la un tablou de comandă aflat în exterior, iar controlul operațiilor executate de mașini va fi făcut cu ajutorul unor celule fotoelectrice. Așa că, după cum vedeți, în scurt timp omul nu va mai trebui să coboare în adîncuri decît pentru eventuala reparație a mecanismelor deregiate.

S. NOTIRA — Iași. Multe imagini de prisos. Finalul e convențional. Nu se poate publica.

MIRCEA GEORGESCU — Strehaia, reg. Craiova. Cu toată frecvența și banalitatea ei, furunculoasa este o afecțiune care nu trebuie neglijată. La nivelul feței — în special pe buza superioară sau pe nări — un furuncul poate avea consecințe foarte grave. De aceea e recomandabil să vă arătați unui medic și nu să vă tratați „băbește" — cum spuneți dumneavoastră. Cu atît mai mult cu cît mărturisiți că nu e prima oară cînd vă apar aceste furuncule, care s-ar putea să aibă la origine nu numai o „sensibilizare" a corpului, cum presupuneți, ci poate chiar un flegmon perinefritic sau mai știm noi ce alt focar microbian. Dar chiar dacă e vorba de o simplă sensibilizare a organismului, medicul va ști s-o trateze.

I. BURCĂ — Or. Stalin. Din păcate, ne-a sosit prea tîrziu. Poezia era publicabilă cu unele mici retușări. Prima parte a poeziei, mai ales, e realizată cu talent. Mai trimiteți, pe teme actuale.

MARCU GUTTMAN — Buhuși. Naufragiile datorite întîlnirilor cu ghețari în unele perioade ale anului sînt încă posibile dacă nu se ține seama că radarul și sonarul — cele două mijloace moderne de detectare — sînt supuse perturbațiilor electromagnetice ale atmosferei înconjurătoare. Așa se explică ciocnirea transatlanticului italian „Andrea Doria", în 2 iulie 1956, cu un aisberg uriaș, precum și recenta dramă a vasului danez „Hans Hedtoft", petrecută la 30 ianuarie anul acesta în Oceanul Atlantic. Singura soluție este să se cunoască coordonatele derivei acestor uriașe mase de gheață plutitoare și să se evite întîlnirea cu ele — lucru pe care-l studiază acum savanții sovietici care trasează faimoasa „Cale maritimă a nordului" dintre Murmansk și Vladivostok.

ILONA SIMCEA — Topliță. R.A.M. E necesar să curățați pomii fructiferi de uscături și de foile moarte rămase pe crăci, deoarece acestea constituie adăposturi pentru germenii a diferiți dăunători, care vor prinde viață o dată cu primăvara. Spoirea cu var a arborilor e mai mult o operație de efect decorativ decît o pavăză împotriva dăunătorilor. S-a constatat că, în afară de înlăturarea creșterii mușchiului pe trunchiurile pomilor, văruirea nu împiedică dezvoltarea nici unui alt parazit. Nu vă limitați deci la văruire, ci folosiți și alte preparate eficace pe care vi le poate recomanda agronomul din localitatea dv., care cunoaște natura dăunătorilor și combaterea lor pe specific.

RADU FELECAN. Comunicați-ne adresa pentru a vă putea transmite în scris părerea noastră.

V. VASILESCU, elev — Pitești. Timbrele care nu suportă spălarea sînt: primele emisiuni ale Rusiei, numerotate în catalogue de la 8 la 27, timbrele colorate în roș, violet și verde ale Marii Britanii și cele ale coloniilor engleze emise pînă în anul 1900. Pentru dezlipirea acestor timbre de pe plicuri, așezați-le cu spatele pe o hîrtie sugativă și umeziți cu un tampon de vată, înmuiat în apă, numai partea exterioară a sugativei. Umiditatea transmisă încet de sugativă va dezlipi timbrul fără să-i altereze culorile.

VERONICA VAL — București, raionul 1 Mai. Pînă prin anul 1871, Bucureștiul a fost iluminat cu „găzoale" (lămpi cu fitil și cu rezervor de tablă în care se punea petrol). S-a trecut apoi la iluminatul cu gaz aerian care, bineînțeles, c-a fost concesionat unei societăți străine (The British and Foreign Water and Gas Company Limited). Primul bec electric a apărut în București în anul 1882, în sala Teatrului Național. Curentul electric era generat de un motor instalat într-o baracă din apropiere care, de altfel, fusese cumpărat ca să lumineze și palatul regal.

ALDEA CONSTANTIN — Constanța. Materialul ar putea fi utilizat de brigăzile artistice de agitație, mai ales că forma lui se pretează la o interpretare scenică.

DE LA SCHIURI DE APĂ LA „SKIYAK"

Un campion austriac a inventat niște schiuri care permit navigarea fără remorcare. Sînt concepute mai ales pentru ape curgătoare repezi, au o formă hidraulică și lungimea unor schiuri obișnuite. Fiind goale pe dinăuntru și etanș prinse de picior, asigură o „coborîre" în picioare pe „pîrtiile" de apă cele mai dificile.

STICLA DEVINE OȚEL

În R.D.G. s-a pus la punct un material din fibră de sticlă și poliester care este mai rezistent decît oțelul și totodată mai ușor. Spre deosebire de oțel, care rezistă la o întindere de 6.400 kg pe cm², acesta are o rezistență de 9.200 kg. Noului material i se prevede un viitor strălucit, mai ales că nu e supus coroziunii, nu e atacat de benzină, de uleiuri sau de acizi și rezistă pînă la o temperatură de 250 grade.

NOU RECORD NAȚIONAL!

Duminică, 8 Martie, baza hipică „Gh. Gheorghiu-Dej".

Concursul dotat cu cupa „8 Martie" luase sfîrșit. Cu toate acestea nimeni nu părăsea hipodromul. Toți spectatorii observaseră că, în jurul unui obstacol ce depășea prin înălțime pe celelalte, se făceau pregătiri febrile. În centrul atenției — un om mic de statură, cu cizme înalte și cu cîteva cute ale grijii însemnate pe frunte. Era Vasile Pinciu, cunoscut de la alte numeroase concursuri hipice, și care, în urma deselor succese înregistrate pînă acum, se numără în rîndul meșterilor sportului.

Crainicul a anunțat că Vasile Pinciu, deținător al recordului național la înălțime pe teren acoperit cu 2,08 m, va face o tentativă pentru un nou record național închinat Zilei Internaționale a Femeii.

Un murmur în rîndul spectatorilor saluta această veste, lăsînd să se vadă, în același timp, interesul cu care era așteptată tentativa recordmenului nostru.

Acesta, în dreapta obstacolului, își exprima o oarecare îndoială:

— Terenul... De ei mi-e teamă. E alunecos și calul n-are siguranța piciorului.

... S-a mai bătătorit pămîntul, s-a mai presărat nisip și iată-l pe Pinciu la prima săritură de 1,95 m. Fireşte că a trecut-o.

Obstacolul este ridicat la 2,12 m. Emoția lui Pinciu este destul de vizibilă și nervozitatea lui e transmisă parcă și calului, mai ales după ce Pinciu a doborît prima dată la această înălțime.

Dar regulamentul prevedea pentru o astfel de tentativă de record patru sărituri.

Pinciu sare din nou, și din nou doboară.

După o scurtă pregătire, iată-l pentru a treia oară în fața obstacolului. O smucitură, calul sare. Victorie! Totuși, liniștea continuă să stăpînească stadionul. Emoția și surpriza spectatorilor este atît de puternică încît de-abia peste 1-2 minute aceștia își revin și răsplătesc cu aplauze efortul încercatului călăreț. La rîndul său, V. Pinciu își răsplătește calul (Prundiș) partenerul victoriei — cu două bucăți de zahăr și o bătaie prietenească pe gîtul înspumat. Noul record a fost stabilit!

CUPA „GRIGORE PREOTEASA" LA RUGBI

Pe Stadionul Tineretului s-a desfășurat duminică un interesant meci de rugbi: finala cupei „Grigore Preoteasa". Partida se disputa între formațiile Dinamo-București și Constructorul-București, două echipe din prima categorie a campionatului de rugbi.

De la început Dinamo a luat jocul în mînă. Mai dinamici, cu mai multă coeziune, creînd faze mai interesante și uneori, prin driblinguri ingenioase, chiar amuzante, jucătorii dinamoviști au cîștigat pe merit.

După cîteva minute, Dinamo, prin Ghiondea, realizează 3 puncte dintr-o lovitură de picior.

Cei de la Constructorul au jucat dezbinat, cu oarecare oboseală, de multe ori văduind derută și lipsă de orientare. De altfel și unele schimbări ale oamenilor și ale posturilor în timpul jocului confirmă lipsa de siguranță în formarea echipei și căutarea chiar pe teren a unei soluții corespunzătoare, soluție care, însă, nu a fost găsită.

Încercări de a transforma rezultatul meciului au fost ratate de ambele părți — și mai multe de către Dinamo. La aceasta și-a adus contribuția și C. Ionescu, care a ratat surprinzător, de mai multe ori, deși, în general, a avut o comportare de subliniat. De la Dinamo merită a fi remarcați, de asemenea, Mazilu și Iordăchescu.

Despre jucătorii de la Constructorul nu putem face o subliniere pozitivă. Cu excepția lui Bărăscu, mai activ în a doua repriză, restul jucătorilor s-au situat pe aceeași poziție mediocră de la începutul jocului și pînă la fluierul final.

DE DUPĂ GARD...

— Ți! Ți! Da' sus mai sare!

— Ei... sus! Asta o poate oricine. O pot și eu.

— Ce vorbești, neică! O poți și tu? Nu vezi ce greu e?

— Greu? Ce greu! Parcă trebuie să sar eu? Sare calul!... Și pentru el nu este greu...

Era o discuție, surprinsă întîmplător, între un țăran și o țărancă cu arginții vremii în pași. Veniseră cu trăsuri prin București și, trecînd prin fața bazei hipice din Pleșnei, trăgeau cu ochiul prin gard la forfota de pe teren. Aceași curiozitate care-i mînase la început pe toți cei care deveniseră acum pasionați ai hipismului se zugrăvea și pe fața celor doi bătrînei, făcîndu-i să înfrîrie în dosul gardului.

Pentru ei, acest prim concurs hipic al anului, dotat cu cupa „8 Martie", reieșea frumusețea unui sport care pe mulți îi îndemnaseră să-l practice și, pe mai mulți, să-l urmărească.

Deși terenul era desfundat în urma ploii care căzuse în ajun și, deci, stabilitatea cailor și a oamenilor suferea din această pricină, totuși au fost probe frumoase, în cadrul cărora concurenții și concurentele s-au străduit și au reușit să ofere un spectacol interesant. Pe această linie s-a situat în special barajul ce a avut loc la proba de forță progresivă fete, unde lupta s-a dus între Elena 1.0w (cu Sadea, Diavolo și Rîndunica) și Nely Șoltiș (cu Văzduh).

Pînă la urmă, luîndu-se în considerare și rezultatele din ziua precedentă, concursul feminin dotat cu cupa „8 Martie" s-a terminat cu victoria lui Nely Șoltiș, care a acumulat 44 puncte.

Și printre cei care au aplaudat apariția la masa juriului a fetelor clasate pe primele trei locuri pentru a fi premiate au fost și cei doi bătrînei, care s-au minunat că niște fete atît de tinere și nu prea voinice s-au încumetat să poarte calul peste obstacolele dispuse pe terenul bazei hipice.

Nely Șoltiș, cîștigătoarea concursului de călărie dotat cu cupa „8 Martie"

Radu Negulescu, cîștigătorul probei de simplu bărbați în primul concurs din etapa finală a Campionatului republican individual de tenis de masă

Texte de [illegible]
Fotografii de Dan BÎRLĂDEANU, Romulus SCURTU și S. STEINER

PREDEAL

Primul succes, prima diplomă, primele emoții sportive...

Start la una din probele de schi rezervate copiilor. ↓

Fotocronica FLACĂRII

← Un aspect din timpul vizitei în India a delegației guvernamentale sovietice conduse de A. A. Andreev, membru al Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. În fotografie: delegația vizitează Complexul hidrotehnic de la Bhakra Nangal, unul din cele mai mari din India.

După descoperirea complotului din decembrie 1958 împotriva regimului republican din Irak, recent a fost înăbușită o nouă încercare de rebeliune armată împotriva guvernului irakian. După cum relatează agențiile de presă, știrea că organizatorul rebeliunii colonelul Shawaf, a fost omorît de proprii lui soldați și că trupele guvernamentale sînt stăpîne pe situație în întreaga țară a fost primită cu entuziasm de populația Irakului. În fotografie: arme capturate o dată cu descoperirea unui complot imperialist în Irak.

↑ În Nyassaland — posesiune engleză în Africa centrală — unde populația neagră s-a ridicat la luptă pentru cucerirea dreptului la autodeterminare, colonialiștii englezi iau măsuri de „precauție" înarmîndu-și vătafii. Cu pistoale și bîte ei cred că vor înăbuși aspirațiile la libertate ale poporului negru din Nyassaland.

Pentru a-și manifesta solidaritatea cu cei 2000 de muncitori concediați de conducerea Uzinelor Ford din Dagenham (Anglia) mii de muncitori s-au adunat într-un mare miting, în cadrul căruia au cerut reprimirea celor aruncați pradă șomajului. ↓

La alegerile pentru comitetele populare orășenești, județene și cătești, care au avut loc recent în R.P.D. Coreeană, au participat la vot 99,99 la sută din numărul alegătorilor înregistrați. Pentru candidații propuși și-au dat votul 99,99 la sută din votanți.

CU SURLE ȘI TROMPETE

Rîndurile de față nu vor să fie o profeție, și, mai puțin, un avertisment. Ele țind doar să așternă în cît mai puține cuvinte o constatare: se poate muri și fără surle și trompete. Adică, de bătrînețe sau de o boală. Dar se poate merge la moarte și bătînd „pasul de gîscă".

Acest lucru se vede din felul în care, în 1942, tamburul major hitlerist defila, trufaș și inconștient, în sunetele unui marș sfîrîit din „surle și trompete" (imaginea 1).

Fotografia grupului de muzicanți militari care își sună alămurile pentru a îmbărbăta hoardele deșlănțuite ale „Führerului" a fost făcută undeva în apropierea Kievului vremelnic cotropit.

După un an, dar nu mai mult, fanfara și „eroicul" marș au fost acoperite de sunetele uriașei orgi a ofensivei sovietice. Urmarea „pasului de gîscă" bătut pe pămîntul sovietic o vedem în imaginea luată, în iarnă, prin vîscol, undeva la Stalingrad (fotografia 2).

O groapă de cimitir militar improvizat — una din nenumăratele gropi săpate și umplute — oh! mai ales umplute — în grabă. În mare grabă de către trupele hitleriste care, puse pe goană, hăituite, aveau foarte puțin timp, uneori de loc, ca să-și îngroape morții.

Sîntem în iarna anului 1943. În plină și cumplită retragere a armiilor lui Hitler, înfrînte, decimate în cele mai crîncene bătălii pe care le-a cunoscut pînă atunci istoria omenirii.

Din șanțurile-gropi ies cîte o mînă, un braț, ba, în prim-plan, se poate observa un plutonier — poate chiar cel din fanfară! — cu picioarele încă bandajate, pentru care nu s-a mai găsit loc. Subofițerul a fost părăsit la marginea cimitirului improvizat. Trombele de zăpadă i-au fost lințoliu, iar urletele apriguiui crivăț i-au cîntat prohodul.

Pentru cea de-a treia imagine socotim că nu mai este nevoie de vreun comentariu, ci doar de-o indicație: fanfara și trupa dintr-o unitate a Wehrmachtului, reînviat în R.F.Germană, primește cu anticipație, de la preotul de serviciu, binecuvîntarea și permisul în alb pentru a intra direct în rai. Dar în astfel de uniforme și cu astfel de intenții pragul raiului se află tot în gropile morții.

★

Hotărîserăm să nu mai comentăm ultima imagine.

Nu m-am putut reține...

Marie ARSENE

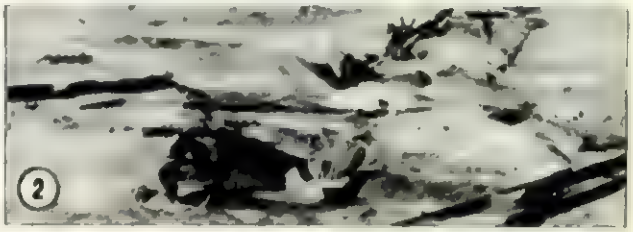

ÎN JURUL GLOBULUI

FLORĂ TROPICALĂ... ÎN EUROPA. În oraşul Olomouc din R. Cehoslovacă se află o mare seră cuprinzînd nu mai puţin de opt mii de soiuri de plante tropicale şi subtropicale. În fotografie: cîteva varietăţi de cactuşi.

DICTAFONUL PORTABIL – nou tip de magnetofon produs de industria de specialitate din R. Cehoslovacă — are o viteză de înregistrare de 4,75 cm pe secundă. Toate operaţiile — inclusiv cea a repetării reproducerii — se execută cu ajutorul a şase butoane.

PINGUINUL... ÎNFRIGURAT. Valul de frig care a cuprins iarna aceasta Anglia se pare că l-a zguduit chiar şi pe micul pinguin Charlie de la grădina zoologică din Glasgow. Ieşit-l, înfofolit, lîngă o sobiţă, încearcă să se încălzească puţin.

DIN FIER VECHI... LOCOMOTIVE. Pionierii sovietici depun o muncă neobosită în cadrul acţiunii de colectare a fierului vechi necesar industriei grele sovietice. Astfel, din fierul vechi strîns de şcolarii oraşului Kolomna, regiunea Moscova, Uzina de locomotive „V.V. Kuibîşev" din Kolomna a construit două puternice locomotive. Una din ele este înfăţişată în fotografie, alături de cei care au contribuit la construcţia ei.

ALĂTURI DE CLĂDIRILE NOI ALE VARŞOVIEI, cartierul vechi al capitalei R.P. Polone înfăţişează prin frumuseţea şi pitorescul arhitectonicii sale.

SORT CU BUZUNARE, PENTRU... CĂŢEI. Ultimul răcnet al modei... canine, prezentate recent la o expoziţie londoneză din sala Olimpia. Încă una din multele ţinute împotriva cărora neuropsihiatria occidentală n-a luat nici un fel de măsuri...

LA DELHI, unde cu prilejul sărbătoririi Zilei Republicii s-au adunat dansatori şi cîntăreţi din toată India, a putut fi admirat şi acest costum fantastic purtat în timpul unui dans mitologic de unul dintre membrii echipei din Mysore.

CASCADĂ DE... GHEŢURI. În urma viscolelor puternice care au bîntuit Statele Unite, a îngheţat pînă şi cascada Niagara. În locul valurilor înspumate s-au format uriaşe blocuri de gheaţă.

TENTATIVĂ DE RECORD... Michel Perrigaud, din Nantes (Franţa), a încercat să stabilească un nou record: instalat pe un scaun, în echilibru... pe trei sticle, el intenţiona să cînte din muzicuţă zece ore, fără întrerupere. După şapte ore şi jumătate s-a văzut nevoit însă să abandoneze din cauza oboselii.

GONG!

Teatrul de Satiră din Moscova a pregătit, printre altele, pentru stagiunea teatrală în curs, dramatizarea binecunoscutului roman satiric „Vițelul de aur" de Ilf şi Petrov — în regia lui Valentin Plucek şi în interpretarea actorului E. Vesnik (Ostap Bender).

Ecranele cinematografelor au prezentat cu ani în urmă filmul sovietic „Caut o navastă", după comedia muzicală „Arşin mal alan" a compozitorului azerbaidjan Uzeir Gadjibekov. Filmul a avut un asemenea succes încît scurgerea anilor a făcut să nu poată fi uitat. Fapt care a determinat Teatrul „Masowetzki" din Varşovia să pună în scenă, cu mult succes, această delicioasă comedie, în regia Wandei Wroblevska.

Acum cîtva timp a avut loc la Stockholm jubileul de 25 de ani ai Teatrului de Stat al Suediei. Cu acest prilej s-au prezentat în premieră piesele „Politicianul" de autorul danez Ludwig Holberg, „Livada cu vişini" de A. Cehov şi altele — care vor fi jucate în toată ţara.

Teatrul progresist londonez „Yorkshop" a fost supus recent unei aspre amenzi din partea cenzurii britanice. Acuzaţia ce i se aduce este că, într-o piesă de Chapman, unul dintre interpreţi, actorul Harris, imită maniera de a vorbi a lui Winston Churchill. Solidarizîndu-se cu actorii Teatrului „Yorkshop", nenumăraţi artişti de teatru britanici, ca şi săptămînalul de specialitate „Stage", au iniţiat strîngerea unui fond pentru ajutorarea Teatrului „Yorkshop".

R.S.S. Kazahă a făcut cunoscute în nenumărate rînduri bogăţia şi frumuseţea artei poporului kazah. În Kazahstanul sovietic funcţionează nu mai puţin de 19 teatre, dintre care unele în limbile rusă, uigură şi coreeană. Printre piesele care se joacă pe scena Teatrului Rus din Alma-Ata, capitala R.S.S. Kazahe, se numără: „Platonov" de Cehov, „Moştenitorii" de scriitorul kazah Anov — o lucrare dramatică consacrată luptei pentru desţelenirea pămînturilor virgine — şi „Bătălia în mers" de scriitoarea sovietică Galina Nikolaeva.

Un interes deosebit l-a stîrnit recent tradiţionalul festival al teatrelor de la Bregenz (oraşul austriac de la frontiera cu Elveţia). Printre altele, a-u reprezentat şi tragedia „Maria Stuart" de Schiller, avînd ca interpretă principală pe cunoscuta actriţă Paula Wessely de la „Burgtheater" din Viena.

La Teatrul Popular „Kristiu Sarafov" din Sofia a avut loc recent premiera tragediei „Antigona" de Sofocle. Punerea în scenă a fost realizată de către regizorul grec Musenidis, care a dobîndit o bogată experienţă prin montarea „Antigonei" pe scenele teatrelor din Grecia.

GONG!

REDACŢIA: Bucureşti, Piaţa Scînteii, Căsuţa Poştală 3207 cf. 33, Tel. 17.60.10 int. 1744.
ABONAMENTE la toate oficiile poştale din ţară şi la factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.
PREŢUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.
Prezentarea grafică: Ion VULPESCU.
Tipărită în Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin"

UMOR ... PE 3 TEME

A CHIULI – CHIULIRE...

LA DISPENSAR

— Tovarăşe doctor, ajută-mă! Nu sufăr de nimic!..

Desen de L. DARIAN

Cînd sună ceasul.

Desen de Simion ALEXANDRESCU

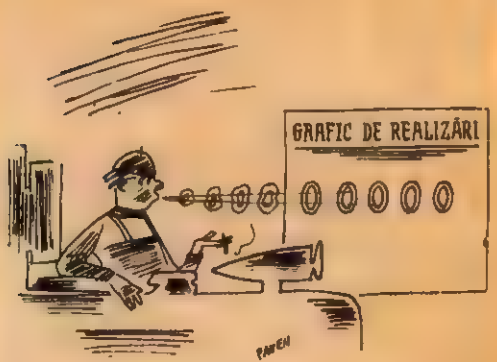

Fum şi scrum...

Desen de A. PAVEN

ANTICIPAŢIE

— Biletele la control!
— Să vedeţi... Am greşit racheta... Voiam să merg în Venus...

Desen de N. GEORGESCU

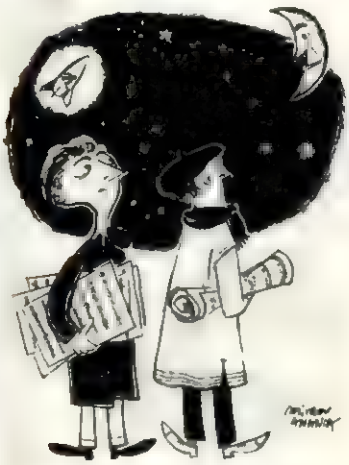

Luna, către unii compozitori de muzică uşoară:
— În era zborurilor cosmice ar fi cazul să mă mai lăsaţi în pace...

Desen de Mircea ANANIA

LA CAPE CANAVERAL

Totuşi, rachetele noastre au atins o mare înălţime

Desen de Rik AUERBACH

PE CĂI COSMICE

MODĂ, MODEL, MODERN...

... Sînt extrem de ocupată; dacă-ai şti cîte am pe cap!

Desen de I. LIVADARU

Spune drept: te ascunzi de cineva?

Desen de A. PAVEN

EFECT

Poţi să-mi spui cît e ora?
Imposibil! Cînd te-am văzut, mi-a stat ceasul!?!

Desen de Fred GHENĂDESCU

PREŢUL 2 LEI

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ
ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Nr. 12 (200)
Anul VIII
21 martie 1959

PRIMĂVARA ÎN BĂRĂGAN
Fotografie de M. SĂGEATĂ
(Fotoreportajul în pag. 2-3-4)

FOTOCRONICA

- Ministerul Învățămîntului și Culturii și Uniunea Tineretului Muncitor organizează în cinstea celui de-al VII-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților de la Viena și în cinstea celei de-a 15-a aniversări a eliberării patriei noastre o trecere în revistă a tinerilor soliști vocali, instrumentiști și de balet.

- Săptămîna trecută a fost terminată colectivizarea agriculturii în raionul Gura Jiului din regiunea Craiova. În cele 15 comune ale raionului, peste 17.000 de familii de țărani muncitori, uniți în 32 gospodării agricole colective, lucrează în comun cca 50.000 ha de teren.

- Prezidiul Marii Adunări Naționale a R.P.R. a dat un decret în care stabilește data de 17 mai 1959 pentru alegerea unor deputați în Marea Adunare Națională în circumscripțiile electorale Bicaz, Alexandria, Atelierele C.F.R. "16 Februarie"-Cluj, întrucît aceste locuri au rămas vacante.

- Luni 16 martie la orele 13,55 a început încălzirea malanjorului Combinatului Siderurgic-Hunedoara. Malanjorul va alimenta cuptoarele noii oțelării cu fontă lichidă la o temperatură ridicată.

- Săptămîna trecută a sosit în Capitală o delegație economică franceză condusă de Jean Deciry din Ministerul Afacerilor Externe al Franței. Delegația duce tratative în vederea stabilirii, în cadrul acordului în vigoare, volumului schimbului de mărfuri pe anul 1959 între Franța și R.P.Română (fotografia 1).

- Duminică noaptea, colectivul de muncitori, tehnicieni și ingineri ai noii fabrici de superfosfați de la Năvodari a dat prima șarjă de îngrășăminte fosfatice.

- În centrul universitar Tg.Mureș a avut loc în zilele de 10 și 11 martie adunarea studenților și cadrelor didactice consacrată dezbaterii hotărîrilor celei de-a II-a Conferințe pe țară a U.A.S.R.

- La Șantierul naval din Galați avansează lucrările de construire a două nave de mare tonaj, printre care se numără: cargoul de 4.500 tone (foto 2), motonave de 2.000 tone și remorcher de 1.200 C.P.

FLACĂRII

Primăvara în BĂRĂGAN

În dimineţile acestei primăveri, încă de la cel de-al treilea cîntat al cocoşilor, cînd soarele nici n-are de gînd să răsară, satele Bărăganului rămîn fără bărbaţi. Bătălia pentru recoltă mare îi scoală pe oameni cu noaptea-n cap. Nevestele rămase acasă, lîngă copii, îi mîngîie pe cei mici care, harnici ca şi taţii lor, s-au trezit din somn la ora şapte.

De ce n-ai mai făcut nani, puiule?

– Pentru că sînt fecior de tractorist. Şi tătucu' s-a dus de mult la însămînţat (foto 1).

Pasărea cu inima de oţel şi doi tineri care s-au cunoscut întîmplător

Într-adevăr, în aceste zile, tatăl său, Dumitru Chirea ca şi ceilalţi tractorişti, se urcă pe un plăvan de fier, dis-de-dimineaţă şi face marş spre ogoarele Bărăganului, muncind de zor pentru ca porumbul să crească... Dunăre.

E drept că băiatul e niţel supărat, fiindcă tat-su nu l-a luat şi pe el să vadă pasărea cu inima de oţel care zboară deasupra Bărăganului, de la capătul satului şi pînă la marginea cerului, pasărea care împrăştie pe ogoare nenumărate miliarde de bobiţe (îngrăşăminte chimice) pentru ca la toamnă hambarele, cît vor fi ele de mari, să geamă de greutatea roadelor. Prietenii tatălui lui, unora nici nu le-a crescut tulei sub nas, sînt peste măsură de bucuroşi de sosirea păsării de oţel şi-i urează, salutînd-o cu căciulile întinse spre ea, bun sosit şi spor la muncă (foto 2).

Alături de tatăl lui, zîmbind primăverii şi tinereţii, lucrează un flăcău care în viaţă nu se supără decît pentru un singur lucru. Să spună dumnealui:

Mor de supărare cînd brazda trasă cu tractorul nu-i dreaptă ca luminarea.

Radu Bursuc, aşa-i spune flăcăului, numai astfel de brazde trage. Ca bradul. Ca luminarea (foto 3).

Acum, cînd pămîntul Bărăganului este frămîntat de la o zare la alta, au venit aici şi cîţiva tineri de la şcolile agricole. Fac practică. Doi dintre ei (foto 4) lucrează pe aceeaşi semănătoare. El: Zamfir Preda de la Şcoala agricolă Lehliu. Ea: Aneta Florea de la Şcoala agricolă Călăraşi. Muncesc foarte frumos. Ni s-a părut că el, tînărul, e un pic îndrăgostit... Trecînd peste indiscreţie, i-am zis:

– Dumneata eşti niţel amorezat.

– Da, sînt amorezat de primăvară.

Treaba lui. De primăvară sau de fată, n-are importanţă...

O femeie vrea 15.000 curci, iar un om 70% somn în natură

E drept că bobocii se numără toamna. Sînt şi excepţii. Se numără şi primăvara. Aşa ne spune tovarăşa Marian de la ferma de păsări a gospodăriei agricole de stat „Partizanul".

— Prin mîna mea vor trece 15.000 ouă de curcă. Le cercetez

COPERTA NOASTRĂ: Şi aceasta este un semn al primăverii la G. A. S Dragalina.

6

7

8

9

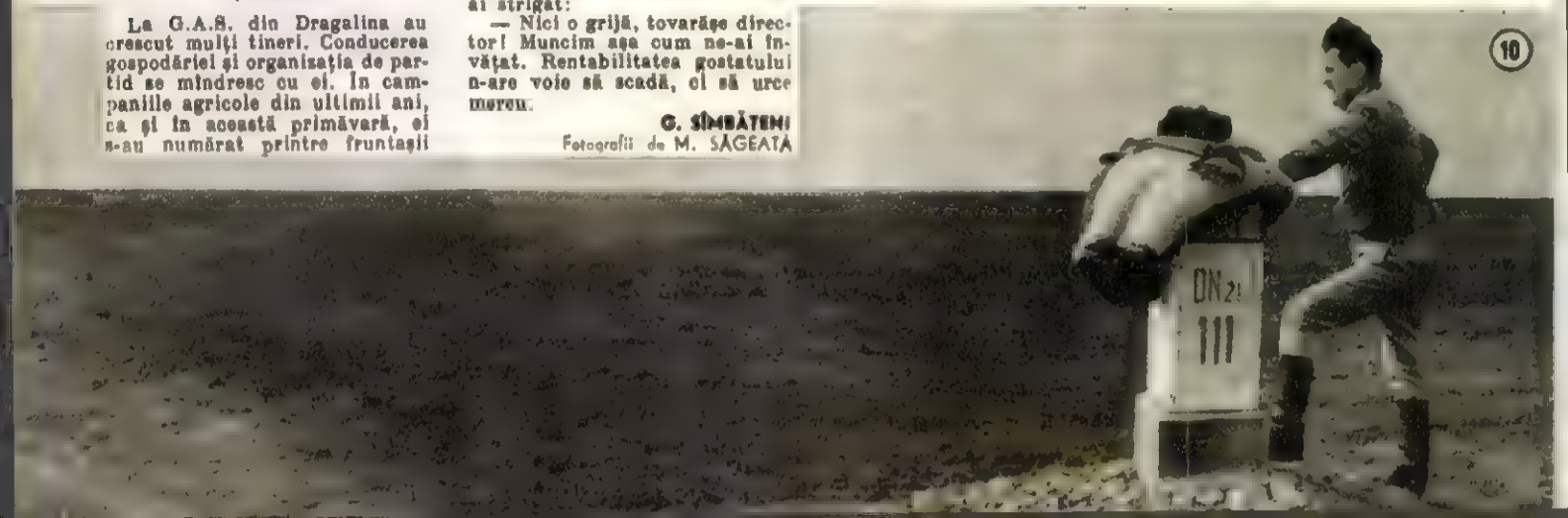

10

îndeaproape pe fiecare. Curînd trebuie să am tot atîția pui de curcă.

Îi dorim din toată inima să-i aibă. Pentru că varza tot îi mai bună cu un piept de curcan decît simplă (foto 5).

Primăvara a adus soare mult, ghiocei și poftă grozavă de muncă. Oamenii fac din săptămînă, zi și din zi, ceas. Ei nu au odihnă nici după ce înserarea a cuprins de mult întinsurile Bărăganului (foto 6). Dar în timp ce marea majoritate a celor de aci muncesc fără astîmpăr, am găsit și un om pentru care o zi de primăvară înseamnă 70% somn și 30% muncă. Îl cheamă Marin Octavian și trage la somn ca albina la floarea de salcîm. E voinic și nu-i place să doarmă acasă în pat, ci la gospodărie, în natură. Se spune că Ioana, care-i mulgătoare fruntașă, nu poate suferi om certat cu hărnicia. De aceea, într-o zi cînd, vrînd să strîngă niște paie, a dat de Marin la poalele șirei, era cît pe-aci să-l ia în furcă:

— Scoală, Marine, că era să te confund cu paiele! (foto 7)...

O ședință, un carnet și o seară de petrecere

La G.A.S. din Dragalina au crescut mulți tineri. Conducerea gospodăriei și organizația de partid se mîndresc cu ei. În campaniile agricole din ultimii ani, ca și în această primăvară, ei s-au numărat printre fruntașii gospodăriei. Rîndurile organizației lor de tineret se întăresc cu cei mai harnici dintre ei. De curînd, în cadrul unei adunări generale, cînd Teodorei Vișan i s-a înmînat carnetul de U.T.M., ei au felicitat-o.

— Să-l porți, Teodoro, cu cinste ca să ne mîndrim cu tine! (foto 8).

Cu tot zorul primăverii, tinerețea trebuie să-și găsească și clipe de petrecere. Așa că, după ce ai tras brazdă ca luminarea și-ai culcat boabele în pămînt, te aduni cu prietenii la colțul roșu și zici din gură un cîntec la care îți ține isonul cu chitara Marin Burcea, aviatorul care ți-a împrăștiat pe ogoare îngrășăminte chimice (foto 9).

Și mîine, dis-de-dimineață, cînd soarele nici n-are de gînd să răsară, pornești din nou spre cîmpia pe care n-o poți cuprinde cu ochii și continui marea bătălie a recoltelor.

Un om care a învățat inginerie, e pedagog

La puțină vreme după ce ai ajuns pe tarla, la kilometrul 111 se ivește un om (foto 10). Din zori și pînă-n noapte stă pe cîmp. E îndrăgostit de oameni și de pămînt. E exigent peste măsură. Vrea nu numai lucru bun, ci și frumos. Pe tractoriști, pe cei vrednici îi iubește ca pe proprii lui copii. Se interesează îndeaproape de întreaga lor viață. Că vrea să-i vadă oameni. Oameni întregi! Cînd se întîmplă ca unul dintre ei să facă vreo greșeală, îl dojenește ca un părinte.

Omul care stă toată ziua pe cîmp cu ei, e inginer. E comunist. E directorul gospodăriei. Îl cheamă Trifă Fănică.

Dimineața, cînd l-ai zărit pe omul acesta la kilometrul 111, te-am auzit, tractoristule, cum ai strigat:

— Nici o grijă, tovarășe director! Muncim așa cum ne-ai învățat. Rentabilitatea gostatului n-are voie să scadă, ci să urce mereu.

G. SÎMBĂTENI

Fotografii de M. SĂGEATĂ

TINERII DIN CETATEA de FOC

Și la cuptorul 5 lucrează „zmeii" care se iau la trîntă cu oțelul.

Reportaj de George CIUDAN

Fotografii de S. STEINER

Privită din afară, cu ochi indiferent, Reșița pare o cetate cu turle reci, sobră ca o dizertație de matematică, avînd chiar în cele mai strălimpezi zile ale anului un cer de poezie bacoviană. Monotonia aceasta este, însă, numai iluzia unui ochi șablon, neperspicace.

La Reșița, niciodată n-ai să întîlnești un fir de iarbă verde, nici un ghiocel ca laptele, nici o zăpadă imaculată, nici o vrabie în culoarea penelor sale. Cuptoarele combinatului, după ce trec metalul prin purgatoriu, pictează cerul și împrejurimile cu funingine. Și, cu toate acestea, nicăieri primăvara nu a năvălit atît de exuberantă ca aici.

Tinerețea oțelului și a fontei a căpătat — în urma chemării tinerilor de aici către tinerii metalurgiști din întreaga țară — profilul unei bătălii legendare în care semnele victoriei pentru realizarea unei economii de aproape 20.000.000 de lei s-au încrustat cu litere de aur pe frontispiciul cetății de foc.

Tinerețea n-are sfîrșit

Tinerii de la oțelăria Martin sînt de un optimism molipsitor. Clocotul oțelului în cuptor și îmbrățișarea uriașului lingou de către macara sînt privite de ei cu grija și pasiunea omului care vede în oțel suișul patriei pe cele mai moderne schele ale civilizației. Vasile Mocea, prim-topitor la cuptorul 4, îi strigă:

— Zmăilor, veniți la neica!

Cinci vlăjgani, cu mînecile de la cămăși suflecate, îl înconjoară.

— Aici ni-s, șefule.

— În cîte ceasuri am elaborat noi, anul trecut, o șarjă?

— În șapte, nea Vasile.

— Asta o fo' rău. Da' amu?

— În cinci, nea Vasile.

— Asta-i fain. Da' merem o' nu merem mai departe?

— Merem, nea Vasile. Că ni-s tineri. Că tinerețea n-are sfîrșit.

— Amu avem 6,80 tone pe metru pătrat de vatră-cuptor și zi calendaristică. Îi fain. Da' facem mai mult?

Un puști îl îmbrățișează pe Vasile Mocea, zvîrle șapca pînă în slăvile macaralei și strigă:

Facem, nea Vasile!

— Să nu am parte de divizia B în care joc la fotbal!

— Să mă ia în focuri adunarea generală a utemeului, dacă n-o să dăm șapte tone la metru pătrat!

Mocea i-a cuprins pe toți după grumaz. I-a sărutat.

— Mînca-v-ar neica de zmăi. Sînteți numai apă din pricina căldurii. Las' că duminică ne udăm gîtul cu bere.

Peste cîteva zile, zmeii de la cuptorul 4 au bătut recordul la oțelărie: 7,30 tone pe metru pătrat de vatră-cuptor și zi calendaristică.

M-am dus să-l revăd pe Mocea.

— Zice lumea c-ai făcut minuni.

— Vorbe, tovarășe. S-au ținut zmăii mei de cuvînt. Atîta tot.

Preludiu la marea victorie reșițeană

La Reșița, primăvara a sosit în toamna lui '58 și în februarie '59. Adică după plenara partidului, din noiembrie anul trecut și de curînd, cînd ei, tinerii reșițeni, au chemat întreg tineretul muncitor al patriei să dea lupta pentru cît mai multe economii. Așa-mi spune Petre Constantin, secretarul organizației U.T.M. de la laminoare linia mijlocie.

Tinerii laminoriști au hotărît, ca, prin reducerea consumului specific, laminări la toleranțe negative etc., să realizeze o economie de 3.730.000 lei.

Aflu însă că Bărbăcioru, un tînăr comunist, șeful brigăzii, a avut mare necaz cu vreo doi-trei oameni. Într-o zi, i-a și spus-o lui Moise Fierăriță:

Mă, tu mă scoți din fire...

L-a pus apoi în ochii brigăzii. Cînd Fierăriță a fost prins în flagrant delict, un tînăr l-a apucat de umăr:

De ce îți bați joc de noi, mă? Noi ținem la oțel ca la ochii din cap și tu îl prăpădești.

Păi să-mi frig slana.

— Frige-o la cuptor!

Da' ce, se face gaură în cer pentru o bucată de oțel?

— Nu se face, dar lovești în angajamentul nostru cu economiile, păcătosule.

După ce brigada l-a dezvățat pe Fierăriță să mai sacrifice oțel special pentru a-și frige pe el slănina, a hotărît să înceapă

Cei ce frămîntă oțelul, de data asta bat sub picioare o horă bănățeană.

1. Constantin Moraru, prim-topitor — schimbul doi — la cuptorul nr. 4 și Ion Mitrescu, șeful brigăzii de tineret.
2. Prim-topitorul Vasile Mocea.
3. Florea Bălan.
4. Dumitru Loghin.
5. Cicerone Manolache.
6. Dumitru Capră.
7. Ion Laiuingher.
8. Ana Croitoru, bobinatoare, izolează legăturile bobinelor de la un motor compresor de 45 m³.

bătălia nemaicunoscută în istoricul liniei mijlocii de la laminoare. La începutul unui schimb de noapte, în februarie, Bărbăcioru a adunat brigada:

— Băieți, în noaptea asta încercăm o mare biruință. Laminăm fier rotund de 60 mm. Norma o știți: 84 de tone. Dacă trecem peste 110 tone, sîntem cineva.

Un tînăr l-a apucat de braț:

— Nu ne cunoști, șefule. Facem mai mult.

Apoi nimeni n-a mai vorbit nimic. A început lupta. În miez de noapte, în miez de iarnă, din cămășile laminoriștilor se ridicau spre cerul halei nori de aburi.

Dimineața, la sfîrșitul schimbului, vuia toată Reșița: brigada de tineret de la linia mijlocie de la laminoare, bătuse în acea noapte cel mai înalt record de cînd există combinatul: 121,4 tone pe schimb.

I-am spus lui Petre Constantin că de acest succes vuiește Reșița.

— E numai începutul victoriei tineretului în acțiunea pentru cele 20.000.000 lei economii!

Entuziasmul tineretii a molipsit intreaga cetate

La secția bandaje aflu că lingourile se taie nu numai cu strungul, ci și cu... capul. Pe chestia asta au fost și certuri.

Tînărul Popa Gheorghe i-a zis-o lui Anton Constantin:

— De ce faci, mă, pe deșteptul?

— Adică?

— Tu ai strung bun, de-aia ești deștept. Al meu e rablă.

— Tu n-ai cap.

Atîta i-a trebuit. L-a apucat pe Anton de curea.

Chestiunea a ajuns în discuția adunării generale U.T.M. Gheorghe Popa s-a făcut de ciudă ca ardeiul:

— Cum, tovarăși, să-mi spună mie Anton Constantin că n-am cap? Tot pe mine mă criticați? Așa-i strungul nr.3: nu taie mai mult de șapte lingouri, chiar dacă se dărîmă cerul.

Horia Bălan, secretarul organizației de bază, l-a întrebat:

— Bine!... Zici că-i prost strungul nr. 3?

— N-am spus niciodată că e prost. E *foarte* prost.

Adunarea a hotărît ca la strungul nr. 3 să treacă Ion Santa.

După cîteva zile postul utemist de control anunță: „Cinste lui Ion Santa, care a tăiat la strungul nr. 3 zece lingouri".

Gheorghe Popa a înlemnit. În pauza de prînz s-a ascuns. Pe urmă s-a dus la Horia Bălan.

— Horică, mă Horică...

— Ce vrei, mă?

— Nimic. Iartă-mă. Eu mi-s păcătosul. Strungul nr. 3 îi fain. M-am legat ca un bolînd de Anton. Iartă-mă.

— Mă Gheorghe, parc-ai fi o babă. Eu nu mi-s popă...

— Atunci mă duc la Anton să-i cer iertare.

Treaba ta. Ești utemist nu prunc de țîță!

Cînd l-a zărit, Anton și-a zis iară își caută ăsta nod în papură.

Dar cînd a auzit ce-a ieșit din gura lui Gheorghe, s-a muiat:

— Antoane, frate, ierți-mă tu?

Și s-a repezit cu brațele deschise spre Anton. L-a îmbrățișat.

— Ce-i cu tine, Gheorghe?

Numai tu poți să mă ierți. Tu ai fost deștept — și eu minte tîrzie. Strungul nr. 3 e fain, n-are nici o hibă, dar am făcut eu pe nebunul. Era să lovesc angajamentul nostru cu economiile.

Costantin Anton, în loc să-i răspundă, l-a îmbrățișat..

Echipa de tamburași a ieșit din schimb și a trecut... la repetiție.

Tinerii de la fabrica de motoare electrice studiază schema de legătură a statorului de la motorul electric Diesel.

Fiindcă la bandaje nu mai găsesc alte ... conflicte, plec mai departe. La turnătoria de fontă dau peste cei mai tineri muncitori: ucenicii care fac practică.

— Ce-i tat-tu, sfîrlează?

— Președinte de colectivă.

— Și tat-tu?

— Tot la colectivă.

— Văd că frigeți cîrnați.

— Frigem. De ce să nu frigem?

Și mă-mbie să mă-nfrupt. La început îi refuz. Unul îmi zice:

— Dumneavoastră sînteți ca bunica: ea nu mănîncă de dulce miercurea și vinerea.

Iau o gură de cîrnați, că altminteri am șansa să fiu socotit un adept al misticismului!...

— Da' voi de ce trageți așa de vîrtos la practică?

Pătru Oală, odrasla unui președinte de colectivă mă ia cam tare. Da-mi place:

— Păi, nu citiți ziarele?

— Nu.

— Rău. Noi sîntem tinerețea tinereții de la Reșița. Avem angajament aproape 20.000.000 lei. Dacă stăm cu degetul în nas facem utemeul de rîs!...

Despre cultură, despre o cămașă de regină și despre cinci perechi de ciorapi ai d-lui Auschnitt

La Reșița, procesul de culturalizare nu e un prunc nou-născut. Acum oamenii din cetatea de foc,

Pare să fie vorba de o idilă. Decorul: Casa de cultură.

și mai cu osebire tinerii, trec la însușirea unei culturi multilaterale. De la rigla de calcul ajung la clasicii romîni și universali și duc controverse despre eroii din operele acestora. Cele aproape 60.000 de volume ale bibliotecii Casei de cultură sînt răscolite zilnic, după fiece schimb, de sute de tineri. Holul palatului Casei de cultură, care are o activitate prodigioasă, e încărcat cu peste 30 de diplome și mențiuni pentru activitate culturală și artistică. 30 de tineri oțelari, laminoriști, lăcătuși și electricieni, poeți și prozatori, cîntă în după-amiaza fiecărei vineri urcușul cetății de foc pentru slăvirea patriei. Seara, după repetițiile echipelor artistice, fac o vizită la garderoba Casei de cultură a combinatului. Cuprinde 500 de costume și trece peste valoarea unui milion.

Într-un ungher al garderobei văd — păstrate ca document de antiteză culturală — niște ciorapi zdrențuiți și o cămașă țărănească, donate cîndva de unele foste înalte mărimi ale țării spre... fericirea vulgului. Regina Maria, înamorată de cămașa înflorată a unei țărance din Banat, a cerut să i se dea măriei sale ia. A îmbrăcat-o, s-a dus la biserică, a sărutat icoanele, și după liturghie, pentru a nu-și murdări geamantanul cu pînza unei țărance, a donat-o. Prăfuit, într-o ladă, văd și actul cultural înfăptuit de dl. Auschnitt pentru băieții de la Reșița care voiau să facă teatru: cinci perechi de ciorapi.

Un zmeu de la oțelărie, mai mucalit, își dă cu părerea:

— Sta-i-ar în gît!

La Casa de cultură a combinatului e seară de dans. Mă pierd printre tineri. De data aceasta sutele de oțelari nu mai elaborează șarje, ci cîntă și dansează.

Un oțelar din schimbul lui Mocea vorbește în taină cu o fată de la forjă.

— Nu ești obosit, zmeule?

— Nu. Că tinerețea abia începe.

Florin Mihai PETRESCU

*INSTANTANEU INDUSTRIAL**)

În aer fumul lunecă într-una
De parcă-ntreg orașul e o gară
Și ca un ochi de tren, roșită, luna
Răsare-n pînza fumului, ușoară.

Mereu e-un vuiet ca de roți, semnale.
Ce se-ntretaie și se prelungesc,
Se scurge-n rîuri fonta din furnale
Și pînă-n ceruri flăcările cresc.

Și fumul se așterne în polenuri
Și-o mare energie mă străbate
Și-ascult cum pleacă-n țară mii de trenuri
Cu viitoru-n ele încărcate.

IN ORAȘUL MUNCITORESC

Uzina-n depărtare-i maree de lumini
Și zgomote unite-ntr-o singură cadență
Și fumul se înalță plutind în nouri lini
Pierzîndu-se-ntr-a zării transparență.

Aș sta privind o noapte cum flăcări albăstrii
Se mistuie și iarăși cresc din ele,
Mai repezi în vîrtejuri și mai vii
Ca steaguri de victorii pe crenele.

Dar unduind din preajmă, un cîntec de vioară
Mă readuce-n mine și-apoi mă ia cu el
Prin vilele ivite — luceferi albi în seară
La marginea cetății de oțel.

Și îmi aduce-aminte că doar cîteva veri
Despart lumina blîndă ce scînteie în blocuri
De golu-ntunecatelor tăceri
Ce bîntuiau peste aceste locuri.

Și-n cîntecul din umbră înviorat mă scald
Și plec ducînd în suflet ca pe-o aromă rară
Ceva ce-o să rămînă în mine pururi cald
Ca soarele-nvelit în nesfîrșita-i vară!

ȘI URMA NOASTRĂ...

Luptînd mereu cu noi și cu natura
Noi edificii înălțăm spre soare
Crelnd o viață plină, pe măsura
Puterii noastre, forței creatoare.

Orașe-am ridicat pe văi de clisă.
Străji de copaci — rafalelor de fum
Și urma noastră va rămîne-nscrisă
Pe frontispiciul vremilor de-acum

*) Din ciclul „Văpaia Hunedoarei."

Studenție, studenție... ghete sparte, chirie neplătită meditații, tuberculoză și foame, o foame cumplită, studențească. Imaginile negre stăruie în amintirea nu prea îndepărtată — vreo 15 ani — a unora dintre noi.

Uniforma de lift-boy sau șorțul de chelner, dimineți în care viitorul inginer, medic sau profesor adoarme la curs, fiindcă noaptea a lucrat pentru unica-i masă zilnică — iată prezentul — parizian, sau londonez, sau new yorkez, al multor tineri studioși din Apus. Cartierul Latin trăiește din poezia trecutului, pentru că mizeria prezentului nu-i oferă decît spectrul agoniei; iar Heidelbergul de pe Neckar, veselul Heidelberg de altădată, a și uitat, sub semnul războiului rece, că pe străzile sale se cînta cîndva „Gaudeamus" și se desfășurau tradiționale dueluri studențești.

Dar poezia vieții studențești n-a murit o dată cu Cartierul Latin și n-a capitulat ca Heidelbergul în fața planurilor revanșarde ale lui Adenauer. Ea, pur și simplu, și-a mutat sediul și s-a cuibărit temeinic în institutele și căminele studențești din lumea socialismului, de unde, vă asigur, nu va pleca niciodată. Cîți studenți din lumea capitalistă nu-i invidiază azi pe colegii lor din U.R.S.S.! Aici, la studenții sovietici, e atît de frumos, de cald, de bine, e atîta bunăvoie și tinerețe peste tot, încît nici seriozitatea și gravitatea cursului de calcul diferențial de la Institutul Politehnic din Lvov n-o sperie. Între cei 10.000 de studenți ai acestui institut, ea se simte tot atît de bine ca la Moscova, la Leningrad, la Kiev sau la Sverdlovsk. Iar studenții Vsevolod Nagaiski și Stanislav Emelianov, Aleksandr Șlaia și Valia Vinogradova, știu să aprecieze poezia vieții lor și creează ei înșiși, fără să-și dea seama, între un curs de energetică și unul de rezistența materialelor, un mare poem despre studenție, al cărui leit-motiv e unul singur, de patruzeci de ani încoace: „Ce minunat e să fii student în marea Țară a Sovietelor!" Cum s-ar zice: „Haraşo!"

Iată-i, așadar, pe studenții Institutului Politehnic din Lvov, scriindu-și poezia zilnică a vieții lor. Iar dacă, de cele mai multe ori, viața de student are și umor, ce să-i faci, așa e studenția!...

Mariana PÎRVULESCU

RAȘO!

1) La cantina studențească se aplică metoda de autodeservire. Ochii lui Igor Dalmi se ațintesc mai mult spre cele ce se petrec în jurul său (poate că și vreo fată e de vină...), decît la tava cu masa de prînz pe care o ține în mîini. Încă o clipă și ea se va ciocni de grătarul pe care Igor nu pare să-l vadă...

2) „Și mi-a spus“... Ce anume i-a spus „el“ Șurei Ilkova, n-a aflat-o în noaptea aceea decît Valia Vinogradova. Ceea ce am aflat noi, este că Șura a avut atît de mult de povestit, încît fetele nu s-au culcat decît spre zori... foarte aproape de o nouă zi de cursuri, de poezie și de mici întîmplări hazlii. Pe scurt: foarte aproape de o nouă zi a fericitei lor studenții.

3) Vladimir Lelik, din anul I, are o întîlnire. „Ai grijă să nu-mi tai prea scurt mustața!“ — se roagă el.

4) Institutul are și un sanatoriu de noapte pentru studenții mai debili. Flori, radio, reviste, odihnă... Nu e păcat să te culci devreme, așa cum pretind medicii?

5) Știați că puteți deveni halterofil, stînd în pat? Cum? Nu cunoașteți metoda? Scrieți-i atunci la Institutul Politehnic din Lvov lui Vsevolod Nagaiski din anul I al Facultății de Mecanică. El a inventat-o în dimineața aceasta, cînd i-a fost grozav de lene să coboare din pat...

6) În mîinile unui viitor inginer, aspiratorul de praf devine o unealtă ascultătoare. „Numai de n-ar afla viitoarea mea nevastă că mă pricep la așa ceva“, gîndește Aleksandr Șlaia, astăzi de serviciu la curățenie, în camera comună de la cămin.

7) Veaceslav Kisel a hotărît să mănînce azi acasă, în cămin. Parcă e mare lucru să gătești orez cu lapte? Pui laptele pe foc, torni orezul în el, ca să treacă timpul mai repede citești „Peripețiile bravului soldat Svejk“ și apoi... te duci să mănînci la cantină.

8) În orele libere, Vitali Vlasiuk e pictor. După cum se vede, de critici nu duce lipsă.

9) Astă-seară e petrecere la club... băieții se pregătesc.

Copii

Scriitoarea progresistă engleză, Edith Mary Pardgeter — autoarea romanelor „Soldatul la răspîntie", „Ea pleacă la război", „Oameni obișnuiți" și altele —, s-a născut în anul 1913. Ea a luat parte la cel de-al doilea război mondial, făcînd parte din efectivele flotei britanice. Unul din ultimele ei romane, „Calle căritățil" (1956), reflectă simpatia scriitoarei față de lagărul socialist.

Cu prilejul Săptămînii Mondiale a Tineretului, publicăm povestirea „Copii cu fețe purpurii", care a apărut în numărul 8 al culegerii „Povestiri alese contemporane", apărute la Londra în anul 1957.

de Edith Mary PARDGETER

Întîmplarea s-a petrecut la ora unsprezece, într-o noapte întunecată, fără lună, cînd stelele nu apucaseră încă să argînteze zidurile albe ale bisericii.

La poarta din spatele primăriei stătea de santinelă un flăcăiandru de 18 ani, venit nu de mult în acest oraș. Și tocmai asupra postului său, socotit punctul cel mai slab al apărării dușmane, a căzut alegerea insurgenților.

Pășea pe jumătate adormit de-a lungul porții, cînd îi ajunse la ureche cel mai nevinovat sunet din lume — glasul unei fete care-și chema încetișor pisica: pis... pis... pis...

Pe cînd se străduia să-și înfrîngă somnul printr-o încordare a voinței care-l făcea să vadă zidurile mai înalte și noaptea mai neagră, o siluetă măruntă cu pași ușori și repezi de copil se apropie de poartă și, lipindu-și mîinile de grilaj, rămase încremenită. El o zări. Era firavă și tînără de tot — să fi avut cel mult 15 ani. Purta o rochie de culoare închisă, așa cum poartă majoritatea celor de prin partea locului. Fata își întoarse fața spre el. Soldatul distinse doar un oval argintiu și licărul întunecat al ochilor, și i se păru că mai deslușește conturul nelămurit al părului zbîrlit. Dar părul ei era mai negru decît bezna acelei nopți.

Pe aici nu e voie! — se răsti santinela. La o oră atît de tîrzie trebuie să stai acasă. Nu știi că s-a decretat starea de asediu?

- Stăteam în casă. Dar am ieșit din cauza pisicii. A zbughit-o tocmai cînd voiam să ies după lemne și n-am mai putut să pun mîna pe ea.

Se întoarce ea singură, dimineața — rosti soldatul puțin stingherit. Pisicile se întorc întotdeauna dimineața. Și acum, fetițo, fii cuminte și du-te acasă. N-ai ce să cauți pe întuneric. Ar putea crede cineva că pui ceva la cale. Îți riști pielea de pomană.

- Dar s-ar putea ca să nu mai vină! Niciodată n-a ieșit noaptea pe stradă. Dacă mi-ați da voie, aș putea s-o prind chiar acum. A sărit în curte peste gardul ăsta. N-ați vrea să mă ajutați?

Flăcăul simți cum mînuța ei mică și rece se strînse rugătoare de mîna lui. Ea era doar un copil, de-abia îi ajungea la umeri. Și pe deasupra nările începuseră să-i tremure de parcă ar fi fost gata-gata să izbucnească în plîns... Soldatul nu văzu nimic primejdios în rugămintea ei. Lui i se ordonase să se poarte cu băștinașii sever, însă politicos și atent; asta, bineînțeles, atîta timp cît aceștia nu i-ar produce neplăceri. Dar ce neplăceri i-ar putea pricinui copilul ăsta fără căpătîi?

— N-am voie! Dacă află cineva, o pățesc...

Dar cine poate afla? Vreau numai să-mi prind pisica. Doar veți fi tot timpul cu mine. Îmi veți vedea fiecare mișcare. Și, la urma urmei, doar aveți o armă! — nu înțeleg de ce vă temeți! Oh, vă rog ajutați-mă!

El nu prea avea chef s-o facă, dar pînă la urmă ea și cum ar fi fost ceva firesc, mîna lui se nimeri pe gard alături de a ei și poarta se dădu în lături.

— Umblă cît mai încet, altfel aude cineva. Prinde-ți mîța cît mai repede — și pleacă de aici.

Fata se strecură pe lîngă el ca o umbră. Soldatul o urmări cu privirea, uitînd de poarta pe care o păzea și de străduța pustie din spatele ei.

Fără zgomot, fata se îndreptă către cel mai întunecat colț al curții, unde se conturau vag, îngrămădindu-se una într-alta în dezordine, magaziile și scara ce ducea spre pivniță.

El nu pregetă s-o urmeze. În spatele lor, clădirea înaltă a primăriei ascundea stelele care străluceau din ce în ce mai viu. Frînghiile catartului, ce ținea steagul proaspăt ridicat, scuturate de vîntul care, acolo, sus, nu se domolea nici o clipă, abia se mai ghiceau.

— Uite-o, șopti triumfător fata, pornind-o bruse înainte și pierzîndu-se printre umbrele adînci care învăluiau zidul. Spre marea sa ușurare și mulțumire, santinela văzu într-adevăr acolo o pisică — o pisică mică, slabă, vărgată, care sărea prin întuneric dintr-un loc într-altul, și le scăpa mereu de sub mînă cu ușurința lenevoasă și obraznică, pe care de altfel o întîlnești la mai toate pisicile. Trecură vreo zece minute pînă reușiră s-o prindă, înghesuind-o la capătul scării ce ducea spre pivniță. Fata apucă pisica și, cu toată împotrivirea ei, o ridică. De sub părul negru ciufulit, copila zîmbi șăgalnic santinelei.

— Vă mulțumesc. Ați fost foarte drăguț. Acum o să mă duc acasă.

Dar nu se mișcă. Rămase locului, privind. În ochii ei imenși se puteau citi încordarea și teama. Cînd cineva îl privea astfel, se simțea într-atît de străin de acest popor, încît nici măcar cuvintele de mulțumire adresate nu-l puteau face să uite ura care mocnea în sufletele compatrioților fetei. Cu o mișcare ușoară, își lipi corpul de al lui și, pentru o fracțiune de secundă, umerii mici și ascuțiți ai fetei întîlniră umerii soldatului, care încerca s-o cuprindă.

Deodată tăcerea nopții fu întreruptă de un zgomot ușor: părea că cineva sărise de pe un zid înalt.

Soldatul se întoarse fulgerător și se avîntă pe scară, sărind cîte trei trepte o dată. Mai apucă doar să zărească silueta unui băiat care tocmai se desprinsese din frînghiile catartului și fugea val-vîrtej spre poartă. Fără să vrea, santinela scoase un strigăt de mînie, dar care era, în același timp un semnal de alarmă. Începu să alerge cît îl țineau picioarele pe urma micului fugar, smulgîndu-și de pe umăr, în goană, arma încărcată. În momentul acela auzi însă țipătul pătrunzător al fetei. Fu izbit de faptul că țipătul acesta răsunase doar la cîțiva metri în spatele său și că fata fugea și ea cît o țineau picioarele, fără să facă cel mai mic zgomot. Văzînd că soldatul s-a oprit pentru a ochi, ea se repezi înainte și, ajungînd în dreptul lui, îi aruncă în față pisica întinsă ca un arc, cu ghearele gata să sfîșie tot ce-ar fi întîlnit în cale.

El ridică mîna stîngă pentru a-și apăra ochii, sări într-o parte și trase la întîmplare. Un lichid de culoare închisă țîșni din țeava puștii și o stropi pe față în obraji și pe mîini. Dar fata nu se opri din fuga ei. Ieșind în goană, trînti poarta cu zgomot și, înainte ca santinela să fi reușit să se descotorosească de pisică și să-și șteargă ochii de sîngele ce i se prelingea de pe fruntea zgîriată, liniștea și pustietatea străduțelor din jur îi înghiți pe cei doi fugari.

Curtea începu să se umple repede de oameni, care se îngrămădeau pe trei uși deodată. Privirilor lor li se înfățișă santinela care-și ștergea fața de sînge; pe pămînt se profila o pată mare violetă; capetele tăiate ale frînghiilor atîrnau fluturînd din vîrful catartului.

Maiorul fu și el deșteptat, iar santinela îi raportă cele petrecute, avînd grijă să presare detalii care să-i ușureze vina dar care, la urma urmei, sunau destul de fals.

— ... E pur și simplu un copil. Cel mult dacă are cincisprezece ani. Nici prin cap nu mi-ar fi putut trece, sir, că pune ceva la cale. Își căuta pisica.

Maiorul se afla în țara aceasta de mai bine de un an; se obișnuise, atît cu chipul în care localnicii răspundeau opresiunii, cît și cu îngrozitoarele represalii pe care le aplica.

Acum privea spre santinelă fără nici un pic de răutate.

— Da. Totdeauna acești copii de cincisprezece ani! N-ai reușit încă să înțelegi acest lucru?

Dar era într-adevăr o pisică, sir! Asta în orice caz nu e o născocire!

— Pisica asta vărgată și slabă e a paznicului — spuse obosit maiorul. Ivirea ei n-a fost probabil altceva decît o întîmplare fericită folosită de micii insurgenți. Sau e posibil ca fetișcana, zărind-o înainte de a născoci basmul pe care ți l-a îndrugat, să fi început s-o cheme special. Așadar, după cîte înțeleg, vreun sfert de ceas i-ai făcut curte... Ceea ce, desigur, va face să nu-ți fie prea greu s-o recunoști ...

— Nu, sir — murmură el — nu cred c-aș putea s-o recunosc. Lîngă zid era întuneric beznă. Și, la fel ca ea, subțiri ca niște maimuțe, sînt aici foarte multe fete.

Dar cu pete purpurii pe față și pe mîini, tot sînt foarte multe? Bine că cel puțin ai avut atîta minte să tragi. Aceasta în orice caz ne va oferi un semn distinctiv. Ce crezi?

Santinela privi la pata mare, asemănătoare sîngelui, care se desena pe pietre. Și-l cuprinse — deși aceasta nu era prea potrivit pentru un soldat — un real sentiment de căință.

Iertați-mă, sir — minți el — chiar în clipa aceea a aruncat asupra mea pisica. M-a împiedicat serios. Din pricina asta, n-am nimerit fata.

În cazul ăsta — întrebă încet maiorul de ce picăturile de vopsea se înșiruie pînă aproape de poartă?

Și el lumină cu lanterna ultima pată măruntă de pe pămînt.

Dacă încărcătura ar fi fost ceva mai mare, am fi putut-o urmări chiar pînă acasă. L-ai nimerit și pe băiat?

Nu, sir. Era prea departe de mine. El s-a întors doar o singură dată, ca s-o apuce de mînă.

De-abia în momentul acesta el pricepu limpede toată întîmplarea. În sufletul lui își făcea loc un val de remușcare asemănător fluxului marin.

În fond, n-au făcut nimic rău, sir — e vorba doar de un steag.

Maiorul zîmbi. Cînd băiatul ăsta va avea nu 18, ci 40 de ani, nu va mai face greșeala prostească de a spune cu atîta nepăsare: „E vorba doar de un steag!"

Individul care a rupt steagul a izbutit la coborîre să înfășoare suportul catartului cu sîrmă ghimpată. În timpul ăsta, tu ai fost desigur foarte ocupat cu vînarea pisicii. Iar el, probabil, că a pierdut destulă vreme cu antrenamentele, înainte de a reuși să facă toate aceste mișcări cu atîta repeziciune. Da, aș vrea să-l felicit pe băiatul ăsta! Și găsind fata o să-l aflăm, desigur, și pe el. Vom începe cu școala medie: dacă n-o vom găsi acolo, o vom căuta printre fetele care nu vor răspunde la apel. Cu asta — cred — se vor termina cercetările noastre...

★

În magazia din spatele dughenii lui moș Peblito, aplecată asupra unui lighean cu apă, Meripoza se străduia cu îndărătnicie să-și spele mîinile. Dar, cu toate că se frecase cu nisip ud, apa ce se scurgea de pe mîinile ei era la fel de stăvezie ca și cea din fîntînă.

Stînd cu spatele la fereastră, acoperind cu corpul său lumina, Juanita ținea un felinar deasupra Meripozei.

Theo ședea pe vine, iar capul său, plecat, se afla atît de aproape de cel al Meripozei, încît părul fetei îi atingea din cînd în cînd obrajii.

— Este inutil să mai continui — spuse, lăsîndu-și mîinile în poala rochiei ude și ridicînd spre Theo imensii ei ochi negri.

cu bețe purpurii

Ilustrație de Tia PELTZ

Ingrozitoarele pete purpurii îi mîncau parcă o jumătate din față.

Partizanii ce stătuseră în spate într-o tăcere de mormînt, se apropiară suspinînd adînc.

— Petele nu ies — spuse Meripoza cu o liniște deznădăjduită. Nu vor trebui să mă caute prea mult; nu mă pot ascunde. Ce să fac, Theo?

— Dacă te vor găsi — spuse el cuprinzîndu-i mîinile pătate — mă vor găsi și pe mine.

— E o prostie! De tine e încă nevoie. Înafară de asta, pe tine te vor bate, pe cînd pe mine mă vor închide doar. Mare noroc că nu te-au stropit și pe tine.

De fapt, fata era foarte speriată deși căuta să pară curajoasă. Simțea cum mîinile ei mici și fierbinți tremurau în mîna sa.

— Nu voi permite ca tu singură să plătești pentru toți! Toți am participat la acțiunea aceasta. Cînd alegerea s-a oprit asupra ta și a mea, ne-am considerat pregătiți și pentru succes, și pentru eșec.

— Ei vor merge direct la școală — spuse Juanita.

— Dacă ai rămîne acasă și te-ai feri să te arăți...?

— Și cît timp ar putea ține asta? — întrebă Theo tăios.

— Nu vezi că petele se vor șterge foarte greu? Nu crezi că Meripoza ar trebui să se ascundă cîteva luni? — interveni Juanita.

— S-ar putea ca după o săptămînă sau două ei să înceteze cercetările. Și nu trebuie să ne ascundem de poporul nostru, ci numai de ei.

— Dar dacă nu mă vor găsi la școală — rosti Meripoza cu autoritate — ei vor controla catalogul să-mi afle numele. Aceasta e doar o tărăgăneală de prisos. Prefer să fiu la școală și să mă întîlnesc cu ei față-n față. În cazul acesta nu eu, ci ei vor trebui să roșească de rușine!

În timp ce rostea acestea, voindu-se curajoasă, corpul îi tremura și mîinile se strîngeau în mîinile băiatului.

— Ce-ar fi dacă am încerca cu clorură de var? — propuse Luz timid. Poate că așa vor ieși petele!...

Esperanta clătină din cap.

— Asta e o veche vopsea vegetală. Nimic nu o poate șterge. Din cauza aceasta, vopsitorii o mai folosesc încă. Tatăl meu e vopsitor — rosti ea cu tristețe. Știu bine lucrul acesta.

Continuînd să strîngă mîinile slăbuțe ale Meripozei, Theo se ridică încet. Privirile alarmate și pline de încordare ale celor prezenți se ațintiră asupra lui și Theo începu să zîmbească. El o privi pe Meripoza în ochi și surise. Fața lui slabă, măslinie, se destindea treptat și pe ea se așternea o liniște dătătoare de speranță.

— Să mergem — spuse el — trăgînd-o pe Meripoza de mînă. Mi-a venit o idee. Să mergem cu toții. Pînă în zori mai sînt cîteva ore, mai avem timp. Nu te teme, ei nu te vor găsi! Ei nu te vor găsi niciodată!

★

Maiorul privi pe fereastră și la lumina zilei văzu cercurile argintii formate din sîrma ghimpată nouă, care înconjura cataftul, asemenea unui șarpe păzitor.

Iar sus, după cum se și aștepta, se desfășura, în bătaia vîntului, steagul — dușmanul pe care nu-l putea întemnița, nu-l putea deporta, nu-l putea ucide și, desigur, nu-l putea face să tacă. Steagul acesta va fi, fără îndoială, coborît curînd. Băieții nu reușiseră să-l fixeze bine de catarg; avuseseră prea puțin timp și trebuiseră cu orice preț să păstreze liniștea. Da, îl vor da jos. Dar nenorocirea e că ei îl vor ridica curînd în alt loc. Așa s-a întîmplat mereu.

Maiorul pierduse un an din viață tot percheziționînd micile căsuțe din acest orășel. A căutat explozibil și arme, literatură ilegală în limba acestui popor, oameni urmăriți de lege... Dar de fiecare dată, motivele ce dictau percheziția deveneau tot mai mărunte și mai umilitoare. Și iată că acum va trebui să caute o fetișcană cu fața mînjită de vopsea vegetală, care prostise un băiat cuprins de dorul de casă și care ajutase altui băiat să ridice încă o dată steagul ce flutură pretutindeni. Maiorul era nerăbdător să termine mai repede cu afacerea asta neplăcută.

★

Școala medie își începuse cursurile la ora 8. La 8 jumătate maiorul sosi acolo, însoțit de un sergent și doi soldați. Cu o politețe ostentativă, el rămase în vestibul, să-l aștepte pe directorul școlii, pe care trimisese să-l cheme.

— E de prisos să vă mai spun pentru ce sînt aici — spuse el. — Dumneavoastră ați văzut, desigur, steagul ce flutură deasupra primăriei. De data aceasta sîntem hotărîți să pedepsim, în mod exemplar, pe vinovați. Dacă dv., permiteți copiilor să pășească pe un asemenea drum, atunci trebuie să înțelegeți că dv. înșivă atrageți asupra lor pedepsele. În ce ne privește, am prefera să avem de-a face cu dv., oamenii maturi...

Directorul școlii îl privi, puțin contrariat, prin ochelarii ce-i stăteau strîmb pe nas. Și pînă la urmă spuse:

— Și noi am dori lucrul acesta... Cît despre dv., procedați după cum vă dictează datoria. Iar copiii noștri trebuie să facă la fel!... Nu doriți să începeți cu clasele mici? Iertați-mă, dar introducerea dv., mă face să presupun că de data aceasta dușmanul pe care-l căutați v-a supărat mai mult ca altădată!...

Maiorul ar fi preferat să-și îmbrace răspunsul într-o formă cît se poate mai caustică, însă situația în care se găsea excludea orice ironie.

— Caut o fată de aproximativ 15 ani. Probabil nu știți că noi am pus nu de mult în funcțiune o armă pulverizator, încărcată cu una din vopselele vegetale locale. Fata trebuie să fie mînjită cu vopsea purpurie. De astă dată vă pot promite că nu vom aplica o pedeapsă colectivă. Acest lucru nu va fi necesar.

— Vopsea purpurie... șopti profesorul gînditor — culoarea regală... și, de asemenea, de doliu... Subtilă alegere!

— ...La acțiunea aceasta a participat și un băiat pe care nu ne va fi ușor să-l aflăm. Dar asta nu are importanță. Imediat ce fata va fi în mîinile noastre, el nu va putea să tacă și atunci...

— După cum văd, nu v-ați pierdut de pomană timpul printre noi — spuse profesorul politicos. Minunat! Și, deci, doriți să inspectați clasele mari? Eu i-am strîns în sală special pentru dv. Vă rog!

Maiorul păși pe pardoseala strălucitoare de curățenie a vestibulului. Sergentul și soldații îl urmau îndeaproape. Directorul școlii, întinzînd mîna spre a deschide maiorului ușa, privi deodată în ochii ocupantului cu o privire în care, pentru o secundă, străbătu nu expresia obișnuită de ură, ci ceva ce aducea mai curînd a milă. Apoi deschise larg ușa și se dădu în lături, spre a lăsa oaspeții să treacă.

Sigur de sine, aproape solemn, maiorul trecu repede pragul. Cincizeci și trei de capete tinere, într-o unanimitate impresionantă, s-au ridicat în întîmpinarea sa, privindu-l direct în față. Privirile provocatoare ale celor 58 de perechi de ochi imenși, întunecați, bizari, erau îndreptate asupra sa, asemenea unor baionete strălucitoare. Maiorul încetini pasul, se răsuci brusc într-o parte și încremeni, ca și cum pieptul său împodobit de panglicile ordinelor, s-ar fi lovit într-adevăr de un zid de oțel. El venise să caute o victimă înfierată. În locul acesteia, iată-l, însă, față-n față cu un regiment — cu o adevărată falangă a lui Pirus aflată în poziție de luptă. Fețele fine, de culoare măslinie, ale tuturor copiilor, erau mînjite, de la frunte la bărbie, cu vopsea strălucitoare de culoare purpurie, culoarea mantiei regale și a doliului...

OGLINZI STRÎMBE

de Vasile BADEA

În aproape toate parcurile de distracții din lume există așa-numite „camere ale risului" — încăperi căptușite cu oglinzi de diferite feluri, concave, convexe etc. în care figurile omenești apar diformate, înfățișîndu-se cînd enorm de voluminoase și turtite, cînd teribil de înalte și slăbănoage.

Cîteva zile petrecute în cinematografele de pe Broadway-ul newyorkez ți-ar crea impresia că te afli într-o asemenea încăpere a oglinzilor strîmbe, care diformează pînă la absurd viața și oamenii reali. Numai că o astfel de încăpere e departe de a fi o „cameră a risului", ci mai degrabă o „cameră a groazei".

Iată, de pildă, ultima producție a cunoscutului fabricant de iluzii din Hollywood, Darryl F. Zanuck, *„Peticele cerului"*. Acțiunea filmului se petrece în Africa, în rîndurile vînătorilor de elefanți sălbatici, care adună averi fabuloase de pe urma prețiosului fildeș. Se dă o bătălie fulminantă între vînătorii de elefanți și un grup de aventurieri, care se socotesc meniți „să salveze elefanții de la pieire". Toate acestea prilejuiesc o succesiune de crime, care de care mai spectaculoase, cărora, cel mai adesea, le cad victime oameni din rîndurile populației băștinașe, care sînt, în ochii protagoniștilor, mult mai puțin importanți și valoroși decît colții elefanților. Atmosfera de groază este atît de pregnantă, încît, potrivit celor scrise de un critic, „senzația că ți se încrețește pielea nu te părăsește nici o clipă".

Dacă ieși cu nervii nezdruncinați din sala în care rulează acest film, vei nimeri în sala alăturată unde rulează un film intitulat fără nici un fel de camuflaj: *„Cei care stîrnesc groaza"* („The fearmakers"). Subiectul acestui film este simplu: un club newyorkez, alcătuit din milionari îmbuibați și roși de spleen, anunță un concurs pentru descoperirea celui mai eficace mijloc de a stîrni groaza. Tot filmul nu este decît o ametitoare înșiruire de mijloace care de care mai abracadabrante de a provoca frica.

Groaza de dragul groazei — iată una din temele predominante ale cinematografiei americane de azi, temă care are însă și un puternic substrat psihologico-propagandistic: ea tinde să inoculeze oamenilor o senzație copleșitoare și permanentă de teamă, să-i deprindă cu ideea că viața e numai coșmar.

Cu același scop sînt create și filmele așa-zise de „ficțiune științifică", în care, însă, e vorba mai puțin de știință, cît de zugrăvirea în culori sumbre a viitorului, spre a le pieri oamenilor muncii din orînduirea capitalistă orice dorință de a-și schimba, prin luptă, viața.

Acestui țel îi slujește și recentul film al regizorului Bert I. Gordon, intitulat *„Fantasticul om-colos"*. Despre ce e vorba în acest film căruia i s-a făcut — cu surle și trîmbițe — reclama că ar fi — citîm — „profeticesa exactă și tremurătoare despre ziua de mîine a omenirii"?

Un colonel din armata americană, care conduce o echipă de șoc trimisă în ajutorul unui echipaj naufragiat într-o zonă radioactivizată, este acoperit de pulbere radioactivă și ajunge în pragul morții. Printr-o operație extrem de complicată este salvat, dar influența radioactivității se manifestă în faptul că trupul colonelului începe să se dezvolte într-un ritm fantastic — trei metri pe zi. În cîteva zile colonelul... radioactiv atinge înălțimea unei case cu cîteva etaje. Acest monstru uman, știind că va muri deoarece inima nu i-a crescut în ritmul dezvoltării întregului organism, răpește fata care i-a fost cîndva logodnică, distruge într-o pornire de furie orașul său natal, Dallas-City, iar pînă la urmă, se prăbușește în ocean.

O asemenea viziune asupra viitorului umanității este de natură să arunce pe cei slabi de înger în ghearele unei deznădejdi fără sfîrșit. Și, fără îndoială, acesta e țelul pe care îl urmăresc cu diabolică perseverență magnații Hollywoodului.

Chiar numai titlurile filmelor care au rulat la cinematografele New York-ului într-o singură săptămînă, desprinse pur și simplu din paginile de reclame ale suplimentului cultural al lui „New York Times", ne pot da o imagine asupra acestei invazii a groazei pe ecranele și în sufletele spectatorilor: *„Despuiatul și mortul"*, *„Demoniac"*, *„Ființele agresive"*, *„Asasinatul pe stînci"*, *„Crima albastră din St. Trinian"*, *„Harry Black și tigrul asasin"*, *„Prescripție pentru crimă"* etc., etc.

Iar dacă cumva în vreun film nu predomină asasinatul și groaza înseamnă că e consacrat erotismului deșănțat, atîțării instinctelor celor mai sălbatice.

Înseamnă oare această invazie de groază și pornografie că au dispărut din cinematografia americană talentele cinstite, realiste, capabile să creeze adevărate opere de artă? Nu, nicidecum. Ba am spune chiar că în ultimii ani aceste talente s-au înmulțit și s-au activizat. Am văzut aici, la București, excelentul film *„Marty"* — tablou sugestiv al vieții oamenilor simpli din America de azi. La New York a rulat un film, pare-se de înaltă clasă, realizat după zguduitoarea nuvelă a lui Hemingway, *„Bătrînul și marea"*.

Dar aceste filme sînt atît de rare, încît aproape se pierd în torentul celorlalte. Și mai e de mirare, oare, în această situație, că, așa cum constată o revistă influentă ca „Time", numărul de spectatori în cinematografele americane reprezenta în luna septembrie a anului trecut numai 80 la sută din numărul spectatorilor care au vizitat cinematografele în aceeași lună a anului 1952?

Hollywoodul de azi e o încăpere a oglinzilor strîmbe. Iar masa oamenilor simpli și cinstiți din America s-a săturat să-și tot vadă pocite de aceste „oglinzi" chipul, viața, aspirațiile.

Scenă din „piesa" lui Beckett — „Sfîrșit de partidă".

„ARTĂ"... ÎN LADA DE GUNOI

Domnul Samuel Beckett, un oarecare gentleman, irlandez de origine, ducea pînă mai ieri o existență cu nimic ieșită din comun. Se stabilise la Paris, din motive pe care nu le cunosc (e drept că nici nu mă interesează). Om trecut de 50 de ani, a căpătat — nu de mult — două titluri. Unul, deosebit de onorant în sine: acela de „dramaturg"; iar celălalt: de... „simbol".

Deci, de la o vreme încoace, de cînd a început să scrie piese de teatru, domnul Beckett a încetat de a mai fi o persoană oarecare, și m-a interesat. De cea de-a doua calitate a sa n-am luat însă cunoștință decît după ce i-am citit operele.

Să mă explic.

În prima sa piesă, „În așteptarea lui Godot", Beckett ne arată un univers fără nici o noimă. Oamenii sînt sufocați de o viață în care nu mișcă nici o rază de speranță și nici chiar dorința de a spera. Este o piesă lîncedă, cenușie; în cuprinsul ei nu se petrece nimic. Oamenii duc o existență în care nimic nu le luminează viața. Este așteptat un oarecare Godot, care pînă la urmă nu mai vine. Și viețuitoarele — pentru că nu poți numi oameni astfel de personaje — se tîrăsc de la un capăt la altul al piesei, ies din întuneric, stau trei ore într-o lumină cenușie și intră din nou în întuneric. Asta e toată piesa.

Citind piesa lui Beckett m-a încercat la început un sentiment de milă. Milă pentru o inteligență pe care orînduirea burgheză o condamnă la sterilitate, milă pentru un om desperat care nu e capabil să vadă calea salvării ființei lui de acest blestem.

I-am citit însă și a doua piesă. Se cheamă „Sfîrșit de partidă". Dacă n-aș fi parcurs textul, dacă n-aș fi ayut în față această fotografie, aș fi crezut că sînt prada unui vis urît, a unui îngrozitor coșmar.

Este vorba aci, într-adevăr, de un sfîrșit: sfîrșitul lui Beckett, al artei pe care o reprezintă și al lumii din care face parte. Beckett știe că orînduirea în care trăiește și pe care o slujește își are zilele numărate. Dar, ca toți ideologii mai mari sau mai mărunței ai burgheziei, el confundă sfîrșitul capitalismului cu sfîrșitul lumii. În loc să spună că viața în capitalism este un nonsens, el spune că viața este un nonsens și o povară; în loc să spună că omul este strivit în capitalism, el spune că omul este strivit; în loc să spună că sfîrșitul burgheziei este aproape, el spune că sfîrșitul lumii este aproape. „Omisiuni" absolut esențiale cu care Beckett operează fără scrupule.

În „Sfîrșit de partidă" eroii își consumă existența în niște lăzi de gunoi. Da, da, ați citit bine! În lăzi de gunoi! Acolo mănîncă, acolo trăiesc, de-acolo își vorbesc.

Iată ce a ajuns omul. Omul — cel care a clădit piramidele, care a sculptat pe Venus din Milo, care a scris Hamlet, care a cucerit Polii și Everestul, ființa care vede pînă la o sută de milioane de ani-lumină, care a supus atomii, care va zbura mîine în spațiul cosmic.

Nemărginite îți sînt nerușinarea și decăderea burgheziei, ție și lui Beckett, „profetul" tău!

Pe scenele din Occident, unde altă dată Oedip s-a cutremurat în fața destinului, unde a strălucit puritatea interioară a Maurului și unde Solveig l-a așteptat pe Peer Gynt, scene slujite de atîția mari actori celebri, se etalează azi dezgustătoarea piesă a lui Beckett. Și o mînă de detractați aplaudă.

Era și firesc să fie așa. Altfel nu se putea. În definitiv, arta este oglindirea unor realități. Beckett n-a făcut decît să reflecte orînduirea sa. Cu „Sfîrșit de partidă" — artiștii au avut întotdeauna darul anticipării — Beckett a arătat locul ce se cuvine lumii sale: lada de gunoi a istoriei.

Așa a devenit Samuel Beckett un simbol.

George Radu CHIROVICI

Luchian

Ștefan LUCHIAN
La muncă

Ștefan LUCHIAN
Muncitori

Ştefan LUCHIAN

Muncitoa

UCHIAN

Stefan LUCHIAN
Caise

Stefan LUCHIAN
Flori

Opinii pe scurt

ESOP (vulpea și strugurii)

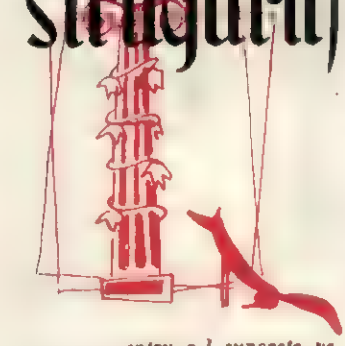

Pentru a-l cunoaște pe Esop, cititorul trebuie să se resemneze a apela mai curînd la legendă decît la istorie. O afirmă pînă și doi dintre pasionații săi biografi, călugărul medieval Planudes Maximusșu. mai apoi, La Fontaine, acesta din urmă mărturisind cu franchețe că în a sa „Viață a lui Esop" înfiripă o țesătură fanteziștă a ipotezelor sale, în care adevărat e doar simburele înțeleptelor fabule esopiene.

Scriitorul brazilian Guilherme Figueiredo — autor al piesei „Esop" (Vulpea și strugurii), pe care ne-o prezintă Teatrul Municipal — nu aduce (și nici nu are de altfel pretenția să aducă) noi elemente de documentație istorică cu privire la viața lui Esop. El fabulează pe axul cîtorva întîmplări cunoscute din viața înțeleptului frigian, pe care le-a selecționat în raport cu funcția dramatică pe care o pot exercita și, mai ales, cu semnificația majoră pe care o degajă: adînca înțelepciune populară și spiritul viu al sclavului grec sînt înșoțite și premerse de neostoite lui sete de libertate. Miezul faptic al piesei se stringe în jurul timpului în care Esop a fost robul filozofului Xantos din Samos, e impregnat cu înțeleptele istorioare esopiene pe care omenirea le povestește de mai bine de 2500 de ani, și se rotunjește pînă la urmă într-un patetic poem înălțat dragostei de libertate. Transformările pe care Figueiredo le-a operat pe firul anecdotic al „Vieții lui Esop" (întîmplări din diferite etape ale vieții sale sînt concentrate în timpul robiei lui Esop la Xantos; soția acestuia din urmă, pe care legenda ne-o prezintă drept o femeie oarecare, mofturoasă și nestatornică, este idealizată; micimea intelectuală și sufletească a lui Xantos este puternic conturată; este introdus personajul Agnostos etc.) sînt nu numai în folosul arhitectonicii piesei ci și al mesajului său de idei. Și asemenea intervenții sînt pe deplin permise, dacă ne gîndim că biografia lui Esop e ea însăși o plăsmuire.

Spectacolul Municipalului (regizor Mircea Avram) a urmărit înainte de toate să aducă un Esop statuar, masiv, însumînd pînă la dimensiunile simbolicului înțelepciunea poporului, uneori amară, alteori plină de haz, totdeauna viguroasă, și aspirațiile acestuia către libertate. Și, de aceea, a încredințat rolul lui Ștefan Ciubotăraşu. Firește, actorul acesta de mari adîncimi, izbutește să domine scena și să obțină totala adeziune a spectatorului. Nu are, însă, întotdeauna, poate și ca efect nepremeditat al jocului său sobru, mergînd pe monumental, vioiciunea și umorul pe care îl cerea tipul lui Esop; alteori tonul cu care își povestește istorioarele sale cu tîlc e puțin cam monoton. Regizorul a evitat — tocmai în virtutea viziunii sale asupra eroului legendar de proporții statuare — să-i creeze lui Esop o înfățișare respingătoare și o mască excesiv de hidă, pentru a sugera acel chip pocit de care pomenește mereu legenda. Lipsindu-l însă de grotescul fizicului, nu mai apare atît de justificată nobletea Cleiei (Beate Fredanov). Autorul a condus-o spre Esop pe această femeie superioară, dezgustată de mărginirea și meschinăria soțului ei Xantos și a arătat-o îndrăgostită de el tocmai pentru a demonstra că frumusețea sufletească acoperă urîciunea fizică și poate obține nu numai prețuire și admirație, dar și iubirea femeii. În general, Beate Fredanov a trebuit să facă față multor inconsecvențe ale personajului construit deficitar de autor, și le-a făcut față mai mult decît onorabil.

Al doilea personaj de prim-plan al piesei, construit de autor cu intenția antitetică de a opune filozofului din popor, adînc și înțelept, pe cel fanfaron și gălnos din rîndul stăpînilor de sclavi, e Xantos. Figueiredo a conceput acest rol pe linia satirei, subliniindu-i insistent lașitatea și meschinăria, lipsa de onoare și de consistență intelectuală. V. Ronea a adus în spectacol nu numai satira, ci și comedia. Văzîndu-l pe Xantos în această interpretare, publicul se amuză, îl disprețuiește, îl condamnă. Rolul e realizat cu binecunoscuta vervă a actorului și nu poate fi contestată satisfacția de ordin comic pe care el o oferă. Tentat însă, uneori, de atracția facilă a poantei de succes, V. Ronea a trecut ușor peste nuanțele mai grave pe care le implică personajul și condiția sa socială: redus la o parodie, Xantos pare mai curînd un burghez modern care poartă sandale în locul papucilor de casă — și nu prea seamănă cu stăpînul de sclavi din Grecia antică. Cu finețe, cu discreție, acest lucru trebuia subliniat. Fără îndoială că aici, actorul împarte vina cu regizorul. După cum meritele de a fi creat un spectacol în general frumos, poetic, plin de miez, trebuie de asemeni împărțit între toți realizatorii săi.

Sanda FAUR-DIMA

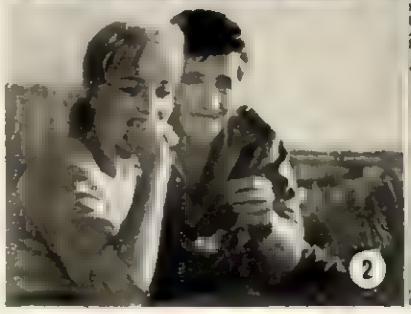

Dorința

Un gazetar îl întreba, în decembrie trecut, la Consfătuirea cineaștilor de la Sinaia, pe Vojtěch Jasny, autorul filmului „*Dorința*":

— Cine v-a dat ideea acestui poem cinematografic?

I-a răspuns zîmbetul sfios și melancolic al tînărului regizor ceh și, apoi, într-un tîrziu:

— Dumneata n-ai meditat niciodată asupra tainelor vieții? Asupra anotimpurilor vieții omenești și asupra anotimpurilor anului?... Eu port ideea aceasta în mine încă de cînd eram mic. Mă tem chiar să nu se simtă că în film toate sînt văzute întrucîtva prin optica unui copil...

Adevărul este că se simte. Dar nu e nici o pierdere. Ba dimpotrivă! Candoarea, poezia, nu numai că nu știrbesc nimic din profunzimea tîlcului filozofic pe care-l poartă filmul „Dorința", ci o accentuează. Poemul liric-filozofic al dorurilor omenești creat de Vojtěch Jasny se desfășoară în patru timpi, corespunzînd vîrstelor anului și anotimpurilor vieții omenești. Sînt patru nuvele cinematografice intitulate: „Băiatul care caută capătul lumii", „Oamenii pe pămînt și stelele pe cer", „Angela" și „Mama"[1].

Unde-i capătul lumii? Încotro zboară cocorii? Cum se nasc puii din ouă? De unde va primi mama în dar pe surioara Barbara? Atîtea întrebări cărora micul Ioška le găsește cu greu dezlegare! Răspunsurile celor mari sînt atît de searbede, de lipsite de sens! Și atunci, își explici singur tainele în felul tău. Iar dacă nu toate în viață sînt aidoma visurilor tale, dezamăgirea e repede uitată: o surioară e un lucru bun, chiar dacă e o mogîldeață roșie care plînge tot timpul! Și apoi e atît de bine să fii copil și să fie primăvară!... Iată ce povestesc imaginile primei părți a filmului.

...Cînd ai optsprezece ani, îți se par caraghioase certurile celor mari pentru un petic de pămînt. De aceea, Lenka binecuvîntează apariția inginerului topograf care-i va împăca pe tatăl ei cu unchiul. Cu atît mai mult cu cît topograful e băiat drăguț, astronom amator și... foarte interesat de desenele Lenkăi. Dar vara și vacanța se vor termina curînd, Lenka va intra la Academia de Belle-Arte și despărțirea se apropie. Jan înțelege că nu poate sta în calea fetei spre cariera visată. Și Lenka se desparte cu greu de prima iubire. Dar viitorul o așteaptă și fata se avîntă cu nesaț în întîmpinarea lui. E subiectul părții a doua a filmului „Dorința", intitulată „Oamenii pe pămînt și stelele pe cer"[2].

...În amiaza vieții, cînd ai puterea de muncă a Angelei, îți se pare că poți ține singură piept la toate. Îndărătnicia îngustă te îndeamnă să întorci spatele colectivei și să te omori cu treaba de una singură. Mîndria te face să refuzi dragostea și ajutorul lui Mihai și să te condamni la pustietate. Dar cînd vine toamna, te trezești stingheră, vlăguită, amară, ca un pom desfrunzit. Atunci simți că ai nevoie și de ceilalți. Istoria aceasta ne-o povestește partea a treia a filmului, „Angela"[3].

...Iarna nu e neapărat tristă. Albă și senină ca și ea, mama își poartă cu curaj boala și anii. Satul o îndrăgește pe doamna învățătoare și ea nu s-ar despărți de ei, oricît o roagă feciorii săi, stabiliți la oraș, să vină la ei. Iar făgăduiala mamei de a se muta la oraș cînd i se va naște nepotul, nu se mai împlinește. Mama s-a stins. Clinele ei credincios rătăcește fără odihnă pe ulițele satului. Dar, o dată cu dezghețul, o viață nouă a răsărit în familie. S-a născut nepoțelul... Iată povestea părții a patra a filmului[4].

Despre dialectica vieții se poate filozofa îndelung. Poetul Vojtěch Jasny a preferat, pentru filmul său, calea meditației lirice, a comunicării poetice cu spectatorul.

Ana ROMAN

1) Scenă din „Băiatul care caută capătul lumii"
2) ...din „Oamenii pe pămînt și stelele pe cer"
3) ...din „Angela"
4) ...și din „Mama".

SCRIITORI și CĂRȚI

Ion Brad: „Cu timpul meu"

Volumul sugestiv intitulat *Cu timpul meu*, confirmă încă o dată justețea observației că tînăra generație de poeți are în Ion Brad pe unul dintre exponenții ei cei mai talentați.

Ca și în alte culegeri de versuri ale sale, Ion Brad abordează un vast domeniu tematic, generat de participarea activă la lupta pentru construirea socialismului: munca și noul trai al minerilor ardeleni, satul și colectivizarea agriculturii, șantierele naționale și elanul tinerilor brigadieri, culturalizarea maselor, elogiul adus de poporul nostru Țării Sovietelor și Armatei Sovietice eliberatoare, sentimentul solidarității frățești a popoarelor din țările socialiste, victoriile fără precedent ale științei sovietice, demascarea ororilor războiului fascist și a cîtorva din aspectele inumane ale vieții din lumea capitalistă, lupta pentru pace etc. Și toate aceste numeroase teme sînt văzute cu ochiul artistului pătruns de concepția marxist-leninistă despre lume și integrate într-o viziune lirică, vibrînd de un cald patriotism. Sub unghi tematico-ideologic, universul artistic al lui Ion Brad este, așadar, deosebit de extins.

Lectura volumului conduce la constatarea că tînărul poet reușește să creeze valori estetice remarcabile, mai ales atunci cînd evocă lumea satelor ardelene. Poezii cum sînt *Colț de pămînt*, *Țîrg de fată*, *Întoarcere pe aceeași vale*, impresionează nu numai prin mesajul lor, dar și printr-o deosebită plasticitate. Imaginea acestei lumi e concretă pînă la materialitate. Bunăoară: *„Zeul Mercur face negoț în provincie/ Cu țăranii de pe la noi.../ Boii își rumegă așteptarea domoală,/ Amintirea cîmpului înrourat./ Cînd și cînd mai necheză caii de smoală,/ Șleampurile copilelor bat./ Pe lîngă mîini foiește maiea mulțime,/ Le cearcă meiul, zvelteța de cerbi,/ Numai de bivoli nu-mtreabă nime./ Diavoli domestici, în care visuri preistorice / ierb./ Gușă porci ca prichicii, / Fără să miște bobotaia, șingerosul cuțit!/ Zborul albastru al rîndunicii/ Scrie zigzaguri în infinit"*. În alte compuneri, în deosebi aparținînd liricii patriotice, versurile cele mai reușite sînt tocmai acelea în care ideile capătă contur plastic prin figuri de stil proprii modului de viață și mentalității artistice a satului ardelean din podgoriile de pe Tîrnave. Căldura emoției, comunicativitatea ei, firescul unei expresii poetice nuanțate și limpezi, aflate în aceste poezii, definesc un liric de reală vocație.

Aceasta, însă, nu înseamnă că atunci cînd poetul își extinde cîntecul și în peisajul citadin, vibrațiile sînt mai puțin autentice. Numai că acum apar unele stridențe rezultate din efortul vizibil pentru metafora, voit originală, în realitate prețioasă și lipsită de organicitate. Așa cum, de pildă, e *Proiecție*. Dar sporadicele impurități le credem ușor evitabile în viitor. Mai ales că Ion Brad, prin ciclul *Spre inima pămîntului* în care-i evocată viața minerilor, ne demonstrează capacitatea emoțională a poeziei sale și cînd izvorul de inspirație nu se limitează numai la lumea satului.

În *Țară*, vibranta poezie cu care se deschide recentul volum al lui Ion Brad, întîlnim printre alte mărturisiri și următoarea: *„Și-am rămas bolnav de cea mai curată beție:/ Să fac pietrele să joace,/ Să umplu ulcioarele inimilor cu apă vie..."* Acestui nobil și pur angajament îi corespund din plin atîtea din filele cărții *Cu timpul meu* și avem certitudinea că viitoarea creație lirică a lui Ion Brad va aduce, pentru împlinirea arzătoarei sale dorințe, sunete din ce în ce mai pline și mai frumoase.

Pompiliu CARAIOAN

Pop Simion-„Paralela 45°"

Ce poate fi mai interesant pentru un tînăr reporter care colindă țara în lung și în lat, decît să realizeze la un moment dat o imagine globală asupra patriei sale? Desigur, procedeele de sintetizare a observațiilor și impresiilor culese în diversele vizite și călătorii sînt nenumărate și ele diferă, așa cum se și cuvine, de la autor la altul. Pop Simion a descoperit un procedeu, care dacă nu e cu totul original, în schimb e foarte semnificativ pentru ceea ce a dorit să obțină: descrierea frumuseților naturale și arhitectonice ale plaiurilor noastre, dar mai cu seamă a muncii de construcție socialistă de la noi, urmărită de-a lungul paralelei de 45°.

De la marginea de vest a țării și pînă în Deltă, scriitorul străbate meleagurile pe firul acestei „nervuri geografice" care întîlnește în calea ei orașe „de piatră" și „de cărbune", mine și sonde petrolifere, păduri și lanuri, cîmpii și ape. E un fel de a vedea tabloul geografic al patriei, ca într-o imaginară secțiune orizontală.

Reporter talentat și pasionat, Pop Simion știe să distingă acele elemente care înnoiesc fizionomia locurilor și oamenilor, zugrăvind adevărate portrete bine individualizate. Sub aparența monotonie a unui tîrg de provincie, tînărul scriitor descoperă noile forțe care se dezvoltă și care pun în altă lumină orașe ca Oravița sau Tulcea, a căror recentă viață industrială și artistică le-a scos din somnolența de altădată. Văzînd, așadar, aspectele noi, rezultate din lupta oamenilor muncii, conduși de partid, Pop Simion se situează în plină actualitate. De aici, de pe cea mai înaintată poziție a frontului de construire a socialismului, neostenitul reporter admiră pădurile de castani ale Carpaților Meridionali, monumentele lui Brîncuși de la Tîrgu Jiu, vechea artă arhitecturală a mănăstirilor românești — slăvind în permanență geniul și forța creatoare a omului. „Zonele" descrise de Pop Simion aduc în prim plan pe minerul din Anina și pe sondorul din Valea Jiului, pe electricianul de la termocentrala „Doicești" și pe țăranul colectivist din Bărăgan, pe redactorul unei gazete de uzină și pe iscusita țesătoare dintr-un atelier. Toți aceștia sînt oamenii zilelor noastre, autorii de fapt ai tabloului geografic, văzut de-a lungul paralelei 45°.

Pop Simion i-a zugrăvit pe făuritorii vieții noastre de lumină cu atenție și dragoste, scriind o carte valoroasă nu numai ca document uman, dar și ca realizare artistică.

Al. SĂNDULESCU

ACTUALITĂȚI LITERARE

TINERETUL SOVIETIC apreciază în mod deosebit lucrările științifico-fantastice. Nu este de mirare, deci, că editurile moscovite publică numeroase asemenea cărți. Printre cele mai recente, se numără și volumul *Reportaj din secolul XXI*, datorit reporterilor Vasiliev și Gușcev, care prezintă într-o amplă perspectivă transformările pe care știința și tehnica le vor înregistra pînă în anul 2.000. Luînd ca bază rapida dezvoltare, în Uniunea Sovietică, a tehnicii zborurilor interplanetare și a construirii navelor destinate cercetărilor cosmice, cei doi reporteri sovietici ne prezintă, în partea a doua a volumului lor, anticiparea unei călătorii în Cosmos în anul 2007, pe ruta Moscova-Venus-Marte. Departe de a fi o simplă creație a imaginației, această călătorie ne face să înțelegem o serie de interesante probleme pe care le pune zborul omului în Cosmos.

ÎN R.D.G. A APĂRUT într-o nouă ediție, cartea lui Serghei Tretiakov, fost profesor de limba rusă la Universitatea din Pekin, *Den Și-hua, un student chinez își povestește viața*. Volumul descrie, pe baza unei naratiuni-autentice, viața unui tînăr chinez între anii 1919-1927, adică pe vremea cînd mișcarea revoluționară în China luase avînt. Povestirea ne introduce, prin intermediul eroului, în toate straturile sociale ale Chinei de ieri, începînd cu familiile marilor comprădori și terminînd cu acelea ale kulilor, cea mai exploatată și mai desconsiderată categorie socială. Este un tablou cuprinzător al stărilor de fapt din China feudală, ale cărei ultime vestigii au fost spulberate o dată cu victoria revoluției populare.

VIAȚA TINEREI LUPTĂTOARE pentru libertatea și independența națională a Algeriei, Djamila Bouhired, constituie subiectul biografiei romanțate a doi scriitori progresiști francezi, Georges Arnaud și Jacques Verges, avînd ca titlu, numele eroinei. Cititorilor, atît celor francezi cît și celor străini — întrucît cartea a fost tradusă pînă acum în zece limbi — le sînt înfățișate, veridic, în această carte, condițiile social-politice ale Algeriei dominate de colonialiștii francezi, care au dus la revolta populară. Pe acest fundal, autorii prezintă pe tînăra Bouhired ca un simbol viu al luptei de emancipare a femeii algeriene.

O PICĂTURĂ de CERNEALĂ

PENTRU TINERET

de Demostene BOTEZ

Săptămîna Mondială a Tineretului e întîlnirea în gînduri a tuturor tinerilor de pe suprafața globului, pe care-i însuflețesc aceleași sentimente de dragoste și prietenie, fără deosebire de rasă, și aceleași aspirații spre o lume mai bună și o viață mai fericită.

În această săptămînă de cîntare a tinereții, de imn al vieții, gîndul meu se îndreaptă cu nemărginită dragoste și emoție spre acei tineri pe care i-am cunoscut mai bine, față de care am șters mulțimea anilor pentru a mă simți mai alături de ei, și care au o deosebit de vibrantă sensibilitate a vieții: spre tinerii scriitori din țara noastră, acei care au între 18-25 de ani.

Mă gîndesc: în ziua aceea neuitată de 23 August 1944, ei aveau între 5 și 10 ani. Au deschis ochii asupra vieții și au început să o înțeleagă în plină desfășurare a muncii de construire a socialismului. Au pornit de la început să vadă și să participe la o operă uriașă, cum n-a cunoscut pămîntul de cînd a apărut omul pe el.

Dar pînă la cei cinci sau zece ani?!

Au fost copii. Dar au avut copilărie? Îi trezeau în crucea nopții bombardamente, iar cînd deschideau ochii dădeau de flăcările incendiilor și de spectacolul morții. Au cunoscut viața pe dos. Nu cu bucuriile sprintare ale începutului ei, ci cu grozăviile unui cataclism în care pierea o lume.

Îi cunosc bine pe tinerii scriitori, sînt fii buni ai socialismului. Au cunoscut ceva și din ororile trecutului și le mai știu și din experiența și vorbele părinților. Dar, mai ales, cunosc largul libertății în care se poate dezvolta în voie, vertiginos și plin de sănătate talentul lor de creatori.

Înainte vreme, în celălalt regim, la vîrsta de 20 de ani, tînărul scriitor era obsedat de grija zilei de mîine și umbla în zadar cu manuscrisul în mîna tremurîndă de emoție și iluzii, pe la ușile tuturor redacțiilor. Cînd catadicsea directorul revistei să-i publice ceva, era numai de dragul... gloriei. Titu Maiorescu socotea că e o insultă să plătești unui scriitor pentru o poezie, dar chibzuia că e drept ca el, neplătind colaborările, să încaseze, net, fără angarale, banii neatinși din vînzarea revistei. Azi, la 20 de ani, tînărul scriitor cu talent are unul sau două volume editate, iar la 25 de ani poate fi — cum sînt vreo cîțiva — laureat al Premiului de Stat. La revistă se simte ca la dînsul acasă. Colaborează, își dă cu părerea, publică articole de opinii. Învățătura l-a luminat, partidul îi îndrumă creator scrisul, Uniunea Scriitorilor îl protejează. El este un cetățean, mîndru de misiunea lui în societate, stimat și iubit de masa cititorilor.

Săptămîna Mondială a Tineretului!...

Săptămîna bucuriei de a fi tînăr, de a trăi în libertate, de a duce înainte progresul omenirii, de a simți onoarea faptului de a face ceva mare și util societății, de a crea.

Cei ca mine, mai în vîrstă, au încă un motiv — și unul atît de înalt — de a regreta că nu mai sînt tineri.

Cum aș vrea să strîng mîna prietenește, cu suflet tînăr și înțelegător, tuturor tinerilor care se bucură în această săptămînă — luptători pentru libertate, pentru mai bine, pentru pace!

COMORILE BAȘKIRIEI

Mulți dintre cititorii noștri au cunoscut-o Tamara Hudaiberdina, artistă emerită a R.S.S.A. Bașkire, laureată a celui de-al IV-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților de la București.

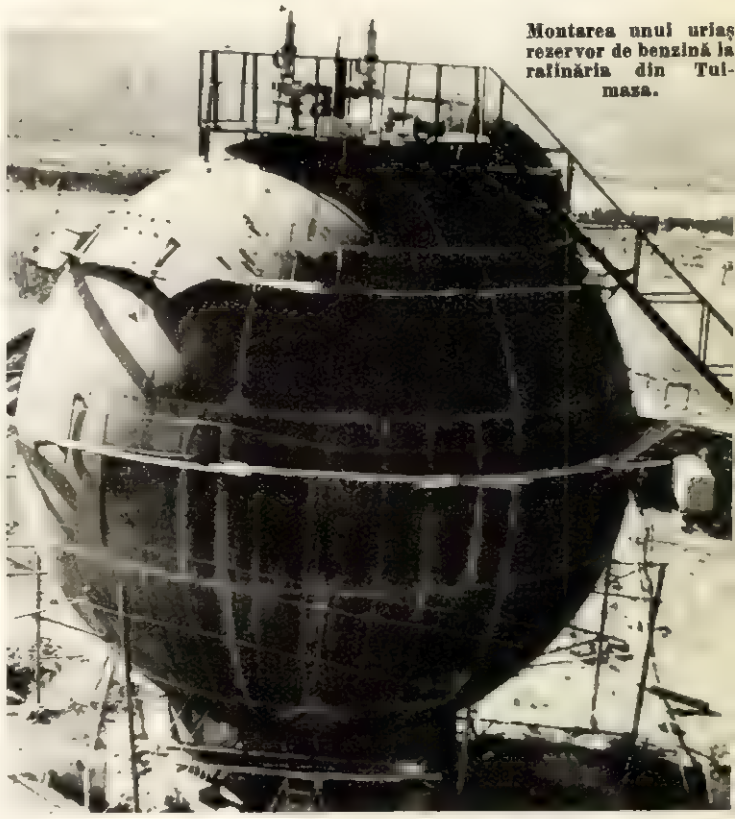

Montarea unui uriaș rezervor de benzină la rafinăria din Tuimasa.

Pe harta imensă a Uniunii Sovietice a apărut o nouă regiune petroliferă. Situată între Volga și Ural, ea este cunoscută azi sub denumirea de „al doilea Baku", avînd ca centru R.S.S.A. Bașkiră.

A fost o vreme cînd acest pămînt, din plin îmbibat cu petrol, era denumit „Bașkiria muribundă". Crunt exploatați și jefuiți de moșieri și capitaliști, bașkirii erau sortiți să moară de foame și lipsuri, ceea ce l-a făcut pe Gleb Uspenski să scrie cu durere și amărăciune în cartea sa „De la Orenburg la Ufa": *„Va pieri bașkirul, va pieri! Negreșit va pieri acest bașkir!"*

Dar bașkirul n-a pierit. Dimpotrivă. El a fost salvat de Puterea Sovietică. După ce, la 23 martie 1919, V.I. Lenin a semnat decretul prin care se crea R.S.S.A. Bașkiră, prima republică autonomă din R.S.F.S.R., Bașkiria sovietică s-a transformat văzînd cu ochii, dintr-o țară înapoiată, „muribundă", în care înflorea analfabetismul (80% din populație era analfabetă), într-una din cele mai bogate regiuni industrial-agrare ale Uniunii Sovietice, cu o cultură înfloritoare.

Acolo unde de veacuri pribegeau bașkirii nomazi mînîndu-și herghelîile de cai și turmele de oi, au răsărit așezări noi, orașe industriale, fabrici, uzine, instituții de învățămînt și de cultură. Prin valorificarea nesecatelor bogății ale țării, s-a dezvoltat o puternică industrie. Au luat ființă noi colhozuri și sovhozuri cerealiere și crescătoare de vite.

Un rol de seamă în renașterea Bașkiriei l-a avut petrolul. Imensul tezaur de „aur negru" ascuns în adîncurile pămîntului și zăvorît pînă ieri cu șapte lacăte, contribuie azi la înflorirea fără precedent a țării. Prima sondă instalată laIșimbai, în mai 1932, a oferit cel dintîi dar al comorii subterane — și iată că azi păduri întregi de sonde dau țării mii și mii de tone de lichid prețios, situînd Bașkiria printre primele țări din lume în ce privește producția de petrol.

De altfel, petroliștii Bașkiriei sînt oameni de nădejde. Ei au folosit pentru prima oară metoda introducerii apei în zăcămînt, reușind astfel să extragă o cantitate maximă de petrol și să reducă simțitor prețul de cost. Tot ei au inițiat metoda hidraulică a forajului rapid. Apa, dușmanul de moarte al minerilor și petroliștilor, a devenit ajutorul lor neprețuit. Sondorii bașkiri lucrează cu cele mai noi și perfecționate mașini și utilaje petrolifere, ca turbobure și electrobure. În multe sonde este introdusă automatizarea.

Ceea ce s-a întîmplat cu reprezentantul unei mari firme americane, D.B.O.'Connor, este semnificativ. Auzind despre metodele noi de foraj folosite în Bașkiria, și-a manifestat neîncrederea cu privire la randamentul dat de turboburele sovietice; n-a avut încredere nici în descrierea lor tehnică și a venit personal în Bașkiria spre a se convinge la fața locului de calitățile mașinii. Urmarea: a cerut licența pentru dreptul de a le produce în S.U.A.

Azi, grandiosul plan al construirii desfășurate a comunismului în U.R.S.S. aduce un nou avînt și în viața poporului bașkir. Septenalul sovietic prevede ca *„extracția de petrol să ajungă în 1965 la 230 - 240 milioane tone, adică să fie sporită de peste 2 ori față de 1958"*.

Pentru îndeplinirea înainte de termen a planului pe 1959, petroliștii din Bașkiria au lansat o chemare la întrecere către toți petroliștii din Uniunea Sovietică. Angajamentul petroliștilor bașkiri de a da patriei peste plan 150 mii tone petrol, coincide cu aniversarea a 40 de ani a Republicii Sovietice Socialiste Autonome Bașkire, care se sărbătorește zilele acestea.

N. TENTEA

Sondă cu două guri. Este folosită azi pe larg în industria petroliferă din Bașkiria pentru debitul mare de petrol pe care-l asigură.

P.A.L. a stîrnit admirația

— însemnări de la o expoziție de mobilă —

Vă amintiți? Nu venise încă iarna și publicasem un reportaj intitulat „Ninge cu fulgi de... lemn". Reportajul n-avea, însă, legătură cu anotimpul, ci cu o tînără și foarte modernă întreprindere; prima fabrică românească de plăci aglomerate.

În toamnă, cînd fabrica era încă în rodaj, directorul, muncitorii și inginerii ei au făcut o făgăduială:

— Cînd va ninge cu adevărat, vor fi gata și primele mobile din plăci aglomerate. Sufragerii și dormitoare confecționate din salcie și plop — esențe lemnoase cărora pînă acum nu li se găsise o întrebuințare practică.

Făgăduiala a fost respectată. Și de către specialiștii din Brăila, care au livrat la timp plăci aglomerate principalelor fabrici de mobilă și de către acestea din urmă, care au și executat primele serii de produse.

...În București a fost deschisă prima expoziție de mobilă fabricată din plăci aglomerate din lemn. Cele trei etaje ale întreprinderii de prezentare și desfacere a mobilei, din Calea Victoriei 21, găzduiesc acum o serie întreagă de dormitoare și sufragerii P.A.L. cum li se spune, pe scurt, plăcilor aglomerate.

— E din stejar, șifonierul? — întreabă un vizitator al expoziției.

— Nu!

— Atunci, poate-i din nuc?

— Nici. E din salcie, tovarășe. Din salcie! Iar celălalt din plop! — îi răspunde funcționarul.

— Mobilă fină din salcie și plop?—se miră omul.

Într-adevăr, e uimitor. Mobila aceasta care se prezintă atît de elegantă și atît de solidă, care se ia la întrecere chiar cu piesele clasice din „esențe tari", s-a născut dintr-un lemn care, înainte era bun doar de pus pe foc. Un lemn care crește la nesfîrșit în lunca Dunării.

Dar pentru ca salcia sau plopul să devină P.A.L. a fost necesară o fabrică de plăci aglomerate cum nu sînt multe în Europa. O întreprindere care constituie un exemplu în materie de prelucrare complexă a lemnului.

...Primele mobile din P.A.L. s-au născut la „Simo Geza"-Tg. Mureș, la I.P.R.O.F.I.L.-București și la I.P.R.O.F.I.L.-Ploești. Am poposit la ultimul „Iprofil".

Aici lucrează mobilă, de peste 40 de ani, bătrînul meșter Traian Grigorescu. Are un palmares bogat: sute de garderobe, sute de șifoniere, sute de paturi. Competența sa în materie de mobilă e, deci, indiscutabilă.

— Ce-i mai solid, panelul sau P.A.L.-ul? — îl întreb.

Meșterul nici nu mai face comparație. Îmi răspunde simplu:

— Cine a zis că P.A.L.-ul e tare ca oțelul, n-a greșit.

— Deci e rezistent... Și alte calități?

— P.A.L.-ul e perfect omogen. Plăcile aglomerate n-au nici cea mai mică ondulație. Acesta-i avantajul cel mai mare al unui material pentru „mobilă de lux"!

În curînd, mobila P.A.L. pe care o vedeți în expoziția din Calea Victoriei, va fi fabricată în serii mari și pusă în vînzare la prețuri avantajoase. Sute și sute de apartamente se vor mobila în acest an cu mobilă P.A.L. Salcia și plopul au fost înnobilați...

F. URSEANU

Fotografiile autorului

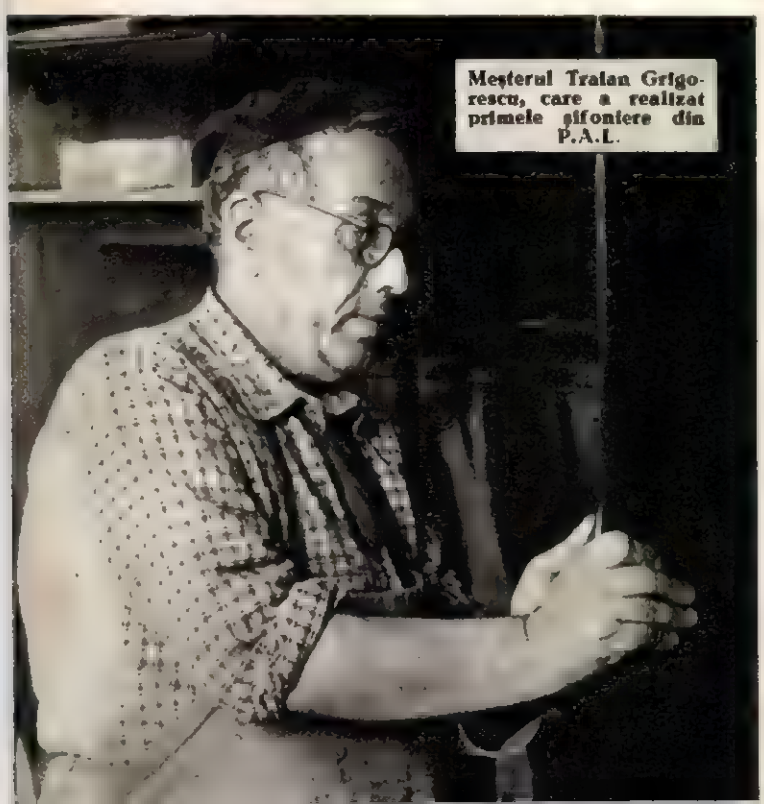

Meșterul Traian Grigorescu, care a realizat primele șifoniere din P.A.L.

Din plăci aglomerate din așchii de lemn a fost fabricat acest dormitor — produs al fabricii de mobilă „Simo Geza" din Tg. Mureș.

DIN TOATĂ LUMEA

BOGĂȚIILE DEȘERTULUI

Sahara a încetat de mult să mai fie doar un deșert de nisip și dune mișcătoare. Această regiune întinsă a globului s-a dovedit a fi o comoară imensă prin bogățiile pe care le ascunde în subsolul său. Un fapt edificator este descoperirea recentă a unei mari pungi de petrol, în apropierea localității Edryele. Petrolul din acest zăcămînt este atît de pur, încît, trecut printr-un simplu filtru, poate intra direct în carburatoarele motoarelor Diesel. Date fiind bogățiile de acest fel, este lesne de înțeles interesul pe care-l prezintă Sahara atît pentru colonialiștii francezi, cît și pentru concurenții lor americani; lesne de înțeles, deci, motivele pentru care marea finanță franceză nu vrea să renunțe la coloniile din Africa, iar imperialismul american își intensifică încercările de penetrație în aceste colonii, în dauna „partenerului" său francez.

CÎND NU AI CE FACE CU BANII

Ca să apară cît mai extravagant, un milionar japonez se plimbă pe străzile Tokio-ului într-un automobil al cărui radiator are forma unui cap de elefant, cu trompa și colții respectivi. Se zice că automobilul e garat într-o cușcă și că milionarul doarme în cămașă de forță. Cușca e de fabricație japoneză; mașina și cămașa de forță, nu se știe exact. Extravaganța idee este, însă, în mod sigur, un produs american...

PASAGERI CLANDESTINI

Cu cîțiva ani în urmă revista franceză „La médecine aéronautique" înfățișa cazul unui șoarece, care fusese descoperit într-un avion de transport intercontinental și care totalizase peste trei sute de ore de zbor înainte de a fi capturat. Și poate că clandestin ar fi continuat să zboare, dacă nu s-ar fi apucat să roadă firele instalațiilor de bord și prin aceasta să alarmeze echipajul cu prezența lui periculoasă.

Aceeași revistă, ocupîndu-se de asemenea întîmplări, mai relevă și descoperirea într-un avion a unui cuib de pasăre cu un ou în el. Era vorba de o pasăre rară, *sturnopastor contra*, originară din Malaezia. Și e interesant că oul acesteia este atît de rar, încît Muzeul zoologic din Paris a fost fericit cînd i-a descoperit gata adus de un avion, care nici măcar nu fusese trimis să-l caute.

Dar, iată că o revistă de specialitate din Anglia, reluînd tema pasagerilor clandestini ai avioanelor, povestește o întîmplare recent petrecută în India.

În timp ce zburau de la Madras la Colombo, între India și Ceylon, pasagerii unui avion au văzut cu groază cum printre scaunele lor se tîrăște un șarpe cobra, adică una dintre cele mai veninoase reptile. Cum pe bord nu se afla nici un îmblînzitor de șerpi și cum avionul plutea în momentul acela exact deasupra oceanului, pasagerii au fost nevoiți să rămînă nemișcați la locurile lor și să suporte prezența reptilei pînă la aerodromul din Colombo. Șarpelui însă, se pare că nu i-a plăcut prea mult călătoria cu avionul căci, imediat ce s-a deschis ușa, a fost primul care a zbughit-o afară, lăsînd în urma lui suspinul general de ușurare al pasagerilor, care pînă la urmă, ca recunoștință că nu li s-a întîmplat nimic, tot ei au intervenit la cei de pe aerodrom să nu-l omoare ci să-l lase să se depărteze spre junglă.

În apropierea graniței — zeci de corturi ale refugiaților algerieni, în special femei și copii, care au fugit din cauza bestialităților la care se dedau trupele de „paras".

GRANIȚA ÎNSÎNGERATĂ

de I. CIOARĂ

Era într-o obișnuită zi de târg. Aglomerație în bazar, forfotă pe străzi. La școală, așezați cuminți în băncile lor, copiii ascultau atenți cuvintele dascălului care, poate, le vorbea despre lupta pe care poporul tunisian a dus-o pentru cîștigarea independenței țării — a cărei aniversare aveau s-o sărbătorească curînd, pentru a doua oară.

Deodată, însă, zumzetul mulțimii din bazar și lecția dascălului fură întrerupte de uruitul motoarelor unor teribile păsări de oțel. Urmară explozii, țipete de groază, gemete.

76 de oameni care-și văzuseră liniștiți de treburile lor — bărbați și femei, bătrîni și copii — au fost uciși bestial la Sakiet Sidi Yussef de criminalul bombardament al avioanelor franceze în acea zi de februarie 1958.

ZONA MORȚII

Sîngeroasa crimă de la Sakiet Sidi Yussef n-a fost decît prima acțiune dintr-un șir, care mai continuă și azi. A fost primul — nu și ultimul — atentat grav al Franței la suveranitatea și independența Tunisiei, pe care „consimțise" să le acorde în martie 1956. Zona de frontieră tunisiano-algeriană a devenit o adevărată zonă a morții. Fără număr sînt bombardamentele teroriste ale aviației franceze, bombardamentele de artilerie, incursiunile blindatelor și ale trupelor franceze care se dedau la acte teroriste — jafuri, percheziții, răpiri ale locuitorilor pașnici. Trupele colonialiștilor francezi au creat aci o „zonă a pămîntului pîrjolit", pentru intimidarea poporului tunisian, care se solidarizează cu lupta patrioților algerieni și pe al cărui teritoriu se refugiază algerienii alungați de bestialitatea trupelor franceze de „paras". Astfel se realizează „afirmarea forței franceze" pe care ziarele reacționare din Franța o socotesc absolut necesară pentru menținerea „prezenței franceze" în Africa de Nord.

În „zona pămîntului pîrjolit". Trupelor franceze nu le ajung, pesemne, victimele făcute în cursul raidurilor asupra localităților pașnice tunisiene. Cu ajutorul cîtorva băștinași aserviți lor, colonialiștii au instalat și o rețea de sîrmă ghimpată prin care trece curentul electric. Oamenii sau vitele de muncă ce se vor atinge de ea, vor cădea pe loc... ←

„A DOUĂSPREZECEA RASĂ"

Un avocat italian povestea că, fiind la o vînătoare cu un mare latifundiar francez din Capo Bon (Tunisia), într-o zi, cînd vînătorii se aflau într-un repaos, a vrut să dea unuia dintre gonacii tunisieni un sandviș. Dar în momentul în care avocatul a oferit tunisianului sandvișul, moșierul l-a lovit peste mînă, spunîndu-i: *„Mai întîi mîncăm noi, apoi vom dormi puțin în pădure și, cînd ne vom deștepta, vom da de mîncare cîinilor. Ceea ce vor lăsa cîinii, va fi mai mult decît suficient pentru a potoli foamea acestor păduchioși"*.

De asemenea considerație se bucură tunisienii în ochii colonialiștilor care se pretind „civilizați" și... „civilizatori"...

Iată cum arată și o altă „justificare" a barbariilor pe care le comit trupele colonialiste în Africa de Nord:

După una din acțiunile criminale întreprinse împotriva populației tunisiene din zona de frontieră, colonelul francez Monnot,

Crima colonialistă comisă de avioane franceze împotriva paşnicului sat Sakiet Sidi Yussef nu o vor uita niciodată tunisienii. Fotografiile acestea constituie documente zguduitoare: 1) un fotoreporter al revistei vestgermane „Der Stern", aflat la graniţa algeriano-tunisiană, a surprins pe peliculă momentul barbarului bombardament. 2) Copii ucişi, în băncile lor de şcoală.

O uriaşă demonstraţie a populaţiei tunisiene împotriva colonialiştilor francezi.

sosit la faţa locului, răspunde ziariştilor prezenţi, cinic şi de loc impresionat de isprăvile „vitejeşti" ale ostaşilor săi: *„arabii constituie cea de-a douăsprezecea rasă, după broaşte"!*

Pentru ca lucrurile să fie şi mai clare, generalul Blanc, inspector general al armatei franceze, se exprimă astfel despre Tunisia, (stat a cărui independenţă a fost recunoscută de Franţa) şi despre primul ministru tunisian: *„În Tunisia nu există o problemă... Noi putem să-l băgăm în 24 de ore pe Burghiba* (premierul tunisian—n.r.) *la închisoare... Putem ocupa Tunisia într-o singură zi. Aceasta trebuia de mult făcută..."*

Iată, deci, principiile reale ale actualei politici a colonialiştilor francezi faţă de Tunisia şi, în general, faţă de ţările Africii de Nord — principii ce-şi găsesc expresia cinică în crimele de la graniţa însângerată dintre Tunisia şi Algeria.

OPERAŢIUNEA „MAGENTA"

Relaţiilor şi aşa extrem de încordate dintre Tunisia şi Franţa, ca urmare a incursiunilor criminale ale trupelor franceze la frontiera tunisiană, le-a pus capac descoperirea unei reţele de spionaj ale cărei fire duceau la... etajul III al ambasadei franceze din Tunis. Reţeaua de spionaj „Magenta" era formată din mă multi tehnicieni francezi care lucrau la P.T.T. din Tunis şi interceptau şi înregistrau convorbirile guvernului tunisian, ale oamenilor politici tunisieni şi chiar ale unor ambasade străine din Tunis — transmiţîndu-le apoi ambasadei franceze.

Descoperirea reţelei de spionaj a produs o adîncă indignare în Tunisia şi a avut consecinţe mai grave chiar decît s-ar fi aşteptat cercurile oficiale franceze. Tunisienii au cerut evacuarea completă a trupelor franceze de pe teritoriul Tunisiei, inclusiv a bazei militare de la Bizerta.

„Dacă guvernul francez se încăpăţînează — scrie ziarul tunisian „As Sabah" — *noi sîntem gata, în ceea ce ne priveşte, să ne întoarcem la baricade şi să facem mobilizare generală populară pentru a-i face pe francezi să evacueze Bizerta şi pentru a zădărnici comploturile lor împotriva securităţii şi suveranităţii noastre"*. Nu numai atît. Poporul tunisian cere acum guvernului francez — cu şi mai multă hotărîre — să pună capăt războiului algerian, ale cărui flăcări se întind şi asupra teritoriului tunisian.

Atîta vreme cît la graniţa dintre Tunisia şi Algeria vor continua masacrele franceze, nici eroicii luptători algerieni şi nici poporul tunisian, care şi-a smuls cu jertfe independenţa, nu vor înceta lupta comună împotriva duşmanilor colonialişti.

Un om s-a su

Pentru poeţi, definiţiile economiei concrete se transformă în muze ispititoare. Bunăoară, rentabilitatea, încăpută în inima unui poet devine o suită epică, ce merge din gură în gură, vestind mulţimii un cîntec în care eroii pozitivi nu au pete în producţie. Pentru un filozof, noţiunea rentabilităţii e emiţătoarea tezei că raiul nu-i în ceruri, ci sub picioarele noastre, aci pe pămînt. Pentru un economist, e o problemă cu multe bătăi de cap.

Dar pentru un inginer şef de la un gostat, bunăoară, ştiţi ce înseamnă rentabilitatea? Cum? Aud? Producţii de cereale, de lapte, de carne etc., etc. peste cifra planificării? Perfect. Şi cine aduce aceste sporuri? Păi, dumneaei, rentabilitatea. Iarăşi mă încolţiţi cu întrebările? Cine e motorul rentabilităţii? Răspunsul e simplu: motorul rentabilităţii e... Marea Neagră. De ce zîmbiţi? De ce faceţi ironii? În definitiv, în descoperirea acestei binecuvîntări economice, n-am nici un merit. Felicitaţi-l, dacă se cade, pentru această „axiomă" economică pe tovarăşul Alexei Ţentiu, inginer şef la Gospodăria Agricolă de Stat din Topraisar, raionul Negru Vodă. După cîte am aflat, numai dumnealui e în măsură să explice de ce Marea Neagră e... motorul rentabilităţii.

Pentru ca să înţelegeţi mai bine acest lucru, ascultaţi un colocviu telefonic între Alexei Ţentiu, reprezentant al conducerii gostatului din Topraisar şi colegul său, inginer Vitalie Cărăuşu, reprezentant al conducerii gostatului din Agigea (tot raionul Negru Vodă). Discuţia e telefonică, iar dv. aveţi tot dreptul s-o ascultaţi. Eu nu intru pe fir decît acolo unde e pericol să se înnoade.

Alo, gostatul Agigea? Să trăieşti, Vitalie! Aici Topraisarul, Alexei. Ei, ce faci dom'le? Vii să-ţi dau purceii? Ce mă-ncurci?

— Viu colega, viu. Scuteşte-mă doar trei zile, că sînt copleşit de treburi.

— Ce să te scutesc? Ori vii după purcei, ori...

— Mă Alexei, de ce eşti aşa de vijelios?

— De aia.

— Cine te-a supărat, măi flăcăule?

— Dumneaei.

— Nevasta?

— Nu.

— Păi te ştiu om serios... ce, îţi fuge inima după vreo fustă străină?

— Vorbeşti prostii, măi frate.

— Atunci care dumneaei te-a supărat?

— Cea pe care am aşteptat-o tot anul şi n-a venit la gostatul din Topraisar. Şi la tine, la Agigea, a venit. În multe gostaturi a venit.

— Care-i aia, mă?

— Rentabilitatea...

— Bată-te să te bată, măi Alexei!... Păi de ce n-ai chemat-o? Dar chiar, nici nu te-am întrebat. Cum ai ieşit pe '58?

— Prost, dom'le.

— Cît beneficiu ai avut planificat?

— 1.500.000 lei.

— Şi cît ţi-a ieşit?

— 300.000 lei... pierderi.

— Stai, dom'le, nu mă încurca. Eu ştiu că Topraisarul a depăşit planul la livrările de carne, la lînă. Atunci cum dracu?...

— Perfect, nene. Trebuia să livrăm 30 tone de carne şi am livrat 47 tone. Trebuia să livrăm 5.110 kg lînă şi am livrat 6.909 kg. Trebuia ca fiecare vacă să dea 2.200 litri lapte şi a dat 2.320.

— Atunci cum naiba a realizat Topraisarul 300.000 lei... pierderi?

— Măi Vitalie, parcă ai munci în gostat de două zile. Tu nu ştii că gostaturile trebuie să fie mari producătoare de cereale? Or la cereale, în '58 am frînt-o, măi frate. Tu, la Agigea cît grîu ai avut planificat?

— 1.551.000 kg.

— Şi cît ai scos?

— 1.565.000 kg. Dar tu?

— La Topraisar, e o poveste cu cerealele.

— Lasă poveştile, dom'le, cît grîu ai scos?

— Cu 213.000 kg sub planificare.

— Cînd l-ai semănat, mă?

— ... către crăciun.

— Ei, păi vezi... Dar ai avut cel puţin asolament?

— Ba. La Topraisar s-a semănat, grîu după grîu, trei ani la rînd.

— Rău, mă, rău... Dar poate ai ieşit mai bine la porumb?

— Al dracului eşti, mă! Cum o suceşti, cum o întorci, tot de funie în casa spînzuratului vorbeşti. Dar voi cum staţi la Agigea?

— Cu ce?

— Cu porumbul.

— Straşnic. Planificat 1.782.000 kg, realizat 2.103.000 kg. Dar Topraisarul?

— Nu mă-ntreba. Planificat 4.200.000 kg, realizat 1.737.000 kg.

— N-ai avut arătură adîncă de toamnă pentru porumb?

— Nu.

— Atunci de ce te plîngi, colega? Grîul l-ai pus la crăciun, arătură adîncă de toamnă pentru porumb n-ai avut... vezi cum eşti, colega?

— Lasă, măi frate, că la Topraisar n-a picat nici o ploaie ca lumea.

— Nici la Agigea.

— O fi, dar gostatul de la Agigea a fost protejat.

— De cine?

— Ei, te faci că nu ştii!

— ?!

— De Marea Neagră.

— Colega, să mor de pricep. Tu vorbeşti în parabole.

— Lasă, nene că de-aş fi avut şi eu marea lîngă mine, n-aş fi păgubit. Cel puţin la porumb.

— Păi din mare se culege peşte, nu porumb, Alexei.

— Lasă, că ştiu eu ce ştiu.

— Ce ştii?

— Agigea e lîngă mare.

— Şi?

— Păi cînd e secetă, vîntul răcoros şi binecuvîntat al mării

părat pe Marea Neagră...

de G. MINIȘAN

trece peste holdele de la Agigea și le înviorează.

— Și peste holdele de la Topraisar nu trece?

— Nu.

— De ce? Că doar Topraisarul e în același raion, ca și Agigea, în Negru Vodă.

— Da, dar e oleacă mai departe de țărmul mării.

— Și tu crezi că gostatul are contract cu Marea Neagră ca să-și trimită vînturile numai asupra lui?

— Lasă, măi frate, aveți noroc cu marea, ce mai atîta vorbă.

— Dom'le, ești fenomenal. Păi fă o cerere de mutare a mării în imediata vecinătate a gostatului tău.

Pentru marele deziderat al inginerului de la Topraisar intră pe fir, pentru un moment, subsemnatul:

Mare Neagră, Mare Neagră,
Nouă nu ne ești prea dragă.
Că nu dai răcoarea-n dar
Holdelor din Topraisar.
Vîntul tău la noi nu bate
Pentru rentabilitate
Și de-aceea te-am ruga:
Mută-ți, mare, maica ta
Către noi, tot mai aproape
S-avem rentabilitate.

Am terminat. Ascultați acum în continuare discuția dintre cei doi ingineri.

— Lasă glumele, Vitalie... Spune-mi mai bine ce-ați făcut pentru rentabilitate.

— Așa-mi placi, colega. Acum ai înțelepciunea lui Solomon din scriptură... Hai să-ți spun. La grîu, am planificat un preț de cost de 0,56 lei per kg.

— Și?

— Ai răbdare. Am organizat serios munca, am aplicat agrotehnica și am recoltat grîul cu un preț de cost de numai 0,48 lei.

— Deci cu 8 bani per kg mai puțin față de prețul de cost planificat.

— Exact.

— Și?

— Păi aicea-i cheia, dom'le.

Cei 8 bănuți economisiți la prețul de cost de la grîu ne-au adus o economie de 125.000 lei.

— Frumos, nimic de zis. Zi-i mai departe. Din ce ai mai scos rentabilitate?

Din multe.

Concret.

— Din paie, de exemplu.

— Vezi-ți de treabă...

— Din paie, dom'le. Zău. Am trimis paie pentru export. Ne-au adus 170.000 lei.

Inginerul șef de la Topraisar stă pe gînduri. Dar deodată are un moment de înălțare sufletească:

— Agigeo, Agigeo! M-ai lăsat de căruță în '58, dar în anul ăsta nu mă mai las. Te bat la beneficii. Am făcut arătură adîncă de toamnă, la mama ei. Am îngrășat pămîntul ca untul. Că doar n-o să-și facă Topraisarul tradiție la nerentabilitate.

Te pomenești c-ai aranjat ceva și cu... Marea Neagră.

— Lasă poveștile, dom'le. Vino, să-ți dau purceii. Am plecat. Îl chema rentabilitatea.

P. S. De fapt, discuția telefonică între cei doi ingineri de la cele două G.A.S.-uri n-a avut loc. Autorul reportajului și-a închipuit o asemenea discuție, bizuindu-se pe datele culese de la Trustul Regional Gostat și pe informațiile date de cele două gospodării.

LA G.A.S. AGIGEA

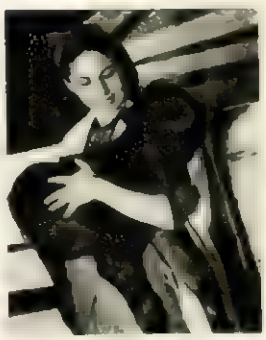

Tudora Legănescu, în brațe cu „Cocuța", cea mai tînără vițelușă, din rasa roșie a gospodăriei.

☆

←
Printre celelalte construcții noi din gospodărie, se află și această modernă și încăpătoare magazie de cereale.

☆

Ultimele tractoare părăsesc sediul gospodăriei. A început marea campanie de primăvară.

Fotografii de E. DASCĂLU

Cuvinte încrucișate

CASĂ, ACASĂ...

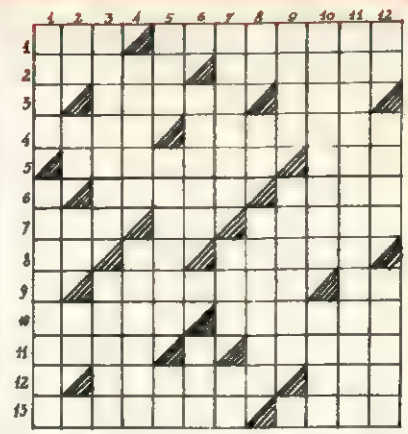

ORIZONTAL: 1) Boltă — Menaj. 2) A casa — Cum este cel mai bătrîn din casă. 3) Material de construcție ce poate fi găsit uneori și... în ochi — Pentru orice casă există unul de proprietate. 4) Turn — Acasă, dar la vecini. 5) Construcție caracteristică pentru peisajul oferit de orașele arabe — Cerb nordic. 6) Așezare rurală cu un număr mic de case — Onomatopeea papucilor cînd mergi prin casă. 7) Emilia, acasă — Le poartă fetele în cozile de prin sate — Felin. 8) Suprafață — Capitelul frontispiciului — A vopsi cu luciu. 9) Becl — Net! 10) În curtea casei — Obrazul casei (pl.). 11) Pentru măturat în jurul casei — Platou. 12) Antonimul lui a construi — A pregăti pămîntul. 13) A înfăptui — Mijloc.

VERTICAL: 1) Cat — Indică locul. 2) Literă slavonă — Unitate de măsură — Unsoare — Literă grecească. 3) Colț de gazetă — A da cu fard. 4) Plantă agățătoare — Cuptor, dar nu din casă. 5) Îl duce acasă pe sătean — Pe culerul din casă — Reuni! 6) Alt antonim la a construi — Își poartă numele. 7) Formă de triunghi — Ficae — Pe mine. 8) Nea! — Acut! — Construcție coborîtă sub nivelul tehnic. 9) Venit (od.) — A oferi mult. 10) Mansardă (fig.) — Procesiune. 11) Unitate comercială sau industrială. 12) Pete! — Vîrf în Rodna — Terasă.

POȘTA REDACȚIEI

C.V. — PITEȘTI: Printre lucrările trimise se găsesc versuri care mărturisesc talent. Continuați, însă cu mai multă exigență. În privința nedreptății ce vi s-a făcut, scrieți-ne mai pe larg.

KOTZBACHER ERICH — ONEȘTI: Nu e păcat de atîta trudă irosită? Fără îndoială că în cele 450 de versuri ale poemului descoperi imagini care surprind prin frumusețea lor. Dar s-o spunem sincer: poemul e întîrziat și... prea se inspiră din „Luceafărul" lui Eminescu. Cu mijloacele artistice de care, fără îndoială, dispuneți, încercați să oglindiți în versuri viața nouă a poporului nostru. Cîte surse de inspirație nu v-ar putea oferi, de pildă, Oneștii de azi!

De vorbă cu medicul

SCARLATINA

Scarlatina este o boală infecțioasă și contagioasă care se datorește unui microb numit streptococul hemolitic. Sursa de infecție este omul bolnav sau convalescent de scarlatină și chiar purtătorii sănătoși de microbi.

Microbii se răspîndesc prin tuse, strănut, picături de salivă, prin eliminarea secrețiilor bucofaringiene — infectînd aerul, obiectele, lenjeria, alimentele din apropierea bolnavului. De aci, microbii pătrund în gură și în nasul celor care se află în preajma bolnavului, putînd astfel să-i îmbolnăvească. Streptococul hemolitic este rezistent în natură, putînd trăi în camera bolnavului. De aceea este neapărat necesară dezinfecția tuturor obiectelor din această cameră, precum și a camerei însăși. Vîrsta predispusă la scarlatină este cea între 2-12 ani; primejdia de îmbolnăvire devine din ce în ce mai rară cu cît omul înaintează în vîrstă.

De la pătrunderea microbului în organism și pînă la apariția primelor semne de boală trec cam 1-14 zile. În acest răstimp se poate întîmpla uneori ca boala să nu poată fi recunoscută ca atare. Cei în cauză se plîng, de obicei, de dureri de cap.

Boala începe brusc, cu o temperatură între 39-41 de grade, precedată de frisoane. Bolnavii pot fi agitați, fără putere, vărsă, au dureri în picioare și mîini, jenă sau dureri la înghițire, care se face anevoios. Citeodată vorbirea devine nazonantă. Limba prezintă în cursul scarlatinei diferite aspecte. În prima zi, ea este albă, cu vîrful și marginile roșii. În ziua a 2-3-a, roșeața se întinde spre mijlocul limbii, pentru ca în ziua a 5-a ea să fie complet roșie — smeurie. În a 8-a, a 9-a zi de boală, limba începe să-și recapete aspectul normal.

La adulți aceasta se întîmplă cam în a 12-14-a zi. După 12 pînă la 36 de ore de la începutul bolii, apare erupția. Mai întîi pe fața anterioară a gîtului, pe torace, abdomen și apoi pe membre. Pielea pare uniform colorată, parcă ar fi vopsită în roșu.

Există cazuri ușoare de scarlatină în care toate semnele descrise mai sus sînt foarte discrete, starea generală fiind foarte bună și bolnavul purtîndu-și boala pe picioare. Aceste cazuri trec de multe ori neobservate. Pericolul constă în aceea că, acești bolnavi răspîndesc streptococul scarlatinos (hemolitic), fără ca nimeni să știe și să se ferească.

Orice caz de scarlatină trebuie declarat, obligatoriu, organelor sanitare pentru ca bolnavul să fie izolat imediat într-un spital de boli contagioase. Mijloacele moderne de tratament — antibioticele — asigură posibilitatea ca după 8 zile de tratament în spital (spre deosebire de situația din trecut, cînd această fază ținea 42 de zile) starea bolnavului să fie mult ameliorată și el să poată fi trimis la domiciliu. Aici rămîne însă în continuare sub supraveghere medicală încă 3 săptămîni, respectînd întocmai indicațiile date de medici.

Acei ce nu se adresează organelor sanitare, evitînd declararea și izolarea bolnavului de scarlatină, riscă să agraveze starea acestuia și să-l lase să facă complicații ulterioare (reumatism scarlatin, complicații cardio-vasculare, boli ale rinichiului, complicații nervoase, otite medii, sinuzite etc.)

Prima dezinfecție după apariția cazului de boală se face de către o echipă a Sanepidului sau a dispensarului din apropiere. După vindecarea bolnavului, este foarte recomandabil să se văruiască pereții camerei în care a stat, să se spele dușumeaua cu leșie fierbinte. Rufele de corp, de pat, fața de masă, vor fi fierte și spălate, de asemenea, cu leșie.

Pentru a ajuta cît mai de timpuriu bolnavul, pentru prevenirea răspîndirii bolii, trebuie chemat imediat, la apariția primelor semne de boală, medicul de la dispensar sau policlinică.

IMPERMEABILE

1) Haină chimono, cu guler și manșete din catifea sau antilopă. Buzunarele încrustate sînt întoarse în talie, prelungindu-se în cordonul ce se încheie la spate cu doi nasturi în chip de gaică.

2) Talor din balloneide cu jachetă scurtă, ușor îngustată către talie. Fusta evazată are o cută lată în față, tighelită pe margini. Același tighel marchează gulerul, reverele, buzunarele și manșetele.

3) Un model clasic de talor trei sferturi din balloneide, cu revere mari, încheiat la două rînduri de nasturi.

4) Un tineresc talor raglan cu gulerul degajat de gît; interesantă e linia evazată a jachetei.

5) Originală haină cu guler glugă, croit dintr-o bucată. Cupa ce pornește de la răscroiala mînecilor este prinsă în talie prin două bentițe ce string haina în cele două părți.

6) Pentru zilele ploioase, o jachetă cu glugă în continuarea pălăriei.

7) Scurtă încheiată cu fermoar. În față, gaica legată lejer, este prinsă cu nasturi de buzunarele tăiate.

8) Altă haină impermeabilă, cu guler și manșete din catifea reiată. Cordonul, ce strînge ușor haina în talie, este fixat și croit o dată cu buzunarele.

SFATURI practice

DESPRE GRĂDINILE CU FLORI

„Iubesc foarte mult florile și plantele decorative — scria Stendhal într-una din cărțile sale — dar cînd văd o grădină aranjată fără gust, prefer un maidan cu ciulini".

Pentru orice om cu puțină sensibilitate estetică imaginea unui aranjament floral lipsit de gust e mai neplăcută decît cea a unui colț sălbatic și arid al naturii. Și, totuși, sînt destui de mulți acei care sădesc flori la întîmplare pe terenurile din fața casei, pretinzînd că fac grădini pentru desfătarea ochilor. De aceea, fiindcă sîntem la începutul sezonului în care această problemă reintră în actualitate, ne-am gîndit să ne oprim puțin asupra ei.

Din moment ce sîntem hotărîți să avem o grădină, de ce să n-o facem așa ca să placă și altora? Pentru aceasta nu e nevoie nici de vreo cheltuială în plus, nici de cine știe ce muncă obositoare. E nevoie numai de un plan după care să pornim plantarea grădinii. Un plan care să fie în armonie cu construcția pe care o locuim și cu vegetația înconjurătoare. Planul acesta va trebui să fie numai al nostru, ci așternut pe hîrtie, cu desenul și indicația precisă a fiecărui colțișor destinat amenajării. Va trebui să cuprindă toate datele, de la eventuala nivelare a terenului, pînă la succesiunea soiurilor de flori specifice fiecărui sezon.

Cea mai monotonă imagine a unei grădini este aceea a plantării cu un singur fel de flori — sau numai cu flori. O grădină, ca să fie într-adevăr plăcută, trebuie să aibă și arbuști decorativi, și iarbă și — dacă se poate — chiar unele ornamente scuptorale.

În cazul cînd terenul din care vrem să facem grădina nu e plat, ci în coastă, cel mai indicat lucru e să-l amenajăm în terase. Aceasta cere, desigur, un efort în plus la săparea și nivelarea terenului dar care se compensează din plin prin rezultatul obținut.

În ce privește plantarea florilor, e bine să ne orientăm după ceea ce vedem la începutul fiecărui sezon prin parcurile publice, care sînt întreținute de grădinari specialiști ce cunosc timpul de sădire și dezvoltare a diferitelor specii. De altfel, tot de la acești specialiști putem copia și cîte un model de aranjament al straturilor de flori și al arbuștilor ornamentali. În orice caz, în afara florilor care apar pentru perioade scurte care trebuie să fie înlocuite la epuizare cu altele, putem planta, în afară de iarbă și arbuști, borduri de petunii și chiparoși, care înfloresc permanent din vară pînă toamna tîrziu. Cine a fost vara trecută pe litoral, a putut să constate cît de plăcute la vedere sînt aceste flori, cît de rezistente sînt, și ce parfum plăcut răspîndesc.

JOSIANA

CHIRURGIA ATOMICĂ

Profesorul suedez Lars Lekseli a publicat recent amănunte asupra unei „operații chirurgicale atomice" pe care a realizat-o într-o clinică din Uppsala.

Avînd de făcut o lobotomie, adică o extracție de tumoare de la creier, el a înlocuit bisturiul clasic cu un bombardament de protoni obținuți grație sincrociclotronului Institutului de chimie nucleară din Suedia.

Operația a reușit perfect, dar profesorul Lekseli declară că ea este și riscantă și foarte costisitoare deocamdată și că ar trebui să mai treacă între 5 și 10 ani pînă cînd o asemenea metodă ar putea fi generalizată. Aceasta, pe de o parte, pentru observațiile necesare eventualului pericol al radiațiilor în timp, iar pe de altă parte, pentru obținerea unor mijloace de operație mai puțin costisitoare.

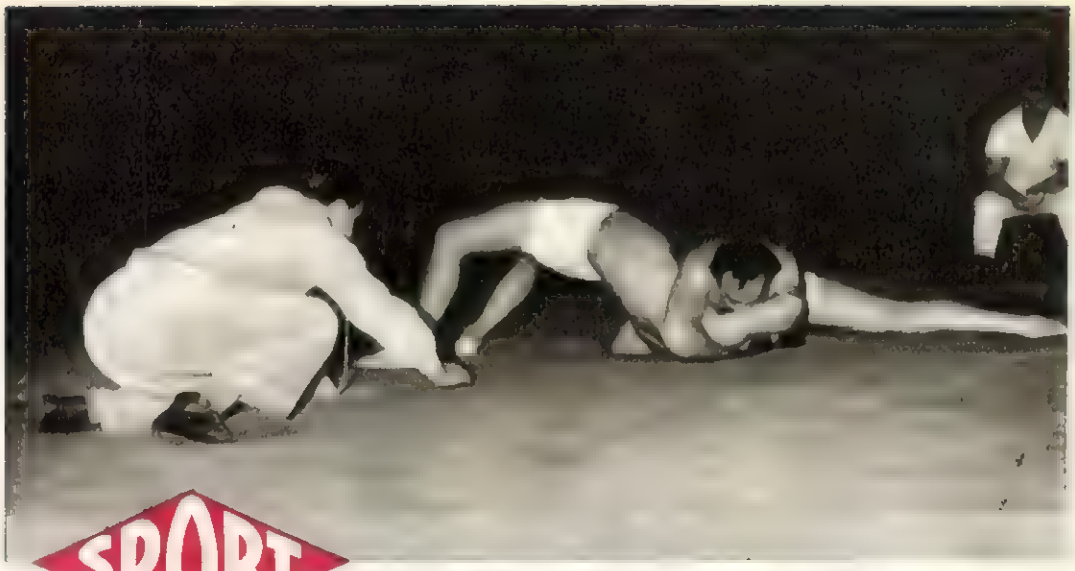

SPORT

În sala Dinamo s-a desfășurat duminică dimineața finala pe Capitală la lupte din cadrul Spartachiadei de iarnă a tineretului. Iată în fotografie doi dintre concurenți dispunîndu-și inteligent

ATENȚIE, ORGANIZATORI!

Reuniunea de box disputată sîmbăta trecută în sala I.S.B. a nemulțumit publicul. Motivele: slabe pregătiri a boxerilor de la Metalul-M.I.G. pe de o parte — lipsuri în organizare, pe de altă parte. Asupra primei nemulțumiri a publicului nu vom insista în rîndurile de față, pentru că această problemă a fost de mai multe ori discutată; în schimb socotim necesar să ne exprimăm și noi nedumerirea asupra organizării galelor de box în sala I.S.B., total necorespunzătoare.

Publicul prezent la această gală s-a împărțit în trei categorii: norocoșii (cei care au venit din vreme și au ocupat primele locuri), zeminorocoșii (cei ce nu ocupat locurile din fund și cei ce au stat în picioare) și ghinioniștii (cei ce au avut norocul să nu facă baia de abur din sală, dar în schimb au avut nenorocul de a nu putea viziona gala de box).

Boxerii au intrat într-o singură categorie și au avut de îndurat cu toții:

— lipsa unui ring corespunzător (sîmbătă seara peste scena propriu-zisă s-a instalat ringul, iar pe dușumea s-a pus o singură prelată. Cei ce aveau ghinionul să se retragă sau să fie îngrămădiți într-unul din colțurile de odihnă aveau toate șansele să dea „noroc" cu podeaua datorită apei care se găsea în cantități suficiente în acele colțuri).

— aerul complet viciat, un serios impediment pentru cei ce luptau pe ring.

— răcorirea „asigurată" de cîteva trepte și un coridor destul de lung și neîncălzit, la care se putea ajunge coborînd cîteva trepte.

În ciuda acestor neajunsuri, publicul spectator a rezistat cu răbdare pînă la sfîrșitul galei. Ce să-i faci, pasiunea, rămîne pasiune!

Ne punem firească întrebare: de ce federația de specialitate permite să se organizeze gale în localuri necorespunzătoare, de ce este desconsiderat spectatorul, acest susținător permanent al sportului nostru pugilistic? El vine din cele mai îndepărtate colțuri ale Capitalei, cu bunăvoință și înțelegere. Și acest lucru ar fi suficient pentru a determina federația de specialitate să fie mai atentă.

Dan BÎRLĂDEANU

Sîmbăta și duminica a avut loc un concurs de tir dotat cu „Cupa Primăverii" desfășurat pe toate poligoanele din Capitală. Iată un aspect de la întrecerile cu armă sport de pe poligonul „Dinamo".

V. Szekely reușește să paseze cu succes lovitura trimisă de St. Bogdan. (Pază din gala de box disputată la sala I.S.B. sîmbăta trecută).

1. Meciul Progresul-Știința Timișoara, prima repriză. După o cursă frumoasă, Dinulescu, singur în fața porții goale, ratează o ocazie sigură de gol. Portarul studenților, Enăchescu, părăsise poarta pionjînd în picioarele lui Dinulescu, dar fără succes. Numai imprecizia lui Dinulescu a făcut ca mingea să dea...

2. ...Și au fost peste 10.000 de astfel de pasionați în tribunele Stadionului Republicii, care, folosind umbrele sau numai coifuri confecționate ad-hoc din hîrtie, au răbdat cu stoicism vitregia naturii...

Fotografii de Dan BÎRLĂDEANU și Romulus SCURTU

ÎN POFIDA PLOII ȘI NINSORII

Zăpadă, ploaie, vînt. Și frig ca în plină iarnă. În aceste condiții numai un adevărat pasionat al fotbalului este în stare să abandoneze căldura căminului și repausul duminical pentru ca, înfruntînd o astfel de vreme, să asiste totuși la primele meciuri ale returului campionatului. Și au fost peste 10.000 de astfel de pasionați în tribunele Stadionului Republicii, care, folosind umbrele sau numai coifuri, confecționate ad-hoc din hîrtie, au răbdat cu stoicism vitregia naturii, dar n-au cedat cu un pas „poziția".

Aceleași condiții au fost comune și jucătorilor — în plus mîzga care acoperea în bună parte terenul și care făcea extrem de dificil controlul balonului.

Este greu a face o apreciere asupra jocului uneia sau alteia dintre echipe, avînd în vedere condițiile obiective în care s-a dus lupta. Este greu, deoarece, așa cum aminteam, neflind stăpîni pe controlul balonului, jucătorii celor patru echipe participante la cuplajul de duminică - Progresul București-Știința Timișoara și C.C.A.-Știința Cluj - n-au avut posibilitatea unei desfășurări normale a jocului.

Și dacă Progresul a învins Știința-Timișoara cu 3-0 (0-0), acest lucru se datorează în bună măsură insistenței, iar pe de altă parte acomodării cu condițiile existente duminică. Afirmăm acest lucru, fără a scădea cu nimic din meritul Progresului și din lipsa de combativitate a Științei-Timișoara, dar pentru a acorda acesteia circumstanțele atenuante pe care le merită. Cu atît mai mult cu cît juca în deplasare.

Nu de aceleași circumstanțe se pot bucura însă jucătorii C.C.A., care, duminică, s-au situat vizibil sub posibilitățile lor, deși au terminat meciul cu un rezultat egal 2-2 (0-0). N-a lipsit mult, datorită acestui fapt, ca militarii să părăsească învinși terenul. Iar Știința-Cluj a dovedit, cu acest prilej, multă combativitate și vervă de joc; a demonstrat din nou că este un adversar destul de dificil pentru C.C.A., dificil chiar atunci cînd echipa militară este gazdă și-și apără culorile pe teren propriu.

Romulus SCURTU

Vizita în U.R.S.S. a unei delegaţii guvernamentale a Republicii Irak, condusă de dr. Ibrahim Kubba, ministrul Economiei Naţionale, s-a încheiat cu semnarea acordului de colaborare economică şi tehnică între U. R. S. S. şi Republica Irak. Salutînd delegaţia irakiană la recepţia de la Kremlin, N. S. Hruşciov, preşedintele Consiliului de Miniştri al U. R. S. S. a arătat, între altele, că guvernul sovietic nu se îndoieşte că „poporul irakian iubitor de libertate va învinge toate obstacolele şi va înfăptui măreţele sarcini ce stau în faţa Republicii Irak".

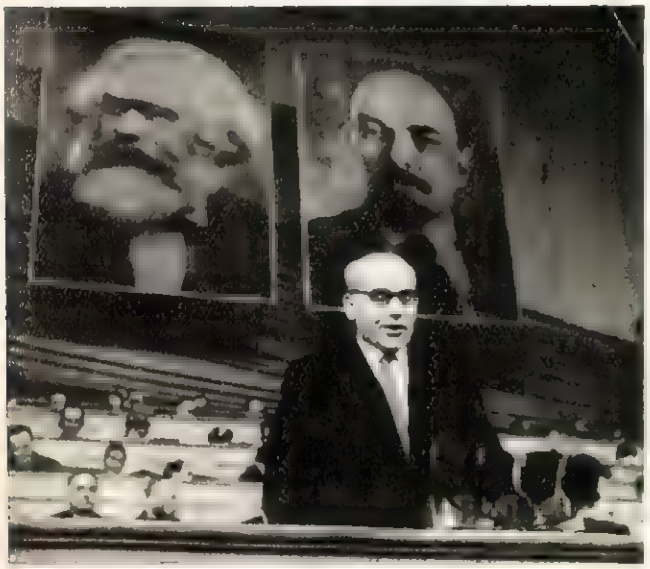

Puternice manifestaţii antiimperialiste, împotriva dictatului monopolurilor americane în ţările Americii Latine, au avut loc recent în Bolivia şi Columbia. Pe străzile capitalei Boliviei — la Paz — demonstranţii au manifestat cu pancarte pe care scria: „Afară cu americanii", „Relaţii cu U.R.S.S.". ↓

La 21 martie se împlinesc 40 de ani de la revoluţia proletară care a proclamat Republica Sovietică Ungară. Fotografiile de faţă ilustrează două momente din zilele revoluţiei: 1) camioane cu muncitori şi ostaşi răsculaţi pe străzile Budapestei; 2) muncitori şi ostaşi luptă coi în coi pentru apărarea tinerei republici.

La Varşovia, în Sala Congreselor din Palatul Culturii şi Ştiinţei, şi-a început lucrările la 10 martie cel de-al III-lea Congres al Partidului Muncitoresc Unit Polonez. În fotografie: tovarăşul W. Gomulka, prim-secretar al C.C. al P.M.U.P., prezentînd darea de seamă a C.C. al P.M.U.P. ←

☆

În întreaga Germanie occidentală continuă cu vigoare campania împotriva înarmării atomice a R.F.G. Dezaprobînd politica guvernului de la Bonn, tot mai mulţi cetăţeni vest-germani îşi ridică glasul în favoarea tratativelor pe baza propunerilor sovietice cu privire la încheierea unui Tratat de pace cu Germania şi soluţionarea pe cale paşnică a problemei Berlinului. În fotografie: pe străzile oraşului Wuppertal cetăţenii semnează un memoriu în acest sens adresat Bundestagului (parlamentul din Bonn). ↓

fotocronica FLACĂRII

ÎN JURUL GLOBULUI

TINERI CARE SUFERĂ TINERI CARE LUPTĂ!

A intrat în tradiție organizarea, în fiecare an, a Săptămînii Mondiale a Tineretului, cu începere din prima zi a primăverii. An de an, săptămîna aceasta dintre 21-28 martie constituie un prilej de trecere în revistă a unității tineretului din întreaga lume, în lupta pentru o viață mai bună, pentru pace.

Prezentăm în pagina de față cîteva imagini reflectînd suferințele la care e supus tineretul în orînduirea capitalistă și totodată lupta sa pentru libertate și un trai mai bun, împotriva exploatării și asupririi.

1) S.U.A. Împotriva discriminării rasiale, studenții de la „City College" din New York au organizat un marș de protest pe străzile orașului, cerînd desființarea segregației în școli și instituțe de învățămînt superior.

2) ITALIA. În urma unor noi și masive concedieri de la fabrica de aparate optice „Galileo" din Florența, muncitorii au declarat grevă, baricadîndu-se în ateliere. În semn de solidaritate cu cei de la „Galileo", muncitorii din întreaga Florență au declarat grevă generală, organizînd o puternică demonstrație pe străzile orașului, la care, după cum se vede în fotografie, au luat parte și numeroși tineri muncitori.

3) COREEA DE SUD. Sute și sute de mii de tineri și copii trăiesc în cea mai neagră mizerie, în cocioabe dărăpănate. Iar patrulele militare americane colindă în permanență, în special prin cartierele mizere, pentru a preîntîmpina orice mișcare de protest împotriva acestei stări de lucruri.

4) SPANIA. Un local de noapte din Sevilla. Fete tinere, care în copilăria lor vitregă și-au dorit poate atît de mult să-și întemeieze un cămin, sînt silite să-și vîndă trupul pentru a-și asigura traiul de azi pe mîine. După unele statistici, Spania are astăzi procentul cel mai mare de prostituate din Europa.

5) GERMANIA OCCIDENTALĂ. Sătul de neagra realitate din mult trîmbițatul „rai" vestgerman, nenumărați tineri trec zilnic granița înspre R.D. Germană, știind că aici își vor putea trăi într-adevăr tinerețea. Iată un grup de tineri trecînd în R.D.G., la punctul Wartha.

6) ALGERIA. În slujba luptei pentru cucerirea libertății și independenței poporului algerian și-a pus toată tinerețea sa și acest ostaș al Armatei de eliberare națională din Algeria.
Fotografia: serviciul fotografic al Frontului de Eliberare Națională.

7) ARGENTINA. La recenta grevă generală au participat în masă zeci de mii de tineri. Fotografia înfățișează o acțiune de luptă pentru eliberarea greviștilor arestați la Buenos Aires.

8) FRANȚA. O mare campanie desfășoară tineretul studențesc din Franța pentru îmbunătățirea condițiilor de trai și de studiu. În fotografie: o demonstrație a tineretului studios din Paris.

1

2

3

4

5

6

7

8

REDACȚIA: BUCUREȘTI, PIAȚA SCÎNTEII — Căsuța Poștală 3507 et 33 — Tel.: 17.60.10, Int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Vlad MUȘATESCU — Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin"

UMOR

Bibl. Rep.

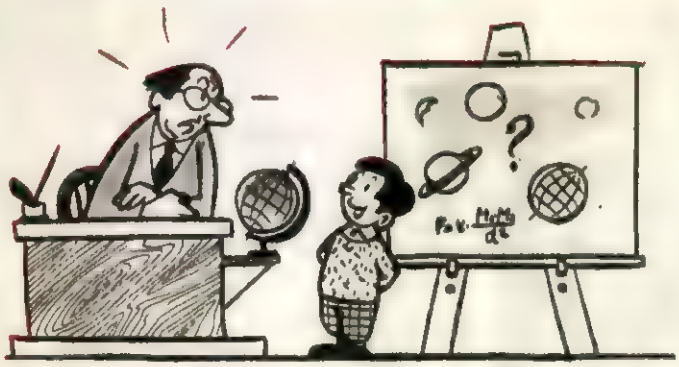

— Bine, dar cine este centrul de atracție ?
— ... Racheta sovietică !...

Desen de N. ARION

— O să te măriți cu un tip înalt, blond, tînăr și bogat.
— Să vedem ce o să spună actualul meu soț !...

Desen de L. DARIAN

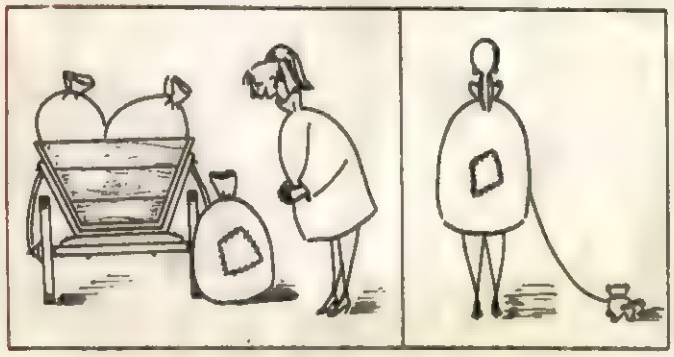

— Nostim model !

Desen de L. LIVADARU

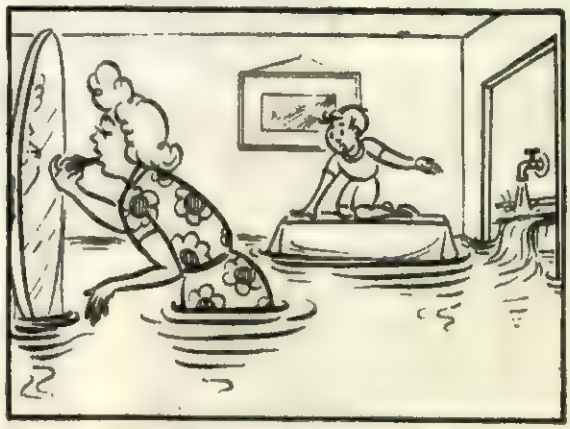

— Mamă, el uitat robinetul deschis !
— Mînce-l-ar mama, ce repede le observă ei pe toate.

Desen de G. BADEA

PIESE DE SCHIMB

Pentru că unele întreprinderi au predat la timp piesele de schimb contractate, uneori repararea mașinilor agricole întîrzie.

— Ascultă, ce ne scrie un S.M.T.: „Pentru că de 3 luni ne amînați cu livrarea pieselor comandate, vă trimitem noi o piesă...”

Desen de Fred GHENĂDESCU

JUNKERUL:
E inacceptabil: cu totul contrar vederilor noastre!

Desen de V. TIMOC

ÎN S.U.A.

— Mutilat de război ?
— Nu... de Rock-and-Roll !

Desen de St. MUNTEANU

05
4.-

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

Nr. 13 (201) — 28 MARTIE 1959

La festivitățile de la Budapesta, consacrate celei de a 40-a aniversări a proclamării Republicii Sovietice Ungare, a luat parte și o delegație de partid și guvernamentală a R.P.R. condusă de tovarășul Emil Bodnăraș, membru al Biroului Politic al C.C. al P.M.R., vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al R.P.R. Luînd cuvîntul la sesiunea festivă extraordinară a Adunării de Stat a R.P. Ungare, tovarășul Emil Bodnăraș a arătat între altele că „Prin curajul și eroismul de care a dat dovadă în marea sa luptă pentru doborîrea monarhiei habsburgice și răsturnarea dominației burghezo-moșierești, clasa muncitoare ungară, în frunte cu Partidul Comunist, a înscris o pagină glorioasă nu numai în istoria poporului unger, dar și în istoria mișcării muncitorești internaționale".

Peste 80.000 de coreeni aflați în Japonia au cerut, în cadrul a 40 de mitinguri, grăbirea repatrierii lor în Republica Populară Democrată Coreeană. La mitingul central care a avut loc la Tokio, a fost prezentată cantata dedicată construcției socialiste în R. P. D. Coreeană. ←

fotocronica FLACĂRII

Sub auspiciile Asociației pentru relații culturale Italia-România, a avut loc la Milano o reuniune literară în cadrul căreia s-a făcut lectura piesei „Ultima oră" de Mihail Sebastian. ↓

1

2

O puternică acțiune de împotrivire a populației vest-germane față de înarmarea atomică a R.F.G. a avut loc recent la Dortmund. În primele rînduri ale manifestanților s-au aflat cunoscuți fruntași ai luptei pentru pace, printre care și pastorul Niemöller (fotografia 1 — în prim plan, al doilea din dreapta). Demonstranții, purtînd făclii aprinse, au pornit într-un marș de protest spre aeroportul Brackel care a fost cedat de autoritățile vest-germane comandamentului englez pentru a fi transformat în bază de lansare a rachetelor atomice. Timp de două ore manifestanții au blocat intrarea în cazărmile engleze (fotografia 2)

Ansamblul de Stat al R. S. S. Ucrainene a dat recent o serie de spectacole la Paris. În fotografie: membri ai ansamblului, vizitînd Muzeul Louvre.

COPERTA NOASTRĂ:

Actrița minuitoare Alexandra Davidescu de la Teatrul de păpuși din Craiova, cu unul din „eroii" piesei „Iepurașii împăratului" de A. Lindgrakaia.

Fotografie de A. MIHAILOPOL

TOATĂ LUMEA ÎNVAȚĂ

Fotoreportaj de V. IAROVICI

E un semn al vremurilor: toată lumea învață. O sete de cunoaștere, o curiozitate fără astîmpăr care împinge pe oamenii noștri să se înscrie la tot felul de cursuri și școli, să se ducă la conferințe sau să-și cumpere din librării cărți despre știință, despre istoria universală sau de literatură.

Tehnica nouă pune probleme noi, viața însăși pune probleme noi; în știință au apărut atîtea descoperiri — poți rămîne în urma lor?— iar statul de democrație populară, prin rețeaua de școli de toate felurile și gradele, prin bursele de studiu și condițiile create, asigură în felul cel mai concret dreptul la învățătură oricui are tragere de inimă.

La Uzinele metalurgice „Tudor Vladimirescu" învățătura e la mare preț. De la cel mai tînăr om din uzină — în vîrstă de 14 ani — elevul Radu Mitrocscu din clasa I-a a Școlii de ucenici „Tudor Vladimirescu" (fotografia 1) pînă la cel mai bătrîn, curelarul Tudor Oană, de 64 ani, propagandist la o grupă de curs se-

1

3

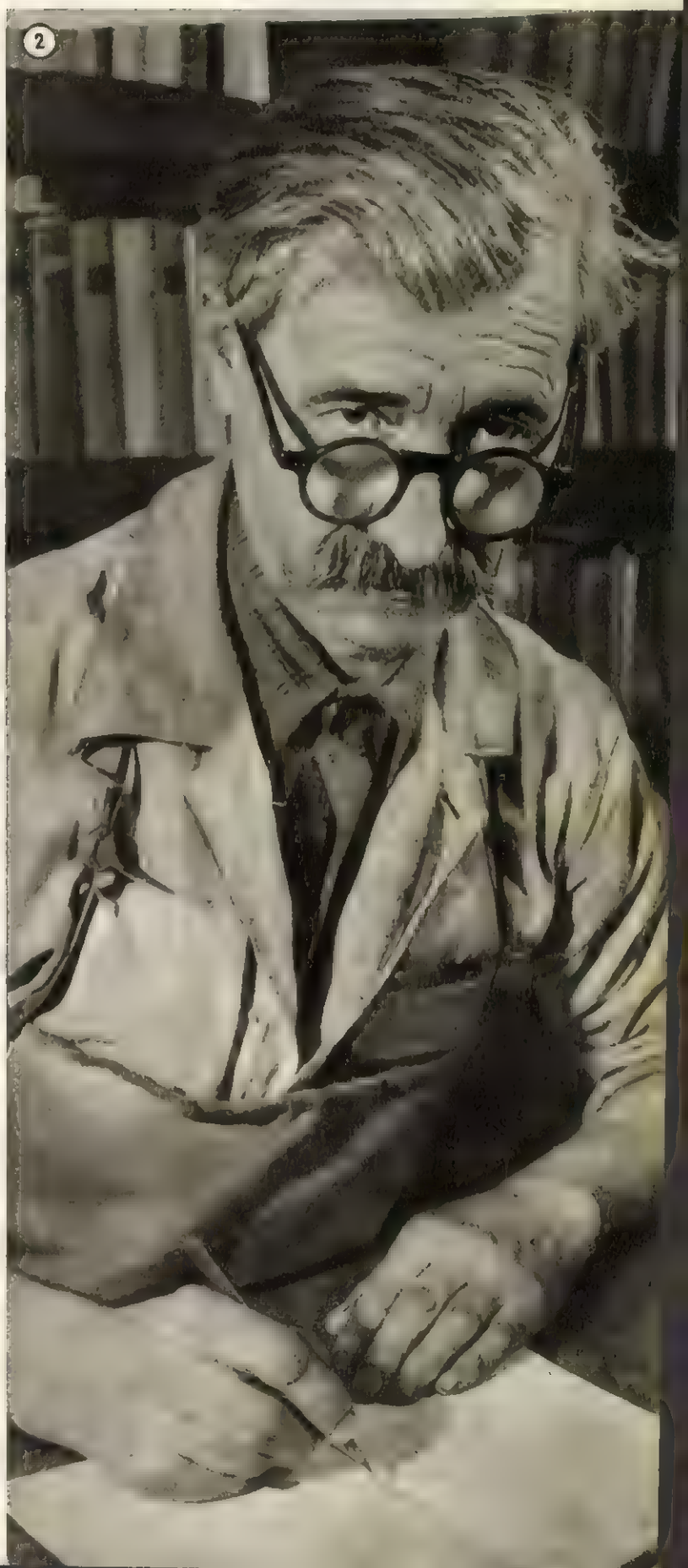
2

ral U.T.M (fotografia 2), aproape toată lumea învață. De la directorul Gheorghe Bercea (fotografia 3) care, în afara învățămîntului politic urmează Școala medie tehnică de maiștri, pînă la Marin Vișan (fotografia 4), transportor la sculărie, care se califică sudor cu ajutorul specialistului Walter Barbu, toți caută să-și ridice calificarea.

Tînărul muncitor Petre Hoca (fotografia 5) profită de fiecare clipă pentru a-și pregăti examenul de maturitate pe care-l va da la vară. Pe urmă, ar vrea să intre la politehnică. Recenta Hotărîre a C.C. al P.M.R. și a Consiliului de Miniștri al R.P.R. îi asigură toate condițiile să-și poată realiza dorința.

În casa rectificatorului Barbu Marica (fotografia 6) învață toată lumea. El e student la Universitatea serală de partid, anul II, soția sa își completează școala medie, și mica Anca se pregătește... pentru grădiniță.

Să nu credeți că fetele se lasă mai prejos. În fotografia 7 le vedeți pe sudoriţele Victoria Iordan și Ioana Barbu, cursante la Școala profesională uzinală, cursul de minim tehnic.

Fostul electrician Antonin Olteanu a reușit să aducă la îndeplinire ceea ce își dorește și colegul său, Hoca; azi e student la Institutul politehnic, secția mecanică, anul II, trimis de uzină, de la care primește și salariu pe timpul studiilor. În fotografia 8 îl vedem pe Antonin Olteanu în laboratorul de fizică, studiind la aparatul pentru determinarea echivalentului caloric al energiei curentului electric, ajutat de tov. asistent universitar Ion Vierosanu.

AUTOBUSE și FILOZOFIE

O fată și 13 băieți

Cînd a venit la „Tudor Vladimirescu", cîțiva băieți, buni meseriași dar șmecheroși, au luat-o în zeflemea.

- Mă, asta face pe șefa

Las' c-o aducem noi la numitor

Drăguță, dar încuiată și n-are breton.

Fata roșea. De ciudă și de timiditate. O dată a voit să le spună: „Las' că v-arăt eu vouă, golanilor". Dar n-a zis nimic. S-a dus la conducere și la comitetul de partid.

Vă rog să mă schimbați. Nu mai vreau să fiu dispecer la secția prototip. Puneți un băiat. Alegeți unul, că sînt treisprezece în secție.

După două zile, i s-a comunicat: „Rămîi mai departe în fruntea secției"

La puțină vreme a trăit o mare bucurie a fost primită în rîndurile membrilor de partid. După o lună de zile, prețuindu-i puterea de muncă, priceperea și onestitatea, adunarea generală a comuniștilor i-a dat o sarcină: propagandistă la cursul seral. Nu se temea de greutățile studiului. De altceva se temea: de ușurința cîtorva tineri care în producție munceau ca zmeii dar la învățătură cam trăgeau chiulul. Și, ce să mai vorbim, fata a avut și ghinion. Primul pe care l-a mobilizat la curs a fost Traian Albu. Acesta, făcînd pe atotștiutorul, i-a zis plescăind din limbă

Lasă-mă, dom'le. Eu am nivel în toate sensurile, și politic, și cultural... Sînt deștept E bine?

Fata n-a mai roșit. A îngălbenit. De ciudă. Biroul organizației U.T.M. i-a dat o mînă de ajutor. L-a chemat pe Albu să stea cu el de vorbă. Așa, de la inimă la inimă.

Nu merg la curs, fraților. Repet: eu sînt documentat

Oamenii l-au lăsat o bucată de vreme în apele lui. La primele seminarii era un singur absent: Traian Albu. Băieții, în timpul producției, mai schimbau o vorbă despre cele discutate în seminar. Albu tăcea chitic. Unul dintre băieți i-a zis-o:

Mă, Traiane, tu ești deștept, mă. Spune-ne și nouă, atunci, care e muntele cel mai înalt din țara noastră?

Traian — tămîie

Și l-au canonit așa în cîteva rînduri. Pînă cînd, într-o bună zi, înaintea unui seminar, Traian a venit în secție, pocăit. S-a apropiat de propagandistă

— Elena, iartă pe robul lui dumnezeu. Traian. Zău, dacă vrei, iartă-mă. Nu-s chiar așa de deștept. Mă primești la seminar?

De bucurie, inima fetei s-a încălzit ca un cuptor de pîine, iar obrajii i s-au făcut ca bujorii.

De atunci, în toate dățile, după seminar propagandista a făcut următoarea comunicare către biroul organizației de bază U.T.M. „Nici un absent. Toți cursanții au dat răspunsuri bune și foarte bune".

Deunăzi, aflîndu-mă în uzină, am făcut o glumă cu un tînăr din secția Elenei. M-am prezentat drept altcineva decît eram:

— Eu sînt noul inginer șef al uzinei...

Cîteva clipe a rămas surprins. Apoi mi-a urat:

— Să fiți sănătos!

— Am aflat că dumneata ai avut lipsuri serioase...

— De ce vorbiți despre trecut?

— Ei, uite ce este: am hotărît ca pe tovarășa Elena Doru s-o mut din secția voastră Tot ați vrut voi să aveți ca șef un băiat.

Tînărul m-a măsurat cu privirea

— De ce vorbiți iară despre trecut?

Apoi m-a privit încruntat.

— Cît privește schimbarea șefei, nu vă supărați, asta... mai încet...

Minim tehnic și minim... filozofic

În uzina aceasta oamenii fac autobuse și filozofie. Să începem cu autobusele. Pentru ca să faci un autobus trebuie să fii strungar frezor, lăcătuș, matrițer, mecanic etc., etc Meseriile astea unii le-au învățat lucrînd pentru patroni. Alții, în școli. Alții, pe locul de producție. Gradul de calificare diferă de la om la om

Inginerul mecanic Ștefan Iliescu, maistru principal la sectorul IV autobuse, mi-a spus că

6

7

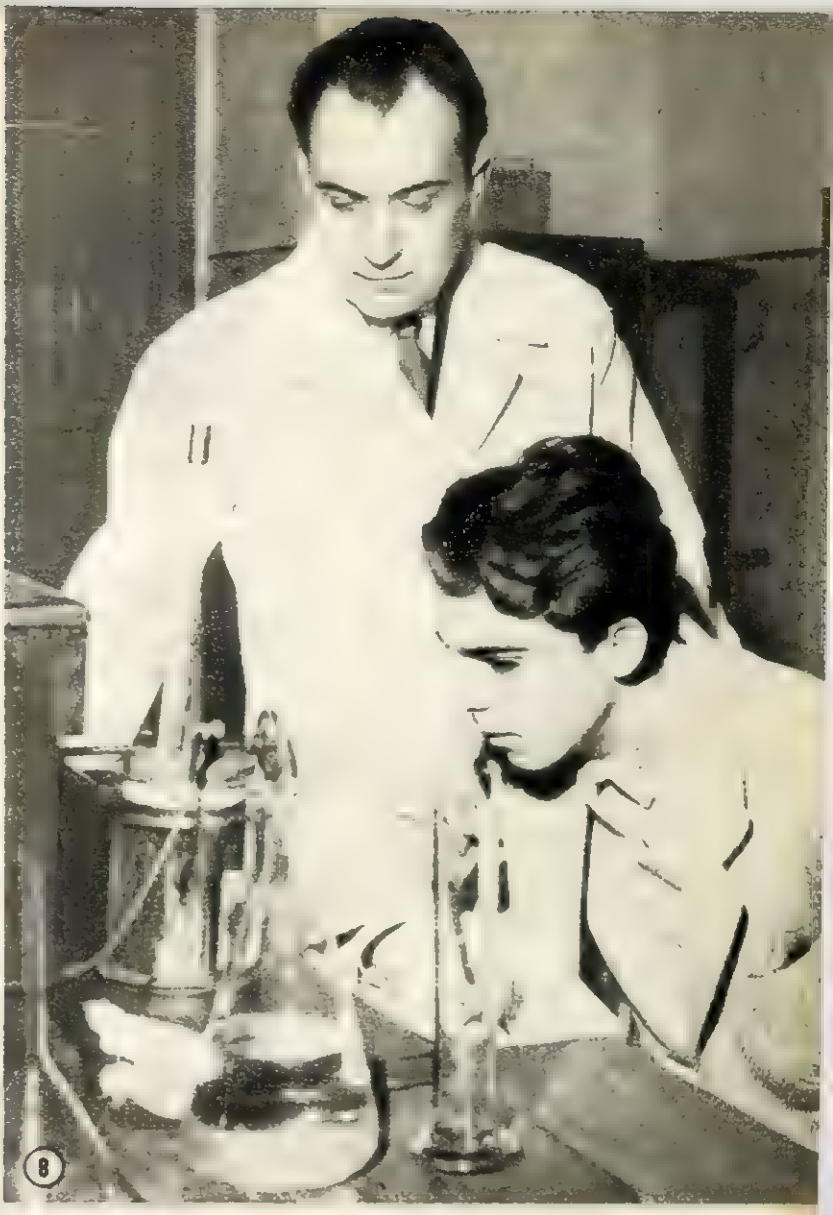

8

o calificare, fie ea cît de bună, dacă nu este împrospătată cu noi cunoştinţe, se pierde.

— Asta se poate întîmpla şi cu un maistru principal.

— De bună-seamă. Tocmai pentru aceasta cunoştinţele teoretice sînt necesare atît uceniculuí cît şi maistrului. Maşina lucrează cu creierul muncitorului. Faptul acesta ne-a determinat să organizăm în uzină cursurile de minim tehnic. Aproape 250 de oameni, tineri şi vîrstnici, urmează cu regularitate aceste cursuri. Şi nu e vorba numai de cunoştinţe pur tehnice. E mult mai mult, pentru că o tehnică înaintată contribuie şi la dezvoltarea conştiinţei.

— Un exemplu?

— La mine în sector lucrează tînărul Adrian Agavicioaia. A fost cel mai bun cursant. Cînd a terminat cursul de minim tehnic a muncit cu mult mai bine. I s-a dezvoltat gustul pentru citit. De multe ori venea în mijlocul prietenilor săi şi le citea articole din ziare. Nu de mult am avut o mare bucurie: Adrian a cerut să fie primit în rîndurile candidaţilor de partid.

Discuţia noastră a fost întreruptă de un nou musafir.

— Mă iertaţi! Sînt inginerul Stroescu Virgil, tehnolog normator de sector.

Colegul său, cu care mă întreţinusem pînă atunci, l-a dojenit prietenos:

— Lasă-ne, dragă. Avem puţin de lucru. Dumnealui e de la gazetă. Se interesează de cursurile de minim tehnic.

Noua cunoştinţă s-a bucurat.

— Păi, atunci am picat la ţanc. Am eu băieţi la mine în sector care merg strună la acest curs.

Colegul său, iarăşi interveni:

— Fapte, dom'le. Fapte, nu vorbe.

— Păi, ce să spun? Că în urma cursurilor lucrează mai bine şi cîştigă mai mult? Eu ştiu? O fi asta o problemă politică importantă!? Cred că este. Strungarul Oleg Seroţki, în urma cunoştinţelor căpătate la cursurile de minim tehnic, a propus modificarea unor repere la autobus, inovaţie care aduce însemnate economii de materiale şi manoperă.

Am scris.

Şi acum să continuăm cu filozofia. De curînd muncitorii au cerut înfiinţarea unei universităţi populare.

— Că omul chiar dacă munceşte la pilă sau la ciocan, vrea şi oleacă de filozofie — şi-a dat cineva cu părerea. Facem minim tehnic, dar să facem şi minim... filozofic.

Fapt pentru care, acum trei luni, în uzină s-a deschis universitatea populară. Peste o sută de muncitori, făurari de autobuse romîneşti, vin la cursurile de filozofie, biologie, psihologie, economie concretă.

— ...Că muncitorul trăieşte multilateral — conchide Petre Filiş.

Tinereţe şi destine

Cursuri pentru muncitori. Cursuri politice, cursuri profesionale, cursuri geografice. Toată uzina învaţă...

Intru la sculărie. E pauza de prînz. Un tînăr, Alexandru Petrache, venit dintr-un sat din Bărăgan, e aplecat asupra unei cărţi.

— Mă pregătesc la trigonometrie. Sînt la seral. Îmi termin şcoala medie.

— Şi nu ţi-e greu? Şi producţie, şi şcoală...

— Nu. Acum, după Hotărîrea partidului şi guvernului privitoare la învăţămîntul de stat, noi, tinerii muncitori, simţim şi mai mult ajutorul conducerii întreprinderii.

— În ce sens?

— În primul rînd, toţi cei care sîntem la seral lucrăm în schimbul întîi. Apoi la cursurile mai grele simţim umărul inginerilor şi al altor tovarăşi care au carte mai multă. Dacă voi reuşi la facultate, cred că mă voi descurca destul de bine.

Vîrî mîna în buzunar şi despături un ziar.

— Probabil că l-aţi citit şi dv.? E ziarul cu Hotărîrea. Aici, unde scrie cu litere mari, e lucrul cel mai important: „Drumul cel mai sigur spre învăţămîntul superior, spre o calificare profesională înaltă duce prin şcoala muncii în uzină". Şi eu am 5 ani în uzină!...

Alexandru Petrache cheamă cu mîna pe cineva. Apoi cu gura.

— Mă, Petre, la vino încoace!... Să vi-l prezint, că ăsta e cam ruşinos şi cu fetele, şi cu băieţii. Petre Hoca îi zice. E frezor de mîna întîia. Se pregăteşte să dea „maturitatea". Vrea să intre la Facultatea de mecanică. Eu tot acolo o să-mi fac destinul.

Aflu din gura acestor tineri că încă 32 de muncitori îşi pregătesc asemenea destine.

Văd însă o umbră de tristeţe în privirea matriţerului Alexandru Petrache.

— Pe noi ne-a crescut uzina. Şi tot ea ne trimite la facultate.

— Şi ce-i rău în asta?

— Nimic. Dar am intrat la o idee. Mă tem ca după facultate să nu fiu repartizat în altă parte.

— Ei şi ce-ai să te faci dacă vei fi repartizat în altă parte?

— ...O să mă duc. Dar tot am să fac intervenţii pentru a reveni la uzină. Mă trage aţa aci.

G. MINŞAN

Africa

de Mihu DRAGOMIR

Cu foarte mulți ani în urmă circula prin școli un film documentar la vizionarea căruia școlarii erau aduși cu rîndul, pe clase, nu atît din cauza grijii pentru instrucția lor, cît pentru frumoasele venituri obținute din scuturarea buzunarelor atîtor zeci și zeci de mii de copii. Filmul se numea „Africa vorbește". Bineînțeles, era vorba despre o expediție „civilizatoare" a albilor, care luptau, sărmanii, din greu să biruie uriașele obstacole puse de natură și de încăpățînarea înapoiaților băștinași. Expediționarii purtau revolvere, negrii purtau lăzile expediției, obiectivul aparatului de filmat prinsese arbori, animale, tot ceea ce era pitoresc și puțin cam înspăimîntător. Era un elogiu al curajului celor ce se „sacrificau" pentru civilizarea Africii. Un singur lucru nu se pomenea în film: cine îi invitase pe albi pe acele meleaguri? Cine îi rugase să se sacrifice? Și de ce se numea filmul „Africa vorbește", din moment ce vorbeau doar revolverele colonialiștilor?

Africa, totuși, vorbea. Vorbea în limba ei fierbinte și pătimașă. Deși șuierul bicelor și ropotul gloanțelor îi acopereau vocea, Africa, totuși, vorbea. Din ce în ce mai puternic, pînă cînd vocea nu i-a mai putut fi acoperită nici de tunuri, nici de avioanele de bombardament, nici de discursurile ipocrite ale imperialiștilor. Azi, vocea ei răsună de la un capăt la altul al lumii și nimic nu o mai poate sugruma.

Africa vorbește...

Un foarte recent număr al revistei americane „Time", pe care nimeni în lume n-ar putea s-o suspecteze de simpatie pentru popoarele coloniale, așa cum, totodată, nimeni n-o poate bănui de simpatie pentru comunism, publică o hartă (imaginea 1) pe care aș dărui-o, ca subiect de meditație, tuturor politicienilor occidentali. Harta poartă un titlu mai mult decît semnificativ: FEBRA AFRICANĂ și evoluția acestei ciudate boli — de fapt, foarte firească boală a imperialismului — este marcată de datele cînd unele state africane și-au dobîndit independența, ca și de cele la care altele urmează să pornească pe același drum. Imensa posesiune s-a sfărîmat în bucăți, părțile încep să-și trălască o viață proprie, ba, mai mult chiar, încearcă să se reunească în întregul din care au făcut parte — de data aceasta însă conducîndu-se singur. Evoluția „febrei africane" este urmărită cu interes deosebit, deși la fel de intens, în cele două părți ale lumii: lumea capitalistă o urmărește terorizată, lumea socialistă o urmărește cu simpatie și înțelegerea meritată de o asemenea transformare istorică.

Un automobil al poliției colonialiștilor belgieni, răsturnat și incendiat în plină stradă. În Leopoldville sau în alt oraș din Congo (fotografia 2). Expresie a mîniei poporului congolez care refuză să mai fie rob al colonialismului belgian. Expresie a mîniei unui popor care se pregătește să lepede o povară seculară.

Africa vorbește...

Un birou înconjurat de cîțiva oameni. Doi dintre ei, Seku Turé, primul ministru al Guineei, și Kwame Nkrumah, primul ministru al Ghanei, aplecați asupra unei hîrtii, semnează (fotografia 3). Este documentul prin care Guineea și Ghana își dau mîna, unindu-se, în libertate.

Africa vorbește

Pare, la prima vedere, un miner ca toți minerii (fotografia 4). Cine îi cunoaște pe acești oameni ai adîncurilor, le cunoaște și dîrzenia, și eroismul tăcut, și solidaritatea de clasă. Cu minerii n-a putut niciodată glumi burghezia. Nu va putea glumi nici cu acest miner, atît de asemănător tovarășilor lui din restul lumii. Asemănător, și totuși altfel. Pînă ieri, mînuia lancea. De la lance la pickhamer este un salt de necrezut. Pentru a cîștiga mai mult aur, colonialiștii

vorbește!

i-au pus pickhamerul în mînă. Adică o armă neiertătoare, arma care formează o clasă și o conștiință de clasă. Din păstor și vînător, negrul devine proletar.

Africa vorbește...

Citim tot mai des în ziare despre cîte un tînăr francez care a fost condamnat pentru că nu s-a învoit să ia parte la campaniile de represiune din Algeria. Nu s-a învoit, deoarece n-a vrut să aibă soarta atîtor soldați căzuți într-un război strigător la cer de nedrept. Dintr-o posesiune bănoasă, Algeria a devenit, sub picioarele colonialiștilor, un vulcan. Patrioții algerieni, constituiți într-o adevărată armată (fotografia 5) sînt aprig de hotărîți să-și elibereze țara de sub cizma colonialistă.

Africa vorbește...

O reuniune scriitoricească. Recunosc chipurile unor prieteni din țara mea sau de aiurea. Înțeleg prea bine ce se discută oriunde

sînt adunați scriitorii. Dar, de data aceasta, vorbește un scriitor al cărui nume îl aud pentru prima dată, un om înfășurat într-un veșmînt bogat, presărat cu toate culorile locurilor lui natale (fotografia 6). Este scriitorul negru Usman Semben din însoritul Senegal.

Africa vorbește

La ce se gîndește acest „lăcătuș" din Camerun, așezat în fața primitivelor lui unelte (fotografia 7)? Continentul care posedă a cincea parte din rezervele de cupru și cositor din lume, 30% din rezervele de mangan, 59% din cele de aur, 80% din cele de cobalt, 98% din cele de diamant întrebuințează încă uneltele epocii de bronz. Dar ochii omului acestuia vorbesc întrebător: pînă cînd?

Africa vorbește...

O mare de oameni, într-un oraș din Togo francez. Franța, care a dat lumii atîtea nemuritoare nume de filozofi și artiști militînd pentru libertate și umanitate, ține în clește o bună parte a Africii, lăudîndu-se că vrea s-o civilizeze, cu forța chiar. Ce vor acești negri din Togo? Este o procesiune religioasă? Cîțiva poartă un sicriu, altul poartă o cruce (fotografia 8). Nu, nu sînt dreptcredincioși. Sicriul și crucea sînt purtate ca simboluri ce anunță moartea iminentă a colonialis

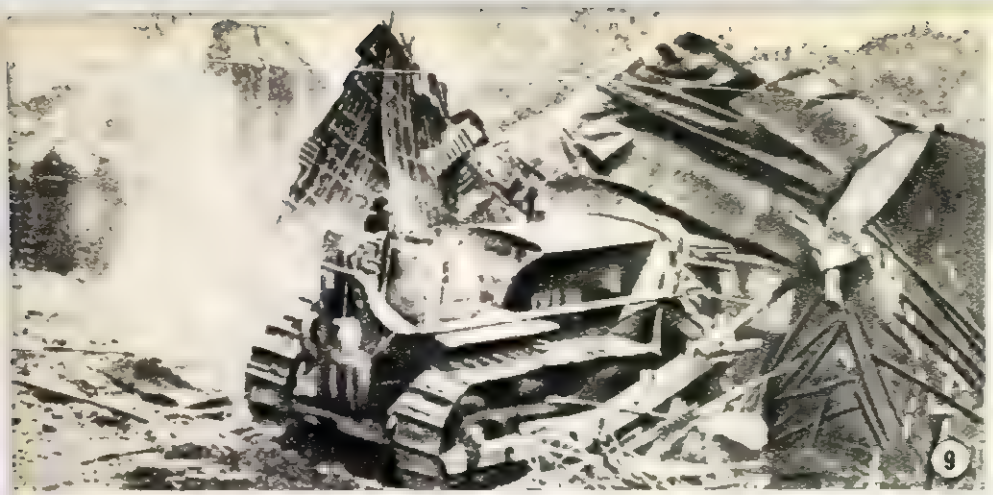

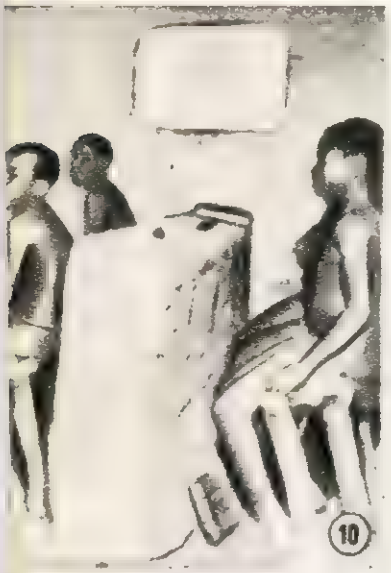

mului. Groparii se pregătesc de pe acum.

Africa vorbește...

Monstrul de oțel care se numește car de luptă a devastat întinderile Europei în ultimul război. Tancul se luptă cu tancul, armele anticar reușesc să sfîrtice cuirasa, avioanele încearcă să oprească din văzduh înaintarea turmelor blindate. Cu ce se pot însă apăra locuitorii Kenyei de tancurile engleze? Șenilele trec nepăsătoare peste colibe, lemnul și pămîntul pereților șubrezi se năruie cu un oftat neputincios (fotografia 9). Și, totuși...

Dacă armatele blindate se războiesc cu bordeiele, înseamnă că stăpînitorilor le e frică. Bordeiele din Kenya sînt periculoase: în ele se aude glasul poporului care își cere drepturile legitime. Tancurile fac una cu pămîntul satele — dar nu și glasul din ce în ce mai puternic al adevăraților stăpîni ai Africii.

Africa vorbește...

Fiecare dintre noi a văzut, în copilărie, copii mergînd desculți la școală. Școala, patronată de burghezie, se învecina deseori cu mizeria. Dar copiii negri ce stau în fața pupitrelor de piatră (fotografia 10) trezesc imagini sfîșietoare, cărora cu greu le poți zări undeva, în amintiri, vreo asemănare. Și, totuși, dintre acești copii s-au putut ridica, e drept, cu sforțări imense, inginerul, scriitorul, medicul, muncitorul din uzină, omul negru al cărui glas îl auzim astăzi de la un capăt la altul al lumii.

Africa vorbește...

Mașina aceasta, cu oameni înapoia zăbrelelor (fotografia 11) este o imagine a hitlerismului? Nu, dar deosebirea e minimă. Oamenii dinapoia zăbrelelor s-au ridicat împotriva noului fascism din Uniunea sudafricană. Iar simpatia pe care le-o arată mulțimea, vorbește de la sine.

Africa vorbește...

Sala este, poate, modestă. Pare sala unei consfătuiri obișnuite. Dar aici este toată Africa. Din Zanzibar pînă în Senegal, din Algeria pînă în Uniunea sudafricană. „Africa trebuie să fie liberă!" sună o inscripție, rezumînd discuțiile conferinței de la Accra (fotografia 12). Un continent întreg se mișcă, și nimic nu-l mai poate opri din impetuoasa lui mișcare. Jefuit veacuri îndelungi, pus să muncească pentru alții, continentul negru a început să-și spună cuvîntul. Ca niște semnale luminoase apar pe hartă țări noi, cucerindu-și independența. Și nu e prea departe ziua cînd ultimul colonialist va trebui să părăsească pămîntul încălcat cu barbarie, lăsînd pe africani să hotărască singuri de soarta lor.

Africa vorbește, răspicat și sigură de ea

Inscripție la o fotografie

JOC PERICULOS

Hotărît lucru, umorul anglo-saxon își are ciudățeniile sale inegalabile. Să vă dau cîteva mostre, dintre care una, ilustrată.

Priviți cu mine la domnul locotenent de aviație James Waters, din cadrul R.A.F. (asta mai înseamnă și forțele regale aeriene engleze) care, asistat de un specialist german în bombe, a demontat focosul unui proiectil. O bombă urîtă de șase tone, îngropată, fără să explodeze, în Landsheim, Germania de vest. „Bomboana" din fontă și oțel pe care o vedeți în fotografie a fost zvîrlită din înalturi — sînt cincisprezece ani de-atunci — tot de către aviația R.A.F.

În fiece început de august — respectiv în ziua cînd piosii americani comemorează lansarea pe piața mondială a primei lor producții de mărfuri atomice, sau bombe, cum li se mai spune în popor — o escadrilă de bombardiere aparținînd forțelor aeriene din S.U.A. lansează dintre nori, deasupra Hiroșimei, grele — nu vă speriați — jerbe de flori... Pentru prietenie și recunoștință!

Comandamentul suprem al N.A.T.O.-ului e ferm dispus să folosească (într-un viitor și sperat război pe care marii lor comanditari anglo-americani încearcă din răsputeri să-l provoace) pentru „apărarea" văduvelor și orfanilor germani pe înșiși asasinii naziști. Adică ofițerii hitleriști care și-au dovedit specialitatea în cursul ultimului măcel mondial.

Fotoreporterii englezi urmăresc să prindă pe peliculă o imagine cu care își vor delecta cititorii: generalul Speidel într-un minut de pioasă reculegere în fața gropii comune a ostaticilor francezi executați din ordinul său acum... (sînt numai 15 ani? Parcă a fost ieri).

Hotărît lucru. Umorul englez este inegalabil. Și nu numai al lor, ci și al rudelor lor transoceanice.

Permisiunea dată de aliații occidentali Bundeswehrului de a poseda armament atomic a stîrnit... entuziasmul văduvelor și orfanilor celui de al doilea război mondial. Pentru a-i liniști, guvernul S.U.A. a hotărît înmulțirea bazelor pentru lansarea rachetelor din R.F. Germană.

Cît privește încheierea Tratatului de pace cu Germania și reglementarea situației Berlinului, contribuția Washingtonului este cotidiană și covîrșitoare. de fiecare dată este întru totul de acord să respingă orice propunere sovietică. Nu de alta, dar s-ar putea, doamne ferește, să se ajungă la o destindere...

Marie ARSENE

P.S. Locotenentul James Waters colaborează azi cu fostul lui dușman, hitleristul Walter Mitzke, la amenajarea bazelor de lansare a proiectilelor teleghidate împotriva foștilor săi aliați.

Bravo copii!

Reportaj de Silvia GEORGESCU

Clasa a V-a B, fiind o clasă evidențiată, a fost în întregime cooptată în brigadă.

Cu poșta de ieri am primit o scrisoare. Iată-o:

„Dragă tovarășe redactor,

Am citit într-un număr din revista „Flacăra" un articol în care era vorba despre felul cum înțeleg unii tovarăși să păstreze și să-și îngrijească locuințele pe care le-au primit în noile blocuri muncitorești.

Veți ști, dragă tovarășe redactor, că și noi, pionierii din-tr-a V-a B de la Școala mixtă elementară de 7 ani nr. 141 din raionul Lenin, am primit în păstrare, la începutul acestui an școlar, de la tovarășa directoare și de la tovarășa diriginte, clasa în care învățăm și care clasă vă rugăm să o cunoașteți să vedeți numai cum arată și cum o îngrijim. Pupitrele sînt ca și noi, pereții neatinși și un parchet...".

Eh, dar scrisoarea pionierului Cîrstea Mihail, care-mi scrie, e mică, necuprinzătoare și poate trece cu vederea o mulțime de alte acte de hărnicie ale colegilor săi care ar putea servi ca exemplu chiar și pentru cei mari. Propun deci să vizităm școala. Scrisoarea o vom folosi ca ghid. Scrisoarea, hărnicia pionierilor și curățenia exemplară care domnește peste tot. O curățenie care impresionează cu atît mai mult cu cît ea nu este vegheată de nici unul din acele cartonașe care recomandă stăruitor persoanelor adulte să nu arunce hîrtii pe jos, să nu murdărească ușile și pereții, sau, laconic: „Păstrați curățenia!"

De-a lungul coridoarelor, mici etajere cu ghivece de *asparagus* și mușcate înveselesc pereții. Etajerele...

„...și ghivecele le-am vopsit săptămîna trecută. Pionierele din-tr-a V-a A au adus vopseaua și cineva a făcut rost de o pensulă..."

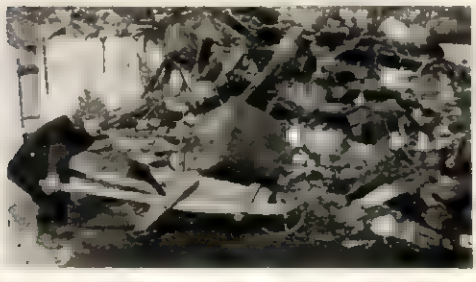

Despre Răducu Chirulescu din-tr-a I-a A am uitat să scriu în reportaj. Asta însă nu înseamnă că nu se numără și el printre frunțași.

Ușa uneia dintre clase e deschisă. Întîmplător, chiar cea a clasei a V-a B. Sînt deschise și ferestrele. De pe cerul primăverii soarele-și dă drumul înăuntru, pieziș. Ca la săniuș. O bătrînică în halat albastru, de serviciu, se apleacă cu mătura pe sub bănci. Înarmate cu cîrpe și bucăți de postav, trei pioniere îi dau ajutor.

„... În afară de aceste acțiuni colective de îngrijire și de înfrumusețare a școlii, veți ști, dragă tovarășe redactor, că de curînd s-a constituit pe întreaga școală o brigadă patriotică de pionieri care participă la acțiunea de strîngere a fierului vechi.

Au fost primiți numai elevii silitori și disciplinați. Ei au strîns pînă acum mai bine de 10.000 kg de fier vechi. Astfel, pionierul Anuțescu Vasile, de la noi din clasă, a găsit pe un loc viran din str. Tăpșanului o coșcogeamite mașină de gătit cu 4 ochiuri și cazan. Abia au adus-o cu săniuța, că i-au mai dat ajutor și alți copii din alte clase.

Că, zicea Anuțescu...".

...Voi ce credeți, iese măcar de-o jumătate de tractor din mașina asta?

Discuția are loc în fundul curții, lîngă muntele de fierărie nefolositoare adunat bucată cu bucată de minuțele harnicilor pionieri.

Dacă te urci în vîrful grămezii, întreaga curte parcă au potopit-o macii. Sînt maci năzdrăvani care aleargă de colo-colo, pe piciorușe de sfîrlează, hurducînd cărucioare, roabe și săniuțe pe care le răstoarnă la poalele „muntelui". O oală pîntecoasă fără fund nimerește cu precizie de centru înaintaș în plasa unei jumătăți de gard.

— Iese, mă, de-o jumătate de tractor, ori nu iese? — se încăpățînează piciul.

Pioniera Moraru Mariana din clasa a VI-a B, cumpănește din ochi monstrul fără picioare, turtit între un godin ciuruit de rugină și tăbliile unui fost pat cu amorași de bronz. Deschide cu grijă ușa cuptorului. Se uită înăuntru.

— Chiar o jumătate, nu cred! — hotărăște ea. Dar de-o roată-două, acolo ..

— S-a și găsit cine să vorbească! — o punctează cu năsucul lui mic, zmîngălit de funingine, un prichindel abia sufland sub povara unui lavoar de tablă. Tu nici măcar atîta fier cît ar trebui pentru un dinte de greblă n-ai adus...

— Ia, știi!! se supără Mariana (nu sînt nici cinci minute de cînd a răsturnat a doua roabă). Da'godinul de colo cine l-a cărat?

Și cazanul de rufe? Și patul? — o apără Lupuleț Manole, colegul ei de clasă.

Prichindelul și-a scos capul prin deschizătura lavoarului și rîde. Sic!... A glumit.

O bătrînică încovoiată și îmbrobodită îi ajută nepoțelului din-tr-a I-a A să tragă după el o hărăbaie de albie spartă, căptușită cu zinc.

Grămada de fierărie din fundul curții crește. O vezi cu ochii crescînd *(„... numai într-o singură dimineață s-au strîns aproape 1.000 kg de fier").*

Pionierii se cațără ca veverițele. Aleg și îngrămădesc jos, la bază, piesele mai grele.

— Bată-te să te bată, de nepot! — rîde bătrînica. Mă văzui și pionieră...

... Ionescu Elena din-tr-a V-a B, Chirilă Vasile, Rozorea George din-tr-a V-a A, Mușat Viorica, Marinca Mircea din-tr-a VI-a B, Moraru Vicențiu, Minciu Maria, Lupu Mihai din-tr-a VII-a B precum și mulți alți pionieri din brigadă s-au evidențiat în această activitate obștească.

V-am spus că am strîns pînă acum mai bine de 10.000 kg de fier vechi. Acțiunea brigăzii noastre patriotice continuă în cinstea zilei de 30 aprilie, cînd Organizația de pionieri împlinește zece ani de la înființare.

Salut voios de pionier, dragă tovarășe redactor!

Semnează: *Cîrstea Mihail, președintele detașamentului de pionieri nr. 12 — clasa a V-a B".*

Vor izbuti oare pînă atunci prichindeii noștri să-și îndeplinească angajamentul?

Pentru mine, ca pentru toți aceia care i-au văzut furnicînd zoriți, izbînda lor e sigură. Prin ea, macii din curtea școlii înfloresc și în inimile harnicilor constructori vîrstnici ai socialismului. Sînt macii unei mari și înflăcărate promisiuni.

Bravo, copii!

Fotografii de G. AGAPIAN

PE TOATE GUSTURILE

Albinei comune îi place foarte mult nectarul de pe tuburile corolei trifoiului roșu. Dar aceasta — trifolium pratense — refuză să se dăruiască harnicei insecte și acest fapt îl mîhnește entomologii de renume. În schimb, trifolium incarnatum își oferă cu generozitate nectarul, albinei. Toate acestea, profanii le ignorează, mulțumindu-se doar să consume cu plăcere mierea. Există, evident, și cunoscători cu gusturi mai subtile, care preferă mierea de salcîm în locul celei de iarnă, sau cea de tei în locul celei „din toate florile". Noul magazin „Apicola" oferă miere pentru toate gusturile.

Ideea de a crea un magazin de acest gen este ingenioasă și practică totodată. Aici găsești și bomboane cu miere, și prăjituri cu miere, ba și biscuiți cu miere. Ultima inovație — ca să-i spunem așa — vor fi tuburile cu miere (150 gr.) pe care fiecare și-l va putea lua la serviciu... ca să se îndulcească la ora 10!!

În toată afacerea aceasta cu miere s-au amestecat și cosmeticienii! Ei au preparat o cremă de față cu lăptișor de matcă, cremă care are proprietăți excelente în regenerarea pielii.

Bineînțeles, dintr-un asemenea magazin nu putea să lipsească uneltele apicultorului: stupi, centrifuge, faguri artificiali de ceară pe care l-ar invidia chiar și Amoflilea, prevăzuta albină în arhitectura fagurilor, etc. Ba din rafturile ademenesc și proiectoare cu diafilme privind albinăritul.

Cu toată „specializarea" lui, magazinul Apicola are zilnic peste 2.000 de cumpărători.

NAMUNA

O veche fotografie căzută în mîinile lui Iakub îl duse cu gîndul departe, în anii copilăriei. Imagini de mult uitate îi reînviară în minte şi prinseră a i se perinda în faţa ochilor... Se văzu elev al Şcolii „Namuna", prima şcoală-internat din Taşkent creată pentru orfani şi copii săraci abia după Marea Revoluţie, în anii Puterii Sovietice.

Ce mult e de-atunci! Iată-i aici pe toţi — elevi şi pedagogi ai şcolii. S-au fotografiat cu prilejul „Sărbătorii primăverii", a primăverii lui '932. Ce de forfotă şi emoţie pe ei pînă şi-au găsit locul fiecare! Uite-o şi pe Gulsum, zburdalnica Gulsum Rahimova, care nu reuşea niciodată să fie punctuală. Pînă şi atunci a întîrziat. Tot grupul era aranjat, numai ea lipsea. Pînă la urmă a apărut, gîfîind...

Iakub mîngîie cu privirea chipurile foştilor săi colegi şi profesori. Ce-or fi devenit oare? Deviza lor era: „Fii exemplu!" De aici şi numele şcolii: „Namuna" *). Au reuşit oare ei, aceşti copii săraci şi orfani ce-l priveau din fotografie şi cărora Puterea Sovietică le-a oferit toate condiţiile ca să poată învăţa şi ajunge oameni, au reuşit oare să devină exemplu în viaţă?

Fără să vrea, Iakub se gîndi la el. Nu, el n-a înşelat încrederea celor ce l-au crescut şi educat. A muncit din răsputeri ca să ajungă aci. Azi, Iakub Iusupovici Aliev este director al Institutului de chimie al Academiei de Ştiinţe a R.S.S. Uzbece. Dar Gulsum, dar Zainutdin, dar ceilalţi? Pe unde sînt? Ce-ar fi să le scriu?

Şi Iakub începu să-i caute şi să le scrie.

Răspunsurile nu întîrziară să sosească. Unele l-au mîhnit. Află că unii din cei căutaţi de el nu s-au mai întors de pe fronturile Marelui Război pentru Apărarea Patriei. Nici ei n-au zădărnicit speranţa celor ce i-au crescut. Şi-au dat viaţa pentru patrie.

Cele mai multe răspunsuri însă i-au prilejuit clipe de sinceră bucurie şi mîndrie. Deviza şcolii n-a fost înşelată Copiii săraci şi orfani de altădată, bucurîndu-se de ocrotirea şi sprijinul cu adevărat părinteşti ale statului sovietic, au devenit... Dar mai bine să lăsăm fotografiile să vorbească.

*) În limba uzbecă = exemplu.

(1) **Despre Ghias Djalalov cel mai tînăr pedagog al „Namunei" — se spunea că trăieşte „printre stele". Dorea arzător să se facă astronom. Puterea Sovietică l-a ajutat să-şi vadă visul împlinit. Candidat în ştiinţe fizico-chimice, membru al Academiei de Ştiinţe a R.S.S. Uzbece, Ghias Djalalov e fericit că, alături de alţi savanţi ai lumii, poate colabora la lucrările Anului Geofizic Internaţional. A scris pînă în prezent 16 lucrări ştiinţifice.**

(2) **Abdulla Babahanov e arhitect. Lucrează la cel de-al 77-lea proiect — proiectul Palatului culturii din Taşkent.**

(3) **„Mai multă viaţă, mai multă pasiune" — strigă Iuldaş Agzamov, regizor de filme, interpreţilor noului film, „Fermecat de tine", la care lucrează.**

Un amănunt interesant! Modernul Studio de filme din Taşkent se înalţă pe acelaşi loc pe care se afla cîndva modesta clădire a Şcolii „Namuna", al cărei elev fusese şi micul — pe atunci — Iuldaş, regizorul de azi.

(4) **Cîntăreţul popular Şarahim Şaumarov, fost profesor de muzică la „Namuna", azi maestru emerit al artei al R.S.S. Uzbece.**

(5) **Un alt elev al „Namunei", dramaturgul Sabir Muhamedov, deţine azi funcţia de răspundere de locţiitor al ministrului Culturii al R.S.S. Uzbece.**

(6) **De mic, Ikram Islamov dorea să devină geolog. Statul sovietic l-a ajutat să-şi vadă visul cu ochii. Ikram a muncit cu perseverenţă şi azi este fizician şi geolog — membru corespondent al Academiei de Ştiinţe a R.S.S Uzbece.**

Istorica fotografie din primavara lui '932. Elevi și pedagogi ai Școlii „Namuna" din Taşkent

(7) Și I.R. Razzakov, prim secretar al C.C. al P.C. al R.S.S. Kirghize, a fost elev al „Namunei".

(8) Gulsum, odinioară vestita Gulsum, veștită pentru lipsa de punctualitate. Profesoară emerită a R.S.S. Uzbece, colaborator științific al Institutului de științe pedagogice al R.S.S. Uzbece, Gulsum Rahimova este azi o pildă vie de devotament în muncă, disciplină și... punctualitate.

(9) De cînd a devenit compozitor, P. Rahimov a vizitat peste douăzeci de țări și pretutindeni concertele lui-au bucurat de aprecierea publicului. În prezent, lucrează la o nouă dramă muzicală, „Lotusul alb".

(10) (11) Iakub Aliev, director al Institutului de chimie (dreapta — 11) a primit recent, în laboratorul lui, vizita unui fost coleg de la „Namuna" — S. Nusratov, azi președinte al Sovnarhozului din Buhara (10).

(12) P. Babadjanov învață pe micii elevi ai „Namunei" croitoria. Iar apoi? Apoi a plecat la Ivanovo și s-a întors de-acolo maistru textilist iscusit. A lucrat timp de 30 de ani la combinatul textil din Fergana și la cel din Taşkent. Acum e pensionar. Marea lui slăbiciune sînt nepoții și nepoatele sale.

(13) Zainutdin Amanov este medic și colaborator științific al Institutului de cercetări științifice în domeniul sanitar din Uzbekistan. Lucrările sale sînt cunoscute în toată țara.

(14) I. Guliamov (dreapta) este doctor în științe istorice. A adus o valoroasă contribuție la îmbogățirea Muzeului de istorie al Academiei de Științe a R.S.S. Uzbece, fiind un pasionat căutător de piese și documente istorice.

Victor TULBURE

Poezii

Steaua pământeană

Eră a luminii şi-a vitezii
C-or să zburde şi în lună iezii!
Or să crească şi în Venus prunii
Şi în Marte vor veni lăstunii!

Dar tot tu vei lumina mai tare,
Steaua pământeană de vilvoare
Pe drumeţii paşnicelor slave
Nu-n caleşti de vis, ci-n astronave

Vînt răsăriteau

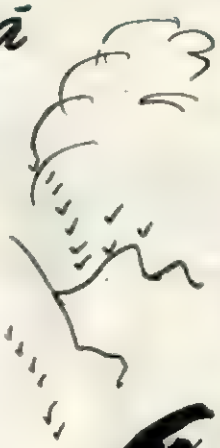

Primenitor, răsăriteanul vînt,
Vesteşte înnoire pe pământ.
La Moscova, de dis-de-dimineaţa,
Şi-arată-n muguri, comuniamul, faţa!
Iar din Balcani pînă-n cîmpia Chinii
Răsar pe lujer florile luminii.
Floarea de foc şi floarea de lumină
Corolele-n cunună şi le-mbină
Şi cresc pe schele mari, pe metereze.
Văzduhul păcii să-l îmbălsămeze.

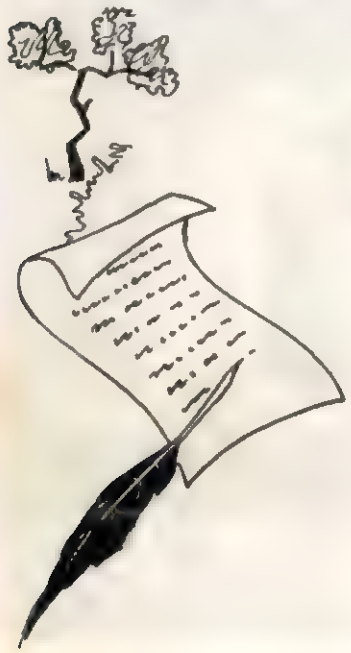

Pom în lumină

Poate că şi putregai, nu zic,
Năpădi pe ramul meu voinic.
Dar zuiţul să nu-mi fie strîmb.
Omul trase barda din cărnîmb
Şi porni din zori, pe neînceate,
Să reteze ramure uscate,
Şi mi-a spus, ce ascbit altoi,
Primăvara, vara să mă-nfoi
Cu mireasmă, muguri şi stamină
Şi privighetori sub lună plină.
Şi să sun în vînturi, aldută
Cînd sub mine dragii se sărută

Fîntînă astupată

A dăinuit pe drumul ce-nspre trecut se pierde,
Prin mărăcini, fîntîna cu mucegaiul verde.
De cumpăna-i înaltă n-a spînzurat burduful,
Om nu a fost să-şi stingă, în preajma ei, zăduful.
Netrebnic fu izvorul că n-a putut să nască
În ea decît mocirle şi-orăcăiri de broască.
Cei ce-au gustat din apa ei moartă şi murdară,
Cu arşiţa în spate, mai istoviţi plecară
Şi altora în cale mai mult să nu mai iasă,
Îi astupară ghizdul şi gura mincinoasă.

Din Omar Khayyam

De mii şi mii de veacuri trec astrele pe cer.
Un răsărit e-n toate şi-n asfinţituri pier.
Păşeşte-ncet şi-un bulgăr măcar nu sfărîma
C-a fost o frunte, poate, care-a visat cîndva!

★

Un dram de pîine numai, un strop de apă doar.
Un ceas, întins la umbra străvechiului stejar
Şi ochii tăi în care adînc de tot să cat..
Mai fericit ca mine nu-i nici un împărat.

★

În cupa aurorii sînt roşii trandafiri
Parfumul lor îmbată văzduhu-ntregii firi.
...Şi unii vor ca viaţa doar glorii să le dea!
Ce mătăsoase bucle ai tu, iubita mea!

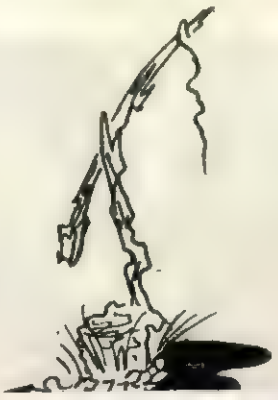

Cele 133 ZILE ale REPUBLICII SOVIETICE UNGARE

Cu prilejul celei de-a patruzecea aniversări a proclamării Republicii Sovietice Ungare, vor apare mai multe lucrări care evocă istoria dictaturii proletariatului maghiar din anul 1919. Una dintre cele mai interesante se pare că va fi romanul „*Arme și oameni*" de Gyetvai János, un roman de fapte trăite. Martor al evenimentelor memorabile din 1919, scriitorul evocă luptele eroice ale proletariatului condus de partid, pentru făurirea Comunei din Ungaria. Cartea redă nu numai momente prin care a trecut autorul personal, ci oferă cititorilor și o frescă a acelor 133 zile memorabile, căci Gyetvai János a fost nu numai un martor ocular al Republicii Sovietice Ungare, ci a jucat și un rol activ în istoria ei. În interviul pe care ni l-a acordat, el evocă neuitatele zile ale lui 1919.

În anul 1915 — ne istorisește Gyetvai János — făceam parte din redacția ziarului social-democrat „*Népszava*", astfel că, datorită îndeletnicirilor mele profesionale, am avut prilejul să fiu martorul multor evenimente. Cunoașterea realităților mi-a arătat că nu pot să mă limitez, însă, la rolul de martor, ci că trebuie să particip activ la lupta împotriva sîngerosului război imperialist și împotriva acelora care se aflau în slujba lui. În felul acesta am ajuns să fac parte din aripa de stînga a partidului. Iar cînd, pe urmă, în toamna anului 1918, populația Budapestei a ieșit în stradă ca să manifesteze împotriva războiului imperialist, am fost prezent la ciocnirea de la Podul cu Lanțuri nu numai ca reporter...

Monarhia s-a prăbușit, iar sub presiunea maselor Ungaria a devenit republică. Deși eram tînăr, a trebuit, totuși, să-mi dau seama că alianța partidelor democratice burgheze, cu social-democrații nu voia să atingă cîtuși de puțin proprietatea burgheză-grofească. Ba că, dimpotrivă, căuta să frîneze avîntul revoluției. Mulți s-au străduit să schimbe această stare de lucruri. Astfel, bunăoară, Hamburger Jenő, Latinka Sándor și cu mine am pus mîna pe cele 22.000 hectare de pămînt pe care le avea, la Kaposvár, Banca Generală de Credit Ungară și le-am predat țăranilor săraci. Pe această moșie împărțită țăranilor a fost constituită prima cooperativă agricolă de producție din Ungaria.

În continuarea relatărilor sale, Gyetvai ne vorbește despre împrejurările în care a fost constituită Republica Sovietică Ungară:

— În ziua de 20 noiembrie 1918, la Budapesta, în casa din Visegrádi-utca nr. 20, delegații celor trei grupări care reprezentau cele mai avansate orientări ale mișcării muncitorești maghiare (socialiștii revoluționari, social-democrații de stînga și grupul prizonierilor de război reîntorși din Rusia) au constituit Partidul Comunist Maghiar. Masele, în primul rînd muncitorii din industrie, dîndu-și seama că republica burgheză urmărește să consolideze ordinea socială burgheză, s-au alăturat partidului comunist. În ziua de 7 decembrie, a început să apară ziarul partidului, „*Vörös Újság*" (Gazeta roșie), care a jucat un rol important în popularizarea obiectivelor urmărite de comuniști. Guvernul, văzînd cît de repede crește prestigiul comuniștilor, a arestat, în ziua de 21 februarie 1919, patruzeci de fruntași ai partidului, în frunte cu Béla Kun. Nemulțumirile creșteau necontenit. Între timp, colonelul Vyx ridica pretenții în numele Antantei asupra unui teritoriu de 15.000 de kilometri pătrați, ceea ce a făcut ca poziția guvernului Károlyi să se zdruncine din temelii. Ca urmare, social-democrații au luat contact cu comuniștii arestați, căzînd de acord cu ei asupra unificării celor două partide. Va rămîne de-a pururi de neuitat, pentru mine, clipa istorică în care, în noaptea de 20 martie, în sala Noii Primării din Budapesta, în ședința Sovietelor de muncitori, s-a aprobat unirea celor două partide și s-a hotărît proclamarea Republicii Sovietice. **În ziua de 21 martie 1919, proletariatul din Ungaria a luat puterea în mîinile sale.** Și tot de-a pururi voi avea în fața ochilor mei telegrama prin care marele Lenin a salutat, în numele celui de-al VIII-lea Congres al Partidului Comunist din Rusia, proclamarea Republicii Sovietice Ungare.

Evenimentele se precipitau. Credincios obiectivelor partidului, la 26 martie Sovietul Guvernamental Revoluționar a decretat naționalizarea întreprinderilor industriale, miniere și de transporturi. S-a decretat, de asemenea, socializarea pămîntului, dar, din păcate, nu s-a trecut la împărțirea lui. S-a introdus ziua de muncă de 8 ore, au fost luate o serie de măsuri cu caracter social, locatarii locașurilor de mizerie au ajuns să aibă parte de condiții de viață mai omenești. O grijă deosebită a fost acordată îmbunătățirii traiului copiilor săraci. Au fost organizate cursuri pentru muncitori, au fost publicate lucrări pentru popularizarea cunoștințelor științifice, iar la 7 aprilie 1919 au avut loc primele alegeri libere din istoria Ungariei...

Gyetvai János își continuă interviul fără a se servi de însemnări căci, în ciuda celor 40 de ani ce au trecut de la aceste evenimente memorabile, fiecare moment important de atunci trăiește și astăzi viu în mintea sa:

— Lucrurile nu s-au desfășurat lin — ne spune scriitorul-luptător. Dușmanii din afară cît și cei dinăuntru au făcut tot ce le-a stat în putință spre a slăbi Republica Sovietică Ungară. La 23 aprilie a fost dezlănțuit atacul armatelor intervenționiste împotriva tinerei Republici Sovietice Ungare. În ziua de 2 mai a fost ocupat orașul Szolnok, iar la 3 mai, Miskolc. Pe baza decretului dat de Sovietul Guvernamental Revoluționar s-a trecut la un contraatac organizat. Sovietul Muncitoresc Central a proclamat mobilizarea generală. După instaurarea Republicii Sovietice, mi s-a încredințat sarcina de șef de presă, pe urmă am devenit redactor al gazetei „*Vörös Katona*" (Ostașul roșu). În această calitate am avut prilejul să fiu martor al uriașei însuflețiri cu care a fost primită mobilizarea. Muncitorii de la mari uzine ca Csepel, Uzinele de vagoane din nord și altele au constituit, unul după altul, batalioanele muncitorești care s-au îndreptat spre front. A fost dezlănțuită ofensiva biruitoare, care a dus la recucerirea orașelor Szolnok și Miskolc, după care s-a continuat înaintarea. Am fost detașat pe lîngă Marele Stat Major în calitate de corespondent de presă și am fost de față cînd șeful statului major, Aurél Stromfeld, a primit, noaptea, ordinul telefonic dat de Béla Kun: „**Porniți ofensiva la nord**". Cînd Stromfeld a pus receptorul la loc, fruntea i s-a încrețit pentru o clipă, apoi i-a apărut un zîmbet pe față și a spus doar atît: „**Îi vom bate**". Și așa a fost. Stromfeld și Landler au elaborat un plan strălucit. Armata revoluționară a tinerei Republici Sovietice Ungare a oprit înaintarea trupelor intervenționiste, a efectuat un reușit contraatac în nord și a început să înainteze cu repeziciune, urmărind țelul de a face joncțiunea cu Armata Rosie sovietică.

Gyetvai János cunoaște cu exactitate desfășurarea acelor bătălii; ne și vorbește despre ele, arătînd cauzele pentru care, totuși atacul trupelor burgheze împotriva primei Comune ungare s-a soldat cu înfrîngerea tinerei puteri muncitorești:

— În ziua de 31 iulie, Guvernul Revoluționar Ungar și-a dat demisia. Era clar că, de data aceasta, obiectivul de a făuri o soartă mai bună poporului muncitor maghiar nu fusese atins, dar că lupta nu va înceta. Au venit zilele terorii contrarevoluționare. Am văzut la Budapesta cum sînt schingiuiți pînă la sînge, în plină stradă, comuniștii sau acei despre care se bănuia doar că ar simpatiza pe comuniști. Acum, cînd fac această privire retrospectivă, îmi dau seama că masacrele de atunci au fost primele manifestări sîngeroase ale fascismului european. Pe urmă, am fost nevoit să fug din țară și să trăiesc ani de zile departe de patrie...

Gyetvai János, azi în vîrstă de șaptezeci de ani, a devenit un cronicar al unor evenimente istorice. Opera sa „*Arme și oameni*" este un dar pe care l-a creat în cinstea celei de-a 40-a aniversări a proclamării Republicii Sovietice Ungare.

JAK Sándor

„Pentru femeile și copiii voștri, înainte!" — afiș din timpul revoluției proletare maghiare

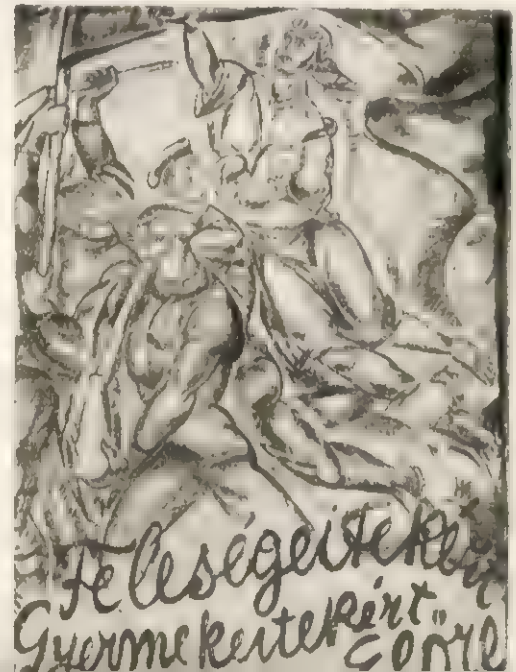

Un alt afiș din timpul revoluției, apărut cu prilejul zilei de 1 Mai 1919.

CUM S-A ÎNGRĂȘAT ȘI CUM A SLĂBIT COSTICĂ

Text și desene: Mircea MANOLE
Fotografii: S. STEINER

Vă recomandăm un personaj foarte însemnat, pe care îl cunoaștem cu toții din viața de zi cu zi — cu atît mai simpatic cu cît e mai mic și mai slăbuț: Costică D. Prețu, sau — cum este strigat la catalog — Prețu D. Costică. În cele ce urmează, vă povestim cîteva peripeții ale lui, într-o anumită fabrică. Toate aceste peripeții, pe care fotoreporterul nostru le-a prins în alb și negru, l-au făcut pe Prețu D. Costică — literalmente — să se umfle de supărare. Să-l însoțim, dragi cititori...

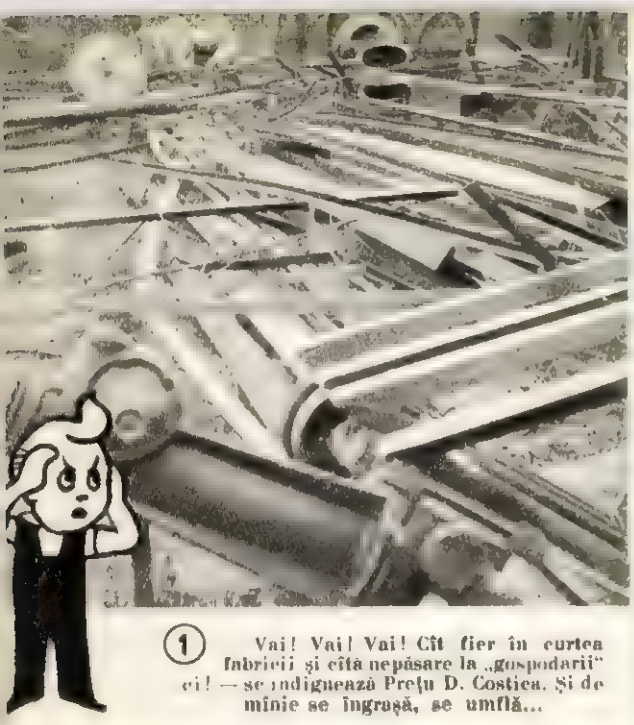

(1) Vai! Vai! Vai! Cît fier în curtea fabricii și cîtă nepăsare la „gospodării" ei! — se indignează Prețu D. Costica. Și de mînie se îngroșă, se umflă...

(2) Cum să nu te umfli d un „băgător de seamă" efectiv, mai m

(5) În fața vitrinei cu rebuturi, Prețu D. Costică se umflă din nou, proporțional cu risipa.

(9) Doctorul îl consultă: Hm! tinere, lucrurile nu stau bine. Trebuie să-ți dau un regim sever.

(10) Nu e de glumit cu starea lui Prețu D. Cost. Într-adevăr, regimul este neiertător dar trebuie aplicat cu ființă.

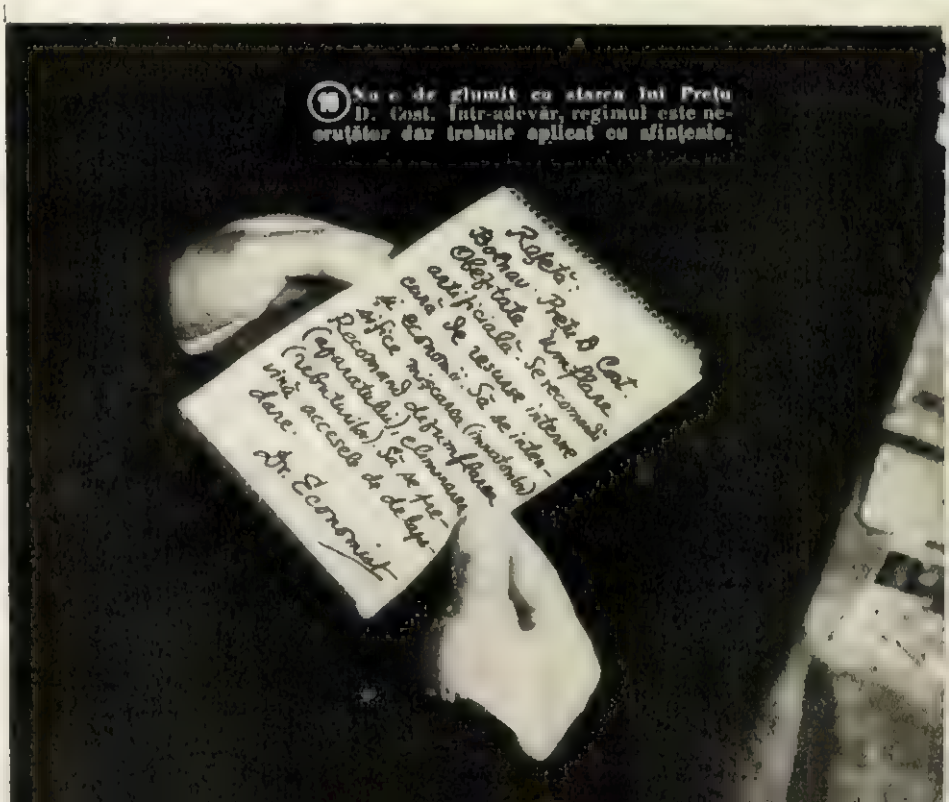

supărare cînd vezi cîte care, în loc să lucreze ult încurcă?

(3) Și acum la strungarie: Ce e asta? O roată de moară? Aș, o roată pentru mașina de cusut... (Cum să nu te umfli cînd vezi atîta „toleranța" la turnătorie?)

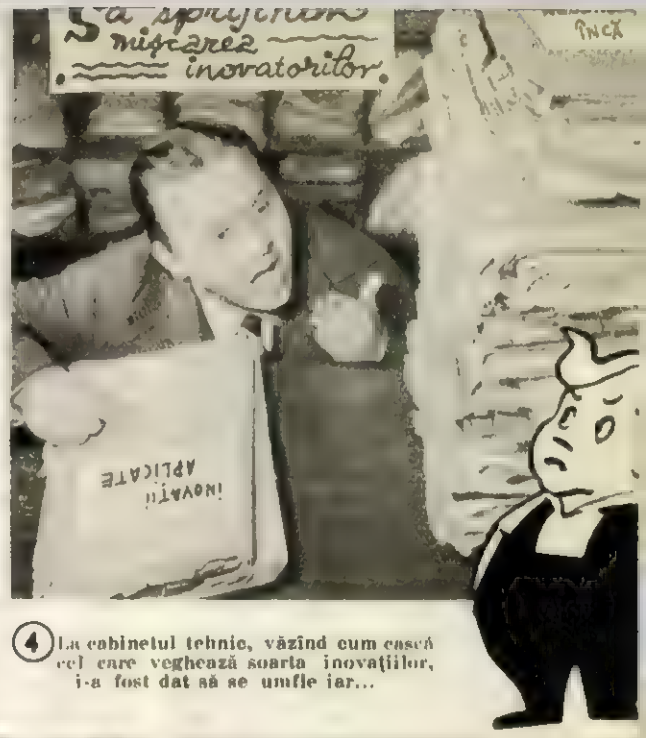

(4) La cabinetul tehnic, văzînd cum cască cel care veghează soarta inovațiilor, i-a fost dat să se umfle iar...

(6) Privindu-l pe Mîna-sparta cum scoate teancuri de bani pentru deplasări inutile, Prețu D. Costică se umflă într-atîta încît simte că plezneşte!

(7) Iată în ce hal a ajuns, bietul de el. Acum e un coșcogea Prețu D. Cost, căci proporțiile lui nu mai permit nici un fel de diminutive!

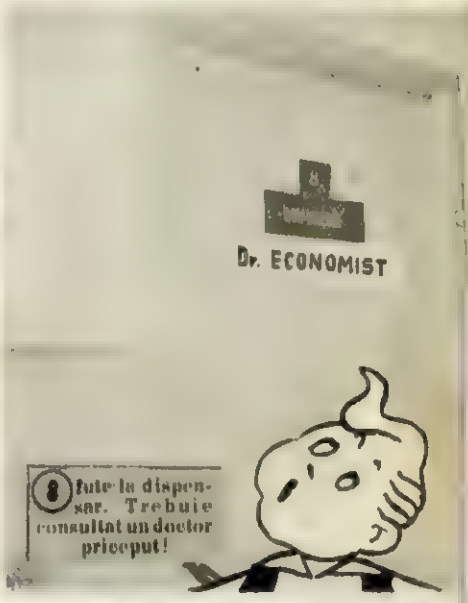

(8) fute la dispensar. Trebuie consultat un doctor priceput!

(11) La pat! Alături, punga de gheață. La căpătîi — în flacoane și cutiuțe — tot felul de medicamente: ANTIRISIPOL, BIROCRATICID, CONTRAREBUTINĂ, INOVATOROL, REZERVOVALORIFICOL

(12) Urrra! S-a vindecat. Prețu D. Cost are iarăși silueta, ba e chiar mai subțire decît a fost. Ceea ce stîrnește bucuria și aplauzele cetățenilor de toate vîrstele

UN MARE

150 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI N. V. GOGOL

← N. V. Gogol

Gravură de F. IORDAN după portretul pictat de F. MOLLER, 1849.

N.V. Gogol s-a născut la 1 aprilie 1809 în Ucraina. A urmat cursurile liceale în orașul Nejin, după care a plecat la Petersburg. Aici a avut ocazia să cunoască îndeaproape și în chip amănunțit modul de viață al nobilimii în descompunere, putredul și birocraticul regim țarist. Începutul activității literare a marelui scriitor rus e marcat de o culegere de povestiri, reunite sub titlul comun *Serile în cătunul de lîngă Dikanka*, în care, îmbinînd descrierea faptelor reale cu elementele fantastice, Gogol înfățișează viața satului cu detaliile pline de savoare ale aspectelor ei cotidiene precum și creația folclorică orală a poporului ucrainean. În general, aceste povestiri au un caracter vesel, din ele se desprinde limpede sentimentul bucuriei de a trăi, optimismul, voioșia. Curînd însă, Gogol, zguduit de platitudinea, meschinăria și nivelul intelectual coborît al nobilimii și funcționărimii de provincie, trece la descrierea realist-critică demascatoare a acestor grupe sociale.

Printre operele lui Gogol din prima sa perioadă de creație cele mai valoroase sînt nuvelele din ciclul *Mirgorod* („Taras Bulba", „Cum s-a certat Ivan Ivanovici cu Ivan Nikiforovici") și culegerea de *Povestiri din Petersburg*, la care scriitorul a lucrat și în perioada sa de maturitate, cînd a creat capodopera *Mantaua*. Este plin de semnificație faptul că printre lucrările cele mai reușite din ciclul „Mirgorod", în care sînt denunțate într-o formă satirică ascuțită viciile claselor stăpînitoare din acea vreme, se include și o nuvelă ca *Taras Bulba*, unde Gogol preamărește trecutul glorios al poporului ucrainean și creează chipurile unor eroi integri, plini de bărbăție, înzestrați cu neobișnuite calități. O atare confruntare între două epoci atestă faptul că la baza demascării scrisului lui Gogol stă năzuința scriitorului de a educa în contemporanii săi simțăminte civice și patriotice.

Operele care au imortalizat numele lui Gogol sînt mai ales comedia *Revizorul* și poemul *Suflete moarte*. În ele, Gogol s-a afirmat ca un profund cunoscător al realității înconjurătoare, capabil să releve și să dezvăluie puternic laturile vieții mizere a poporului în condițiile orînduirii iobăgiste, în contrast izbitor cu opulența traiului hrăpăreților reprezentanți ai clasei dominante.

Gogol a creat caractere tipice, neobișnuit de reliefate, atît de vii și veridice încît au depășit limitele mediului și epocii în care au apărut. Și astăzi încă, trăsăturile unor personaje gogoliene mai pot fi identificate la reprezentanții societății burgheze contemporane. Opera nemuritoare a lui Gogol a inspirat și continuă să inspire pe nenumărați creatori de artă din cele mai variate domenii: pictori, sculptori, graficieni, maeștri ai artei decorative, artiști și regizori dramatici, compozitori și cineaști au creat lucrări de mare valoare folosind subiectele gogoliene. Cîteva reproduceri din sutele și sutele de lucrări de acest fel, însoțite de textele care le-au inspirat, le prezentăm cititorilor „Flăcării" cu prilejul celei de a 150-a aniversări a nașterii acestui mare scriitor

Cadru din filmul „Revizorul", realizat în regia lui Vl. Petrov.

HLESTAKOV: ...Numai să știți că la mine nu merge cu șoalda... Nu merge de loc! Am ochi și la ceafă. Păi eu... Și, ce-i drept, cînd treceam prin departament, parcă se cutremura pămîntul. Toți se vînzoleau și tremurau ca varga.

(Primarul și ceilalți tremură și ei de spaimă).

HLESTAKOV (se înfierbîntează și mai tare): Ehe! Mie, unuia, nu-mi place șaga. Am făcut să le intre frica în oase. Pînă și Consiliul de stat se teme de mine. Păi cum! Așa sînt eu! Nu-mi pasă de nimeni!... Le-am spus tuturor: „Lăsați, că știu eu ce am de făcut". Mă repezeam peste tot. În fiecare zi mă duceam la palat. Chiar mîine mă face feldmareș...

(Lunecă și-i cît pe ce să cadă, dar cinovnicii sar și-l sprijină).

PRIMARUL (Se apropie de Hlestakov, tremurînd din tot trupul și se silește să vorbească): Dar... ex... ex... exce...

HLESTAKOV (repede, cu glas tăios): Ce este?

PRIMARUL: Dar... ex... ex... ex... ex...

HLESTAKOV (Cu același glas): Ce te tot bîlbîi? Nu pricep nimic.

PRIMARUL: Ex... ex... Excelența voastră n-ar vrea să se odihnească?... Iacă, aveți aici o odaie și tot ce vă trebuiește.

(„Revizorul")

Troică — Desenul unui pictor necunoscut

Oh, troică, s-ar putea spune că tu nu ești prea încurcat meșteșugită; tu nu ești prinsă în șuruburi de fier, ci cioplită și împreunată la întîmplare, cu tesla și cu securea, de vreun dibaci mujic din părțile Iaroslavului. Surugiul tău nu-i încălțat cu botfori nemțești; cu barba în vînt și cu mănuși doar cu un singur deget, el stă, dracul știe pe ce; totuși, e destul să se salte numai un pic și să dea puțin din mîini, îngînînd un cîntec, și caii se avîntă năvalnic, spițele se contopesc, împlinind parcă roata într-un taler argintiu, șoseaua se înfioară, trecătorul speriat dă un țipăt — și troica aleargă, mîncînd pămîntul... Și pînă să te dezmeticești, abia mai zărești în depărtare ceva care spintecă și învîrtejește văzduhul.

Și tu, Rusie, nu zbori oare ca o înflăcărată troică pe care nimeni n-ar putea-o întrece? Sub tine, drumul scoate fum; podurile duduie, totul rămîne în urmă și nimic nu te întrece. („Suflete moarte" vol. I)

N.V. Gogol, A. S. Pușkin și V.A. Jukovski la Țarskoe Selo, în vara anului 1831.

Pictură de P. GHELLER 1880

Toată vara am petrecut-o la Pavlovsk... Ne întîlneam aproape în fiecare seară: Jukovski, Pușkin și cu O,' dacă ai ști ce minunății au ieșit de sub pana acestor bărbați! Pușkin a scris în octave o nuvelă „Bucătăreasa" — în care trăiesc și Kolomna, și natura Petersburgului. În afară de aceasta, a scris basme populare ruse, cu totul ruse, nu ca „Ruslan și Ludmila" Unul dintre ele este scris în vers liber, avînd doar rimă și o frumusețe de neînchipuit. Jukovski a scris de asemenea, basme populare ruse... Jukovski e de nerecunoscut. Se pare că a apărut un nou mare poet și, de data aceasta, cu adevărat rus.

N.V. GOGOL către A.S. DANILEVSKI
2 noiembrie 1831

SCRIITOR RUS

Prezentarea de N. ZEGA și M. SAFIR

Zaporojenii

Pictură de I. REPIN, 1886—1891

Așadar, ăsta este Seci. Aici era cuibul de unde-și luau zborul voinicii mîndri și tari ca niște lei! De aici se revărsau peste toată Ucraina căzăcimea și libertatea... Seci reprezenta o privelişte cu totul deosebită... Oricine venea la Seci, uita de toate și se lepăda de tot ce alcătuia viața lui de pînă atunci. Își dădea dracului trecutul — ca să zicem așa — și, o dată scăpat de griji, se lăsa cu totul în voia libertății și a tovarășilor, la fel de cheflii ca și el, care n-aveau neamuri, case ori familii, într-un cuvînt nimic în afară de cerul necuprins și veșnicele desfătări ale sufletului. Din asta lua ființă acea veselie nebunească ce n-ar fi putut izbucni din nici un alt izvor. Povestirile și flecăreala mulțimii de cazaci adunați în ceasuri de hodină și trîntiți leneș într-o rînă, pe pămînt, erau deseori atît de hazoase și înfățișau cu atîta putere viața adevărată, încît trebuia să fii zaporojean, cu înfățișarea cea mai nepăsătoare din lume, ca să-ți păstrezi chipul atît de neclintit încît să nu clipești nici măcar din... mustață! Această trăsătură îi deosebește și pînă acum pe zaporojeni de ceilalți frați ai lor din Rusia de miazăzi... Această republică ciudată era într-adevăr născută din nevoia pe care o simțea veacul...

(Din „TARAS BULBA")

„Cum s-a certat Ivan Ivanovici cu Ivan Nikiforovici"

Desen de G. SOKOLOV, 1891

Întregul grup alcătuia o privelişte din cele mai izbitoare: Ivan Nikiforovici stătea, în mijlocul încăperii, gol-goluț, în toată splendoarea lui, băbuța, năucă și înspăimîntată, rămasă cu gura căscată. Iar Ivan Ivanovici înțepenise cu brațul ridicat, așa cum sînt înfățișați de obicei tribunii romani! Era o clipă de neuitat! O privelişte măreață! Și, cu toate acestea, nu aveau, din păcate, decît un singur privitor: băiețelul, care, înotînd în surtucul nemăsurat de mare, stătea destul de liniștit și se scobea cu degetul în nas.

În sfîrșit, Ivan Ivanovici își luă căciula.

— Foarte frumos te porți, Ivan Nikiforovici! N-am ce zice! Minunat! Te fac eu să-ți mai aduci aminte de purtarea dumitale!

— Du-te, du-te, Ivan Ivanovici! Și vezi să nu-mi mai ieși în cale că-ți fac metro zob!

— Pentru asta, se poftim, Ivan Nikiforovici! — răspunse Ivan Ivanovici, făcînd un gest de ocară.

(„Cum s-a certat Ivan Ivanovici cu Ivan Nikiforovici")

„Revizorul". Hlestakov se laudă

Desen de KONSTANTINOVSKI, 1951

HLESTAKOV: Într-o zi m-au luat chiar drept comandantul suprem. Soldații au sărit cu toții din postul de gardă și au înțepenit, așa, cu armele. După asta, ofițerul, care mi-e bun prieten, mi-a zis: „Ei, frate, Te-au asemuit cu comandantul suprem..."

ANNA ANDREEVNA: Nu mai spune!

HLESTAKOV: Cunosc și actrițe drăguțe. Pentru că, să vedeți, eu scriu tot felul de mici vodeviluri! Mă văd adesea cu literați. Sînt bun prieten cu Puşkin. Se întîmplă adesea să-i zic: „Ce mai faci, frate Puşkin?" „Ce să fac, frate? — îmi răspunde. Toate-s parcă nu știu cum..." Mare original!..

(„Revizorul", actul III, scena 6

„Suflete moarte" pe scena M. H. A. T. Cicikov și Nazdreov.

N. V. Gogol

Daghereotipie din anul 1845

„Mantaua". Akaki Akakievici la o persoană însemnată.

Desen de KUKRINIKSI, 1951

— Cum? Ce face? — a răcnit persoana însemnată... De unde ai mai scos-o și pe asta? De unde ai luat ideile astea? Ce-i răzmățirea asta a tineretului împotriva șefilor și superiorilor?

Se vede că persoana însemnată nu băgase de seamă că Akaki Akakievici era trecut de cincizeci de ani. Înseamnă că dacă el mai putea fi socotit un om tînăr, era numai ceva relativ, adică în comparație cu unul de șaptezeci.

— Știi cu cine vorbești? Îți dai seama pe cine ai în fața dumitale? Te întreb dacă pricepi...

Aici generalul a bătut din picior și a ridicat într-atîta glasul, încît l-ar fi putut speria nu numai pe Akaki Akakievici, ci pe oricine altul. Akaki Akakievici a înmărmurit, s-a clătinat, a început să tremure din tot trupul și n-a mai fost în stare să se țină pe picioare.

(N. V. Gogol: „Mantaua")

Vernisaj la... Ciolpani

Titlul de mai sus nu trebuie să vă mire. Așa este. Într-o duminică, în Ciolpani, o comună așezată la hotarul dintre regiunile București și Ploești, s-a deschis o expoziție de grafică. S-a deschis după toate regulile fastului, în prezența oficialităților, cu asistență numeroasă și exact la ora fixată.

E, desigur, pentru prima dată cînd la Ciolpani se petrece un eveniment de felul acesta. Un eveniment care a atras în sala expoziției tot satul, care stîrnește interesul pentru artă al oamenilor de aici și care pune în fața vizitatorilor zeci de desene cu scene, oameni și locuri exclusiv din comună. Grafician expozant: Adrian Lucaci.

Expoziția este rodul muncii de-o lună a acestui grafician, venit aici pentru a lua contact cu realitățile locale, cu oamenii, cu viața. Așa cum și în alte comune din țară, în sate mai mici sau mai mari, au poposit în iarna asta membri ai Uniunii Artiștilor Plastici. Adrian Lucaci a avut însă ideea fericită de a-și încheia „stagiul de o lună" cu o expoziție interesantă care rămîne deschisă toată primăvara.

Are expoziția succes? Categoric. Oamenii din partea locului s-au întîlnit cu ceva nou. În Ciolpani există de cîțiva ani cămin cultural cu activitate bogată, există cinematograf, spectacole artistice și muzicale. Cu o expoziție de grafică însă, nu s-au întîlnit încă oamenii din partea locului. De aceea, timp de o lună de zile, țăranii din sat au urmărit activitatea graficianului. Se opreau în spatele său — la început sfioși, apoi cu prietenie — ori de cîte ori acesta desena un om, o casă, un loc de muncă, o ședință, o scenă din librărie, o clasă cu elevi, un bătrîn la pescuit. Îl urmăreau și atunci cînd lăsa din mînă creionul și lua ciocanul ajutînd la pavoazarea sălii de spectacol a căminului, cînd lucra la înfrumusețarea gazetei de perete, cînd le scria cu litere mari și frumoase chemări și citate interesante sau le explica ce este desenul și pictura.

Așadar, nu-i de mirare că în ziua vernisajului oamenii din comună au venit la expoziție interesați și entuziaști, ca la o sărbătoare.

Dorința lor ar fi să mai aibă sărbători de felul acesta. Adică întîlniri cu arta, cu poezia, cu muzica. De aceea, cei din Ciolpani așteaptă bucuroși cîte un sol și de la Uniunea Scriitorilor și de la Uniunea Compozitorilor și de la oricare altă organizație care le poate aduce cît mai multă lumină în sat.

F. URSEANU

Fotografiile autorului

Moș Nicolae.

Pe o uliță din Ciolpani.

Ioniță Nicolae

Eleva Florica Badea.

A venit ziarul

Ședința la Comitetul Femeilor Democrate.

DIN TOATĂ LUMEA

BUCĂTĂRIA MECANIZATĂ

Industria sovietică a pus la dispoziția gospodinelor, creșelor și cantinelor o serie de noi aparate de uz casnic, care vor transforma, încetul cu încetul, orice gospodărie într-o mică uzină perfect mecanizată. Printre acestea menționăm storcătorul de rufe de construcție simplă. Rufele se vor stoarce cu ajutorul a doi cilindri de cauciuc, dintre care unul este acționat cu o manivelă. Aparatul, prevăzut cu un jgheab înclinat pentru scurgerea apei, se va putea monta pe orice masă. Pentru gospodăriile mici și mijlocii a fost realizat robotul-gospodină, un aparat care curăță covoarele și lustruiește parchetul. Mutat în bucătărie, poate executa cu același succes munci care cer efort și îndemînare, cum sînt: baterea alunelului, pregătirea maionezei sau a spumei de ou.

Totodată, se anunță construirea unui aparat care este în același timp și radiator și frigider. Aparatul funcționează pe principiul termoelementelor și produce frig sau căldură prin simpla schimbare a sensului curentului electric.

COVORUL VEGETAL

Un grup de horticultori francezi a anunțat în mod ingenios dorința normală a omului civilizat care, trăind în marile aglomerații orășenești, tînjește după un colțișor de pămînt cultivat, menit să-i ofere cel puțin iluzia unei pajiști înflorite.

În blocurile de locuințe tipizate ale marilor orașe industriale, cu balcoane sau terase de beton, cu ferestre care se deschid spre străzi mărginite de copaci verzi, încărunțiți de fum și praf, se simte mereu mai mult nevoia de spații verzi, pentru odihna ochiului și a plămînilor.

Clasicele ghivece cu flori au îmbătrînit și s-au demodat, ocupă mult spațiu și sînt de un gust îndoielnic. În orice caz, nu se mai potrivesc cu interioarele moderne în care predomină linia simplă. Și atunci, ce poate fi mai practic și mai comod decît să mergi la magazinul de specialitate și să-ți procuri un covor de humus — prefabricat — îmbibat cu îngrășăminte chimice și însămînțat, după alegere, cu cele mai variate flori sau verdeață? Covorul este uscat artificial, făcut sul (ca un preș oarecare) și ambalat. Întins pe balcon sau pe terasă, fără nici o pregătire sau fără altă îngrijire decît o stropitură bună, se transformă în cîteva zile în cea mai autentică pajiște (artificială) de flori (naturale).

CAZANELE-VAPOR

14 mari cazane de înaltă presiune (lungimea: 16 metri; greutatea: 85 tone; diametrul: cam cît al unui vapor de mare tonaj) ce urmau să fie transportate de la Stockholm la Leningrad, au ridicat probleme deosebite, transportul cazanelor pe o navă prezentînd dificultăți uriașe.

Marinarii sovietici au recurs atunci la o soluție originală. Ei au înconjurat corpul cazanelor din două părți cu stîlpi de lemn, de care au atașat niște aripi metalice. Cazanelor li s-au fixat apoi semnale luminoase și semne distinctive, ca unor nave, după care au fost lansate pe apă și remorcate cîte unul-două, în funcție de timp, de vasul „Sviatogorsk", pînă la Leningrad. Drumul a durat două zile și s-a desfășurat în cele mai bune condițiuni.

GHIOCEII COMBAT PARALIZIA

Afirmația că ghioceii combat paralizia arătoare, la prima vedere, de domeniul tratamentelor empirice. Cu atît mai mult cît cu țăranii din diferite regiuni ale globului în care cresc aceste flori vorbesc despre efectul lor tămăduitor ca despre ceva miraculos. Legendele create în acest sens l-au determinat pe savantul bulgar D. Paskov să studieze îndeaproape calitățile curative ale ghiocelului și, dacă e cazul, să dovedească temeiul lor științific.

Doctorul Paskov a reușit să extragă din această plantă o compoziție numită nivalină, care se pare că posedă destule calități curative, în special în afecțiunile sistemului nervos. Încurajat de primele rezultate, savantul bulgar a trecut la o experiență mai concludentă. El a injectat unui iepure o otravă foarte puternică, prin care a atacat întregul sistem nervos al animalului, reducîndu-l la totală inerție. Apoi i-a făcut o injecție cu nivalină. Efectul a fost fulgerător. Otrava a fost neutralizată dintr-o dată, iepurele s-a ridicat și a început să roadă un morcov, ca și cînd n-ar fi avut nimic pînă atunci.

De aici, savantul a trecut la experiențe pe oameni, ajungînd la concluzia că extractul de ghiocel, numit nivalină, acționează puternic asupra sistemului nervos, fiind salutar pînă la cele mai grave cazuri de paralizie, cum sînt cele produse de poliomielită.

Cu expunerea acestor cercetări și-a încheiat savantul bulgar teza de doctorat în medicină, pe care și-a trecut-o cu succes la Institutul de medicină experimentală din Leningrad. Iar tratamentul indicat de el a început a fi aplicat în mod curent de clinicile medicale, ca un nou remediu împotriva paraliziilor.

PLANTELOR LE PLACE... MUZICA

Se știe că ultrasunetele au făcut ca unele exemplare de floarea-soarelui să atingă 6,5 m înălțime, cartofii să poată un număr neobișnuit de tuberculi, grîul, orezul, porumbul să dea recolte enorme. Pornind de la această constatare, savanții indieni Singha și Panniaha și-au pus întrebarea: oare sunetele perceptibile cu urechea omului nu pot avea influențe asemănătoare asupra dezvoltării plantelor? Presupunînd că răspunsul la această întrebare ar fi afirmativ, cei doi oameni de știință au pornit la o experiență ale cărei rezultate le-au comunicat recent la Congresul științific al Indiei.

Ei au arătat că au organizat zilnic, cu ajutorul difuzoarelor, concerte ce durau cîte 25 de minute, pentru plantele de experiență, în special pentru Hidrilla verticillata.

Sub influența muzicii, activitatea celulară a plantelor a sporit, iar mișcarea protoplasmei a devenit mai rapidă. La cîteva minute după încetarea muzicii, planta revenea la regimul normal.

Încurajați de acest succes, savanții indieni au continuat seria experimentelor, de astă dată asupra unei plante mai complexe — Mimosa pudica.

Se punea întrebarea care e muzica ce va influența într-o mai mare măsură planta? În sfîrșit, s-au oprit la un vechi cîntec popular indian, „Maia mahagaola raga". În fiecare dimineață acest cîntec răsuna deasupra grupului mimozelor de experiență. Alte mimoze de aceleași soi erau ținute în condiții identice, cu excepția faptului că nu beneficiau de concertul matinal.

Rezultatele acestei surprinzătoare experiențe au fost expuse la ultimul Congres mondial al botaniștilor și au trezit stupefacția generală: înălțimea mimozelor „melomane" a ajuns să fie cu 50 % mai mare decît a celorlalte, iar numărul frunzelor era, de asemenea, mai mare.

Aceeași influență binefăcătoare a avut-o muzica și asupra altor plante.

E posibil ca, peste cîțiva ani, cînd mecanismul influenței sunetelor asupra plantelor va fi complet lămurit, difuzoarele să devină un element nelipsit al serelor și cîmpurilor.

Ținînd seama de constatările savanților indieni, se poate afirma de pe acum că plantele preferă o muzică melodioasă. Cu toate acestea, s-ar putea ca și unele creații ale compozitorilor burghezi „inovatori" ai muzicii, la auzul cărora — nu-i un secret — oamenii normali își astupă urechile, să poată fi folosite: de exemplu, la distrugerea buruienilor! Pentru că, chiar dacă avem de-a face cu neghină, ecaleți sau alte plante dăunătoare sau nefolositoare, spre deosebire de neghina umană, ele nu vor supraviețui, probabil, „rock'n roll"-ului sau unor modele „hula-hoop"!..

(Din „Znania-Silo")

Numai cîteva trăsături de creion, și în jurul grațiosului apare... totul.

Dieu Andrei.

Afluență mare în sala expoziției.

PRIETENII ACTORULUI AMATOR

Hărmălaia se domoleşte o dată cu praful uliţei. La marginea drumului, o babă surdă aprinde un om să-i întrebe:

— Ce fuse, maică ?

— Ia, nişte comedianţi, mătuşă!

... O „căruţă cu paiaţe" trecuse din întîmplare printr-un loc „unde nu se întîmplă nimic"... Paiaţele erau un Milo sau un Pascally, poate...

Aceşti „primi slujitori ai Thaliei romîne", cum îi numea Caragiale, au intrat în tradiţia de aur a teatrului nostru pentru că au izbutit, în primul rînd, „a pregăti izbutirea urmaşilor lor", aşa cum considera acelaşi mare dramaturg. Certificatul de autenticitate îl dau astăzi „urmaşii", la ora cînd pe toate scenele se ridică cortina.

Dar ce se întîmplă după ce cortina coboară peste aplauzele spectatorilor ? Aceştia au, desigur, impresia că s-a dat consemnul odihnei generale. De fapt, însă, în afara spectacolelor „normale", viaţa teatrului continuă, ea continuă pe făgaşul altor tradiţii, al tradiţiilor contemporane. Împerecherea acestor noţiuni poate părea paradoxală. Dar paradoxul e simplu de îndepărtat dacă ne gîndim, de pildă, numai la faptul că ultimii ani ne-au învăţat să trecem într-o zi peste decenii.

Activitatea aceasta este răspunsul dat cerinţelor celor care nu pot asista la obişnuitele spectacole de la 8 seara. E vorba de spectacole date la casele de cultură din Capitală sau la căminele culturale din raza Bucureştiului. Prezentarea pieselor de actualitate pe aceste scene de către distribuţiile care deţin afişul la Teatrul Naţional, Municipal sau la Teatrul Armatei au dobîndit un caracter la fel de organizat pe scenele-gazde, ca la teatrele înseşi. Iar „Recolta de aur", „Omul cu arma" sau „Ecaterina Teodoroiu" au depăşit de mult kilometrajul Capitalei, ajungînd pe scenele căminelor culturale din Brăneşti, Pîlopeni sau Pantelimon. Iată dar una dintre tradiţiile contemporane „turnee" periodic organizate în Capitală sau în afara ei.

De curînd, din diferite colţuri ale ţării au început să vină pe adresa teatrelor mesaje semnate de o seamă de binecunoscuţi... instructori culturali. De fapt, numele trimiţătorilor sînt cunoscute ca aparţinînd unor actori şi regizori ai teatrelor bucureştene. Noua lor funcţie, de instructori, nu este altceva decît răspunsul lor la chemarea lansată de partid către scriitorii şi artiştii noştri de a-şi apropia realităţile vieţii pe care o trăieşte astăzi satul nostru.

În această viaţă complexă a satului, actorii devin, rînd pe rînd, activişti (mulţi actori se mîndresc cu familiile de ţărani pe care i-ou convins să intre în colectivă), actori, regizori, poeţi şi, la nevoie... compozitori. Munca delicată şi cu contingenţele cele mai variate, fiind în acelaşi timp muncă artistică, politică şi educativă, care aduce satisfacţii dintre cele mai complexe.

Scrisori şi mai multe vin de la colectivişti, învăţători, utemişti... Ele sosesc la toate teatrele: la Municipal, Armatei, Naţional, Tineretului...

Să ne oprim însă la un singur teatru. La acela de la care pornesc de cele mai multe ori iniţiativele şi unde elementele acestei multiple activităţi se pot afla foarte lesne: Teatrul Municipal.

De curînd, într-o zi de „relache", scena şi sala teatrului erau în plină activitate. Genul spectacolului care se desfăşura pe scenă cu greu ar fi putut fi delimitat într-o cronică dramatică. La început se prezintă o scenă din viaţa sătească; o apun costumele şi subiectul piesei. După lăsarea cortinei însă, actorii coboară în sală în aceleaşi costume, spectator în jurul cîtorva actori-gazdă.

— Ce ziceţi, aşa merge? — întreabă protagoniştii, care nu sînt alţii decît membrii brigăzii artistice a Căminului cultural „Gheorghe Gheorghiu-Dej" din comuna Măgurele.

Răspunsul le vine din toată sala: muncitorii de la Tehnica lăcătăşimtei, de la Steagul roşu sau de la T.A.P.L. aplaudă cu însufleţire; apoi, rînd pe rînd, „spectatorii" se suie pe scenă prezentînd fiecare programe specifice de brigadă, cîntece satirice, dansuri, scene din viaţa respectivă, de producţie. Pe scurt, spectacolul este de fapt consfătuirea artistică între brigăzile principalelor întreprinderi ale raionului Lenin cu actorii şi regizorii teatrului, în vederea alcătuirii unor programe cît mai variate şi atrăgătoare.

Astfel de zile de „relache" cu sala plină sînt foarte frecvente. Aşa, de pildă, „O pagină din istoria ţării", spectacol prezentat cu prilejul centenarului Unirii, a avut o critică favorabilă printre spectatori: elevii pentru care a fost organizat. Aceştia au hotărît întrarea piesei pe afişul neoficial al teatrului.

Practic, sala teatrului nu este liberă nici o zi. Circumstanţele pe care le poate acorda acest fapt nu sînt însă destul de atenuante pentru încetarea cîtuiui de conferinţe experimentale. În aceleaşi condiţii, Teatrul Naţional sau Teatrul Armatei au găsit soluţii dintre cele mai apreciate de public.

Aceasta ar fi, pe scurt, activitatea neoficială, dacă o putem numi astfel, pe care o duce teatrul în încinta. Ieşirile din acelaşi vin însă cu completări, ieşiri în masă sau individuale. Casa de cultură a raionului 23 August sau Casa de cultură „Fr. Schiller" sînt aproape săptămînal beneficiarele acestui fel de „turnee". Şi aceasta pentru că intră în aşa-numitul patronaj artistic al teatrului.

După cum e şi de aşteptat, graniţele Capitalei sînt depăşite rapid, şi iată Municipalul prezentînd pe scenele a opt comune din raionul Brăneşti, rînd pe rînd, „Recolta de aur", „Take, Ianke şi Cadîr", „Înscrie-te voluntar" de Ulianiaski, sau „Ursul" de Cehov. Alcătuirea acului repertoriu al căminelor culturale din aceste comune a fost nu o dată elaborat în urma unor astfel de spectacole. Şi cînd actorii sînt pre primii de treburile din Capitală, o rîndul celor din Livedea, Brăneşti sau Afumaţi să-i viziteze.

Timpul de mai bine de o lună de zile petrecut de primii 11 instructori ai Municipalului în cîteva comune din regiunile Bucureşti şi Craiova a însemnat zeci de cămine cu activitate culturală intensă, zeci de echipe noi de teatru, dansuri şi cor şi... serioase premise pentru revizuirea statisticii artiştilor amatori.

La înapoiere, s-a organizat o consfătuire la care au participat şi acei care urmau să plece în a doua serie. Noii instructori ascultau, aviaţi, relatările celor „vechi": Ioana Ottescu, Ionescu-Gion, Paul Sava sau Benedict Dabija,care se terminau toate cu acelaşi leit-motiv:

— Trebuie să ne întoarcem, să ne continuăm munca!

Şi, în sfîrşitul consfătuirii, o sugestie unanimă:

— Ce-ar fi să scriem o piesă cu materialul adunat ?

...Dacă piesa aceasta va vedea lumina rampei, înainte să se strige: „autorul".

Autorii vor fi pe scenă.

Maria PREDUŢ

Cunoscuţii actori ai Municipalului, Jules Cazaban şi Ion Manta, printre artiştii Casei de cultură a tineretului din raionul 23 August.

Eugenia IFTODI: „Macaraua".

EXPOZIŢIA GRAFICIENEI EUGENIA IFTODI

Excavatoriştilor, zidarilor, montatorilor de pe şantierul de construcţii Floreasca li s-a alăturat cu tovarăşi de muncă al cărui nume nu e, totuşi, consemnat în tabelele administrative: o femeie în salopetă — dar nu zidăriţă, ci pictoriţă — se caţără pe acoperişuri, se vîră pe sub acările provizorii, se aciuează pe pasarele şi prin cotloane pline de mortar şi încearcă, cu creioane şi culori, să capteze ceva din sufletul acestei mari animaţii muncitoreşti, al acestei colectivităţi însufleţite de elan creator, care înalţă zidurile viitoarelor case.

În martie, după opt luni de contact neîntrerupt cu viaţa şantierului, pictoriţa şi graficiana Eugenia Iftodi expune în sala din bulevardul Magheru primele rezultate plastice.

Aşteptam de mult şi cu nerăbdare ca peisajul bucureştean al construcţiei socialiste, care devine din ce în ce mai familiar şi mai drag ochiului nostru, să-şi găsească, şi în plastică, rapsodul. Sensibilă la această chemare, Eugenia Iftodi a venit în întîmpinarea dorinţelor noastre aducînd, într-o primă expoziţie de acuarelă, contribuţia unei interpretări personale a farmecului unui şantier socialist de lucrări urbanistice. Artista, care în 1958 a primit premiul de grafică pentru acuarelă, a utilizat şi de astă dată tehnica „acuarelei fluide".

Aşa cum practică graficiana acuarela fluidă, permiţînd culorii de apă să se scurgă vertical pe cartonul aşezat pe şevalet, serveşte viziunea acestei lumi în construcţie prin sugestia materiei încă crude, proaspete, umede, prin sugestia lucrurilor care nu şi-au definitivat conturul, a unei atmosfere fluctuante, în care cerul stă mereu în cumpănă între ploaie şi înseninare. Dar, cel puţin după părerea noastră, acest mijloc de expresie s-a dovedit eficace mai ales în ceea ce am putea numi „peisajele de construcţie" şi mai puţin rodnic în portrete şi compoziţii. Dintre cele mai izbutite peisaje de construcţie vom aminti „Construcţie la roşu", „Instalatorii", „Ultimul etaj", „Macaraua".

Graficiana a interpretat zidăria la roşu şi tencuiala cu reflexele orei într-o gamă de nuanţe delicate — rozuri, gri-bleuri, ocruri — şi a indicat o lume fremătînd de viaţă, de prospeţime. Din cîteva trăsături de penel, „Macaraua" se înalţă, gata parcă în orişice moment să-şi pună în mişcare membrele ei de pirghii şi de scripeţi. Această macara e vie, e aproape o făptură. Într-atît respiră efortul omului care o manevrează, efortul omului care a creat-o, încît e aproape umanizată.

Din păcate, portretele şi scenele de muncă propriu-zise nu ocupă locul pe care în mod firesc ar trebui să-l capete într-o expoziţie închinată vieţii de şantier. Să recunoaştem că în această privinţă şi tehnica acuarelelor fluide, pe care graficiana o adoptă exclusiv, se vădeşte mai puţin aprnicâ. Amintim, totuşi, ca o reuşită printre scenele de muncă, cea intitulată „Electricienii". Artista a surprins aci elanul muncii conştiente, dăruite socialismului, adevărul mişcării şi al atitudinilor muncitorilor; delicateţea tuşei a conferit nobleţe şi eleganţă acestei scene de muncă.

Dacă însă compoziţiile de acest fel nu primează în expoziţie — şi acest lucru i se poate reproşa graficienei — am greşi, totuşi, dacă am socoti că artista e departe de această preocupare. Mape întregi cu schiţe dintre cele mai promiţătoare, clasate pe ramuri profesionale — „Parchetarii", „Dulgherii", „Mozaicarii" — aşteaptă în atelier o viitoare prelucrare.

De altfel, după însăşi mărturisirea artistei, actuala expoziţie nu are nici menirea să reprezinte şantierul şi nici măcar viziunea ei integrală asupra şantierului, ci e doar o „primă şarjă", o mostră, o mărturie a unei activităţi menite să dureze.

— După o foarte necesară perioadă de studiu în atelier — spune artista — mă voi întoarce pe şantier, îndreptîndu-mi de astă dată atenţia mai ales către scenele de muncă dinăuntrul zidurilor care se ridică. Şi nu jur că voi rămîne fidelă acuarelei. Voi încerca să lucrez în peniţă, în tempera, în ulei, mlădiindu-mi tehnica după necesităţile temei pe care vreau s-o abordez.

Viorica FILIPOIU

SUVENIRE DE LA AMERICA

Schiță de George CIUDAN

Ilustrații de Nicki POPESCU

Doamne, ce lume s-a strîns duminecă sara la noi la gară! Cîtă frunză și iarbă. Ca la ospăț. De ce te miri? Nu, fătul meu. E o chestie mare cînd vine un rumîn de la America. Vrei motive? Na-le! Întîi: nu fiecărui rumîn i-au sortit ursitoarele să vadă America. Al doilea: dacă te duci la America sărac ca degetul, vii acasă încărcat de bogăție. Al treilea: îți fericești toate neamurile. Iar pentru toate astea să-i mulțumești dumneata Catiței, nu mie. Că din capul ei izvorăsc. Cine-i Catița? Muierea lui Giuviță. Cine-i Giuviță? Rumînul din satul meu, care după mondialul din '14, supărat că nu i-au dat pămînt la reforma din '21, în '30 a zis: „Catițo, rămîi cu dumnezeu. Eu mă duc în lume să omor calicia. Ai grijă de fătuță, că atîta ne-o dat dumnezeu. Crește-o și mărit-o. Avere i-oi aduce eu de la America".

Pînă duminecă sara, Catița a fost văduvă aproape treizeci de ani. S-a purtat ca o sfîntă în toate tinerețile ei și în fiece sară făcea o cruce pentru paza și fericirea lui Giuviță: „Ține-mi-l, doamne, sănătos și umple-i tașca cu bani!"

Da' s-o fi văzut dumneata pe Catița amu o lună, cînd i-a venit Giuviță că vine acasă. Cum te-ncontrai cu ea, te amenință:

— Las' că vine Giuviță al meu de la America. Doamne, dragu-mi de el. Pune-mi-oi gură de aur, ca notărășițele, și mi-oi sui casă domnească cu fundament de doi metri și cu patru odăi, ca la Timișoara. Văduvit-am treizeci de ani, da' amu nu-mi pare rău.

Poți dumneata să te lauzi așa? Nu poți. Ei, amu dacă vrei să știi toată istoria lui Giuviță, rogu-te să taci mort, că altminteri nu ți-o vînd.

Cum îți spun, duminecă sara, la gară la noi, toate neamurile și prietenii lui Giuviță. Catița, înțolită ca la ospăț: maramă de pluș, rochie plisată și catrință cu fodori — era ținută la braț de Lița, fată-sa, și de Vichentie, ginere-su. La ceasurile nouă, iese la linie impegatul cu lămpașul.

— Vine ghezășul, domnule-mpegat? — întrebă Catița îmbujorată de bucurie.

— Într-o gară peste două minute.

— No, amu vine și Giuviță al meu de la America. Mi-l aduce dumnezeu...

Trenul fluieră, apoi se opri. Prietenii și chiar neamurile abia îl recunoscură pe Giuviță. Că nu mai e cel ce-a fost. În locul căciulii, pălărie neagră, așa cum poartă avocații, în locul ițarilor, nădragi de stofă, iar în locul opincilor, pantofi de box.

— Mînca-ți-aș gura! — strigă Catița. Ai țoale domnești.

— Și tașcă de boier — rîse Lița.

— Da' întreabă-l ce are în tașcă! — îndrăzni Vichentie.

— Da' uite-i bîta cu cap de argint, zici că-i vlădică — zise un țăran mai poznaș.

Giuviță dădu mîna cu toată lumea, cunoscută și necunoscută, după care, ținut la braț de Catița și de Lița, porni acasă. Vreo două văduve mai bătrîioare, care au venit la gară să-l vadă pe Giuviță și minunea din tașca lui, începură să dea cu meliță:

— Te pomenești că nu s-o lăudat degeaba Catița!

— Ai văzut cu ce tașcă a venit Giuviță?

— Oare o fi plină cu bani?

Catița a pregătit o masă ca la ospăț. A tăiat două găște îndopate, a făcut sarmale cu carne afumată de porc, a copt plăcintă cu brînză și cu mac, iar Vichentie a umplut două damigenuțe cu vin roșu de la Miniș.

Primul care a închinat a fost Vichentie.

— Să trăiești, tată socrule, o mie de ani.

— Trăiește-mi-l, doamne, să rup gura la găzdoaie—zise Catița ciocnind paharul. Să-mi fac casă domnească.

Și se uită cu coada ochiului numai la tașcă.

Giuviță își netezi frizura încărunțită. Privi la toate cele din odaie, apoi se ridică în capul mesei. De bucurie că era în mijlocul celor dragi i-au tremurat sub gene două lacrimi mari. Apoi grăi:

— Sînt fericit că mor în satul meu, lîngă cei ce mi-s dragi.

Catița tresări tulburată.

— Giuviță, de ce-mi bagi cuțitu-n inimă? Acuma să mori, cînd am apucat și eu pe dumnezeu de picior? Ești beteag?

— Nu, dorită nevastă, nu mi-s beteag, da' așa vine vorba. N-aș mai pleca de aci pentru tot aurul lumii.

— Tată — întrebă Lița — în America oamenii-s bogați?

— Unii-s tare bogați.

— Tare?

— Putrezi.

— Da' tu, care ai fost american vreo treizeci de ani, ești bogat?

— Eu, dragilor mei, sînt cel mai bogat om din lume. Niciodată n-am fost așa de bogat.

Catița iar se uită la tașcă.

— Te cred, Giuviță, te cred — și nu-și dezlipea ochiul sting de tașcă.

Giuviță îl îmbie pe gineri-su cu un trabuc. Aprinse și el unul.

— Fumăm ca boierii, tată socrule.

— Așa-i la zile mari, dragule.

Tăifășuiră pînă la al doilea cîntat al cocoșilor... Adormiră fericiți. Giuviță era în al nouălea cer, pentru că se întorsese la rădăcina sa.

Dimineața s-au trezit tîrziu. Giuviță îi chemă pe toți ai casei în jurul lui.

— Să vă dau darurile ce vi le-am adus, dragii mei.

Deschise geamantanul.

— Ție, scumpă nevastă, ți-am cumpărat o rochie de mătase neagră. S-o porți sănătoasă!

Catița îl cuprinse de după grumaz.

— Trăiește-mi-l, doamne, pînă la capătul lumii!

— Ție, Liță, ți-am adus o pereche de pantofi cu tocul cît plaivazul.

— Sărută-l, fato — porunci Catița. Că te face doamnă.

— Iar ție, Vichentie... stai, c-am uitat... aha, bîta asta cu cap de-argint. S-o ai suvenire de la mine.

— Îi faină, tată socrule. Și mi-o fi bună la meseria mea. Știi că de două luni ne-am băgat la colectivă. Bîta asta mi-o fi bună la vaci, că eu la grajd lucru.

Catița nu-și dezlipea ochii de la tașcă.

— Da' casă nu ne facem, Giuviță? Că asta-i mică. Are numai o tindă și-o odaie, și-i acoperită cu trestie.

Giuviță se socoti nițel.

— Să cumpărăm săptămîna viitoare țiglă.

— Da' tașca... n-o deschizi? — se rugă Catița.

— Dacă zici tu, scumpă nevastă...

De bucurie, Catiței i se încălzi inima ca un cuptor de pîine.

— Bine, dragilor mei, v-am dat cu ceva suvenire de la America, da' mai am altele în tașcă.

— Mie-mi spui? — rîse Catița. În tașcă e suvenirea cea mare.

Giuviță deschise tașca. Înșiră pe masă o mulțime de poze, de cărți poștale cu vederi din America. Umplu masa cu ele

Catița rămase năucă și descumpănită.

— Da' de ăștia — și frecă degetul mare al mîinii drepte de primele două degete — n-ai?

Giuviță mișcă sprîncenele peste cap și plescăi:

— Ioc.

— Da' ai spus că săptămîna viitoare cumpărăm țiglă?

— Cumpărăm.

— De unde bani?

— De la America.

— Vezi cum ești, Giuviță? Dece-mi frigi inima? Da' unde ții tu banii? Nu în taşcă?

— Da' ce, eu sînt milionar?

— Giuviță dragă, n-ai spus tu asară că ești cel mai bogat om din lume?

— Păi sînt.

— Cîți bani ai? Facem casă?

— Nu ți-am spus că iau țiglă?

— Ai o sută de mii de lei?

Giuviță hohoti de rîs.

— Bată-te să te bată norocul, Catițo. Tu crezi că la America se string banii cu grebla pe uliți? Am a treizecea parte din ce-ai zis tu. Atît cît trebuiește pentru ca să acoperim casa cu țiglă.

Catița începu să-l descoase:

— Da' ce-ai făcut tu la America treizeci de ani fără unu?

— Am umblat ca Păcală din loc în loc. Am măturat străzi, am văpsit ghete, am lucrat la ferme, am mai stat și cu mîinile în sîn de multe ori...

Catița iar începu

— Bine mă, da' ai zis că ești cel mai bogat om din lume

— Păi sînt.

— Cum ești? C-ai venit cu niște zdrențe și cu o bîtă cu cap de-argint.

— Sînt... Oare tu nu ești cea mai mare avere din lume? Da' Lița nu-i avere mare? Da' ginere-meu? Da' țara mea? Da' satul meu? Hai?...

Catița plecă ochii în pămînt.

— Adicătelea nu ne facem casă

Răspunse Vichentie, care întorcea în mînă bîta de argint:

— Capul sus, mamă soacră! Ne facem casă. Dacă nu într-un an, da-n doi. Eu-s tînăr, Lița-i tînără, dumneata te ții ca un căpitan, tata socru are poftă de muncă. Amu ni-s patru brațe la colectivă. Ce zici, tată?

Giuviță se apropie de Vichentie cu brațele deschise. Îl îmbrățișă:

— Mi se pare, dragă Vichentie, că tu ești cel mai înțelept din familia noastră... Tu ești supărat că n-am venit bogat din America?

— Doamne ferește! De ce să fiu? Fiindcă mi-ai adus suvenire? Am să arăt bîta asta de argint la toată lumea. Și la vaci am s-o arăt. Și am să le spun știți voi ce-i bîta asta cu cap de argint? E averea de treizeci de ani pe care a strîns-o tata socru în America. Mi-o dat-o mie suvenire.

Amploarea lucrărilor ce se desfășoară pe întinsul „Anomaliei magnetice de la Kursk" e fără precedent.

Misterul ACULUI MAGNETIC

... O importanță uriașă au lucrările proiectate pentru valorificarea zăcămintelor de minereu de fier ale „Anomaliei magnetice de la Kursk"

(Din cifrele de control ale dezvoltării economiei naționale a U.R.S.S în anii 1959–1965)

Cu multe sute de ani în urmă, locuitorii guberniei Kursk din centrul Rusiei știau că pămîntul de sub ei ascunde o taină: furtuni iscate din senin urcau în trombe uriașe paiele și praful din curțile gospodarilor, cerul devenit plumburiu era brăzdat de fulgere năprasnice, iar în bubuitul tunetelor pămîntul părea că începe să se prăbușească.

Cu timpul, acestei enigme a naturii i s-a adăugat alta, nu mai puțin ciudată. În anul 1783, academicianul P. B. Inohodțev, venit aci, constată cu surprindere că busola are o comportare bizară: în loc să arate nordul, acul ei sărea de la est la vest, se oprea la sud și apoi iar sărea la est sau vest. Cum s-ar zice, acul busolei „sfida" legile clasice ale magnetismului terestru. În loc să rămînă în plan orizontal, acul magnetic, suspendat, se înclina puternic pînă ajungea vertical. Cui se datorau oare aceste fenomene? Specialiștii au cercetat cauza anomaliei și au ajuns la concluzia că ea e provocată de o puternică chemare a pămîntului ce ascunde în adîncurile sale comori nebănuite. Pe o suprafață uriașă de peste 60.000 km², ce se întinde de la Kursk spre sud și spre nord, se găsesc îngropate peste 20 miliarde tone de cuarțite magnetice. Imensele zăcăminte magnetice, cu un conținut de fier nemaiîntîlnit, fac ca acul busolei să calce în picioare legile naturii. Savanții au numit fenomenul acesta „Anomalia magnetică de la Kursk" și denumirea s-a extins asupra întregii regiuni.

Sute de ani imensele bogății de la Kursk au zăcut nevalorificate. Abia în anii Puterii Sovietice, din inițiativa marelui Lenin, s-a început cercetarea și prospectarea „Anomaliei".

Fără minereu de fier — hrana zilnică a industriei metalurgice — nu se poate concepe o asemenea dezvoltare a economiei ca aceea pe care și-au propus-o oamenii sovietici pentru anii septenalului. Iată de ce în viața „Anomaliei de la Kursk" a început o etapă nouă.

Zăcămintele de minereu de la Kursk se întind pe o fîșie lungă de aproape 600 km, cu o lățime de circa 100 km și se găsesc la mică adîncime — fapt care are o mare importanță din punct de vedere al exploatării.

Potrivit unor calcule competente, rezervele de minereu de fier dintr-un raion al „Anomaliei", raionul Belgorod, sînt evaluate la cel puțin 15 miliarde tone. Sensul adevărat al acestor cifre poate fi lămurit prin următoarea comparație: rezervele generale de minereu bogat din regiunea Lacului Superior din S.U.A., considerate cele mai mari din această țară, sînt de 13-14 ori mai mici decît rezervele de minereu din raionul Belgorod

Conținutul de fier al minereului din zona „Anomaliei de la Kursk" este foarte bogat, variind între 40-65%, ceea ce reprezintă o cifră extraordinar de mare.

Natura a fost darnică și oamenii sovietici nu precupețesc nici un efort pentru a pune darurile naturii în folosul bunăstării poporului. Furnalele sovietice vor avea materie primă, asigurînd creșterea uriașă a producției de fontă și oțel a Uniunii Sovietice

Cifrele de control din Raportul prezentat de N. S. Hrușciov la Congresul al XXI-lea cu privire la dezvoltarea economiei naționale a U.R.S.S. în următorii 7 ani prevăd dezvoltarea unei puternice baze de materii prime pentru industria metalurgică din regiunea centrală și de sud a părții europene a Uniunii Sovietice. numai pe baza bogatelor zăcăminte ale „Anomaliei magnetice de la Kursk".

Ing. I. CRISTESCU

UN NOU FILM ROMÎNESC

MINGEA

Un băieţaş doreşte nespus de mult o minge. O minge mare şi galbenă. Drept care se informează la tatăl său dacă el, băieţaşul, s-a născut vreodată, pentru că dacă s-a născut înseamnă precis că are o zi a lui. Ei, şi dacă are ziua lui, ştie el bine ce li se întîmplă oamenilor în acea zi: se culcă seara „pentru ultima dată" şi, cînd se trezesc a doua zi, găsesc sub pernă cadoul. Adică mingea. *„Trebuie să fie o surpriză, tăticule. Ea să fie acolo, eu să nu ştiu. Nimeni nu trebuie să ştie. Nici eu nu trebuie să ştiu, nici tu nu trebuie să ştii, nici... ba da, mămica trebuie să ştie"*. Dar imaginea mămicăi e păstrată doar de fotografia îndoliată de pe perete; copilul ce se visează centru înaintaş, sau nu, mai bine un portar celebru, are ochi imenşi şi trişti şi... picioarele paralizate; iar tatăl, tatăl nu are cu ce să-i cumpere mingea. Îşi vinde haina de pe el, apoi chiar preţiosul album cu fotografii de familie şi iată că, pînă la urmă, mingea mult visată — mare şi galbenă — e cumpărată şi oferită băieţaşului de la mansardă.

Dacă filmul „Mingea" ne-ar fi povestit doar atît, ar fi fost o istorioară cinematografică melodramatică, la care spectatoarele trebuiau să vină cu cîteva batiste în poşetă. Dar tinerii regizori Andrei Blaier şi Sinişa Ivetici şi talentatul operator Lupu Gutmann nu s-au mărginit la atît. Spărgînd cadrul îngust al melodramei, ei au adus filmului implicaţii dramatice cu rezonanţe social-istorice: contextul social în care îşi fixează subiectul — anul 1933, unul din acei ani din perioada de adîncă criză capitalistă, de şomaj şi mizerie — face ca, dincolo de drama copilului paralizat ce-şi doreşte, paradoxal dar explicabil, o minge de fotbal, să apară drama şomajului, a şomerului intelectual, dramă atît de actuală şi astăzi în lumea capitalului.

Tatăl băiatului e profesor de istorie, om corect şi neconformist, ce nu acceptă compromisul; drept care e concediat la primul prilej survenit. Profesorul cunoaşte toată gama mizeriei şi umilinţei pe care capitalismul o oferă cu generozitate oamenilor muncii: peregrinările disperate în căutarea unei meditaţii, muntele de pietate, jignirile fostului său director şi, pe deasupra, amara imposibilitate de a cumpăra băieţaşului său, de ziua lui, mingea atît de mult rîvnită. Profesorul e singur şi simte tot mai puternic cumplita dramă a izolării. Pînă cînd, într-o zi, o manifestaţie muncitorească ce scanda „Vrem să muncim" îl trage în fluxul ei de nestăvilit. Profesorul simte infuzia de forţă pe care muncitorii i-o transmit. Se poneneşte în rînduri, alături de vecinul lui, muncitorul. Şi tot alături de el, în camera de anchetă de la siguranţă, înţelege care le e duşmanul comun dar şi cît de puternici pot fi oamenii muncii cînd sînt uniţi. Fruntea profesorului se luminează! Şi faptul că mingea a putut fi cumpărată apoi, cu banii luaţi pe album, nu e decît o parte din adînca bucurie ce a descoperit-o în acea zi

★

Filmul „Mingea" are doi eroi principali: tatăl şi fiul. De fapt, şi un al treilea: masa de muncitori manifestanţi, personaj colectiv pe care regizorii l-au caracterizat admirabil în nenumăratele sale faţete umane. Pentru a filma scena manifestaţiei — una dintre cele mai reuşite din film — le-au trebuit creatorilor o zi. Şi doar încă una-două, anterioare, în care au ales figuraţia. Ca să-l găsească pe interpretul profesorului, regizorii nu au oscilat prea mult: actorul Lazăr Vrabie răspundea foarte bine cerinţelor rolului prin jocul său interiorizat, sensibil, prin silueta şi chipul său expresiv. Ca să se oprească însă la copilul ce va trebui să-l joace pe Ioan, le-au trebuit luni de zile: au colindat mai toate grădiniţele, creşele şi căminele din Bucureşti, au dat tîrcoale copiilor de prin parcuri, au consumat kilograme întregi de bomboane Într-o zi, au oprit maşina pe o străduţă, peste drum de un restaurant în care voiau să caute un lăutar pentru orchestra din film. Lîngă locul unde staţionase automobilul se afla un atelier fotografic din vitrina căruia îi priveau doi ochi imenşi, cu ceva nostalgic dar şi vesel în ei, ochii unui băieţaş. Nu ştiu dacă au strigat „Evrika" dar ăsta le-a fost sentimentul: găsiseră „actorul" A doua zi, la Studioul Tomis, actorul Ioan Bodeanu, în vîrstă de patru ani, se prezenta ţinut de mîna tatălui său, arhitect de profesie, şi declara ritos — la întrebările regizorilor — că el nu doreşte nicidecum o minge, ci un vapor. Inutile insistenţele: vapor, nu minge. Apoi, cînd s-au aprins reflectoarele, viitorul actor şi-a acoperit, speriat, obrazul cu braţele, iar cînd s-a hotărît, totuşi, să rostească o replică, a întrerupt-o disperat: „Nene, îmi cade aia în cap". „Aia" era microfonul...

Cum au reuşit totuşi regizorii să facă din el un „actor" care, vă asigurăm, va impresiona profund spectatorii? În primul rînd, căutînd să-i cunoască firea. Au aflat, de pildă, că-i foarte milos şi-i plac mult păsările mici şi... albastre. Cînd au trebuit să-l filmeze privind trist, pe geam, aşteptînd mingea visată, unul dintre regizori s-a prefăcut că şi-a rupt un deget, iar mai apoi că are în palme o păsăruică albastră, cam bolnavă. Cînd a trebuit un cadru în care să rîdă în hohote, toată echipa de cineaşti... a jucat leapşa în faţa lui. Cu vremea, s-au creat şi tradiţii ale filmărilor: cînd cadrele ieşeau bine, „tovarăşul Ioan" — ale cărui veleităţi tind în prezent spre profesiunea de ofiţer — era decorat, urcat în grad, şi toată echipa se alinia, dîndu-i onorul. Cînd actorul era... obraznic, i se lua decoraţia şi nu mai făcea, la venire, turul de onoare pe umerii unuia dintre regizori. Cel mai încîntat a fost însă atunci cînd, pe Stadionul Republicii, într-o pauză a meciului Dinamo — Progresul, a fost filmat meciul (din vis) în care el era un neîntrecut portar. Întîi a exclamat surprins. „Ce multă figuraţie avem azi!" Apoi a salutat ca de obicei: „Bună ziua, figuraţie!" Şi a tras în continuare nişte şuturi de toată frumuseţea: uitase că era filmat, că era „la servici", cum zicea el, grav...

Dacă filmul „Mingea" şi povestea lui va fi pentru cineva o surpriză, acela va fi în primul rînd „actorul" Ioan Bodeanu. Îi va fi foarte greu să înţeleagă, el, care are acasă cîteva mingi, că a fost cîndva atît de nefericit dorindu-şi o minge. Iar cealaltă surpriză va fi a mamei sale, actriţa Vali Cios, descoperind că în familia lor a apărut un nou „actor".

Sanda FAUR-DIMA

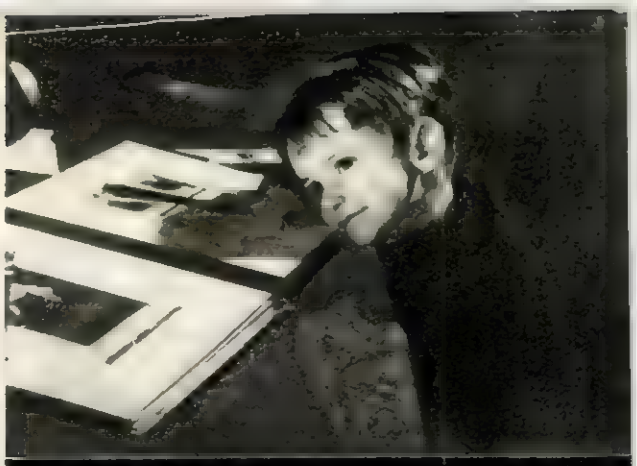

„Aş dori o minge mare, mare şi galbenă". („Actorul" Ioan Bodeanu în filmul „Mingea").

„Tăticule, mai dorm o dată şi va fi foc. Şi pe urmă, dorm pentru ultima oară şi va fi ziua mea! Mă scol, mă uit sub pernă şi găsesc mingea, aici, aici!" (În rolul tatălui, Lazăr Vrabie).

Scena manifestaţiei muncitoreşti pe care poliţia şi fulumbele pompierilor încearcă să o risipească.

Cine-l portar mai straşnic ca Ioan!

Cuvinte încrucișate

MONOVOCALICĂ

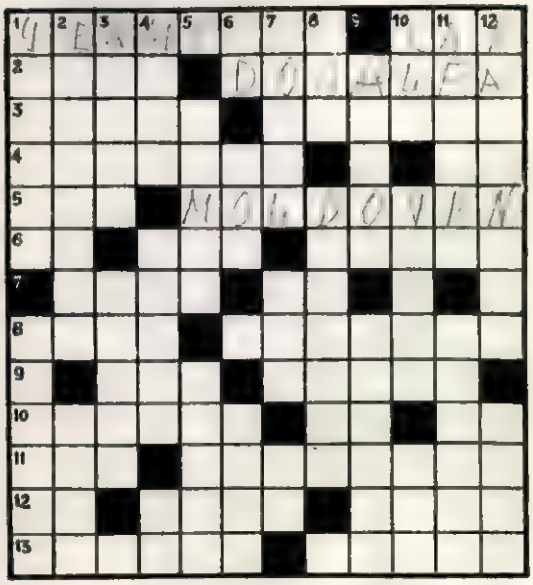

ORIZONTAL: 1) Vitrină — Finister. 2) Harpagon — Al doilea (fem.). 3) Locuință — Indicat (fig.). 4) Amestecătură în jocul copiilor — Pronume. 5) Toi moldovenește — Serbare cu măști. 6) Măsură de timp — Intr-atîta care la plural poate fi peatrit — A curăța o baltă. 7) Loc în teatru — Fortissimo. 8) Schimb pe punțea de comandă — Fiecar. 9) În vacanță! — Ogorul colectivei. 10) Mîncare cu nuiaua — Pronume — Sere! 11) Refren muzical — Netezită (fig.). 12) Țeapă — Ca pelinul — Tirfi. 13) Iad — Salutare cu tunul.

VERTICAL: 1) Cartier comercial la Istanbul — Prins. 2) Zăpadă rostogolită din munți — Corabie. 3) Încuietoare — Ieșire camuflată. 4) Locuitor al R.A.U. — Albie — Cal. 5) Animal de pradă — Metal. 6) Traian Popescu — Cursă pentru păsări — Sacagiu. 7) Loc de rugăciune — Prune — Ler! 8) La mari intervale — Basma curată. 9) Locuința... nomazilor — Țară europeană. 10) Produs lactat — În soida altuia — Din Scarlat! 11) Că petenie căsăcească (od.) — Fișie de pămînt între două rînduri de semănături. 12) Certificat — Haină călugărească.

DEZLEGAREA JOCULUI CASĂ, ACASĂ... apărut în nr. 12

ORIZONTAL: 1) Car — Cămicie. 2) Aaula — Cărunt. 3) U — Blind — Act. 4) Tună — Aldăun. 5) Minaret — Ren. 6) A — Cătun — Lipa. 7) Ria — Ii — Tigru. 8) Ar — Fr — Iocul. 9) I — Fendzai — Nt 10) Afară — Foiude. 11) Ilie — T — Toler 12) O — Dărîme — Ava. 13) Realism — Mere.

Bucureștiul de altădată

Firmele plasate la intersecțiile străzilor centrale au constituit unul din mijloacele cele mai utilizate de reclamă comercială în veacul trecut, așa cum se vede din această fotografie făcută acum aproape o sută de ani pe Calea Victoriei.

PRIMELE RECLAME BUCUREȘTENE

După 1830, comerțul bucureștean, care se desfășurase pînă atunci în hanuri, piețe, tîrguri sau în cîteva dughene umile, începe să capete o nouă dezvoltare prin deschiderea de mari prăvălii. Pe la jumătatea veacului trecut, prăvăliile „alese" — case de modă și „galanterii", îndeosebi — vin să se așeze pe podul Mogoșoaiei, pe porțiunea dintre Lipscani și bulevard, care devine astfel centrul comercial al Bucureștiului. Și o dată cu această formă avansată de comerț ia naștere și reclama.

Iată cîteva dintre primele reclame ale principalilor negustori bucureșteni de-acum o sută de ani și mai bine, așa cum au apărut ele în ziarele timpului:

1845. „Fotografu I. Pohlmann, care poate să prindă pentru vecie pe cei eleganți de modă nouă, se recomandă onoratului public al Capitalei cu întocmirea tuturor tipurilor de daguerotyp în culoare și negru, în format mare și mic, cu prețul de 1-2 galbeni".

1846. „M. Bolți, negustor de giuvaeruri din Pesta, are cinstea de a da în cunoștință înaltei nobilimi și cinstitului public că au adus felurimi de giuvaericale și lucruri de aur de la Viena și Paris pentru cavaleri și dame precum și feluri de obiecte de rococo și, fiindcă nu va zăbovi aici multă vreme, are cinstea a se recomanda la prăvălia sa ce este pe podul Mogoșoaiei".

1859. „Fain, chapetlerie franțuzească, pălării înalte de pîslă, de pate, după fasonul cei mai ales. Se execută orice comandă, mai ales pentru Gvardia Națională. Podul Mogoșoaiei vis a vis de Ministerul de Război".

1859. „Bazar Anglais" vis a vis de Consulatul rusesc, recomandă că am primit un mare asortiment de rochii de vară precum și fulare, poildesevre, barișuri, bezele algeriene, mănuși franțuzești cu prețuri deja cunoscute de foarte moderate".

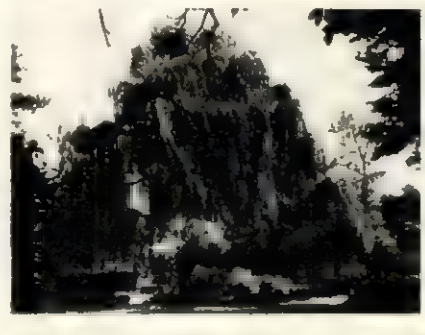

SALIX BABYLONICA — sau, pe bună limbă românească, salcie pletoasă. Acest exemplar de o rară frumusețe se află în grădina Centrului școlar silvic din Pădurea Verde-Timișoara.

Fotografie de R. HORBOTĂ

SFATURI practice

DIALOG DESPRE CURĂȚENIE

Am asistat întîmplător la o discuție între două gospodine pe tema curățeniei de primăvară.

— Nu înțeleg — susținea una — de ce trebuie să-mi fac o problemă din curățenie o dată cu venirea primăverii, din moment ce consider acest lucru ca o permanentă preocupare a unei bune gospodine.

— Ai dreptate — spunea cealaltă — dar nu e de loc rău să profităm de primele zile însorite și să facem o curățenie, nu ca de obicei, ci radicală. Să nu uităm că în timpul iernii nu putem scoate toate lucrurile afară ca să le lăsăm la aer măcar o jumătate de zi, după cum nici nu putem vărui anumite încăperi, pentru că nu se usucă.

— Sînt de acord, dar putem face treaba asta oricînd mai tîrziu? De ce această grabă de parcă am intra în panică?

— Graba își are și ea o explicație. E bine să faci curățenia radicală înainte de trezirea la viață a diferitelor ouă sau larve de insecte care s-au cuibărît în casă. Ba mai sînt și anumiți microbi sau viruși de care trebuie să ne debarasăm. Uite, la sfîrșitul acestei ierni a bîntuit gripa. Trebuie oare să-i cocolojim germenii pînă la o nouă recrudescență? Trebuie, de asemenea, să așteptăm să invole moliile și alte insecte?

— Și crezi că scapi de toate acestea numai prin grabnica curățenie?

— Depinde cum faci această curățenie. Eu, spre exemplu, nu mă limitez la a scoate lucrurile afară și a le scutura de praf. În primul rînd, golesc în întregime încăperile și spăl parchetul cu benzină. Apoi, dacă nu văruiesc sau zugrăvesc, am grijă cel puțin să perii bine pereții, astupînd totodată orice gaură. Dacă mobila suportă, o șterg cu alcool, iar pe cea din bucătărie o spăl cu apă și săpun. Pentru mobila îmbrăcată în piele folosesc o soluție făcută din: 250 gr alcool metilic, 250 gr ulei de rășină amestecat cu o lingură de oțet, 125 gr glazură de rășină și 40 gr unt de antimoniu. O aplic pe suprafața mobilei cu o cîrpă curată și lustruiesc cu o bucată de flanelă.

— Ai cumva o rețetă și pentru mobila lăpisată?

— Mobila lăpisată o scutur de praf cu bătătorul înfășurat într-o cîrpă, apoi o perii bine pe la toate încheieturile. Pentru îndepărtarea moliilor, fie că o presar cu praf insecticid, fie ca — dacă e mobilă de uz curent — o tratez cu rapoi de oțet. E simplu: așez o cărămidă încinsă într-un vas dedesubtul mobilei, pe care o acoper cu un ceapraf, și torn oțet în vas. Repetă operația asta de cîteva ori și ai să vezi că nu mai rămîne nici urmă de molie.

— Draga mea, m-ai convins — am auzit-o pe gospodina ce părea la început nedumerită — mi-ați dat de înțeles că devin, la rîndul meu, adeptă a curățeniei radicale de primăvară.

IOSIANA

MASELE PLASTICE ÎMPOTRIVA... MASELOR

Adaptarea poliției americane la „capitalismul popular" se face cu pași repezi. Pentru apărarea intereselor patronilor în fața acțiunilor „coproprietarilor" aflați în grevă, poliția a fost înzestrată cu arme noi, moderne, din mase plastice. În felul acesta „capitaliștii populari"-greviști vor putea fi ciomăgiți în lege, fără ca polițiștii ciomăgari să riște să primească vreo lovitură.

CASTRAVEȚELE... PREAMBALAT

Pentru a feri castraveții, după recoltare, de influențe exterioare și murdării, s-a găsit o soluție interesantă: castraveții, cînd ajung la lungimea de 10-15 cm, sînt acoperiți cu o mască plastică subțire și transparentă, fără a fi despinși de pe vrej. Ei continuă să crească, deoarece pielița străvezie nu împiedică nici acțiunea razelor solare, nici creșterea normală.

După recoltare, castraveții gata ambalați, pot fi trimiși la desfacere, în condiții igienice

Poșta redacției

FOTA ALEXANDRU — Jimbolia; ANDRONACHE N. ȘTEFAN — Galați; STIRBAN LENUȚA — Tg. Neamț; GH. DUMITRESCU — București. Există o publicație de specialitate, „Arta plastică", organ al Uniunii Artiștilor Plastici, care publică numeroase reproduceri de tablouri.

Totuși, noi nu vom înceta să mai publicăm din cînd în cînd reproduceri de artă plastică. De altfel, în numărul de săptămîna trecută — după cum credem că ați observat — am și introdus cîteva reproduceri din operele lui Luchian.

ȘT. RADU — Brăila. Simple exerciții, cu multe defecte de ritm și rimă. Dar roeziile înseamnă mai ales sensibilizarea unei idei. Încercați să coborîți din sfera temelor abstracte.

VIRGIL SOROCEANU — Iași. Am citit și noi recent undeva că se fac experiențe pentru „întinerirea" vechilor manuscrise cu ajutorul vitaminelor P. și P.P. Probabil că la această știre vă referiți cînd spuneți c-ați aflat de existența unei metode de tratare a vechilor pergamente. Deocamdată însă nu e vorba decît de niște experiențe. În orice caz, există multe metode de restaurare a vechilor manuscrise. Dacă veți căuta în colecția revistei noastre, veți găsi materiale cu privire la aceasta.

BUCEȚE VINTILĂ — Or. Stalin. „1907" este prea discursivă, rece, nu transmite nici o emoție.

MONICA ROTH — Făgăraș. Nu e bine să dormiți cu o mască de cremă grasă pe față. Nici un dermatolog nu recomanda aplicarea grăsimii mai mult de douăzeci de minute, chiar dacă tenul se prezintă foarte uscat. Explicația e simplă: nu trebuie să împiedicăți porii feței să respire. Desigur, e cu totul altceva cînd aplicați grăsimea pe porțiuni mici, cum ar fi în jurul nărilor în caz de guturai, sau pe buze în caz de crăpături produse de vînt. Atenție, deci, la folosirea cremelor de față!

SINCLAIR MARGARETA — Constanța. Feriți-vă de pesimiști și părăsiți nostalgiile inutile. În rest, destulă usurință în versificație; am dori însă și adîncime în tratare.

DRAGOȘ DORINA — Galați. O foarte ușoară romanță inchinată mărțișorului, care ar merge pe o temă muzicală populară.

VAL. VĂLEANU — Sibiu. E de la sine înțeles că dacă specialiștii pe care l-ați consultat nu v-au spus mai mult decît ne scrieți — noi cu atît mai puțin am putea să vă lămurim. Nu credem că e adevărată afirmația bătrînaului. Fiind vorba de o gravură, încă lucrarea este într-adevăr celebră, nu se poate să nu fie cunoscută la marile muzee europene. Vă îndrumăm să vă adresați muzeului Ermitaj din Leningrad.

VAL. NANU — Pitești. Nepublicabil.

CAMBIA RUSTEG — București. Din versurile trimise se întrevede un oarecare talent. Ca în orice început, sînt însă și stîngăcii. Dacă veți citi mult, probabil că veți reuși. *Ciavolu mea de pionier dă speranțe.*

LAPTE ÎN BATOANE

O metodă nouă de conservare a laptelui a fost — se pare — pusă la punct de curînd. Metoda constă în congelarea rapidă a laptelui la o temperatură de —43°C. Spre deosebire de înghețarea naturală — care separă particulele în suspensie, de apă — prin această congelare rapidă se obține un bloc omogen, care poate fi tăiat în batoane. Procedeul este ieftin și înlătură ambalajele costisitoare.

SĂ JUDECE OAMENII!

Poate să fie cerul albastru, mîgâilii înfloriți și valurile calde și verzui ale apelor oricît de îndepărtate de spumă. Poate să fie cerul înnourat, coamele munților acoperite de cușme de neu, iar crivățul oricît de aspru și viforos. Poate să fie vorul indiferent, pietrele și copacii fără de putere, iar templele și zeii oricît de mincinoși.

Oamenii, oamenii... Cei de pe stradă, cei din fabrici și de pe ogoare, oamenii simpli și de bună-credință, toți cei pentru care cinstea, dreptatea și adevărul îi-e tot atît de scump ca și libertatea. Ei să judece!

Nu ne-ar mai trebui date. Nu am fi vrut să reamintim anul, luna, ziua. Ne este încă proaspăt în amintire. Parc-a fost ieri...

Și, totuși, pentru cei tineri să precizăm.

Era în 31 mai 1941. În ajun, armatele lui Hitler care cotropiseră Elada — spre a veni în ajutorul trupelor lui Mussolini — reușiseră să sugrume ultimul focar de rezistență al patrioților greci din insula Creta. Ca semn al dominației lor deplină asupra patriei lui Homer și Pericle, au arborat drapelul cu crucea încîrligată la Atena, pe vîrful Acropolei. Semnal al șirului de arestări, deportări, jafuri, schingiuiri și asasinate în masă care aveau să urmeze după tipicul regulament făurit de banda hitleristă.

Durerea patrioților greci era și mai cumplită. Cetățenii nu mai priveau spre Acropole, iar celor care făceau acest lucru li se umpleau ochii de lacrimi la vederea steagului cu zvastica fluturînd deasupra legendarului și bimilenarului simbol al civilizației.

În aceeași noapte...

Cățărindu-se pe partea de sud a muntelui, zgîriindu-și mîinile în mărăcini și sfîrîmînd cu briciul, pe Acropole urcă un tînăr. Pe partea cealaltă a dîmbului, acolo unde ruinele și istoria au consemnat că se află un teatru, se construise acum o cafenea. De pe terasa în care cu mîienii în urmă spectatorii în toga și sandale ascultau cu sfințenie și-neîntrerupte nemuritoarele monologuri ale lui Sofocle și Euripide, se desfășura acum chiolhanul ofițerilor ocupanți, beți. Jos, pe șoseaua șerpuită, goneau motocicliștii-pistolari. Un reflector pîlpîi cu degetele albe peretele stîncos, prinse într-un con de lumină orbitoare drapelul cu zvastică apoi, brusc, se stinse.

Tînărul se lipi de pieptul de piatră al muntelui, apoi începu, tărîș, să urce. Și iată-l ajuns în parapetul pe care-l sări cu ușurință. Se apropie de prăjina de lemn a steagului și prinse sfoara pe care o trase cu mînie. Se desfăcu la cămașă. Scoase ceva...

În zori, cetățenii Atenei invadate de hitleriști au văzut fluturînd, sus pe Acropole, drapelul național al Greciei. Rupt în bucăți, drapelul cu zvastica zăcea în praf.

Actul acesta eroic, pe care numai istoria și balada pot să-l consemneze și să-l prenumărească, a fost făptuit de Manolis Glezos — tînărul patriot grec care a avut apoi de suferit ani lungi de temniță și moartea fratelui său, Niko, împușcat fără a fi judecat în hrubele de torturi ale fasciștilor.

Să judece oamenii!

Învinuit de lupta eroică a fratelui său cît și pentru participarea activă la mișcarea de rezistență, Manolis Glezos a fost condamnat de două ori la moarte. Redăm din discursul procurorului, rostit la ședința tribunalului militar din Atena la unul din procesele ce i s-au înscenat și în anii de după război:

— Domnilor judecători! Trebuie să vă întoarceți în luna mai a anului o mie nouă sute patruzeci și unu cînd acest criminal s-a făcut vinovat de cel mai josnic și rușinos act, rupînd în bucăți steagul arborat sus, pe Acropole. Capul lui trebuie să cadă!

... Azi, Manolis Glezos este fărăși în închisoare, acuzat de același călăi care, atunci cînd el se cățăra pe coasta muntelui spre a șterge rușinea de pe fruntea patriei, ei se ascundeau în adăpost pentru ca apoi să-și ofere hitleriștilor invadatori colaborarea...

Viața lui atîrnă de un fir de păr.

Să judece oamenii!

★

Vă reamintiți? Pe terasa de unde odinioară spectatorii în toga și sandale... Și Max Merten se afla, în 1941, printre ofițerii superiori îmbătați cîțiă de succes și de parfumatul vin de Tenedos. În noaptea aceea, cînd la numai cîțiva zeci de metri depărtare de el tînărul Manolis urca dîrz și neînfricat pe Acropole.

Max Merten a fost unul dintre reprezentanții lui Hitler în campania de asasinate din Grecia și comandant al Salonicului.

Și numele lui Merten a intrat în istorie. Doar el este acela care a provocat moartea a 46.061 evrei din Grecia. Un adevărat palmares care nu trebuie uitat...

Patruzeci și șase mii și șaizeci și unu de suflete agățate, însigne, pe conștiința atît de încăpătoare a odiosului asasin Merten, maestru al genocidului. Zeci de mii de oameni împușcați pentru vini imaginare, uciși în timpul transportului spre lagăre și camerele de gazare. Herr Max a avut în același timp grijă să le confiște averile, pe care și le-a însușit, împreună cu colegii domniei sale.

Scăpînd cu viață din război, Merten s-a înapoiat acasă sănătos, ghiftuit. Au trecut ani. De pe urma celor 46.061 de morți n-a rămas decît amintirea, cîte o fotografie îngălbenită de vremi în vreun album de familie scăpat de la pradă și gustul amar al cumplitei nedreptăți.

Asasinul însă trăiește. Și încă foarte bine. De ce avea să se teamă? Doar în R.F. Germană se bucură de mare preț toți ucigașii naziști.

Autoritățile vestgermane le plătesc pînă și pensii pentru „eroica" lor activitate, fie că ea s-a desfășurat la ușile crematoriilor de la Auschwitz, în porțile lagărelor de exterminare sau pe front, în vînătoarea după copii, fecioare și provizii.

Iată ce l-a făcut pe Merten atît de încrezător încît să-și permită a vizita din nou Grecia. De astă dată, în calitate de reprezentant al unei agenții de voiaj. Poate că vreo rudă sau un fiu al celui asasinat în vagoanele morții dirijate de Merten ar dori cumva să viziteze R.F. Germană?

O! Nu înghesuiți cîte două sute în boi-vagoanele cu ferestrele zăbrelite și cu plumbi la uși. Dimpotrivă. Agenția de voiaj — și Merten e doar un specialist în organizări de voiajuri pentru „cealaltă lume" — oferă acum „pulmane" confortabile.

În mai 1957 — șaisprezece ani după ce Glezos a smuls zvastica de pe Acropole — Merten se plimba liniștit pe străzile Atenei. A fost însă descoperit de unul dintre cei care și azi își mai plînge rudele ucise. S-a iscat scandal, pînă ce, în cele din urmă, autoritățile grecești au fost silite să-l aresteze pe herr Merten.

Totuși, în anumite cercuri grecești s-a produs mare emoție. „Cum rămîne cu tradiționala noastră ospitalitate?" Și pe dată s-a găsit soluția! A fost rapid promulgată o lege cu efect retroactiv prin care — după trecere de ani — tribunalele pot să absolve de pedeapsă pe criminalii de război. Eventualii criminali descoperiți, aparținînd fostelor țări inamice, vor fi trimiși prin „sentință" în propria lor patrie pentru o eventuală judecare...

Abia după promulgarea acestei legi s-a trecut la judecarea procesului lui Max Merten. Același care, în calitate de comandant hitlerist al Salonicului, a arestat și ucis 46.061 oameni nevinovați din Grecia.

Să judece oamenii!

★

Manolis Glezos, eroul Greciei, a fost adus, ca și asasinul Max Merten, înaintea tribunalelor grecești.

Glezos, erou neînfricat al poporului, care, stîrnind moarten, a smuls de pe vîrful Acropolei zvastica înlocuind-o cu drapelul Greciei. Merten, fostul ofițer nazist, asasin a 46.061 cetățeni greci.

Acestea sînt faptele.

Să judece oamenii!

Anton ALEXE

Odiosul asasin Max Merten, ex-comandantul hitlerist al Salonicului. Priviți-l! Are cătușe la mîini dar privirea îi e sigură și încrezătoare. Știe ce știe...

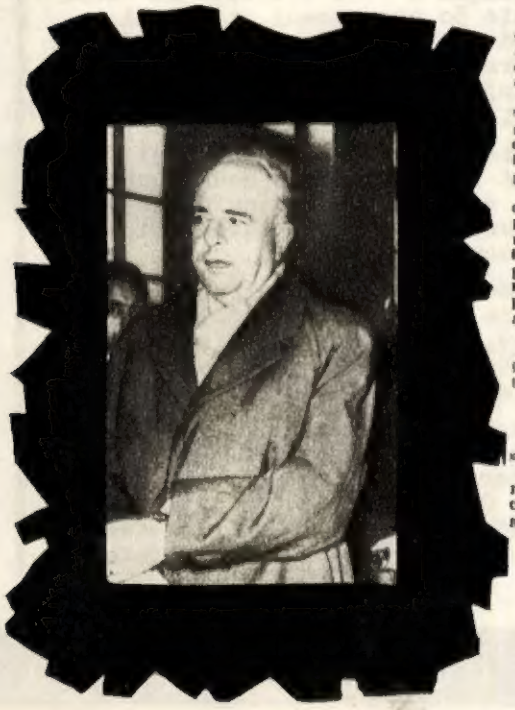

Surîsul lui Manolis Glezos, eroul patriot grec. Milioane de oameni cinstiți din toate țările, care luptă pentru eliberarea sa, îi spun: Curaj! Curaj și încredere, Manolis, sîntem alături de tine! Te privim și judecăm!... →

FOTOCRONICA FLACĂRII • FOTOCRONICA

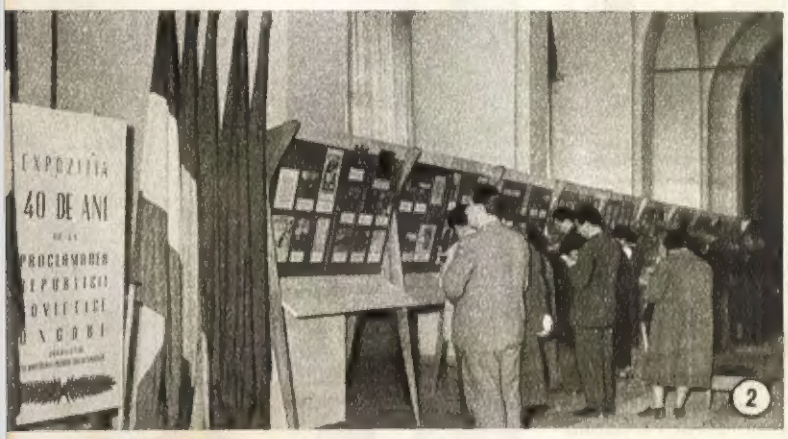

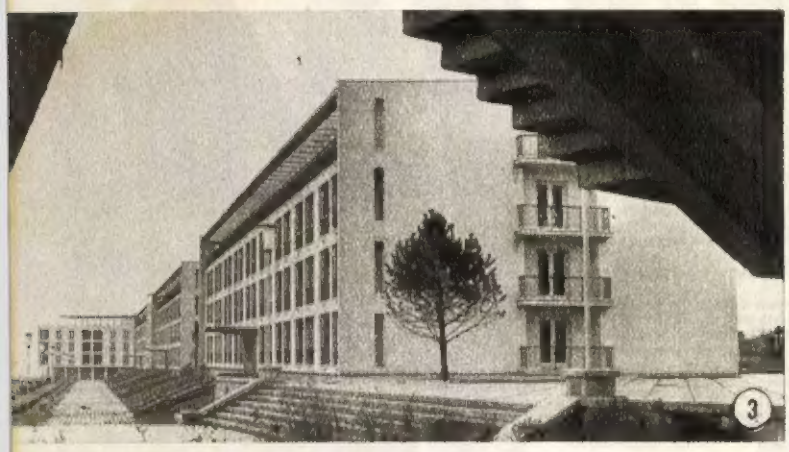

- Delegația Partidului Muncitoresc Romîn, care a participat la lucrările celui de al treilea Congres al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, s-a înapoiat sîmbătă, 21 martie, în țară (fotografia 1).

- Politica de transformare socialistă a agriculturii a înregistrat un nou succes. In cursul săptămînii trecute s-a terminat cooperativizarea agriculturii în raionul Roșiorii de Vede.

- A doua zi din Săptămîna Mondială a Tineretului a fost închinată muncii voluntare. Cu acest prilej 320.000 de tineri muncitori, studenți, elevi și pionieri din întreaga țară au participat cu entuziasm la acțiuni patriotice și de folos obștesc.

- Recent a început la Luduș și Bucecea construcția a două fabrici de zahăr. Aceste unități vor fi dintre cele mai moderne, avînd o capacitate de prelucrare a cîte 2.000 tone sfeclă pe zi. Intrarea lor în funcțiune este prevăzută pentru luna august 1960.

- La Muzeul de istorie a partidului a avut loc, sîmbătă 21 martie deschiderea expoziției „A 40-a aniversare a proclamării Republicii Sovietice Ungare", organizată de Institutul de istorie a partidului de pe lîngă C.C. al P.M.R., pe baza exponatelor primite din R.P.Ungară. In fotografia 2: un colț al acestei expoziții.

- Colectivul de muncă al laminorului bluming de la Hunedoara a terminat cu 10 zile înainte de termen producția prevăzută pentru primul trimestru și a început să producă în contul trimestrului II.

- Expoziția „U.R.S.S. în plin avînt al construcției comunismului" se bucură de un mare succes. Astfel, în regiunea Stalin expoziția a fost vizitată în cinci zile de peste 30.000 oameni ai muncii, iar în Hunedoara de peste 35.000 cetățeni. Expoziția urmează să fie deschisă la Timișoara, Cluj, Baia Mare, Tg.Mureș, Iași, Craiova etc.

- La Ministerul Învățămîntului și Culturii a avut loc ședința de constituire a comitetului de organizare a celui de al II-lea Concurs și Festival internațional „George Enescu".

- Terminarea noilor construcții de pe litoral, care vor fi date în folosință în sezonul 1959, se apropie de sfîrșit. In fotografia 3: cîteva din noile blocuri terminate de curînd la Eforie.

- La Teatrul de Operă și Balet din București a avut loc săptămîna trecută premiera operei „Othello" de Verdi. In fotografie: Garbis Zobian, artist emerit, în rolul lui Othello, și Șerban Tasian, artist emerit, în rolul lui Iago (fotografia 4).

FOTOCRONICA FLACĂRII • FOTOCRONICA

ÎN JURUL GLOBULUI

TRADIȚIONALUL CARNAVAL s-a desfășurat și în acest an la stațiunea de odihnă Spindleruv Mlyn din Munții Uriași (R. Cehoslovacă).

MICILE NATURALIȘTE de la Școala nr. 580 din satul Rubievo, regiunea Moscova, depun o vie activitate pe tărîmul studierii geografiei, meteorologiei și geologiei Uniunii Sovietice. În acest scop, ele efectuează adesea excursii atît în regiunea Moscova cît și în alte regiuni ale țării, în timpul cărora fac săpături și string mostre de minereuri și plante cu care îmbogățesc muzeul școlii. În fotografie: profesorul de geografie F. Kalinin și un grup de eleve din clasa a VI-a examinînd unele exponate din muzeu.

DOUĂ MINUTE. Atît au durat nimicitoarele rafale ale „tornado"-ului care s-a abătut asupra orașului St. Louis din Statele Unite. Iar după ce a încetat uraganul, străzile și casele au rămas... așa cum se vede în fotografie.

TRATAMENT... ÎN SALINĂ. La salina din Wieliczka (R.P. Polonă), la o adîncime de 115 m, a fost amenajată o cameră în care se face tratamentul unor boli alergice cu ajutorul extractelor de sare. Totodată aci se continuă cercetările în vederea determinării proprietăților terapeutice ale salinei.

„SERVIȚI, VĂ ROG"... În toamna anului 1957, „Panni" — barza din fotografie — n-a putut să-și ia zborul de pe meleagurile Ungariei și să se ducă în țările calde, din cauza unei răni. Îngrijită și hrănită de personalul unui restaurant, ea s-a obișnuit și, deși vindecată, a rămas și în această iarnă... pe lîngă restaurant.

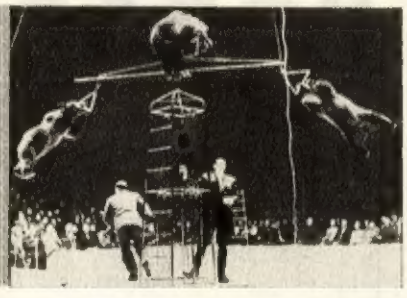

URȘII ZBURĂTORI ai lui Valentin Filatov, de la Circul de stat din Moscova, au stîrnit un deosebit interes printre spectatorii din R. F. Germană, unde a întreprins recent un turneu circul moscovit. În fotografie: urșii acrobați evoluînd în arena circului din orașul Stuttgart.

FOC? NU. Poliția belgiană încearcă să „stingă" cu ajutorul furtunurilor de apă incendiul minier belgieni care protestează împotriva întemnițării a 17 tovarăși de-ai lor, arestați pentru că au participat la demonstrația împotriva închiderii mai multor mine.

„SCULPTURĂ"... GHICITOARE. „Pomul cunoștinței" se intitulează această „operă de artă" expusă la galeriile Institutului regal din Londra. Autorul airmo-lemnoscripturii susține că lucrarea sa l-ar prezenta pe Adam și Eva și... jumătate de măr. Pare-se că ceva ce se aseamănă cu un cotor de măr se vede pe acolo. Restul... Crede și nu cerceta.

R. P. R. PESTE HOTARE

● O expoziție de artă populară românească a fost organizată recent la „Focke-Museum" din Bremen. În perioada septembrie-noiembrie 1958 aceeași expoziție a fost prezentată la Muzeul Municipal din Göttingen, iar în decembrie 1958 la Muzeul de etnografie și preistorie din Hamburg. Atît la Göttingen cît și la Hamburg expoziția s-a bucurat de un mare succes, fiind vizitată de un public foarte numeros. După Bremen, expoziția va fi prezentată în orașele Nürnberg și München.

● Recent a apărut la Sofia, în Editura „Bîlgarski Hudojnik" a Uniunii Artiștilor Plastici din R. P. Bulgaria, albumul *Grigorescu*, realizat cu ajutorul Editurii în limbi străine din București. Albumul, care face parte din colecția „Maeștrii universali", cuprinde o scurtă monografie semnată de Strahil Titirinov și 44 reproduceri după cele mai însemnate tablouri ale lui Grigorescu.

● Graficianul elvețian Geo Augsbourg, care la invitația U.R.R.C.S. a vizitat anul trecut R.P.R., a organizat, la Galeria Melisa din Lausanne, o expoziție intitulată *Romînia 1958, schițe de călătorie*.

Au fost expuse circa 130 de lucrări, schițe în creion și acuarele, realizate de graficianul elvețian în cursul călătoriei sale prin țara noastră și înfățișînd peisaje din Deltă, din orașele Bacău, București, Galați și Orașul Stalin, din cîteva sate dunărene, precum și figuri de țărani și pescari.

● În cursul anului 1958, Asociația de prietenie Finlanda-Romînia a organizat 95 proiecții cu filme înguste care au fost vizionate de 7.145 persoane. Au fost deschise, de asemenea, opt expoziții de artizanat românesc în diferite localități din Finlanda. Printre alte manifestări consacrate țării noastre se numără și transmiterea de către postul de radio Helsinki a piesei *Jocul de-a vacanța*, de Mihail Sebastian, tradusă în limba finlandeză de scriitorul Arvo Turtiainen, precum și transmiterea mai multor programe de muzică românească, care au cuprins, printre altele, lucrări de George Enescu, Paul Constantinescu etc.

● Expoziția de artă populară românească organizată la Rangoon de către Institutul Romîn pentru Relații Culturale cu Străinătatea, cu sprijinul Ministerului Culturii din Birmania, s-a bucurat de un frumos succes în rîndul populației capitalei Birmaniei. Ziarele din Rangoon au consacrat acestei expoziții o serie de articole. „The Nation", de pildă, a publicat o relatare mai amplă în care s-a ocupat de piesele expuse în cadrul expoziției, precum și de asemănarea lor cu unele obiecte de artă populară din Birmania. Ziarul „New Times of Burma" a publicat un articol despre expoziție, semnat de expertul indian Sundar Bhagai, precum și un articol intitulat *Arta aplicată și decorativă în R. P. R.*

Festivitate în satul Biraben din Buenos Aires (Argentina) organizată de Asociația culturală argentiniano-română în memoria marelui muzician român George Enescu. Și-au dat concursul contraltul Mary de Camps (medalion) și pianistul Alcides Lanza.

REDACȚIA: București, Piața Scînteii. Căsuța Poștală 3307 of. 33. Tel. 17.60.10 int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 16 lei; 6 luni: 32 lei; un an: 104 lei. Prezentarea grafică: Ion VULPESCU.

Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin"

DE 1 APRILIE PE TEXTE DE MUZICĂ UȘOARĂ

Desene de: NIC. ȘTEFĂNESCU

— Intră luna pe fereastră.

Tîrziu...

— Să ne închipuim c-a fost o glumă...

— Într-o noapte.

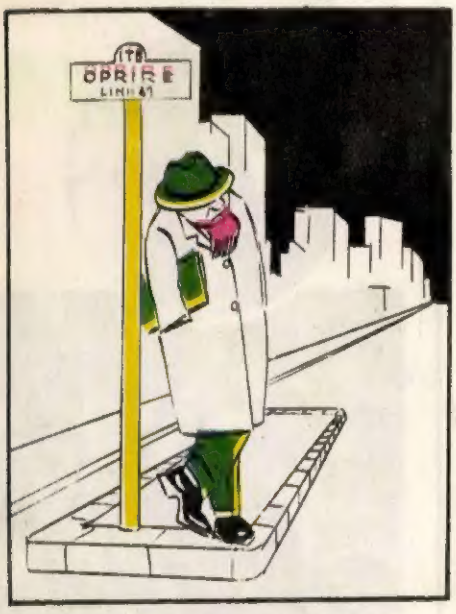

— În zadar aștept cu dorul în piept.

— Lăsați-mă să cînt...

— M-am supărat pe inima mea.

PREȚUL 2 LEI